

ఉప వేదాలు

ఆరోగ్యం

వైద్యక శారీర శబ్దకోశము

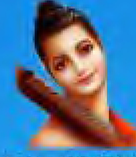

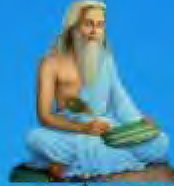
సదాశివ సమారంభాం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు శుక మహర్షి

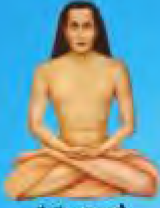

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాబాజీ

గురు గౌతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

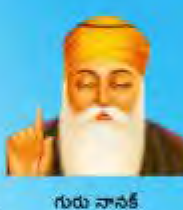

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

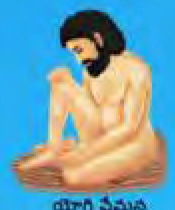

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి

యోగి వేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతాం

గురు త్రైలింగ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి

గురు వివేకానంద

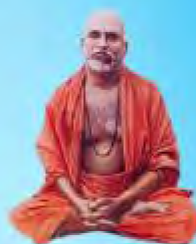

గురు సాయి బాబా

గురు అరవిందో

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళస్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

నన్ను "నేను" తెలుసుకోవటానికి

నన్ను "నేను" మార్చుకోవటానికి

నన్ను "నేను" చేరుకోవటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంధాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంధాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి, అంతేగాక విలువైన గ్రంధాలు సరైన సంరక్షణ లేక కనుమరుగైపోతున్నాయి, కనుక మన అందరి కోసం భారత ప్రభుత్వం పురాతన ఆధ్యాత్మిక గ్రంధాలను సంరక్షించే నిమిత్తం ఎంతో శ్రమతో కంప్యూటరీకరణ ద్వారా ఒక చోట చేర్చుతూ ఆన్ లైన్ చేయటం జరిగింది. ఇటువంటి విలువైన జ్ఞాన సంపదను మరింత సులభంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావటానికి సాయి రామ్ సేవక బృందం ఉడతా భక్తి గా ఇప్పటివరకి దాదాపు **5000** పుస్తకాలను వివిధ వర్గాలుగా విభజించి PDF(eBOOK) రూపంలో ఆన్ లైన్ లో ఉచితంగా అందించటం జరిగింది. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం అందించిన భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా http://www.new.dli.ernet.in), ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(https://archive.org), గూగుల్ వెబ్ సైట్(https://www.google.co.in), మైక్రోసాఫ్ట్ వెబ్ సైట్(http://www.microsoft.com) కు మేము ఋణపడివున్నాము.అలాగే ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమానికి పెద్ద మొత్తం లో గ్రంధాలను అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమునకు కూడా మనం ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటే, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంధాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంధాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: http://www.new.dli.ernet.in లేక http://www.dli.ernet.in
2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: http://www.sairealattitudemanagement.org
3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement
4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంధ వీడియోలు: https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము. మీరు చదువుకోవటంలో ఏమైనా ఇబ్బంది కలిగితే సేవక బృందంను సంప్రదించగలరు. ఒకవేళ మా సేవలో ఏమైన పొరపాటు వస్తే మన్నించగలరు.

ఈ గ్రంధపు భారత ప్రభుత్వ డిజిటల్ లైబ్రరీ గుర్తింపు సంఖ్య: 2990100067564

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్ధం **ఉచితంగా eBook** రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ గ్రంధముపై వ్యాపార,ముద్రణ హక్కులు రచయిత,పబ్లిషర్స్ కి గలవు, కనుక వారిని సంప్రదించగలరని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Sai**R**eal**A**ttitude**M**anagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

* సర్వం శ్రీ సాయినాధ పాద సమర్పణమస్తు *

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

http://www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India: Ir ×

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home | Vision | Mission | Goals | Benefits | Content Selection | Current Status | People | Funding | Copyright Policy | FAQ | RFP

Books

Title: Ramayanam
Author:
Year: to
Subject: Any Subject
Language: Telugu
Scanning Centre: Any Centre
Clear | Search

Presentations and Report
Statistics Report
Status Report
Feedback | Suggestions | Problems | Missing links or Books

Click here for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

DLI

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

Click Here to know More about DLI New!

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
• Rashtrapati Bhavan • CMU-Books • Sanskrit • TTD,Tirupathi • Kerala Sahitya Akademi	• INSA	• Times of India • Indian Express • The Hindu • Deccan Herald • Eenadu • Vaartha	• Tamil Heritage Foundation • AnnaUniversity NEW!

Title Beginning with.

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Author's Last Name

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని ఝళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

వైద్యక
శారీర శబ్దకోశము

(శరీరశాస్త్రమునకు సంబంధించిన ఆధునిక వైద్య పారిభాషిక పదములకు - సంస్కృతమున, తెలుగునగల ఆయుర్వేద పారిభాషిక పదములు, వాటి అర్థములుగల నిఘంటువు)

ఆయుర్వేద మహోపాధ్యాయ, ఆయుర్వేద భూషణ

వేటూరి శంకరశాస్త్రి

ఏ. ఎం. ఏ. సి.

ఆయుర్వేద వైద్యవిద్వాన్

ముదిగొండ గోపాలరావు

ఏ. ఆర్. ఏ. సి

కమలా పబ్లికేషన్స్,

చోడవరపు దేవరాజుగారి స్ట్రీట్

గవర్నర్‌పేట : : విజయవాడ-2

తొలిపలుకు

శరీరం సర్వథా సర్వం
సర్వదా వేద యో భిషక్
ఆయుర్వేదం స కార్త్స్న్యేన
వేద లోకసుఖప్రదమ్.

చ. శా. అ. ౬ శ్లో 27

సృష్టికర్తయగు పరమాత్ముడు మానవులకు ప్రసాదించిన శరీరము, ఇంద్రియములు, మనస్సు, ఆత్మ, వీనితోకూడిన జీవితము విశిష్టమైనదీ, అద్భుతశక్తిసంపన్నమైనదీ అని విజ్ఞుల అభిప్రాయము. జంతుకోటిలో నెల్ల మానవశరీరమును నిట్టనిలువుగా నుండునట్లు సృష్టించుటలోనే ఆ విశిష్టమైన పరమార్థము గోచర మగుచున్నది. అచింత్యాద్భుతశక్తిసంపన్నమైన ఈశ్వరశక్తిని వినమ్రతతో నారాధించుటకు ఇంతకు మించిన సాధనము వేరొకటి లేదు.

శరీరములేనిది యేపనిని సాధించుటకు వీలులేదు. సర్వార్థసాధకమైన శరీరమునుగూర్చి ఆయుర్వేదాచార్యులు కూలంకషముగా చర్చించి కొన్ని సిద్ధాంతముల నేర్పరచినారు. ఈశ్వరుని సృష్టికంతకు శిరోభూషణమైనదీ, పురుషార్థచతుష్టయసాధకమైనదీ మానవశరీరమే యని ఆయుర్వేదశాస్త్రము ఉద్ఘోషించుచున్నది.

ప్రత్యక్షముగా చర్మచక్షువులకు గోచరమగు పంచభూతాత్మకమైన శరీరము, శీర్షాదిశరీరాంగములు, హృదయాద్యవయవములు, రసాది సప్తశరీరధాతువులు, వివిధములైన నాడులు, ధమనులు, సిరలు, స్రోతస్సులు మొదలైనవాని రచనావిధానము, ఆహారపచనము, ధాతుపరిణామము, ధాతుపోషణము, రక్తచంక్రమణము, సారకిట్టవిభాగము, మలమోచనము మొదలైన శరీరక్రియాకలాపములన్నీ సృష్టి యేనాడు ప్రారంభమైనదో ఆనాడే యేర్పడి మానవమేధకు అవగతమైనట్లు అథర్వణవేదమంత్రములనుబట్టి తెలియుచున్నది.

ఇవే గాక, చర్మచక్షువుల కగోచరమై, తపశ్చక్షువులకు, జ్ఞాన చక్షువులకుమాత్రమే అంతర్వీక్షణమున అవగతముకాగల సూక్ష్మమైన ఇంద్రియములు, త్రిగుణాత్మకమైన మనస్సు, పరమాత్మాంశమగు జీవాత్మ, మూలాధారాదిచక్రములు, నిర్వాణాదిపదములు, అన్నమయాదికోశములు, సూక్ష్మాదిశరీరములు, ప్రాణాదివాయువులు, వాని భేదములు, వీని మూలమున సంపాదింపదగిన అలౌకికశక్తులు - ఇవికూడా మానవప్రజ్ఞకు అవగతమైనట్లు వేదమంత్రములే చెప్పుచున్నవి. దర్శనములందును, ఉపనిషత్తులందును, పురాణములందును ఇందునుగూర్చిన విజ్ఞానము మిన్నగా నున్నది.

ఆయుర్వేదపరముగా జీవదేహధారియగు మానవుడే పురుషుడు. అట్టి పురుషునిగూర్చి 'పురుష విచయ' మను పేరుతో జీవాణువు మొదలు బ్రహ్మాండమువరకు దేహధారుల అవయవాంగప్రత్యంగవిభాగాదులగూర్చి ఆయుర్వేద గ్రంథకర్తలు విషయపరిజ్ఞానముతో సంపూర్ణముగా తమ గ్రంథములందు వివరించియున్నారు.

ఆయుర్వేద సంహితలలో పరిపుష్టముగానున్న 'పురుష * విచయము' అనే శరీరశాస్త్రము దేవభాషయగు సంస్కృతమున నుండుటచేత దానియందాసక్తి కలిగి, లక్ష్యలక్షణసహితముగా దానిని చదివేవారికే అది బోధపడుచున్నది. సంస్కృతభాష వచ్చినవారు దేశదౌర్భాగ్యవశమున ఇప్పుడు విరివిగా నుండకపోవుటచేతను, చిరకాలగతమైన ఆంగ్లేయుల పరిపాలనాప్రాభవము, ప్రోద్బలము మనమీద నింకను పనిచేయుచుండుటచేతను, విద్యాధికులేమి, విద్యార్థులేమి, ఆయుర్వేద విషయముల జోలికి పోజాలకున్నారు.

ఆంగ్లేయుల పాలనము అస్తమించిన తర్వాత ఇప్పుడిప్పుడు స్వభాషాభిమానము ప్రబలుచున్నది. పాఠశాలలలోను, కలాశాలలలోను వివిధ శాస్త్రవిషయముల నెల్ల దేశీయభాషలలోనే బోధింపవలెనను నభిలాష ప్రజలలో ప్రబలముగా కన్పట్టుచున్నది. వివిధశాస్త్ర విషయములు దేశభాషలలో బోధింపవలెనన్న ఆయాభాషలలో శాస్త్ర పారిభాషిక పదజాలము చాలినంతగా లేదని ఒక అపప్రథకూడ కలదు. అందువలన ప్రతి

---

* విచయః = శరీరస్య ప్రవిభాగేన జ్ఞాన మిత్యర్థః.

శాస్త్రవిషయమునను మన ప్రాచీన విజ్ఞానసంపద యెట్టిదో పరిశీలించుకొని, సంస్కృతభాషలోగల శాస్త్రీయ పారిభాషిక పదజాలము నంతను క్రోడీకరించి, వానికి ప్రాంతీయభాషలలోగల వాడుకపదములనుగూడ పరిచూచుకొని సమన్వయపరచుకొనుట విజ్ఞానవంతుల విధిగా నేర్పడినది. ఇప్పటి అవసరములను, పరిణామములనుగురించి అంతగా లేనివాటికి క్రొత్తపదములను పరాయిభాషలనుండి తీసికొని వాడవచ్చును. అట్లు కానిచో సరియగు నర్థము స్ఫురించునట్లు తర్జుమాకూడ చేసుకొనవచ్చునుగాని, ఇదివరకే రూఢియైయున్న వాటిని లేవనుకొనిగాని, మరుగుపరచిగాని, విడనాడిగాని పరాయిపదములను వాడుకొనుట అవివేకమే కాగలదు. అనర్ఘమైన, అర్థవంతమైన ప్రాచీనుల శ్రమను, విజ్ఞానమును అపరిశీలితముగా నిరాదరించుట మంచిపని కాదు.

ఆయుర్వేదశాస్త్రమున, అందును శారీరకవిషయమైన సంపూర్ణ పరిజ్ఞానము ఇప్పటికి రెండువేలయేండ్లకు పూర్వమే, ఆత్రేయాది మహర్షులు సంహితాగ్రంథములందు నిక్షేపించియున్నారు.

రక్తచంక్రమణ విధానము (blood circulation) ను గూర్చి ఇప్పటికి రెండువేల సంవత్సరములకు పూర్వమే చరకప్రతిసంస్కృతమైన అగ్నివేశసంహితయందు 'సంవర్తమానం హృదయం సమావిశతి యత్పునః' (చ. సూ. 30 అ. 10 శ్లో. పుట. 185) 'సంతత్యా భోజ్యధాతూనాం పరివృత్తిస్తు చక్రవత్' (చ. చి. 15 అ 21 శ్లో. పుట 517) లలో స్పష్టముగా వివరింపబడియుండగా క్రీ॥ శ॥ 1628 లో విలియం హార్వే మహాశయుడు 'బ్లడ్ సర్క్యులేషన్' కనిపెట్టినాడని చరిత్ర పాఠాలు చదువుకొనే దౌర్భాగ్యం మనకు ఇంకా తప్పడములేదు. ఇట్టి ఉదాహరణ లెన్నో చెప్పవచ్చును.

సుశ్రుతాది వైద్యాచార్యులు శవచ్ఛేదాది పరీక్షలు జరిపి, శరీరాంగ ప్రత్యంగ పరిజ్ఞానముతో సూక్ష్మాతిసూక్ష్మపరిశీలన జరిపి కంటికి కనపడే శరీరధారకములైన ధాతువుల కన్నిటికి నామములు చెప్పి, వాని స్వరూపస్వభావాదులను వర్ణించియున్నారు. ఆ వివరములన్ని చెప్పి చెప్పి, జీవాత్మనుకూడా కనిపెట్టి చెప్పవలెనని కాబోలు, అది కంటికి కానరానిదైనందున ఇట్లు చెప్పిరి.

న శక్యః చక్షుషా ద్రష్టుం
దేహే సూక్ష్మతమో విభుః
దృశ్యతే జ్ఞానచక్షుర్భిః
తపశ్చక్షుర్భిరేవ చ" (సు. శా.)

ఈ విధముగా నెంతో శ్రమపడి, పరిశీలన జరిపి, ప్రాచీన గ్రంథ
కర్తలు మనకు ప్రసాదించిన శరీరవిషయకమైన విజ్ఞానమును, పారిభాషిక
పదజాలమును మనము విడనాడరాదు. విడనాడజాలముకూడాను. వాని
నెల్ల శ్రద్ధతో పరిశీలించి, ఉద్ధరించి వాడుకలోనికి తేవలయును. నేడు
వాడుకలో నున్న ఆంగ్లేయ శరీరపారిభాషిక పదములతో వీటిని సరిచూచు
కొని వాడుకొనుటవలన మన భాషయు, విజ్ఞానమును విస్తరిల్లి పరిపుష్టము
కాగలవు. శాస్త్రమునెడల ప్రమాణబుద్ధి యేర్పడగలదు. అట్టిపదములనెల్ల
ఏర్చి కూర్చి ఒకక్రమమున ముద్రించి ప్రకటించుటవలన నెంతో ప్రయో
జన ముండగలదు.

ఆయుర్వేద శాస్త్ర గ్రంథములందు శరీరపరములగు అంగ
ప్రత్యంగాదుల నామములు ఒకచోట గుదిగూర్చిన ట్లుండక, సందర్భవ
శాత్తు అక్కడక్కడ పేర్కొనబడియున్నవి. అంతేగాక అవి మూల
గ్రంథములందు శ్లోకమధ్యమున, గద్యమధ్యమున లేశోక్తముగాను, అవ్య
క్తముగాను, సందిగ్ధార్థప్రతిపాదకముగాను మనకు కనబడుచున్నవి.
కొన్ని అనుక్తముగాను నున్నవి. వ్యాఖ్యానకారులు అట్టి గ్రంథగ్రంథు
లను కొన్నిటిని విడదీసి వివరించినారు. అయినప్పటికిని కొన్ని ఈనాటి
కిని మన అల్పబుద్ధులకు దురవబోధముగా నుండిపోయినవి. సమన్వయము
కుదుర్చుకొనుటకు, అర్థము చేసికొనుటకు కొన్ని కొరకరాని కొయ్యలు
గానే యున్నవి. పండితులుగూడ ఏకవాక్యత కుదురక, భేదాభిప్రాయ
ములతోనే వివాదపడుచున్నారు.

చేతనాస్థానమైన హృదయము, బ్రహ్మరంధ్రము, క్లోమము, నాభి,
చక్రములు - ఇట్టివింకను చర్చనీయాంశములుగానే యుండిపోయినవి.

లోగడ ఆయుర్వేదశాస్త్ర విదులు అనేక పర్యాయములు, వివిధ
స్థలములలో పరిషత్సమావేశములు జరిపి, కొన్ని సందిగ్ధములుగా నున్న
శారీరక పారిభాషిక పదములకు అర్థనిర్ణయము చేయుచు, అవసరమైనవాటికి

సర్వసమ్మతమైన కొన్ని నూతనపదములుకూడ నిర్ణయించి వైద్య పత్రికలలోను, గ్రంథములందును ప్రకటించుట జరిగినది. అందు కొన్నింటి పర్యవసానమే ఈకోశమును సమకూర్చుటలో మాకును తోడ్పడినది.

ఆధునిక వైద్యశాస్త్రమున మానవ శరీర సంబంధముగా వాడబడుచున్న, గ్రంథస్థమై యున్న ఆంగ్ల పారిభాషిక పదములను అకారాది క్రమమున సమకూర్చి, వానికి ఆంగ్లభాషలోనే వివరముల నిచ్చిన కొన్ని కోశములు (మెడికల్ డిక్షనరీలు) కలవు. ఆవిధముగానే ప్రాచీనాయుర్వేద సంహితలలో శాస్త్రీయముగాను, ప్రామాణికముగాను సంస్కృత భాషలో లభించే పదముల నన్నిటిని ఏర్చికూర్చి, అవసరమైనచోట్ల వివరములతోను, గ్రంథస్థమై వాడుకలోనున్న కొన్ని తెలుగు పదములతోను అకారాదిక్రమమున ఆంగ్లపదములకు అర్థ వివరణముతో సహా- ఈ కోశమును సమకూర్చియున్నాము.

అకారాదిక్రమమున ఆధునిక వైద్యశాస్త్ర పదములనే యెత్తుకొని ఈకోశమును ప్రకటించుటకు కారణమేమనగా, అవి ఎక్కువ వాడుకలో నుండుటచేతను, ఇదివరకే అవి అకారాదిక్రమమున సమకూర్చి ప్రకటింపబడియుండుటచేతను - వానినే గైకొంటిమి. ఇందువలన సంస్కృతమునను, తెలుగునను సరియగు పదములు తేలికగా తెలుసుకొనుటకు వీలగును. ఇట్లు పొదివి చెప్పుటవలన సంస్కృతపదములను వాడుకలోకి తెచ్చుటకు సులభమార్గముగా గూడ నుండగలదు. అంతేగాక ఆయుర్వేదమున శరీరశాస్త్ర పారిభాషిక పదములుగాని, శరీరశాస్త్ర పరిజ్ఞానముగాని సరిగా లేదని తలచువారి అపోహ ఇందువలన సులభముగా తీరిపోగలదు.

శాస్త్రీయ పారిభాషిక పదములవిషయములో సంస్కృతపదములకు, తెలుగుపదములకు అట్టిభేదము పాటించనవసరములేదు. కొన్నిటికి తెలుగు పదములు లేవని చింతపడనవసరములేదు. సంస్కృతభవమైన తెలుగుపదములే గాక, వాడుకలోనున్న తెలుగుపదములు తెలిసినంతవరకు వివరించడమైనది. తెలుగున లభించనివానికి సంస్కృతమే వాడుటవలన ప్రమాదము లేకపోగా ప్రయోజనమే యుండగలదు.

'నిఘంటునా వినా వైద్యః' నిఘంటుజ్ఞానములేనిది వైద్యుడు కానేరడు. అందును పారిభాషికపదములకు నిఘంటువు మరీ అవసరము.

ఈ కూర్పువలన ఆయుర్వేద శాస్త్రములో అపరిశీలితముగాను, సందిగ్ధముగాను నున్న శరీరసంబంధమైన పదజాలమునకు ఆధునిక వైద్య శాస్త్రదృష్ట్యాకూడా వివరణము, సమన్వయము లభించగలదని మా తలంపు. ఈ పదములను సమకూర్చుటలో ప్రాచీనసంహితాకర్తలు చెప్పినవే గాక, అప్తులైన శ్రీ గణనాథసేన్, శ్రీ పి యస్. వారియర్ మొదలైన ఆధునికులు తమగ్రంథములందు వాడిన పదములుకూడ యిందు చేర్చినాము.

ఏఏ గ్రంథములనుండి, వ్యాఖ్యానములనుండి పదములను, వాక్యములను ఉద్ధరించి, ఉదహరించినదీ - వాటి ఆకరములను దెలిపినాము.

వైద్యపండితులై ఆంధ్రమున శారీరశాస్త్రవిషయమున పరిశ్రమ చేసి గ్రంథములు రచించి దివంగతులైన డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి, శ్రీ ప్రతివాదిభయంకర కృష్ణమాచార్యులు, శ్రీ ముక్కామల వేంకటశాస్త్రి ఈసందర్భమున మనకు స్మరణీయులు.

ఈనిఘంటువు సంపూర్ణము కాదు. ఇంకను కూర్చవలసినవి, చేర్చవలసినవి, వివరణముల నవేక్షించునవి చాల కలవు. కూర్చినవానిలోగూడ మా అపరిజ్ఞానముచేత అన్యధాకరించినవికూడ కొన్ని యుండవచ్చును. ప్రాజ్ఞులైనవారు మాకు తెలిపి సహకరించిన పునర్ముద్రణలో సవరించుకొనగలము.

చిరకాల పరిశ్రమ ఫలితముగా ఈకోశము వెలువడినది. ఆధునిక వైద్యులకు, ఆయుర్వేద వైద్యులకు, విద్యార్థులకు, శాస్త్రపరిశోధకులకు ఈ కోశము ఉపయోగపడగలదని మా విశ్వాసము.

ఆంధ్రప్రదేశ సాహిత్య అకాడమీవారు ఈకోశముద్రణకై వేయి రూపాయీలు విరాళముగా నిచ్చినారు. వారికి కృతజ్ఞులము.

వేటూరి శంకరశాస్త్రి
ముదిగొండ గోపాలరావు

శరీరాఙ్గవర్ణనమ్

అథర్వవేదః - కాం. 10. సూ. 2

కేన పార్ష్ణీ ఆభృతే పూరుషస్య, కేన మాంసం సంభృతం, కేన గుల్ఫౌ
కేనాఙ్గులీః పేశనీః, కేన ఖాని, కేనోచ్ఛ్లఙ్ఖౌ మధ్యతః కః ప్రతిష్ఠామ్ ౧
కస్మాన్ను గుల్ఫావధరావకృణ్వన్నష్ఠీవన్తావుత్తరౌ పూరుషస్య
జఙ్ఘే నిర్ఋత్య న్యదధుః క్వ స్విజ్జానునోః సన్ధీ క ఉ తచ్చికేత ౨
చతుష్టయం యుజ్యతే సంహితాన్తం జానుభ్యామూర్ధ్వం శిథిరం కబన్ధమ్
శ్రోణీ యదూరూ క ఉ తజ్జజాన యాభ్యాం కుసిన్ధం సుదృఢం బభూవ ౩
కతి దేవాః, కతమే త ఆసన్ య ఉరో గ్రీవాశ్చిక్యుః పూరుషస్య
కతి స్తనౌ వ్యదధుః, కః కఫోడౌ, కతి స్కన్ధాన్, కతి పృష్ఠీరచిన్వన్ ౪
కో అస్య బాహూ సమభరద్వీర్యం కరవాదితి
అంసౌ కో అస్య తద్దేవః కుసిన్ధే అధ్యాదధౌ ౫
కః సప్త ఖాని వి తతర్ద శీర్షణి కర్ణావిమౌ నాసికే చక్షణీ ముఖమ్
యేషాం పురుత్రా విజయస్య మహ్మని చతుష్పాదో ద్విపదో యన్తి యామమ్ ౬
హన్వోర్హి జిహ్వామదధాత్ పురూచీమధా మహీమధి శిశ్రాయ వాచమ్
స ఆ వరీవర్తి భువనేష్వన్తరపో వసానః క ఉ తచ్చికేత ౭
మస్తిష్కమస్య యతమో లలాటం కకాటికాం ప్రథమో యః కపాలమ్
చిత్వా చిత్యం హన్వోః పూరుషస్య దివం రురోహ కతమః స దేవః ౮
ప్రియాప్రియాణి బహులా స్వప్నం సంబాధతన్ద్ర్యః
ఆనన్దానుగ్రో నన్దాంశ్చ కస్మాద్వహతి పూరుషః ౯
ఆర్తిరవర్తిర్నిర్ఋతిః కుతో ను పురుషేఽమతిః
రాద్ధిః సమృద్ధిరవ్యృద్ధిర్మతిరుదితయః కుతః ౧౦

కో అస్మి న్స్నాశో వ్యదధాద్ విషూవృతః పురూవృతః సిన్ధుసృత్యాయ జాతాః
తీవ్రా అరుణాః లోహినీ స్తామ్రధూమ్రా ఊర్ధ్వా అవాచీః పురుషే తిరశ్చీః ౧౧

కో అస్మిన్ రూప మదధాత్ కో మహ్యానం చ నామ చ
గాతుం కో అస్మిన్ కః కేతుం క శ్చరిత్రాణి పూరుషే ౧౨

కో అస్మిన్ ప్రాణ మవయత్ కో అపానం వ్యాన ము
సమాన మస్మిన్ కో దేవోఽ ధిశిశ్రాయ పూరుషే ౧౩

కో అస్మిన్ యజ్ఞ మదధా దేకో దేవోఽధి పూరుషే
కో అస్మి నత్సత్యం కోఽనృతం కుతో మృత్యుః కుతోఽమృతమ్ ౧౪

కో అస్మై వాసః పర్యదధాత్ కో అ స్యాయు రకల్పయత్
బలం కో అస్మై ప్రాయచ్ఛత్ కో అ స్యాకల్పయ జ్జవమ్ ౧౫

కే నాపో అన్వతనుత కే నాహ రకరోద్ రుచే
ఉషసం కేనా న్వైన్ధ కేన సాయం భవం దదే ౧౬

కో అస్మిన్ రేతో న్యదధాత్ తన్తు రాతాయతా మితి
మేధాం కో అస్మి న్నధ్యౌహాత్ కో బాణం కో నృతో దధౌ ౧౭

కే నేమాం భూమి మౌర్ణోత్ కేన పర్యభవ ద్దివమ్
కే నాభి మహ్నా పర్వతాన్ కేన కర్మాణి పూరుషః ౧౮

కేన పర్జన్య మన్వేతి కేన సోమం విచక్షణమ్
కేన యజ్ఞం చ శ్రద్ధాం చ కే నాస్మిన్ నిహితం మనః ౧౯

కేన శ్రోత్రియ మాప్నోతి కే నేమం పరమేష్ఠినమ్
కే నేమ మగ్నిం పూరుషః కేన సంవత్సరం మమే ౨౦

బ్రహ్మ శ్రోత్రియ మాప్నోతి బ్ర హ్మేమం పరమేష్ఠినమ్
బ్ర హ్మేమ మగ్నిం పూరుషో బ్రహ్మ సంవత్సరం మమే ౨౧

కేన దేవాం అను క్షియతి కేన దైవజనీ ర్విశః
కే నేద మన్య న్నక్షత్రం కేన సత్ క్షత్ర ముచ్యతే ౨౨

బ్రహ్మ దేవా మను క్షియతి బ్రహ్మ దైవజనీ ర్విశః
బ్రహ్మేద మన్య న్నక్షత్రం బ్రహ్మ సత్ క్షత్ర ముచ్యతే ౨౩

కే నేయం భూమి ర్విహితా కేన ద్యౌ రుత్తరా హితా
కే నేద మూర్ధ్వం తిర్యక్ చాన్తరిక్షం వ్యచో హితమ్ ౨౪

బ్రహ్మణా భూమి ర్విహితా బ్రహ్మ ద్యౌ రుత్తరా హితా
బ్రహ్మేద మూర్ధ్వం తిర్యక్ చాన్తరిక్షం వ్యచో హితమ్ ౨౫

మూర్ధాన మస్య సంసీవ్యాథర్వా హృదయం చ యత్
మస్తిష్కా దూర్ధ్వః ప్రైరయత్ పవమానోఽధి శీర్షతః ౨౬

తద్వా అథర్వణః శిరో దేవకోశః సముబ్జితః
తత్ ప్రాణో అభిరక్షతి శిరో అన్న మథో మనః ౨౭

ఊర్ధ్వో ను సృష్టా౩స్తిర్యజ్ ను సృష్టా౩ః సర్వా దిశః పురుష ఆ బభూవా౩ం
పురం యో బ్రహ్మణో వేద యస్యాః పురుష ఉచ్యతే ౨౮

యో వై తాం బ్రహ్మణో వేదామృతే నావృతాం పురీమ్
తస్మై బ్రహ్మ చ బ్రహ్మా చ చక్షుః ప్రాణం ప్రజాం దదుః ౨౯

న వై తం చక్షు ర్జహాతి న ప్రాణో జరసః పురా
పురం యో బ్రహ్మణో వేద యస్యాః పురుష ఉచ్యతే ౩౦

రక్త సఞ్చార వర్ణనమ్

అష్టాచక్రా నవద్వారా దేవానాం పూ రయోధ్యా
తస్యాం హిరణ్యయః కోశః స్వర్గో జ్యోతిషా వృతః ౩౧

తస్మిన్ హిరణ్యయే కోశే త్ర్యరే త్రిప్రతిష్ఠితే
తస్మిన్ య ద్యక్షమాత్మన్వత్ తద్ వై బ్రహ్మవిదో విదుః ౩౨

ప్రభ్రాజమానాం హరిణీం యశసా సంపరీవృతామ్
పురం హిరణ్యయీం బ్రహ్మ వివే శాపరాజితామ్ ౩౩

కించ :—

శరీరావయవా స్తు పరమాణుభేదే నాపరిసంఖ్యేయా భవన్తి. అతిబహుత్వా దతి సౌక్ష్మ్యా దతీన్ద్రియత్వాచ్చ తేషాం సంయోగవిభాగే పరమాణూనాం కారణం వాయుః, కర్మస్వభావ శ్చ. చ. శా. అ. ౭. గద్య 17.

(శరీరసఙ్ఖ్యాశారీరం).

BIBLIOGRAPHY

Amarakosa	.. Amarasimha
Astangahridaya Samhita	.. Vagbhatacharya
Astanga Sangraha	.. - do -
Astanga Saareera	.. Wariyar, P. S.
Asthipanjaram	.. A. Lakshmipathi
Asthipanjaramu	.. Andhra Vignana Sarvaswamu
Ayurveda Saareera Sastra Sangraha	P. B. Krishnamacharya
Bhaavaprakasa	.. Bhavamisra
Bhela Samhita	.. Bhela
Bruhat Saareeram	.. Wariyar, P. S.
Charaka Samhita	.. Agnivesa
English Sanskrit Dictionary	. Monier William
Hindi Scientific Glossory	..
Kaamasutra	. Vatsyayana
Madhavanidana	.. Madhavakara
Paaribhashikapadakosam	.. K. Nageswara Rao
Prasuthisastra Part I	.. Prasadilal Jha, L. M. S.
Pratyaksha Saareera	.. Gananatha Sen
Sarngadhara Samhita	.. Sarngadhara
Saareera Kriya Vignanam	.. Ranajeeth Roy
Saareera Sabda Sangraham	..
Scientific Glossary	.. D. V. Sivarao
Studies in the Medicine of Ancient India (Osteology)	Hoernle
Susruta Samhita	.. Susruta

—o—

A

bdomen: belly, the cavity in the body between the thorax and the pelvis including stomach, bowels and other nutritive organs. అన్తఃకోష్ఠః, ఉదరకోష్ఠః, ఉదరమ్, కుక్షిః, కుమ్భః, కోష్ఠః. వ్యా:- 1 సమస్తముదరమ్, 2. ఉరశ్శ్రోణ్యన్తర్గతః, జఠరమ్. తె. ఉదరము, కడుపు, జఠరము, బొజ్జ, బొఱ్ఱ.

కోష్ఠలక్షణమ్ యథా :— స్థానాన్యామాగ్నిపక్వానాం మూత్రస్య రుధిరస్య చ । హృదుణ్డుకం పుప్ఫుసశ్చ కోష్ఠ ఇత్యభిధీయతే. (సు. చి. అ 2 శ్లో 12)

Antero-lateral aspect of A.
Antero-lateral part of A.
Anterior part of abdomen: ఉదరఫలకమ్. తె. వెలికడుపు. వి. కడుపు ముందుభాగము, పలకవలెనుండు కడుపు పైభాగము.

Lateral aspect of A.: ఉదరపార్శ్వః. తె. డొక్క.

Lower A.: అధరకుక్షిః, అధరోదరమ్, ఉత్తరకుక్షిః, శ్రోణ్యుదరమ్. వ్యా:- కుక్షేరధోభాగః. తె. క్రింది కడుపు, క్రీగడుపు, పొత్తికడుపు. వి. బొడ్డు క్రిందిభాగము.

Upper A.: ఊర్ధ్వోదరమ్, పూర్వోదరమ్. వ్యా. కుక్షేరూర్ధ్వభాగః. తె. ఎగుకడుపు, ఎగువకడుపు, పైకడుపు, మీగడుపు.

Abdominal: of the abdomen. ఉదరకః, ఔదర్య, ఉదరసమ్బన్ధః, కౌక్షః, కౌక్షీ, కౌక్షేయః, కౌక్షేయీ. తె. కడుపునకుచెందిన, కడుపునబుట్టిన.

A. aorta - see aorta.
A. cavity - see cavity.
A. fat: extra peritonial fat. వపా, వసా. తె. వప. వి. కడుపున నుండు క్రొవ్వుపొర.
A. ganglia - see ganglia.
A. muscle - see muscle.
A. region - see region.
A. ring - see ring.
A. wall - belly wall - see Antero - lateral aspect of abdomen.

Abduccns: a muscle drawing from the median line. మధ్యరేఖాదాకృష్టపేశీ.

Abduction: drawing away from the median line; movement from the median line. అపవర్తనమ్, ఆకర్షణమ్. వ్యా:- మధ్యతః ఆకర్షణమ్, దూరీకరణమ్, మధ్యరేఖాయాః గతిర్వాచలనమ్, క్రియా. తె. ఈడ్[illegible]లాగుడు. [illegible] ఒక గీత నడుమ[illegible]లికి నడ్డు[illegible] లేక లాగుట; క[illegible]

Abductor : అపకర్షకః, అపకర్షణీ, ఆకర్షకః. తె. ఈడ్చునట్టి, లాగునట్టి.
A. canal - see canal

Absorption : అవశోషణమ్, ఆచమనమ్, ఆచూషణమ్, గ్రసనమ్, శోషణమ్. తె. పీల్చుట, పీల్పు, లోపలికి ఆకర్షించుకొనుట, లోపలికి గ్రహించుట, లోపలికి లాగికొనుట.

Acetabulum : socket of thigh bone; the cavity that receives the head of the femur (1) కట్యుదూఖలమ్, శ్రోణ్యుదూఖలమ్; సక్థిబిలమ్. తె. బంతిగిన్నె. వి. ఊర్వస్థిశిరస్సు (తొడఎముక మొదలు) తిరుగుటకు శ్రోణిఫలకమునం (చట్టఎముకయం) దేర్పడియున్న రోలు వంటి గుంట. (2) ఉదూఖలమ్. వ్యా:- నిమ్న మధ్య ముదూఖల సన్నిస్థానమ్. తె. బంతిగిన్నెకీలు. వి. రోలువలె మధ్య గుంటగానుండు కీలుభాగము

Achroma : pallor; absence of colour. అవర్ణః, నిర్వర్ణః. తె. అవర్ణము, రంగులేమి, వన్నెలేమి. వి. పాలిపోవుట.

Achromatic : అవర్ణమైన, రంగులేని.
A. spindle - see spindle.

Achromatin : అక్రమాధీనః, అవర్ణప్రియః, అవర్ణశ్లేషీ. తె. అవర్ణప్రియము, రంగులేనట్టి.

Acid : sour. ఆమ్లమ్, ఆసుతమ్, శుక్తమ్. తె. ఆమ్లము, కాడి, పులిసిన, పులుసు.

Acidity : ఆమ్లతా, ఆమ్లత్వమ్. శుక్తతా. తె. పుల్లదనము, పులుపు.

Acini : సూక్ష్మదరీ.

Acinus: smallest gland division. సూక్ష్మతమగ్రంథి విభాగః. తె. కణితి (గ్రంధి) లోని మిక్కిలి చిన్న విభాగము.

Acoustic : relating to the sence of hearing, sound or the ear. = శ్రో(త్రేన్ద్రి)యసమ్బన్ధి, శ్రవణసమ్బన్ధి, ధ్వనిసమ్బన్ధి, కర్ణసమ్బన్ధీ. తె. చెవికి చెందిన, ధ్వనికిసంబంధించిన.
A ganglia - see ganglia.
A. nerve - see nerve.
External A. meatus - see meatus.

Acoustics : the science of sound. శ్రావణశాస్త్రః. వ్యా:- నాదవిజ్ఞానమ్, నాదవిద్యా. తె. ధ్వనివిద్య, నాదవిజ్ఞానము, నాదశాస్త్రము.

Acromion : అంసః. వ్యా:- బాహుమూర్ధగ్రీవయోర్మధ్యేంసపీఠస్కన్ధనిబన్ధనా వంసౌ. (సు.శా. 6-26) అంసఫలకభుజశిరసోర్బన్ధనా వంసౌ (డల్హనః). వ్యా:- భుజశిరః (యాజ్ఞవల్క్యస్మృతిః), అంసకూటః, అంసపీఠః, బాహుమూర్ధా, బాహుశిరః, బాహుశీర్షమ్, భుజశిరః. తె. గూడ, బుజము, భుజము. వి. అంసాగ్రము, పాముపడగవలె బయటికి గుపడు

చుండు భుజముయొక్క ఎత్తైన భాగము.

A. region - see region.

Acroposthia - see prepuce.

Action కర్మ, క్రియా, చేష్టా, వ్యాపారః తె. కదలిక, కర్మ, క్రియ, చలనము, పని.

Active A. : అనలసవ్యాపారః. తె. చురుకుగలపని.

Automatic A. : స్వచాలిత క్రియా. తె. తనంతటతనే జరుగుపని.

Involuntary A. : అనిచ్ఛాధీన వ్యాపారః, అనైచ్ఛికక్రియా. తె. అప్రయత్నపూర్వకమైనకదలిక; పని.

Involuntary muscular A. : స్వతంత్ర పేశీచేష్టా. తె. ఇచ్ఛానధీన కండరచలనము. వి. అప్రయత్నముగా జరుగు కండరముల కదలిక; వ్యాపారము. ఇది అనిచ్ఛాపూర్వకముగ కండరములలో నిరంతరము జరుగుచుండును.

Muscular A. : పేశీక్రియా. తె. కండరచలనము.

Passive A. : అలసవ్యాపారః. తె. మందగొడితనము, స్తబ్ధత.

Reflex A. : అసంకల్పితచర్యా, అసంకల్పిత ప్రతీకారచర్యా, ప్రతిసంక్రమితక్రియా. ప్రతివర్తిక్రియా తె. మరల గొట్టబడిన చర్య.

Reflex muscular A. : ప్రతిసంక్రమిత పేశీ వ్యాపారః. తె. మరల గొట్టబడిన కండరచలనము.

Specific dynamic A. : ఉద్దీపక గుణవిశేషక్రియా, విశిష్టశక్త్యుత్పాదకక్రియా.

Voluntary A. : ఇచ్ఛాధీన వ్యాపారః, ఐచ్ఛికక్రియా వా వ్యాపారః, సంకల్పితచేష్టా. తె. స్వతంత్ర చలనము.

Voluntary muscular A. : ఇచ్ఛానుగా పేశీచేష్టా, స్వేచ్ఛానుగా పేశీ వ్యాపారః. తె. స్వతంత్ర కండరచలనము.

Adam's apple : a projection in front of the neck due to the thyroid cartilage (of the larynx) కణ్ఠమణిః, గలగ్రన్థిః. వ్యా:-కన్ధరాయాః పురత ఊర్ధ్వభాగే కణ్ఠః, తస్య మధ్యే కణ్ఠమణిః. గలపూర్వతః చలనోన్నతప్రదేశః. తె. కంఠమణి, కుతికకాయ, గొంతుకాయ, గొంతుకముడి, గొంతుపోక. వి. గొంతుక బయట (ముందు) ఎత్తుగా కదలికగల ముడి. ఇది తినునపుడు, త్రాగునపుడు, క్రిందికి పైకి కదలుచుండును.

Adduct, Adduction : to draw or move towards the centre : అభివర్తనమ్, ఉపకర్షణమ్, ప్రతినీతమ్, ప్రణ(న)యనమ్, మధ్యానతమ్. తె. (1) నడిమికిచేయుట, నడిమికి లాగుట, నడిమికిచేరిన, నడిమికిలాగిన లేక వచ్చిన. (2) ఒకదానితో నొకటి

చేరిక, ఒక దానితో నొకటి చేరుట.
(3) అక్షి మధ్యాభిముఖ్యము.

Adenoid, Adenoids: a growth or mass of spongy tissue between back of nose and throat. Resembling a gland.
(1) నాసాగలగ్రన్థిః. వ్యా:- నాసాగలయో ర్మధ్యస్థం మాంసపిణ్డమ్. మాంసపిణ్డ మేతత్ నాసాగలయో ర్మధ్యేపశ్చిమతః వర్తతే. ఏతత్ స్పంజ ఇవ వా జలశోషణీ ఇవదృశ్యతే తె. కొయ్యగండ. వి. ముక్కు లోతట్టున సప్తపథలో ప్రవేశించు ద్వారము చెంత ఉబ్బియుండు తడిచర్మము. ముక్కు గొంతుకలమధ్య వెనుకవైపున పెరుగు మాంసముద్ద, సప్తపథ ద్వారమువద్ద పెరుగు మెత్తని మాంసపు కణితి. ఇవి పెరుగుటవలన శ్వాస పీల్చుట కష్టముగానుండును.
(2) గ్రన్థ్యాభో గ్రన్థి విశేషః.

Adenology: the science of the glandular system. గ్రన్థిమండల విజ్ఞానమ్, గ్రన్థిసంస్థాన విజ్ఞానమ్. తె. గ్రంథులకు సంబంధించిన శాస్త్రము.

Adipose: fatty, of a fatty nature. మేదః, మేదోమయః. తె. క్రొవ్వు, క్రొవ్విన.
A. arteries - see artery.
A. tissue - see tissue.

Adrenal: At the kidney: The suprarenal capsule. అధివృక్కః, (అధివృక్కౌ-ద్వౌ.) వ్యా:- నిఃస్రోతస్కౌ త్రికోణప్రాయౌ వృక్కశిఖర యోస్సమ్బద్ధౌ. తె. అధివృక్కలు, వి. గురదాలపైన నాళములేని ముక్కోణాకారమున ఎత్తుగనుండు మాంసపు ముద్దలు, రెండు గ్రంథులు.

Adventitia: the external coat of bloodvessels. రక్తధరాకలా, బాహ్యరక్తవాహినీకఞ్చుకమ్.

Afferent. carrying towards the centre or inward. (1) అభిగామీ, అభివాహీ, ఆగామీ, ఆగామినీ. (2) అన్తర్ముఖీ, అన్తర్వాహినీ. తె. బహిఃప్రాచీరమునుండి లోనికి గొనిపోవునది.

After-birth: the placenta and membranes; the secundiness. A membrane enveloping the foetus in the womb. అపరా. జరాయుః, తె. మావి. వి. గర్భములో పిండమును కప్పియుండు పొర, ప్రసవించిన తరువాత గర్భాశయము నుండి బయటబడు మావి.

Age: వయః. తె. ఈడు, వయస్సు

Air: ఆకాశజః, ఈరణః. వ్యా:- అన్తర్బహిః స్సంచారీవాయుః, వాతః, వాయుః. తె. గాలి, వాతము, వాయువు.
A. bladder: వాయుకోశః. తె. గాలిబుడగ, గాలితిత్తి.

A. bone - see bone

A. cell - see cell

A. sac - see sac

Atmospheric A : మహావాయు పథమండలి వాయువు, వాతావరణము

A. sinus - see sinus

Ala : wing. పక్షః. వ్యా:- పక్షిపక్షాకారో విస్తృత ప్రరోహః. తె. పక్షము, రెక్క.

A. of the ilium - see bone

A. nasi : నాసాపక్షకౌ. వ్యా:- నాసాపుట బహిర్భాగౌ. తె. ముక్కుకోళ్లు, ముక్కోళ్లు వి ముక్కు రంధ్రముల వెలిభాగములు.

Alar : wing-like పక్ష, పక్షా తె. పక్షమువంటి, రెక్కవంటి వి. పక్షి రెక్కవలె వెడల్పుగా విప్పారి ప్రక్కలకు పొడుచుకొని వచ్చియుండు భాగము.

Albumen : ధవలకమ్. తె. జొన, సొన, శ్వేతధాతువు. వి. కోడి మొదలగు పక్షుల గ్రుడ్లలో నుండు చిక్కని, తెల్లని జిగురుగల పలచని వస్తువు.

Serum A : సరధవలకః.

Aliment : food, nourishment. అన్నమ్, ఆహారః, ఖాద్యం, భోజనం, పౌష్టికమ్. తె. అన్నము, ఆహారము, కూడు, భోజనము.

Alimentary : nourishing. ఆహార్యః, ఆహారసమ్బన్ధీ, పోషకః, పౌష్టికః, భరణశీలః. తె. అన్నము నకు లేక పోషణకు సంబంధించిన.

A canal - see canal.

a portion of A. canal between pyloric volves పచ్యమానాశయః. తె. కడుపు, పొట్ట. వి. భుజించిన చతుర్విధాహారము (అన్నపానాదులు) జీర్ణమగుస్థలము, నోటి నుండి ముడ్డివఱకునుండు గొట్టమునందలి భాగము. చిన్న, పెద్ద ప్రేవులు కలిసిన సొరంగము నందొక భాగము.

A. duct - see Thoracic duct

A. system - see system.

A. tract - see tract.

Part of the A. canal upto the stomach. ఊర్ధ్వకోష్ఠః. తె. వి. నోటినుండి ఆమాశయము వరకు వ్యాపించియుండు భాగము.

Alkali : క్షారః. తె. కారము, క్షారము.

Allantois : a fetal appendage, membrane. ఆళిన్ధః, ఆళిన్ధనాళీ. వ్యా:- నాభి నాళస్యాఙ్కురః, ఆద్యన్త్ర పశ్చిమఖణ్డస్య ఉపగుహావత్ కోఽపినాళః, అథవా కాఽపినాళీ. తె. బొడ్డుమొలక. వి. ఇది మొలకవలె నుండు బొడ్డునాళము, పిండము నంటి యుండు సన్నని కాడ.

Alveolar : ఔదూఖల(లీ). తె. గుంట, తొఱ్ఱ. వి. గోలు ఆకారముగ నుండు గుంట.

Alveoli - see alveolus.

Alveolus : (1) An air vesicle. అనిలాయానమ్, ఊరణకోశః, ఊరణదరీ, వాయుకోశః, సూక్ష్మదరీ. తె. గాలిబుడగలు, గాలిగదులు, వాయుగోళములు. వి. శ్వాసకోశమునందలి చిన్న గాలిగదులు. (2) Bony socket of a tooth; a small cavity. ఉలూఖలమ్, విలమ్. వ్యా:- రుచకాకృతినా మధ్యమవానా మవగాహా నానుకూలాగర్త విశేషా యథా :- అల్పబిలమ్, దన్తబిలమ్, సూక్ష్మదరీ, కోష్ఠికా, రన్ధ్రికమ్. తె. కుదురు, గుంట, పాదు, బెజ్జము, రంధ్రము. వి. రుచకాకారముగల చిన్నదై (కొన తేలియుండు) అవయవములు ఇమిడి కదలకుండా బిగువుగా పొదిగి యుంచుటకుగాని, పాదుకొనుటకుగాని వీలుగా నుండు కొలది లోతుగల గుంట (గుంటలు), కుదుళ్ళు.

A. of tooth : దన్తబిలమ్, దన్తోలూఖలమ్. దన్తోదూఖలికా, తె. పంటికుదురు, పనుకుదుళ్ళు(ళ్లు), పల్లుకుదురు.

Alveolus : (2) Air vesicles. ఊరణకోశాః. వ్యా:- పుప్ఫుసాన్తవా అపస్తమ్భస్యాన్తిమ ప్రతానాని. తె. వాయుకోశములు, వాయుగోళములు వి. ఈ గోళములు ఊపిరితిత్తులందు వ్యాపించియుండి, తేనెతెట్టెయందలి గూళ్లను బోలియుండును.

Amitosis : Direct cell-division. ఆకారిక విభాగః, కణవిభాగః, సమవిభజనమ్. తె. కణవిభజనము, కణవిభాగము.

Amnion : Inner-most embryonic membrane which encloses foetus before birth. (1) అపరాయుః, అమ్నియామికా, ఆభ్యన్తర గర్భధరా, ఆభ్యన్తర జరాయుః, గర్భధరా, జరాయుః. తె.మా వి. వి. బిడ్డ పుట్టక పూర్వము గర్భాశయమున పిండమును లేక శిశువును ఆవరించియుండు మిక్కిలి సన్నని నిగనిగలాడు నూనె మెరుగు కాగితమువంటి పొర. ఇది పిండమునకు ఒకపిడి లేకుండా తగినంత ఉష్మ్రపిరు కలిగియుండును. దీనిగుండా లోనికి వెలుతురు జొరబడును. (2) గర్భాన్తరావరణమ్. తె. గర్భసంచిలో పొర.

Amniotic : belonging to the amnion. అపరాయవ, జారాయవ. తె. మావికి చెందిన.

A. cavity - see cavity.

A. ectoderm - see ectoderm.

A. fluid - see fluid.

A. sac - see sac.

A. vesicle - see vesicle.

Ampulla: flask-shaped dilation. కలశికా. తె. కలశము, బుడ్డి.

A. of the lactic ferous :

స్తన్యాశయః, స్తన్యప్రవాహికా, స్తన్యవాహినీ. తె. స్తన్యాశయము. వి. చనుబాలు పుట్టుచోటు.

Amygdala: (1) a tonsil, (2) a lobe of cerebellum. (1) ఉపజిహ్వికా, గళగుటికా. వ్యా:- కణ్ఠస్యోపరి జిహ్వామూలస్థితో మాంసపిణ్డవిశేషః. వాతామమ్. తె. వి. సీమ బాదము వలె నుండు అవయవ విశేషము. (2) అధర మస్తిష్కఖణ్డః.

Anabolism : constructive metabolism; constructive process within the protoplasm by which food or other material at a relatively low level passes through an ascending series of ever-more complex and unstable combination, till it is finally worked up into living matter. అనుబలనమ్, ఉత్కర్షః, ఉపచయః, చయః, ప్రసాదపాకః, సృష్టిః. తె. నిర్మాణ జీవన వ్యాపారము, సంఘటనాత్మక క్రియ. వి. జీవధాతు నిర్మాణమునకు జరుగు రాసాయనిక పరిణామము.

Anal : pertaining to the anus. అపాన సమ్బన్ధః, అపానీయ, గుద సమ్బన్ధీ. తె. మలద్వారమునకు సంబంధించిన, ముడ్డికి చెందిన.

A. area : గుదదేశః, గుదమణ్డలమ్, గుదాన్తః (సు. ని. 4-10. డల్హనః). తె. ఆసనద్వారము.

A. aperture - see A. passage.

A. canal - see canal

A. opening - see canal.

A. orifice - see orifice.

A. passage : అధరగుదమ్, అధర గుదః, అధఃస్రోతః, అపానమ్, అపాననాళీ, గుదద్వారమ్, గుద నాళిం(ః), గుదమార్గః, గుదముఖమ్, పాయురన్ధ్రమ్, విణ్మార్గః, శకృన్మార్గః. తె. ఆసనము, పితిముడ్డి, ముడ్డి. వి. ప్రేవులలోని మలము బయటికి వెడలు దారి, మలమువచ్చు ద్వారము.

A. margi : గుదౌష్ఠః. తె. ముడ్డి అంచు. వి. గుదద్వారమున నుండు లావు పెదమువంటి అంచు.

A. region - see region.

A. triangle : గుదమర్మ. తె. ఆసన మర్మము.

A. tube - see tube.

A. tubercle - see tubercle.

A. valve - see valve.

Anaphase : అద్యాలోకః. తె. కణ విభజనలో ఒక దశ.

Anastomosis : cross connection or junction of vessels or hollow organs or arteries, branches. (1) అనుమేలనమ్, తిర్యక్సన్ధానమ్. తె. కల

యుక, సంగమము. వి. నాళములు. రక్త మధ్యాంగముల ఒండొంటి కలయిక, ఈకలయిక రక్త నాళాదు లందు కానవచ్చును. (2) మధ్యేమార్గః. తె. వి. రెండు ప్రదేశముల మధ్య నేర్పడిన దారి. ఇది దోష వికృతిచే గాని శస్త్రక్రియలచేగాని యేర్ప డును (3) సిరామర్మములు, ధమనీ సంగమములు.

Dorsal A : పృష్ఠ్యానుమేలనమ్.

Middle A : మధ్యమానుమేలనమ్.

Anastomotic pertaining to anastomosis. అనుమేలనీయ, అను మేల్య.

A. branch - see branch.

A. loop - see loop.

Anatomic, Anatomical: belonging to anatomy. (1) శరీర శాస్త్ర నిర్మాణ సమ్బన్ధి, శారీర, శారీరక, శారీర రచనా సమ్బన్ధి. తె. శరీర శాస్త్రమునకు సంబంధించిన (2) వ్యవచ్ఛేద విద్యా సమ్బన్ధకః.

A. enumeration of the body శరీర సంఖ్య.

A. nominclature : శారీర పరి భాషా.

Anatomy : (1) the science of body or organic structure (2) science or branch of morphology which treats of the structure of organisms and the relation of their parts. (1) రచనా శారీరమ్. నిష్పత్తిః:— రచనాప్రతిపాదకం శారీరమ్, రచనాశారీరమ్, శరీరరచనా విజ్ఞానమ్, శరీర నిర్మాణ విజ్ఞానమ్, శరీర నిర్మాణ శాస్త్రమ్, శరీర వ్యవచ్ఛేద విద్యా, శారీరమ్, శారీర శాస్త్రమ్. (2) విశసనవిద్యా, శరీర విచయమ్. వ్యాః:- శరీరస్య విచయనం విచయః, శరీరస్య ప్రవిభాగేన జ్ఞాన మిత్యర్థః (చ. శా. 6.13. చక్ర ప్రాణిః). శరీర సఙ్ఖ్యానమ్. (చ.శా. 7.1) తె. శరీర విజ్ఞానము, శరీర శాస్త్రము, శారీరము, శారీర విజ్ఞా నము. వి. శరీరము పుట్టుకను దాని అవయవముల నిర్మాణమునుగురించి విడి విడిగా తెలియజెప్పు శాస్త్రము. (3) దేహసంస్థాన విద్యా. తె. ఛేదించి లోని అవయవముల విన్యాసములను, పొందికలను పరిశీలించు విద్య.

Applied A : anatomy as applied to diagnosis and treatment. నిదాన చికిత్సా శారీర విజ్ఞానమ్.

Comparative A : a comparison of the anatomy of different animal orders. అనుషఙ్గిక వా ప్రాసఙ్గిక శారీర విజ్ఞా నమ్, తులనాత్మక శారీర విజ్ఞానమ్, సదృశ రచనా శారీరమ్.

Descriptive A : a study of

the individual parts of the body. ప్రత్యఙ్గ శారీర రచనాధ్యాయనమ్, నిర్దిష్ట వా నిర్దేశక శారీర విజ్ఞానమ్, సముద్దేశక శారీర విజ్ఞానమ్.

Gross A. anatomy as studied by the naked eye. ప్రత్యక్ష శారీర విజ్ఞానమ్.

Human A: మానవ రచనా శారీరమ్.

Microscopic A: that stuied under the microscope. సూక్ష్మ శారీర విజ్ఞానమ్, వ్యా:- సూక్ష్మ దర్శన యన్త్ర సహాయేన ప్రాప్తం శారీర విజ్ఞానమ్.

Morbid A: the study of diseased structure. రుక్శరీర విజ్ఞానమ్.

Pathological A: వికృత శారీరమ్, వికృత శారీర విజ్ఞానమ్.

Regional A: the study of correlated regions of the body. ప్రాదేశిక శరీరాఙ్గ విజ్ఞానమ్

Surface A: బహిశ్శారీర విజ్ఞానమ్.

Systemic A: వివిధ వస్తుధాతు విజ్ఞానమ్, శరీర నిర్మాణానుక్రమణికా.

Topographic A: anatomy of a part in its relation to other parts. అన్యోన్యాఙ్గ రచనాత్మక శారీరమ్, అన్యోన్యాఙ్గ సమ్బన్ధ శారీర విజ్ఞానమ్, నిర్దిష్టాఙ్గ వర్ణన శారీరమ్. తె. ప్రత్యంగ సమ్బన్ధ వర్ణనము, శరీరాఙ్గ వర్ణనము.

Angiology: the science of the bloodvessels and lymphatics. నాళీవిజ్ఞానమ్, నాళీస్కన్ధః. వ్యా:- రక్తాయనీ, రసాయనీ, రసవాహిన్యాదీనాం నాళా (ళీ) నాం స్వరూప వర్ణనమ్. తె. నాళవిజ్ఞానము. వి. రక్త రసాది నాళముల స్వరూపాదులను గురించి తెలియజెప్పు శాస్త్రము.

Angle: space between two meeting lines. అస్రః, కోణః, ద్విభుజః, మూలః, వ్యా:- కేవలైక కోణాకారా ఉత్సేధ విశేషా రేఖా విశేషా వా. తె. కోణము, మూల.

A. of the eye: ఉపాన్తః. తె. కనుగొలికి.

A. of the lower jaw: హనుకోణః. తె. దౌడకోణము. వి. ముక్కోణముగా తేలియుండు దౌడ ఎముక.

A. of the mouth: జిహ్వప్రాన్తౌ, వదనాన్తౌ, సృక్కిణ్యౌ (ణ్యౌ). తె. చెలిమలు, నోటి చెలిమలు.

Lateral A: పార్శ్వకోణః, బాహ్యకోణః.

Lateral A. of the orbit: భ్రూ పుచ్ఛాన్తౌ తె. కణతల నంటి యుండు కనుబొమ చివరలు.

Obtuse A : స్థూలకోణః. తె. గురుకోణము.

Pubic A : భగకోణః, భగాస్థికోణః.

Rectangle : దీర్ఘచతురశ్రమ్.

Right A : లంబకోణః, సమకోణః.

Triangle A : త్రికోణః, త్రిభుజమ్ తె. ముక్కోణము.

Angular : కోణీయః, కాణిక తె. కోణమునకు సంబంధించిన, మూలకు సంబంధించిన.

Anhydrous : not containing water. అనార్ద్రితః, నిర్జలః. తె. తడిలేని, నీరులేని.

Animal : living being. జంతుః, ప్రాణిః. తె. జంతువు, జీవి, ప్రాణి.

A. heat : ఉష్మా, జంతూష్మా, శరీరోష్మా తె. వేడిమి, శరీర వేడిమి

A. magnetism : ప్రాణోజః తె. శరీరబలము.

Animal : organic being with life and power of motion జీవజన్తుః, ప్రాణిః. తె. జీవి.

Animation : life. చైతన్యమ్, జీవితమ్ సజీవత్వమ్. తె. ప్రాణము, బ్రతుకు, జీవము.

Anisotropal, Anisotropic: doubly refractive. ద్విశారవక్రీకరణీ.

Ankle : joint between foot and leg. ఖుడకః, ఖులకః. వ్యా:- జఙ్ఘాపాద యోస్సన్ధిః, గుల్ఫః. వ్యా:- పార్ష్ణేస పరిగ్రన్థిః. తె. గుత్తి, చీలమండ.

Annular : ring-shaped. అఙ్గులీయః, వలయ సమానాకృతిః. తె. ఉంగరము. వి. ఉంగరమువలె గుండ్రని యాకారముగల అవయవ విశేషము.

A. ligament - see ligament

Annularis : 4th or ring finger. అనామికా, పవిత్రాఙ్గులః(లిః). తె. ఉంగరపు వ్రేలు వి. చేతియందలి నాల్గవ వ్రేలు.

Annulus : a circular opening or margin : చాక్రేయద్వారం వా ముఖమ్, వర్తులద్వారమ్, వర్తులముఖమ్ వా రన్ధ్రమ్. తె. గుండ్రని ద్వారము, గుండ్రని బెజ్జము. వి. ఇవి చక్రము వలె శరీరప్రదేశములందుండు ద్వారములు. అంచుగలిగి ఉంగరములవలె నుండును.

A. abdominalis: Abdominal ring - see ring.

A. abdominis : the inguinal ring - see ring.

A. tracheae : anyone of the cartilaginous rings of the trachea - see ring.

A. tympanicus : the tympanic ring - see ring.

A umbilicus : the umbilical ring - see ring.

Ansa : a loop. శిక్యమ్. తె. ఉట్టి.

A. hypoglossi : జిహ్వాధర శిక్యమ్.

A. subclavia : అక్షకాధర శిక్యమ్.

Antagonism : opposition. పరస్పర విరోధః, విరోధః. తె. విరోధము, వైరము. వి. నామరూప గుణాదులందు ఒకదాని కొకటి విరుద్ధము.

Antebrachium - see antibrachium.

Antenatal: ప్రసవ పూర్వః, ప్రాగ్జన్మ. తె. నీళ్లాడుటకు మునుపు, ప్రసవమునకు పూర్వము, చూలింత.

Anterior : in front of, situated before. అగ్రః. అభిముఖః, పురః, పురస్తన, పురోభాగః, పూర్వః, ప్రాక్.; తె. ఎదురు, ఎదుటి, ముందు, ముందరి.

A. aspect of thorax : అన్తరాధిః, ఉరః. వ్యా:- అన్తరాధే అన్తప్రదేశః, వక్షః. వ్యా:- అన్తరాధేః బాహ్యదేశః. తె. ఎద, ఎదురు ఱొమ్ము. వి. గుండె బయటిభాగము, ఛాతీ, బోర.

A. end : ఉదర్యాగ్రమ్.

A. ends of the ribs : పర్శుకాగ్రాణి. . తె. ప్రక్కటెముకల ముందు భాగము.

A. fontanelle - see fontanelle.

A. furrow - see furrow.

A. madian fissure - see fissure.

A. nares; naris or nostril : నాసానాడీ, నాసాపుటః, నాసారన్ధ్రమ్, నాసావివరమ్, నాసాస్రోతః, పురస్తన నాసారన్ధ్రమ్. తె. ముక్కుపుటము, ముక్కుబెజ్జము, ముక్కురంధ్రము.

A. neuropore : పురస్తనతన్త్రి ద్వారమ్,

A. part of the hand : కరాగ్రమ్. తె. మీఁజేయి, ముంజేయి.

A. perforated substance : పురస్తన వేధితవస్తు.

A. white commissure : పురస్తన శ్వేతసమ్మిశ్రణమ్.

Antiades : see tonsil.

Antibodies : the characteristic constituents of the blood and fluids of immune animals (1) అభిసంస్కార ద్రవ్య విశేషః, అభిసంస్కృతిః. వ్యా:- విరుద్ధ ప్రతిపక్ష గుణవంతం ద్రవ్యమ్. (2) రోగోచ్ఛేదకరం ద్రవ్యమ్. వ్యా:- రోగోత్పాదక బీజోచ్ఛేదక ద్రవ్యమ్.

Antibrachium : forearm. (1)

అగ్రబాహుః, అరత్నిః. వ్యా:- కూర్పరాత్ మణిబన్ధపర్యన్తో భాగః, ప్రపాణికః, ప్రపాణిః. తె. దండచేయి. వి. మోచేతినుండి మణికట్టు వరకునుండు భాగము. (2) ఉపబాహుః, కలావికా. వ్యా:- మణిబన్ధోపరిష్టా చ్చతురఙ్గుల కలావికే ఇతి. ప్రకోష్ఠః. తె. ముంజేయి. వి. మణికట్టు పైన మోచేతికి క్రింద నాలుగు అంగుళముల విస్తారముగనుండు భాగము. Distal third of forearm.

Antihelix : of external ear. అభ్యన్తరపాళీ, ప్రతివలయమ్. తె. వి. కర్ణపాళి - చెవితమ్మె - యొక్క లోపలి లేక బయటిభాగము.

Antitragus : కర్ణపుత్రికా, ప్రతికీలమ్, బాహ్యకర్ణా. తె. గూబ.

Antrum : a cavity in bone అస్థికోటరమ్, అస్థిగుహా, కోటరమ్ తె. ఎముకతొఱ్ఱ, కోటరము, తొఱ్ఱ.

A. of High more - see A. maxillare.

F. mastoideum : the cavity of mastoid bone. కర్ణాస్థికోటరమ్.

A. maxillare : the cavity in the body of the superior maxilla. హనుగర్భకోటరమ్. తె. దవడ ఎముక తొఱ్ఱ.

Anus : rectal exit. అధరగుదః స్థానం. వ్యా:- ఉత్తరగుదా దధో స్థితః, అపానమ్, అపానః, గుదమ్, గుదః, గుదద్వారమ్, పాయుః, పాయుద్వారమ్, పురీషమార్గః, విణ్మార్గః; శకృన్మార్గః. తె. ఆసనము, ముడ్డి, శౌచస్థానము.

Anvil - see bone

Aorta : trunk of the arterial system; the main arterial trunk.

(1) ఆవర్తా, ఆవర్తాధమనీ, ప్రధానావర్తా, బృహద్ధమనీ, బృహల్లోహితికా, మహాధమనీ. వ్యా:- శరీరే విశుద్ధరక్తప్రవాహామూలధమనీ, సాహృదయస్య వామనిలయా త్సముద్భూతా మూలధమనీ. This great artery issuing from left ventricle of heart. (2) బృహద్ధమనీ. వ్యా:- ఏషాహృదయస్య వామకోష్ఠా దూర్ధ్వం ప్రసరతి. (3) ప్రాణవహాధమనీ. తె: పెద్ద రక్తనాళము, బృహద్ధమని. వి. ఇది హృదయములోని వామనిలయము లేక వామకోష్ఠము - ఎడమ అరగది - నుండి బయలుదేరి పైకి వ్యాపించియుండును. గుండెకాయ - హృదయము-నుండి నెత్తురు (రక్తము)ను శరీరమంతట వ్యాపింపజేయును. (4) ప్రధానధమనీ.

Abdominal A. ఉదరధమనీ, ఔదరీమహాధమనీ, కాక్షేయావర్తాధమనీ.

Abdominal portion of A · కాక్షేయూవర్తా (భాగః).

Anterior ventral A. పురస్తాదర్యావర్తా।

Arch of A · తోరణీమహాధమనీ, తోరణ్యావర్తా. తె. ధనురాకారముగ నున్న పెద్ద రక్తనాళము.

Ascending A . ascending portion of aorta. ఆరోహిణీ మహాధమనీ, ఆరోహ్యావర్తా.

Descending A : అవరోహిణీ మహాధమనీ, అవరోహ్యావర్తా.

Dorsal A పృష్ఠ్యావర్తా, బృహద్ధమనీ.

Isthmus of A : see isthmus

Primitive A . ప్రాథమికావర్తా.

Right dorsal A. దక్షిణపృష్ఠ్యావర్తా.

Thoracic A · ఔరసావర్తా. ఔరసీమహాధమనీ.

Thoracic portion of A · ఔరసావర్తా భాగః.

Uterus A · కాక్షేయూవర్తా.

Ventral : ఉదర్యావర్తా.

Aperture : an opening, hole. అయనమ్, ఛిద్రమ్, ద్వారమ్, పథః రన్ధ్రమ్. వ్యాః- కస్మాచ్చిదన్తర్గృహాద్బహిర్గమనార్థం రన్ధ్రమ్. యథా— నవద్వారణి. అథవా అన్తర్గృహాదన్తర్గృహం ప్రతిగమనార్థం ద్వారమ్. తె. కన్నము, దారి, ద్వారము, బెజ్జము, బొక్క. వి. లోనినుండి బయటికిగాని, శరీరములోపల ఒక చోటనుండి వేరొక చోటికిగాని పోవుట కేర్పడియుండు కన్నము; కలుగు.

A. of the body : కాయరన్ధ్రాణి. తె. శరీరమునగల వివిధ రంధ్రములు.

A. of alveolar canals : ఔమూఖలస్రోతద్వారాణి.

Auriculo ventricular A : కర్ణక కోష్ఠకాన్తరద్వారమ్, కర్ణికాజఠరకాద్వారమ్.

Cloacal. A మలమూత్రద్వారమ్.

Different carrying. A : శరీరధాత్వావకాశాః. తె. రసరక్తాది ధాతువులను శరీరమున వ్యాపింపజేయు నాళరంధ్రములు.

Inferior A. of lesser pulvis: కటీగుహాధరద్వారమ్.

Large external A. of the body (nine in number). మహాఛిద్రాణి. తె. నవద్వారములు. వి. శరీరమున బయటికి కనబడు తొమ్మిది పెద్ద రంధ్రములు.

Left auriculo-ventricular A: వామకర్ణకకోష్ఠకాన్తరద్వారమ్.

Minute. A : సూక్ష్మఛిద్రాణి, సూక్ష్మరన్ధ్రాణి. తె. రోమకూపములు వి. చర్మముపై కనబడుచుండు సన్నని చిల్లులు. వీనినుండి శరీరము

లోని మలినములు చెమటరూపమున వెడలుచుండును.

Pleuro pericardiac medial A పార్శ్వకోపరిహృదయాన్తరద్వారమ్.

Pleuro peritonial A : పార్శ్వకోపరితుణ్డియద్వారమ్.

Right auriculo-ventricular A : దక్షిణకర్ణకకోష్ఠ కోన్తర ద్వారమ్.

Superior A. of the lesser pulvis. కటీగుహాన్తరద్వారమ్.

Uro-genital A : వస్త్యుపస్థీయ ద్వారమ్.

Apex : peak, extremity of anything. అగ్రమ్, చూడా, మస్తకమ్, శిఖరమ్, శీర్షమ్. తె. అగ్రము, కొన, చివర, తుద, మొన. శిఖరము, శిఖరాగ్రము.

A of the axilla. అంసమూలమ్. తె. భుజము. వి. ప్రగణ్ఠాస్థిశిఖర భాగము.

A. of the bladder: వస్తిశిరః, వస్తిశీర్షః.

A. of the heart: హృదయ శీర్షమ్

A. of the lung: పుప్పుసచూడా, శ్వాసాశయాగ్రమ్.

A. of the nose. నాసాగ్రమ్, నాసికాగ్రమ్. తె. కొనముక్కు, ముక్కుకొన, ముక్కుచివర, ముక్కుమొన.

Apical : belonging to apex. అగ్రీయ, మస్తకీయ, శిఖరీయ, శీర్షీయ. తె. అగ్రమునకుచెందిన, శిఖరమునకు సంబంధించిన.

A. part : శీర్షఖణ్డమ్.

Aponeurosis . a fibrous expansion of a tendon; a fibrous or membranous sheet.

(1) ఉల్లోచః. వ్యా:- ప్రాయోవిస్తారిత కణ్డరాగ్రరూపం వస్నసా తన్తు వితానముచ్యతే, సఏవ కణ్డరా విస్తారస్తావద వితానశ్చ. కణ్డరా వితానాః కలాకణ్డరాః. తె. కండర విశేషము.

(2) పృథ్వీ, పృథుస్నాయుః, పృథులాస్నాయుః. తె. మాంసపుబిళ్ల, స్నాయువు. వి. ఇది అణగి వెడల్పుగానుండును.

Epicranial A: కరోట్యుల్లోచః.

Glca-aponeurotica : కరోట్యుల్లోచః.

Palmar A · కరతలికోస్నాయుః.

Apparatus, Instruments : a number of organs which act together in the performance of a definite function ఉపకరణాని, సాధనాని. వ్యా:- ప్రత్యఙ్గసఙ్ఘాతాయాని నిర్దిష్ట వ్యాపార నిర్వహణార్థం అన్యోన్యం సహాయీజ్యన్తే. తె. ఉపకరణములు.

Central A : కేన్ద్రసాధనమ్.

Golgi A - see body.

Apparent బాహ్యలోకః. తె. బయటి కగపడుచున్న.

Appendage : that which is attached to an organ as a part of it. అనుబన్ధాఙ్గమ్, ఉపాఙ్గమ్, ఉపాహితభాగాఙ్గమ్. తె. అనుబంధాఙ్గము, చేర్చబడిన అవయవము లేక అవయవ భాగము.

Appendices epiploicae : అన్త్రపుచ్ఛికా. తె. పేగు చివరభాగము.

Appendix. అన్త్రపుచ్ఛః, ఉణ్డుకపుచ్ఛమ్, ఉపాన్త్రమ్, కృమి, కృమికః, కృమిహ్యాశయః, పుచ్ఛః స్థూలాన్త్రిక దేశః. తె. గిలక. వి. చిన్న పేగు పెద్దపేగు కలియుచోట నొక ముడిగా చేర్పబడిన వృద్ధ్యనుబంధము.

A. Vermiformis: the worm-shaped process of the cecum. ఉండుకపుచ్ఛః. ఉపాన్త్రమ్. తె. వి. పేగుకు అనుబంధమైన మొండితోక.

Apposition the state of being fitted together. అభిసన్ధానమ్, అనుయోజనమ్. తె. అన్వయము, కలయిక, పొందిక. వి. సరిగా కలసి పొందిక గల స్థితి.

Aqua : water. జలమ్. తె. నీరు.

Aqueduct : a canal (1) నాళః. తె. కాలువ. (2) అమ్బునాళః, అమ్బునాళికా. తె. చిన్న లేక సన్నని నీటికాలువ, జలవాహి, నీటిగొట్టము.

A. of sylvius సురఙ్గికా. తె. చిన్న సొరంగము. the canal leading from the third to the fourth ventricle of the brain. మస్తిష్క నిలయ సుఙ్గికా. వ్యా:- యాతు తృతీయ చతుర్థ నిలయాను బన్ధితా.

Aqueous . watery; blonging to water. అమ్బు, అమ్బుసమ్బన్ధి, జలీయ. తె. నీటి, నీటికి చెందిన.

A. Humor: the fluid in the anterior chamber of the eye. తేజోజలమ్, నేత్రోదమ్. తె. కంటిలో నల్లగుడ్డు ముందు తిత్తిలో నుండు నీరు.

Arachnoid: web. (1) జాలం, తంతుసంతతిః. తె. అల్లిక. వి|| resembling web · నేత నేసినట్లుండు పొరవిశేషము.

A membrane : the serous membrane of the brain and cord; serous membrane lining the dura mater and enveloping brain and spinal cord. గోర్దనాళావరణికలా, లౌతికలా. వ్యా:- మస్తు లుఙ్గధరాయా భిన్న నామ. తె. మెదడు పొర. వి. ఇది మెదడును, వెన్నుబామును చుట్టుకొనియుండు పలచని పొర; మూడువిధముల పొరలలో నొకటి.

Arch : అర్ధచక్రమ్ (ః), అర్ధవలయమ్,

గోలఖణ్డమ్, చాపః, చాపకతోరణమ్. తె. కమాను, విలువంపు, విల్లు

Arches : a term applied to various curved portions of the body. అర్ధచక్రాణి. వ్యా:- చక్రార్ధాకారాణ్యర్ధవలయాకారాణి చాపవక్రాణి వా అఙ్గాని తాన్యేవ చాపకాని తోరణాని చ. తె. వి. కమాను లేక విల్లువలె అర్ధచంద్రాకారముగనుండు వివిధ శరీరావయవ భాగములు.

Alveolar A : దన్తపిణ్డికా, దన్తాధారః, దన్తోలూఖలపఙ్క్తిః, దన్తోలూఖలమణ్డలమ్. తె. పనుగుంట వరుస. వి. పళ్లుయిమిడి (గుచ్చుకొని) యుండుటకు రోలువంటి చిన్న గుంటల వరుస. ఈవరుస అర్ధచంద్రాకారమును బోలియుండును.

Anterior A · పురస్తనవలయఖణ్డః.

Aortic A . అవర్తార్ధచక్రమ్, తోరణ్యావర్తా. తె. వి. కమాను లేక వింటియాకారమున నున్న పెద్ద రక్తనాళము.

A. of aorta - see aortic arch.

A. of vertebra : కశేరుకార్ధచక్రమ్, పృష్ఠ్యర్ధచక్రమ్. తె. వెన్ను విల్లు. వి. ధనురాకారమైన వెన్నుపూస.

Carotid A : కారోట్యర్ధచక్రమ్

Costal A : పర్శుకీయచాపః.

Deep planter venous A : నిమ్నపాదతలీయార్ధ చక్రమ్.

Deep volar A . కరతలధానుషీ గమ్భీరా, నిమ్న పాణితలీయార్ధ చక్రమ్.

Dorsal aortic A : పృష్ఠ్యావర్తకీయార్ధచక్రమ్, పాదపృష్ఠస్య మర్ధ చక్రమ్, పాదపృష్ఠ్యార్ధచక్రమ్.

First aortic A: ప్రథమావర్తీయార్ధచక్రమ్.

First pharyangeal A : గళీయ ప్రథమార్ధ చక్రమ్.

Glosso palatine A · జైహ్వతాలవ్యార్ధ చక్రమ్.

Hyoid A : కాణ్ఠికార్ధ చక్రమ్, ద్వితీయార్ధచక్రమ్, వక్త్రీయార్ధ చక్రమ్.

Mandibular A : అధరహన్వార్ధ (హానవార్ధ) చక్రమ్, ప్రథమార్ధ (గళీయ ప్రథమార్ధ) చక్రమ్, మాణ్డబలార్ధ చక్రమ్.

Neural A : తన్త్రికోశకాచాపః.

Oral A : వక్త్రీయార్ధచక్రమ్.

Palmar A : కరతలచాపః.

Pharyngeal A : గళీయార్ధ చక్రమ్.

Planter A : పాదతలీయార్ధ చక్రమ్.

Planter cutaneous venous A : పాదోదర్య గాదార్ధచక్రమ్, పాదోదర్య త్వాచార్ధచక్రమ్.

Posterior A : పశ్చిమ (వల

యస్య), ఖణ్డః.

Primitive costal A : ప్రాథమిక పార్శ్వకార్ధచక్రమ్ ।

Right aortic A : దక్షిణావర్తీయార్ధచక్రమ్.

Second pharyngeal A : కాణ్ఠికార్ధచక్రమ్, ద్వితీ(గళీ)యార్ధచక్రమ్.

Super ciliary A : భ్రూత్తరార్ధచక్రమ్.

Superficial volar A : కరతల ఉత్తరార్ధచక్రమ్.

Third aortic A : తృతీయావర్తీయార్ధచక్రమ్.

Vertebral A : కశేరుకా చాపః.

Visceral A : ఆజ్ఞికార్ధచక్రమ్, గళీయార్ధచక్రమ్.

Zygomatic A : గణ్డ(గాణ్డ)చక్రమ్.

Archenteron . ఆద్యాన్త్రమ్.

Archeocyte - see cyte.

Arcuate : bent like an arch. చాపః. తె. విల్లు. వి. విల్లువంటి వంపు.

A. fibre - see fibre.

A. line - see line.

Eminentia A - see eminentia.

Area : any space with boundaries అభ్యన్తరస్థానమ్, అధిష్ఠానమ్, క్షేత్రమ్, క్షేత్రః, క్షేత్రకమ్, క్షేత్రకః. వ్యా:- అల్పమాత్రం తలమ్, ప్రదేశః, ప్రాన్తదేశః, స్థలవిశేషః. తె. ఆవరణము, ఉనికిపట్టు, ప్రదేశము, స్థానము. వి. నలువైపుల హద్దులుగల శరీర ప్రదేశము.

Anterior nasal A : పురస్తన నాసాకుహరమ్. తె. ఎదురుముక్కోడు.

A. of the body : అఙ్గప్రదేశః, గాత్రప్రదేశః. తె. శరీరమందలి ఒక స్థలము.

A. vasculosa . నాళీక్షేత్రమ్.

Cohnheim's A : కోణక్షేత్రమ్, క్షేత్రాణి.

Different As. of the brain: అభ్యన్తరకరణాయతనాని. వ్యా:— మనోబుద్ధ్యహఙ్కారస్థానాని. (సు ఉ. 40-$3\frac{1}{2}$)

Embryonic A - see Embryonic. (భ్రూణప్రదేశః. తె. పిండముండే స్థలము.

Jaw joint A : హనుసంధిక్షేత్రమ్, తె. అంకళ్ళు.

Lower jaw A : అధోహను ప్రదేశః, తె. క్రిందిదవడ ప్రదేశము.

Lumbar A : కటిప్రదేశః. తె. నడుము, నడ్డి.

Olfactory A · ఘ్రాణక్షేత్రమ్.

Primary A : ప్రాథమికక్షేత్రమ్.

Prostatic A : ప్రాస్థ(స్థి)ఖణ్డః, ప్రాస్థక్షేత్రమ్, పోషణికాక్షేత్రమ్.

Pubic A : కామపీఠమ్. వ్యా:-

స్థానమ్:—గుదభగవస్తి మధ్యదేశః, గుదోపస్థ ప్రదేశః, గుహ్యప్రదేశః, భగమ్, భగః, భగపీఠమ్. తె. కామపీఠము, భగపీఠము వి. ముడ్డికి జననేంద్రియమునకు వస్తికి మధ్యనున్న ప్రదేశము.

Safe A of the body : సుఖప్రదేశః తె. మర్మరహిత శరీర ప్రదేశము.

Secondary A . ద్వితీయ (ద్వైతీయ) క్షేత్రమ్.

Sensory A : సంజ్ఞాధిష్ఠానమ్.

Surrounding A of the anus . పాయ్వన్తదేశః. తె. ఆసనము-ముడ్డి-చుట్టునున్న ప్రదేశము.

Areola . circular spot, a ring - like discolouration. పరివేషః, పర్యన్తమ్. తె. కందిన ప్రదేశము, రంగుతో పొంగిన స్థలము, రక్తమండలము. వి. ఒక వస్తువు నానుకొని వుంగరమువలె చుట్టియుండు వన్నె.

A of the breast : చూచుకమ్, స్తనముఖమ్. తె. చనుమొన.

A of the mamma : స్తనమణ్డలమ్. వ్యా:- స్తనచూచుక పరివర్తి వర్ణ మణ్డలమ్. తె. వర్ణమండలము. వి. ఇది చనుకుదురు చనుమొనల చుట్టియుండి గుండ్రముగ నుండు ఎత్తు ప్రదేశము.

Arm. Brachium : upper limb ఊర్ధ్వశాఖా, ప్రగణ్డః, ప్రబాహుః, బాహుః, భుజమ్(ః). వ్యా. స్థానమ్.- కూర్పరాంస యోర్మధ్యం భుజమ్. తె. జబ్బ, దండరెట్ట. బుజము భుజము ? చేయి.

A. hole - sec armpit.

A. pit : ఊఖా. వ్యా:- కక్షుస్య పార్శ్వయోః నిమ్నభాగః, కక్షః, కక్షా, బాహుమూలమ్. తె. చంక.

Fore A : the part of arm between elbow and wrist. అరత్నిః, ప్రకోష్ఠః, ప్రబాహుః. వ్యా:-మణిబన్ధో పరిష్ఠాత్ చతురఙ్గుళే కూర్పరాత్ మణిబన్ధ పర్యన్తోభాగః. తె. దండచేయి, ముంజేయి. వి. మోచేతికి మణికట్టుకు మధ్యనున్న భాగము. అరత్నిః—మోచేతినుండి చిటికెనవ్రేలు చివరివరకు నుండు ప్రదేశము. ఇది అరత్ని యనబడును. మూర ?

Upper A : ప్రగణ్డః. తె. జబ్బ.

Arrectores pili or piliorum. sec muscle.

Arteria. Artery. see artery.

Arterial : belonging to an artery ధమన్య, ధమనీయ. తె. వి. శుద్ధ రక్తనాళమునకు చెందిన.

A. blood : ధమనీరక్తమ్. తె. మంచి నెత్తురు, శుద్ధరక్తము. వి. ఇది ధమనులందు ప్రవహించుచుండును.

A. branches : అరుణసిరాః,

శ్యావారుణాః. తె. చిక్కని యెరుపు రక్తనాళములు, సిరలు, రక్తనాళశాఖలు.

A. canal - see canal.

A. circle - see circle

A. Duct : ధమనీ ప్రణాళీ.

A. tube - see tube.

A. Varix : Vericose artery

Arteries : tubes conveying blood to all parts of the body (1) ధమన్యః, నాడ్యః, రక్తవాహిన్యః, రోహిణ్యః, లోహితికాః. వ్యా:- విశుద్ధ శోణితవహాః సర్వదేహగాః ప్రణాళ్యః. తె. శుద్ధ రక్తనాళములు. వి. ఇవి మంచినెత్తురును శరీరమంతట పారుదల జేయును. (2) ఓజః ఫలాః, ఓజోవహాః, మహాఫలాః. వ్యా:- ధమన్యః, మహామూలాః, తేనమూతేన మహాతా మహామూలా మతా దశ. ఓజోవహాః శరీరేఽస్మిన్ విధమ్యన్తే సమన్తతః (చ. సూ. 30 అ. 8 శ్లో).

"హృదోరసో నిస్సరతి త తఏవ చ సర్వతః. సిరాభిర్హృదయం చేతి తస్మాద్ధృత్ప్రభవాః. సిరాః. భేలః (సూ. అ. 20)

Arteriole : a small artery ధమనికా, క్షుద్ర ధమనీ. (సూక్ష్మధమనీ).

Arteriology : the science of the arteries ధమనీ విజ్ఞానమ్, ధమనీశాస్త్రమ్, ధమనీవ్యాకరణమ్.

Arteriosus : ధమనీయః, ధమనీసమ్బన్ధ, ధామన. తె. రక్తనాళమునకు చెందిన.

Bulbus A: ధమనీయ బుద్బుదమ్.

Conus A : ధమనీయకోణః.

Ductus A : ధమనీయ ప్రణాళీ.

Trunkus A : ధమనీయకాణ్డః. ధామనకాణ్డః, స్కంధ ధమనీ. తె. ధమనీకొండము.

Arteriovenous : belonging to both arteries and Veins : సిరాధమనీ వాధమనీ సిరాసమ్బన్ధ.

Artery . a vessel forming pait of system by which blood is conveyed from heart to all parts of boby (1) ధమనిః, ధమనీ, రక్తవాహినీ, రోహిణీ, లోహితికా, సమగ్రధమనీ. వ్యా:- హృదయాద్బహిర్ముఖా రక్తవహా ప్రణాళికా. "సంవర్తమానం హృదయం సమావిశయత్సురా" (చ. సూ. 30 అ. 10 శ్లో) "సమావిశతి యత్పునః" ఇతి కవిరాజ శ్రీ గణనాథసేన సమ్మతః పాఠః. తె. మంచి నెత్తురుగొట్టము, శుద్ధ రక్తనాళము. వి. ఇది గుండెకాయనుండి శుద్ధరక్తమును శరీరమంతట వ్యాపింపజేయును. (2) వ్యుత్పత్త్యర్థః :- (ధమనీ) ధమన్యః, ధ్మానాద్ధమన్యః (చ. సూ. 30 అ. 12 శ్లో)వ్యా:- ధ్మానాత్ పూరణాత్

వాహ్యాన రసాది నేత్ర్యర్థః.

Abdominal A : ఉదర బృహద్ధమనీ.

Accessory meningeal A : ఉపపారిమస్తిష్క ధమనీ, సహాయ పారిమస్తిష్క ధమనీ.

Adipose A : arterial branches supplying renal fat మేదోవహా ధమనీశాఖాః, మేదోవహాధమన్యః.

Anastomotica magna : a short branch of the femoral artery. ఆల్పోర్వీ ధమనీ, మహాజానుకా ధమనీ.

Angular A : ఉపనాస్యా ధమనీ, కోనీనీ ధమనీ.

Anterior auricular A : పురస్తన కర్ణీయాధమనీ.

Ant. cerebral A : పురస్తన మస్తిష్కీ ధమనీ, పూర్వమస్తిష్కీ ధమనీ.

Ant. chorioidal A : పురస్తన జారాయవీ ధమనీ.

Ant. ciliary A. పురస్తన పక్ష్మ్యకాధమనీ, పురస్తన శైలికీ ధమనీ.

Ant. circumflex A : అంసవేష్టనికా అగ్రిమాధమనీ.

Ant. communicating A : పురస్తన సంయోజనీ ధమనీ.

Ant. ethmoidal A : పురస్త (పురస్థ)న సీవకీయాధమనీ.

Ant. external malleolar A : అగ్రిమా బహిర్గుల్ఫికా ధమనీ.

Ant. humeral circumflex A: పురస్తన ప్రాగండ చక్రావర్తా ధమనీ.

Ant. inferior cerebellar A : పురస్తనాధరావమస్తిష్కీ ధమనీ.

Ant. internal malleolar A : అగ్రిమా అన్తర్గుల్ఫికా ధమనీ, అన్తర్గుల్ఫికా పశ్చిమాధమనీ.

Ant. interosseous A : పురస్తన ప్రకోష్ఠాన్తర్యా ధమనీ.

Ant. mediastinal A : పురస్తన మధ్యస్థానీయా ధమనీ.

Ant. meningeal A : పురస్తన పారిమస్తిష్క (ష్కీయా) ధమనీ.

Ant. peroneal A : అగ్రిమ బహిర్జఙ్ఘికా ధమనీ.

Ant. tibial A : పురస్తన స్థావిరీ ధమనీ, పురోజఙ్ఘికా ధమనీ.

Ant. tympanic A : పురస్తన పాటహీ ధమనీ.

Ant. ulnar recurrent A : అగ్రాగారుహా కూర్పరాన్తరికా ధమనీ.

Arteria cervicalis profunda. నిమ్నగ్రైవీ ధమనీ.

Ar. dorsalis hallusis : అఙ్గుష్ఠపృష్ఠ్యాధమనీ,

Ar. inter costalis suprema : ఉచ్చపార్శ్వికాన్తరీయా ధమనీ.

Ar. Profunda brachii: గమ్భీ

రప్రాగణ్డికా ధమనీ. నిమ్నప్రాగణ్డీ, ధమనీ.

Artero eractae : ఋజుకాధమన్యః.

Artery for accipitalis : పార్ష్టికీయా ధమనీ.

A. of the liver and spleen రక్తవహా స్రోతసీ. వ్యా - శోణితవహానాం స్రోతసాంయకృన్మూలం ప్లీహాచ.

A. of the lower limbs: శాఖాధమన్యః. (బ. వ.).

A. of the urethral bulb : బాద్బుద(డి) ధమనీ.

Ascending cervical A : ఆరోహిణీగ్రైవీ ధమనీ, ఆరోహిగ్రైవీ ధమనీ.

As. palatine A : ఆరోహితాలవ్యా ధమనీ.

As. pharyngeal A : అన్నద్వారిణీ ఊర్ధ్వగా ధమనీ, ఆరోహిగళీయా ధమనీ.

Auricular A : కర్ణీయా ధమనీ, శాష్కులీ ధమనీ.

Axial A : of lower limbs అక్షధమనీ, ప్రాథమిక ధమనీ కాణ్డః.

Axillary A : కక్షాధరా ధమనీ, కక్ష్య (క్ష్యా) ధమనీ, బాహుధమనీ.

Bacilar A : మూలికాధమనీ.

Brachial A : ప్రాగణ్డధమనీ.

Bronchial A : ప్రాఙ్గీయాధమనీ.

Buccinatoric A : ధ్మాపనియా ధమనీ.

Carotid A : the large artery of the neck. (1) కారోటధమనీ. వ్యా:- గ్రీవాయాం బృహద్ధమనీ. తె. తలకురక్తమును అందజేయు పెద్ద రక్తనాళము. (2) the two great arteries supplying or carrying blood to head. Two main right and left arteries of the neck. మన్యే. వ్యా:- గళపార్శ్వగతేధమన్యౌ (చ. ఇ. 3) గ్రీవాయాఃపార్శ్వయోః సిరావిశేషః. గ్రీవా పశ్చిమభాగస్థాధమనీ (సు. ని. 11-10. డల్హనః) (3) తత్రకణ్ఠనాడీ ముభయ తశ్చతస్రోధమన్యో ద్వేనీలే ద్వేచమన్యే వ్యత్యాసేన. తె. పెడతల పెద్దనరములు. మెడలోనికి తల లోనికి పోవు ధమనులు. గ్రీవా పార్శ్వసిరే (మా. ని) (4) గ్రీవాయాముభయ తశ్చతస్రః సిరామాతృకాః (సు. శా. 6 అ. 27 శ్లో) మాతృకాసిరాః చతుర్విధాః - యథా=మహామాతృకాః బహిర్మాతృకాః, అన్తర్మాతృకాః, అనుమన్యా ఇతి. తె. ఇవి గొంతుక కిరువైపుల నుండు ముఖ్యమైన నాలుగు రక్తనాళములు. హృదయమునుండి బయలువెడలు నాలుగు ధమనులలో నొకటి. (5) ఎతాహృదయాత్ రక్తం

బహిః ప్రవాహిన్యోర్ధమన్యౌ. తె. ఇవి హృదయమునుండి శుద్ధరక్తమును బయటికి గొనిపోవు ధమనులు. శుద్ధరక్తనాళములు.

Celiac A : ఆర్ద్రోదరికాధమనీ. కౌక్షుధమనీ, కౌక్షూక్షూధమనీ.

Centıal A. of retina . రధాక్షి మధ్యగాధమనీ, రశ్మితరామధ్యగా ధమనీ.

Cıliary A : the small arteries of the eye. నయనధమన్యః

Cırcumflex A (curved): చక్రావర్తాధమనీ.

Common carotid A : సామాన్యకారోటధమనీ.

Common external and internal A. (1) మాతృకాసిరాః. (2) సామాన్య మాతృకాధమనీ.

Common ıliac A : సామాన్య శ్రోణ (ణీ) ధమనీ.

Common interosseous A : అరత్నిమధ్యాసాధారణీ ధమనీ, సామాన్య ప్రకోష్ఠాన్తర్యాధమనీ.

Common Volar digital A : సామాన్యాఙ్గుల్య ధరాధమనీ, సామాన్యాఙ్గుల్యదర్యాధమనీ.

Coronary A (P. L) . (1) క్షుద్రధమన్యౌ, హృత్పోషణికాధమన్యౌ, హృద్ధమన్యౌ, (ద్వే). వ్యా:- ఆవర్తాయామూలతోద్వే క్షుద్రధమన్యౌ, వామ దక్షిణ హృద్ధమన్యౌ క్షేబహిర్నిర్గత్య హృచ్ఛరీర పోషణార్థం హృదయమేవ ప్రత్యాగచ్ఛతః. The arterics around thc heart. తె. హృదయధమనులు, హృదపోషకధమనులు, హృదయశరీరపోషక రసరక్తవాహినులు. (2) పరిమణ్డలధమనీ. తె. వి. హృదయమావరించి కుడి ఎడమలనుండు చిన్న రక్తనాళములు. ఇవి తోరణము (తోరణధమని) నుండి బయటికివచ్చి హృదయశరీరముల పోషించుటకు తిరిగి హృదయమునే చేరును. ఇవి పరిమండల ధమనులని, పోషకరక్తనాళములని పిలవబడును.

Cortical A : వల్కాగాధమనీ, వాల్కీ (క్యా) ధమనీ.

Costo cervical A : పార్శ్వకగ్రైవీధమనీ.

Crico thyroid A : కౌర్కకౌకలీధమనీ.

Cutaneous A : త్వాచ (చీ) ధమనీ. తె. వి. చర్మమునకు రక్తమును చేర్చుధమనీ.

Cystic A : (1) కౌశేయధమనీ. (2) పిత్తాశయగాధమనీ.

Deep Λ of the penis : నిమ్నమేఢ్రీయధమనీ.

De. auricular A : నిమ్నకర్ణీయాధమనీ.

De. epigastric A : అధరోర్ధ్వకాక్షేయాధమనీ, నిమ్నోర్ధ్వ

కాణ్డేయా ధమనీ.

De. external pudendal A : నిమ్న బాహ్యాపస్థీయాధమనీ.

De. femoral A . నిమ్నోరవ్యా ధమనీ.

De. iliac circumflex A. నిమ్న శ్రోణ చక్రావర్తాధమనీ.

De. planter A నిమ్నపాద తలీయా ధమనీ.

De. temporal A . నిమ్నశాఙ్ఖ (ఙ్ఖీ) ధమనీ.

De. Volar A . నిమ్నపాణి తలీయా ధమనీ.

De. Volar communicating A : ధాతుసంయోజనీ గమ్భీరా ధమనీ.

Descending palatine A : అవరోహితాలవ్యాధమనీ.

Digital A . అఙ్గుల్యాదర్యాధమనీ.

Dorsal A of the penis : మేఢ్రపృష్ఠ్యాధమనీ.

Dor. carpal A : కరభపృష్ఠ్యా ధమనీ.

Dor. meta carpal A : శలాకా పృష్ఠ్యా (పృష్ఠికా) ధమనీ.

Dor. metatarsal A : శలాకా పృష్ఠ్యాధమనీ.

Dor. nasal A : నాసాపృష్ఠ్యా ధమనీ.

Dor. pedalis A. Dorsalis pedis : పాదపృష్ఠికాధమనీ. పాదపృష్ఠ్యాధమనీ.

Dor. radial carpal A : అగ్రిమా పశ్చిమాధమనీ.

Dor, segmental A : పృష్ఠ్య ఖైత్తదమనీ.

Dor. ulnar carpal A . అన్తర్మణి బన్ధిన్యాపురాధమనీ.

Ductus arteriosus : సేతు ధమనీ.

Esophagal A : క్లోమనాళీ(యా) ధమనీ.

External carotid A : బహిర్మాతృకాధమనీ, బాహ్యా కారోటధమనీ.

Ex. femoral circumflex A : బాహ్యోరవ్య చక్రావర్తాధమనీ.

Ex. iliac A : అధిశ్రోణికే(ద్వే). బాహ్యా శ్రోణధమనీ.

Ex. malleolar A : (పురస్తన) బాహ్యఘాటికాధమనీ,

Ex. maxillary A : బహిర్హానవ్యా ధమనీ, బాహ్యాహానవీధమనీ.

Ex. pudendal A : బహిరాపస్థికా ధమన్యౌ (ద్వే).

Facial A : వక్త్రధమనీ.

Femoral A : ఊరవ్యా (వ్యా) ధమనీ, ఔర్వీధమనీ, ఖైవర్యధమనీ.

Fibular A : వైజల (లీ) ధమనీ, అనుజంఘికాధమనీ.

Frontal A : లలాట్యాధమనీ, లాలాట్యధమనీ.

Ganglionic A : గాణ్ఠవీధమనీ,

గాణ్డవ్యధమనీ.

Gastro-duodenal A : జాఠర పురీతతీ (దీ) యాధమనీ, పురీతదీయా ధమనీ.

Glandular A : అన్తిమాగోళీయా ధమనీ, కౌకలగోళీయాధమనీ, హన్వధరగోళీయాధమనీ.

Helicin A . Spiral arteries of the penis శిశ్నావర్తాధమన్యః (బ. వ).

Hepatic A . ఆభియాకృతీధమనీ, యకృతధమనీ, యకృద్ధమనీ, యాకృత (తీ)మనీ.

Highest genicular A : ఉచ్చ జానవీధమనీ, మహాజానుకాధమనీ

Humeral circumflex posterior A : పశ్చిమప్రాగణ్డచక్రావర్తా ధమనీ.

Hyoid A : కాణ్ఠికీధమనీ.

Hypogastric A : అధఃకాక్షేయా ధమనీ, అధరకాక్షేయికాధమనీ, సంవాహిన్యాధమన్యా.

Hypophysial A : పైయూషీ ధమనీ.

Ileo - colic A : క్షుద్రదన్తూలాన్త్రీయాధమనీ.

Iliac A : శ్రౌణధమనీ.

Ilio-lumbar A : కటిశ్రోణికా ధమనీ, శ్రౌణనైతమ్బ్యాధమనీ.

Inferior alveolar A : అధర దన్త్యాధమనీ, అధరాదూఖలా (లీ) ధమనీ.

Inf. dental A : అధరదన్త మాలికా ధమనీ.

Inf. epigastric A : అధరోర్ధ్వకాక్షేయా ధమనీ, నిమ్నోర్ధ్వకాక్షేయీయాధమనీ.

Inf. genicular A అధరజానవీ ధమనీ.

Inf. gluteal A· అధరప్రాధీధమనీ.

Inf. hemorrhoidal A : అధర పాయవీధమనీ.

Inf. iliac A : అధరకాక్షేయీ ధమనీ.

Inf. labial A : అధరధమనీ, అధ రోష్ఠ్యా ధమనీ.

Inf. laryngeal A : అధరకణ్ఠగా ధమనీ, అధరకణ్ఠ్యాధమనీ.

Inf. mesenteric A : అధరాన్త్రికాధమనీ, అధరాన్త్రీయాధమనీ.

Inf. pancreatico - duodenal A : అధరాగ్న్యాశయీయా పౌరీతతీ ధమనీ.

Inf. phrenic A : అధరప్రైణికీ ధమనీ. అధరమహాప్రాచీరధమనీ (శాఖే).

Inf. thyroid : A అధరకౌకలకీయా ధమనీ.

Inf. tympanic A : అధరపాటహీధమనీ.

Inf. ulnar collateral A : అధరాన్తర కౌర్పరీ అన్తర ధమనీ,

ఆన్తరికార్పరీ అధగ పార్శ్వభిత్తా ధమని. కూర్పరగా అధరాన్తరగా సమపార్శ్వధమని.

Inf. Vesical A · అధరవస్తీయా ధమనీ, అధరావస్తిగా ధమని.

Infra - orbital A . కణ్డాధరా ధమని.

Innominate A : అనామిక ధమని, అనామికౌధమని, కౌణ్డమూలాస్థూలా ధమని.

Intercostal A : పార్శుకాన్తరీయా ధమనీ, పార్శుకావర్తీయా ధమని.

Internal auditory A : అన్తః శ్రోత్రధమనీ.

Int. carotid A : అన్తర్గ్రాత్రికా ధమని, అన్త కౌరోట ధమనీ.

Int femoral circumflex A : ఆన్తరోరవ్య చక్రావర్తా ధమని

Int. iliac A · అధశ్రోణికా ఉభ్యన్తరా ధమన్యౌ (ద్వే), ఆన్తరశ్రోణి ధమని. తె. లోం. లపితమ్బధమని.

Int. iliac circumflex A : ఆన్తరోదవ్యచక్రావర్తాధమనీ.

Int. malleolar A : ఆన్తరఘాటికీ ధమని, పురస్తనాన్తరఘాటికీ ధమని.

Int. mammary A : అన్తఃస్తనికా ధమనీ, ఆన్తరికాంసధమని

Int. maxillary A : ఆన్తర్హానవ్యా ధమనీ, ఆన్తరహానవీధమని.

Int. pudendal A : ఆన్తరౌపస్థికా (ఆన్తరౌపస్థీ) ధమనీ, గుహ్యోపస్థికా ధమని.

Intestinal A : ఆన్త్రీయా ధమని.

Jejunal and ileal A : క్షుద్రాన్త్రీయా ధమని.

Lacrimal A : అశ్రవీధమని.

Lateral nasal A · ఆఘ్రవిధమనీ.

La. plantar A పాదతలీయా బాహ్యధమనీ, బాహ్యపాదతలీయా ధమని.

La. sacral A : త్రికపార్శ్వగతా ధమనీ, త్రికపార్శ్వకౌధమనీ, బాహ్యత్రైకధమనీ.

La. segmental A : బాహ్యక్షేత్ర ధమనీ.

La. splanchno A : బాహ్యకోష్ఠ్యాఙ్గధమని.

La. tarsal A : బాహ్యకూర్చ ధమని.

La. thoracic A : శిరోరస్కా ధమనీ, బాహ్యోరసీధమనీ.

La. Ventral A : పృష్ఠిపార్శ్వ ధమని.

La. Vertebral A . పృష్ఠి (పృష్ఠ) పార్శ్వగో ధమని.

Left colic A : వామస్థూలాన్త్రీయా ధమని.

Le. common carotid A : అక్షాధరాధమనీ, వామమహామాతృకౌధమని, వామసామాన్యకౌరోట ధమని, వామకన్ధరాధమనీ.

Le. coronary A : ఆమాశయ

క్రోడికాధమనీ, వామజాఠరీధమనీ.
Le. gastro-epiploic A : వామ జాఠరోద్బన్ధకీ (యా) ధమనీ.
Le. Pulmonary A : వామపుప్ఫుస ధమనీ.
Le. subclavian A : వామాక్షకాధరధమనీ. తె. ఎడమభుజధమని.
Lienal A - see splenic artery.
Lingual A : అనుజిహ్వికాధమనీ, జైహ్వ్యధమనీ, జైహ్వీధమనీ. తె. వి. నాలుకకు రక్తము నందించు ధమని.
Long posterior ciliary A : దీర్ఘపశ్చిమ పక్ష్మికాధమనీ.
Lumber A (pl) : అనుకటికాధమనీ (న్యః), నైతమ్బ (మ్బా) ధమనీ (న్యః).
Masseteric A . చార్వణీధమనీ.
Mastoid A : చూచుకీధమనీ.
Medial calcaneal A : అన్తః పార్ష్ణేయీధమనీ.
Me. meningeal A : మధ్యమ పారిమస్తిష్కీయాధమనీ.
Me. palpebral A : ఆన్తరవర్త్మ ధమనీ.
Me. planter A : అన్తరమధ్య పాదతలీయాధమనీ, పాదతలీ యాన్తరీయాధమనీ, మధ్యపాద తలీయాధమనీ.
Me. tarsal A : ఆన్తరకూర్చధమనీ.
Mediastinal A : మధ్యస్థానీయా ధమనీ.
Medullary A : ఔద్భిదీధమనీ.
Meningeal A : పారిమస్తిష్కీ ధమనీ.
Middle cerebral A : మధ్యమ మాస్తిష్కధమనీ.
Mid. colic A : మధ్యమ స్థూలాన్త్రియాధమనీ.
Mid. genicular A : మధ్యమ జానవీధమనీ.
Mid. hemorrhoidal A : మధ్యమగుదాన్త్రికాధమనీ, మధ్యమ పాయవీధమనీ.
Mid. meningeal A : ధమనీ లాఞ్ఛనమ్, మస్తిష్క కలాపోషణీ మధ్యమ ధమనీ.
Mid. sacral A : Sacra media. త్రికమధ్యాధమనీ, మధ్యమత్రైకీ ధమనీ.
Mid. suprarcnal A: మధ్యమాధి వృక్క్యధమన్యౌ (ద్వే), మధ్యమోప వృక్క (క్క) ధమనీ.
Mid. temporal A : మధ్యమ శాఙ్ఖీధమనీ.
Muscular A : పేశ్యాధమనీ. వ్యా:- ద్వికుక్షికాది పేశీపోషణార్థా.
Musculo - articular : పేశీ సన్ధీయాధమనీ.
Musculo - phrenic A : పేశ్య ప్రైణికీదమనీ.
Nutrient A - Nutritive A :

పోషణీధమనీ, పోషికాధమనీ, ప్రగణ్డాస్థి పోషక (షణికా) ధమని.
Obliterated hypogastric A : విలుప్తాధరకాక్షేయ (యీ) ధమని.
Obturator A : ప్రాచ్ఛన్నధమని. శ్రోణివంక్షణికాధమనీ.
Occipital A : కపాల (పశ్చిమా) మూలనీ ధమనీ, శిరఃపృష్ఠకీయాధమనీ.
Oesophageal A : క్లోమనాళీయాధమనీ, గ్రసనికాధమనీ.
Opthalmic A : చాక్షుషధమని. నేత్రీయాధమని.
Ovarian A : (1) అనుబీజపోషికాధమనీ, ఔర్వరధమనీ, డిమ్బగ్రంథీధమనీ (2) బీజగ్రన్థిధమనీ (స్త్రీ) వార్షణీధమని. తె. అండాశయధమని, బీజగ్రంథులను వహించు రక్తనాళము (లు), బీజపోషకరక్తనాళము (లు).
Palatine A : తా (లవ్య) లు ధమనీ
Pancreatic A : అగ్న్యాశయగ్రహణీధమనీ, అగ్న్యాశయీయాధమనీ.
Parietal A : పార్శ్వకీయాధమనీ, భైత్తధమనీ.
Perforating A : వేధనికాధమనీ, వేధనీధమనీ, వేధికాధమనీ.
Pericardial A : పారిహార్ద్రధమనీ.
Pericardio phrenic A : పారిహృత్ప్రణికాధమనీ.
Perineal A : ఆధారీయాధమనీ.
Peroneal A : జౌపజఙ్ఘీధమనీ, బహిర్జఙ్ఘికాధమనీ, వైబలధమనీ.
Pharyngeal A : కాణ్ఠికాధమనీ, గళీయాధమనీ, గ్రసనికాధమనీ.
Planter arch A : పాదతలధానుష్ఠీధమనీ.
Planter metatarsal A : పాదతల ప్రపాదధమనీ, శలాకోదర్యాధమనీ.
Pontine A : పదవీధమనీ, పాదవ్యాధమనీ.
Popliteal A : ఊరుజానుపృష్ఠికాధమనీ, మాన్దిరీధమనీ.
Posterior auricular A : పశ్చాత్కర్ణీయాధమనీ, పశ్చిమకర్ణికాధమనీ, విధురాధమనీ.
Po. circumflex A : అంసవేష్టనికా పశ్చిమాధమనీ.
Po. communicating A : పశ్చిమసంయోజ (నీ) క ధమనీ.
Po. ethmoidal A : పశ్చిమసీవకీయాధమనీ.
Po. inferior cerebellar A : పశ్చిమాధరాప మస్తిష్కధమనీ, పశ్చిమ మాస్తిష్కధమనీ.
Po. interosseous A : పశ్చిమప్రకోష్ఠాన్తర్యాధమనీ.
Po. medial malleolar A : పశ్చిమాన్తరఘాటికీధమనీ.
Po. meningeal A : పశ్చిమపారిమస్తిష్కధమనీ.

Po superficial peroneal A : పశ్చిమగాధపై బహిర్ధమనీ.

Po. superficial tibial A : పశ్చిమగాధస్థాపరీధమనీ.

Po. superior alveolar A : పశ్చిమదన్తాధమనీ. పశ్చిమోత్తరోదూఖలీధమనీ.

Po. tibial A : పశ్చిమజఙ్ఘికా శాఖాధమనీ, పశ్చిమస్థాపరీధమనీ.

Po. tibial recurrent A : పశ్చిమస్థాపరావర్తనీధమనీ.

Po. ulnar recurrent A : పృష్ఠమహాకూర్పరాన్తరికావర్తనీధమనీ.

Principal A : ప్రధానధమనీ, ముఖ్యాధమనీ.

Princeps Pollicis A : ప్రధానాఙ్గుష్ఠాధమనీ.

Profunda A : a deep-seated artery గమ్భీరాధమనీ.

Profunda brachial A గమ్భీరప్రాగణ్డాధమనీ.

Profunda femoris A : femoral vessels : (1) గమ్భీరోరుకాధమనీ. తె. లోదొడరక్తనాళము. (2) ఔర్వీసిరే, ఔర్వ్యోధమన్యౌ.

Proper Volar digital A : అఙ్గుల్యుదరాన్తరధమనీ.

Pterigoid A : గారుడాయినీ (యా) ధమనీ.

Pudendal A : ఔపస్థీయాధమనీ, గుహ్యాఙ్గధమనీ.

Pulmonary A. (1) అవిశుద్ధరక్తప్రవాహాధమనీ, పద్మధమనీ, పుప్ఫుసధమని (న్యౌ), పుప్ఫుసాభిగాధమని (న్యౌ), పౌప్ఫుసీ ధమనీ, ప్రాణవహాధమన్యౌ. మహాశూలాధమని. తె. చెడిపోయిన రక్తమును జేర్చుధమని, హృదయము నుండి పుప్ఫుసములకుబోవు రక్తనాళము(లు), ప్రాణవహాధమని (న్యౌ). (2) స్తనమూలసిరాః. తె. వి. చనుల మొదట నుండు రక్తనాళములు. (3) పుప్ఫుసాభిగాధమని శరీరే ఏకా. తె. వి. పుప్ఫుసముల వైపు మలినరక్తము ప్రవహించు ఒక రక్తనాళము.

Pulsating A : జీవనాడీ, జీవసాక్షిణీనాడీ. తె. వి. బొటనవ్రేలి మొదట మణికట్టునద్ద కొట్టుకొనుచుండు లేక స్పందించుచుండు నాడి లేక నాళము. ఈ స్పందనము మణికట్టు మొదలగు శరీరవిశిష్టప్రదేశము లందు చేతివ్రేళ్లతో తాకిన తెలియనయ్యెడిని. ఆ విశిష్ట ప్రదేశములు నాడీ విజ్ఞానాది తంత్రగ్రంథముల వలన తెలియబడును.

Radial A : బహిః ప్రకోష్ఠీయా ధమని, రత్నియాధమనీ.

Radial recurrent A : ఆరోహిణీ బహిః ప్రకోష్ఠీయా (కూర్పరికా) ధమనీ, రత్నియావర్తనీధమనీ.

Ramic A : a branch of sub-lingual A : జిహ్వాధరధమనీ

శాఖా,

Ramus descendent A. అవరోహిగ్రైవీధమనీ.

Ra. dorsalis lingual A. జిహ్వా పృష్ఠ్యధమనీ.

Ra perforanserusis A. ప్రాన్సృతవేధకాధమనీ.

Ra perforans tarsi A : కూర్చవేధకాధమనీ.

Ranine. A : branch of sublingual artery. రాసనీధమనీ, జిహ్వాధరధమనీశాఖా.

Recurrent A. ఆవర్తనీధమనీ.

Renal A : అనువృక్కాధమన్యౌ, వార్క్క (కీ)ధమనీ, వృక్కధమనీ, తె. వి. గురదాల ననుసరించి యుండు రెండు రక్తనాళములు.

Right carotid A : దక్షిణ కారోట ధమనీ. తె. కుడికళధమని.

Ri. colic A : దక్షిణ స్థూలాంత్రీయాధమనీ.

Ri common carotid A : దక్షిణమహా మాతృకాధమనీ, దక్షిణ సామాన్యకారోట(టీ)ధమనీ. దక్షిణ కన్ధరాధమనీ.

Ri. coronary. A : దక్షిణ హృదావృత ధమనీ (న్యౌ).

Ri. gastric A : దక్షిణజాఠరీ ధమనీ.

Ri. gastro - epiploic A : దక్షిణజాఠరోద్బన్ధకీయాధమనీ.

Ri. pulmonary A : దక్షిణ పుప్ఫుసధమనీ.

Ri. sterno clavicular A : దక్షిణౌరోక్షకధమనీ.

Ri. subclavian A : అక్షకాధరాధమనీ, దక్షిణాక్షాధరాధమనీ. తె. కుడిభుజధమని.

sacral A : త్రైకధమనీ.

Saphenous A : సాఫినీధమనీ.

Segmental A : భైత్తధమనీ.

Semilunar A : అర్ధచన్ద్రధమనీ.

Short gastric A : హ్రస్వజారకీధమని

Short posterior ciliary A : హ్రస్వపశ్చిమపక్ష్మకాధమనీ, హ్రస్వపశ్చిమశైలికీధమనీ.

Sigmoid A : కైమ్యాభధమనీ.

Sphenopalatine A : స్ఫైనతాలవ్యాధమనీ.

Spinal A : వంశ్య (శ్యా) ధమనీ.

Splenic A : అభిప్లీహకాధమనీ, గాల్మీధమనీ. ప్లీహాధమనీ.

Stapedial A : స్థాపక (కీయా) ధమనీ.

Sternal A : ఔరసీధమనీ.

Sterno - cleido - mastoid A : ఔరోక్షకచూచుకీయాధమనీ.

Sub clavian A : అక్షకాధర (రా) ధమనీ, అక్షాధర (రా) ధమనీ, అక్షాధరకాధమనీ. తె. భుజమునకుపోవుధమని.

Sub costal A : పార్శ్వకొధరా ధమనీ.
Sub lingual A : జిహ్వాధర (రా) ధమనీ.
Sub maxillary A: అధరహానవీయా ధమనీ.
Sub mental A : చిబుకాధరా ధమనీ.
Sub scapular A : అంసకపాలనీ ధమనీ, అంసాధరాధమనీ.
Superficial epigastric. A : గాధోర్ధ్వకాఙ్షేయ (యా) ధమనీ.
Su. external pudendal A : గాధబాహ్యాపస్థీధమనీ.
Su. iliac circumflex A : ఉత్తానజఘనికావేష్టనీధమనీ, గాధ శ్రోణచక్రావర్తాధమనీ.
Su. temporal A : అనుశంఖా ఉత్తానాధమనీ, గాధశాఙ్ఖీధమనీ.
Su. Volar A : గాధపాణితలీయా ధమనీ, ధానుష్కీయోజనీ ఉత్తరా ధమనీ.
Superior cerebellar A : ఉత్తరాపమస్తిష్కాధమనీ.
S. epigastric A : ఉత్తరోర్ధ్వ కాఙ్షేయా ధమనీ.
S. genicular A : ఉత్తరజానవీ ధమనీ,
S. gluteal. A : ఉత్తర ప్రౌఢీ ధమనీ, ఉత్తరానితమ్బినీదమనీ.
S. hemorrhoidal A : ఉత్తర పాయవీధమనీ.
S. labial A : ఉత్తరోష్ఠ్యాధమనీ, ఓష్ఠ్యాధమనీ.
S. laryngeal A : ఉత్తరకణ్ఠాగా ధమనీ, ఉత్తరకణ్ఠ్యా ధమనీ.
S. mesenteric. A : ఉత్తరాన్త్రికీ ధమనీ, ఉత్తరాన్త్రిస్థాధమనీ.
S. muscular. A : ఉత్తర పేశ్యా ధమనీ.
S. pancreatico-duodenal A: ఉత్తరాగ్న్యాశయీయాయ - పౌరతతీ ధమనీ.
S. phrenic A : ఉత్తరప్రైణికీ ధమనీ.
S. profunda A : గమ్భీర ప్రాగణ్డికా ధమనీ, సీతాధమనీ.
S. thoracic A : ఉచ్చౌరసీ ధమనీ, ఉత్తరౌరసీ ధమనీ, ఉర్ధ్వో రస్కాధమనీ.
S. thyroid A : ఉత్తరకాకల కీయాధమనీ, ఉత్తరగ్రీవికాధమనీ.
S. ulnar collateral A : ఉత్తరాన్తరకార్పరీధమనీ, కూర్పరగా ఉత్తరాన్తరాధమనీ.
S. vesical. A : ఉత్తరవస్తీయా ధమనీ, ఉత్తరవస్తిగా ధమనీ.
Supra orbital A : అధిభ్రువ ధమనీ.
Supra renal. A : అధివృక్కా ధమన్యా(ద్వే), వృక్కోత్తరధమన్యా.
Sural A : జఙ్ఘా పిణ్డికాధమనీ.

Sural muscular. A. అధర పేశ్యాధమనీ.

Sylvian. A· the middle cerebral artery. మధ్యగోర్ద ధమనీ.

Systemic A: వాపుషీధమనీ వ్యా. ఏషా సర్వదేహ సంతర్పణార్థా.

Terminal A: end a· అన్త్య ధమన్యః, పర్యన్తధమన్యః. తె. చివరి రక్తనాళములు.

Testicular A: ఆనువృషిణి కేధమ మన్యా. (న్యే), వార్షణీ ధమన్యా. తె. వృషణ ధమనులు, పి. వృషణము లకు రక్తమును గొనిపోవు రక్తనాళ ములు.

Thoracic A: ఔరసీధమన్యా (న్యే).

Thoracic aeromial. A:

Thoraco acromial A. అంసో రస్కాధమనీ, ఉరో౽ంసకూ టీయాధమనీ, ఔరో౽ంసకూటీ ధమనీ.

Thyreocervical A: కాకల గ్రైవీధమనీ.

Thyroid axis A: కాకలాక్షకా ధమనీ, గ్రైవకాకలీధమనీ.

Tibial A: అన్తర్జఙ్ఘికా ధమనీ.

Tibial recurrent anterior A: అన్తర్జఙ్ఘికా వర్తకాగ్రరుహా ధమనీ జానుగా అగ్రరుహాధమనీ.

Tibial recurrent posterior A: అన్తర్జఙ్ఘికావర్తకాపృష్ఠారుహాధమనీ. జానుగాపృష్ఠారుహాధమనీ.

Tonsillar A· జౌపజిహ్వ్యాధమనీ, గలతుణ్డికాధమనీ.

Trachial A: గలనాళీయాధమనీ, జత్రునాళీయాధమనీ, జాత్రవీధమనీ.

Transverse cervical A: తిర శ్చీన గ్రైవీధమనీ.

Tr. facial A: తిరశ్చీన ముఖ్యా ధమనీ.

Tr. scapular A: అంసోత్తరా ధమనీ, తిరశ్చీనాంసయాధమనీ.

Tympanic A: కర్ణమధ్యాధమనీ.

Ulnar A: అన్తఃప్రకోష్ఠికా (ష్ఠికా) ష్ఠీయాధమనీ, అరత్నియాధమనీ.

Ulnar recurrent A: అన్తః ప్రకోష్ఠికావర్తకాధమనీ.

Umbilical A: నాభధమనీ.

Upper thyroid A· ఉత్తరకాక లీయాధమనీ.

Urethral A: ప్రాసేకీధమనీ, మూత్రమార్గీయాధమనీ.

Uterine A: (1) అనుగర్భాశయా ధమనీ, (2) ఆర్తవవాహిన్యాధమన్యా వ్యా:- ఆర్తవవాహే ద్వే, తెయోర్ రక్త మభివహంతో విసృజతశ్చ నారీణా మార్తవ సంజ్ఞకమ్ (సు. శా. 9-7 గద్యాంశః). (3) గర్భాశయధమన్యా, ధరీయాధమనీ. తె. గర్భాశయధమని. గర్భాశయరక్త నాళములు. వి. ఇవి ఋతురక్తమును ప్రవహింపజేయు

రెండు గర్భర క్తనాళములు.

Vaginal A : భాగకోశధమనీ, భాగీధమనీ, యోనిధమనీ.

Vertebral A : కశేరుకాధమనీ, పృష్ఠిపార్శ్వధమనీ, పృష్ఠీయాధమనీ, మస్తిష్కపృష్ఠకోధమనీ. తె. వెన్నెముక ధమని.

Vertebral splanchnic A : ఉదర్యష్టిధమని.

Vesical A : మూత్రాశయీయాధమనీ.

Vitelline A : పైతలధమని

Volar carpal A : కరభోదర్యాధమనీ.

Volar interosseous A : పురస్తన ప్రకోష్ఠాన్తరీయాధమనీ.

Volar metacarpal A : శలాకోదర్యాధమనీ.

Volar radial carpal . బహిర్మణిబన్ధీయాధమనీ.

Volar ulnar carpal A . అన్తర్మణిబన్ధీయపురాధమనీ.

Volaris indicis radialis A ప్రదేశినీతలీయాధమనీ.

Zygomatic A : గాణ్డధమనీ.

Zygomatico orbital A : అపాఙ్గ్యధమని, యూగకక్ష్యధమనీ.

Arthrodia : a Joint with a gliding movement:సంసర్పసన్ధిః

Arthrology : the anatomy of the joints : సన్ధివిజ్ఞానమ్, సన్ధివ్యాకరణమ్. తె. సన్ధివివరణము. వి. కీళ్లను గురించిన విజ్ఞానము.

Arthrosis : articulation; joint.

Articular : belonging to joint. సన్ధేయ, సన్ధేయూ. తె. కీలుకు సంబంధించిన.

A. capsule : సన్ధికోశః తె కీలుకవచము, కీలుసంచి.

A. cavity - see cavity.

A. disc - see disc.

A. ends of the bones : అస్థిసన్ధ్యన్తాని. తె. ఎముక కీళ్ల చివరలు వి. ఇవి ఎముకలు యొక్క తుదలను తోడ్పడును.

A. lamina - see lamina

A. ligaments - see ligament.

A process - see process.

A. tubercle - see tubercle.

Articulation : arthrosis, joint : the place at which two bones are joined together : అస్థిసన్ధిః, సన్ధిః. తె. ఎముక కీలు, కీలు, సందు. వి. రెండు ఎముకలు కలియుచోటు.

Aryepiglottic fold - see fold.

Arytenoid : ప్రకోణకమ్, ప్రకోణకః.

A. cartilages of the pharynx - see Cartilage.

A swelling : ప్రకోణశ్వయనమ్.

Aspect : ఆలోకః. తె. ఆకారము, కనబడురీతి, దశ.

Dorsal A : పృష్ఠ్యాలోకః.

Lateral A : బాహ్యాలోకః.

Ventral A : ఉదర్యాలోకః

Assimilation : the act of absorbing nutriment. (1) ఆత్మసాత్కారమ్, తుల్యీకరణమ్, సమీకరణమ్, సహాత్మత్వమ్, స్వాంగీకరణమ్ (చ.శా.అ.1.27 శ్లో).సాత్మ్యీకరణమ్. (2) ధాతుపాకః, విపాకః, పరిపక్వతా, సారూప్యమ్, స్వాంగీకరణమ్. తె. ఆహారము వంటబట్టుట, జీర్ణమగుట. వి. తద్రూపముగా మారుట, తాదాత్మ్యము జెందుట.

Asterion : junction of occipital parietal and temporal bones : అవక్షేపః.

Astragalus : see - bone.

Atlas : the uppermost of the cervical vertebras - అతిలేశః (శా), ప్రథమ గ్రీవాకశేరుకా, శీర్షధరః, వ్యా:- కన్దరచూడావలయమ్. తె. స్కంధపూస. వి. మెడకొంకి, మెడ మొదటి ఎముకపూస. వెన్నెముకయందలి ఉంగరమువంటి మొదటి పూస.

Ring of the A : అతిలేశాచక్రమ్.

Atom : body too small to be divided : the ultimate unit of an element (1) అణుః, పరమాణుః. వ్యా:- శ్లో. జాలాన్తరగతే భానౌ యత్సూక్ష్మం దృశ్యతేరజః. తస్య త్రింశత్తమో భాగః పరమాణుస్స కథ్యతే. (2) కణః, లేశః, సూక్ష్మః. తె. అణువు, పరమాణువు. వి. ద్రవ్యమందలి సూక్ష్మాతిసూక్ష్మాంశము లేక భాగము. మూలద్రవ్యమందలి తుదిభాగము (కాడిక).

Atrium: auricle. అలిన్దః, కర్ణకః.

Auditory . Belonging to the organs of hearing : శ్రోత్రీయ, శ్రోత్రేన్ద్రియసమ్బన్ధీ. తె. చెవికి సంబంధించిన.

A. area : శ్రవణేన్ద్రియదేశః.

A. canal - see a. meatus.

A. capsule - see capsule.

A. external meatus : కర్ణకుహరమ్, కర్ణనాడీబాహ్యా, బహిఃకర్ణరన్ధ్రమ్. తె. చెవిరంధ్రము, బయటి చెవిబెజ్జము.

A meatus కర్ణనాడీ, కర్ణనాళః, శబ్దవహః, శ్రవణస్రోతః, శ్రోత్రశృఙ్గాటమ్. తె. కర్ణనాళము, చెవిదారి. వి. బయటనుండి ధ్వనులు లోచెవికి జేరుదారి లేక మార్గము.

A nerve - see nerve.

A. passage - see passage.

A. pit-శ్రోత్రగర్తః. తె.చెవిగుంట.

A. plate - see plate.

A. vesicle - see vesicle.

A. vessels - see vessel.

A. tube - see tube.

Auricle: one of two upper cavi-

ties of the heart. (1) అలిన్దః, ఉత్తర ప్రకోష్ఠః, ఉత్కోష్ఠః, హృదయకర్ణకః, కర్ణిక(కా). వ్యా-: కర్ణశష్కుల్యాకృతయో మృగకర్ణాకారా వా అవయవ విశేషాః హృద్రక్తధృత్ కర్ణాకారః కోశః. తె. కర్ణిక, హృత్కర్ణకము. వి. హృదయములో పై వరుసలోగల రెండు అరలు, లేక గదులు.

A. of heart : హృత్కర్ణకః, హృదయాలిన్దః. వ్యా :- హృద్రక్త ధృత్ కర్ణాకారః కోశః. తె. హృదయాలిన్దము

Left A: వామకర్ణకః, వామాలిన్దః.

Right A : దక్షిణకర్ణకః, దక్షిణాలిన్దః, దక్షిణ సిరాకుల్యా, గ్రాహకకోష్ఠః. (2) External ear : బహిఃకర్ణః, శష్కులిః, శష్కులీ. తె. బయటిచెవి, చెవి వెలుపలి దొప్ప వంటి భాగము.

Auricular: (1) బహిఃకర్ణకః, బహిఃకర్ణకీయ. (2) శాష్కులీ.

A. cartilage - see cartilage.

A. diastole : అలిన్ద విస్ఫారః.

A. point - see point.

A. surface - see surface.

A. systole : అలిన్ద సఙ్కోచః.

Auriculoventricular : (1) కర్ణకకోష్ఠకః. (2) బాహ్యకర్ణకః. వ్యా:- వాపుషీవామ భాగా.

Auris : the external ear : బహిఃకర్ణకః. తె. వెలిచెవి.

Axial : Pertaining to axis. అక్షకః. వ్యా :- అక్షసమ్బన్ధీ

A. part : అక్షకాంశః.

A. portion : అక్షఖణ్డమ్.

A. skeliton : అక్షకఙ్కాలః, ముఖ్యకఙ్కాలః.

Axil : అక్షకః.

Axilla : the armpit. కక్షః, కక్షా, బాహుమూలమ్. తె. చంక.

Base of A : కక్షామూలమ్.

Different areas of a : కక్షాభాగాః. తె. చంకలోని పలుభాగములు, చోట్లు.

Axillary : కక్ష్య, కక్షీయ. తె. చంకకు సంబంధించిన.

A. fossa - see fossa.

A. glands - see gland.

A. plexus - see plexus.

A. region - see region.

A. space - see space.

A. vein - see vein.

Axis : An imaginary line through the centre of a body : అక్షః, అక్షకః, ధ్రువః. వ్యా :- కాచిత్కాల్పనికా శరీర మధ్యగా రేఖా. తె. అక్షము, ఇరుసు. వి. శరీరము మధ్యనుండు గీత, లేక రేఖ.

(2) The second vertebra : second cervical Vertebra : ద్వితీయా గ్రీవాకశేరుకా, మేరుః. తె.

మేరుపూస, రెండవఅక్షపూస. (3) దన్తమూడా.

A. of the orbits : కక్షాక్షా.

A. of the pelvis : శ్రోణి మధ్యగతరేఖా.

A. of the Vertebra : అక్షసమయా, అక్షసమా.

Central A : మధ్యాక్షః.

Cerebrospinal A : తన్త్రాక్షః,

Cylender A : అక్షలగుడః

Long A : దీర్ఘాక్షః.

Optic A : దర్శనాక్షః, దృష్ట్యక్షః.

Poly A : బహ్వక్షః.

Principale A . ముఖ్యాక్షః.

Secondary A : గౌణాక్షః. ద్వైతీయకాక్షః.

Axon . అక్షతన్తుః, లాగుడప్రరోహః. వ్యా:- కలశస్యోద్గమః. తె. అక్షము. వి. కణదేహమునుండి యేర్పడిన పొడవైన అక్షమువంటి భాగము. ఇది పీచుకణమువలె పొడవుగా నుండును.

A. nerve fibre - see fibre.

B

Back : posterior part of the trunk, hinder surface of human body. పీఠమ్, పృష్ఠమ్ తె. వీపు, వెన్ను.

B. bone - see bone, spine.

B. of neck - see nucha.

B. side . (1) పృష్ఠమ్ (న), తె. వీపు, వెనుక భాగము. (2) hinder part of any animal. posterior : పశ్చాద్భాగః, పృష్ఠమ్. తె. వీపు, వెనుకభాగము.

Small of the B : back of the waist - see waist.

Thoracic part of the B : (as a hole) : పృష్ఠమ్, పృష్ఠః. తె. వీపు, వెన్ను.

Upper part of the B : పృష్ఠోర్ధ్వం (న). తె. వీపు పైభాగము, పై వీపు.

Ball : గోళః, గోళకమ్. తె. ఉండ, గోళము. వి. గుండ్రని అవయవ విశేషము.

Ball - and - socket joint : see joint.

Band : (1) బన్ధః, బన్ధకః, బన్ధకమ్. తె. కట్టు. (2) మాంసరజ్జుః. తె. మాంసపు త్రాడు.

Basal : belonging to the base : ఆధార, తలీయ, మూలీయ. తె. అడుగుకు సంబంధించిన, పునాదికిచెందిన, మూలమునకు సంబంధించిన-

B. ganglion - see ganglion.

B knot - see node.

B. Vein - see vein.

Base. The lower part : అధోభాగః, తలమ్, భూమిః, మూలమ్. తె. అడుగు, ఆధారము, క్రింది

భాగము, పీఠము, పునాది, మూలము.

B. of the bladder : అధోవస్తిః. తె. ఉచ్చతిత్తి క్రిందిభాగము, ఉచ్చతిత్తి మూలాధారము, మూత్రకోశపు ఆధారము.

B. of the lung : పుప్ఫుసతలమ్, పుప్ఫుసమూలమ్. తె. శ్వాసకోశముల అడుగు; క్రిందిభాగము.

B. of the skull : కరోటితలమ్, కరోటి భూమిః. వ్యా:- కరోట్యధో భాగః వా అధఃప్రదేశః. తె. పుఱ్ఱె క్రిందిభాగము.

B. of the tongue : జిహ్వామూలమ్. తె. నాలుక క్రిందిభాగము,

Basilar : pertaining to a base. ఆధార, తల, తలీయ, మూల, మూలీయ, తె. అడుగుకు చెందిన,

B. artery - see artery.

B. groove - see groove.

B. membrane-see membrane

B. part - see part.

B. point - see point.

B. portion - see portion.

B. process - see process.

B. suture - see suture.

Basion : the middle of the anterior margin of the great foramen. బృహచ్ఛిద్ర పురస్తః కోటిమధ్యమ్.

Anterior B : పురస్సమూలకోటిః.

Bead : a little globular body : గ్రన్థిః, గుళికా. వ్యా:- సూక్ష్మ తన్తుభవః. తె. చిన్నవుండ, పూస, ముడి.

Beaded : గ్రన్థిలః. తె. పూస (లు) గల, ముడి (ములు) గల.

Beak : చఞ్చుప్రరోహః. తె. పక్షి ముక్కువంటి అవయవవిశేషము.

Beard : శ్మశ్రు. తె. గడ్డము, మీసము వెంట్రుకలు.

Belly : the abdomen, the venter. ఉదరమ్, తె. కడుపు, బొజ్జ.

Bend : curve : జిహ్మతా, నమకమ్. తె. వంకర, వంపు.

Bi : twice or two. (1) ద్విః, (2) ద్వి, ద్వా. తె. (1) రెండుమారులు, (2) రెండు.

Biaxial : ద్వ్యక్ష్య, ద్వ్యక్షీయ.

Biceps : two - headed; ద్విశిఖరమ్, ద్విశిఖరీయ, ద్విశీర్షీయ.

Biconcave : యుగళనతోదర.

Biconvex : యుగళోన్నతోదర.

Bicuspid : ద్విశుణ్డీ.

B. Valve - see valve.

Bilaminal : ద్విపత్రకమ్. (ః).

Bile : the yellow bitter fluid secreted by the liver : తిక్తపిత్తమ్, పిత్తమ్, పిత్తరసః, పిత్తాశయద్రవః. తె. చేదుకట్టు, పసరు, పిత్తము, పిత్తరసము. వి. ఇది పలచగను, పసుపుపచ్చగను, చేదురుచి గలదిగ నుండును; ఆహారము జీర్ణమగు

టకు తోడ్పడును.

B. capillaries - see capillary:

B. duct - see duct.

B. pigment · పిత్తవర్ణము. పిత్తములో రంగునిచ్చు ద్రవ్య విశేషము

Biogen - see bioplasm.

Biology the science of living organisms or of plant and animal life. ఆయుర్వేదః, జీవశాస్త్రమ్, జీవవిజ్ఞానమ్, జీవవిద్యా. తె. జీవశాస్త్రము, వృక్షజంతు జీవిత శాస్త్రము.

Bioplasm : any living matter; protoplasm : జీవరసః. తె. జీవరసము.

Bioplast : a mass or cell of bioplasm : జీవరసపిణ్డః వా అణుర్వాబిన్దుః. తె. జీవరసపిండము; అణువు లేక బొట్టు.

Bios : Life. జీవః, జీవితమ్. తె. జీవి, జీవితము.

Bipinnate : ద్విపక్షకః. తె. రెండు రెక్కలుగల.

Bipolar : having two poles. ఉభయోద్గమః, ద్విధ్రువ(క)ః, ద్విప్రరోహః, ద్విబాహుకమ్. తె. ద్విభుజము, రెండు భుజములు(గల).

B. prominence - see prominence.

Birth : parturition. జననమ్, ప్రజననమ్, ప్రసవః, ప్రసూతిః. తె. (1) జననము, పుట్టుక. (2) కనుట.

Bladder : (1) membranous bag in human body, వస్తిః. తె. తిత్తి. వి. మానవశరీరమున పలచని పొరలచే నేర్పడియుండు సంచి.

(2) the sac-like receptacle for the urine. మూత్రాశయః.

Base of the B - see base.

Gall. B : a pear - shaped sac on the under surface of the right lobe of the liver, the reservoir for the bile. కౌశేయమ్, క్లోమః. అస్యస్థానమ్:- (1) హృదయస్య దక్షిణతః యకృత్ క్లోమచ. (సు. శా. 4-31) వ్యా:- క్లోమ - (తిలకమితి డల్హనః.) (2) కాలఖణ్డాదధస్తాత్ స్థితం దక్షిణ పార్శ్వస్థం తిలకం ప్రసిద్ధం. (సు. ని. 9-17½ శ్లోక వ్యాఖ్యానే డల్హనః.) (3) క్లోమ-తిలకమ్. (సు. ఉ. 39-184 వ్యాఖ్యానే డల్హనః.) (4) కాలఖణ్డాత్ - యకృతః - అధస్తాత్ స్థితం దక్షిణ పార్శ్వస్థం తిలకం ప్రసిద్ధః. మా. ని. 40 అ. 12½ శ్లోక వ్యాఖ్యానే. (5) తస్యోపరితిలం జ్ఞేయమ్. శా. ధ. ప్రథమఖణ్డః. అ. 5-8. వ్యా:- తిలమిత్యనేన క్లోమ కథితమ్. (దీపికాకారః, తస్యాగ్న్యాశయోపరితిలం పాచకపిత్తం జ్ఞేయం. గూఢార్థ దీపికాకారః.) (6) క్లోమ వృక్కాద్ధూర్ధ్వం పిపాసాస్థానమ్.

మా. ని. 40అ. 16 శ్లోక వ్యాఖ్యానే.
(7) తిక్తపిత్తాధారః, తిక్తపిత్తాశయః, తిలమ్, తిలకమ్, పిత్తకోశః, పిత్తాధారః, పిత్తాశయః. వ్యా:- యకృత్సంలగ్నం పిత్తాశయః. తె చేదు కట్టు (సంచి), పసరుతిత్తి, పిత్తకోశము, పైత్యకోశము. వి. పిత్తరసము నిలవయుండు సంచి. ఇది ముంతగుండెతో నంటియుండును.

Urinary B : మలాధారః, మూత్రపుటమ్, మూత్రవస్తిః, మూత్రప్రహః, మూత్రస్థానమ్, మూత్రాధారః. మూత్రాశయః, వస్తికుక్షిః, వస్తిపుటమ్, వస్తిః. వ్యా:- (స్థానమ్). గవీన్యోరధస్తాత్ కటీగుహాయాం పురతో వస్తిః. తె. ఉచ్చతిత్తి, ఉచ్చబుడ్డ, మూత్రకోశము, మూత్రపుసంచి. వి. గవీనులకు క్రింద కటీగుహకు ముందువైపుననుండుతిత్తి. ఆకారము:- ఇది తొడిమగలిగి తల క్రిందుగనుండు ఆనపకాయవలె నుండును.

Blast : ప్రసూః. బలిష్ఠమ్, బలిష్ఠా, బుద్బుదః. తె. అంకురము, బుడగ.

Angio B : నాడీబలిష్ఠమ్.

Cyto B : సాత్త్వికపటలమ్. వ్యా:- తర్పణ బలిష్ఠాయాః ద్వ్యాపటలా. తె. పూర్ణకోశము.

Epi. B : The ectoderm, outer layer of blastoderm. బహిర్ధర్మా, బహిర్బలిష్ఠా.

Erythro B : రుధిరబలిష్ఠః (ష్ఠా). వ్యా:- శోణగర్భోత్పాదకాని అణుతల శలకమిశ్రితాని.

Hypo B · Internal layer of the blastoderm : (1) అన్తర్బలిష్ఠాత్వక్ (2) మధ్యధర్మా, మధ్యబలిష్ఠాల్పత్వక్.

Meso B : the middle layer of the blastoderm : (1) మధ్యత్వక్, మధ్యబలిష్ఠాత్వక్. (2) మధ్యధర్మా, మధ్యబలిష్ఠా, బలాసజా.

Motor neuro B : చాలకతన్త్రిబలిష్ఠమ్.

Normo B : అనుజరక్తకాయాణుః, లోహితకోశికాప్రసూః.

Neuro B : తన్త్రబలిష్ఠమ్, తన్త్రికా అస్థికోశికాప్రసూః, కోశికాప్రసూః

Osteo B : అస్థిబలిషమ్

Proerythro B : పూర్వరక్తకాయాణుః.

Spongio B : పిఞ్జికాబలిష్ఠమ్, వాప్రసూః.

Sympatho B : అనుకమ్పకోశికాప్రసూః, అనుతన్త్రబలిష్ఠమ్.

Syncytio - tropho B : సమపటలమ్.

Tropho B : (1) తర్పణబలిష్ఠం(ష్ఠా) తర్పణీ. (బాహ్యపటలమ్) వ్యా:- శరీరోత్పాదకత్వక్. (2) బీజపోషికాప్రసూః.

Blastema : (1) ప్రసూకోశికాపుఞ్జః.

(2) బలిస్తోమః,

Mass of B . బలిస్తోమపిణ్డః.

Blasto : Bud, germ. (1) బుద్బుదః ముకులమ్, ముకులః. తె మొగ్గ. (2) అఙ్కురః. తె. అంకురము, మొలక.

B. cele : the cavity of a blasto - sphere. పిణ్డకుహరమ్, ముకులగుహా.

B. cyst : బలిష్ఠకోశః, బీజపుటః. వ్యా:- గర్భవికాసో బుద్బుదః. తె. వి. గర్భము వికసించుటకు ముందు బుడగగా నుండు మొదటిరూపము లేక ప్రథమదశ.

B. chyle : బలిష్ఠరసః.

B. derm : germinal membrane of an ovum. బలిష్ఠ ధర్మా.

B. dermic vesicle : బలిష్ఠ ధార్మిక బుద్బుదమ్. తె. వి. మిక్కిలి పలచని ఒంటిపొరగల నీటి బుడగ.

B. mere : బలిష్ఠమురః. తె వి. సంయుక్త బీజకణమునందు నిలువుగ నేర్పడినకణము.

B. sphere : సూక్ష్మతరకోశః, బలిష్ఠమ్ (ః) తె. బలిష్ఠగోళము.

Trilaminal B. derm. మూడు పొరల చర్మము.

Blastula : the two - layered embryo : బలస్థూలమ్, బలిష్ఠమ్. వ్యా:- బుద్బుదవదయవవిశేషః. తె. రెండు పొరలుగల పిణ్డము. వి. పిండమందలికుహరము, పిండము యొక్క బోలుదశ, కుహరదశ. వి. ఇది ఒక రకమైన ద్రవముతో నిండియుండుదశ.

Blood . red liquid circulating in the arteries and veins which is nutritive to body. అస్రమ్, అసృక్, ఓజఃస్థానమ్, (భేలః), జీవరక్తమ్, రక్తమ్, రుధిరమ్, లోహితమ్, శోణితమ్. తె. నెత్తురు, రక్తము. వి. ధమని సిరలందు పారుచుండు ఎఱ్ఱని పలచనివస్తువు. ఇది శరీరమును పోషించి కాపాడును, ప్రాణమునకాధారము, సప్తధాతువులలో రెండవది. శుద్ధశోణిత వర్ణనమ్ (లక్షణమ్). (1) ఇన్ద్రగోప ప్రతీకాశ మసంహతమ వివర్ణంచ ప్రకృతిస్థం విజానీయాత్. (సు.సూ. 14-అ. 22). (2) తపనీ యేన్ద్రగోపాభం పద్మాలక్తక సన్నిభమ్, గుఞ్జాఫల సవర్ణఞ్చ విశుద్ధం విద్ధిశోణితమ్ (చ. సూ. 24-అ. 23). చరక సుశ్రుతులు శుద్ధరక్తము ఎఱ్ఱగా కాలిన బంగారము, ఆరుద్ర పురుగు, ఎఱ్ఱకలువ, మంచిలక్క, ఎఱ్ఱ గురిగింజ అనువాని వర్ణములతో సమానమైన వన్నెగలిగి పలచగా నుండునని వర్ణించిరి. (3) గుణాః:-శ్లో. విస్రతా, ద్రవతా, రాగః, స్పన్దనం, లఘుతా తథా

భూమ్యాదీనాం గుణా హ్యేతే దృశ్యన్తే చాత్రశోణితే. (సు.సూ. 14). తె. వి. ఇది పంచభూత పరస్పరాను ప్రవిష్టజన్య మగుటచే నిందు భూమ్యాది పంచభూత గుణములగు. విస్రత్వము, (పచ్చివాసన) పలచన రాగత్వము (ఎర్రదనము), స్పందనము (కదలుట), లఘుత్వము (తేలికదనము) లుండును.

Arterial B : ధమనీరక్తమ్, ధమనీరుధిరమ్, శుద్ధరక్తమ్. తె. ధమని రక్తము.

B. eapillary : రక్తాయనీ.

B. capillary plexus - see plexus.

B. cell : రక్తశలకమ్, తె. రక్తకణము.

B. circulation : (1) రక్తచంక్రమణమ్, (2) రక్తసంవహనమ్. రక్తానుధావనమ్. తె. రక్తప్రసరణము, రక్త సంచారము.

B. corpuscle : cellular element of the blood, blood cell : రక్తగర్భకః, తె. రక్తకణము.

B. island : రక్తద్వీపః.

B. plasma : fluid portion of blood. Interstitial fluid and lymph; serum : రక్తప్లావికా, రక్తరసః, లసీకా. తె. రసి. వి. రక్తమునగల నీటిభాగము.

B. platelets: అణుచక్రికాః, ఫలగర్భకాః, రుధిరబిమ్బాణవః.

B. Vessels : అసృగ్వహాః, రక్తనాలయః; రక్తవాహిన్యోధమన్యః, రుధిరవాహిన్యః, లోహితవాహీని స్రోతాంసి. తె. రక్తనాళములు. వి. ఇవిరెండు తెరగులు. (1) శుద్ధరక్తమును పారుదల చేయునవి ధమనులు. (2) అశుద్ధ-మలిన-రక్తమును పారుదల చేయునవి సిరలు.

Containers of B - see B. reservoirs.

Depots of B:see B.rerervoirs.

Great B: Vessels : మహాఫలాః, మహామూలాః. తె. పెద్దరక్తనాళములు. వి. హృదయమునుండి బయలుదేరును. సర్వశరీరమున వీని శాఖోపశాఖలు చీలుకలుపలవలుగా విడబడియుండును.

Main B. Vessels : మూలసిరాః. తె. ముఖ్యసిరలు వి. శుద్ధాశుద్ధ రక్తనాళములు.

Menstrual B : ఆర్తవమ్, ఆర్తవశోణితమ్, రజః, స్రావరక్తమ్. తె. ఋతురక్తము, చెరగుమాపు, సెలసరి, బహిష్టు,ముట్టు, మైల. వి స్త్రీలకునెలకొకసారిగర్భాశయమునుండిస్రవించు మలినరక్తము. ఈ రక్తము రెండువిధములు(1) పుష్పార్తవము-మలినరక్తము. (2)బీజార్తవము-శుద్ధరక్తము.వి బీజార్తవము గర్భధారణయోగ్యము. వ్యా:- శుద్ధార్తవలక్షణమ్:- శశాసృక్ప్రతిమం

యత్తుయదా్వలాక్షారసోపమమ్, తదా
ర్తవం ప్రశంసన్తి యద్వాసో నవిరఞ్జ
యేత్ (సు. శా. అ. 2 శ్లో. 17).
తె. వి. శుద్ధార్తవము నుండేటి నెత్తురు
తేక లాక్షారసమువలె ఎఱ్ఱగా
నుండును. తెల్లగుడ్డ నంటినను కడిగిన
మరకయుండదు.

Receptacles of B - see reservoirs.

Reservoirs of B : as heart, liver, lungs and spleen. రక్తాధారాః,రక్తాశయాః, శోణితస్థానాని.
యథా:- హృదయయకృత్పుప్ఫుస
ప్లీహాదయః. తె. రక్తాగారములు. వి.
రక్తము నిలవయుండు చోట్లు :-
హృదయము (గుండె), యకృత్తు,
పుప్పుసములు, ప్లీహము.

Venous B : the dark blood in the veins. పిత్తశోణితమ్,
సిరారక్తమ్, సిరారుధిరమ్. తె. మలిన
రక్తము. వి. ఇది పిత్తముతో గూడి
యుండును. నలుపుగాయుండి సిర
లలో ప్రవహించుచుండును. శరీరము
నుండి హృదయమునకు జేరు రక్తము.

Bodies : (PL) (1) గాత్రాణి. వ్యా:-
అస్థ్యాదీనాం శాఖాఽఽలమ్బ
భూతాని ప్రధానాబలవన్తశ్చభాగాః.
తె. ముఖ్యావయవములు. వి. గట్టిగా
నుండు ఎముకలు మొదలగు శాఖల
నాధారము చేసికొని బలముగానుండు
అవయవ విశేషములు. (2) విగ్రహాః.
వ్యా:- పృథగ్‌స్థితాః పృథగ్ద్రవ్య
మానావా పరితస్సీమావన్తః స్థూల
వస్త్వంశాః. తె. వస్తు విశేషములు.
వి. చుట్టు (పాలి)మేర తేర్పడి విడి
విడిగా నగుపడు పెద్ద-లావు-అవయ
వముల భాగములు.

Malpighi's B : మూత్రప్రసవ
ణాని, మూత్రోత్సాః, మూత్రో
త్పత్తి స్థానాని. తె. మూత్రోత్పత్తి
స్థానములు. వి. వృక్కములందు,
ప్లీహమునందు ఉండు చిన్న ద్రవ్య
విశేషములు.

Restiform B : అథరవృత్తికే.

Suprarenal B : అధివృక్కౌ
(ద్వే). తె. అధివృక్కలు. వి. ఇవి
రెండు గురదాలపై నుండును.
(అధికము).

Body : (1) animal frame with its organs as a hole. (2) a mass of matter. (3) man or animal as a material organism.
(1) అఙ్గమ్,కళేబరమ్, కాణ్డమ్, కాయః,
గాత్రమ్, తను, తన్త్రమ్, దేహం (ః),
పిణ్డః, వపుః, వస్తు, విగ్రహః, శరీరమ్,
వ్యా:-మానవస్యజన్తోర్వా అఙ్గప్రత్యఙ్గ
యుక్తమ్‌శరీరమ్; సర్వాఙ్గమ్. (2)
శరీరమ్. వ్యా:- చేతనాధిష్ఠాన
భూతమ్ పఞ్చమహాభూతవికార
సముదాయాత్మకమ్ సమయోగవాహి
(చ. శా. 6 అ. 4 గ.). దోషధాతు
మల మూలంహిశరీరమ్ తె. ఒడలు.

కళేబరము, బొంది, మేను, శరీరము.

Adreno-renal B : అధివృక్కా-.

Any part of the B : ప్రతీకః. తె. ఏదైనశరీరభాగము.

Aortic B : ఆవర్తీయవిగ్రహః. తె. ఆవర్తశరీరము.

B. elements : ధాతవః. తె. రసరక్తాదిసప్తధాతువులు. శరీరధారకములు.

B. fluid : శరీరద్రవద్రవ్యమ్. తె. శరీరద్రవము. వి. శరీరమునగల ద్రవవస్తువు.

B. of fornix . తోరణికాగాత్రమ్.

B. of ischium : కుకున్దరపిణ్డమ్.

B. of maxilla : హనుపిణ్డమ్.

B. of nerve cell : తన్త్రశలకగాత్రమ్.

B. of scapula : అంసకపాలికాశరీరమ్.

B. of the sphenoid : జతూకాశరీరమ్.

B. of the stomach : ఆమాశయమధ్యమ్.

B. of the uterus : గర్భశరీరమ్, గర్భాశయగాత్రమ్.

B. of the Vertebra : కశేరుపిణ్డమ్.

B. stock - see stock.

B. wall - see wall.

Calculation or numbering of Various parts of the B : శరీరవివిధాఙ్గసఙ్ఖ్యావివరణమ్. తె. శరీరమందలి వివిధావయవముల సంఖ్యావివరణము.

Callous B : కఠికావిగ్రహః. తె. కఠినశరీరభాగము.

Carotid B : కారోటివిగ్రహః.

Cell B : కోశశరీరమ్.

Cells of the B · శరీరకోశాణవః, శరీరపరమాణవః. తె శరీరకోశాణువులు, శారీరకణములు.

Ciliary B . పాక్ష్మికవిగ్రహః, శైలికవిగ్రహః. తె. పిశితపటలము.

Constituents of the B : శరీరధాతవః. తె. రసరక్తాదిసప్తధాతువులు.

Cylendrical or round parts of the B : వృత్తాఙ్గోపాఙ్గాని. తె. వి. గుండ్రని పొడవైన-దండాకారముగల-పెద్ద-చిన్న అవయవములు.

Embryonic B . కలలమ్, కలలశారీరమ్, భ్రూణశరీరమ్. తె. సూక్ష్మశరీరము. వి. నాలుగు నెలలవరకు పరిణామదశలో నుండు పిండము.

Enumeration of the B : శరీరసఙ్ఖ్యానమ్. తె. శరీరమునగల అవయవముల సంఖ్య. వి. ఎముకలు, కలలు, చర్మము, ధాతువులు మొదలగువాని సంఖ్య తెలుపును.

Exudates of the B : శరీరక్లేదాదయః. తె. శరీరమునగల స్వేదాది మలములు, స్రావములు.

Genicular B : జానుక విగ్రహః. తె. మోకాలుకు చెందిన అంగ విశేషము.

Globular B : బుద్బుదవిగ్రహః. తె. బుడగవంటి శరీరభాగము.

Golgi B : ప్రాణముగల పదార్థము.

Half of (one) B : (1) ఏకాఙ్గమ్ తె. శరీరములోని ఒక అవయవము లేక భాగము. (2) అర్ధకాయః, అర్ధాఙ్గమ్, పక్షః. తె. అర్ధశరీరము. వి. శరీరముయొక్క సగభాగము.

Half of B : (longitudinally-left) వామపార్శ్వః, వామాఙ్గమ్ తె. ఎడమవైపు వి. పైనుండి క్రిందికి శరీరముయొక్క ఎడమభాగము.

Half of B : (longitudinally-right) దక్షిణపార్శ్వః, దక్షిణాఙ్గమ్. తె. కుడివైపు. వి. పైనుండి క్రిందికి శరీరముయొక్క కుడిభాగము.

Half of the lower B : below the waist అధఃకాయః, అధోభాగః, పశ్చార్ధః. తె. క్రింది శరీరము, శరీరము క్రిందిభాగము. వి. నడుమునుండి దిగువ భాగము.

Half of the upper B : (above the waist). ఊర్ధ్వకాయః, ఊర్ధ్వదేహః, ఊర్ధ్వభాగః, పూర్వకాయః, పూర్వభాగః, పూర్వార్ధః. తె. పై శరీరము, శరీరము పైభాగము. వి. నడుమునుండి పైభాగము.

Hanging part of the B : విలమ్బ్యఙ్గమ్ తె. వ్రేలాడు అవయవము. వి. చేయి, కాలు మొదలగునవి.

Histological structure of the B : దేహావయవ సూత్రమ్, ధాతురచనా, తె. వినిర్మిత శరీర సూక్ష్మావయవములు. శరీర సూక్ష్మావయవములు. శరీర సూక్ష్మావయవ నిర్మాణములు.

Horizontal B : సమశరీరమ్. తె. సమశరీరము. వి. హెచ్చుతగ్గులు లేక తమ తమ పరిమితులలోనుండు శరీరము లేక శరీరాంగములు.

Internal genicular B : ఆన్తర జానుకవిగ్రహః.

Large and broad part of the B : పృథులాఙ్గమ్. తె. పెద్ద అవయవము. వి. శరీరమునగల వెడదైన పెద్ద అవయవము.

Lateral genicular B : బాహ్య జానుకవిగ్రహః.

Liquid substances of the B : శారీరద్రవసమూహః. తె. వి. శరీర ద్రవద్రవ్యములు, శరీరమునగల రసరక్తాది విభిన్నద్రవ్యములు, గ్రంథుల స్రావములు.

Living B : బోధిశరీరమ్, సజీవ శరీరమ్. తె. జీవదేహము. వి. జీవముతోనుండు శరీరము.

Longitudinal B - see Half

of (one) B.

Loose part of the B : శిథిలస్థానమ్. తె. సడలిన శరీరభాగము.

Lower lap of the B : అవయవాధః. తె. క్రింది సగము శరీరము.

Major parts of the B : ముఖ్యాఙ్గాని. తె. ముఖ్యశరీరభాగములు.

Mammillary B : కాచకవిగ్రహః. తె. స్తనములకు సంబంధించిన భాగము.

Minute constituents of the B : సూక్ష్మఘటకాః, సూక్ష్మధాతవః. తె. సూక్ష్మనిర్మాణములు.

Nutritional fluids of the B- see fluid.

one side of the B : శరీరైకాఙ్గమ్. తె. శరీరమున ఒక అవయవము.

Organ of the B : అఙ్గమ్, అవయవః, ఏకాఙ్గమ్ (ః) గాత్రావయవః, పక్షః. తె. అంగము, అవయవము.

Para thyroid B : ఉపకాకలకవిగ్రహః.

Part of B : below the head. అధఃకాయః. వ్యా:- కణ్ఠాదధః వా శిరసఅధః.

Part of B : below the waist. అధఃకాయః.

Pineal B : స (సా) రలవిగ్రహః, తృతీయదృక్కన్దః (దృక్కన్దికా). తె. అవయవవిశేషము.

Pitutory B: పీయూషగోళకమ్, 1) పీయూషవిగ్రహః, 2) పీయూషికాపిణ్డః, 3) పోషణికా, పోషణికాగ్రంథిః.

Polar B : ధ్రువవిగ్రహః.

Pubic B : భగపీఠమ్, లింగపీఠమ్.

Restiform B : రాజ్జవవిగ్రహః. తె. త్రాడును బోలు అవయవవిశేషము.

Secondary B - see subdivisions of the B.

Spongious B: స్పాఞ్జికావిగ్రహః. తె. పాచి - స్పంజినిబోలు అంగము.

Subdivisions of the B : అఙ్గోపాఙ్గాని, ఉపాఙ్గాని. ప్రత్యఙ్గాని. తె. ఉపాంగములు వి. కన్ను, కాలు, చెవి, చేయి మొదలగు పలు తెరగులుగానుండు శరీరావయవములు.

Suprarenal B : అధివృక్కపిణ్డః.

Terminal B : అన్త్యవిగ్రహః. తె. చివరి అవయవము. వి. అంగముల చివరిభాగము, అన్త్యావయవము.

Temperature of the B : దేహోష్మా, శరీరోష్ణః. తె. శరీర వేడిమి. శరీరోష్ణము.

Thyroid B : కాకలమ్, కాకలవిగ్రహః.

Trunk of the B : అన్తరాధిః, మధ్యమ్, శరీరమధ్యమ్. వ్యా:- కణ్ఠాది గుదపర్యన్తమ్. (డల్హనః), శాఖా శిరోవర్జితం శరీరమ్. తె. మొండెము, వి. కుత్తుక (గొంతు)

మొదలు గజ్జలు లేక ముడ్డివరకు ఉండు ప్రదేశము.

Ultimo bronchial B : అన్త్యాఙ్గ విగ్రహః.

Upper part of the B : ఉత్తర భాగః 1) ఊర్ధ్వకాయః, 2) ఊర్ధ్వభాగః వ్యా:- ఉరఃపృష్ఠాదయః. తె. పై భాగము. వి. నడుమునుండి పైకి తల వరకుగల శరీరము. ఎదురురొమ్ము, వీపు మొ॥

Various parts of the B : గాత్రావయవాః, వివిధావయవాః, శరీర విచయః, శరీరస్య ప్రవిభాగ జ్ఞానమ్. తె. పలు అవయవములు. వి. శరీరమందలి వివిధావయవములు.

Vertebral B : కశేరుకాకాయః.

Vitrous B : కాచాభపిణ్డః, తర్పక పటలమ్, తర్పకవిగ్రహః, మేదః పటలమ్. తె, కంటి జిగురుపొర. వి. ఈ పొరలో తెల్లని చిక్కని జిగురు వంటి ద్రవము నిండియుండును. ఇది కంటికి తృప్తినిచ్చునట్టి శ్లేష్మాంశము.

Whole B : సర్వాఙ్గమ్. తె. మొత్తము శరీరము, సంపూర్ణ శరీరము. వి. నఖశిఖ పర్యన్త శరీరము.

Wolffian B : ప్రాథమిక మధ్య వృక్కః, మధ్యవృక్కః.

Bone. hard tissue forming the framework of the body. (1) అస్థిః, ఓజః స్థానమ్. (భేలః). దేహసారం, హడ్డః, హడ్డిః. వ్యా:- స్థిరకఠినాలమ్బా ధాతుః కాయస్య, సమాశ్రిత్యశరీరం సమగ్రమవతిష్ఠతే. తె. ఎముక, బొక్క, బొమికె, మక్కె. (2) అస్థిని, దేహ సారాణి. తె. ఎముకలు, దేహసారములు. వి. ఇవి గట్టిదనము నిలకడ గలిగి శరీరమున కాధారముగనుండు ధాతువులు. వీనినాలంబనము జేసికొని సిరాస్నాయువులచేమాంసము బంధింపబడియుండును. కొంతకాలమునకు చర్మమాంసములు నశించినను ఎముకలు చెడక చిరకాలము వుండును.

Air B : వాతాస్థి.

Ala of the ilium - see hip bone.

Anal B : see coccyx.

Ankle B : కూర్చశిరః, గుల్ఫాస్థి, ఘుటికాస్థి. తె. చీలమండ. వి. చీలమండలి ఎముక.

Anvil - see incus.

Astragalus - see ankle B.

Atlas : first Vertebra. the upper - most of the cervical Vertebras : అతిలేశాస్థి, ప్రథమ గ్రీవాకశేరుకా చూడావలయమ్. వ్యా:- సప్తగ్రీవాకశేరుకాః. తె. కంధరాస్థి, చూడావలయము, మెరు పూస. వి. గాజువలె గుండ్రముగ నుండు మెడపూస (ఎముక)లు, మెడ పూసలలో మొదటిది, స్కంధపూస.

Axis : ద్వితీయాగ్రీవాకశేరుకా.

Back B : పృష్ఠవంశః, పృష్ఠాస్థి.

తె. వెన్నుపూస, వెన్నెముక. (see also spine).

Big B : స్థూలాస్థీని. తె. లావు ఎముకలు.

B. of forearm : ప్రకోష్ఠాస్థి.

B. of the foreleg : జఙ్ఘాకాణ్డః, జఙ్ఘాస్థి. తె. పిక్క ఎముక. వి మోకాలునుండి చీలమండలమువరకు నుండు ఎముక.

B. of the nose - see nasal B.

B. of the pulvis : కూటకాస్థీని.

Breast B . bone of the breast. thin flat vertical bone in chest connecting the ribs. ఉరోఽస్థి, ఉరస్యస్థి, వక్షోఽస్థి. తె. రొమ్మెముక.

Calcaneum : the heel bone : పార్ష్ణిః, పార్ష్ణ్యస్థి. వ్యా:- బృహత్త్వను కూర్చాస్థి, ఏతత్ పార్ష్ణినిర్మాపకమ్ సర్వదేహభారసహం చ. తె. మడమ ఎముక. వి. ఇది మిక్కిలి పెద్దది. మడమయేర్పడుటకును, శరీరభారమును పూనుటకు నుపయోగపడును.

Capitatum : large bone of the carpus-see os magnum.

Carpal B : wrist B : కరభాస్థీని, కరకూర్చాస్థీని, కురకాః, పాణికూర్చాస్థీని, హస్తకూర్చాస్థీని : తె. చేతి ఎముకలు. వి. ఇవి కూర్చలుకలె నుండును. (2) కరభః-పశ్చాత్పాణిః. కూర్చాస్థీని, మణిబన్ధాస్థీని. తె. మణికట్టు ఎముకలు, మణిబంధాస్థులు.

Cortilage : తరుణాస్థి. తె. లేత ఎముక.

Cervical ribs : గ్రైవపర్శ్వకాస్థీని, గ్రైవపార్శ్వకాః.

Cervical vertebrae : గ్రీవాకశేరుకాః, గ్రైవపృష్ఠ్యః. తె. మెడపూసలు.

Cheek B : గణ్డాస్థి. తె. దౌడ (దవుడ) ఎముక.

Chin B : చిబుకాస్థి, హన్వస్థి. తె. గడ్డపుటెముక.

Circular facet : స్థాలకమ్. see facet.

Clavicle : the collar - bone joining the sternum and scapula. (1) అక్షః, అక్షకమ్(ః), అక్షకాస్థినీ, అక్షకే(ద్వే). వ్యా:- అంసమూలా దురఃఫలకావధి పరిఘవత్ సజ్జితమ్ ధనుర్వక్రనలకాస్థి (2) అక్షకా, అక్షకాస్థి. వ్యా:- అర్వాక్ జత్రుసన్దేః కీలికా(చక్రః), కోష్ఠకః, కోష్ఠకాస్థి (డల్హనః), జత్రుమితి ప్రాఞ్చః. జత్రుః. వ్యా:- ఉరోఽంసకాస్థ్నోస్సన్ధానాయకః. జత్రుకమ్, జతూకాస్థి (ఏ) జత్రు. వ్యా:- కణ్ఠోరసోస్సన్ధిః. తె. కంఠెఎముక, చంకకొంకి, బోరఎముక, మెడకొంకి. వి. చంకలపైన కీలువద్దనుండి మెడవరకు

వచ్చి రొమ్మునకు పైన నమరియుండు ఎముకలు. ఈ ఎముకలు కొంకివలె నేర్పడి చేతికిని హృదయమునకును నడుమ సంధానముగ నమరి బాణమువలె నుండును. జత్రువులు.

Coccygeal vertebra : అనుత్రికాస్థి, గోదపృష్ఠిః వ్యా:- అనుత్రిక కశేరుకాః, గుదాస్థి సంశ్రితాః.

Coccyx : small bone below the sacrum. (1) అధస్త్రికమ్, అనుత్రికమ్, అనుత్రికాస్థి. వ్యా - త్రికస్యాధస్తాత్. (2) కూటకాస్థి, గుదాస్థి, త్రికాస్థి. వ్యా:- త్రికాస్థ్నో ఽధస్థిత త్రికోణః, కాకచుఞ్చు ప్రాయో ఽస్థిసంఘాతః. గుద పశ్చిమమేకమ్ పుచ్ఛాస్థి. తె త్రోటిక, త్రోటికము, ముడ్డిపూస, ముడ్డిపూస ఎముక. వి. ఇది కాకి ముక్కువలె నుండు ఎముకల కూడిక, వెన్నుపూస చివర ముక్కోణముగ తేలియుండును. ఇది మర్మస్థానము

Collar B - see clavicle.

Costa - costae : the rib - see rib.

Covering B : కలాస్థిని.

Cranial B : కపాలాస్థిని. వ్యా:- కర్పరాని (డల్లానః), మూర్ధాస్థిని, శిరః కపాలాని, శిరోఽస్థిని. pan shaped bones. తె. తలఎముకలు, తలపెంకులు, పుఱ్ఱెఎముకలు.

Cuboid B : కూర్చాస్థి. ఘనమ్, ఘనాయితాస్థి, ఘనాస్థి, చతుర్థ కూర్చాస్థి. వ్యా:- పాదబహిఃసీమ్ని స్థితం కనిష్ఠానామికా మూలశలాకయోఽధిష్ఠానభూతమ్. తె. కాలి వ్రేళ్ళ ఎముకలు.

Cuniform B : పాదశలాకాధిష్ఠానమ్, పాదశలాకోపలకమ్. తె. ముక్కోణపు ఎముకలు. వి. ఇవి దట్టముగ నుండును. ఇది కాలిలో నుండు కూర్చాస్థుల వరుస.

Corved B : వక్రాస్థిని. తె. వంకర ఎముకలు. వి. ఇవి క్రొవడి వలె నుండును.

Digital B. of hand: పాణ్యంగుల్యాస్థిని. తె. చేతివ్రేళ్ళ ఎముకలు.

Digital row of the carpal B : పాణిశలాకాధిష్ఠానమ్. తె. చేతి కూర్చాస్థుల క్రింది వరుస. మణికట్టు వద్దనుండు క్రింది ఎముకల వరుస.

Dorsal vertebra. అభిపృష్ఠ కశేరుకాః, పృష్ఠకశేరుకాః, పృష్ఠ్య పృష్ఠి. తె. వెన్నుపూసలు.

Dorsum of scapula : అంస కపాలికా.

Ethmoid B · జర్ఘరమ్, జర్ఘరాస్థి, సీవకాస్థి. వ్యా:- లఘుసుషిరం నాసా మూలగమ్. the cribriform bone of the nose. తె. జల్లెడ ఎముక. వి. ఇది ముక్కు మొదట చిన్న బెజ్జములుగలిగి జల్లెడవలె నుండును.

External cuniform : బహిః కోణకమ్. వ్యా:- త్రికోణప్రాయం కూర్చాస్థి.

False ribs : గౌణపర్శుకాః. these are five inferior ribs. పర్శుకాః గౌణాఖ్యాః. వ్యా:- తా అల్పాఃపఞ్చ. తె. గౌణపర్శుకములు, గౌణపర్శుకాస్థులు, ప్రక్కయెముకలు. వి. ఇవి అల్పములు లేక చిన్నవి.

Femur : the thigh bone. ఊరునలకః, ఊర్వస్థి, పీవరాస్థి. తె. తొడయెముక.

Fibula : అనుజఙ్ఘాస్థి, కృశజఙ్ఘాస్థి. బహిర్జఙ్ఘాస్థి, విబలాస్థి, వైబలాస్థి, తె. పిక్క వెలియెముక. జానుకము.

Flat B : ఫలకాస్థి, పృథులాస్థి. తె. బల్లపరుపు ఎముక. వి. ఇవి అప్పచ్చివలె నణగి వెడల్పుగా నుండు ఎముకలు.

Flat B. of the skull : కపాలాస్థీని, శిరఃకపాలాని, శిరోఽస్థీని. తె కపాలాస్థులు, తలయెముకలు.

Floating ribs : చాల్యపర్శుకాః, డోలాపర్శుకాః, విముక్తాగ్రపర్శుకాః. తె. కదలెడి ప్రక్కయెముకలు, ప్లవనపర్శుకలు, మొండియెముకలు.

Frontal B : (1) అగ్రకపాలమ్, అగ్రకాస్థి, లలాటఫలకాస్థి. వ్యా.- అస్యాకృతిః:- బృహన్ముక్తాగ్రహకారమ్. (2) లలాటాస్థి, లలాటకపాలమ్. తె. నుదురుఎముక, నొసటి ఎముక, పురఃకపాలము. వి. తల ఎముకలలో ముందువైపున నుండును. ఇది పెద్ద ముత్యపుచిప్పను బోలి యుండును.

Gladiolus : the middle piece of the sternum. మధ్యఫలకమ్, మధ్యఫలకాస్థి, వ్యా:- ఉరఃఫలకస్య మధ్యఖణ్డమ్. తె. రొమ్మెముక మధ్యముక్క.

Group of B : (carpal and tarsal bones). అస్థిజాలమ్, అస్థిసమూహమ్. తె. ఎముకల ప్రోవు. వి. ఇవి చీలమండలను మణికట్లవద్ద గల ఎముకల కూడలి.

Hamatum, Hamate : అఙ్కుశాస్థి, అఙ్కుశకాస్థి. తె. అంకుశ మెముక. వి. అరచేతిలో అంకుశము వలె నుండు ఎముక.

Hard B : కఠినాస్థి, ఖరాస్థి. తె. గట్టి ఎముక.

Haunch B - see ilium.

Hip B : os innominatum hip blades. excluding pubic part. కటీకపాలః, కట్యస్థి, జఘనకపాలః, జఘనఫలకః, నితమ్బఫలకమ్(ః), బృహదస్థిఫలకమ్. వ్యా:- కపాలభూయిష్ఠమ్ త్రికనితమ్బసక్థి. (2) శ్రోణికాణ్డః. శ్రోణిఫలకమ్(ః). వ్యా:- శ్రోణిఫలకే (ద్వే). శ్రోణ్యోర్ద్వే కపాలాస్థీ నీతి. ద్వే శ్రోణిఫలకే (చ. శా. అ. 7).

శ్రోణిఫలకాస్థి. తె. చట్ట, చట్టలు, చట్టఎముకలు. (తు) తొంటి ఎముకలు, మలుగు(లు), శ్రోణిఫలకము.

Hollow B : నలకాస్థి. వ్యా:- బాహూర్వోరస్థిః. బోలు ఎముక(లు).

Humerus : the large bone of the upper arm. ప్రగండాస్థి, బాహుమూలకః, భుజాస్థి. తె. దండఎముక, సుత్తిఎముక. వి. మోచేతికి పైన నుండు ఎముక.

Hyoid B: the bone between the root of the tongue and the larynx supporting the tongue. కణికాస్థి, గలనలకాస్థి, జిహ్వామూలకమ్. వ్యా:- గ్రీవాయాం పురోరసనా మూలగమేక మర్ధవలయాకారమ్. తె. గొంతు ఎముక. వి. ఇది మెడకునుంగా నాలుక మొదట అరసున్నవలె నుండును.

Ilium : the upper part of the innominate bone. జఘనకపాలమ్(ః), శ్రోణ్యస్థి. వ్యా:- శ్రోణీఫలకస్య ఊర్ధ్వగో-ంశః ప్రధానభూతః కపాలాధారః. తె. జఘనకపాలము, (తు) తొంటిఎముక, నితంబాస్థి, పిరుదుఎముక, శ్రోణికపాలము. iliac bone. ఇది పై వెడల్పు భాగము.

Immature B : తరుణాస్థి. తె. లేతఎముక.

Incus : the central bone of the middle ear. రదనకాస్థి. వ్యా:- మధ్యశ్రోత్రస్య క్షుద్రాస్థి. తె. దాగలిఎముక. వి. చెవిలో మధ్యనుండు చిన్న ఎముకలలో నొకటి.

Inferior maxilla : maxillary bone. అధోహన్వస్థి, అధోహనా (న్వ). తె. క్రింది దవుడఎముక(లు).

Inferior nasal concha : అధర నాసాశుక్తి, శుక్తికే. వ్యా:- నాసాభ్యన్తరతః స్థితే. తె. నాసాశుక్తులు. వి. ముక్కు లోపల ముత్యపు చిప్పలవలె నుండు పలచని ఎముకలు.

Inferior turbinated B : అధః శుక్తికాస్థి.

Innominate B. - see hip-bone. including the pubis, ilium and ischium.

Innominatum- see hip-bone.

Internal cuniform. అన్తఃకోణకాస్థి, కూర్చాస్థి.

Irregular B : విషమాస్థి.

Ischium. (1) ఆసనాస్థి, కుకున్దరాస్థి, స్ఫిగాస్థి. వ్యా:- శ్రోణిఫలకస్య అధరాంశః. తె. ఆసనాస్థి, ఆసనపు ఎముక. వి. ఇది పిఱ్ఱఎముక క్రిందిభాగము Ischial bone. (2) పిఱ్ఱఎముక. వి. క్రిందివైపున గుదమున కిరువైపుల కుడిఎడమలందు ముడివలెనుండు లావుపాటి ఎముకలు.

Jaw B : the frame work of the jaw. హనుకాస్థి, హన్వస్థి. తె. దవుడ ఎముక. వి. క్రింద పైనుండు దవుడ ఎముకలు. ఇవి రెండు.

Jugal B - see malar B.

Jugulam - see collar B.

Knee cap : (1) జానుకపాలికా. తె. మోకాలిఎముక. మోకాలి (టి) చిప్ప. (2) జానునీ, జాన్వస్థి. తె. మోకాలిఎముక.

Knee pan - see-knee cap.

Lachrymal B : అశ్ర్వస్థి, అశ్రుధరే, అశ్రుపీఠే(ద్వే), ఆశ్రవాస్థి. వ్యా:- అక్షికోటర నాసాపార్శ్వయోర్మధ్యే అశ్రుమార్గాశ్రయే. తె. అశ్రుపీఠములు, కంటి ఎముకలు. వి. కనుగుంటలకు ముక్కుప్రక్కలకు మధ్యనుండు కన్నీటి కాలువల నానుకొనియుండు రెండు ఎముకలు.

Left innominate B : ఉత్తర వామానామికాస్థి.

Lingual B : the hyoid bone. కణ్ఠికా (స్థి), జైహ్వాస్థి. వ్యా:- జిహ్వామూలస్థస్థి. తె. గొంతు ఎముక, నాలుక మొదటి ఎముక ...

Long B : దీర్ఘాస్థి, శలాకాస్థి. వ్యా:- పాణిపాదశలాకాః. తె. పాణిపాద శలాకాస్థులు.

Lower jaw B - sec inferior maxilla.

Lumbar vertebrae : కటి కశేరుకాః, నైతమ్బపృష్ఠ్యాః. తె. నడ్డి పూసలు.

Lunate B : అర్ధచన్ద్రాస్థి. తె. నెలవంక ఎముక, చంద్రవంక ఎముక. వి. అర్ధచంద్రునివలె నుండు ఎముక.

Malar B : the two chcek bones. (1) కపోలాస్థినీ. తె. కపోలాస్థులు. (2) గణ్డకూటే, గణ్డాస్థినీ (ద్వే). తె. గండకూటములు, గండాస్థులు, చెక్కిలి ఎముక(లు). వి. చెంపలయందలి కపోలపు టెముకలు. చెక్కిలియందుండు ఎముకలు.

Malleus (B) : small bone of the internal ear. the hammer - head - shaped lateral bone of the middle ear. కూటకాస్థి, మధ్యశ్రోత్రాస్థి, (శ్రోత్ర మధ్యస్థత్వాత్). తె. చెవిమధ్య ఎముక, నడిమి చెవి ఎముక, సుత్తిఎముక.

Mandible : the lower jaw bonc. అధోహనుః, అధోహన్వస్థి, చిబుకాస్థి, మన్దబలాస్థి, హనుమణ్డలమ్. వ్యా:- అశ్వఖురాకారో భాగః. తె. గడ్డముఎముక. చిబుకాస్థి. వి. క్రింది దవుడ ఎముక భాగము. ఇది గుఱ్ఱముగిట్ట వంటిది.

Manubrium : the upper piece of sternum. గ్రైవేయః, గ్రైవేయకమ్, జత్ర్వస్థి. తె. గ్రైవేయకము. వి. (1) ఉరఃఫలకమునకు పై కంఠమూలముననున్న ఎనిమిది కోణ

ములుగల ఎముక. (2) కంటె ఎముక

Mastoid B : కర్ణమూలపిణ్డమ్, గోస్తనకా, చౌచుకఖణ్డః. వ్యా:- శఙ్ఖాస్థ్నః చౌచుకఖణ్డః. తె. గూబ ఎముక. వి. చెవివెనుక నుండు ఎముక. ఆకారము : ఈ ఎముక చన్నువంటి యాకారము గలది.

Maxilla : one of the upper or lower jaw bones. హన్వస్థి, ఊర్ధ్వాధోహన్వస్థినీ. తె. పై క్రింది దవుడ ఎముకలు.

Maxillary B : the bones of the jaws. మక్సిలాస్థిని, హనుకాస్థిని, హన్వస్థిని, హనుబన్ధాస్థిని. తె. దవడ ఎముకలు.

Membrane B : a bone developed from a membrane. కలాఽస్థి, కౌశేయాస్థి.

Metacarpal - see metacarpus B.

Metacarpus B : bones of the palm of the hand. కరభాస్థిని, కరాఙ్గుళీ (మూల) శలాకాః, పాణిశలాకాః, శలాకాస్థిని. తె. అరచేతి ఎముకలు, కరాంగుళ్యాధారాస్థులు, చేతిశలాకాస్థులు.

Metatarsal. - see metatarsus.

Metatarsus : the bones of the arch of the foot పాదశలాకాః, పాదాఙ్గుళీ (మూల) శలాకాః, ప్రపదాస్థిని. శలాకాస్థిని. వ్యా:- అఙ్గుష్ఠాది మూలస్థాని. తె. అరకాలి ఎముకలు, కాలిశలాకాస్థులు, పాదాఙ్గుళ్యాధారాస్థులు.

Middle cuneiform : మధ్యకోణకమ్, మధ్యతమకూర్చాస్థి. వ్యా:- త్రికోణప్రాయమ్. తె. (1) మధ్యకూర్చాస్థి, మధ్యముక్కోణకూర్చాస్థి (2) నడికుంచె ఎముక. వి. కూర్చాస్థి, ఇది కుంచెవలెనుండును.

Multangular (Greater) : పర్యాణకః, పర్యాణకాస్థి.

Multangular (Lesser) : సమలమ్బకః, సమలమ్బకాస్థి.

Nasal B : (P.L) ఘోణాస్థినీ, నాసాస్థినీ (ద్వే). నాసామూలశుక్తికే (ద్వే) స్థానమ్:- హనుమూలతఃపార్శ్వయోః స్తః తె. నాసికాస్థులు, ముక్కు ఎముకలు. వి. ముక్కు మొదట యిరు ప్రక్కలందుండు ముత్యపుచిప్పల వంటి రెండు ఎముకలు, ముక్కుదూలము ఎముకలు, ముక్కునందలి ఎముకలు.

Nasal concha : శుక్తికాస్థి. తె. చిప్పఎముక, ముత్యపుచిప్పఎముక. వి. ముక్కులోని ముత్యపుచిప్పవంటి ఎముక.

Navicular B : boat - shaped bones of the hand : నౌకాస్థి, నౌనిభమ్, మణిబన్ధాస్థి, నౌనిభాస్థి. తె. నౌనిభము, మణికట్టు ఎముక. వి. ఇది నావవలె చేతియందుండు ఎముక.

Navicular B : boat - shaped bones of foot : ఉపగుల్ఫకః, ఉపగుల్ఫాస్థి, కూర్చశిరః, గుల్ఫాస్థి నౌకాస్థి. తె. కూర్చశిరము, చీలమండలఎముక. వి. ఇది పడవ వలె నుండును.

Neck B: గ్రీవాస్థీని. సంఖ్యా:-పంచదశగ్రీవాయామ్. తె. మెడకొంకులు, మెడఎముకలు. వి. ఈ యెముకలు పదిహేను.

Occipital B : (1) పశ్చిమకపాలః, పశ్చాత్కపాలమ్, పృష్ఠకాస్థి తె. తలవెనుకఎముక, పశ్చాత్కపాలము, పుచ్ఛె. (2) కపాలమూలాస్థి, కపాలాస్థి, శిరఃపృష్ఠకపాలమ్ః శిరః పృష్ఠ్యాస్థి. తె. కపాలాస్థి.

Ornamental B : వలయాస్థి.

Oscalcis - see calcaneum. the heel bone.

Oscoxae : the innominate bone. hip-bone.

Osinnominatum. - see hip B.

Osmagnum : మధ్యకూటమ్, మహాస్థి, మహాకరభాస్థి. వ్యా:- బృహత్తమమ్కరకూర్చాస్థి. తె. అరచేతి పెద్దకుంచె ఎముక.

Ospubis. - see pubic B :

Ossicles : the small bones of the ear. క్షుద్రకర్ణాస్థీని. వ్యా:- శ్రుతియన్త్రోపకరణాని సూక్ష్మాస్థీని. తె. చిన్నచెవి ఎముకలు. వి. ప్రతి చెవియందు శ్రుతి యంత్రమున కుపయోగపడు మూడు లేతఎముకలు.

Palatal B, palate B, palatine B : (Boney palate) తాల్వస్థి, తాలూషకే (ద్వే). తె. అంగుటి ఎముక. వి. నోటిలో పైభాగమున బోరగిలపడిన దొప్పవలెనుండు ఎముక (వంకి ఎముక).

Pan B : కపాలాస్థీని.

Pans : కపాలాః.

Parietal B : పార్శ్వకపాలే(ద్వే). పార్శ్వికాస్థీని, సీమంతాస్థీని. తె. (1) పాపట ప్రక్కఎముకలు. వి. తలకు యిరుప్రక్కలందుండు రెండు ఎముకలు. ఇవి పుర్రె ఎముకలలో చేరును. (2) పార్శ్వకపాలాస్థులు, సీమంతాస్థులు.

Patella : knee cap : a round or triangular sesamoid bone in front of the knee. జానుకపాలికా, జానుఫలకమ్, జాన్వస్థి (పటలాస్థి). తె. మోకాలిఎముక, మోకాలి(టి) చిప్ప.

Petrous B : stony hard portion of temporal bone. ప్రాస్తరాస్థి.

Phalanges : అఙ్గుల్యస్థీని, అఙ్గులీనలకాని, అఙ్గుష్ఠాస్థీని. తె. వ్రేలి ఎముకలు, అంగుళీనలకములు. (శలాకలు),

Phalanges of the foot. పాదా

ఙ్గులాస్థీని. తె. కాలివేళ్ళ ఎముకలు.

Phalanges of the hand : పాణ్యఙ్గులాస్థీని. తె. చేతి వేళ్ల ఎముకలు.

Phalanx : one of the finger bones or toe bones. అంగుళ్యస్థి, వా అఙ్గుష్ఠాస్థి. తె. బొటనవ్రేలి ఎముక.

Pisiform B : a smallcircular bone of the carpus. మసూరకాస్థి, వర్తులకమ్. వ్యా:- వర్తులాకారం క్షుద్రతమం కుర్చాస్థి, మణిబన్ధస్య క్షుద్రవర్తులాకార మస్థి విశేషమ్. తె. మణికట్టు ఎముక. వి. ఇది గుండ్రముగ పెసరబద్దవలెనుండు చిన్నఎముక.

Pisometa carpal B : మసూరశలాకాస్థి.

Premaxillary B : inter-maxillary bone. అన్తర్హన్వస్థి, ఊర్ధ్వహన్వస్థి. తె. లోదవడఎముక.

Pubes - see pubic B.

Pubic B: భగాస్థి. తె. వి. భగము వైపుననుండు ఎముక, మరుగు స్థలమందలి ఎముక(లు).

Pubis - see pubic B.

Radius : బహిఃప్రకోష్ఠాస్థి, రత్నిః. తె. ముంజేతివెలి ఎముక. వి. ఈ ఎముక మోచేతినుండి మణికట్టువరకు నుండును.

Reeds: hollow bones : నలకాః, నలకాస్థీని. తె. నలకాస్థులు. వి. ఇవి వెదురుగొట్టమువలె మధ్యరంధ్రము గలవి. ఇవి తొడలందును, దండరెట్టలందు నుండును.

Retiform B : అస్థిజాలమ్, అస్థిజాలకమ్. తె. ఎముకవల. ఎముకల ప్రోవు. వి. ఎముకలలో వలవలె నల్లిబిల్లిగానుండు భాగము. చీలమండలము, మణికట్టువద్దనుండు ఎముకల ప్రోవు.

Rib - Ribs : the bones inclosing the chest; side bones. పర్శుకాః, పార్శ్వకాః, పార్శ్వకాని, పార్శ్వకాస్థీని, పార్శ్వాస్థీని. తె. పర్శుకలు, పర్శుకాస్థులు, ప్రక్కటెముకలు.

Right innominate B : దక్షిణ అనామికాస్థి.

Round B : వలయాస్థీని. .తె కడియపుటెముకలు.

Sacrum : the large triangular bone above the coccyx, sacral B : కుటకాస్థి, చక్రకీలాస్థి, త్రికకశేరుకాః, త్రికాస్థి (త్రికసంశ్రితమ్), మయూరాస్థి. వ్యా:- ఏతదస్థిపఞ్చక సఙ్ఘాతమయమ్, శ్రోణికాణ్డాస్థి. (డల్హనః.) సు. సూ. 23-6) తె. త్రికాస్థి, ముడ్డిఎముక, ముడ్డిపూస. వి. ఇది ముక్కోణాకారముగ నుండు అయిదు ఎముకల కూడిక. ఉనికి:- వీపువైపు

రెండు అనామికాస్థుల మధ్య నుండును.

Scaphoid B : the boat-shaped bone of the tarsus and carpus. నౌనిభమ్. వ్యా:- నావాకారం కూర్చాస్థి. తె. నౌనిభము. వి. నావాకారముగ నుండు కుంచె ఎముక.

Scapula: the shoulder blade, a large, flat triangular bone of the shoulder. అంసకాస్థి, అంసతుణ్డః, అంసఫలకమ్. వ్యా:- త్రికోణప్రాయం పక్షవదాయత మస్థిఫలకమ్, కపాలభూయిష్ఠమేకైకతః అంసపృష్ఠే. తె. అంసకపాలికా, అంసఫలకము, గూడ, గూడఎముక, భుజాస్థి, ఱెక్క ఎముక. ఆకారము :- ఇది ముక్కోణపు విసనకర్రను బోలియుండును.

Semilunar B : the half moon-shaped bone of the carpus. అర్ధచన్ద్రమ్, అర్ధచన్ద్రకూర్చాస్థి. వ్యా:- సన్ధిలత్స్మణ బహిరుఫలక్షితం కూర్చాస్థి. తె. అర్ధచంద్రకూర్చాస్థి, నెలవంక కుంచెఎముక. వి. అర్ధచంద్రునివలె నుండు కుంచె ఎముక.

Sesamoid B: కణ్డరచణకాస్థి, (అలక్ష్మీపతిః), కాణ్డరాస్థీని, చణకాస్థీని, సూక్ష్మాస్థీని. వ్యా:- చణకాకారక్షుద్రాస్థీని కణ్డరాన్తే దృశ్యన్తే తె. కండరఎముక, కండరచణకాస్థి, చణకాస్థులు. వి. కండరముల చివర అణగగొట్టిన శనగలవలె నుండు మిక్కిలి చిన్న ఎముకలు.

Shaft of the B : అస్థికాణ్డః, కాణ్డః. తె. కాండము, నిడుపాటి ఎముక.

Sharp B : sharpen : రుచకాః, రుచకాస్థీని.

Shin B : the tibia.

Short B : హ్రస్వాస్థీని. తె. పొట్టి ఎముకలు.

Shoulder blade. -see scapula

Skeleton : the boney frame work of the body : అస్థిపఞ్జరః, కఙ్కాలః, కుల్య, ధామ. తె. అస్థిపంజరము, ఎముకలగూడు, కంకాళము.

Skull B. - see cranial B.

Small B : అణ్వస్థీని, క్షుద్రాస్థీని. తె. చిన్నఎముకలు.

Sockets of ribs : స్థాలకాస్థీని.

Sphenoid B : జతుకాస్థి, జతూకాస్థి, స్ఫీనకాస్థి, స్ఫీనాయితాస్థి. వ్యా:- జతూకాచర్మచటికా, శిరఃసమ్పుట మధ్యభూమి నిర్మాపకం జతుకాకారమస్థిఖణ్డం సకలశిరః కపాలకేన్ద్రకీలభూతమ్. తె. గబ్బిచిప్పఎముక వి. గొంతు, దవడ మొదలగువానిని కప్పియుంచు గబ్బిలాకారముగను, దువ్వెనవలెనుండు తలఎముక.. ఇది అన్ని

తల ఎముకలకు కీలకముగానుండును. ఇది తల ఎముకలలో నొకటి.

Spinal column - see vertebral column.

Squamous B : The circular plate forming the upper anterior portion of the temporal bone : వర్తులశలక ఫలకాస్థి వ్యా:- శంఖకాస్థ్నో ఊర్ధ్వాగ్రభాగః.

Stapes : the stirrup - shaped bone of the middle ear . స్థాపకాస్థి, అస్యాకృతిః:- అశ్వారోహిణాం పాదగ్రహణీవాస్తి. తె. లోచెవిఎముక, రికాబుఎముక. వి. ఇది రికాబువలె నుండును.

Sternum : the flat bone of the breast. ఉరః ఫలకమ్, ఉరోఽస్థి. వ్యా:- (1) ఫలకాకారమస్థిఖణ్డ ముంరోమధ్యతః పురస్తాత్. (2) ఉరఃపురోమధ్య ఫలకమేకమ్, తదస్థిత్రయ సంయోగజమ్, వా ఖణ్డత్రయ సంయోగజమ్ తె. ఉరః ఫలకము. ఎదురురొమ్ముమధ్య ఎముక. రొమ్మెముక ముక్క. వి. ఎదురు రొమ్మున పలకవలె నుండును. ఇది మూడు ఎముకల కూర్పుతో నేర్పడినది. ఛాతీఎముక.

Stirrup B - see stapes.

Superior maxilla, maxillary B : ఊర్ధ్వహానో, హన్వస్థి. తె. పై దవడఎముక.

Suture B : (bony suture); Junction of cranial bones. తున్న సేవనీ, సీమన్తాః, సీమన్తాస్థీని, సీవనీ (స్త్రీ), సేవని. తె. కుట్లు, తలలోనుండు ఎముకలు. వి. ఒకదానిలో నొకటి చొప్పించినట్లుండి రంపపుపండ్లవలె ఎగుడుదిగుడుగా కుట్టినట్లు కానవచ్చు తల ఎముకల సంధి. దీనినే బ్రహ్మవ్రాతయని, బ్రహ్మలిఖితమని చెప్పుదురు. తలవ్రాతయను నుదుటివ్రాత.

Talus : the astragalus; the ankle. కూర్చశిరః, గుల్ఫః, గుల్ఫాస్థి. తె. చీలమండలి ఎముక.

Tarsal B : కూర్చాస్థీని. తె. (1) కుంచె ఎముకలు, కూర్చాస్థులు. వి. ఇవి కాళ్ళయందు చేతులందు కుంచెలవలెనుండు ఎముకలు. వీనిని వ్రేళ్ళతో బోల్చదగును. (2) తె. మడమ ఎముకలు.

Tarsus : కురకాః. the seven small bones of the foot. పురతః కూర్చాః, శలాకాధిష్ఠానమ్. వ్యా:- పాదస్యసప్త క్షుద్రాస్థ్నాం సముచ్చయః. తె. కురకములు, శలాకాధిష్ఠానము. వి. పాదమందలి చిన్న ఏడు ఎముకల(ప్రోవు) కూడలి. The instep with its seven bones. పాదాగ్రాస్థి సప్తకరాశిః. తె. అడుగు ఎముకలు. వి. మీగాలులోని ఏడు ఎముకల కూటమి.

Teeth : దన్తాః, రుచకాస్థీని. తె.

పళ్లు. వి. ఇవి రుచకాస్థు లనబడును.

Temporal B, Temple B : the bone at the side and base of the skull. అశ్మాకృతికే, కర్ణాస్థినీ, శఙ్ఖాస్థినీ (ద్వే), శఙ్ఖా. తె. కణతలు, కణత ఎముకలు (రెండు).

Tender B : తరుణాస్థిని. తె. లేత ఎముకలు.

Thigh B : ఊరునలకా, ఊర్వస్థి తె. తొడఎముకలు. వి. ఇవి బోలుగా నుండును.

Tibia: అన్తరజఙ్ఘాస్థి, అశ్వముఖాస్థినీ, గుల్ఫజాన్వన్తరాస్థి, జఙ్ఘాస్థి, ప్రజఙ్ఘాస్థి, స్థవిరాస్థి, స్థూలజఙ్ఘాస్థి. తె. పిక్కలో ఎముక.

Tibial tuberocity : జాన్వస్థి. తె. మోకాటిఎముక, మోకాటిచిప్ప.

Tibiofibula : జఙ్ఘానుజఙ్ఘాస్థి. తె. మోకాలినుండి చీలమండలము వరకునుండు రెండు పిక్కఎముకలు

Trapezium : the first bone of second carpal row. పర్యాణకమ్, పర్యాణకాస్థి. వ్యా:-కూర్చాస్థ్నామథః శ్రేణ్యాః ప్రథమ కూర్చాస్థి. ఆకృతిః- పృష్ఠతః పర్యాణాకారేణ సన్ధిలక్ష్మణా చిహ్నిత మజ్జ్వమూలశలాకా మూలేన సన్ధానాయ. తె. పర్యాణ కాస్థి. వి. విషమ చతుర్భుజాకారము నసుండు ఎముక.

Tranizoid B : కూటకమ్, సముల్ముకాస్థి. వ్యా:- కూటాకారం క్షుద్రం కూర్చాస్థి.

Triquetrous. B : Triquetrum Carpal cuneiform bone : త్రికోణః, త్రికోణాస్థి. తె. ముక్కోణపు ఎముక.

Tru ribs: ముఖ్యాపర్శుకాః, ముఖ్యాపర్శుకాస్థీని. తె. ప్రక్క టెముకలు. ముఖ్యపర్శుకలు.

Tru vertebra : ముఖ్యాపృష్ఠిః.

Tubercles : స్థాలకార్బుదాని.

Turbinated B : అధఃశుక్తికాః, వ్యా:- నాసాభ్యన్తర శుక్తికాస్థీని, శుక్తికాస్తీని. తె. ముత్యపుచిప్ప ఎముకలు. వి. ఇవి పలచగా ముత్యపు చిప్పలబోలును. ముక్కు రంధ్రముల లోని మార్గములను పెద్దవిగా చేయుటకు నత్తగుల్లవలె మెలికలు తిరిగిన (నాసికాస్థులు) ముక్కు ఎముకలు.

Tympanic B : పటహాస్థి, మధ్యకర్ణాస్థి. తె. చెవి నడిమి ఎముక. పటహాస్థి. వి. ఇది తప్పెటవలె పలచని పొరగలిగి మారుమ్రోత నిచ్చును.

Ulna : అన్తఃప్రకోష్ఠాస్థి, అరత్నిః. తె. ముంజేతిలో ఎముక.

Uncinatum : unciform B : ఫణాధరమ్. వ్యా:- సర్పఫణాకారేణ ప్రవర్ధకే నోపలక్షితమ్ త్రికోణ ప్రాయం కూర్చాస్థి. తె. పడగ ఎముక, ఫణధరము. ఫణాధరాస్థి, ఆకారము. ఇది పాముపడగవలె

ముక్కోణాకారముగనుండు కూర్చాస్థి

Upper-jaw. B - see superior maxilla.

Upper of the carpal. B : మణికమ్, మణిః, తె. పై. మణికట్టులోని కూర్చాస్థుల పైవరుస.

Vault of the palate : తాలుపటలమ్. తె. అంగిలి.

Vertetra (ae) : any onc of the thirty three bones of the spinal column : కశేరుకా (శ), పృష్ఠాస్థి, పృష్ఠిః. వ్యా :- పృష్ఠవంశ నిర్మాప కాన్యస్థివలయాని. తె. కశేరుకము (లు) వెన్నుపూస (లు). వి. ఇది ముప్పదిమూడు వెన్నెముకలలో నొకటి. ఆకారము, ఉ. కి. ఉంగరములవలె గుండ్రముగా నుండు ఒకదానిపై నొకటి దొంతరగా పేర్చ యుండును.

Vertebral column: the spinal column, the back bone. పృష్ఠవంశః, పృష్ఠాస్థి. తె. వెన్నుబాము, వెన్నెముక.

Vomer : సీరాగ్రికా, సీరికా, సీరికాస్థి. వ్యా:- నాసామధ్య ప్రాచీర భూతమ్ తె ముక్కుదూలము. వి ముక్కులో నడుమ గోడవలె నొక (మేర) హద్దుగానుండు ఎముక.

Whirl B - see knee - cap. patella : the head of the femur.

Wormian B : small bones in the cranial sutures . కపాలచక్రాణి. తె. కపాలచక్రములు.

wrist B : మణికా (హస్తయోః). తె. మణికట్టుఎముకలు.

Xiphoid: ensiform cartilage: అగ్రపత్రమ్. వ్యా - తరుణాస్థి భూయిష్ఠమ్ త్రికోణప్రాయమ్ తృతీయఖణ్డమురః ఫలకస్య. తె. అగ్రపత్రము, ఆకారము:- ముక్కోణాకారమున నుండు లేతఎముక. ఇది ఎదురురొమ్ములోని మూడవ ఎముకముక్క.

zygomatic B : malar bone : గణ్డాస్థి. తె. దౌడఎముక.

Border . ధారా. తె అంచు. హద్దు. పొలిమేర.

Alveolar B : ఔలూఖలాధారా.

Axillary B కక్షానుగాధారా.

Dorsal B : పృష్ఠ్యధారా.

Medial B : అన్తరధారా, మధ్యమధారా.

Posterior B. of vomer : సీరికాస్థి పశ్చిమధారా.

Superior B : ఉత్తరధారా

Superior B. of petrous portion of the temporal bones : అశ్మతటికే

Ventral B : ఉదర్యధారా.

Vertebral B : వంశానుగాధారా.

Bore : గర్భాంశః. తె. గర్భాంశము.

Boundary : సీమా. తె. పొలిమేర, హద్దు.
B. zone: సీమమేఖలా. తె. సరిహద్దు ప్రదేశము.

Bowel : the intestine. అన్త్రమ్, ఆన్త్రమ్. తె. పేగు, ప్రేవు.

Bowman's capsules - see capsule.

Brachia conjunctiva : ఉత్తర పదకమ్, యోజక బాహుః.

Brachia pontis : పాదవబాహుకః, మధ్యమపదకమ్, మధ్యమ మస్తిష్క పదకమ్.

Brachial : ప్రాగణ్డ, ప్రాగణ్డీ, ప్రాగణ్డ్యా, బాహవ్యః, బాహు సమ్బన్ధీ తె. చేతికిసంబంధించిన.

Brachium : the arm from the shouldor to the elbow. ప్రగణ్డః, బాహుః. తె. జబ్బ, దండచెయ్యి వి. మోచేతినుండి బుజమువరకు గల మధ్యభాగము.

Brachium conjunctivum cerebelli : ఉత్తరౌపమస్తిష్కపదకమ్.

Brain : a large mass of nerve-tissue contained in the cranium : అధిమస్తిష్కమ్, అర్ధః, ఊర్ధ్వహృదయమ్, (భేలః-33 తమ పృష్ఠే). గోర్దమ్, గోర్దః, చేతః స్థానమ్, చేతనాస్థానమ్, జీవాశయః, మజ్జాపేశికా, మస్తిష్కమ్, మస్తిష్కః వ్యా:- శిరోగతస్నేహః చ.శా. 7-15 మస్తులుఙ్గమ్. వ్యా:- మస్తకాభ్యన్తర స్నేహః (మా. ని. 42-12). మస్తులుఙ్గపిణ్డమ్, మేధా, శిరోహృదయమ్. తె. మస్తిష్కము, మెదడు, మేధస్సు, బుర్ర. (2) సహస్రారః. తె. సహస్రారము.

Abdominal B : ఉదర్యమస్తిష్కమ్.

B. bulb : గోర్దబుద్బుదః.

B. matter- see B. substance.

B. pan - see the cranium.

B. substance : (1) ఘృతికా, మస్తకమజ్జా. వ్యా:- అవిలీనఘృతాకారా మస్తకమజ్జా (డల్హనః). (2) మస్తిష్కమజ్జా, మస్తిష్కస్నేహః. వ్యా:- శిరసో బలాధానం స్త్యాన ఘృతాకారః (డల్హనః). (3) శిరోగత స్నేహః. వ్యా:- మస్తిష్క ఇతి చక్రపాణిదత్తః. తె. బుర్రగుజ్జు మెదడు చమురు. వి. తల-పుఱ్ఱెలో పేరుకొనిన నెయ్యివలెనుండు చమురు వస్తువు.

B. tube : గోర్ధనాళః.

Different areas or centres of B : అభ్యన్తర కరణాయతనాని. తె. అంతఃకరణము, జ్ఞానేంద్రియ కేంద్రములు, జ్ఞానేంద్రియాధిష్ఠానములు.

Fore B : అగ్రగోర్దః, అగ్రమస్తిష్కః, పురోగోర్దః (ఉత్తరభాగః).

Fourth ventricle of B: బ్రహ్మ

హృదయమ్.

Hind B : పశ్చాద్గోర్దః, పశ్చిమ మస్తిష్కః (దక్షిణ భాగః).

Mid B : మధ్యగోర్దః, మాధ్య మస్తిష్కః (మధ్యమభాగః),మస్తులుఙ్గ మధ్యమ్.

Branch : శాఖా, Branches : ప్రశాఖాః, శాఖాః. తె. కొమ్మ(లు), శాఖ(లు). వి. (1) శరీరమునగల చేతులు, కాళ్ళు. (2) సిరాధమనీ స్రోతస్సుల చీలికలు పలువలు, కొమ్మలు.

Acetabular Br : అనువంక్షణో దూఖలికా శాఖా.

Acromial Br : అంసకూటాభిగా శాఖా.

Anastomatic Br : అనుమేలన శాఖా, సంయోగిక ధమనీశాఖా.

Anterior carpal Br : పురామణి బంధీయ ధ, శా.

Ant. cerebral Br : మస్తిష్కా భిగా అగ్రిమా ధ, శా.

Ant. choroid Br : నేత్రావర ణికా అగ్రిమా ధ, శా.

Ant. intercostal Br : పర్శ్వకా న్తరీయ అగ్రిమా ధ, శా.

Ant. inter osseous Br : పురా ప్రకోష్ఠాన్తరాల ధ, శా.

Ant. spinal Br : సుషుమ్నా శీర్షికా అగ్రిమా ధ, శా. పుర స్తన సుషుమ్నా ధ, శా.

Arterial Br : ధమనీ శాఖా.

Arteria radialis indicis Br : తర్జనీ ధ, శా.

Arteria princeps pollicis Br: అఙ్గుష్ఠగా ధ, శా.

Articular Br : సన్ధేయ ధ, శా.

Bronchial Br : క్లోమశాఖానుగా ధ, శా.

Cavernous Br : జతుపార్శ్వ భిగా ధ, శా.

Clavicular Br : అక్షకాస్థి ధ,శా.

Coccygeal Br : అనుత్రికణి ధ, శా.

Coratico tympanic Br : కర్ణ పటాభిగా ధ, శా.

Cranial Br : శిరోభ్య న్తరీయ ధ, శా.

Cutaneous Br : త్వగనుగా ధ, శా. త్వాచ ధ, శా.

Deep arterial Br : గమ్భీర ధ, శా.

Deep circumflex iliac A. Br : గమ్భీరజఘునికావేష్టనీ ధ. శా.

Glandular A. Br : గ్రన్థ్యభిగా ధ, శా.

Humeral A. Br, or Deltoid A. Br : అంసచ్ఛదీయ ధ, శా.

Hypophysial A. Br : అనుపో షిణికా ధ, శా.

Iliac A. Br: జఘనకపాల ధ, శా.

Inferior laryngeal A. Br :

స్వరపేటికాభిగా ఊర్ధ్వ ధ, శా.

Labial A. Br : భగోష్ఠ ధ, శా. (వక్త్రకోణ) ధ, శా.

Lumbar A. Br : అనుకటికా ధ, శా.

Mediastinal A. Br : పుప్ఫుసాన్తరాళీయ ధ, శా.

Meningeal A Br : పారిమస్తిష్కపటలీయ ధ, శా. మస్తిష్కపరపటలపోషిణికా ధ, శా.

Middle cerebral A Br : మస్తిష్కాభిగామధ్యమా ధ, శా.

Muscular A Br : పేశీయ ధ, శా, మాంసగా ధ, శా.

Musculophrenic A. Br : మహాప్రాచీరకా పేశిగా ధ, శా.

Oesophageal A. Br : అన్ననళికా ధ, శా.

Opthalmic A. Br : నేత్రాభిగా ధ, శా. చాక్షుషీ ధ, శా.

Perforating A. Br : ఛిద్రాన్తరీయ ధ, శా; భేదక ధ, శా.

Pericardial A. Br : హృత్కోశీయ ధ, శా.

Pericardiophrenic A. Br : హృత్కోశమహాప్రాచీరకా ధ, శా.

Phrenic A. Br : మహాప్రాచీరకా. ధ, శా.

Posterior A. Br : పృష్ఠీయ ధ, శా.

P. carpal A. Br : పృష్ఠమణిబన్ధీయ ధ, శా

P cerebellar A Br : పశ్చిమానుమస్తిష్కీయ ధ, శా.

P. communicating A. Br : పశ్చిమసేతు ధ శా; మూలయోజనికా ధ, శా.

P. spinal A. Br : పృష్ఠవంశాన్తరీయ ధ, శా.

Pterygoid A. Br : జతూకాభిగా ధ, శా.

Pubic A. Br . భగపోషణీ ధ, శా.

Recurrent A Br : ఆవర్తనీ ధ, శా.

Scrotal A. Br : వృషణకోశ ధ, శా.

Sphenoid A Br : జతూకపార్శ్వకా ధ, శా.

Spinal A Br : సుషుమ్నాకాణ్డీయ ధ, శా; సుషుమ్నా ధ, శా.

Sternal A. Br : ఉరఃఫలకీయ ధ, శా.

Superficial A. Br : ఉత్తాన ధ, శా.

S. palmar A. Br : ఉత్తానకరతల ధ, శా.

Terminal A. Br : అన్త్య ధ, శా.

Trachial A. Br : శ్వాసనాళీయ ధ, శా.

Visceral A. Br : ఆశయానుగా ధ, శా.

Breadth : వితానః. తె; వెడల్పు.

Breast : the thorax its anterior aspect; chest. ఉరః, వక్షః, తె ఉరము, ఎదురురొమ్ము, ఛాతి.

B. bone - see sternum or bone.

Breast, Breasts : the mamma. (1) కుచౌ, స్తనౌ. తె. కుచములు. చన్నులు, రొమ్ములు. (2) క్షీరాశయౌ, స్తన్యాశయౌ. తె.పాలిండ్లు.

B. glands - see glands.

Round B : స్తనపిణ్డః. తె. గబ్బి గుబ్బ, చంటికుదురు, చనుకట్టు, చనుకుదురు. వి. చన్నులోనుండు మాంసపుముద్ద.

Breath : ప్రాణవాయుః, శ్వాసః. తె ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసములు, ఊపిరి, గాలి, ప్రాణము.

Life B : ప్రాణః. తె ప్రాణము

Breathing air . expired or inspired : నిఃశ్వాస ప్రశ్వాసౌ, ప్రాణపవనః, శ్వాసోచ్ఛ్వాసౌ. తె. ఉచ్ఛ్వాసనిశ్వాసములు, ఊపిరి, ఎగ ఊపిరి, దిగ ఊపిరి. వి ముక్కు రంధ్రములగుండా లోనికి పీల్చు గాలి లేక బయటికి వదలు గాలి.

Bregma : the anterior fontanelle. బాహ్యారన్ధ్రిమ్, బ్రహ్మరన్ధ్రిమ్, శిరస్తాలు. తె. బ్రహ్మతాలు, బ్రహ్మరంధ్రమర్మము, మాడ, మాడపట్టు.

Brevis : (L) short. హ్రస్వ. తె. కురచ, పొట్టి.

Brim : ధారః, పరిధిః, విగ్రహః. తె. అంచు, ఒడ్డు.

B of pelvis : కటీగుహా పరిధిః, కటీపరిధిః, కటీవిగ్రహః.

Broad: పృథు, విపుల, విశాల, విస్తృత, తె. గొప్ప, విడంబరమైన, విశాలమైన.

Bronchi : the plural of bronchus.

అపస్తమ్భౌ, వ్యా:- ఉభయత్రోరసో నాడ్యౌ వాతవహే "ఉపస్తమ్భౌ" నామ, (సు. శా. 6.25 గద్యాంశః). ప్రాణ్జౌ, శ్వాసపథౌ, ప్రాణవహస్రోతసీ, శ్లేష్మభువౌ. తె. అపస్తమ్భములు, గాలిగొట్టములు, వాయునాళములు, శ్వాసపథములు.

Bronchial : ప్రాణ్జ్యః, శ్వసనం. తె. శ్వాసగొట్టములకు చెందిన.

B. tube - see bronchus.

Bronchiole . a minute bronchial tube : లఘుప్రాణ్జః. తె. సూక్ష్మక్లోమ శాఖలు.

Bronchopulmonary : ప్రాణ్జ, పుప్ఫుసీయా. తె. పుప్ఫుసములలోనికి వెళ్ళు శ్వాసగొట్టములకు చెందిన.

Bronchus . one of the main branches of the treachea, (1) క్లోమశాఖా, ప్రాణ్జమ్, ప్రాణ్జః. వ్యా:- వామదక్షిణ పుప్ఫుసయోరా

భ్యన్తర భాగాత్ మధ్యరేఖాం ప్రతి తిర్యగూర్ధ్వం ప్రసృతేద్వేశాఖే తయోః ప్రత్యేకమ్ "ప్రాఙ్గ" మితి నామ. తె. ప్రాఙ్గము, వాయు నాళము, శ్వాసనాళము. వి. కుడి ఎడమ పుప్ఫుసముల మధ్యరేఖవరకు అడ్డముగను నిలువుగను వ్యాపించి యుండు రెండు వాయునాళములు. ఇవి కొమ్మలవలె నుండును. ఈ రెంటిలో ఒక్కొక్కశాఖ "ప్రాఙ్గ" మని పిలువబడును. (2) కణ్ఠనాడీ, వాతవహానాడ్యౌ, హృదయనాడికా తె. శ్వాసనాళశాఖ. వి. శ్వాసనాళ ముయొక్క రెండు చీలికలలో నొకటి. కంఠమునుండి హృదయము నకు బోవు నాళము. (3) శ్వసనీ. (4) అపస్తమ్భః, క్లోమశాఖా, క్లోమ ఖణ్డః.

Brow : (1) eyebrow. భ్రూః. భ్రూలతా. తె. కనుబొమ. (2) the forehead : లలాటమ్. తె. నొసలు.

Bucca : the mouth. ఆననమ్, ఆస్యం, ముఖమ్. తె. నోరు.

Bud: (1) ముకులమ్(ః), ముకులాని (లాః బ. వ) వ్యా:- స్థూలనిబిడాకలికా. తె. మొగ్గ, మొగ్గలు. (2) కలికా. తె. బుడిపె.

Dense B : నిబిడముకులమ్.

Limb B : శాఖాముకులమ్. (ముకులాః).

Lingual B : జైహ్వముకులమ్.

Pulmonary B : పుప్ఫుసముకులమ్.

Taste B : స్వాదముకులమ్(ః), స్వాదముకులాః (బ. వ.), స్వాద కలికాః. తె. స్వాదాంకురము. వి. నాలుకపై గరుకుగానుండు సన్నని బుడిపెలు. ఇవి రుచిని బుట్టించును.

Bulb : కన్దః, బుగ్బుదమ్, బుద్బుదః. తె. దుంప, బుడగ.

B. of the aorta : the dilation of the aorta near its beginning. ఉదర్తా బుద్బుదమ్, బృహద్ధమనీ బుద్బుదమ్.

B. of the eye : the eyeball. అక్షిబుద్బుదమ్. తె. కనుగ్రుడ్డు, కంటిగ్రుడ్డు.

B. of the penis : శిశ్నకన్దః.

Brain B - see brain.

Hair B : రోమబుగ్బుదమ్.

Olfactory B : ఆఘ్రాణబుగ్బుదమ్.

Optic B : అక్షిబుద్బుదమ్, నయన బుద్బుదమ్, నేత్రగోళః. తె. కను గ్రుడ్డు.

Spinal B : గోర్దబుద్బుదః, మాతులః. వ్యా:- మస్తులుఙ్గాఖ్యో బుద్బుదః.

Urethral B : ప్రసేకబుద్బుదమ్. మూత్రాయనబుద్బుదమ్.

Vaginal B : bulb of vagina. భగకన్దః, భగబుద్బుదమ్.

Bulbus : a bulb. బుగ్బుదమ్(ః).

B arteriosus : bulb of the aorta. ధమనీబుద్బుదమ్.

B. cardis : హార్దబుద్బుదమ్., హృత్కూర్దః.

B. oculi : the eyeball. అక్షిబుద్బుదమ్, నయనబుద్బుదమ్. తె కనుగ్రుడ్డు.

B. vestibuli : the balb of the vagina. భగబుద్బుదమ్.

Bulmen : కటకమూర్ధా.

Bundle . a collection of fibers. బృన్దమ్,మాంసకేసరబృన్దమ్, వృన్దమ్ తె. కట్ట, గుంపు, మోపు. వి. పేశీతంతు సమూహము. మాంసకేసర గుంపు లేక గుబురు.

Anterior basis B : అగ్రిమాతన్తు భూమికా.

Atrio - ventricular B : కర్ణకకోష్ఠకీయ వృన్దమ్.

Fibro-muscular B : తాన్తవపేశీయ వృన్దమ్.

Lateral basis B : పార్శ్వకాతన్తు భూమికా.

Bursa : a small sac interposed between movable parts, a little bag. ఉపధానికా, భస్త్రమ్, భస్త్రికా. తె. చిన్నతిత్తి వి. ఊరెడు కొలిమితిత్తివలె అవయవములమధ్య అమరియుండి కదలుచుండును. ఇవి పెక్కుసంఖ్య గలవి. చెమ్మగలిగి అంటుకొను స్వభావముతో నుండును.

Bursae : ఉపధానికాః, క్షుద్రభస్త్రికాః. వ్యా:- స్వతః సంవృతాః. బహిర్ద్వారవర్జితాః. little bags. పొక్కులు, బొబ్బలు.

B. mucosa : a membranous sac secreting synovial fluid: శ్లైష్మికభస్త్రికా.

Infra cardial B : హృదయాధరభస్త్రికా. Infra cardiaca.

Omental B : The cavity of the great omentum : ఉదర్బన్ధకీయభస్త్రికా.

Subcutaneous B : త్వగధరాః. తె. వి. చర్మములోనుండు మిక్కిలి చిన్న పొక్కులు.

Sub facial B : పాశికాధరాః, మాంసధరాభస్త్రాః.

Sub muscular B : పేశ్యధరా భస్త్రాః.

Sub tendinous B : కణ్డరాధరా భస్త్రాః.

Synovial B : శ్లైష్మికభస్త్రికా, స్నైహికభస్త్రికా.

Buttocks : కటిప్రోథా, నితమ్బా, నితమ్బపిణ్డౌ, పార్శ్వజఘనౌ, ప్రోథా (దల్వానః), స్ఫిచౌ. తె. పిఱుదులు, పిట్టలు. వి. ప్రోథా - మగవారివి, నితమ్బా - స్త్రీలవి.

C

Caecum. (secum) : the blind pouch at the head of the large intestine, the blind gut, first part of large intestine. అన్ధాన్త్రమ్, ఉణ్డుకమ్. వ్యా :- క్షుద్రాన్త్రస్య దక్షిణతః స్థూలాన్త్రస్యాద్య ఖణ్డాత్మక ముణ్డుకమ్, పక్వాశయః, పొట్టలకః, పురీషోణ్డుకమ్. తె. పక్వాశయము, పొట్టలకము. వి. చిన్నప్రేవుకు కుడివైపున పెద్దప్రేవు మొదట పొట్లమువలె నుండు అవయవ భాగము. ఏకముఖనాళము.

Calcaneum : the heel bone - see bone.

Calcareous : సుధాంశః. వ్యా :- తన్త్వన్తరాలస్థ మాత్రకాసుతిష్ఠతి. (2) శార్కరః, శార్కరేయః తె సున్నపు భాగము, సున్నపు భాగముగల.

Calcination : అస్థిదహనమ్. తె. ఎముకకాలి సున్నముగా మారుట, ఎముక కాల్చు; కాలి బూడిదయగుట.

Calcis - see calcaneum.

Calcium : a metal, the basis of lime. (1) కాల్స్యమ్, చూర్ణమ్ సుధా. తె. ఖటికము, సున్నము (2) ధాతుః. వ్యా :- సుధాయాఃమూలమ్. తె. వి సున్నమునకు కారణము.

C. carbonate : కాల్స్యభవకార్బణితమ్, సుధాకార్బణితమ్. తె. ఖటిక కర్బనము.

C. fluoride : సౌధప్లవోరిడమ్. తె. ఖటిక ప్లవదము.

C. ion : కాల్స్యవైద్యుతమ్.

C phoshate : సుధాభాస్వరితమ్, తె. ఖటిక స్ఫురితము.

Calf : the muscular portion at the back of the leg below the knee. జఙ్ఘాపిణ్డః, పిణ్డికా. వ్యా :- జానుగుల్ఫయోరన్తరమ్. తె. పిక్క. వి. పిక్కయందలి కండ.

C. bone - see fibula.

C. prominence - see prominence.

Calix - see calyx.

Callous : కఠినా. వ్యా :- కఠినాంశః, దృఢాంశః, కఠినః, దృఢః. తె. గట్టి, దృఢము. వి. నీటియందు కరగని ఖనిజాణువులు.

C. body - see body.

C. fissure - see fissure.

Sub. C : కఠినాధర.

Supra. C : కఠినోత్తర.

Calyx (1) పుటః, చషకమ్. cup : గిన్నె. వి. పుటము. (2) the cup-shaped extension of the renal pelvis : వృక్కచషకమ్.

తె. గిన్నెను బోలిన వృక్కావయవ విశేషము, సురదాలలోని భాగము.

C. renalis majores : మహాచ్చషకమ్, మహద్వృక్కచషకమ్, వృక్కమహాచ్చషకమ్.

C. renalis minores : క్షుద్రచషకమ్, క్షుద్రవృక్కచషకమ్, వృక్కక్షుద్రచషకమ్.

Camera : a chamber ఆవాసః, కక్షః, కోష్ఠః, గృహం, బిలమ్. తె అర, చీకటిగది.

The fifth ventricle of the brain : పంచమ మస్తిష్కబిలమ్, మస్తిష్క పంచమకోష్ఠః.

C. aquosa : జలావాసః. the anterior aquous chamber of the eye. పురో నేత్రాభ్యంతరకోష్ఠః

C. cordis : the pericardium, the enveloping membrane of the heart. హృత్కోశః, పరిహృదయకలాకోశః.

C. oculi : the chamber of the eye : నేత్రకోష్ఠః, నేత్రగర్తః, నేత్రబిలమ్.

Canal : a tube, any passage or duct in the body. అభివాహీ, కుల్యా, నాళీ, స్రోతః, సురంగః. తె కాలువ, దారి, నాళము, మార్గము,

Canals : అభివాహీని, కుల్యాః నాళ్యః, స్రోతాంసి, సురంగాః. వ్యా :- ద్రవవహాన్యద్రవవహానిచ సామాన్య స్రోతాంసి, ద్వివిధానితాని. (1) ద్రవవహాః-కనాళ్యః. (2) ఈరణవహాః-ఖనాళ్యః. తె. గొట్టములు, దారులు, నాళములు, మార్గములు. వి. (1) రసరక్తాదులు ప్రవహించు లేక పారుటకు వీలుగానుండు నాళములు. (2) వాయువుపయనించునవిదారముల వలె సన్నగా నుండును.

Abductor C : అపకర్షకనాళీ, అపకర్షణీ నాళీ. తె. ఈడ్పుగొట్టము, లాగుగొట్టము.

Adductor C : అభ్యాకర్షణీనాళీ, ఇన్ద్రియార్థగ్రాహకనాళీ.

Alimentary C . the great canal, the digestive tube from the mouth to the anus : అన్ననళికా, అన్ననాళీ (డీ), అన్నవహస్రోతః, అన్నవాహీ, ఆమపక్వాశయః, కోష్ఠః, పాచకనాళః, భుక్తమార్గః, భుక్తమార్గః, మహానిమ్నం, మహాస్రోతః, శరీరమధ్యమ్. తె. అన్ననాళము, అన్నవాహిక, ఆహారనాళము, జీర్ణకోశము. వి. నోటినుండి ముడ్డివరకునుండు పెద్ద గొట్టము. ఇందు భుజించిన యాహారము పక్వమగును. దీనిపొడవు 10 మీటర్లు.

Anal C : అధరగుదః, అపాననాళీ, గుదమార్గః. తె. గుదము, ముడ్డి. వి. పెద్దప్రేవునుండి మలము బయటికి వచ్చుదారి.

Anterior ethmoidal C : పశ్చిమ

సీవకీయస్రోతః. తె. వి. ముష్కపు సంబంధించి జల్లెడవలెనుండు నాళ విశేషము.

Arterial C : ధమనీయప్రణాళీ. తె. రక్తనాళము.

Atrial C : కర్ణకనాళీ.

Auditory C : శబ్దపథః, శ్రవణనాళీ, శ్రావణనాలః.

Birth C : అపత్యపథః, అపత్యమార్గః, ప్రసవమార్గః. వ్యా:- యోనిగర్భాశయగ్రీవా. తె. ప్రసవించు మార్గము.

C. of the epididymis. ఉపాధినాళీ. తె. వృషణములకు సంబంధించిన నాళము.

Carotid C : కారోటనాళీ, కారోటస్రోతః, మాతృకాపరిఖా, మాతృకాసురఙ్గా.

Central C : బ్రహ్మమార్గః, మధ్యనాళీ. తె. మధ్యనాళము.

Central C. of spinal cord : పురీతతనాడీ, బ్రహ్మమార్గః. (శాఖాచన్ద్రిన్యాయః). తె. సుషుమ్నాకాణ్డము, సుషుమ్న మధ్యనుండు నాళము, సుషుమ్నా మధ్యనాళము.

Cervical C. of cervix uteri : that part of the uterine canal between the internal and external os, గర్భగ్రీవానాళః, గర్భాశయ గ్రీవానాళః, గర్భాశయ గ్రీవాసరణిః, గ్రీవాసరణిః, రక్తపథః. తె. వి. గర్భాశయము నుండి ఋతురక్తము ప్రవహించు నాళము.

Cervico vaginal C : the vagina; passage through which foetus passes. అపత్యపథః, అపత్యమార్గః, గర్భఛిద్రమ్, గర్భమార్గః.

Cranio pharyngeal C : కారోటగళీయ కుల్యా.

Epithelial C : తనుప్రణాళీ.

Ethmoidal C : నూతాస్థ్యన్తర్ఝర్ఝరక వివరమ్.

Facial C : ముఖ్యనాళీ.

Femoral C : ఊరవ్యనాళీ.

Fibro-osseous C : తన్వస్థిమయ కుల్యా.

Genital C : జననమార్గః, శిశుప్రయాణమార్గః.

Haversian C : కార్కరస్రోతః, ఘనకాణ్డనాళీ.

Hypoglossal C : జిహ్వాధరీయ నాళీ.

Infra orbital C : కుణ్డాధర నాళీ, నేత్రాధరీయ సురఙ్గా.

Inguinal C : వంక్షణనాళీ, వంక్షణసురఙ్గా.

Lacrimal C : Lachrymal C : అశ్రువాహికా.

Malar C : శఙ్ఖగణ్డికారన్ధ్రమ్. వ్యా:- మార్గస్య వివరమ్.

Mandibular C : అధరాదూఖల స్రోతః, హనవస్రోతః.

Medullary C : మజ్జావహస్రోతః. తె. మూలుగనాళము.

Nephrostome C : వృక్కోదామ నళికా.

Neural C : తన్త్రనాళీ.

Neurentral C : తన్త్రాన్త్రీయనాళీ.

Opening of anterior dental C : అగ్రదన్తికాఛిద్రా.

Opening of internal dental C : దన్తమూలసురఙ్గా.

pelvic C : శ్రోణినాళీ.

pleuro pericardial C : పార్శ్వకా పరిహృదయీయనాళీ.

pleuro peritoneal C: పార్శ్వకా పరితున్దీయనాళీ.

posterior dental C : పశ్చిమ దన్తికా సురఙ్గా.

posterior ethmoidal C : పశ్చిమ సీవకీయస్రోతః.

posterior palatine : C : పశ్చిమ తాలుకా సురఙ్గా.

Rectal C : anus. అధరగుదః. గుదద్వారమ్, గుదనాళః, గుదమార్గః, మహాతఃస్రోతః. తె. ఆసనము, గుదము.

sacral C : త్రైకనాళీ.

semicircular C : అర్ధ చక్ర స్రోతః, అర్ధవృత్తనాళీ, అర్ధవృత్తాకార నళికా.

semilunar C: అర్ధచన్ద్రనాళీ, అర్ధవృత్తనాళీ.

spinal C : పృష్ఠవంశాభ్యన్తరగుహా, పృష్ఠనాళీ.

temporo - malar C - see malar C.

temporo - orbital C - see malar C.

Urethral C : మూత్రప్రసేకః, మూత్రమార్గః. తె. మూత్రద్వారము, మూత్రనాళము.

Uterine C : the whole cavity of the uterus. గర్భగుహా, గర్భాశయః. తె. గర్భాశయము, బిడ్డసంచి.

Utero - vaginal C : ధారేయ, భగీయనాళీ.

vaginal C : అన్తర్భగః, అపత్యపథః, యోనిమార్గః. తె. యోనిమార్గము, సంతాన మార్గము.

venous C : సిరాకుల్యా.

vertebral C : spinal C. పృష్ఠి(ష్ఠ్య) నాళీ, వంశగుహా.

vitelline C : పీతలనాడీ.

V. shaped C : అన్త్యసరిత్కా.

whar tons C : see - duct.

Canalicular : కానాళికా.

Canaliculi - see canaliculus.

Canaliculus : a small canal or chanal or groove. నళికా, నళికాః, (బ. వ. వ్యా :- అతి

సూక్ష్మాణి స్రోతాంసి, సూక్ష్మతర నళికాః. తె. మిక్కిలి సన్నని గొట్టములు, సన్న నాళములు. వి. ఇవి ఎముకలలోని పలలోని సూక్ష్మముగా నుండు గొట్టములు.

Canalis : a canal : నాళీ. తె. నాళము.

C. reunions : పునస్సఙ్గామినళికా.

Cancellous : a small cavity of C. tissue of bone : పేలమ్. వ్యా:- వజ్రఖణ్డాకారానేక సుషిర సఙ్ఘటితమస్థః. తె. వి. స్పాంజివలె సూక్ష్మరంధ్రములు కలిగి ఎండి యుండు ఎముక ఉ:- ఎండినసల్లేరు కాడవలె నుండును.

Candal : పుచ్ఛ. తె. తోక.

C. curvature . పౌచ్ఛవక్రః, పౌచ్ఛవక్రియా.

C. lobe . పుచ్ఛలమ్బికా.

C. part : పుచ్ఛఖణ్డమ్.

Tail C. lobe : పుచ్ఛవళికా.

Canine teeth - see teeth.

Canthus : Corner of the eye. (1) అపాఙ్గసన్ధిః, వర్త్మసన్ధిః. తె. కొలికి. వి. ముక్కునంటిన కంటి మూల. (2) అపాఙ్గః. వ్యా:- కనీనకగతా, నాసాసమీపనేత్రాన్తః, నేత్రాన్తప్రదేశః, వాస్థానమ్ :- చక్షుపుచ్ఛస్యాధో నేత్రాన్తోఽపాఙ్గః తె. కడకన్ను, క్రీగన్ను.

External C. అపాఙ్గసన్ధిః (బాహ్యః) తె. కడగన్ను, క్రీగంటిసంధి, వెలి కొలికి.

Inner C : Inner angle of the eye madial angle of the eye: నాసాక్షిసన్ధిః తె. కొలికి, లోకొలికి.

Nasal C : అక్షికనీనికా, కనీనః, కనీనికా, కనీనీ, కనీనసన్ధిః - కనీనికాగతః. వ్యా:- నాసాసమీపేఽవస్థితః వర్త్మసన్ధిః, నాసాసమీపే నేత్రావయవః. తె. లోగొలికి. వి. ముక్కు మొదట క్రిందిపైకనురెప్పలు రెండు కలియగా నేర్పడు కోణము, లేక మూల వి. ముక్కుమొదట దగ్గరలో నుండు కంటిభాగము. ఇది కొలికి యనబడును.

Outer C : Outer angle of the eye. నేత్రాన్తప్రదేశః. తె. కడగన్ను, క్రీగన్ను, వెలికొలికి.

Temporal C : అపాఙ్గః. వ్యా:- భ్రూపుచ్ఛాన్తః (శఙ్ఖాన్తః), భ్రూపుచ్ఛాన్తస్థిత అపాఙ్గదేశః. తె. కడగన్ను, కడకొలికి, కడగంటికొలికి, వెలికొలికి. వి. కనుబొమలచివర కణతలనానుకొని క్రింది పైకనురెప్పలు రెండు కలియగా నేర్పడిన కోణము లేక మూల.

Cap : ఉష్ణీషమ్. తె. టోపి. వి. టోపిని బోలియుండు అవయవవిశేషము.

Capillary : Capillaries - (P L). Hair like or minute thin tubes or Vessels which con-

duct the blood from the arteries to the veins. Minute blood vessels. కేశకాసిరాః, యోగవహానిస్రోతాంసి, రక్తవహాస్య ఋస్రోతాంసి. తె. కేశనళికలు. కేశనాడులు. కేశనాళికలు. వి. రక్తమునుగాని, జ్ఞానేంద్రియ విషయములనుగాని శరీరమంతట వ్యాపింపజేయు వెంట్రుకలంత సన్నని నాళములు. (2) జాలకమ్ (గణనాథసేనః) జాలకాని. వ్యా:- సూక్ష్మాను సూక్ష్మసిరాధమనీ జాలనిర్మితాని స్రోతాంసి సర్వత్ర శరీరే ద్రుమపత్ర ప్రతానవత్ ప్రతతాని. తె. కేశనాళికలు. వి. ఇవి సన్నని సిరాధమనీ సమూహములచే నిర్మింపబడిన గొట్టములు లేక నాళములు. మరియు నివి ఆకులందు చీలువలు పలువలుగా నలముకొనియుండు ఈజాలవలె శరీరమునం దెల్లెడల వ్యాపించి యుండును. (3) రక్తాయన్యః, ఉపయోగః:- ప్రసేచనీయాః. వ్యా:- ధమనీ సిరయోర్మధ్యస్థా అతి సూక్ష్మరూపా రక్తనాళ్యః. తాసాంస్వతో రస (రక్త) ప్రసేకశీలత్వాత్ "ప్రసేచనీయ" పంజ్ఞా అజ్ఞీకృతా. తె. రక్తాయనములు. వి. శరీరమున రక్తము పారుట కేర్పడిన సన్నని గొట్టములు. ఇవి ధమనీ సిరలమధ్య సంబంధము గలిగించు సన్న(ని) రక్తనాళములు. మరియు, తమంతట తామే ఆహార రసముతో శరీరమును తడిపి తృప్తినిచ్చు స్వభావము గలవి. కాన నివి "ప్రసేచనీయములు"న బడును. (4) అతి సూక్ష్మనాళ్యః. తె. మిక్కిలి సూక్ష్మనాళములు. (5) కేశకాః తాసాముదాహరణ మత్ర దర్శనీయః; యథా-శ్లో. సూక్ష్మాః కేశ ప్రతీకాశాః బీజరక్తవహాః సిరాః గర్భాశయం పూరయన్తి మాసాద్భి జాయ కల్పతే. (సు. సూ. 14 అ. 10 శ్లో: వ్యాఖ్యానే శివదాససేనః) తె. వి. ఈ నాడులు మాంసము మేదస్సు మొదలగు ధాతువులకు సంబంధించిన ద్రవ్యములందు దమరి యుండును. లక్షణము:- ఇవి ధమనుల యొక్క మిగుల సూక్ష్మములగు సన్నని చివరి భాగములయందు అతికి యుండు ఒకవిధమగు నాడులు.

Afferent lymphatic C: ఆగామినోర్యరస నాళయః. తె. అంతర్ముఖముగల రసనాళములు.

Bile C: పిత్తస్రోతాంసి, పిత్తాయన్యః. తె. పైత్యరసమును ప్రవహింపజేయు నాళములు.

Blood C: (1) అణురక్తాయన్యః. తె. రక్తకేశన(నా)ళికలు. వి. ఇవి బృహద్ధమనులనుండి శాఖోపశాఖలుగా చీలి చివరకు తల వెంట్రుకలంత సన్నగా సూక్ష్మంగా నేర్పడిన రక్తనాళములు. చివరికివి ఒకదానితో నొకటి కలసి సిరలు యేర్పడుటకు

హేతువులై సిరలుగా మారును. రక్తమువలన జరుగు అన్ని పనులు రక్తకేశన (నా)ళికలందే జరుగును. రక్తమునందలి మార్పులు కేశనాళికలందే జరుగును. (2) రక్తకేశికాః, రుధిరకేశికాః. తె. రక్తకేశికలు.

C. network - see network.

Efferent lymphatic C : అపగామిన్యో రసనాళయః.

Lymph C : రసకేశికాః.

Lymphatic C : రసనాళయః, రసనాళ్యః, రసాయన్యః. తె. రసాయనులు.

Minute blood C : అణురక్తాయన్యః. తె. సూక్ష్మరక్తనాళములు.

Systemic C : దైహిక కేశికాః.

Capitulum : ముణ్డకమ్. తె. బుడిపె, ముడి. వి. చేతి ఎముకలు కలయుచోట మణికట్టువద్దయుండు ముడిలేక ముడుసు.

Capsule : a membranous sac inclosing a part. (1) కవచః. కోశః, కోశకః, గర్భకః, తూణికా, సమ్పుటః, స్ఫోటికా. తె. కవచము, కోశము, తొడుగు, పొరసంచి. (2) ఉత్సికా, పుటః, శలాక కోశః, సమ్పుటీ. తె. బరిణ. వి. గిన్నెవలె విస్తరించిన కోశము.

Articular C : సన్ధిస్నాయుకోశః వ్యా :- సాన్ద్రమసృణ శణగుచ్ఛ సమాకారాః సన్ధివేష్టనక స్నాయుకోశాః (బ. వ) తె. కీలుకవచము.

Auditory C : శ్రోత్రకోశః. తె. శబ్దగ్రహణ బరిణ.

Blastemic auditory C : బలిస్తోమశ్రోత్రకోశః.

Bowman's C : కబలామగుణ్ఠికా, సూత్రోత్సికా.

C. of cell : శలకకోశః, తె. కణకవచము. వి. కణముమీది పొర.

C. of joint : సన్ధికోశః.

C. vasculosa lentis : బహునాళీక స్ఫాటికకోశః.

Cartilaginous C : కైకసశ్రోత్రకోశః.

Cloacal C : నిర్హరణకోశః.

Cochlear C : కామ్బవకోశః.

Fatty C : మేదఃకోశః.

Nasal C : నాసాకోశః.

Red C : రక్తగర్భకః.

Renal C : వృక్కకోశః.

Splenic C : ప్లీహస్తూణికా, ప్లీహ్నస్తూణికా.

Supra renal C : the glandular body at the apex of the kidney : ఉపవృక్కః, ఉపవృక్కకోశః.

White C : శ్వేతగర్భకః.

Carbohydrate : శార్కరః తె. పిండిపదార్థము, శర్కర గలిగియుండు వస్తువు.

Carbon : అఙ్గారః, ఇఙ్గాలః, కార్బణః.

తె. కర్బనము, బొగ్గు.

C. dioxide : కార్బణాంకాశః.

Carbonic acid gas : అఙ్గారక బాష్పః, ఇఙ్గాలాకాశః, ఐఙ్గాలా, కార్బణికా నూతాకాశా. తె. అంగార కామ్లబాష్పము.

Cardia : (1) the heart, (2) the oesophageal opening into the stomach; an orifice of the stomach - see heart, see orifice.

Cardiac . pertaining to the heart or cardia : హార్ద, హార్ది. వ్యా:- హృదయసమ్బన్ధీ. తె. హృదయమునకు చెందిన.

C. cycle - see cycle.

C. impulse : హృత్ప్రతిఘాతః, హృదుద్ఘట్టనమ్, హృదయోద్ఘట్టనమ్.

C. muscle - see muscle.

C. region - see region.

Carotico tympany : కారోట పటాహః.

Carotid : the principal artery of the neck : (1) కారోట మాతృకా. (2) ముఖ్యగ్రీవాధమనీ.

C. arch - see arch.

C. artery - see artery.

C. body - see body.

C. canal - see canal.

C. glomera - see glomera.

C. sheath - see sheath.

C. vessel - see vessel.

Carpal : pertaining to carpus or wrist : కారభ. తె. మణికట్టుకుసంబంధించిన.

C. bones - see bone.

C. furrow - see furrow.

Carpus : the wrist, wrist joint. (కరభః) మణిబన్ధః, హస్తమూలమ్. వ్యా:- కరభయోరధస్తాత్ మణిబన్ధః. తె. చేతి మొదలు, మణికట్టు. the wrist consisting of eight small bones arranged in two rows : తె. మణికట్టు ఎముకలు. వి. మణికట్టువద్ద రెండువరుసలలో చేర్చబడిన ఎనిమిది ఎముకలు.

Cartilage : the gristle or white elastic substance attached to articular bone surfaces and forming parts of the skeleton, a firm elastic tissue, softer than bone. Tender bone. young bone. ఉపాస్థి, కీకసమ్, కోమలాస్థి, తరుణాస్థి, మృద్వస్థి. వ్యా:- స్థితిస్థాపకనిస్రోతస్థిర మృదులాస్థిధాతుః. తె. లేత ఎముక. వి. ఇది పలచగను కొంచెము గట్టిగను మెత్తగనుండి వంగెడు లేక సాగెడు (స్థితిస్థాపక) స్వభావముగల ఎముక, మెత్తఎముక వస్తువు.

Alar C : పక్షకీకసమ్.

Articular C : ఉష్ణీషకీకసమ్,

దర్వీఉపాస్థి, స్థ్నేయకీకసమ్.
Arytenoid C : certain cartilages of the larynx which guide food and prevent choking. (1) గల వాగ్గ్రస నికామ్యద్వస్థి. (2) ఘాటికే (ద్వే). ప్రకోణకీకసమ్.
Arytenoid C. of the pharynx : ప్రకోణకీకసమ్.
Auricular C : శాష్కుల (లీ) కీకసమ్.
Bar of C : కీకసదణ్డః.
Bronchi - Bronchial C : ప్రాణ్యకీకసమ్.
C. of septum nari : నాసాపుట మధ్యకీకసమ్.
Cellular C : శాలకకీకసమ్.
Circumferential C : పరిధిగా కీకసమ్, వలయకీకసమ్.
Common para septal C : సాధారణోప మర్యాదాకీకసమ్.
Connecting C : శ్లేషకకీకసమ్, సంశ్లేషకకీకసమ్, పృష్ఠ న్తరవటికా.
Corniculate C : కర్ణికే, శృఙ్గ కీకసమ్.
Costal C : ఉపపర్శుక, పార్శుక కీకసమ్.
Cricoid C : the ring - like cartilage of the larynx. కృకకీకసమ్, కృకాటకమ్. వ్యా:- వలయ ఉపాస్థి. తె. వి. వలయాకా రపు తరుణాస్థి. వి. ఇది గొంతునం గున్న ఒక లేతఎముక.
Cuneiform C : కోణికే, కాణ కీకసమ్.
Elastic fibro C : పీతకీకసమ్, స్నాసకీకసమ్.
Epiglottic C : erect cartilage at the root of the tongue. గోజిహ్వికాకీకసమ్, జిహ్వామూలస్థ ఋజుకీకసమ్.
Epiphyseal C : అస్థ్యన్తరకీకసమ్, అస్థికరణ కేన్ద్రాన్తరకీకసమ్.
Fibrous C : తాన్తవకీకసమ్.
Greater alar C : నాసాపక్ష కీకసమ్, మహత్తర పక్షకీకసమ్.
Hyaline C : అచ్ఛ కీక సమ్, స్ఫ(స్ఫా)టికకీకసమ్.
Inter articular C : సన్ధిమధ్యగ కీకసమ్.
Inter articular fibro C : సన్ధి మధ్యగత స్నాసకీకసమ్, మణిమ్కమ్.
Inter pubic C : భగసన్థానిక మధ్యగతకీకసమ్. తె. లతభగాస్థి.
Inter vertebral C : పృష్ఠ్యన్తర కీకసమ్.
Inter vertebral fibro C : పృష్ఠ్యన్తర తాన్తవకీకసమ్.
Laryngeal C : కృకాటికా. తె. గొంతుకాయ, పీక. వి. మ్రింగు నపుడు క్రిందికి పైకి కదలుచుండు ఉండ.

Lateral C : Lateral C. of the nose. నాసాపార్శ్వకీకసమ్ తె. నాసాపార్శ్వకలు. (బ. వ.).
Meckels, C మేఖలాకీకసమ్.
Nasal C : నాసాతరుణాస్థి, నాసా వంశాస్థి. (మా. ని. 58 అ. 6 శ్లో. 336 పృష్ఠ).
Palpebral C : The cartilage of the eyelid. వర్త్మమణ్డల తరుణాస్థి. తె. వి. కనురెప్పలలో సాగెడు స్వభావముగల మారవంటి లేతఎముక.
Post sphenoidal C : పశ్చాత్స్ఫినకీయకీకసమ్.
Posterior para septal C : పశ్చిమోప మర్యాదాకీకసమ్.
Proper C : ఆస్తరణకీకసమ్.
Semilunar C : అర్ధచన్ద్రాకార కీకసమ్.
Semilunar fibro C : అర్ధచన్ద్ర తాన్తవకీకసమ్.
Septal C : మర్యాదకీకసమ్.
Sphenoidal C : స్ఫినకీయకీకసమ్.
Stratiform C : ఆస్తరణకీకసమ్.
Tarsal C. - see palpebral C.
Temporary C : అశాశ్వత కీకసమ్.
Thyroid C : the largest laryngeal cartilage. అవటుకమ్, కాకలకీకసమ్, గలవలకాస్థి తె. ఘుల్లికాయను లేతఎముక.
Trachea : జత్రుకీకసమ్.
Triangular C : of nasal septum. త్రికోణతరుణాస్థి. వ్యా:- త్రికోణాఖ్యం తరుణాస్థి. ఏషా నాసావంశాస్థ్నః మర్యాదాభవతి.
Unciform C : అసిప్రరోహః. వ్యా:- ఉరసః తరుణాస్థి. తె. లేత రొమ్మెముక. వి. ఇది కొంకివలె నుండును. కొంకిఎముక.
Vomer nasal C : సైరనాసిక్య కీకసమ్.
White C : శ్వేతకీకసమ్.
White fibro C : శ్వేతతాన్తవ కీకసమ్, వాప్నసకీకసమ్.
Xiphoid C : the third and lowest piece of the sternum - see unsiform C.
Yellow C : పీతకీకసమ్.
Yellow fibrous C : పీతతాన్తవ కీకసమ్, స్నాసకీకసమ్.

Cartilaginous : కీకస, కైకస, కైకసీ.
C. centre : కైకసకేన్ద్రమ్.
C. commissure : కైకస సంయోజకః, కైకస సమ్మిశ్రణమ్.
C. frame work of the nose : నాసాకీకస పఞ్జరః, నాసాతరుణాస్థిని. తె. ముక్కులోని లేతఎముకల యల్లిక. లేముక్కు ఎముకలు. వి. ఇది వంగును.
C. occipital : కైకస పృష్ఠకీయ ఫలకమ్.

C. stem : కీకసవృన్తమ్.

C. vertebral column : తరుణాస్థి మయ పృష్ఠకంశః.

Inter C : త్రైకసీ (అస్థిభేదః).

Caruncle, Caruncula : a small Piece of flesh. అల్పమాంసకమ్.

Catabolism : the retrograde chemic changes in the tissues of the body; destructive meatbolism. అపచయః, అపచయక్రియా, ప్రతిలోమపృథక్కరణమ్, ప్రతిలోమ రూపభేధః, ప్రతివలనక్రియాః, మలసారః. వ్యా:- ఆహారాది ధాతుపర్యన్త రాసాయనిక క్షయః వా అపచయః. తె. అపచయము, ధాతుక్షీణము.

Cauda : a tail. పుచ్ఛికా, లాంగూలిః(లీ). తె. తోక, పుచ్ఛము.

C. equina : the fibrous termination of the spinal cord. (1) గోర్ద్ధలాఙ్గూలః, తురఙ్గపుచ్ఛికా, సుషుమ్నాచామరః. తె. సుషుమ్నాచామరము (2) త్రికగుహా.

Caveum : కొర్ణావటుః. తె. దొప్పచెవి.

Cavernous: having hollow places : సౌషిర. తె. రంధ్రములగల, శూన్యప్రదేశము.

Cavity : a hollow; an enclosed area : అన్తరాళం (ః) కన్దరమ్, కుహరమ్, కోటరమ్, కోష్ఠః, గర్తః, గహ్వరమ్, గుహా, నిష్ఠ, బి(వి)లమ్. తె. అన్తరాళము, కుహరము, గుహ, గూడు, గుంట, గొయ్యి, తొఱ్ఱ, నిష్ట, బిలము, సొరంగము. cavities(P.L) అన్తరాళాని, కన్దరాణి, కోటరాణి, కోష్ఠాని (ః) గర్తాః, గహ్వరాణి, గుహాః, బి(వి)లాని. వ్యా:- విపులాన్తరావకాశాని విలాన్యేవవివిధాకృతీని, తాన్యేవ సంవృతాని, అథవా సూక్ష్మముఖాని ఉపర్యుక్తాభిస్సంజ్ఞాభిరభిధీయన్తే. తె. కుహరములు, గుహలు గుంటలు, గూళ్లు, తొఱ్ఱలు, బిలములు, సొరంగములు. నిష్ఠాః: ఈ పేరు వేదమునందు వాడబడినది. నిష్ఠలు.

Abdominal C : ఉదరగుహా, కుక్షిగుహా. తె. ఉదరగుహ. వి. యకృత్ప్లీహాదులుండే బిలము. (2) అధరకోష్ఠః, అన్తఃకుక్షిః, అన్తఃకోష్ఠః ఉదరగుహా, కుక్షిగుహా, మహాస్రోతః విపులస్రోతః. తె. ఉదరకుహరము, కడుపు, బొజ్జ, బొఱ్ఱ. వి. ఆమాశయము (పొట్ట), చిన్నప్రేవు, పెద్దప్రేవు, యకృత్తు, ప్లీహము, అగ్న్యాశయము, వృక్కలు (గురదాలు), గవినులు, వస్తి (ఉచ్చతిత్తి లేక బుడ్డ) అవరోహధమని, అధరమహాసిర, రసప్రవాహ (రసకుల్యాసహితము), మణిపూరక చక్రము మున్నగు యంత్రతంత్రములు వుండుతావు.

Acetabular C : వంక్షణోదూఖలము.

Amniotic C : The sac of the amnion : అపరాయుగుహా. వ్యా:- భ్రూణపరితః స్థిత స్త్రదత్సుకకలామయః కోశః. తె. పిండకోశము. వి. పొరలచే నిర్మితమై పిండమును ఆవరించి కాపాడు తొడుగు లేక సంచి.

Articular C . సన్ధి (సన్ధేయ) గుహా.

Body C : consisting abdominal thoracic cavities : దేహగుహా.

Buccal C : ముఖకుహరమ్, కపోలగుహా.

C. of cervixuteri : గర్భాశయగ్రీవాగుహా.

C. of digestive tube : పచననాడీగుహా.

C. of mouth : వక్త్రగుహా, వదనగహ్వరం.

C. of pharynx : గలగుహా.

C. of throat : గలబిలమ్.

C. of urinary bladder : వస్తికుక్షిః. తె. ఉచ్చతిత్తి.

C, of uterus : see uterine C:

Celiac C : see abdominal C :

Central C. of primitive segment : మధ్యకన్దరా.

Cerebral C : the ventricles of the brain : (1) మస్తిష్కగుహా (2) పృష్ఠగుహా, వంశ్యగుహా, తె. మెదడుగూడు.

Cerebrospinal C : cranial and spinal cavitics are combined : పశ్చిమ గుహా, పశ్చిమార్ధగోళమ్, శిరోవంశగుహా.

Coeliac C : ఆదికోష్ఠియగుహా.

Condyloid C : వంక్షణోదూఖలమ్. వ్యా:- శ్రోణిఫలకస్య బహిః పార్శ్వే మధ్యతఃస్థితం గమ్భీరమ్ కోటరమ్, ఉదూఖల మిత్యభిధీయతే.

Cotyloid C : (cup shaped) వంక్షణోదూఖలమ్.

Cranial C : the brain box formed by the bones of the cranium : (1) కరోటి గుహా, కరోటిపుటః, కరోట్యన్తరగుహా, శిరోగుహా. (2) మస్తిష్కసమ్పుటమ్ వ్యా:- సమ్పుటమేతత్ శిరోఽస్థిభిర్వినిర్మితమ్. తె. కరోటిపుటము, తలగూడు, పుర్రె బరిణ.

Dorsal C : పృష్ఠకుహరమ్.

Duodenal C : నాభిగుహా.

Epidural C : దృఢోత్తరగుహా. వ్యా:- సా ఆద్యాచ బాహ్యాచ. (ద్విధా).

False pelvic C : బృహత్శ్రోణిగుహా.

Frontal C. of the body : పురోగుహా.

Glenoid C : అంసోదూఖలమ్, అంసోలూఖలమ్. తె.

Glenoid C. of shoulder

joint : అంసోదూఖలమ్. తె. మూపు గుంట లేక గూడు.

Great C : అన్తరాళ(ల)ః.

Greater pelvic C : బృహతీ శ్రోణి గుహా.

Internal C : అన్తర్గహ్వరమ్, అన్తర్గుహా, గర్భగుహా,

Internal C. of rhombencephalon : పశ్చాద్గోర్ధాన్తర్గుహా.

Intraventricular C : కోష్ఠకాన్తర్గుహా.

Mastoid C : గోస్తనకోటరమ్.

Mediastinal C : మధ్యస్థా(న)గుహా.

Medullary C : the hollow centre of long bone, containing yellow bone marrow or medulla : మజ్జాగుహా. వ్యా:- అస్థివివరమ్. తె. ఎముక రంధ్రము, మూలుగగూడు వి. మూలుగ నిలవయుండు పొడవైన ఎముక గొట్టము. దీనిలో పసుపుపచ్చని మూలుగ నిలవయుండును.

Nasal C : (1) నాసాగుహా, నాసాసురఙ్గః, నాసిక్యగుహా. తె. ముక్కుపుటము, (1) ముక్కుబిలము. (2) శ్వసనాః. తె. వి. శ్వాసమండలము యొక్క వివిధ గుహలు లేక బిలములు.

Oral C : ఆసనమ్, ముఖమ్, ముఖకుహరమ్, ముఖవివరమ్, వదనమ్, వదనగహ్వరమ్. తె. నోరు.

Orbital C. (orbit) : అక్షికోటరమ్, నయనగుహా, నేత్రకోటరమ్, నేత్రగుహా. తె. కంటిగూడు, కనుగుంట.

Ovum C : గర్భకోశాన్తరాలః, బీజకోటరమ్, బీజసమ్పుటః.

Pelvic C : (1) కటీగుహా, శ్రోణికోష్ఠః, శ్రోణిగహ్వరమ్, (లఘు) శ్రోణిగుహా. (2) వస్తిగహ్వరమ్, వస్తిగుహా. తె. వి. గుహాకారమున నుండు చట్టు; కూపకము.

Pericardial C : పరిహృదయగుహా, పారిహార్దగుహా.

Peritoneal C : ఉదరకలాకోష్ఠః. వ్యా:- ఏషజలోత్పాదకాశయః. పరితున్దీయగుహా, పారితున్దగుహా.

Pleural C : పార్శ్వకగుహా, పార్శ్వకేయగుహా, పుప్ఫుసావరణాగుహా.

Pleuro pericardial C : పార్శ్వకాపరిహృదయీయాగుహా.

Pleuro peritoneal C : పార్శ్వకాపరితున్దీయగుహా.

Posterior C : of the body. పృష్ఠగుహా.

Posterior mediastinal C: పశ్చిమ మధ్యస్థాగుహా, పశ్చాత్స్థమధ్యస్థా(న)గుహా.

Pulp C : the cavity of the tooth containing the dental

pulp. దన్తవస్తుకుహరమ్.

Serous C : సరసగుహా.

Spinal C : పృష్ఠగుహా, వంశగుహా.

Sub arachnoid C : లౌత్యధరాగుహా (అన్తిమా).

Sub dural C : దృఢాధరాగుహా (మధ్యమా).

Thoracic C : ఉత్తరకోష్ఠః, ఉరఃకోష్ఠః, ఉరోగహ్వరమ్, ఉరోగుహా. ఔరసగుహా, వక్షుగుహా, స్తనోరఃకోష్ఠః (వా. శా. 4-13). తె. ఉరఃపంజరము, ఉరోకుహరము. వి. ఎదురు రొమ్ము (ఛాతీ) లోపలి భాగము. ఇది గుహవలె నుండును.

Thoraco abdominal C : ఉరోదరగుహా, కోష్ఠః, మహానిమ్నం, మహాస్రోతః? శరీర మధ్యమ్. తె. కోష్ఠము. వి. ఎదురు రొమ్ములోనుండి ముడ్డివరకు శరీరము లోపల మధ్య నుండు పెద్ద నాళము లేక పెద్ద సారంగము. మహాస్రోతస్సు?

Tympanic C : పటహాగుహా, మధ్యశ్రోత్రమ్, తె. కర్ణభేరీకుహరము.

Upper part of nasal C : ఘ్రాణమూలమ్. తె. ముక్కుగూడు. వి. ముక్కుదూలము పైనుండుగూడు.

Uterine C : అన్తఃకుక్షిః, గర్భకోష్ఠః, గర్భగుహా, గర్భశయ్యా, గర్భాశయః, గర్భాశయాన్తరాలః. తె. గర్భశయ్య, గర్భాశయము, బిడ్డసంచి.

Ventral C : (1) ఔదరికకుహరమ్. (2) పురఃకుహరమ్. తె. పురోకుహరము.

Vertebral C : సుషుమ్నాకాణ్డగుహా. తె. సుషుమ్నాకాణ్డనాళము.

Cavum : cavity. గుహా.

C. meckelli : దృఢకలాణుగుహా.

Medullary C : మజ్జగుహా. తె. మూలుగగూడు.

Cecum - see caecum.

Celia : the belly - see abdomen.

Celiac : pertaining to belly.

C. ganglion the semilunar ganglion - see ganglion.

Cell : any one of the minute protoplasmic masses which make on organized tissue. (1) అణుః, కోశజీవాణుః, కోశః, కోశికా, జీవాణుః. దేహపరమాణుః, దేహసూక్ష్మావయవః, పరమాణుః, బీజమ్, శకలమ్, సత్త్వమ్ (ః), సూక్ష్మకోశః, శలకమ్. వ్యా :- సూక్ష్మగోలాద్యనేకాకారం, సజీవప్రోథబలాసమయం వస్తు. తె. అణువు, కణము, కుటిక, జీవకణము, జీవాణువు, నలుసు, పలుకు, శకలము, శలకము వి. చిన్న పలుకువంటి అవయవము.

(2) కోశాణుః, కోశాణుకః. తె. వి. ఇవి విభాగములుగ విడిపోవుచుండు

స్వభావము గలవి.

Air C - see vesicle. వాయు కణము.

Air Cells of the lungs: అనిలాయనాని, వాయుమార్గాః. తె. గాలిఅరలు.

AngularC. spindle-shapedC: కాణిక తర్క్వాశలకమ్.

Animal C: జంతుజీవకణము.

Arborescent C: విటపిశలకమ్.

Bipolar C: ద్విప్రరోహిణి.

Bipolar nerve C: ఉభయోద్గమ తన్త్రశలకమ్.

Bone C: అస్థికోశాణుకః, అస్థి జీవాణుకః (జీవాణుః).

Branched C: విటపిశలకమ్.

C. body: the portion of the cell which encloses the nucleus: అణువిగ్రహః.

C. division - see division.

C. force - see force.

C. of decidua: పాతుకీశలకమ్.

C. membrane: కణముపొర.

C. sap: కణరసము, పేశీరసము.

C. structure - see structure.

C. theory: the doctrine, the cell formation is the essential biogenetic element: అణుసిద్ధాన్తః, కణసిద్ధాన్తః. తె. కణసిద్ధాన్తము.

C. wall: శలకభిత్తిః. తె. కణకవచము.

Coeliac C: అన్నకోష్ఠీయశలకమ్.

Columnar C: పఙ్క్తిశలకమ్.

Cubical epithelial C: షట్కోణకోశాణుః.

Epithelial C: ఆపిస్తరీయకోశః. ఆస్తరవయవత్వక్, ఆస్తరణకోశః, తనుశలకమ్, తానవశలకమ్. తె. అన్తరావయవపుటిక.

Ethmoidal air C: సీవకీయకోటరమ్.

Fat C: connective tissue cells filled with oil. మేదోశలకమ్. తె. క్రొవ్వుకణము.

Fiber C: తన్తుశలకమ్, తాన్తవశలకమ్, సూత్రశలకమ్. తె. ఏసుకణము, పీచుకణము.

Flattend C: పత్రశలకమ్, పృథుశలకమ్.

Ganglion C: Ganglionic C: a large nerve-cell especially one of those of the spinal ganglia. గణ్డుశలకమ్.

Germ C. Germinal C: బీజమ్, బీజశలకమ్, శుక్రకీటమ్, సన్తానోత్పాదకబీజమ్, సన్తానోత్పాదకవస్తు. తె. జీవాణుకోశము, బీజకణము, సహాయ సంతానోత్పాదకాణువు. వి. ఇది సంతానోత్పాదకాంగములందుత్పత్తియై సంతానోత్పాదశక్తికి సహాయపడు కణము.

Giant C: a large multinucleated cell. మహాశలకమ్. వ్యా:- వివిధ కేంద్రీకృత బృహచ్ఛలకమ్.

Glandular C · గ్రన్థిశలకమ్. తె. గ్రంధికణము, స్రావకకణము.

Goblet C : చషకశలకమ్.

Golgi C : నిరఙ్కాణి.

Granule C : సికతాశలకమ్.

Gustatory C : a taste cell. స్వాదనశలకమ్.

Hair C : an epithelial cell with a hair-like process. కేశశలకమ్.

Half C అర్ధకోటరాణి. (బ. వ. గ.)

Interstitial C : అన్తరాన్తరకోశః, ధాత్వన్తరశలకమ్.

Lamellar C : పత్రకశలకమ్.

Liver (liverer) C : యకృచ్ఛలకమ్. వ్యా:- యకృద్వస్తు నిర్మాపక కోశాణుః.

Living C : జీవాణుః, సత్త్వః. తె. జీవకణము.

Living protoplasmic C : Ist. జీవత్రోప్రథ బలాసశలకమ్. వ్యా:- వాయుః.

Living protoplasmic C . IInd. జీవత్రోప్రథ బలాసశలకమ్. వ్యా:- పిత్తమ్, మాయుః.

Living protoplasmic C . IIIrd. జీవత్రోప్రథ బలాసశలకమ్ వ్యా:- బలాసః, శ్లేష్మ.

Lymph C : a leukocyte occuring in lymph రససత్త్వః, లసీకాణుః. శ్వేతాణుః.

Lymphatic C · రససత్త్వః, లసీకాసత్త్వః.

Lymphoid C : a small connective tissue cell with a large nucleus. లసీకాయతసత్త్వః,

Marrow C : an osteoblast; large cells characteristic of true marrow : మజ్జాకోశః (శాః), మజ్జాశలకం (కలికాని).

Mastoid C's : see sinus.

Mesoblastic C's : గర్భమధ్యత్వకోశాః, గర్భమధ్య ధర్మాణవః.

Mesodermal C : మధ్యధర్మశలకమ్.

Mesothelial C : మధ్యతలీయశలకమ్.

Mother C : a cell that divides to form new cells మాతృశలకమ్.

Motor nerve C : a nerve-cell generating impulses : చాలకతన్త్ర శలకమ్.

Mucous C : a cell which secretes mucus . బలాసశలకమ్, శ్లేష్మశలకమ్.

Multiplication C : cytogenesis : అణుసృష్టిః, శలకోద్గమః.

Multipolar C: బహుప్రరోహశలకమ్, బహూద్గమశలకమ్.

Nerve C: తన్త్రశలకమ్, తన్త్రిశలకమ్, తన్త్రకోశికా, నాడీకోశాణుః. తె. నాడీకణము, నాడీకోశము.

Neurogliar C. neuroglic C: లూతాణుకమ్, సిక్థశలకమ్.

Nuclear C: nerve-eell consisting of a nucleus surrounded by a branching protoplasm: అష్ఠిశలకమ్, కన్దికాశలకమ్, నవక్రియశలకమ్, బీజశలకమ్.

Olfactory C: ఆఘ్రాణశలకమ్.

Oxyntic C: ఆమ్లసూకోశః.

Peripheral C: పారిసరశలకమ్.

Pigmented C: రఞ్జకకోశః, వర్ణ(క) ధాతుశలకమ్.

Plasma C: పాలికాశలకమ్.

Polar C - see polar body:

Prickle C: శూకశలకమ్.

Primitive blood C: ప్రాథమిక రక్తశలకమ్.

Primitive germ C: ప్రాథమిక బీజశలకమ్.

Primitive nerve C: ప్రాథమిక తన్త్రిశలకమ్.

Primitive neurogliar C: ప్రాథమిక తన్త్రసిక్థశలకమ్.

Prismative C: త్రిపుటశలకమ్.

Purkinjes C's: large ganglion cells found in the cortex of the cerebellum: గుల్మకమ్

Pyramidal C: శరీరాకృతిన్యణుకాని.

Red blood C: రక్తశలకమ్, లోహితసత్త్వః, శోణగర్భకః.

Sap C. - see C sap.

Sensory nerve C: జ్ఞాపకతన్త్ర (తన్త్రి) శలకమ్.

Sex C: లిఙ్గశలకమ్.

Somatic C: కాయకోశః. తె. దేహనిర్మాణకణము, దైహికకణము.

Sperm C: a spermatozoon; a spermatoblast. పరమేష్ఠిశలకమ్, పౌరుషశలకమ్. బీజాణుః, శుక్రశలకమ్, శుక్రబీజమ్. తె. శుక్రబీజము.

Spheroid C: వర్తులాకారకోశము.

Spider C: లూతాశలకమ్.

Splenic C: ప్లీహాశలకమ్, ప్లైహశలకమ్.

Star C. - see stellate C.

Stellate C: తారకాశలకమ్, నక్షత్రాణుః.

Supporting C: స్తమ్భకశలకమ్.

Sympatho cromatic C: అనుతన్త్రిక్రమస్ఫీనశలకమ్.

Taste C's: a spindle-shaped cell in taste buds, associated with the nerves of

taste. స్వాదశలాకాని.

Tendon C : కాణ్డరశలకమ్, వాస్నసశలకమ్

Unipolar C : ఏకప్రరోహణీశలకమ్.

Vasofactive C : vasoformative C : a cell that joins with other cells to form blood-vessels. రక్తప్రణాళీనిర్మాణకశలకమ్.

Wandering C : a leucocyte. పరిభ్రమణశలకమ్, శ్వేతగర్భకః. తె. తెల్లకణము, శ్వేతకణము.

Cellular : composed of cells. శలకమయ(ః).

C. strand : శలకమయదణ్డః.

C. Tissue - see tissue.

Inter C. fluid - see fluid.

Inter C. material : అణుశ్లేష్మ, అన్తరాణుశ్లేష్మ.

Inter C. network - see network.

Cellule : a minute cell : క్షుద్రశలకమ్, తన్నిష్కకణః.

Cement : సుబన్ధకః. తె. సిమెంటు. వి. గట్టిగా బిగదీయు సున్నపు భేదము. ఇదొక రాసాయనిక మిశ్రణము.

C. of teeth : దంతికా. తె. పంటి మెరుగు వి. పంటిపైనుండు మెరుగు.

Center, Centre : the middle of the body. కేన్ద్రః, కేన్ద్రకః, దేహకేన్ద్రః, నాభిః, మధ్యః. తె. కేంద్రము, నడుము, నడిబొడ్డు, బొడ్డు, మధ్య.

Cartilaginous C. - see cartilaginous.

Different C's. of the brain : అభ్యన్తరకరణాయతనాని. వ్యా :- మనోబుద్ధ్యహంకార స్థానాని. (సు. ఉ 46 అ. 3½ శ్లో.) తె. అన్తఃకరణములు.

Epiphyseal C : ఉపకేన్ద్రః.

Ganglionic C : గాణ్డవకేన్ద్ర(మ్)ః.

Great nervous C : మహాతన్త్రీకేన్ద్రః.

Little C : కేంద్రకమ్

Lower visual C : అధఃదార్శనకేన్ద్రః.

Nerve C : తన్త్రికా కేన్ద్రః. తె. నాడీకేన్ద్రము.

Optic C: దార్శనకేన్ద్రః (మధ్యః).

Primary C : ప్రాథమిక కేన్ద్రః.

Principal C : ముఖ్యకేన్ద్రః.

Respiratory C : శ్వసనకేన్ద్రః.

Secondary C : ఉపకేన్ద్రః, గౌణకేన్ద్రః.

Central : belonging to center : మధ్యగా, మధ్యస్థా, మధ్య. తె. నడి, నడిమి, మధ్య.

C. axis : మధ్యాక్షః. తె. మధ్య ఇరుసు వి. నడి ఇరుసువలెనుండు అవయవ భాగము.

C. canal : మధ్యనాళీ. తె. నడిమి కాలువ. మధ్యనాళము.

C. insisores : కర్తరికాః, రాజదన్తాః. తె. కొరుకునట్టి క్రిందిమీది ముందరి పళ్ళు.

C. nervous system - see system.

C. portion - see portion.

Centralis : చిత్రిణీ.

Ala - Alae lobuli C : శజ్ఞికా శరీరమ్.

Lobus C : శజ్ఞికామణ్డలమ్.

Substantia gelatinosa C : కేన్ద్రాణుకవతీ.

Centrifugal : moving away from a center: కేన్ద్రపరాఙ్ముఖీ, మధ్యతన్త్రాపగామీ, మధ్యాద్గామీ, కేన్ద్రాపసారీ, ధ్రువోత్సారమ్-చేష్టావహాః - చేష్టావహానాం తన్త్రాణాం మధ్యకేన్ద్రాత్ప్రసముద్భవః. తె. మధ్య నుండి చిందుచుండు.

Centriole : a single minute granule in the centrosome. అణ్వః, చన్ద్రికమ్. వ్యా :- చన్ద్రసోమ మధ్యస్థ సూక్ష్మకణ విశేషః. తె. చంద్రబింబములోని మచ్చ.

Centripetal: having a tendency to move towards the center, travelling towards the center: (1) కేన్ద్రోన్ముఖీ, మధ్యగామీ, మధ్యతన్త్రాభిగామీ, కేన్ద్రాభిసారీ. తె. ధృవాకర్షణము. (2) ప్రజ్ఞావహాః, ప్రజ్ఞావహానాం తన్త్రాణాం ధీన్ద్రియాశ్రితాత్ అ. శారీర 40 శ్లో.

Centrosome : a rounded body alongside the nucleus of a cell that is undergoing kario-kinesis, (Division). (1) చన్ద్రసోమః, మధ్యసోమః, (2) కేన్ద్రశరీరమ్. తె. గుండ్రని సూక్ష్మ కణము వి. ఈ కణము అణుకేంద్రముతోగూడా వుండి కోశవిభజన కుపయోగపడును.

Cephalon : (1) brain (2) head. (1) గోర్దః. తె. మెదడు, (2) శిరః. తె. తల.

Dien C : the middle brain including the thalami and the third ventricle. ద్వారగోర్దః, పశ్చిమఖణ్డః.

Mesen C : mid-brain : మధ్యగోర్దః.

Meten C : hind-brain : అనుమస్తిష్కమ్, పృష్ఠగోర్దః.

Myelen C : the after brain : మజ్జగోర్దః.

Proen C . the fore-brain : పురోగోర్దః.

Prosen C : the fore-brain : పురోగోర్దః.

Rhinen C: the olfactory lobe of the brain : నాసిక్యగోర్దః.

Rhomben C : the hind brain together with the myelen cephalon or after brain. పశ్చాద్గోర్దః, పశ్చిమగోర్దః, పశ్చిమమస్తులుఙ్గపిణ్డమ్.

Telen C : the end brain, a part of the prosencephalon. అన్త్యగోర్దః, అగ్రిమగోర్దః.

Thalamen C : the tween brain. పర్యఙ్కగోర్దః, మధ్యగోర్దః

Cerebellar : pertaining to the cerebellum. ఔపమస్తిష్క్యః.

C. fossa - see fossa

C. lamina - see lamina.

Cerebelli : ఔపమస్తిష్క.

Crura C. - see crura.

Falx C. - see falx.

Tentorium C. - see tentorium.

Cerebellum : inferior part of the brain which lies behind and below the cerebrum (1) అధరమస్తిష్కమ్. వ్యా:- ఉత్తరమస్తిష్కా దధస్తాత్ పృష్ఠతోఽధరమస్తిష్కమితి. (2) అనుమస్తిష్కమ్, ఉపమస్తిష్కమ్, ధమ్మిల్లకమ్, . లఘుమస్తిష్కమ్. తె. చిన్నమెదడు, లఘుమస్తిష్కము.

Cerebral : belonging to brain. మాస్తిష్క్యః. తె. మెదడుకు చెందిన.

C. aqueduct : అమ్బునాళీ.

C. convolution - see convolution.

C. fossa - see fossa.

C. gyre : మాస్తిష్కగిరః.

C. hemisphare : మస్తిష్కార్ధగోలమ్, మస్తిష్కగోలార్ధమ్, గోలార్ధమ్.

C. membrane - see membrane.

C. nerves - see nerve.

C. peduncle - see peduncle.

C. sensory pathways and vessels (1) సంజ్ఞావహనాడ్యః, సంజ్ఞావహస్రోతాంసి (2) మస్తిష్క(గత) రక్తవహధమన్యః. తె. (1) సంజ్ఞావహనాడులు. తె. వి. ఇన్ద్రియ విషయములగు సుఖదుఃఖాది భావములను మనస్సునుండి శరీరమునకును, శరీరమునుండి మనస్సు (మెదడు)కును, బయటినుండి లోనికిని, లోనుండి బయటికిని, గొనిపోవు నాళములు (2) మెదడు(లోని) రక్తనాళములు, మరియు సన్నని నరములు.

C. stalk : మస్తిష్కవృన్తః.

Lateral C. fissure - see fissure.

Lateral C. fossa - see fossa.

Pre C : ప్రాగ్గోర్ద, ప్రాగ్గోర్దీ.

Sub C . గోర్దాధరా.

Cerebri : మస్తిష్కే.

Crura C. - see crura.

Falx C. - see falx.

Hypophysis C: the pituitary body. పీయూష గోలమ్(ః). పీయూషవిగ్రహః.

Primitive falx C : see falx.

Cerebrology : the scienee of the brain: గోర్దవిజ్ఞానమ్, మస్తిష్క విద్యా, మస్తిష్కశాస్త్రమ్.

Cerebrophysiology : physiology of the brain : గోర్దక్రియావిజ్ఞానమ్, మస్తిష్కక్రియా విజ్ఞానమ్' మస్తిష్క ధర్మశాస్త్రమ్.

Cerebrospinal : pertaing to the brain and spinal cord : (1) గోర్దవంశీయ, మస్తిష్కవంశీయ, శిరోవంశీయ, (2) క్రమస్తిష్కమేరుః.

C. S. axis : తన్త్రాక్షః.

C. S. fasciculus (1) గోర్దవంశీయపాశకః, (2) శిరోవంశీయపాశకః.

C. S. fluid - see fluid.

C. S Nerves - see nerve.

C. S. System - see system

Cerebrum : the anterior and larger part of the brain, the chief portion of the brain : ఉత్తరమస్తిష్కః, గోర్దః, ప్రమస్తిష్కః. మస్తకస్నేహః, మస్తిష్కః. తె. మస్తిష్కము, పెద్దమెదడు, మెదడు.

Cerment : శ్లేషకః.

Cerumen : ear-wax : కర్ణగూథః, కర్ణమలమ్, కర్ణకిట్, పింజూషః. తె. గుబిలి, చెవిమలము.

Cervical : pertaining to the neck or to a cervix (1) గ్రైవ, గ్రైవీ, గ్రైవేయ, గ్రైవ్య, గ్రీవాసమ్బన్ధ(ి) తె. మెడ, మెడకు చెందిన, (2) కణ్ఠ్యః. తె. 1 కుత్తుకకు చెందిన, 2 గొంతుకు చెందిన.

C. canal - see canal.

C. enlargement : అవకటికా స్ఫీతిః.

C. flexure - see flexure.

C. portion - see portion.

C. rib - see rib.

C. sinus - see sinus.

C. spine - see spine.

C. vertebra - see vertebra.

Cervix : a neck, any neck-like part : కణ్ఠికా, గ్రీవా. తె. మెడ. వి. మెడవలెనుండు అవయవ భాగము.

C. of glans penis: శిశ్నకణ్ఠికా, శిశ్నమణిః.

C. uteri : the neck of the uterus : గర్భకణ్ఠికా, గర్భగ్రీవా, గర్భాశయగ్రీవా, గర్భాశయముఖమ్, ఆకృతిః- క్షుద్రపటోల ఫలాకారః,

ప్రాయేణ శ్లేష్మగ్రథితా ప్రతిబద్ధః, తె. గర్భాశయ కంఠము, గర్భాశయ ద్వారము, గర్భాశయము మెడ, వి. ఇది కూజా మెడవలె పొడవుగను, చిట్టిపొట్లకాయవలెను వుండు గర్భాశయ భాగము.

Chain : శృంఖలా. తె. గొలుసు.

C. of central sympathetic ganglion : మధ్యగణ్డ శృంఖలా.

Sympathetic C : స్వతన్త్ర నాడీ గ్రన్థిశృంఖలా.

Chalk : కఠినా. తె. సీమసున్నము.

Chamber : room. ఆగారః. తె అర, గది.

Anterior C : పురస్తనాగారః.

Aqueous C : అక్షిజలసహిత పురస్తనాగారః: అక్షిపురస్తనాగారః

Posterior C : పశ్చిమాగారః.

Vitreous C : నేత్రాగారః,

Change : వికారః, వికృతిః, తె. మారు రూపము, మార్పు, వికృతి.

Channel : కుల్యా, ధమనీ, ప్రణాలః, ప్రణాలికా, ప్రణాళీ, సంవాహినీ, స్రోతః. తె. కాలువ, గొట్టము, నాళము, మార్గము. వి. - రసరక్తాది ధాతువులను, మూత్రాది మలములను, వాతాది దోషములను శరీరమంతట వ్యాపింపజేయు కాలువల వంటి నాళములు; మార్గములు.

Inter C : అన్తర్ముఖస్రోతః, (స్రోతాంసి - channels). తె. శరీరము లోపల పలు తెరగులుగా నుండు గొట్టాలు లేక నాళములు. వీని నుండా ద్రవ ఘన వాయు ద్రవ్యములు ఒకచోట నుండి వేరొకచోటికి పయనించు చుండును.

Inter cellular C : శలాకాన్తర కుల్యా.

Nourishment C : nutrient fluid carrying C : రసవాహినీ, రసహారిణీ (రసహారిణ్యః).

Characteristic : నైసర్గిక, స్వాభావిక. తె. స్వభావసిద్ధమైన వి. సహజరూప గుణాదులు గల.

Charcoal : అంగారః. తె. బొగ్గు.

Cheek : కపోలః, గణ్డః, గణ్డకూటః. తె. చెంప, చెక్కిలి, దవడ, బుగ్గ.

Chemical : రసాయన, రాసాయన, రాసాయనిక.

C. combination : రాసాయనిక సంయోగః. తె. రాసాయనిక కలయిక, రాసాయనిక సమ్మేళనము.

C. examination : రాసాయనిక పరీక్షా.

Chest : part of human body enclosed in ribs . ఉరః. అస్య స్థానమ్:- వ్యా :-(1) హృదయోర్ధ్వం స్తనయోర్మధ్యం గ్రీవామూలాదధస్తాదురః. (సు. సూ. 18-1 అ. 18 గద్య వ్యాఖ్యానే డల్హనః). (2) ఉరః - హృదయకణ్ఠాన్తరమ్. (సు సూ. 35 అ.

4 గద్య వ్యాఖ్యానే డల్హణః) (3) ఉరః. వ్యా:-హృదయస్తనాద్యధ్యం గ్రీవాయాధః పురఃప్రదేశః (సు. సూ. 35 అ. 12 గద్యాంశ వ్యాఖ్యానే డల్హణః) (4) ఉరః, వ్యా:- జీవరక్తాశయ ముర ఉచ్యతే. (శా. ధ. (ప్ర.ఖం. అ. 5_7. శ్లో). (క్రోడః, వక్షః. వ్యా:- (1) స్తనయోరన్తరాలం (సు. ని. 1. అ. 54 శ్లో. వ్యాఖ్యానే డల్హణః) (2) వక్షః. వ్యా:- స్తనాన్తరాలం (సు చి.4అ. 18 శ్లో. డల్హణః). (3) వక్షః. వ్యా:- స్తనయోరన్తరాళమ్, అస్యైతు జత్రు క్రోడపార్శ్వనామ న్తరాలం వక్ష ఇతి (సు. ఉ. 52 అ. 11 శ్లో. వ్యాఖ్యానే డల్హణః). వక్షస్థలమ్. (2) కఫాశయః శ్లేష్మస్థానమ్, శ్లేష్మాశయః తె (1) అక్కు, ఎద, ఎదురురొమ్ము, ఛాతీ. ఉనికి:- మెడ చేతులు కడుపు అను అవయవముల నడుమ నమరియుండు ముందుభాగము. వి. ఉరస్సు లోపలిభాగము, వక్షము బయటి భాగము. (2) కఫాశయము. వి శ్లేష్మ ముండుచోటు.

Chin : చిబుకమ్. వ్యా:- అధరోష్ఠాదధస్తాత్ హనుమధ్య స్యోన్నతో భాగః. ఓష్ఠాధోమాంసాస్థి పిణ్డికా. (చ. సూ. 18-18) తె. గడ్డము.

Chloride : క్లోరితమ్, హరిదమ్. తె. హరిదము.

Chlorine : క్లోరకాశః, క్లోరీనః తె. హరినము.

Choanae : the posterior nares. నాసాగునా ద్వారయుగ్మమ్, పశ్చిమ నాసారన్ధ్రయుగ్మమ్. తె. ముక్కుపుటములు, ముక్కోళ్లు.

Cholecystis : the gall bladder. తె. పిత్తకోశము.

Chondrification : formation of cartilage. కీకసరచనా, కీకసీభావః, కీకసోత్పాదనమ్.

Chondrin : a protein material obtained by boiling cartilage. కైకసమ్.

Chorda : any cord, tendon or filament సూత్రికా. తె.దారము, పాశము, సూత్రము.

C. tympani : పటహసూత్రికా.

Chordae tendineae - see tendon.

Chordal · లాగుడః.

Chorion : the outer envelope of the fetus; the outer membrane of the fetus. గర్భధరాజరాయుః, పరాయుః, మధ్యగర్భధరా, మధ్యజరాయుః. వ్యా:- భ్రూణ భాగస్య ప్రథమావరణా జరాయుః. తె. మావి. వి. గర్భబాహ్యావరణము. గర్భాశయమున పిండమును ఆవరించియుండు పలచని పొర; పిండమును పెంచు చర్మము. ఇది వెలుతురును చొరనీయదు. మావి దీనినుండి తయారగును.

C. frondosum : అపరపరాయుః, మూలపరాయుః, సకోరకపరాయుః తె. వి. ఇది నాభికమలముతో కలసిన భాగము.

C. laeve : అకోరకపరాయుః, శ్లక్ష్ణపరాయుః. వ్యా:- జరాయోః బాహ్యత్వచ తనుస్నిగ్ధభాగః.

Non placental part of C : అనాపరపరాయుః, అపరపరాయుః, మూలపరాయుః.

Villi of C. frondosum - see villi.

Chorionic villi - see villi.

Choroid : జరాయుపటలమ్, మధ్య పటలమ్, రంజిత పటలమ్. తె. నేత్ర మధ్యావరణము.

C. fissure - see fissure.

C. membrane - see choroid.

C. plexus - see plexus.

Choroidal : జారాయవి, జారాయవీయ.

Chromaffin : క్రమస్ఫిన.

C. body : క్రమస్ఫిన విగ్రహః.

C. cell : క్రమస్ఫిన శలకమ్.

C. organ . క్రమస్ఫినహృషీకమ్.

C. tissue : క్రమస్ఫినధాతుః.

Sympatho C : అనుకంప్రక్రమస్ఫినః.

Chromatic : relating to colour : (1) రంజితకమ్. తె. వన్నెకు సంబంధించిన. (2) రక్తీ.

Chromatin : the more stainable portion of a cell nucleus : క్రమాధీనః, వ్యా:- కశ్చిద్వర్ణ ప్రియ వస్తు. వర్ణేషి,

Chromosome : any chromatin fibre formed in the process of karyokinesis : (1) క్రమసోమః, గర్భబీజభాగః, పిత్ర్య సూత్ర్యసూత్రః, బీజభాగావయవః, బీజాంశః, వర్ణన శరీరమ్. తె. బీజమందలి ఒక భాగము, బీజాంకురము, మొలక. వి. ఒక సూక్ష్మ నిర్మాణము (2) సూక్ష్మవర్ణతస్తుః. వి. ఈ వస్తువు తల్లిదండ్రులనుండి బిడ్డలకు గుణములను చేరవేయుటయందు ముఖ్య పాత్ర వహించును. ఇది ప్రోథబలాసలో విడిగానుండు భాగము. మానవ శరీర కణములందు 24 క్రమసోములు వుండును. ఇవి ఎన్నిసారులు విభజన పొందినను రూపపరిమాణములందు మార్పుచెందవు. ఎన్ని వంశములు (తరములు) గడచినను ఒకే రూపములో వుండును; వంశపరంపరాగత సూక్ష్మబీజములు, ఇవి కేంద్రకము లోని చిన్న పుడకలు.

Chyle : an alkaline milky fluid found in the mesenteric lymph vessels during absorption. This fluid passes from the small intestine via the lymphatics to the blood

stream : (1) పాకపాయసః, పాయసః, క్షీరికా. వ్యా:- రసః, క్షీరసేతో భాగః. (2) అన్త్రరసః వ్యా:- సద్యోవిపక్వాన్నరస మిశ్రిత లసీకా ఏవ, సద్యస్కరసః. తె. పయస్సు: వి. పరిపక్వాన్నద్రవసారము. ఇది అన్నసారమందలి సౌమ్యరసభాగము; పాలవలె తెల్లగనుండును. ఈ ద్రవమున క్రొవ్వు వుండలు తేలుచుండును. ధాతురసము. వి. ఇది జీర్ణాన్న ద్రవమునుండి ఆకర్షించబడును.

Blasto C : బలిష్ఠరసః.

Chyme : The food that has undergone gastric but not intestinal digestion; partially digested food which has an acid, creamy-yellow, thick fluid passes from the stomach to the duodenum. అమాశయపాకః, విదగ్ధపాకః, ఫేనః. తె. విదగ్ధపాకము. వి. ఈ పాకమున జీర్ణాన్న ద్రవము, పులుపుగ, పసిమిగ చిక్కని ద్రవముగ నుండును. ఈ రసము పొట్ట నుండి గ్రహిణీ స్థానమునకు చేరును.

Cilia : eye lashes. (1) పక్ష్మాణి, పక్ష్మమణ్డలాని. తె. కనురెప్పలు. (2) సిలిహాః, శిలికాః. వ్యా:- అక్షిపక్ష్మసదృశా అతి సూక్ష్మశ్చల స్వభావాః కేచిదఙ్కుర విశేషాః. తే కర్ణనాళాదిషు నేత్ర కనీనికాన్తర్భాగాసు సులభతయా దృశ్యా భవన్తి. (3) సూక్ష్మ ప్రరోహాః, రోమికాః. తె. చిన్న మొలకలు. వి. ఇవి కదలెడు స్వభావము గలవి. పిసి గొంతు, కన్ను మొదలగు ప్రదేశములందు చూడనగును.

Ciliary : belonging to the cilia. పాక్ష్మిక, శైలిక.

C. arteries - see artery.

C. body - see body.

C. ganglion - see ganglion.

C. ligament - see ligament.

C. muscle - see muscle.

Cilium : పక్ష్మ, శైలికా.

Circle : చక్రమ్, మణ్డలమ్, వృత్తమ్. తె. వర్తులము, వలయము, మండలము.

Arterial C : ధమనీచక్రమ్. వ్యా:- మస్తిష్కాధస్థితమ్. తె.ధమనీచక్రము.

Ciliary C : పక్ష్మమణ్డలమ్, పాక్ష్మికమణ్డలమ్. తె. కనురెప్పల ప్రదేశము.

C. of weris: an arterial circle at the base of the brain. మస్తిష్కమూలక ధమనీచక్రమ్.

Corneal C : కృష్ణమణ్డలమ్.

Cortical C : వాత్క్యచక్రమ్, వాల్క్యచక్రమ్.

Embryonic C : భ్రూణమణ్డలమ్.

Ganglionic C : గాణ్డవ్యచక్రమ్.

Sclerotic C . శుక్లమణ్డలమ్.

Semi C : అర్ధవృత్తమ్.

Circular : pertaining to circle. మాణ్డలికః, వర్తులీయః.

C. area of the anus : గుద మణ్డలమ్. తె. ముడ్డిచుట్టుసున్న ప్రదేశము.

C. spot : మణ్డలమ్. తె. గుండ్రని మచ్చ, మండలప్రదేశము.

Different C'r structures forming of the eye : నేత్రాన్తర్గత వివిధ మణ్డలాకృతయః. తె. వి. కంటిలోగల పలు గుండ్రని యాకార నిర్మాణములు.

Circulation : passage in a circle. గతిః, గమనం, చంక్రమణమ్, పరిభ్రమణమ్, పరివహనమ్, పరిసంచరణమ్, ప్రవాహః, ప్రసరణమ్, ప్రసారః, సరణమ్, సంవహనమ్. తె. గిరగిర తిరుగుట, చుట్టివచ్చుట, తిరుగుట, పారుట, ప్రసరణము, సంచారము. (2) అనుక్రమణమ్, అనుధావనమ్. వ్యా:- సఞ్చారః, చక్రవత్పరివృత్తిః. (3) ఆవృత్తిక్రమః, ఆవృత్తిః, పరివృత్తిః. తె. గమనము, చుట్టివచ్చుట. లక్షణమ్:- సశబ్దాగ్నిర్జల సన్తానవ దణునా విశేషేణానుధావత్యేవం శరీరం కేవలమ్ (సు. సూ. 14 అ. 16 గద్య).

Arterial C : అర్చిసన్తావ ధమనీషు సఞ్చారః. (రసస్యవా రక్తస్య).

Blood C : రక్తచంక్రమణమ్, రక్తప్రసరణమ్, రక్తభ్రమణమ్, రక్తసంవహనమ్, రక్తానుధావనమ్, రక్తాభిసరణమ్, పునః పునః భ్రమణమ్. లక్షణమ్ : సంవర్తమానం హృదయం సమావిశతి యత్పునః(రః) సర్వత్యోభో(గ్య)ధాతూనాం పరివృత్తిస్తు చక్రవత్ ఇతి. వ్యా:- రక్తస్య నిరన్తర గతాగతమ్. తె. రక్తపరివహనము, రక్తప్రసరణము, రక్తసంచారము. వి. రక్తచంక్రమణము. ఎడతెరపిలేని నెత్తురు పారుదల లేక గిరగిర తిరగడము. ధమనీసఞ్చారః.

Capillary C : జలసన్తావత్రోతస్సు సఞ్చారః. (రసస్య వా రక్తస్య).

C. of blood - see blood.

Collateral C: పార్శ్వాభిసరణము.

Coronary C : హృదయ ప్రసరణము.

Chyle C : రససంవహనమ్.

Fetal C : గర్భస్థపిణ్డస్య రక్తచంక్రమణమ్, భ్రూణప్రసరణమ్.

General C : సామాన్యకాయికం రక్తసంవహనమ్ (గ) వ్యా :- కాయికస్య రక్తస్య హృదయే ప్రవేశః, హృదయాత్ సర్వకాయ గమనఞ్చ ధమనీ ద్వారేణేతి. తె. కాయికరక్త సంవహనము. వి. శరీరములోని రక్తము హృదయమునకును, హృదయమునుండి ధమనులద్వారా సర్వశరీరమునకును ప్రవహించుట. ఇట్టి క్రియ "సామాన్యకాయిక రక్త సంవహన" మనబడును.

Greater C: కాయికచక్రమ్. కాయికానుధావనమ్, బృహద్ధమనీ రక్త పరివర్తనమ్. వ్యా:- హృదయస్య వామకోష్ఠాదారభ్య దక్షిణ కర్ణక పర్యన్తమ్ రక్తస్య యచ్చక్రాకారం చలనమ్. తె. రక్తచంక్రమణము. వి. శరీరమున రక్తము చక్రమువలె గుండ్రముగ పరిభ్రమించుట.

Lesser C: పౌప్ఫుసచక్రమ్, పౌప్ఫుసానుధావనమ్.

Lymph C. Lymphatic C: రసపరివర్తనమ్, లసీకాసంవహనమ్. తె. రసచంక్రమణము, రసపరిభ్రమణము, రసప్రసరణము.

Portal C: (1) ఆగ్నేయ రస సంవహనమ్, ప్రతిహారిణీ పరివహనమ్, ప్రతిహారిణీ పరిసంచలనమ్, యాకృత రస సంవహనమ్, యాకృతచక్రమ్, యాకృతానుధావనమ్. తె. (2) గర్భకుహర స్రవణము, గర్భకుహర ప్రసరణము.

Pulmonary C: పుప్ఫుస పరివహనమ్, పౌప్ఫుసరక్త సంవహనమ్. తె. పుప్ఫుస రక్తప్రసరణము, శ్వాసాశయ రక్తప్రసరణము. వి. ఊపిరితిత్తులలో రక్తము శుభ్రమగుటకు సంచరించుట.

Renal C: వృక్కీయ చక్రమ్, వృక్కీయానుధావనమ్, వృక్కపరివహనమ్, వృక్కపరిసంచరణమ్.

Small C. of blood: క్షుద్రరక్త పరివర్తనమ్. వ్యా:- దక్షిణకోష్ఠాద్వామకర్ణపర్యన్తం యచ్చలనం తత్.

Systemic C: సామాన్య రక్త సంచారః. తె. దైహిక రక్తచంక్రమణము. తె. ఆపాదమస్తక ప్రసరణము.

Uterine C: గర్భాశయ పరిసంచరణమ్.

Venous C: సిరాసఞ్చారః. వ్యా:- శబ్దసన్తానవత్సిరాసు సఞ్చారః. (రసస్య వా రక్తస్య). తె. సిరలందు రక్తము పారుట.

Circulatory: చంక్రమణీయ, పరివర్తనీయ, పరివహన, పరిసంచరణ, ప్రసరణీయ, సంవహనీయ, సరణీయ.

C. organ - see organ.

C. system - see system.

C. tract - see tract.

Circumduction: చక్రభ్రమణమ్, పర్యావర్తనమ్.

Circumference: (1) పరిధిః. వ్యా:- వృత్తాకారస్య ప్రాయశ్శూన్యస్య మధ్యస్యాఙ్గస్య విచ్ఛిన్నా ప్రాన్త రేఖా. (2) మణ్డలమ్. వ్యా:- చక్రవాలాకృతీని ప్రాయో నేత్రసమ్బద్ధాని వృత్తస్థానాని. తె. కైవారము, చుట్టుకొలత, పరిధి.

Circumflex: winding. చక్రావర్తనమ్, చక్రావర్తా, వ్యావర్తనమ్. తె. తిరుగుడు, తిరుగుళ్ళుగల.

Anterior humeral C: పురస్తన

ప్రగండ చక్రావర్తా.

Posterior humeral C : పశ్చిమ ప్రగండ చక్రావర్తా.

Cistern : 1. reservoir. ఆశయః. కుణ్డః, కూపః, కూపకః. తె. ఆశయము, ఉదకాధారము. a name of various lymph spaces etc. వివిధరస కూపకానాం నామ.

2. A lymph place, particularly any one of the large spaces at the base of the brain. ఉదకస్థానం వా రసస్థానమ్. వ్యా :- విశేషతో మస్తిష్కమూలస్థ బృహచ్ఛూన్య ప్రదేశేషు కోష్ఠేష్వేకః. తె. మెదడు గూటియర.

Cisterna chyle : రసకూపకః, రసప్రపా, రసాశయః-తె. రసకూపము, రసాశయము.

C. inter pedunculari : పదకాన్తర కూపకః.

Little C : కూపకః. వ్యా:- క్షుద్రకూప సదృశాకారా గర్తాః తే బహవః. తె. కూపము, గుంట. వి. నీరువంటి పలచని శరీర వస్తువులు నిలకడగా నుండు చిన్నగుంటలు, గోతులు.

Clava : యష్టిః. వ్యా:- కోమలశ్వయనమ్. తె. మెత్తని ఎత్తుప్రదేశము.

Clavicle : the collor-bone joining the sternum and scapula - see bone.

Cleft : ఛిద్రమ్(ః), దరణమ్, దరీ, విదారణమ్, సూక్ష్మదరణమ్. తె. బెజ్జము, పగులు, సందు.

Inter tonsillar C : ఉపజిహ్వికాన్తర విదారణమ్.

Post mandibular C : మన్దబలి పశ్చిమఛిద్రమ్.

Clitoris : భగకోశః, భగనాసా, భగనాసికా, భగశిశ్నికా, మదనడోలా, మదనా పత్రమ్, మదనాతపవారణమ్, మన్మథఛత్రమ్, యోనినాసా, యోనిలిఙ్గమ్. A small erectile female organ, the homolog of the penis. భగాఙ్కురః, యోనిలిఙ్గమ్, స్మరచ్ఛత్రమ్. వ్యా:- శిశ్నసమానో ఽల్పోచ్ఛ్రాయ స్త్రీరుపస్థ్యాంగ విశేషః. తె. ఆడగుర్తు, గొల్లి. వి. యోనిద్వారముపైన మొనవలెనుండు చిన్న మాంసాంకురము.

Clitoris with nymphae: స్మరాతపత్రమ్. వ్యా:- భగస్యోపరితనభాగే. ఉక్తంచ:- విపుల పిప్పలపత్ర సమాకృతే రవయవస్య శిరస్తలమాశ్రితమ్, సకల కామసిరాముఖ చుమ్బితమ్, నిగదితమ్ మదనాతపవారణమ్. (సు. శా. 5. అ. 10 గద్యవ్యాఖ్యానే డల్హనః.) తె. భగాంకురము, స్మరాతపత్రము.

Clivus : ప్రపాతకః.

Cloaca : a common outlet to rectum and bladder. గుదవస్తిద్వారమ్.

Close : సంవరణమ్. తె. ఆవరణము. ముగింపు.

Clot : coagulum. పిణ్డః. వ్యా:- స్త్యానీభావః. తె. కరుడు, గడ్డ, ముద్ద. వి. ఉండగట్టుట.

Clums of bones : అస్థిసఙ్ఘాతాః. తె. ఎముకల ప్రోవులు.

Clusters : కూర్చాః. వ్యా:- కూర్చాకారాణాం క్షుద్రాస్థ్నాం సఙ్గమస్థానాని, యత్రాస్థ్నాం సఙ్గమేవ కూర్చాకారతా భవతి. తత్ స్థానమ్ "కూర్చ" ఇతి. తె. కుంచె(లు) వి. ఇది సన్న ఎముకలు కలసికట్టుగానుండుటచే నేర్పడును.

Coagulation : స్కన్దనమ్. స్త్యానీకరణమ్, స్త్యానీభవనమ్. తె. కరుడుకట్టుట, గడ్డకట్టుట, పేరుకొనుట.

Coal : ఇఙ్గాలః, కోలకః. తె బొగ్గు.

Coat : కఞ్చుకమ్, పటలమ్, మణ్డలమ్ తె. కప్పు, తొడుగు, పూత, పొర.

Areolar C : విరలకఞ్చుకమ్.

Chorioidal; Choroid C : జరాయుపటలమ్, జరాయవకఞ్చుకమ్. తె. కంటిమధ్యపొర, కృష్ణమండలము.

Connective tissue C - see external C.

Endothelial C : ఆభ్యన్తరకఞ్చుకమ్. తె. లోపొర.

External C : బహిః కఞ్చుకమ్. తె. బయటిపొర, వి. ఇదినాళము (గొట్టము)పై పొర.

Inner C : ఆభ్యన్తరకఞ్చుకమ్. తె లోపలిపొర.

Internal C : endothelium రక్తధరాకలా. తె. వి. అన్నిటికి లోననుండు గొట్టపుపొర.

Middle C : మధ్యకఞ్చుకమ్. తె. నడిమిగొట్టపు పొర.

Mucous C : శ్లైష్మికకఞ్చుకమ్.

Muscular C : పేశీయకఞ్చుకమ్, మాంసీయకఞ్చుకమ్. తె. నడిమిగొట్టపుపొర, మాంసమండలము.

Outer C : బాహ్యకఞ్చుకమ్. తె. వెలిపొర.

Sclerotic C : శుక్లమండలమ్.

Serous C : సరసకఞ్చుకమ్.

Submucous C : అభ్యన్తర యోజకధాతుమయమణ్డలమ్.

Coccygeal; Coccygean: belonging to the coccyx. అనుత్రికీయ, కూటకీయ. తె. అనుత్రికిక.

C. gland - see gland.

Coccyx - see bone. త్రోటిక.

Cochlea : కమ్బు, శంబూకః, శ్రోత్రకమ్బుః. వ్యా:- కర్ణావర్తః. తె. వి. శంఖమువలెనుండు కర్ణగుహ. చెవిలో భాగము శంఖమువలె సుడులు తిరిగియుండును. ఇందు వేలకొలది తన్తువులు - (ఏచులు - పీచులు) వుండును. ఇవి ధ్వనులను మెదడుకు చేర్చును.

Cochle-shell : శుక్తికోశః. తె. ముత్యపుచిప్ప (నత్తగుల్ల).

Coelo : కోష్ఠకమ్.

Nephro C : వృక్కకోష్ఠకమ్.

Coelom, Celom (se′-lom) : ఆదికోష్ఠః, ప్రాథమికదేహగుహా. తె. దేహకుహరము.

Extra embryonic C : బహిర్భ్రూణగుహా, బహిర్భ్రూణాంశగుహా.

Intra embryonic C : ఆదికోష్ఠీయాన్తర్భ్రూణ(ణాంశ)గుహా.

Coil : కుణ్డలమ్. Coils : కుణ్డలాని. వ్యా:- మధ్యానత సన్ధిస్థాలకాదిషు సన్ధానార్థా మధోన్నతా మృత్కుణ్డలాకారాః స్థూలావృత్తావృతోష్ఠ వృత్తాన్యతరసన్ధయో౽ స్థ్యగ్రహా. తె. కుండలము. వి. ఎముకలను కలుపుటకు కీళ్ళయందు కడియములవలె గుండ్రముగానుండు అవయవవిశేషము(లు). ఇ(ది)వి కొంచెము పైకి లేచి బయటికి కనుపడును.

C. gland - see gland.

Coiled : కుటిల. తె. వంకర.

Colic valve _ see Valve.

Collateral : పార్శ్వగః, పార్శ్వభవః, సమపార్శ్వ, సమపార్శ్వ. తె ప్రక్కనున్న, ప్రక్కబుట్టిన.

Colliculus : a small eminence. ఉచ్ఛ్రయః, కూలకమ్, కూలకత్వమ్.. తె. కొద్దిఎత్తు, ఉబ్బెత్తు.

Inferior C : అధరకూలకమ్.

Superior C : ఉత్తరకూలకమ్.

Colloid : resembling glue. మృదుసదృశో నిర్యాసః. తె. జిగురు. వి. కరుగని అణువులుగల స్రావము. ఇది మెత్తని చిక్కని బంకవలె నుండును.

Colon : the large bowel extending from the caecum to the rectum. ఉణ్డుకః, తుణ్డికః, పక్వస్థానమ్, పక్వాధానమ్, పురీషాధానం, పక్వాశయః, పురీషాధారః, పురీషాన్త్రమ్, పురీషాయతనమ్, పురీషాశయః, బృహదన్త్రమ్, మలాయనమ్, మలాశయః, విడాశయః, స్థూలాన్త్రమ్, ఉణ్డుకః. వ్యా:- ఉత్పత్తిః .- ఇక్షురసపాకమలవద్యః శోణితమలసృజః ఉణ్డుకః. స్థానంచ నామచ :- సచాన్త్ర దేశేస్యవస్థితః "పురీషాధాన"మితి. (మా. ని. 43అ. 5-10. మధుకోశవ్యాఖ్యానే విజయరక్షితః.) తె. పీతిప్రేవు. వి. ఆహారము పక్వమైన తరువాత పనికిరాని పిప్పి - మలము - దీనిలో జేరును. పెద్దప్రేవు చివరిభాగము.

Ascending C : ఆరోహి బృహదన్త్రమ్, ఆరోహిస్థూలాన్త్రమ్, ఊర్ధ్వగామి బృహదన్త్రమ్, పక్వాధానమ్, పక్వాశయః. తె. పక్వాశయము. వి. పెద్దప్రేవుభాగము, పైకిపోవు పెద్దప్రేవు.

Descending C: అధోగామి బృహదన్త్రమ్, అవరోహి బృహదన్త్రమ్, అవరోహి స్థూలాన్త్రమ్, ఉణ్డుకమ్, పురీషాధానమ్, పురీషాధారమ్, స్థూలగుదమ్. తె. అధరగుదము. వి. మలము నిలువయుండు పెద్దప్రేవు చివరిభాగము.

Ileus C - see sigmoid C.

Meso C: స్థూలాన్త్రధరా.

Pelvic C: పురీషాధానమ్.

Pubic C - see descending C.

Sigmoid C: కుణ్డలికాన్త్రధరా, డిమ్భః (అరుణదత్తః.) పురీషధారణీ, పురీషవహాస్రోతస్సి. వ్యా:- స్థూలాన్త్రస్య పూర్వాపరభాగా, స్థూలాన్త్రాంశః. తె. డింభము. వి. పెద్దప్రేవులోని కుండలివంటి భాగము.

Transverse C: అనుప్రస్థ బృహదన్త్రమ్, తిరశ్చీనస్థూలాన్త్రమ్, మారుతాధిష్ఠానమ్, వాతాశయః. తె. అడ్డప్రేవు, వాతాశయము. వి. పైకి పోయిన తరువాత అడ్డముగా తిరిగియుండు పెద్దప్రేవు. ఈ భాగము వాతమునకు నిలయము.

Transverse meso C: అనుప్రస్థాన్త్రధరా, తిరశ్చీన స్థూలాన్త్రధరా.

Color, Colour: రఙ్గః, రాగః, వర్ణః. తె. ఛాయ, రంగు, వన్నె, వర్ణము.

Ashy C: నాగలోహవర్ణః, భస్మవర్ణః. తె. బూడిదవర్ణము, సీసము వన్నె.

Black C: అసితవర్ణః, కృష్ణవర్ణః, కాలః, కాలవర్ణః. తె. నలుపు, నల్లరంగు.

Blue C: నీలవర్ణః. తె. నీలము, నీలవర్ణము.

Brown C: కపిశః, పిఙ్గలవర్ణః. తె. పొగాకువన్నె.

Crimsion C: red and blue mixed. బచ్చలిపండురంగు.

Dark C - see black C.

Dark blue C: మేచకవర్ణః, శ్యామలవర్ణః.

Dark grey C: ashy or lead color. కృష్ణధూసరః. తె. బూడిదరంగు, సీసమురంగు.

Dark purplish C: కృష్ణధూమ్రవర్ణః.

Dark reddish bro /n C: ధూమ్రవర్ణః, ఘనపిఙ్గలవర్ణః. తె. చిక్కని పొగాకువన్నె.

Dusky C: ఈషత్కృష్ణః, శ్యామవర్ణః.

Gray C: ఈషత్పాణ్డుః, ధూసరవర్ణః, పాంశువర్ణః, భస్మవర్ణః, శుక్లకృష్ణః. తె. ధూసరవర్ణము, బూడిదవర్ణము. వి. తెలుపు నలుపు కలసిన వన్నె, సీసమురంగు.

Green C: హరితవర్ణః. తె. ఆకుపచ్చవన్నె.

Pink : పాటలవర్ణః. శ్వేతర క్తః. తె. పాటలవర్ణము. వి. ఈ వర్ణము తెలుపు ఎరుపు కలయికచే నేర్ప డును. సామాన్య గులాబీపూలు యీ రంగులో నుండును.

Pinkish white C : అరుణశ్వేత వర్ణః. తె. గులాబీరంగు.

Purple C : కృష్ణలోహితవర్ణః, ధూమలవర్ణః, బాలసన్ధ్యాభః, నీల లోహితవర్ణః. Red and blue mixed color. బచ్చలిపండువన్నె.

Red C : రక్తవర్ణః, లోహితవర్ణః, శోణవర్ణః, శోణితవర్ణః, సిందూరవర్ణః, తె. ఎరుపువర్ణము, జపాపుష్పవర్ణము (మందార), సిందూరవర్ణము.

Reddish brown C : పిఙ్గలవర్ణః.

Scarlet C : రక్తవర్ణః, శోణితవర్ణః. వ్యా:- ధమనీభ్యః ఉద్గత రక్తస్యవర్ణ ఇవవర్ణః. తె. రక్తవర్ణము. వి. ధమ నులనుండి వచ్చు మంచిరక్తమువన్నె. మందారపూల వర్ణము.

Transparent C : స్ఫటిక ప్రభః, స్వచ్ఛః. పారదర్శకః. తె. స్ఫటికవర్ణము. వి. నిర్మలముగ అద్దము, స్ఫటికమువలె పారదర్శక ముగ నుండును; నిర్మలము.

White C : అర్జునచ్ఛవిః, శ్వేత వర్ణః, సితః. తె. తెలుపు, తెలుపు వన్నె.

Yellow C : గౌరవర్ణః, పీతవర్ణః, హారిద్రావర్ణః. తె. పసిమి, పసుపు వన్నె.

Yellowish gray C : ఈషత్పీత వర్ణః, పాణ్డువర్ణః, పీతధూసరవర్ణః.

Coloring : రఞ్జకః, వర్ణకః, తె. రంగు యిచ్చునది, వన్నెగలిగించునది.

Column : a pillar నాడీతన్త్రికా, స్తమ్భః, స్తమ్భకః.

Anterior lateral C : అగ్రిమ పార్శ్వకమ్.

C. of burdach's . పశ్చిమాన్త్రికా తన్త్రికా.

Continuous C : ఆతానిక స్తమ్భః.

Coll's C : పశ్చిమ పార్శ్వకీతన్త్రికా

Gray C : ధూసర స్తమ్భకః.

Lateral C : పార్శ్వవర్తీ స్తమ్భః.

Muscle C : కేసర స్తమ్భః.

Posterior C : పశ్చిమ స్తమ్భః.

Postero-lateral C : పశ్చిమ పార్శ్వకీయ స్తమ్భకః.

Postero-median C : పశ్చిమాన్త రీయ స్తమ్భకః,

Spinal C : back bone. పృష్ఠ వంశః, మేరుదణ్డః. తె. మేరుదండము, వీణాదండము, వెన్నుపూస, వెన్నె ముక. వి. దీనిలోపల బోలుగా వుండును.

Vertebral C : తరుణాస్థిమయపృష్ఠ వంశః, పృష్ఠేషికా. తె. 1. మేరు దండము, వెన్నుపట్టె, 2. పృష్ఠ వంశము, బ్రహ్మదండము, మేరువు.

Commissural band : సమ్మిశ్రణీయ

బన్ధనమ్.

C. fibre - see fibre.

Commissure: the union between two parts. సన్ధిః, సన్ధిస్థానమ్, సమ్మిశ్రః, సమ్మిశ్రణమ్, సేతుః. తె. కలయిక, సంధి.

Anterior C : అగ్రకోణమ్, పురస్తసమ్మిశ్రణమ్, పూర్వోష్ఠసన్ధిః.

Anterior white C : సితసేతుః

Cartilaginous C : కైకససంయోజకః, కైకస సమ్మిశ్రణమ్.

Optic C : దృష్టినాడీయోజికా.

Posterior C: అపరోష్ఠసన్ధిః, పశ్చిమసమ్మిశ్రణమ్, పశ్చాత్సమ్మిశ్రణమ్.

Compact : ఘనమ్, సంహతః, సాన్ద్రః. తె. దట్టము, దట్టమైన.

Complex : సమ్మిశ్రణీ. వ్యా :- ద్వయోర్బహూనాం వా సంకీర్ణ సంసృష్ట ద్రవ్యాణాం యోగేనోత్పన్నాని సమ్మిశ్రణీ. తె. కలయిక, కూడలి, కూడిక. వి. రెండు లేక చాలా శరీర ద్రవ్యములు, శరీరావయవములు కలియుటచే నేర్పడిన యోగము.

Compression : పీడనమ్. తె. ఒత్తిడి.

Concave. నతోదర, మధ్యానత. తె. ఖాతోదరమైన, దొప్పవలెనున్న, నడిమికి వంగిన.

C. surface - see surface.

Concavity : మధ్యానతిః. వ్యా.- స్వపరిధిత ఆరభ్య మధ్యభాగం ప్రతి క్రమాన్నిమ్నతా. ఉ:- శరావాన్తర్భాగవత్. తె. పల్లము, పల్లుదు. వి. పళ్ళెము లేక మూకుడులో భాగము వంటి ఆకారముగల.

Concentration . ఏకాగ్రతాసేకమ్, ఏకాగ్రసఙ్కోచనమ్, ఏకీకరణమ్, తిరస్కృతమ్. తె. ఒకచో జేయుట, ఒకచోట గూడుట, ఘనీకరణము, మధ్యజేయుట.

Concha : the external ear 1 బహిః కర్ణః, బాహ్యకర్ణః. తె. వెలిచెవి. 2. శాఙ్ఖికా, శుక్తికా.

C. shell : శుక్తికోశః.

Inferior nasal C : అధరనాసాశుక్తికా.

Middle nasal C : మధ్యనాసాశుక్తికా (కుఞ్చిత పత్రకాః).

Superior C : ఉత్తర శుక్తికా.

Conchi of the ear : కర్ణపీఠః. తె. గూబ కర్ణావటుః. వ్యా:-పుత్రికోపరి ప్రదేశః. తె. చెవిదొప్ప, బయటి చెవిగుంట.

Bottom of C : see Conchi.

Concluding portion : చరమ స్కన్ధః.

Condylar : pertaining to a condyle - see condyle.

Condyle : a rounded eminence at the articular end of a bone. కన్దః, కుణ్డలమ్, మహార్బుదమ్. తె. కందము. మహార్బుదము. వి. కీలువద్ద ఎముక చివరి గుండ్రని

ఉద్వృత్త భాగము.

Condyles : కన్దా, మహోర్బుదే వ్యా:- బాహ్యాభ్యన్తరచ సన్ధినిర్మాణాయ అస్థిభాగః. తె. కందములు, మహోర్బుదములు. వి. మోకాలు కీలు ఏర్పడుటకు బయట వెలుపలనున్న ఎముక భాగములు.

C. of lower jaw : హనుముణ్డమ్. (వర్తుల ప్రాయమ్).

C. of occipital bones : పృష్ఠకపాల కుండలాని.

Condyloid : కుణ్డలాయితః.

C. process of the mandible. హనుమూలమ్. తె. వి. దవడ చివర గొంతువైపుననుండు కుండలమువంటి కోణము. see process.

Occipital C: మూలకోటిః. వ్యా:- శిమ్బీబీజాకార ఉత్సేధా.

Cone : కోణః, సూచీ. తె. కోణము, శంకువు.

Conjunctiva: the delicate transparent membrane which lines the lids and covers the eyeball, Mucous membrane of the eye. అక్షిగోల ఆమత్వక్. ఉత్తర మణ్డలావరణీ, నేత్ర గోలావరణీకలా, నేత్రసంవరణీకలా, వర్త్మకలా. తె. కంటిపొర. వి. కనుగ్రుడ్డును, రెప్పలను ఆవరించియుండు మిక్కిలి సన్ననిపొర. ఆమత్వక్కు. 2. వర్త్మశుక్లసన్ధిః. తె. రెప్పతెల్ల గ్రుడ్డు కలయిక లేక సంధి (కూడలి).

Connection : సన్ధిః, సమ్బన్ధః, సంశ్లేషః. తె. కలయిక, కూడిక, సంధి, సంశ్లేషము.

Consciousness : అన్తః సంజ్ఞా, చేతనా, జ్ఞానమ్, బోధః, వేదనా, సంజ్ఞా. తె. ఎరుక, గురుతు, జ్ఞానము, తెలివి, బోధ.

Constitution : the general temperment of the body. ప్రకృతి, స్వభావము.

Constriction : సఙ్కోచః, సంవృతిః. తె. కుంచనము, నొక్కుడు, ముడుచుకొనుట.

Construction : కల్పనా, నిర్మాణః, రచనా. తె. కట్టడము, నిర్మాణము, రచన.

Container : ఆశయః. తె. ఆశయము, ఉనికిపట్టు, పాత్ర, స్థానము.

Containers : ఆశయాః. (బ. వ.) వ్యా:- ప్రాయశో ద్రవరూపాణాం కాశరూపాణాం వా ధాతూనాం సఞ్చయస్థానాని. తె. ఆశయములు, ఉనికిపట్టులు, స్థానములు. వి. ద్రవరూపముగల వివిధ ధాతువులకును, గాలిరూపముగల వివిధ వాయువులకును ఉనికిపట్టులు.

Contour : పరిధిరేఖా.

Contraction : ఆకుఞ్చనమ్, సఙ్కోచః. తె. ముడుచుకొనుట,

బిగియుట.

Conus : a cone. కోణః. తె. కోణము తేలియుండు కుప్ప, కణిక.

C. arteriosus : ధమనీయకోణః.

C. elasticus : స్థితిస్థాయికోణః. తె. స్థితిస్థాపకకోణము.

C. medullaris : గోర్దకోణః, సుషుమ్నా మూలికా.

Convergence : a coming together. ఏకకేన్ద్రాభిగమనమ్, ఏకకేన్ద్రాభిముఖతా. తె. ఒకచోట గూడుట, ఏకకేన్ద్రాభిముఖ్యము.

Convex : ఉన్నతోదర, మధ్యోన్నతమ్. తె. గూను. వి. మూకుడు బయటి భాగమువలె ఎత్తుగా నుండుట.

C. surface - see surface.

Convexity : న్యుబ్జపృష్ఠః, మధ్యోన్నతిః. వ్యా :- పరిధిత ఆరభ్య మధ్య భాగ ప్రతిక్రమాదౌన్నత్యమ్, శరావ బహిర్భాగవత్. తె. న్యుబ్జపృష్ఠము. వి :- అంచునుండి మొదలై వరుసగా ఉబ్బెత్తుగా మూకుడు బయటివైపు బోదిగా నుండుట, కుంభాకారము.

Convolutions : Coils, Folds, Twists, a folding of any organ upon itself ఊర్మయః, కంవలికాః, సంవలయః. (సంవళిః-ఏ. వ). వ్యా :- మస్తిష్కాది వళీ విశేషాః, తాబహ్వ్యః. లహరికాః. తె. చుట్లు, తిరుగుళ్లు, పెనలు, ముడుతలు. వి. ఇవి మెదడు మొదలగు తావులందుండు అలలవంటి లేక చుట్లవంటి ముడుతలు.

Cerebral C : మస్తిష్కోర్మయః.

Copula : eminence in pharynx. కోపులః. తె. వి. స్వరపేటికలోని యుబుకులు.

Copulation : coition, sexual union of male and female. మైథునమ్, సంభోగః, స్త్రీ పుం సంయోగః. తె. మైథునము, రతి, సంభోగము, స్త్రీపురుషుల కలయిక.

Cord : నాడీ, రజ్జుః, సూత్రమ్.

Cords. నాడ్యః, రజ్జవః, సూత్రాణి. వ్యా :- అనేక వస్తునిర్మిత సూక్ష్మ రజ్జువాకృతీని దృఢాన్యఙ్గాని. తె. నాడులు, గట్టి సన్నని త్రాడులు, దారములు. వి. పలువస్తువులచే నిర్మింపబడిన మిక్కిలి సన్నని గట్టి త్రాడు వంటి అవయవములు.

C. of plexus : ప్లక్షసూత్రమ్.

Genital C : ఉపస్థ సూత్రమ్.

Medullary C : ఔర్వరసూత్రమ్. మజ్జసూత్రమ్.

Muscular C : పేశీసూత్రమ్, మాంస సూత్రమ్.

Navel. C - see umbilical C.

Nephrogenic C : వృక్కజనక సూత్రమ్.

Nervous C : తన్త్రసూత్రమ్.

Oblique C : అవనత సూత్రమ్.

Solid C : నిబిడ సూత్రమ్.

Spermatic C: వృషణసూత్ర(క)మ్.

Spinal C: the nerve tissue in the spinal canal. The spinal marrow. గోర్దనాళః, మజ్జగోర్దః. వ్యా:- వంశగుహాయాం ప్రధానమజ్జమ్, మేధ్యానాడీ. మేరుదణ్డః, సుషుమ్నా, సుషుమ్నాకాణ్డః, సుషుమ్నానాడీ. తె. వెన్నుబాము, సుషుమ్న. వి. ఇది త్రాడువంటి నాడీతంతువుల సముదాయము. వెన్నుపూసలమధ్య నుండు పెద్దనరము లేక నాళము, మెదడునుండి బయలుదేరి నడుమువరకు వ్యాపించి యుండును. ఇది "సుషుమ్న" యని పిలువబడును.

Testicular C: వార్షణసూత్రమ్.

Umbilical C: గర్భనాడీ, గర్భనాభినాడీ, నాభిబన్ధనమ్, నాభినాడీ, నాభినాళః, నాభిరజ్జుః, నాభిసూత్రమ్. వ్యా:- స్వత అపరావయవబహిర్వర్తిన్యాఽవగుణ్ఠితం భవతి. తె. నాభినాళము, బొడ్డుత్రాడు. వి. ఇది గర్భస్థ శిశువు బొడ్డుతో కలసి యుండు నాళము. చిటికెన వ్రేలంత లావుగలది; ఆమ్నియన్ పొరతో గప్పబడియుండును.

Vocal C: వాక్యసూత్రకే(ద్వే). స్వరతన్త్ర్యః, స్వరయన్త్రికాః, స్వరరజ్జవః. తె. స్వరతంతువులు, స్వరతంత్రులు, వాక్యసూత్రములు.

Core: గర్భదణ్డికా, పూరకగర్భకః.

Corium: the deep layer of the skin, lying immediately beneath the epidermis. The derma. అన్తస్త్వక్. తె. చర్మము క్రింది పొర, అన్తస్త్వచ.

Cornea: the anterior or outward transparent membranous part of the eyeball. (1) తారకా, బాహ్యపటలమ్, శుక్లతారకా, శుక్లమణ్డలమ్, శ్వేతభాగః, స్వచ్ఛపటలమ్. తె. కాచపటలము, కాచబింబము, శుక్లపటలము, శుక్లబింబము. వి. బయటికగుపడు కంటి తెల్లగ్రుడ్డు, నల్లగ్రుడ్డు పొర. కంటిపొర, పటలము. (2) తేజోజలాశ్రితం బాహ్యంపటలమ్, స్వచ్ఛమణ్డలమ్. తె. కంటిలో పొర దర్శకము (గాజు)వలెనుండు పొర. దీని వెనుక తేజోజలము నిండియుండును.

Corner: కోణః. తె. కోణము, మూల.

C. of the eye: అపాఙ్గః, నయనోపాన్తః. తె. క్రీగన్ను. వి. కంటికొన, నయనాఞ్చలము.

C. of the mouth: సృక్కిణీ, సృక్కిణ్యౌ(ద్వే). తె. చెలమ, చెలిమలు (రెండు).

Cornu: a horn-shaped structure. శృఙ్గః, శృఙ్గకమ్. తె. కొమ్ము, శిఖరము. వి. కొమ్మువంటి నిర్మాణము.

Anterior C : అగ్రిమశృఙ్గః. ధూసరశృఙ్గః.

Coccygeal C : కుకశృఙ్గః.

C. of the sacrum : త్రికశృఙ్గః.

C. of the uterus : గర్భాశయశృఙ్గః.

Greater C : మహచ్ఛృఙ్గః, మహాశృఙ్గః.

Lesser C : లఘుశృఙ్గః.

Posterior C : పశ్చిమశృఙ్గః.

Corona : a crown. కిరీటః. తె. కిరీటము, మొన, శిఖరము.

C. dentis : crown of a tooth. దన్తశిఖరః, దన్తాగ్రః. తె. పంటిమొన.

C. glandis : the ridge of the glans penis. మేఢ్రసన్ధిః, శిశ్ననేమికా. తె. కణుపు. వి. ముల్లికాయ మొదటికట్టు.

C. radiata : కిరణావరణమ్.

Coronary: crown-like; encircling, as of a vessel or nerve. అగ్రీయ, ముకుట, మాకుట, మణ్డల, మాణ్డల, మాణ్డలిక.

C. arteries : arteries around the heart and lips - see arteries.

C. ligament : ligament of the knee; also one of the liver - see ligament.

C. sinus : a passage for the blood into the right auricle - see sinus.

C. valve - see valve.

Corpora (plural of corpus) : the bodies. (1) విగ్రహాః. (2) మూర్తయః, శరీరాః తె. ఆకారములు, మూర్తులు, విగ్రహములు, శరీరములు.

Rounded or ovoid bodies. వర్తుల వా అణ్డాకార విగ్రహాః. తె.వి. గుండ్రము లేక గ్రుడ్డు ఆకారమున నుండు శరీరావయవాకృతులు.

C. albicantia : చూచుకవర్తులా. వ్యా :- అణ్డాధారస్య శ్వేతాఙ్గమ్.

C. cavernosa : కోశ విగ్రహా, శిశ్న పార్శ్వకే (ద్వే).

C. geniculata(tum) : అధిపీఠికా. (గ). జానుక విగ్రహః.

C. Quadrigemina, Quadrigeminum : కలాయికా చతుష్టయమ్, చతుర్ముఖ విగ్రహాః.

C. striata or striatum : two gray bodies in the lateral ventricles of the brain. రాజిలపిణ్డికా (గ). రాజిలవిగ్రహా, సరాజి విగ్రహా.

Corpus : a body, the human body. విగ్రహః, మానవశరీరమ్. తె. ఆకారము, మనుష్యశరీరము, విగ్రహము.

C. callosum ; మస్తిష్కసేతుః.

C. luteum : the yellow body formed in the ovary after rupture of a graafian follicle and subsequent expulsion of the ovum. పీతాఙ్గమ్, బీజ కిణ్వపుటః, బీజపుటకిణ్వః. వ్యా :- అణ్డాధారస్య పీతభాగః, ఘనపీత వర్ణకోశ పుఞ్జః. తె. వి. పచ్చని పదార్థము. ఇది అండాశయమునుండి గ్రుడ్డు బయటికి వచ్చిన తావునందు తయారగును.

C. mammillare : కాచకవిగ్రహః.

C. spongiosum (penis) : the spongy body of the penis. మేఢ్రాఙ్గమ్. వ్యా :- మేఢ్ర మూత్రాన్త్రమ్ శిశ్నస్థపిఞ్ఛికాభాగః. తె. వి. మూత్రనాళమును, మేఢ్రమును ఆవరించియుండు స్పంజివంటి మెత్తని మాంసము.

C. striatum - see corpora.

Corpuscle : a minute body; a cell. (1) అణుః, కణః, కణికా, శలకమ్. (2) గర్భకః, సత్త్వః. తె. అణువు, కణము, గుండ్రని చిన్న పలుకు.

Blood C. రక్తగర్భకః, రుధిర గర్భకః, లోహితగర్భకః, లోహిత సత్త్వః. తె రక్తకణము.

Eosinophil C. ఖురనవక్రియః.

Hyaline C. స్ఫటికగర్భకః.

Poly -morpho nuclear C. అనేకాఙ్గ నవక్రియ గర్భకః.

Red C. రక్తకణికా. తె. ఎర్ర కణము. వి. నెత్తురులోని ఎర్ర పలుకులు.

Red blood C: రుధిరగర్భకః, రుధిరసత్త్వః, లోహిత గర్భకః, లోహిత సత్త్వః, లోహితాణుః, శోణగర్భకః. తె. రక్తకణము.

Tactile C: త్వాచీగర్భకః.

White C · colorless blood C. అలోహితసత్త్వః, శ్వేతకణికా, శ్వేత గర్భకః, శ్వేతసత్త్వః, శ్వేతాణుః. తె. తెల్లకణము, శ్వేత కణము, శుభ్రకణము. వి. నెత్తురు లోని తెల్లకణము(లు).

White blood C : leukocyte - see white C.

Cortex : the external gray layer of the brain. Outer layer. వల్కలః. వ్యా :- బహిర్వస్తు. తె. చర్మము. పైపొర. మస్తిష్కావృత ధూసరవర్ణ బహిఃకలా. తె మెదడును ఆవరించియుండు బూడిద వర్ణపు పొర, మస్తిష్కధూసర పదార్థము, మూత్రపిండము వెలుపలిపొర.

Adrenal C. అధివృక్కవల్కలః.

Cerebral C. మస్తిష్కీయవల్కలః.

Occipital C. పశ్చాన్మస్తిష్క త్వక్కః.

Cortical : [illegible] బాహ్యచర్మమునకు చెందిన.

C. portion : వాల్క్యాంశః.

Costa : a rib. పర్శుకా. తె. ప్రక్క-ఎముక.

Costal : relating to a rib. పార్శుక, వ్యా :- పర్శుకాస్థిసమ్బన్ధి. తె. ప్రక్క-ఎముకకు చెందిన.

C. cartilage - see cartilage.

C. facet - see facet.

C. fovea - see fovea.

C. process - see process.

C. tubercle - see tubercle.

Inter C. artery - see artery.

Cranial : belonging to the cranium. కపాలీయ, కరోటీయ. కాపాల, కారోట. తె. తలకుచెందిన, పుఱ్ఱెకు సంబంధించిన.

C. cavity - see cavity.

C. nerves - see nerve.

C. skeleton - see skeleton.

Cranium : the skull; the bony case of the brain. Brain - pan. కపాలః, కరోటిః, కరోటీ, శిరః, శిరఃసమ్పుటమ్. వ్యా :- సాఙ్గోపాఙ్గ మస్తులుఙ్గాధారభూతమ్ అస్థిసమ్పుటమ్, అలాబు ఫలార్ధ సదృశాకారమ్ మస్తిష్కస్య అస్థిసమ్పుటమ్ వా మంజూషా. తె. కపాలము, తలకాయ, పుఱియ, పుఱ్ఱె, పుచ్చె. వి. అంగోపాంగములుగల మస్తులుంగము (మెదడు) నివసించుటకేర్పడి యుండు ఎముకలగూడు లేక బరిణ. ఆకారము; — ఇది సగము కోసిన సొరకాయవలె నుండును.

Chondro C : a cartilaginous cranium, as of the embryo. కైకసకరోటిః. యథా. భ్రూణేషు దర్శనీయా.

Hairy part of C : మస్తకమ్. తె. తల. వి. వెంట్రుకలతో గూడి యుండు భాగము. శిరము, శిరస్సు.

Creation : సృష్టిః. తె. కల్పించుట.

Crescentic : shaped like the new moon. అర్ధచన్ద్రాకృతిః, ప్రతిపచ్చన్ద్రాకృతిః. తె. అర్ధ చంద్రాకారముగల. పాడ్యమి చంద్రుని బోలిన (చంద్రవంకను బోలిన) అవయవ విశేషములు.

Crest . a ridge or surmounting part of an organ or process. అలికా, చూడా, రేఖా, శిఖరః, శిఖా. వ్యా :- శిఖిశిఖరాకారాః, పర్వత శిఖరాకారా వా ఉద్గమ విశేషాః. ఉచ్ఛ్రితశిఖా. తె. (1) చూడ, శిఖరము, (2) కొన, మిట్ట, మొన. వి. ఇది నెమలి జుట్టువలెను, లేక కొండకొమ్ము (శిఖరము)వలెను ఎత్తుగా లేచియుండు అవయవ భాగము.

Articular C : త్రికసన్ధిశిఖా.

External occipital C : బాహ్య పృష్ఠికశిఖా (అలికా), బాహ్యపృష్ఠకీయార్బుదమ్ వా శిఖా.

Frontal C: అగ్రశిఖా, లలాటశిఖా.

Iliac C: ఉఖా. వ్యా:- జఘనచూడాతుఙ్గప్రదేశః, జఘనధారా, శ్రోణికఫాలధారా, శ్రోణిశిఖా. శ్రౌణిశిఖా. తె. జఘనమూడ.

Inferior turbinated C: అధరాలికా.

Infra temporal C: శఙ్ఖాధరశిఖా.

Internal occipital C: ఆన్తరపృష్ఠకీయశిఖా.

Inter osseous C: జఙ్ఘాన్తరశిఖా.

Intero chanteric C: కన్దకాన్తరశిఖా.

Lateral sacral C: త్రికపార్శ్వకశిఖా.

Medial sacral C: మధ్యత్రికశిఖా.

Nerve C: తన్త్రశిఖా.

Neural C: తన్త్రశిఖా.

Occipital C: పృష్ఠకీయశిఖా, మూలకోటిః.

Pubic C: భగాస్థిశిఖరః వా కణ్టకమ్.

Sacral C: త్రికశిఖా.

Sacral articular C: త్రికసన్ధేయశిఖా.

Semilunar C: అర్ధచన్ద్రశిఖా.

Sphenoid C: స్ఫినకీయశిఖా.

Superior turbinated C: ఉత్తరాలికా.

Temporal C: శఙ్ఖమూడా, శిఖరః.

Cricoid: Ring-like. కృకమ్, వలయాకృతిః, వృత్తాకారః. వ్యా:- వలయ ఇవ అవయవ విశేషః.

C. cartilage - see cartilage.

Crista: a crest.

C. galli: సీవకచూడా, సీవకీయచూడా. వ్యా :- శిఖరకణ్టకమ్.

C. terminalis: అన్త్యశిఖా.

Cross: స్వస్తికమ్. వ్యా :- పరస్పర అఙ్ఘిత రేఖా, ద్వయోత్పన్నాని క్రూశాకారాణ్యఙ్గాని. తె. స్వస్తికము. వి. ఒకదానిపై నొకటి అడ్డముగ (+) ఇట్టి యాకారమున నుండు అవయవ విశేషము.

Crown - see corona.

Crura: the plural of crus. అఙ్ఘ్రియః. చరణౌ, జఙ్ఘాకాణ్డౌ. వ్యా :- చరణవదధః ప్రవృత్తా ప్రరోహాః. తె. పాదములు, పిక్కలు. వి. పాదముల పిక్కలబోలు అవయవ భాగములు.

C cerebelli: the peduncles of the cerebellum. అధరాపమస్తిష్కపదకద్వయమ్.

C. cerebri: the peduncles of the cerebrum. మృణాలకద్వయమ్, మాస్తిష్కపదకద్వయమ్.

Crus: a leg; a leglike structure. (1) అఙ్ఘ్రిః, (2) జఙ్ఘా, జఙ్ఘాకాణ్డః.

తె. పిక్క. వి. మోకాలునుండి చీలమండలము వరకుగల శరీరభాగము. కాలువంటి అవయవ నిర్మాణము. పాదము.

C. helicis or helex. శష్కులీ ప్రాన్తవలయ చరణమ్.

Crypt : a small sac or follicle. A glandular cavity. కుహరమ్, గుహా.

Tonsillar. C. ఔపజిహ్వక కుహరమ్.

Crystal : solid substances of definite geometric form resulting from the action of natural forces. ఉపలః, స్ఫటికః, స్ఫటికోపలః, సితోపలః. వ్యా :- ఫలకసహిత ఉపలః. తె. పలుగురాయి, రవ్వ?. స్ఫటికము. వి. కోణములు, అంచులు, పలకలు తేలియుండు రాళ్లు.

Cube : ఘనః. తె. ఘనము.

Cubic : ఘనాకృతిః. తె. ఘనాకారముగల.

C. lamina - see lamina.

C. millimetre : ఘనమూల శతాంశమానః.

Cubit, Cubitus : the forearm అరత్నిః. see arm. మూర.

Cubital : pertaining to the forearm. అరత్నీయః, ప్రకోష్ఠీయః.

C. fossa - see fossa.

Cuboid : like a cube. (1) ఘన. ఘనాకృతిః. తె. ఘనాకారము. (2) అల్పఘనాకారః.

C. bone : a small bone of the foot - see bone.

Cul-de-sac : behind pouch or sac, or a passage without an outlet, సంవృత శరీరచ్ఛిద్రాః. తె. ముడుచుకొనియుండు శరీర రంధ్రములు. ఉ:- రోమకూపములు.

Culmen : కీటకమూర్ధా.

C. monticuli, the highest lobule of the cerebellum. పరమోచ్ఛ్రిత ఉపమస్తిష్కఖణ్డః.

Cuneate : wedge-shaped. 1 కీలాకారః. తె. ఉలిరూపములో నున్న అవయవ విశేషము 2. పరికోణః.

C. fasciculus-see fasciculus.

C. nucleus - see nucleus.

C. tubercle : కోణమూడికా.

Cuneiform : కీలకాకారః, పరికోణాకృతిః, తె. ఉపలకము, కోణకము.

C. bones - see bone.

External C : బహిఃకోణకమ్.

Internal C : అన్తఃకోణకమ్.

Middle C : మధ్యకోణకమ్.

Cup : చషకమ్. తె. వి. (U) యొ అక్షిలోనుండు పానపాత్రవంటి అవయవ విశేషము.

Curtain : పటలమ్, యవనికా. తె. తెర. Eye-lids as a curtain. వర్త్మ

పటలమ్. తె. కన్నెర, వి. కంటికి తెరగానుండు పొర.

Curvature : కుటిలతా, వక్రిమా. తె. వంకర, వంపు.

Anterior C : పురస్తన వక్రిమా.

Greater C : ఆమాశయ తలికా, ఆమాశయపృష్ఠికా.

Lesser C : ఆమాశయక్రోడికా.

Posterior C : పశ్చిమ వక్రిమా.

Cushion : ఉపధానికా, తె. తలగడ, దిండు.

Anterior C : పురస్తనోపధానికా.

Left C : వామోపధానికా.

Cusp : the pointed crown of a tooth. దన్తచూడా, దన్తాగ్రః, తె. కోరపన్ను, దళము వి. పంటికొన, పంటిమొన.

Cuspid teeth : the four teeth that have conic crowns - see teeth.

Cutaneous : pertaining to the skin చర్మీ, చార్మికః, త్వాచః, త్వక్ సమ్బన్ధి. తె. చర్మమునకు చెందిన.

Cuticle : the epidermis or scarf skin. అవభాసినీ. వ్యా :- బాహ్య చర్మ, బాహ్యత్వక్. తె. చర్మముపై పొర, ఉపత్వక్కు.

Cutis : the derma or true-skin. (1) వేదనీ, వేదినీ (2) చర్మ, త్వక్. తె. చర్మము. తోలు, స్థూలచర్మము.

C. plate : త్వక్ఫలకమ్.

C. vera - see corium

Cutting margins of teeth : దన్తాగ్రాణీ. తె. మునిపండ్లు, పళ్ళు.

Cycle : revolution చక్రమ్ (న) చక్రావర్తః. తె. చక్రము. వి. కుమ్మరిసారెవలె గుండ్రముగా తిరుగుట (కు), చుట్టివచ్చుట.

Cardiac Cy : హృచ్చక్రమ్ (న), హృత్కార్య చక్రమ్, హృద్వ్యాపార ప్రణాళీ తె. హృదయచక్రము. వి. దీనినడక కుమ్మరిసారెవలె నుండును.

Endometrial Cy: గర్భాశయాన్తర కలాచక్రావర్తమ్ (న).

Menstrual Cy: ఆర్తవ వా ఋతు చక్రావర్తమ్ (న).

Oestrous Cy : స్త్రీమద చక్రావర్తమ్ (న).

Ovarian Cy : డిమ్బగ్రన్థ్యావర్త చక్రమ్.

Pituitary Cy : పైయూష చక్రావర్తమ్ (న).

Sexual Cy : లైఙ్గిక చక్రావర్తమ్ (న).

Cylindrical : వర్తులః, వర్తులాకృతిః, వర్తులాకార స్తమ్భః. తె. గుండ్రని. వి. వర్తుల స్తంభాకారమైన.

Cyst : a membranous sac containing fluid. కోశః, ద్రవకోశః. తె. కోశము, తిత్తి. వి. శరీర

మున ద్రవములూరు తిత్తి. చిక్కని ద్రవముండు తిత్తి.

Blasto C : బలిష్ఠకోశః.

Congenital C : వృక్కాన్తర సహజ సుషిరమ్.

Gall C. - see bladder.

Oto C: శ్రోత్రకోశః.

Cystic : (1) pertaining to a cyst. కోశీయ, ద్రవకోశీయ. తె. తిత్తికి చెందిన. (2) relating to the urinary or the gall bladder. మూత్రపు సంచికిగాని. పసరుతిత్తికిగాని చెందిన.

C. duct : that of the gall bladder. పిత్తనాళీయ. తె. పసరు తిత్తికి చెందిన.

Cyte : cell. అణుః, గర్భకః, శలకమ్, సత్త్వమ్, సత్త్వః. తె. అణువు, కణము, చిన్నపలుకు.

Archeo Cy : a wandering cell. పరిభ్రమణశలకమ్.

Basophil leuko Cy. మూలవర్ణ ప్రియశ్వేత సత్త్వః.

Chromo Cy : any colored cell. క్రమాధీనసత్త్వః, రఞ్జకాణుః, రఞ్జితశలకమ్. వర్ణితశలకమ్.

Clasmato Cy : a large cell with a tendency to break into pieces. భఙ్గురశలకమ్. తె. వి. చిన్నముక్కలుగా విడిపోవు స్వభావముగల కణము.

Eocyte : a wandering cell పరిభ్రమణ శలకమ్, శ్వేతసత్త్వః.

Eosinophil leuko Cy : ఖుర సవక్రియ శ్వేతసత్త్వః.

Erythro Cy : a red blood corpuscle. రుధిరగర్భకః, రుధిర సత్త్వః, లోహితసత్త్వః, లోహితాణుః. తె. రక్తకణము.

Gameto Cy : గుణసత్త్వః, ప్రాథమిక లిఙ్గశలకమ్, ప్రాథమిక శలకోత్పాదక శలకాని (బ. వ), లిఙ్గ శలకమ్, లిఙ్గశలకోత్పాదక శలకమ్.

Hemo Cy : a blood-corpuscle. రుధిరగర్భకః, తె. రక్త కణము, రక్తాణువు.

Leuco Cy : a white blood-corpuscle. Archeo cyte. శ్వేత సత్త్వః, శ్వేతాణుః. తె. తెల్లకణము, తెల్ల రక్తకణము, తెల్లపలుకు.

Lympho Cy : a lymph-corpuscle or cell. లసీకాణుః, లసీకాసత్త్వః.

Micro Cy : a dwarf corpuscle in anaemic blood. అణుసత్త్వః, సూక్ష్మాతి సూక్ష్మ సత్త్వః (శలకమ్). తె. పాండురోగి రక్తములోనుండు చిన్నకణము.

Mono Cy : a large mononuclear leuko cyte. క్షుత్రకణః, బృహత్సత్త్వమ్, బృహత్కేన్ద్రిక శ్వేతాణుః.

Myelo Cy : a large mononuclear leukocyte derived from bone marrow. మజ్జశలకమ్. మజ్జసత్త్వః (రక్త, మజ్జస్థః) తె. తెల్లమూలుగ కణము. వి. మూలుగలో నుండు తెల్ల పెద్దకణము.

Neutrophile leuko Cy : వర్ణప్రియ శ్వేతసత్త్వః.

Oo Cy : an ovum before it has left a graafian follicle. ఓవసత్త్వః, వ్యా :- అనుత్స్రిబీజమ్

Phago Cy : a cell capable of engulfing other cells. భక్షకాణుః, తె. మ్రింగివేయు కణము. వి. ఇది యితర కణములను మ్రింగివేయు శక్తిగలది.

Polo Cy : polar body cell ధృవవిగ్రహః.

Primary Oo. Cy: ఆద్యఓవసత్త్వ, ప్రాథమిక యూవతమ్.

Rhodo Cy : a red blood corpuscle. శోణరక్తకణః. తె. ఎర్ర రక్తకణము, ఎర్రనెత్తురు పలుకు లేక కుదప.

Spermato Cy : germinal cell of a spermatozoon. పరమేష్ఠసత్త్వః, ప్రాథమిక పౌరుషశలకమ్.

Thrombo Cy : blood platelet, plays a part in the clotting of blood. త్ర్యమ్బసత్త్వః. వ్యా :- శలకాని స్వలోవర్తులాని, పీడ్యమానా నిత్యాకృతిభేదం వ్రజన్తి. తె. వి. నెత్తురుగడ్డ కట్టుటకు సహాయపడు ఒక విశేషకణము.

Cytology : the science of cell formation and cell-life. Subdivision of biology, consisting of the microscopic study of the body cell. అణువిజ్ఞానమ్, కలల కణవిద్యా, కలల బిన్దువిద్యా, కోశాణువిజ్ఞానమ్, కోశికాప్రకరణమ్, గర్భకవిజ్ఞానమ్, శలకవిజ్ఞానమ్, శలకశాస్త్రమ్, సత్త్వవిజ్ఞానమ్. తె. కలలకణశాస్త్రము.

Cytometer : సత్త్వగణకయన్త్రమ్. తె. కణములను లెక్కించు యన్త్రవిశేషము.

Cyton : a nerve cell; the body of nerve cell. చైతన్యమ్. వ్యా:- తన్త్రశలకస్యగాత్రమ్. ఎత జీవస్యాధిష్ఠానమ్. తె. నరకణము, నాడీశలకము.

Cytoplasm - see protoplasm. కఫః. కోశికాద్రవమ్. తె. వి. దీనిని కోశాణు భాగముగ నిర్ణయించవచ్చును. ఇది హరితవర్ణ కణములుగల రసము.

D

Dacryon : కనీనకోటిః. see point.

Dartos, ప్రావరణకోశః.

D. of scrotum. ముష్కతూణికా.

Decidua: (1) the membranous structure formed during gestation and thrown off after child birth. పాతుకీ, మూలకోశః, గర్భాశయ శ్లేష్మధరా కలా. వ్యా:- యూావతస్య కలలీభావాదధవాతస్య గర్భాశయ ప్రాప్తేః పూర్వమేవ గర్భాశయ స్సన్నద్ధస్తదాగమనం ప్రతీక్ష్యావతిష్ఠత ఇతి స్వభావః. అత స్తద్గాత్రాస్తర్భాగావరణ భూతాయాం శ్లేష్మధరా కలాయాం కేచన ప్రధానావికారా ఉద్భవన్తి. ఏత దవస్థాయాం స్థితా శ్లేష్మధరాకలా "పాతుకీ" త్యుచ్యతే. గర్భకలా. గర్భాశయ కలా. తె. గర్భపొర, గర్భకోశము లోపలిపొర. గర్భాశయ ఆమత్వక్కు. వి. గర్భాశయము నావరించియుండు శ్లేష్మధరకల. ఇది దళసరిగ మృదువుగ స్పంజివలె నుండును; గర్భము ధరించినపు డేర్పడి ప్రసవానంతరము బయటికి వెడలిపోవును. (2) the membranous envelope of the ovum in utero: గర్భకలా, యూావతావృతకలా (గర్భకలా).

D. basalis: ఆధారగర్భకలా. తె. పిండాధారభాగము. వి. ఇది మావి యేర్పడు ప్రదేశము. (2) మూల పాతుకీ. వ్యా:- కలల లగ్నభిత్తి భాగస్థా పాతుకీ.

D. capsularis · covcring the rest of the chorionic villi. గర్భవేష్టనకలా. తె. పిండమును కప్పు భాగము.

D. cell: cell of d - sce cell.

D. reflexa: కోశపాతుకీ. వ్యా:- కలలకోశవత్ ఛాదయన్తీ పాతుకీ. కలలస్థానాత్ పరితః చర్మకోశవత్ ప్రసృతాకలా గర్భం ఛాదయేత్.

D. scrotina - sec D basalis.

D. vera: this lines cavity of the uterus పరపాతుకీ. వ్యా:- గర్భాశయ భిత్త్యాం కలల లగ్నేతర భాగస్థా పాతుకీ, పరతః సర్వతో వ్యాప్తా పరపాతుకీ. the uterine mucosa. సత్యగర్భకలా. వి. ఇది గర్భాశయము నావరించియుండు మిగిలిన కలాభాగము.

Mcnstrual D: ఆర్తవకలా.

Decussation: జాలమ్, అన్యోన్యలఙ్ఘనమ్, లఙ్ఘనమ్. వ్యా:- అన్తర్లగ్నక రేఖా వ్యత్యాసః, కోణాకోణి భేదనమ్. తె. జాలము, అడ్డకలియుట, ఒకదానినొకటి కలియుట, తక్కిడి.

Deep: అగాధః, గమ్భీరః, నిమ్న. తె. లో, లోతు, లోతైన.

Defensive: పరిత్రారక, రక్షకః తె. కాపు, కాపుగానుండు.

Deformity : అంగవైకల్యము, విరూపత్వము, రూపహాని.

Degeneration : గుణహానిః, మర్యాదాహానిః. తె. గుణహీనము.

Deglutition : swallowing. గరణం, గ్రసనం, నిగరణమ్. తె. మ్రింగుట, మ్రింగుడు, అన్ననిగరణమ్. తె. అన్నము మ్రింగుట, మ్రింగుడు.

Dehydration : నిర్జలత్వము.

Dendrite - see dendron.

Dendron : (1) అభివాహ ప్రవర్ధనః. ఉద్గమః. వ్యా:- కలకస్య ప్రతానీ ప్రరోహః. తె. నాడీకణశాఖల కొనలు. (2) ఊర్ణతన్తుః. తె. ఉన్ని జోచలవంటి చివరలు. (చివళ్లు) సాలీడు తంతు విశేషము.

D. of nerves : తన్త్రీ ప్రతాని ప్రరోహః.

Dense : (1) ఘనః. తె. దట్టము, మందము. (2) దన్తప్రరోహః.

Dens : A tooth. దన్తః. తె. పన్ను, పల్లు.

Dentin : the bony structure of the teeth. దన్తాస్థినిర్మితిః. తె. పంటిఎముక నిర్మాణము, ఎముకపంటి గట్టి పదార్థము. దన్తధాతువు.

Dentition : దన్తోద్భేదనమ్. తె. పళ్ళ మొలక, పళ్లరాక, పళ్ళు మొలచుట (వచ్చుట).

Depression : ఖాతః, నిమ్నః. తె. గుంట. పల్లము.

D. behind the femur. కుకున్దరః.

D. for prechinion bodies. కలాయగ్రన్థిధారణఖాతః. కలాయ గ్రన్థిధారణాయఖాతాని. (బ. వ)

Gasserion : D. అర్ధచన్ద్రగణ్డకార్ధ నిమ్నకా.

Ovarian D : అణ్డాశయగర్తః.

Derm - Derma : the true skin. అధస్త్వక్, తామ్రా, ధర్మా. తె. లోపొర. వి చర్మమందలి రెండవ పొర, ఇది రాగివన్నెగలది, తామ్ర.

Ecto. D - see Epiblast.

Endo-D-see Entoderm, or Hypoblast.

Meso. D-see Mesoblast.

Dermal : pertaining to the skin. అన్తస్త్వక్, చార్మికా. తె. చర్మ సంబంధమైన.

Dermatome : చర్మధామ.

Dermis : derma. అగాధత్వక్. అధశ్చర్మ, అన్తశ్శరీరత్వక్. అన్తస్త్వక్. తామ్రా. Deep layer of skin. లోచర్మపుపొర. వి. చర్మమందలి లోపలిపొర. లోపలి చర్మభాగము. ఇది రాగివన్నెగా నుండుటచే "తామ్రా" యని పిలువబడును.

Descending : అవరోహీ. తె. దిగువ, పైనుండి క్రిందికి దిగునట్టి.

Deviation : చ్యుతిః, మార్గవ్యతియానం, విమార్గగమనమ్. తె. జారుట, తొలగుట, దారినుండి ప్రక్కకుం

తొలగుట, వేరుదారి పట్టుట, మరలుట, దారితప్పుట.

Diameter : వ్యాసం (క). వ్యా :- పరిధి రేఖాన్తర్యాఖ్యాతావకాశస్య సమభాగద్వయ విభాజకీ. మధ్యానుగా ఋజు రేఖా. విష్కమ్భః. తె. అడ్డకొలత, వ్యాసము వి. ఇదివృత్తమును అరసున్న వలె రెండుగా చేయును. మధ్యరేఖ.

Diaphragm : the muscular wall between the thorax and the abdomen (1) నాభికలా, శ్రేణికా, శ్రేణికా. వ్యా :- ఉదరోరోగుహా యోర్మధ్యే శ్రేణికాఖ్య యాపేశ్యాకోఽపి సంవిభాగః. (2) ఉదర వక్షః స్థలమధ్యే శరీరభాగః. మధ్యచ్ఛదా, మహాప్రాచీరా, హృదయ బన్ధనమ్. తె. శరీరమధ్య పటలము. వి. ఉదరగుహను ఉరోగుహను వేరు చేసి రెంటికిమధ్య వెడల్పుగ నుండు తెఱవంటి పలచని మాంసపు పొర. (3) విభాజకమ్. వక్షోదరమధ్యస్థా పేశీ - శ్వాసపటలమ్.

D. sellae : వప్రికా.

Diaphysis : ఉపకేన్ద్రిః. ప్రాథమికాస్థీకరణ కేన్ద్రిః, ముఖ్యాస్థిఖణ్డః.

Diastole : the period of dilatation of the heart or artery. విస్ఫారః, హృదయ విస్ఫారః, హృద్వ్యాకోచః. వ్యా :- కర్ణకయోః కోష్ఠకయోః వికాసః, తె. హృదయము (గుండె) విప్ఫారుట. ఇది గుండె కొట్టుకొనునపుడు జరుగు స్వాభావిక క్రియ. హృదయ వికాస కాలావర్తః.

Auricular D : అలిన్ద విస్ఫారః.

Ventricular D : నిలయ విస్ఫారః.

Diencephalon - see Cephalon.

Digestion (1) పచనమ్. తె. అరుగుట, జీర్ణముగుట, జీర్ణము, పక్వమగుట. (2) జీర్ణమ్. వ్యా:- ఆహారపరిణామః.

Digestive : pertaining to digestion. పచన సమ్బన్ధీ. తె. జీర్ణమునకు చెందిన.

D. ferment : పాచకాగ్నిః, భూతాగ్నిః. తె. జఠరాగ్ని, భూతాగ్ని. వి. ఇది తినిన ఆహారమును జీర్ణము జేయును.

D. cavity - see cavity.

D. organs - see organ.

D. power : Heating element of the body. తేజః, మాయుః. తె. తేజము. శరీరమునకు వేడినిచ్చు మూలద్రవ్యము. శరీర వేడిమి.

D. tube with its appendages. పచననాడీ, పిత్తాశయః. తె. పిత్తాశయము, పిత్తాశయము. వి. పాచక పిత్తము ఉండుచోటు.

Digit : a finger or toe. అఙ్గులిః, అఙ్గుష్ఠః, తె. వ్రేలు, బొటనవ్రేలు.

D. medius : మధ్యమా, మధ్యమికా. తె. నడిమి వ్రేలు.

Inter nodal length of the

D - see nodes.

Webbed. D : పటలాఙ్గుళిః (ల్యః). వెడల్పుగనుండు వ్రేలు వ్రేళ్ళు.

Digital : అఙ్గులీయ, అఙ్గులిసమ్బన్ధి. తె. వ్రేలుకు చెందిన.

D. furrows : యవపఙ్క్తయః. తె. గోధుమరేఖలు. వి. వ్రేళ్ళ గణుపులవద్దనుండు యవలవంటి రేఖలు.

D. Joints - see joint.

D. nodes - see Node.

D. Pulp : నఖమాంసమ్. తె. గోటిమాంసము. వి వ్రేళ్ళ చివర గోళ్ళక్రిందనుండు మాంసము.

Inter D. lines - see D. furrows.

Dilation; Dilatation : వికాసః, విస్ఫారః. తె. వికసించుట, వికాసము, విప్పారుట.

Dilator : విస్ఫారకః. తె. వికసింపజేయునది.

Diploe : శైలవకః.

Direction : అభిసందానమ్, ఉద్దేశః, నిర్దేశః, ప్రేరణా.

Disc : a circular plate or surface. (1) చక్రః, మణ్డలమ్ వ్యా:- చక్రవాళాకృతీని ప్రాయో నేత్ర సమ్బన్ధీని వృత్తస్థానాని. తాని పఞ్చ ప్రధానాని.కి యథా:- వర్త్మ, సన్ధి, శుక్ల, కృష్ణ, దృష్టిమణ్డలాని. తె. మండలము. వి. ఇవి కంటి యందలి చక్రవాళాకారముగల గుండ్రని తావులు.

Articular D : సన్ధివటికా, సన్ధేయ వటికా.

Embryonic D : గర్భపత్రమ్, భ్రూణమణ్డలమ్.

Fibrocartilaginous D : తాన్తవ తరుణాస్థి మణ్డలమ్. వి. పలచగను చట్టు (పిప్పట)గనుండు అండాకారము గల అవయవ విశేషము. ఇది తాన్తవ తరుణాస్థి నిర్మితము.

Inter vertebral D : అన్తరక శేరుకాచక్రః పృష్ఠ్యన్తర వటికా.

Optic D : దార్శనవటికా, నేత్ర మణ్డలమ్, సితబిమ్బమ్. తె. నేత్ర బింబము.

Papilla D - see papilla.వటికా. వ్యా:- ఈషన్మధ్యానీతాని, మధ్యోన్నతాని, సమాని వా వృత్తాకృతీన్యఙ్గాని, వృత్తకాపరపర్యాణి. తె. గుండ్రని అవయవములు. వి. మధ్య కొంచెము పల్లమును, ఎత్తును, సమానమునుగల గుండ్రని వస్తువు. (అవయవ విశేషము). బుడిపె, వటిక.

Discharge : ప్రస్రావః, విసర్జనమ్, స్రవణమ్, స్రావః. తె. కారుడు, పారుడు. వి. ఏదైన నీటివంటి పలచని వస్తువు శరీరముచుండి కారుట, స్రావము. వి. పలచని నీటివంటి వస్తువు.

Menstrual D : ఆర్తవమ్,

ఋతురక్తమ్, ఋతుస్రావః. తె. ఋతురక్తము, కెలకరి, ముట్టు. వి. (1) ఆర్తవం, నిరుక్తః- రక్తమేవ స్త్రీణాం మాసి మాసి గర్భకోష్ఠమును ప్రాప్యత్ర్యహం ప్రవర్తమాన మార్తవమాచక్షతే, అ. సం. శా. అ1; అ. వ్యా. శా. అ. 1-17 (2) ఆర్తవం. నిరుక్తిః- ఋతౌ భవ మార్తవం మా. ని. పరిమాణం:- మాతుర్ద్వి త్రి బిన్దుకౌవసం శోణితం— అరుణవక్తః, స్త్రీరజః—హేమాద్రిః. అ.హృ.సూ అ1-9 వ్యా. తె. వి. స్త్రీల మర్మావయవము (యోని) నుండి నెలకొకసారి వెడలు మలినరక్తము, ముట్టు (ముట్టుట, వెలుపలనుండుట) కడకెళ్లు, కడజేరుట.

Discoid : ఫలకాకృతిః. తె. పలక వంటి యాకారము.

Discus: a disc : అట్టనమ్, చక్రమ్.

D. proligerus : అన్తర్కోత్పాదక శరావః. వ్యా:- ఎవయావత మావృణోతి.

Dislocation : చ్యుతిః, స్రంసః.

D. of joint : సన్ధిచ్యుతిః. తె. కీలు జారుట.

D. of organ : అవయవచ్యుతిః.

Displacement : స్థానభ్రంశః తె. ఒకచోటునుండి జారుట. జారుడు, పట్టువిడుట.

Dissection : విచ్ఛేదః, వ్యవచ్ఛేదః. తె. కోసి విడదీయుట.

Distal : away from the centre, peripheral. దూరస్థః, విప్రకృష్టః. తె. దూరపు, దూరముగానున్న, దూరమైన.

D. carpal row : శలాకాధిష్ఠానమ్. తె. సన్నని పొడవైన ఎముకల వరుస. వి. ఇది కొళ్ళయందు చేతుల యందు ఉండును.

D. phalanx - see phalanx.

D. portion - see portion.

D. third part of leg : పిణ్డీ పదమ్(?) తె. మడమ. వి. చీల మండలమునకు దగ్గర క్రిందివైపున నుండు గట్టిమాంసపుముద్ద.

Distance : అన్తరమ్, దూరమ్. తె. ఎడము, దూరము.

D. between two canthus : నయనాన్తరమ్. తె. రెండు కనుగొలకుల మధ్యగల దూరము.

D. of lips : after opening the mouth. వదనాన్తరమ్. వ్యా:- ముఖస్య అన్తరమ్ (డల్హనః). తె. నోరుతెరవగా రెండు చెలమలమధ్య నేర్పడు దూరము.

Inter labial D. of the mouth - see D. of lips.

Distention : ఆతతిః, ఆధ్మానమ్, వితతిః తె. ఉబ్బరము, ఉబ్బు, ఊదు, వికాసము.

District : ప్రదేశః, మణ్డలమ్. తె. మండలము.

Divergence : separation as of axes. అపగమనమ్. ఉపసరణమ్, కేన్ద్రాపసరణమ్. తె. వికేన్ద్రీకరణము.

Diverticulum : A small pouch అపగతిః, అల్పకోశః, అల్పగుహా, ఉపగుహా. వ్యా :- ముఖ్యగుహాయాః శాఖావదుత్పన్నా అల్పగుహా. తె. చిన్నగుహ, చిన్నతొఱ్ఱ, చిన్న బిలము.

Allantoic D : అలి(లి)న్దోపగుహా.
Cavernous D : సుషిరోపగుహా.
Duodenal D : ఉణ్డుకీయోపగుహా.
Endodermic cloacal D : అన్తర్ధర్మీయ నిర్హరణోపగుహా.
Endo dermic D : అన్తర్ధర్మీయోపగుహా.
Hypophysial D : హైయూషోపగుహా.
Nephro D : వృక్కీయోపగుహా.
Pulmonary D : పుప్ఫుసోపగుహా.
Ureteric D : గవీనీయోపగుహా.
Ventral D : ఉదరోపగుహా, ఉదర్యోపగుహా.

Division : ఖణ్డః, పరిచ్ఛేదః, విభాగః. తె. పంపకము, ముక్క, విభాగము.

Amitotic D : అవ్యవహితవిభాగః.
Cell D : కలకవిభాగః. తె. కణ విభజనము, కణవిభాగము, కోశ విభాగము,
Direct D : అవ్యవహిత విభాగః. తె. ప్రత్యక్షకణ విభజనము, సమవిభజనము, సాక్షాత్తు విభాగము.
D. into right & left: దక్షిణ వామవిభాగః, సవ్యాపసవ్య విభాగః. తె. కుడి ఎడమల పంపిణి (విభాగము.)
Indirect D : వైకారిక విభాగః, వ్యవహిత విభాగః. తె. అప్రత్యక్షకణ విభజనము.
Ischiorectal D : కుకున్దర గుద విభాగః,
Mitotic D : ప్రథమ విభాగః, బహువారబీజకణ విభాగః.
Nuclear D : జీవాణు కేన్ద్రిక విభాగః.
Posterior Visceral D : పశ్చిమాజ్యక విభాగః.
Reduction D : అపచయాత్మక విభాగః.
Urogenital D : మూత్రజననేన్ద్రియ విభాగః.

Dome : ధామ. తె. కలశము, గుమ్మటము.

Dorsal : pertaining to the back. అభిపృష్ఠః. పృష్ఠ్యః, పృష్ఠీయః, పృష్ఠిః (బీజధర్మకలా భాగః). తె. వీపుకు చెందిన, వెనుక.

D. anastomosis : పృష్ఠ్యసమేలనమ్.
D. aorta - see aorta.
D. border : పృష్ఠ్యధారా.
D. end : పృష్ఠ్యాగ్రమ్.

D. lamina - see lamina.

D. nerves of the forearm: బాహ్యకణ్డరాః. తె బయటి కండలు, నరములు.

D. nerves of the upper limbs: బాహుకణ్డరాః. తె. భుజమునకు వెనుకవైపున నుండు కండలు, నరములు.

D. surface: పృష్ఠతలమ్.

D. surfacc of the pubis: జఘన బహిర్భాగః. తె. పిఱుదు. వి. చట్టకలిసియుండు వెలిభాగము, నడుముక్రింది భాగము.

D. tendons of the body: బాహ్యస్నాయవః. తె. వెలిస్నాయువులు.

D. vertebra - see vertebra.

Rete D. of foot: పాదపృష్ఠజాలకమ్. - see rete.

Dorso nasal: నాసావంశః. తె. ముక్కుదూలము.

Dorsum: the back. (1) పశ్చాద్భాగః. (2) పృష్ఠమ్. తె. వీపు, వెనుకభాగము, వెన్ను.

D. epiphii: సుషుమ్నాపీఠమ్.

D. of the foot: ఉత్తరపాదః, పాదపృష్ఠః. తె. మీగాలు, పాదముపైభాగము, ప్రపదము.

D. of hand: పాణిపృష్ఠః. తె. మీజెయ్యి.

D. of leg: ప్రపద. తె. మీగాలు.

D. of the tongue: pharyngeal pait. జిహ్వామూలమ్. తె. నాలుక మొదలు. వి. ఇది గొంతులో ననేక అవయవములతో నతకబడియుండును.

D. of the upper limb: ఊర్ధ్వశాఖా, బాహుపృష్ఠమ్. తె. వెనుచేయి, చేయి. వి. చేతివెనుకభాగము.

D. sella: పర్యాణికాపృష్ఠమ్, సుషుమ్నాపీఠమ్.

Douglas's pouch: గర్భాశయపక్వాశయపుటః.

Drum: tympanum. పటహః, పుటః.

Ear D: కర్ణపటహః, కర్ణపుటః, శ్రుతిః. తె. కర్ణభేరి, చెవిగూబ, చెవితప్పెట.

Duct: a tube to convey a liquid. కుల్యా, నాళీ(డీ), ప్రణాళీ, వాహినీ, స్రోతః. తె. గొట్టము, నాళము.

Ducts: (1) కుల్యాః, నాళ్యః, ప్రణాళ్యః, వాహిన్యః, స్రోతాంసి. వ్యా:- స్థూలతరా ద్రవవహానాళ్యః. తె. గొట్టములు, నాళములు. వి. ద్రవములను ఒకచోటనుండి వేరొకచోటకు గొనిపోవు మిక్కిలి లావైన గొట్టములు లేక నాళములు, ప్రవహించు గొట్టములు. (2) Tubes or canals in body conveying chyle, lymph, or body

elements and secretions. (Named from function, as biliary). It is indeed these channels that by conveying the body elements, which are undergoing metabolic process subserve the purpose of circulation. Tubular structures of the body. అన్తర్ముఖ స్రోతాంసి, అభివాహీని, స్రోతాంసి. స్రోతసాం కర్మ :- స్రోతాంసిఖలు పరిణామమాపద్యమానానాం ధాతూనామభివాహీని భవన్త్యయనార్థేన. చ. వి 5. అ. 3 గద్యం. వ్యా :- పరిణామ మాపద్యమానానామితి - పూర్వ పూర్వ రసాదిరూపతా పరిత్యాగే నోత్తరోత్తర రక్తాది రూపతా మాపద్యమానానాం. అయనార్థే నేతివచనాన్న స్థిరాణాం ధాతూనా మభివాహీని భవన్తి స్రోతాంసి. కింతు, దేశాంతర ప్రాపణే నాభివాహీని భవన్తి. ఏవం (చక్రపాణిః).

స్రోతో నిరుక్తిః వా లక్షణం, యథా:- "మూలాత్ ఖాదన్తరం దేహే ప్రసృతం త్వభివాహియత్ । స్రోతస్తదితివిజ్ఞేయం సిరాధమని వర్జితం." సు. శా. అ. 9-13 తె. శరీరమున హృదయము మొదలగు అవయవ ఛిద్రములనుండి స్రవించు ద్రవాదులను ఒకచోటనుండి వేరొక చోటికి పోవుట కేర్పడియుండు సిరాధమనీ వర్జితమైన ఆకాశమును స్రోతస్సని తెలియవలెను. (2) ఆకాశీయావకాశానాం దేహేనామాని దేహినాం। సిరాః, స్రోతాంసి, మార్గాః, ఖం, ధమన్యః, నాడ్యః, ఆశయాః (సు.శా. 9.అ.) తె. వి. శరీరమున ఆకాశగుణము గలిగి రిక్తములు - వట్టిగానుండునవి సిరలు, స్రోతస్సులు, మార్గములు, అవకాశములు, ధమనులు, నాడులు ఆశయములని వ్యవహరింప బడును. (3) స్రవణాత్ స్రోతాంసి తె. వి. స్రవింపజేయునవి స్రోతస్సులు, కార్చునవి లేక ద్రవములు కారుటకు వీలుగా నుండునవి స్రోతస్సులు.

స్రోతసాం స్వరూపమ్. యథా:- "స్వధాతు సమవర్ణాని వృత్తస్థూలాన్యణూనిచ । స్రోతాంసి దీర్ఘాణ్యాకృత్యా ప్రతాని సదృశానిచ" చ. వి. అ. 5, శ్లో. 25 "స్వధాతు సమవర్ణత్వమేవ స్రోతసాం లక్షణమితి జ్ఞేయం"

స్రోతసాం కర్మవైశేష్యం. యథా:- తాని (స్రోతాంసి) తు ప్రాణాన్నోదక రసరక్తమాంసమేదో మూత్ర పురీష శుక్రార్తవవహాని" సు. శా. అ. 9-12 గద్యభాగః. ప్రాణాన్నవారి రసశోణిత మాంసమేదో వాహిత్వం స్రోతసాం" ఇతి డల్హణః. సు. శా. అ. 9-3 గద్యవ్యాఖ్యానే. తె. అంతర్ముఖ నాళములు,

స్రోతాంసి=గొట్టములు, నాళములు, స్రోతస్సులు. వి. శరీరమున పలుతెర గులుగానుండు నాళములు. ఇవి పూర్వరూపము వీడి పరరూపము దాల్చు రస రక్తమాంసాది ద్రవఘన ధాతు ద్రవ్యములు. అంతర్ముఖముగా ప్రవహించుటకు వీలుగా నుండు నాళములు.

Accessory pancreatic D : అగ్న్యాశయ పృష్ఠ్యఖణ్డ ప్రణాళీ, ఉపాగ్న్యాశయ ప్రణాళీ.

Aqua D : అమ్బునాళీ, ఉదకవహ స్రోతః, తె. ఉదకవహ స్రోతస్సు. వి. నీరు గొనిపోవు నాళము.

Bellini's D : మూత్ర ప్రణాళీ, వృక్కవాహినీ.

Bile D : క్లోమనాడీ, పిత్తప్రణాళీ, పిత్తనళికా, పిత్తవహస్రోతః, పిత్త వాహినీ, తె. పిత్తనాళము. పిత్త రసము ప్రవహించు నాళము. పైత్యపు గొట్టము.

Cloacal D : నిర్హరణీయ ప్రణాళీ.

Cochlear D : కమ్బుప్రణాళీ.

Common bile D : సముదితపిత్త ప్రణాళీ, సాధారణీ పిత్తనళికా.

Conveying the digestive secretion D : తేజఃపథః. తె. ఆహారమును అరిగించు (జీర్ణింపజేయు) రసము పూరు నాళము.

Cystic D : the excretory duct of the gall - bladder. పిత్తకోశనాళికా, పిత్తాశయప్రణాళీ పిత్తాశయవాహినీ.

D. of bellini - see bellinis D.

D. of cuvier : తిరశ్చీనకాణ్డ వాహినీ.

D. of seminal vescicle : శుక్రా శయ ప్రణాళీ.

Efferent D : అపగామి ప్రణాళీ, ఉత్సర్జక వాహినీ, శుక్రనాళీ, శుక్ర వహస్రోతః. తె. శుక్రనాళము. వి. అండకోశమునుండి శుక్రమును వెడల గొట్టు నాళము (వెడలించు).

Ejuculatory D : ఉద్వమనికా నాళీ. పుంస్త్వవహాని స్రోతాంసి. (బ. వ.) రేతోమార్గః, శుక్రప్రసేకః, శుక్రప్రసేకనళికా, శుక్రవహ స్రోతః, శుక్రహారిణీ, శుక్రోద్వమనీ నాళీ, శుక్రవహేద్వే (విసర్గాయ). తె. వీర్యనాళములు, శుక్రనాళములు. వి. ఈ నాళములు శుక్రమును కార్చును లేక వెలువరించును; ఇవి రెండు.

Epithelial D : తనుప్రణాళీ.

Galactophorous. D. Milk - bearing D : క్షీరవహస్రోతాంసి, స్తన్యవహస్రోతాంసి, స్తన్యవాహిన్యః. తె. పాలగొట్టములు, క్షీరవాహినులు. వి. పాలువచ్చు నాళములు.

Hepatic D : యకృత్ప్రణాళీ, యాకృతనాళీ.

Hepatic bile D : యాకృత పిత్త నళికా.

Lachrymal D : lacrimal D. అశ్రునాడ్యౌ(డ్యః). వ్యా:- కనీనికా స్థానయో రశ్రుమార్గౌ, అశ్రువహ స్రోతసీ (స్రోతాంసి). అశ్రువాహికాః. (బ. వ). అశ్రుప్రణాళీ, అశ్రవ ప్రణాళీ, జలవాహిన్యశ్శిరాః. తె. అశ్రునాళములు, కన్నీటికాలువ(లు) కన్నీటిగొట్టము(లు), కన్నీటిజాలు(ళ్ళు). వి. ఇవి కనుగొలకులనుండి నీటిని పూరించి వెలువరించును.

Lactiferous D : దుగ్ధవాహిన్యః, స్తన్యవహాశ్శిరాః, స్తన్యవాహిన్యః. తె. పాలగొట్టములు, స్తన్యవాహినులు. వి. స్తనము (చన్ను)లలో పాలను పూరించి వెలువరించు నాళములు.

Left D. of cuvier : వామసిరాకాండః, వామతిరశ్చీనకాండ వాహినీ.

Lymphatic D : రసకుల్యా, రస ప్రణాళీ(ళ్యః), రసనాళీ(ళ్యః), రస వహానాళీ. తె. రసనాళము(లు), లసీకానాళము(లు).

Mesonephric D : మధ్యవృక్క ప్రణాళీ.

Mulllerian D : ఉపవృక్క ప్రణాళీ, యౌనప్రణాళీ, పరమధ్య వృక్కప్రణాళీ.

Nasal D : నాసాప్రణాళీ. తె. ముక్కునాళము.

Naso lacrimal D : నాసికాశ్రవప్రణాళీ, నేత్రప్రణాళీ. తె. వి. అశ్రుకోశమునుండి ముక్కుదూలము మొదలువరకు నుండు నాళము. ఇది ముక్కుతోను, కనుగొలకులతోను సంబంధించియుండును.

Ovarion D - see ovi D. (Oviduct). Ovi D. the small tubes on each side of the uterus conveying the ova from the ovaries; the fallopian tubes. (1) ఆర్తవవహ స్రోతసీ, ఫలస్రోతసీ, బీజవాహిన్యౌ, స్త్రీబీజ వాహిన్యౌ, స్త్రీబీజ స్రోతసీ. (2) జరాయుపార్శ్వద్వే, డింభ నాడ్యౌ. (అత్రిసంహితా). తె. (1) ఆర్తవవహ స్రోతస్సులు, బీజ కుల్యములు, బీజనాళములు, స్త్రీబీజ వాహినులు, (2) అండవాహినులు, అండాశయ నాళములు. వి. ఇవి బీజ కోశములనుండి బీజములను గర్భాశయమునకు జేర్చు నాళములు.

Pancreatic D : అగ్నిప్రసేక స్రోతః, అగ్న్యాశయ ప్రణాళీ, అగ్న్యాశయవాహినీ, ఆగ్నేయ స్రోతః, ఉదరఖణ్డ ప్రణాళీ.

Pare urethral D : వరప్రసేకీయ ప్రణాళీ.

Paro-mesonephric D : పరమ వృక్కయౌన ప్రసణాళీ, యౌన ప్రణాళీ.

Parotid D : కర్ణమూలికాస్రోతసీ, పురఃకర్ణప్రణాళీ.

Primary excretory D : ప్రాథమిక విసర్జనీయ ప్రణాళీ.

Pronephric D : పురోవృక్కీయ ప్రణాళీ.

Right D. of cuvier : దక్షిణ తిరశ్చీనకోష్ఠ వాహినీ (సిరా).

Right lymphatic D : దక్షిణ రస ప్రణాళీ, దక్షిణరసకుల్యా.

Semilunar D : అర్ధచంద్ర ప్రణాళీ, అర్ధవృత్త ప్రణాళీ.

Slenson's D : కర్ణమూలికా స్రోతసీ.

Sublingual D : జిహ్వాధర ప్రణాళీ.

Sub maxillary D : హన్వధర ప్రణాళీ.

Sudoreferous D : స్వేద ప్రణాళీ.

Sweat D : స్వేదప్రణాళీ(ళ్యః), స్వేదవహస్రోతాంసి. తె. స్వేదనాళములు, చెమటపోయు నాళములు. రోహిణి.

Thoracic D : (1) ఔరస ప్రణాళీ, మహతీరసకుల్యా, ముఖ్యా రసకుల్యా, వామప్రణాళీ, వామరస కుల్యా, వామరసప్రణాళీ. (2) ఉరః కుహరరసవాహినీ, రసక్షీరవాహినీ. తె.వి. ఇది రసప్రపపైనుండు భాగము. రసక్షీరవాహిని.

Thyro glossal D : కాకల (అవటు) జిహ్వీయప్రణాళీ.

Umbilical D : నాభిప్రణాళీ, ప్రథమానాళీ. తె. బొడ్డునాళము.

Urogenital D : మూత్రజననేంద్రియ ప్రణాళీ.

Vitelline D : పైతలప్రణాళీ.

Vitello intestinal D : పైతలాన్త్రీయప్రణాళీ. (సుషిరవస్తః)

Wharton's D : the duct of submaxillary gland. హన్వధరీయ గ్రన్థిప్రణాళీ.

Wolffian D : మధ్యవృక్క ప్రణాళీ, యోనప్రణాళీ.

Ducta deferentia : వీర్యవాహిన్యా, శుక్రవాహిన్యా. తె. శుక్రనాళములు. శుక్రవహస్రోతస్సులు. వి. ఇవి అధివృషణిక చివరనుండి బయలుదేరును.

Ductule efferentia : శుక్రనాళీ.

Ductus afferans : ఆగామీ ప్రణాళీ ఉపశుక్రవహ ప్రణాళీ.

D. arteriosus : ధమనీయ ప్రణాళీ. ధమనీస్రోతః, సేతుధమనీ.

D. cochlearis : కమ్బుప్రణాళీ.

D. deferentes : శుక్రప్రణాళీ, శుక్రవహనాళీ. శుక్రవాహినీ,

D. endolymphaticus : అన్తర్లసీకా ప్రణాళీ.

D. prostate : ప్రాస్థప్రణాళీ, పౌరుష ప్రణాళీ.

D. Venosus: వాహినీయప్రణాళీ.

Duodenum : the first part of the small intestine. అన్త్రార్ధాభిః,

అన్నవహస్రోతః. వ్యా :- ఆమాశయాధరభాగః, అన్నవహేద్వే తయోర్మూల మామాశయోఽన్నవాహిన్యశ్చ ధమన్యః.సు.శా.అ.9-12. ఆంత్రమూలమ్, నాభి పురీతత్. వ్యా :- ఆమాశయస్య దక్షిణ ప్రాన్తతోఽధస్తాత్ ప్రసృతో వక్రాకారో నాభి అభ్యన్తర పురీతత్. ఆపూర్ణ మణ్డలాకారమఙ్గమ్. (1) గ్రహణీ. వ్యా:-పిత్తధరాకలా. పిత్తాశయః, పురీతత్, అగ్న్యధిష్ఠాననాడీ శివదాససేనః. చ. ద. 87 పృ. గ్రహణీ నిరుక్తిః యథా:- "అగ్న్యధిష్ఠానమన్నస్య గ్రహణాత్ గ్రహణీమతా" (2) గ్రహణీ. వ్యా:- క్షుద్రాన్త్రస్య పూర్వభాగః; పరితంత్రమ్. ప్రథమాన్త్రికభాగః, పచ్యమానాశయః. (3) "క్లోమ" ఇతి వినోదలాల్ సేనః (ఆయుర్వేద విజ్ఞానం). తె. ఆంత్రమూలము, గ్రహణి, పచ్యమానాశయము, గ్రహణి. వి. పిల్లప్రేవు మొదటి భాగము. ఇది గ్రహణి యనబడును. ఇచట పలచనిపొర ఆవరించియుండును. సగము జీర్ణమైన యాహారమిచ్చట పూర్తిగా జీర్ణమై సారముగను, కిట్టముగను విడిపోవును. ఇది "U" ఆకారమున నుండును. స్నేహపచనిముద్రికా ద్వారము.

Meso : D. పురీతద్ద్వారమ్.

Dura : dura matter. the outer membrane of the brain and spinal cord. గోర్దనాళావరణీ కలా, దృఢకలా, దృఢతానికా దృఢా, బాహ్యమస్తులుఙ్గ ధరాకలా, పర్యస్థికదృఢాకలా, వరాశికా. తె. మెదడు పైపొర, మెదడు వెలిపొర. వి. ఇది మెదడును, వెన్నుబామును ఆవరించియుండును.

Dye: వర్ణః (వర్ణకః). తె. రంగు, వన్నె, వర్ణము, వర్ణకము.

Basic D. మూలవర్ణః, మూలవర్ణకః.

Dynamic : గత్యాత్మక (ః).

Dynamo : విద్యుదుత్పాదక యన్త్రః, శక్త్యుత్పాదకయన్త్రః.

E

Ear : the organ of hearing. (1) కర్ణః, శబ్దపథః, శబ్దవహస్రోతః, శ్రవణమ్, శ్రుతిః, శ్రుతియన్త్రమ్, శ్రోత్రః, శ్రోత్రేన్ద్రియమ్. తె. చెవి, వీను. (2) ధ్వనిగ్రహః, శబ్దగ్రహః, శ్రవణపథః. తె. ధ్వనులను గ్రహించు యంత్రము, శబ్దగ్రాహి.

E. drum - see drum.

External E : బహిః కర్ణః, బాహ్యకర్ణః, బాహ్యశ్రోత్రమ్(ః). తె. బయటిచెవి, వెలిచెవి.

Internal E : అన్తఃకర్ణః, అన్తఃశ్రోత్రమ్, అభ్యన్తరకర్ణః, ఆన్తరశ్రోత్రమ్(ః), గహనస్రోతః. తె. లోచెవి.

Lobe of the E : కర్ణలతికా.

Lobule of the E : కర్ణపాలిః(ళీ), కర్ణపాలికా, కర్ణక్షీరమ్, కర్ణలతికా. తె. చెవితమ్మె, లమ్మె.

Middle E : మధ్యకర్ణః, మధ్యశ్రోత్రః. తె. నడిచెవి, మధ్యచెవి.

Pinna of the E : auricle; the external cartilaginous flap of the ear. కర్ణశష్కులిః. వ్యా :- కర్ణగతావర్తకా, కర్ణస్య శష్కుల్యాకృతి భాగః. తె. సుడి. వి. శంఖమువలెనుండు సుడి. ఇది లేతఎముకలచే నిర్మింపబడి బయటి కగుపడుచుండును.

Tip of the E : పాలిః. తె. తమ్మె.

Earthy: పార్థివ. తె. పృథివీ భూతమునకు సంబంధించిన.

Ecto : బాహ్యః. తె. బయటి, వెలి.

Ectoblast - see ectoderm.

Ecto-derm : the external primitive layer of the embryo. (1) ఆదికలా, బహిర్ధర్మా, బహిర్భలిస్థా, బాహ్యధర్మా. తె. పైపొర, వెలిపొర. (2) బహిస్త్వక్. వ్యా:- భ్రూణావృత ప్రాథమిక బాహ్యకలా, గర్భస్య బాహ్యత్వక్. తె. వి. పిండము నావరించియుండు సన్నని మొదటి వెలిపొర.

Ecto dermal cloac : బహిర్ధర్మీయ నిర్హరణకోశః.

Edge : ధారా, పాలిః. తె. అంచు.

Thin E : తనుధారా. తె. సన్నని అంచు.

Efferent : అపగామి, అపగామినీ. తె. బహిర్గమనముగల.

Ego : అహమ్. తె. అహంకారము.

Egotism : అహఙ్కారః. తె. ఆత్మాభిమానము.

Ejaculation : శుక్రప్రసేకః. తె. శుక్రస్ఖలనము.

Elasticity : స్థితి స్థాపకత్వమ్. తె. విల్లువంటిగుణము. వి. యథాస్థితికి వచ్చుట.

Elastin : ఇలాస్తినమ్. వ్యా. పీతతాన్తవ ధాతౌస్థితః కించిద్వస్తు విశేషః, ఏతద్వసాయాః ప్రకార భేదః. తె. పచ్చతాన్తవ ధాతువులోని వస్తు విశేషము. ఇది క్రొవ్వులోని భేదము.

Elbow: అరత్నిః, కఫోణిః, కుఫోణికా, కూర్పరః, భుజమధ్యమ్. తె. మోచెయ్యి.

Electro : relating to electricity విద్యుత, వైద్యుత. వ్యా :- విద్యుత్సమ్బన్ధి.

E. negative : ఋగ్వ్యన్నజర్ధకమ్. తె. ఋణవిద్యుత్తు.

E. lysis. విద్యుద్విశ్లేషణః, వైద్యుత విశ్లేషణః.

E. lytes. విద్యుద్వాహకలవణాని, విద్యుద్వికారాః. తె. విద్యుద్వాహక లవణములు.

E. positive : ధనవిద్యుదాకర్షకమ్. తె ధనవిద్యుత్తు.

Eleidin. ఎలీడినమ్, అస్వచ్ఛకేరటినమ్.

Element : కేవల ద్రవ్యమ్, తన్మాత్రా, ధాతుః, బీజమ్, భూతమ్, మూల తత్త్వమ్, మూలద్రవ్యమ్, తె. తత్త్వ పదార్థము, మూలద్రవ్యము, మూల పదార్థము, మూలవస్తువు.

Body E : శరీరధాతుః. వ్యా:- రస రక్తాదిధాతవః. తె. శరీర ధాతువులు.

Compound E. సంయుక్త ద్రవ్యమ్

Conscious E : చేతనాధాతుః.

E of the body - see body E.

Proto Es : మహాభూతాని. తె పంచభూతములు.

Tissue E : ధాత్వణుః.

Elevation : అధిరోహః, ఉచ్ఛ్రాయః, ఉత్సేధః, కూటః, ప్రవర్ధనకమ్. తె. ఎత్తు, ఉచ్చము, దిబ్బ. వి. కొంచెము ఎత్తుగా పెరిగిన అవయవ విశేషము.

Elliptic, Ellptical : oval. (1) అణ్డాకారః. తె. గ్రుడ్డు ఆకారము గల. (2) ఉపవృత్తమ్, ప్రవృత్తమ్.

Embryo, Embryon : a fecundated germ up to the fourth month. గర్భః. వ్యా :- (1) శుక్ర శోణిత జీవసంయోగేతు ఖలుకుక్షిగతే "గర్భ" సంజ్ఞాభవతి. చ. శా. 4-5 "శుక్రశోణిత జీవసంయోగః గర్భః" (2) శుక్రశోణిత సంసర్గమన్తర్గర్భా శయగతం జీవోఽవక్రామతి సత్త్వ సంప్రయోగాత్తదా గర్భోఽభిని ర్వర్తతే. చ. శా. 3. అ. 3 గద్యాంశః. (3) శుక్రశోణితం గర్భాశయస్థ మాత్మప్రకృతి వికార సమ్మూర్ఛితం "గర్భ" ఇత్యుచ్యతే. సు. శా. 5 అ. 3 గద్యాంశః. భ్రూణః. తె. గర్భము, పిండము, వి. గర్భాశయమున శుక్ర శోణిత జీవసంయోగమువలన నేర్పడు నట్టి ముద్ద.

Embryology : science of embryonic evolution 1. గర్భావక్రాన్తి శారీరః. వ్యా :- గర్భావ క్రాన్తిః అర్థః - గర్భస్య అవక్రాన్తిః ఉపగమనః, ఘనతరణ మితియావత్. గర్భావక్రాన్తిః (సు. శా. 3 అ. 1 గ. వ్యా. డల్హణః, 2. గర్భావ క్రాన్తిః. వ్యా:- గర్భస్యావక్రాన్తిః. మేలకః, ఉత్పత్తిరితియావత్ చ. శా. 3 అ. 1. గద్యవ్యా. చక్ర పాణిః 3 గర్భావక్రాన్తిః. అవక్ర మణం. సంప్రాప్తిః. యథాగర్భోఽగర్భ తాంసమ్పద్యతే. (అ. హృ. శా.1 అ.1 గద్య వ్యా :- అరుణదత్తః) గర్భావ క్రమణమ్, భ్రూణవిజ్ఞానమ్, భ్రూణ శాస్త్రమ్, స్వరూపలాభః, సూక్ష్మ గర్భజ్ఞానమ్. తె. గర్భ విజ్ఞానము. గర్భశాస్త్రము. శరీరాభినివృత్తి విజ్ఞా నము. వి. (1) గర్భధారణ మొదలు జన నము వరకు గర్భములో జరుగుచుండు పిండము పెంపుసొంపులను గురించి వివరించి చెప్పు విషయము. (2) గర్భ

పిండ విజ్ఞానము. వి. గర్భాశయమున పిండోత్పత్తిక్రమము, దాని పరిణామ విధానమును తెలియజేయు శాస్త్రము లేక పద్ధతి.

Embryonic : భ్రూణ, భ్రూణీయ. వ్యా:- భ్రూణసమ్బన్ధి. తె. పిండమునకు చెందిన.

E. area : భ్రూణక్షేత్రమ్, సూక్ష్మగర్భ క్షేత్రమ్.

E. circle : భ్రూణమణ్డలమ్.

E. colon : భ్రూణకోష్ఠః (భ్రూణకోష్ఠః).

E. disc : భ్రూణ వటికా

E. marrow ; భ్రూణ మజ్జా.

E. plate : భ్రూణ ఫలకమ్.

E. pole : భ్రూణకోటిః.

E. shiel - see E. area.

Eminence : process or protuberance. ఉచ్ఛ్రాయః, ఉత్సేధః, కుమ్భః. వ్యా:- కస్యచిత్ స్థానస్యేతరాపేక్షయోన్నత్యమ్. తె. ఎత్తు, ఉబుకు, ఉబ్బెత్తు, బొడిపె. వి. అన్నిటికంటె నున్నతమైన అవయవ భాగము.

Frontal E. అగ్రకుమ్భః, పురః కుమ్భః. వ్యా:- కూర్మపృష్ఠాకారః.

Hypobranchial E. అధోగలోత్సేధః,

Hypopharyngeal E. అధోగళోత్సేధః.

Iliopectineal E. శ్రోణికపాలభగాస్థిగ్రన్థిః.

Irregular E. విషమోత్సేధః.

Medial E. మధ్యోత్సేధః.

Mullerian E. యోనోత్సేధః.

Olivery E. జైతోత్సేధః.

parietal E. పార్శ్వకుమ్భః, పార్శ్వోన్నత్యమ్. వ్యా:- పిణ్డాకార ఉత్సేధః.

Eminentia : an eminencc. ఉత్సేధః,

E. arcuata: చాపోత్సేధః, శ్రోత్రచ్ఛదికూటమ్.

E. articularis: సన్ధేయోత్సేధః.

Enamel : మణివత్ సుతేజనీయం స్నిగ్ధద్రవ్యమ్. తె. వి. మణివలె మెరయు నునుపుద్రవ్యము, పూత.

E. of teeth : దన్తత్వక్, దన్తత్వళిక్, దన్తవల్కలమ్. తె. పంటిపొర. వి. పింగాణివంటి గట్టి పంటి పైపూత. ఇది పింగాణివలె తళతళ మెరయుచుండును. పన్ను అరిగిపోకుండా ఇది కాపాడును.

Encephalology : science of the brain. మస్తిష్కవిజ్ఞానమ్, మస్తిష్కశాస్త్రమ్.

Encephalon : the brain. గోర్దమ్, గోర్దః, మస్తులిఙ్గపిండమ్. తె. మెదడు.

E. bulb : గోర్దబుద్బుదమ్.

End : a termination. అగ్రమ్, అన్త్యమ్ తె. కొన, కొస, చివర.

Acromial E : అంసకూట బాహ్వగ్రమ్.

Cardiac E · ఆమాశయాగ్రమ్, హృదయాగ్రమ్.

E. artery : అన్త్యధమనీ. see artery.

E. brain - see telencephalon.

Free ends of the eye lashes. పక్ష్మాగ్రాణి.

Pyloric E : జఠరాగ్రమ్.

Sternal E: of collor bone. అక్షకాగ్రమ్.

Terminal ends of the cutaneous vessels: సిరాముఖాని. తె. రక్తనళిక కొనలు లేక చివరలు. వి. ఇవి చర్మముక్రింద విప్పారి యుండును.

Ventral E : ఉదర్యాగ్రమ్.

Endings : అన్తాః, అన్తాఙ్గాః. యథా:- హస్తపాద వదనాదయః. తె. కొనలు, చివరలు. వి. కొనలుగా తేలియుండు చేతులు, కాళ్ళు, మొగము మొదలగు అవయవములు, అన్త్యాఙ్గములు.

Endoblast - see protoplasm; the cell nucleus. అణుకేన్ద్రికమ్.

Endo cardial cushion : అన్తర్హృదయోపధానికా.

Endo cardium : lining membrane of the heart. అన్తర్హృదయకలా, అభ్యన్తర హృదయకలా, అభ్యన్తర హృదయస్తరః, హృదయాన్తర కలాకోశః. వ్యా:- ఏష స్తరః తనుమసృణ కలామయః. తె. గుండెకాయలో పొర, హృదయములోపొర. వి. ఇది పలచగను, నునుపుగ నుండును.

Endocrine : Internal secretion. అన్తః స్రావః. తె. లోస్రావము అన్తర్నిష్యన్ద (రసః నీరః.)

E. gland : ductless gland.

Endo derm : అన్తర్ధర్మా, అన్తర్భిత్తా, అన్తర్మాయవీ, అన్తస్త్వక్, ఆదికలా, తనుధాతుః. తె. పిండము లోపలి పొర.

Endodermic : అన్తర్ధర్మీయ.

E. D. cloacal diverticulum. అన్తర్ధర్మీయ నిర్హరణగుహా.

E. D. diverticulum. అన్తర్ధర్మీయోపగుహా.

E. D. cloacal sac. అన్తర్ధర్మీయ నిర్హరణకోశః.

Endo lymph - see lymph.

Endometrium : lining membrane of the uterus. గర్భకోశావరణీకలా, గర్భకోశాస్తరణ కలా.

Endomysium : అన్తరామిషీయా, మాంసధరాకలా - see membrane.

Endoneurium: a delicate connective tissue around nerve - fibers. అన్తఃపూణుకః. (కలా

(ప్రాచీరకా)

Endosmosis : inward osmosis; అనుప్రవేశః.

Endosteum. మజ్జధరా (కలా). see membrane.

Endothelial : (lining) lining of the circulatory system. రక్తధరాకలా. తె. వి. రక్తనాళముల లోను, రక్తాశయములందును ఆవరించి యుండు మిక్కిలి పలచనిపొర.

Endothelium : a lining membrane of vascular and serous cavity. అన్తరాస్తరణీ, అన్తస్తరీయమ్, ప్రతనుః. వ్యా:-హృదయ రక్తనాల యోద్యన్తర్భాగావరణ ధూతా. తె. రక్తధరాకలా. వి. హృదయము, రక్తనాళములు, ద్రవశోషకములు మొదలగువాని లోపలిపైపున ఆవరించి ఆవరణముగానుండు పలచని పొర. రక్తమును వహించు పలచని తరకవంటి పొర.

Energy : ఊర్జః, తేజః, మాయుః, సత్త్వః. తె. తేజస్సు, శక్తి.

Motor E : క్రియాధ్యతా. తె. క్రియాశక్తి.

Potential E : స్థితిజసత్త్వః.

Enlargement : వృద్ధిః, శ్వయథుః తె. ఉబ్బు, పెరుగు, పెరుగుదు, విస్తరణ.

Ensiform : sword-shaped. అగ్రపత్రమ్, అసిప్రరోహః.

Enteron : the intestine or alimentary canal. అన్త్రమ్ వా అన్నవహస్రోతః.

Entoderm - see hypoblast.

Entrails : the intestines. అన్త్రాణి. తె. ప్రేవులు.

Enumeration : గణనా, సఙ్ఖ్యాన్యసమ్. తె. ఎన్నిక. వి. వరుసగా లెక్కించుట.

E of the parts of the body. శరీరసఙ్ఖ్యా శారీరమ్. చ. శా 7. అ. 1. గద్యం.

Enzyme: (1) any chemical ferment formed in the body. (1) కిణ్వః, కిణ్వకః, ఫేనద్రవ్యమ్, ప్రకిణ్వమ్, సన్ధానకః, (2) ధూతాగ్నిః పిత్తః. తె. కిణ్వము, తోడు. వి పాంచభౌతికాగ్నులు. ఇవి పచనాది కార్యములచేయు తేజో (సంబంధులు). తేజోభూతమునకు చెందినవి. జీర్ణదోహక పదార్థము.

Intercellular E : (tissue). కణాగ్నిః, ధాత్వగ్నిః. తె. ధాత్వగ్ని. వి. రసరక్తాది ధాతువుల నాశ్రయించి యుండు అగ్ని. కోశాణువులలో కిణ్వరూపమున నుండు అగ్నివిశేషము. ఇదొక ప్రత్యేక రసాయన పదార్థము. తోడు.

Enzyme : (2) సూక్ష్మరసః. వ్యా:- బహిఃవా అన్తః స్రావి. పాచకరసానాం క్రియాశీలాంశః వా కార్యకాంశః. ఏషాం కార్యసమాప్త్యర్థం,

పరిపూర్ణాయ చ నియతాప్లుప్య ఆవశ్యకతా భవతి. "శారీరక్రియావిజ్ఞానమ్"

Ependyma : the lining membrane of the cerebral ventricles and spinal cord. ఆస్తరణకలా. వ్యా :- సుషుమ్నా కోష్ఠాద్యాస్తరణకలా.

Epiblast : the ectoderm; outer layer of blastoderm. బహిర్వ్లీష్టా. వ్యా :- బలిష్ఠ ధర్మా యాః బాహ్యకలా,

Epicondyles : ఉపకుణ్డలకే.

Epidermis : (1) అసృగ్ధరా, ఉదకధరా (కలా), (శ్వేతానామైక్యం ఉపరిచర్మ) గాఢాత్వక్, తామ్రా, బహిస్త్వక్, బాహ్యత్వక్. తె. తామ్రా. వి. చర్మమందలి ఏడు పొరలలో నొకటి. (2) Outer layer of the skin or superficial layer of the skin. పైచుతోలు. వెలిచర్మము.

Corneous part of E : ఉదకధరా, భాసినీ.

Deep layer of E : శ్వేతా.

External layer of E : ఉదకధరా, భాసినీ.

Malpighian part of E. అసృగ్ధరా, ఉపరిచర్మ, లోహితా, లోహినీ.

Epididymis : అధివృషణికా, అనువృషణికా, ఉపాధిః, పాధ్యా, శుక్రవహాః. తె. వృషణగ్రంధినాడి. శుక్రవహ స్రోతస్సు, అధివృషణిక. వి. ఇది ప్రత్యేక వృషణగ్రంధి ప్రక్కన అర్ధచన్ద్రాకారముగ అంటియుండు అవయవ విశేషము. ఇందు శుక్రవహ నాళములు, శుక్రము వుండును.

Epigastric : relating to the epigastrium. ఉత్తరకుక్షీయ.

Epig. pit : హృత్కూపః.

Epig. region - see region.

Epigastrium : the region over the stomach. ఆమాశయికమ్, ఉత్తరకుక్షిః, ఊర్ధ్వనాభిః, మధ్యకుక్షిః. హృదయోదరమ్. తె. ఉదర హృదయాధార ప్రదేశము. జఠరకోశ పైభాగము.

Epiglottis : the thin leaf-shaped flap of cartilage behind the tongue. a thin cartilaginous plate over the larynx. అధిజిహ్వా, అధిజిహ్వికా, ఉపజిహ్వా, ఉపజిహ్వికా, కణ్ఠచ్ఛదా, గోజిహ్వా, ప్రతిజిహ్వా, మూలజిహ్వా. వ్యా :- జిహ్వామూలస్థ ఋజుకీకసమ్, శ్వాసపధావరణమ్. తె. కొండనాలుక, పాలిక. వి. ఇది నాలుక మొదట నేర్పడి గొంతులోనికి వ్రాలియుండు మాంసపుబిళ్ళ. ఎల్లపుడును తెరచుకొనియుండు ఊపిరి గొట్టముల ముఖద్వారము.

Epimysium : ఉపామిషీయా, పరి

పేశికా. వ్యా:- మాంసధరాకలాభేదః. see membrane.

Epineurium : the nerve-sheath. పత్రితన్త్రికః(కా).

Epiphyseal centre: ఉపకేన్ద్రిమ్(ః).

Epiphysis : కీకసాన్తరితాస్థ్యగ్రకమ్, గౌణాస్థి ఖణ్డః, ప్రాన్తాస్థి (పరివర్తనీయ తరుణాస్థి).

Epithalamus : అధిపర్యఙ్కప్రదేశః.

Epithelial : pertaining to epithelium. తానవ, తానవ స్వభావః, తానవీ. వ్యా:- తనుసమ్బన్ధీ.

E. canal - see canal.

E. cell - see cell.

E. cellmass . తానవశలకపిణ్డమ్.

E. duct - see duct.

E. labyrinth : తానవగహనమ్.

E. lamina - see lamina.

E. layer - see layer.

E. lining - see lining.

E. membrane - see membrane.

E. roof : తానవఛదిః.

E. sheath : తానవఛదః.

E. superficial surface : తల తనుధాతుః.

E. tissue : తనుధాతుః.

E. tissue cell : తనుధాతు శలకమ్.

E. tube : తనుప్రణాలీ.

Epithelioid : తానవాయితమ్, తానవాయిత పటలమ్.

Epithelium : the surface layer of cells covering cutaneous, mucous and serous surfaces. (1) అన్తరవయవత్వక్, అన్తరామత్వక్, అన్తస్త్వక్, ఆవరణీయతనుః, ఉపతలీయమ్, తనుః (గౌణధాతుః), తనుధాతుః, బహిరన్తస్త్వఙ్నిర్మాపకధాతుః. వ్యా:- స జన్మప్రభృతి సర్వమపి శరీరం బహిరన్తస్తలోపలక్షిత మావృత్య తిష్ఠతి. (2) ఆస్తరణమ్, ఆస్తరణధాతుః, ఉపకలా, ఉపరితనస్తరమ్, ఉపలేపకధాతుః. వ్యా:- ఏకపృథు శలకమయః. తె. ఆమత్వచ. వి. శరీరములోపల వెలుపలనుండు సూక్ష్మకణమయపు పొర.

Ciliary E: పక్ష్మలాతనుః(నిస్తరా).

Ciliated E : పక్ష్మలాస్తరణమ్, శైలకీతనుః.

Coilomic E : ఆదిగోష్ఠీయ తనుధాతుః.

Columnar E : స్తమ్భ ఆస్తరణమ్.

Compound E: మిశ్రమాస్తరణమ్.

Cubical E : ఘనాస్తరణమ్.

Glandular E: గౌలీతనుః,(నిస్తరా) గ్రన్థిభూత ఆస్తరణమ్.

Neuro E : నాడీ ఆస్తరణమ్.

Nonstratified E: శుద్ధాతనుః (నిస్తరా).

Pavement E : కుట్టిమ ఆస్తరణమ్.

Simple E : సాధారణ ఆస్తరణమ్.

Simple squamous E : శుద్ధశాకలితనుః.

Squamous E : శాకలతనుః.

Stratified E : సజ్జీర్ణా తనుః

Stratified Squamous E: ప్రచిత శుక్తిసమ ఆస్తరణమ్.

Transitional E అవ్యవస్థాతనుః (సస్తరా). సంక్రామ ఆస్తరణమ్.

Eponychium : నఖచర్మ.

Epoophoron : అధిడిమ్బ గ్రంధిః ఉపార్వరా.

Equator : నిరక్షః, నిరక్షరేఖా, మధ్యరేఖా, విషువత్ రేఖా.

Equatorial plate: నైరక్షఫలకమ్.

Equilibrium : (1) పరిమాణతుల్యతా. సమత్వమ్, సామ్యమ్. (2) ధాతుసామ్యమ్ (3) దేహధాతు సామ్యానువర్తనమ్, సామ్యావస్థా. తె. సమత్వము, సమానము, ధాతుసమత్వము, ధాతుసామ్యము.

Erectile : ఋజూకరణమ్, హర్షణోచితమ్. తె. తిన్నగా నుండుట, లేచుట.

Erection : హర్షణః. తె. నిగిడించుట, లేచుట.

Erectores pili : pilorum. రోమహర్షణీ. తె. గగుర్పాటు, పులకరము, రోమములు నిక్కపొడుచుట.

Erythroblast : అపరిపక్వరుధిరబలిష్ఠః. తె. అపరిపక్వ రక్తకణము, అమరక్తకణము.

Erythrocyte : a red-blood corpuscle - see Cyte. R. B. C. రుధిరసత్త్వః.

Esophagus : canal from the pharynx to the stomach - see Oesophagus.

Ethmoid : ఝర్ఝరికా, సీవకః.

Ethmoidal : ఝర్ఝరికా, సీవకీయ.

Ethnology : the science of the races of men. నృజాతివిద్యా. నృవంశవిద్యా. తె. నరజాతి శాస్త్రము, మానవ వంశములను గూర్చిన శాస్త్రము, నరవర్గ (తెగ) శాస్త్రము.

Eustachian tube : the canal from the tympanum to the pharynx. పటహపూరణ నళికా, శ్రోతఃపథః. తె. చెవిదారి. వి. ఇది గొంతునుండి మధ్యచెవివరకు వ్యాపించియుండు నాళము.

Evagination : ప్రలమ్బనమ్.

Pineal. E : సారల ప్రలమ్బనమ్.

Eversion : అసహ్యః, పరివర్తనమ్, బాహ్య పరివర్తనమ్. తె. అసహ్యము. పరిపడని. మార్పు.

Excrement : the feces. పురీషమ్, మలమ్, శకృత్, శరీరమలమ్. తె. పెంట, మలము, శరీరమలము.

Excreta : the natural discharges of the body. (1) వేగాః, శరీరవేగాః. వ్యా:- దేహాద్బహిర్గతాస్త్రయోదశానాం విణ్మూత్రాదీనా ముత్స

ర్జనమ్ వా ఉత్సర్గః. తె. వేగము..
శరీరవేగము.. వి. శరీరమునుండి
ప్రతిదినము వెడలుచుండు మల
మూత్రాది పదార్థాదు వేగములు.
(2) కిట్టమ్, మలమ్, విట్, విసర్జనమ్.
తె. అశుద్ధము, మలము. వి. ఆహారము
జీర్ణమై రసము విడిపోవమిగిలియుండు
పిప్పి, విరేచనము.

Excretion. (1) మలోత్సర్గః, మలోత్సర్జనమ్. (2) మలమ్.

Exhalation : (1) నిఃశ్వసనమ్, నిఃశ్వాసః. తె. శ్వాస విడుచుట. (2) బాష్పోత్సర్జనమ్. తె. ఆవిరివిడుచుట. ఉచ్ఛ్వాసము, ప్రశ్వాసము.

Exosmosis : బహిర్గమనమ్.

Expansion : వితానమ్, విస్తారః. తె. విస్తరించుట.

Expiration : ఉచ్ఛ్వాసః. తె. ఊపిరి విడుచుట, నిశ్వాసము.

Extension : ఆయామః, ప్రసరణమ్, విస్తృతిః. తె. పొడిగింపు, వ్యాప్తి, విస్తరించుట.

External : Outer. బహిః, బాహ్యః. తె. బయటి, వెలి, వెలుపలి.

Extremities : limbs. ప్రాన్తాః, శాఖాః. శాఖే (ద్వే), హస్తపాదౌ. తె. కాళ్లుచేతులు, శాఖలు (రెండు).

Distel Ex: అధరప్రాన్తాః.

Lower, Ex : అధః శాఖే. వ్యాః- సక్థినీ. తె. కాళ్లు.

Proximal. Ex : ఉత్తరప్రాన్తాః.

Right. Ex : దక్షిణప్రాన్తాః,

Upper.Ex: ఊర్ధ్వశాఖే(బాహూ). తె. చేతులు.

Exudation : ప్రస్రవణమ్, ప్రస్వేదః, స్యన్దనమ్. తె. కారుట, చెమర్చుట, స్రవణము,

Eye : the organ of vision. అక్షి, ఈక్షణమ్, చక్షుః, దర్శనమ్, దృష్టిః. నయనమ్, నేత్రమ్, లోచనమ్. తె. కన్ను, దృష్టి, నేత్రము, లోచనము.

Bulb of the E : నయనబుద్బుదమ్. తె. అక్షిగోళము, కంటిగోళము, కనుగ్రుడ్డు.

Crystalline lense of the E : కాచకః. స్ఫటికః. తె. స్ఫటికము.

Different coverings or layers of E. ball : పటలాని, తె. కంటిపొరలు. వి. ఇవి పలు తెరగులుగానుండు కనుగ్రుడ్డు పొరలు.

E. bag : వర్త్మకోశః. తె. సంచి వలెనుండు కనురెప్ప.

E. ball : అక్షిగోళమ్, అక్షిగోలకః, దృష్టిగోళమ్(శ), నయనబుద్బుదమ్. తె. కంటిగ్రుడ్డు, కనుగ్రుడ్డు, కన్ను, నేత్రబుద్బుదము.

E. brow : the hair, skin, and tissue above the eye. భ్రూః, భ్రువౌ(ద్వే). తె. కనుబొమ, కనుబొమ్మలు (రెండు).

E. cavity : అక్షికోటరః. తె.

కనుగుంట.

E. lashes : the hair of the eyelids. అక్షిపక్ష్మాణి, పక్ష్మాణి. ప్రతివాలాః (డల్హణః), నేత్రరోమాణి. వ్యా:- ఊర్ధ్వాఽధోభాగేన ప్రత్యక్షి పక్ష్మద్వయమ్. తె. కనురెప్ప వెండ్రుకలు.

E. lid: the protective covering of the eyeball. అక్షికోశః, అక్షిచ్ఛదః, అక్షిపుటః, అక్షివర్త్మ, నేత్రవర్త్మ, వర్త్మపుటః. వ్యా:- ఊర్ధ్వాఽధోభాగేద్వే. తె. కనురెప్ప.

E. socket - see socket.

pupil of the E : కనీనికా, తారకా. తె. కంటిపాప, కనుపాప. పాప.

Root of the E. lashes : పక్ష్మమూలమ్, పక్ష్మాశయః. వ్యా:- నేత్రపర్యన్తభాగః. తె. వి. నొసలు కనుబొమలకు మధ్యనున్న భాగము.

Rudiment of E : ప్రాథమిక నేత్రమ్.

F

Face : ఆననమ్, ఆలోకః, ముఖమ్, వదనమ్. తె. మొగము, మోము.

Length of the F : ముఖాయామః. తె. మొగము పొడవు, మోము పొడవు.

One half of the F : ముఖార్ధమ్. తె. సగము మొగము, ఒకచెంప.

Ventral F : ఉదర్యాలోకః.

Vertical half of the F - see one half of the F.

Facet : (1) ముఖమ్, వపికా. Facets ముఖాని. వ్యా:- అస్థ్నాం ఉపరిస్థలకేవత్ భాగః. తె. ఎముకల మీదగల తిన్నని చదునైన ఉపరి భాగము, ముఖములు. (2) సన్ధిలక్ష్మ. వ్యా:- సన్ధేశ్చిహ్నమ్, సమప్రకాంశరూపమ్. తె. కీలుగుర్తు. వి. ఇది నునుపుదేలియుండును(౧). (౩) స్థాలకమ్, స్థాలకాని. వ్యా:- సమ్పుటోపరాకారాణి ఈషన్నతాని సనిస్థానాని. తె. వి. నడుమ కొంచెము పల్లముగల సంపుటాకారములు. ఈ రూపములు కీళ్లయందు కనబడును. కశేరుకాస్థుల చివర పుండలవంటి భాగములపైనుండు గుంటలు.

Costal F : పార్శ్వకవపికా, పార్శ్వకస్థాలకాని. తె. వి. కశేరుకా పిండముపైనుండు గుండ్రని గుంట.

Posterior calcaneal F: పశ్చాత్పార్ష్ణేయతలమ్.

F. of the ribs : పార్శ్వకస్థాలకాని.

Factor : కారకమ్, భావః, మూలకమ్.

Faeces : Excrement; dung; the discharge of the bowels.

పురీషమ్, మలమ్, వర్చః, విట్, విష్ఠా. తె. పియ్యి, పెంట, మలము.

Faenum of lip : ఓష్ఠసేవనీ.

Fallopian tubes - see oviduct.

Falx : sickle. దాత్రికా (దాత్రం-లవిత్రమ్). తె. కొడవలి. వి. కొడవలి ఆకారముగల అవయవ విశేషము.

F. cerebelli : a scikle-like process between the cerebellar lobes. ఔపమస్తిష్కదాత్రికా. వ్యా:- మస్తిష్కావరణీ దృఢకలాయా ఆయతఖణ్డమ్.

F. cerebri : a sickle-like process between the cerebral lobes. మస్తిష్కదాత్రికా. వ్యా:- మస్తిష్కావృతికలాభాగః, మస్తిష్కావరణాయాః కలాయా దాత్రాకారో భాగో మస్తిష్కస్య వామ దక్షిణార్ధ విభాజకః.

Primitive F. cerebri : ప్రాథమిక మస్తిష్కదాత్రికా.

Fang : the root of a tooth, the socketed part of a tooth. (1)కీలః. (కీలాః బ వ.) వ్యా:-రుచకాకారః ప్రరోహః. (2) దంష్ట్రా, దీర్ఘదన్తః, రదనః. తె. కోర, కోరపన్ను, దంతము.

F. of a tooth : దన్తశిఫా. తె. కోరపన్ను.

Fascia : the fibrous membrane covering muscles and other tissues. ఆవేష్టనమ్, పట్టకః, పాశికా. వ్యా:- పేశీనామథవా పేశీసంవృతస్య దేహస్య బహిరావరణ భూతాః పాశమయ్యశ్చర్మ్యః, సర్వదేహాచ్ఛాది ఉపరితనపటలమ్, ప్రావరణీ, మాంసధరాకలా, మేదోధరా, వేదినీ. తె. కండరావరణము, కండరావరణి, మాంసధరకల. వి. మాంసపేశులను గాని, పేశులచే నావృతమైన శరీరమును గాని ఆవరించియుండు పలచని తనుపొర.

Cremasteric. F : పేశీమయ కోశః, వృషణబన్ధినీ ప్రావరణీ.

Deep F : అగాధ పాశికా, అన్తర ప్రావరణీ, గమ్భీరపాశికా, నిమ్న పాశికా. (నవీనానాం మతమ్). మాంసధరా (త్వక్, కలా) తె. మాంసధర కల. వి. లోతుగానుండును. మాంసరజ్జువును చుట్టియుండు కలావరణము.

Deep cervical F : గ్రీవా ప్రచ్ఛదా, నిమ్నగ్రైవ ప్రచ్ఛదా.

Deep layer of superficial F: రోహిణీ. వ్యా:-గాధపాశికాయా ఉపరితనపటలమ్ వా నిమ్నపటలమ్.

Endopelvic F : వస్తిగుహాన్తరీయా కలా.

F. bulbi : బౌద్బుదపాశికా.

F. celli : గ్రీవాప్రచ్ఛదా.

Iliac F : శ్రోణిపాశికా.

Lumbodorsal F : కటీపృష్ఠ ప్రచ్ఛదా పాశికా.

Orbital. F : అక్షికుణ్డీయపాశికా. వ్యా:- అస్థ్యాశ్రితం పటలమ్,

Parotideo masseteric F : కర్ణమూలచ్ఛదా.

Pelvic F : శ్రోణికలా, శ్రోణిగుహాన్తరీయాకలా (తస్తుశ్రోణికలా)

Prevertebral F : వంశపు రస్త్యకలా.

Superficial F : ఉపరితన పాశికా, గాధపాశికా, వ్యా:- వేదినీ రోహిణీత్వచా. (ప్రాచీనానాం) నవీనానామ్ ఉపరితనపాశికా, గాధనిమ్నా, గాధత్వక్ పటలద్వయమ్, బహిః ప్రావరణీ, మేదోధరా. తె. మేదోధరకల. వి. క్రొవ్వును గప్పియుండుపొర.

Superficial layer of F: వేదినీ వ్యా:- గాధపాశికాయా ఉపరితన పటలమ్.

Temporal F : శఙ్ఖావరణీకలా వా ప్రావరణీ.

Transversalis F : ఉదరాన్తచ్ఛదా. వ్యా:- ఆభ్యన్తర దేశచ్ఛాదనీకలా.

Fascialis: (1) కూలకః, (2) రన్ధ్రమ్.

Colliculus F: ముఖ్యకూలకః.

Hiatus canalis F : కర్ణభూమి రన్ధ్రమ్, కర్ణికారన్ధ్రమ్.

Fascicle : a small bundle of fibers. పాశికా. తె. మాంసము త్రాడు. వి. ఇది మాంసపు పీచులచే నిర్మితమైన సన్నని త్రాడువంటి మాంసపు భాగము.

Sub F : పాశికాధర.

Fasciculus : a bundle. కూర్చః, గుచ్ఛకః, పాశకః, పాశకులమ్. వ్యా :- కేసరాణాం బృన్దమ్. తె. కట్ట, దిండు.

Anterior cerebrospinal F : పూర్వశిరోవంశీయ పాశికా, సరలా ముకుల తన్త్రికా.

F. cuneate, cuneatus : కోణిత పాశికా, పశ్చిమ పార్శ్వకాతన్త్రికా, పశ్చిమాన్తికా తన్త్రికా.

F. gracilis : కోమల పాశికా, పశ్చిమాన్తికా తన్త్రికా, పార్శ్వకీ తన్త్రికా.

F. proprius anterior : పురస్తన నిజపాశికా.

Inter crural F : బాహ్యావృషణ పాశికా.

Lateral cerebrospinal F : బాహ్యశిరోవంశీయ పాశికా.

Medial longitudinal F : అన్తరాతానికపాశికా.

Fasciola cinerea : భాస్మపాశికా.

Fat : the yellowish oily substanee of adipose tissue. మేదః. వ్యా :- సాన్ద్రసర్పితుల్యః శరీర స్నేహధాతుః. వస్నసా, వసా. వ్యా:- శుద్ధమాంసస్య స్నేహః. తె. (1) క్రొవ్వు, మేదస్సు. వి. ఇది శరీర

నెయ్యివలె నుండును. (2) చనుబు వి. ఇది కుంది పాంసముల నుండును. మేదో ధాతువు.

Abdominal F - see abdominal.

Sanguineous F : సరక్తమేదః. తె. వి. రక్తముతో గూడియుండు క్రొవ్వు. ఇది ఎముకలలో నుండును.

Fauces : the throat; from the mouth to the pharynx. bounded above by the soft palate, below by the tongue. గలః, గలతోరణికా. వ్యా :- గల వక్త్రాన్తరద్వారమ్ గలరన్ధ్రః, ఘూకమ్ తె. అంగిలి, గొంతు. వి. గొంతు నోరు కలియుచోటు, ఆహారము లోనికిపోవు సన్నని మార్గము, గల ద్వారము.

Anterior pillar of the F - see pillar.

Posterior pillar of the F - see pillar.

Feces - see faeces.

Fecundation - see fertilization.

Feet : పాదాః, పాదౌ. తె. కాళ్లు, పాదములు.

Female : the sex that bears the young. స్త్రీ. తె. ఆడుది. మగువ.

F. genital organs-see organs

Femoral : belonging to the femur thigh-bone. ఔర్వ్య. తె. తొడకుచెందిన, తొడఎముకకు సంబంధించిన.

F. triangle-see triangle.

F. sheath-see sheath.

F. Vessels : in the abductor canal. ఊర్వ్యసిరా. తె. వి. లోతొడ లోని "ఔర్వ్య"యను రక్తనాళము.

Femur : the thigh-bone - see bone.

Fenestra : an opening. రన్ధ్రమ్, సుషిరమ్. తె. గవాక్షము, బెజ్జము, రంధ్రము.

F. basalis : కర్ణటీమూలరన్ధ్రమ్.

F. cochlea : కామ్బువ(ం) సుషిరమ్, వృత్తసుషిరమ్. తె. కంబు రంధ్రము, వి. ఇది కర్ణావర్తగవాక్షము. సుడిదిరిగి గుండ్రముగా నుండును.

F. nariam : పురస్తన నాసారన్ధ్రమ్.

F Vestibuli : అవృత్త సుషిరమ్, దేహళీయ సుషిరమ్.

Ferment : అన్తరుత్సేకః, అభిషవః, కొదమ్బరీబీజమ్, కిణ్వః, సన్ధాయకః. తె. కిణ్వము. తోడు, పొంగు. వి. పులియునట్లు జేయువస్తువు.

Fermentation. (1) అన్తరుత్సేకః, వికారః, సన్ధానమ్. (2) అన్తరూష్మః, ఉత్క్షోభణమ్, కిణ్వనమ్. తె. పులియుట, పులిసిపొంగుట, మండము.

Fertilization : impregnation. గర్భాధానః. (చ. శా. 5అ. 5. గర్భాంశః) నిషేకః.

The impregnation of an ovum by a spermatozoon. శుక్రశోణిత సమ్మూర్ఛనమ్. వ్యా:- స్త్రీపుంబీజయో రేకీకరణమ్ వా ఏకీభావః. F. of the ovum in the womb · యోన్యాం బీజగ్రహణమ్. (చ.శా. 2 అ. 23. శ్లో) గర్భధారణమ్. గర్భోత్పాదనమ్, ఫలీకరణమ్, ఫలనమ్. తె. కడుపుతోనుండుట. గర్భధారణము. గర్భాధానము.

Fetal : pertaining to the fatus. గార్భికః. భ్రూణసమ్బన్ధి. తె. పిండమునకు సంబంధించిన.

Fetus : the babe in the womb, after the third month. అన్తరాపత్యమ్. వ్యా:- గర్భస్థపిణ్డః. జరాయుస్థః శిశుః, పిణ్డః, పోతః, భ్రూణః వ్యా.- కలలఘనాద్యవస్థా విశేషాణామప్యత్రైవాఽన్తర్గర్భః తె. గర్భములోని పిండము, పిండము, భ్రూణము. వి. మూడు నెలలు దాటిన గర్భములోని శిశువు.

F. liver : జ్యోతిస్థానమ్. తె. వి. గర్భావస్థలోనుండు యకృత్తు.

Fibre : a thread - like structure. కేసరః, తన్తుః. Fibres. కేసరాః, తన్తవః. వ్యా:- అతిసూక్ష్మ లూతాతన్త్వాకృతయోఽనేక ధాత్వారమ్భకా దీర్ఘా అంశవః. సూత్రాణి (బ. వ). తె. ఏసు, పోగు, పీచు. వి. సాలీడు చుట్టునుండు సన్నని పొడవైన దారములు లేక పోగులు, ఇవి ధాతు నిర్మాణారంభకములు. పొడవుగనుండు దారములవంటి సన్నని నిర్మాణములు, తంతువులు, దారములు.

Afferent F : ఆగామితన్తుః.

Arciform F : Arcuate F : చాపితన్తుః.

Associated F : మనోవహాతన్తవః, మనోవహాధమన్యః. మనోవహస్రోతాంసి.

Association (of) F : నాడీసూత్రాణి, ప్రతిష్ఠాయకసూత్రాణి, బాహ్యచాపికతన్తవః, స్వాంశయోజకతన్తవః.

Axial F : axon nerve F : అక్ష అగుడ తన్త్రతన్తుః.

Cardiac muscular F : విరాజికేసరః.

Centrifugal F : చేష్టావహాతన్త్రతన్తుః. మధ్యాద్గామితన్తవః.

Cerebrospinal F. శిరోవంశీయతన్తవః.

Cervical nerve F : గ్రైవతన్త్రితన్తుః.

Chromatic F : క్రమాధీనతన్తుః, వర్ణప్రియతన్తుః,

Circular F : వర్తులమాంససూత్రమ్.

Commissural F : గోళార్ధయోజకతన్తుః, సమ్మిశ్రణీయతన్తుః.

Cranial parasympathetic F :

ఊర్ధ్వాగ్రతన్త్రవః.

Efferent F : అపగామితన్తుః.

External arcuate F : బహిర్ధానుషీ సూత్రావలీ (గ) బాహ్యచాపిక తన్త్రవః.

F cell : తన్తుతలకమ్.

F. of muscular tissue : పేశీయ ధాతుకేసరాః.

Gelatinous nerve F : నిర్మజ్జాతన్త్రతన్తుః, వాసేయతన్త్రతన్తుః,

Graynerve F : ధూసరతన్త్రతన్తుః, నిర్మజ్జాతన్త్రతన్తుః.

Longitudinal F : ప్రలమ్బమాంస సూత్రమ్.

Medullated nerve F : ధవళతన్త్రతన్తుః, మేదురతన్త్రతన్తుః, సమజ్జాతన్త్రతన్తుః, సవృతికాని నాడీసూత్రాణి (గ),

Motor nerve F : చాలకతన్త్రితన్తుః, చేష్టావహాతన్త్రతన్తుః, చేష్టావహసూత్రమ్.

Muscle F : పేశీకేసరః, పేశీతన్తుః, మాంసకేసరః, మాంససూత్రమ్, మృదులోహిత వర్ణకేసరః.

Muscular F : మాంసీయకేసరాః, పేశీయతన్త్రవః.

Nerve F : తన్త్రతన్తుః, తన్త్రికాతన్తుః, నాడీసూత్రమ్. తె. నరముల పీచు, నాడీసూత్రము.

Neuroglial F : సిక్థతన్తుః.

Non medullated nerve F : అవృతికాని నాడీసూత్రాణి, ధూసరతన్త్ర తన్త్రవః, నిర్మజ్జాతన్త్ర తన్త్రవః, వాసేయతన్త్ర తన్త్రవః.

Oblique F : తిర్యఙ్మాంస (తిర్యఙ్మాంస) సూత్రమ్.

Osteogenetic F : అస్థిజనక తన్త్రవః.

Parasympathetic F : పరతన్తుః.

Perforating F : వేధక తన్త్రవః.

Postganglionic F : పశ్చాద్గణ్డ తన్త్రవః.

Preganglionic F : పూర్వగణ్డ తన్త్రవః.

Projected F : చేతోవహాతన్తుః, చేతోవహా మార్గః. తె. వి. మెదడులోని స్వాంశయోగములను, పరాంశయోజకములనగు నాడీసూత్రములు.

Projection (projective) F : పరాంశయోజక తన్తుః.

Purkinje's F : పరకిఞ్జేలాగ్ర తన్త్రవః.

Sacral parasympathetic F : అధోఽగ్ర తన్త్రవః.

Sensory F : సంజ్ఞావహసూత్రమ్.

Sensory nerve F : సంజ్ఞావహ నాడీసూత్రమ్.

Striated F : సూక్ష్మరేఖాఙ్కిత మాంససూత్రమ్.

Striped muscle F : సరాజి కేసరః.

Sustentacular F : సంస్తమ్భక తన్తుః.

Sympathetic nerve F : అనుతన్త్రీ తన్తుః.

Unstriped muscle F : అరాజి కేసరః.

White nervous F : ధవళతన్త్ర (తన్త్రీ) తన్తుః, వస్నసాతన్తుః.

Fibril, Fibrilla : a small fibre, a minute fibre. అతి సూక్ష్మ తన్తుః, తన్తుకః.

Neuro F : లగుడమూల తన్తుకః.

Ultimate F : అన్త్యతన్తుకః.

Fibrin : a nitrogenous protein coagulating in exposed blood. తన్తులమ్, తన్త్వినమ్, తాన్తవమ్, పాశద్రఘూణః, ఫైబ్రిణమ్. వ్యా :- కిమపివస్తు రక్తస్యస్త్యానావసరే ఉత్పద్యతే. తె. వి. గడ్డకట్టిన నెత్తురునుండి పుట్టు నారవంటి పదార్థము. తన్త్వినము. రక్తమును ఘనీభవింపజేయు ధాతువిశేషము.

Fibrinogen : ఫైబ్రిణీ జనకః.

Fibro blast : a cell that forms new fibrous tissue. కేసరబలిష్ఠా, తాన్తవ బలిష్ఠా. వ్యా:- తాన్తవ ధాతురచనా శలకమ్. తె. కేసర బలిష్ఠ. వి. తాన్తవ ధాతువును నిర్మించు కణము.

Fibrocartilage : the fibrous variety of cartilage : తాన్తవ కీకసమ్.

Fibroelastic : వాస్నస, సాస్నసతన్తుమయకఝుచ్ఛకమ్. తె. వి. రబ్బరువలె సాగు శక్తిగల పేశీజాలతిత్తి లేక సంచి.

Fibroosseous : తన్త్వస్థిమయః.

Fibro proprioe : స్వాంశయోజక తన్తుః.

Fibrous : consisting of fibres. తాన్తవ, పాశమయః, పాశమయీ, మాంసజవాస్నస, స్నాయుతన్తు(ః). తె. తాన్తవము. వి. తన్తువులకు జెందిన, నారగల.

F. membranes - see membrane.

Fibula - see bone.

Field : క్షేత్రమ్(ః). తె. క్షేత్రము, ప్రదేశము.

Nail F : నఖక్షేత్రమ్.

Filament : a delicate fibre or thread. తనుతన్తుః, తనుతన్తుకః, సూక్ష్మతన్తుః, సూక్ష్మసూత్రమ్. తె. ఈనె, తంతువు, పోగు. వి. మిక్కిలి సన్నని సున్నితమైన దారము.

Fillet : పట్టః, బన్ధనీ, వళీకా(X).

Filum : a thread. తన్తుః, సూత్రః. తె. దారము.

F. terminale : the thread - like end of the spinal card. అన్త్యతన్తుః, అన్త్యతన్తుకః.

Fimbria : (ఫింబ్రియా) విషమ

ప్రరోహాః. తె. జాలరు, అంచు.

F. hippocampi : సీరాశ్వకీయ ధరా.

Fimbriated. Fringed : జాలరుగల అవయవ విశేషము.

F. ends : పుష్పితప్రాన్తా. తె. బీజోత్పత్తి స్థలము. వి. ఇది గుమ్మడి పువ్వును బోలియుండును.

Finger : digit. అఙ్గులిః, అఙ్గులీ. తె. వ్రేలు.

Distal part of the F : అగ్ర పర్వ ప్రదేశః. తె. వ్రేలి మొదటి గణుపు.

F. of the foot : పాదాఙ్గులిః. తె. కాలివ్రేలు.

F. of the hand : కరాఙ్గులిః, హస్తాఙ్గులిః. తె. చేతివ్రేలు.

Fifth F : కనిష్ఠా, కనిష్ఠికా. తె. చిటికెనవ్రేలు.

Fore F : ఆదేశినీ, తర్జనీ, ప్రదేశ(శి)నీ. తె. చూపుడువ్రేలు, జుట్టన వ్రేలు.

Index F - see fore F.

Little F - see fifth F.

Middle F : మధ్యమా, మాధ్య మికా. తె. నడి(మి)వ్రేలు.

Ring F : అనామికా. తె. ఉంగ రపువ్రేలు, పవిత్రపు వ్రేలు.

Third F - see Ring F.

Tip of the F : అఙ్గుల్యగ్రమ్. తె. వ్రేలికొన, వ్రేలిచివర.

Fire : అగ్నిః, అనలః, దహనః, పావకః, వైశ్వానరః. తె. అగ్ని, అనలము, నిప్పు.

Abdominal or internal F : In the form of digestive secretion. అన్తరాగ్నిః, ఔద ర్యాగ్నిః, కాయాగ్నిః, కోష్ఠవహ్నిః, జఠరాగ్నిః, జఠరానలమ్(ః), జాఠర వహ్నిః, పాచకాగ్నిః, పావకః. తె. జఠరాగ్ని. వి. కడుపులో నాహార మును జీర్ణము (పచనము - పాకము) చేయు అగ్ని.

Fissura : a fissure. విశరణమ్.

F. Prima : ప్రథమ విశరణమ్.

F. rostroventralis : శ్రోట్యు దర్య విశరణమ్.

F. secunda : ద్వితీయ విశరణమ్.

Fissure : a narrow opening in organ, cleft or split (1) ఛిద్రమ్ దరీ, భేదః, వివరః, విదారణమ్, సన్ధిః. తె. గాడి, పగులు, బీటు, బెజ్జము, సందు. (2) వివరణమ్, విశరణమ్. వ్యా:- విదారణాకృతీని లాఞ్ఛనాని. సరిత్కా. తె. గాడి, చరియ, పగులు. వి. ఈ లక్షణములు అవయవములందు యేర్పడి ఆయా పేర్లతో వ్యవహరింప బడుచుండును.

Anterior median Fi, Antero median Fi : అగ్రిమాన్తరా, పుర స్తనమధ్య విశరణమ్.

Calcarine Fi : కార్ప్య రసరిత్కా

Callous Fi : కఠినావిశరణమ్.
Central Fi : మధ్యమవిశరణమ్.
Choroid Fi : జాలాయవవిశరణమ్.
Collateral Fi : అను పార్శ్వవిశరణమ్.
External rhinal Fi : బాహ్య నాసిక్య విశరణమ్.
Fi. of nostroventralis : త్రోట్యుదర్య విశరణమ్.
Fi. of rolands : మధ్యమ విశరణమ్.
Fi. of sylvian (sylvius) : బాహ్యమస్తిష్కకా విశరణమ్.
Flaccular (lus) Fi : చూడిక విశరణమ్.
Hippocampal Fi : నీరాశ్వకీయ విశరణమ్.
Inferior orbital Fi : అధరాక్షికుణ్డీయ విశరణమ్.
Lateral cerebral Fi : బాహ్య మస్తిష్కకా విశరణమ్, బాహ్యామస్తిష్క విశరణమ్.
Longitudinal Fi : ఆతానిక మస్తిష్క విశరణమ్.
Median Fi : పశ్చిమాన్తరా (x)
Orbital Fi: అక్షికుణ్డీయ విశరణమ్
Palpebral Fi : వర్త్మీయవిశరణమ్
Parieto-occipital Fi : పార్శ్వపృష్ఠకీయా విశరణమ్.
Posterior median Fi: Postero median Fi : పశ్చిమాన్తరా (x)

Postero Intermediate Fi : పశ్చిమ మధ్యాన్తరీయా సరిత్కా.
Postero lateral Fi : పార్శ్వ పశ్చిమాన్తరా.
Post nodulur Fi : పశ్చాన్నద్ధక విశరణమ్.
Pterygomaxillary Fi : గారుడ హానవవిశరణమ్, హనుచరణికాపరిఖా.
Rectangular Fi : సమకోణ విశరణమ్.
Scaphoid Fi : నౌఖాతమ్.
Sphenoid Fi : పక్షాన్తరాల విశరణమ్, స్ఫీనకీయ విశరణమ్.
Spheno-maxillary Fi : స్ఫీ - స్ఫై - నహానవ విశరణమ్, హనుజతూకాపరిఖా.
Superior orbital Fi : ఉత్తరాక్షికుణ్డీయ విశరణమ్, పక్షాన్తరాలమ్.
Transverse Fi : (of liver), తిరశ్చీన విశరణమ్, ద్వారసీతా, యకృత్ప్రతీహార విశరణమ్.
Umbilical Fi : నాభివిశరణమ్.

Flank : fleshy part of side between ribs & hip. కుక్షిః. వ్యా :- కుక్షేః మాంసల పార్శ్వభాగః. అస్య పర్శుకా జఘనయోర్మధ్యేస్థితిః. తె. ప్రక్క. వి. తుంటి ప్రక్కయెముకలకు మధ్యనుండు కండ మాంస భాగము, కుక్షిః. వ్యా:- పార్శ్వదేశః. (చ. వి 13అ.87

గద్యవ్యాఖ్యా-చక్రపాణిః). కుక్షిః. వ్యా:- పార్శ్వయోరధోభాగః. (సూ. ని.40అ.12శ్లో. వ్యాఖ్యానే వాచస్పతివైద్యః) పార్శ్వః. తె. ప్రక్క, పార్శ్వము.

Flap : ప్రాలమ్బః. వ్యా:- అర్ధచ్ఛిన్న లమ్బమానోఽధవాఽస్య ప్రకారేణ బహిర్లమ్బమానస్త్వఙ్మాంసాదేరంశో ఽభిధీయతే. లోలకః. తె. తెక్క, దళము, ప్రాలమ్బము. వి. సగముతెగి వ్రేలాడు, లేక ఇతరకారణముచే బయటికి వ్రేలాడు చర్మమాంసాదుల భాగములు; లోలకము.

Flask : పుటగ్రీవః. తె. కుప్పె. వి. కూజావంటి అవయవ విశేషము.

Flesh : the soft tissues of the body. పలలమ్, పిశితమ్, మాంసమ్, తె. పలలము, మాంసము. (2) మాంసధాతుః. వ్యా :- సప్తధాతూనాం తృతీయః. తె. మాంసధాతువు. వి. రసాది సప్తధాతువులలో మూడవది (ప్రాణాయతనము).

Flexion : the process of bending. ఆకుఞ్చనమ్. తె. ఒంపు, వక్రీకరణము.

Dorsal Fl, Dorsi Fl : పృష్ఠాకుఞ్చనమ్.

Semi Fl : అర్ధకుఞ్చనమ్,

Flexure : a bending, curve (1) జిహ్మతా, వక్రిమా. (2)కోణః. (1) తె. ఒంపు, వంకర. (2) కోణము, మూల.

Cervical F : గ్రైవవక్రిమా.

Hepatic F : యాకృతకోణః.

Pontine F : పాదవవక్రిమా.

Sigmoid F : the bend in the colon between the descending portion and the rectum; Sigmoid colon S. shapad portion. కుణ్డలికా, బృహదన్త్ర కుణ్డలికా, డిమ్భః, మలాశయః, అస్యసంస్థానమ్-డకార వక్రః. (డ) అన్ధ్రలిప్యాంతు శిరోరహిత క (S) కార ఇవవర్తతే. తె. డింభము, మలాశయము.

Splenic F : ప్లైహికకోణః.

Ventral cephalic F : ఉదర్య శిరస్య వక్రిమా.

Flocculus : a small lobule of the cerebellum. చూడికా.

Floor : భూమిః. వ్యా:- భది సదృశ స్థాన స్యాధః, ఛాదనాత్మకమ్ (వాస్తు). తె. నేల, భూమి. వి. కప్పుక్రింద వ్యాపించియుండు లేక కప్పియుండు శరీర ప్రదేశములు.

Fluid : any liquid secretion of the body. ద్రవః, ద్రవద్రవ్యమ్, రసః. తె. ద్రవము, రసము. వి. నీటి వలె పలచగానుండు వస్తువు. ఇది శరీరమున రసరక్తాది ద్రవరూపమున నుండును. ద్రవధాతువు.

Amniotic Fl : a serous liquor filling the cavity of

the amnion. గర్భోదకమ్. తె. ఉబ్బనీరు, ఉమ్మనీరు, ప్రసవజలము.

Animal Fl : ప్రాణకరద్రవః, స్వాభావిక శారీరద్రవః.

Body nutrient Fl : శరీర పోషకరసః తె. శరీరమును పోషించు ద్రవము.

Cerebrospinal Fl : the fluid of the brain and cord - (C. S. F.) ఓజః, తర్పకకఫః, తర్పకశ్లేష్మ, బ్రహ్మవారి, మస్తిష్క-సౌషుమ్న్యద్రవః, మాస్తులుంగ ద్రవః.

Extra cellular Fl : కోశ బహిర్గతద్రవః (బహిర్ద్రవః).

Gastric Fl : thin acid nearly colourless fluid scereted by stomach glands. ఆమాశయ ద్రవః. వ్యా :- ఆమాశయ గ్రన్థిభ్యో నిష్యన్దమాన నిర్వర్ణతన్వమ్లద్రవః వా రస విశేషః.

Inter cellular Fl : కోశాన్తర్ద్రవః, కోశాన్తర్గత ద్రవః, శలకాన్తరద్రవః, తె. కుటిక ద్రవము.

Interstitial Fl : కోశమధ్య (గత) ద్రవః.

Menstrual Fl : ఆర్తవమ్, పుష్పమ్, రజః. తె. ఋతురక్తము, చెరగు మాపు, నెలసరి, ముట్టు.

Nerve Fl : తన్త్రిద్రవః. తె. నరము రసము.

Nutrient Fl : Which circulates through the blood: రసః, రసధాతుః. తె. రసము. వి. ఇది సప్త ధాతువులలో మొదటిది. నెత్తురుతో గలసి శరీరమున పారుచుండును.

Nutritious Fl. Nutritive Fl : పోషకధాతవః (బ. వ.), విశుద్ధతరా ధాతవః, సప్తసారాః వ్యా:- రసరక్తాదయః. తె. పోషక రసములు. శరీరమునకు పుష్టితుష్ట్యాదులనొసగు రసరక్తాది సప్తధాతువులు.

Seminal Fl : అన్త్యధాతుః, శుక్రమ్, తె వీర్యము, శుక్రము. వి. ఇది శరీర ధాతువులలో నేడవది, చివరి ధాతువు.

Synovial Fl : స్నేహక ద్రవః, సైన్తహిక ద్రవః,

Testicular Fl : semen. శుక్రమ్.

Tissue Fl : ధాతురసః.

Vital Fl : Endowed with energy. ఓజః, తేజః, బలమ్. వ్యా:-సర్వధాతు సార భూతో ద్రవ విశేషః. తె. ఓజస్సు, తేజస్సు, బలము. వి. రసరక్తాది సప్తధాతువుల సారము. వి. ఇది మనురాదిప్రదేసము లకును, తద్ద్రవ్యములకును అధీనమై యుండును. ఉదాహరణమ్. ఓజః; రసాదీనాం శుక్రాన్తానాం యత్పరం తేజస్తత్ ఖల్వోజస్త దేవబలమిత్యుచ్యతే, స్వశాస్త్రసిద్ధాన్తాత్. (సు. సూ, 15 అ. 19 గద్యః). ఓజ

సోమగుణాః. ఓజః సోమాత్మకం, స్నిగ్ధం, శుక్లం, శీతం, స్థిరం, సరమ్. వివిక్తం మృదుమృత్స్నంచ ప్రాణాయతన ముత్తమమ్. (సు. సూ. 15 అ. 21 శ్లో). ఓజసః మూలమ్ ప్రాణినాం పునర్మూల మాహారోబల వర్ణౌజసాంచ, సషట్సురసేష్వాయత్తః; రసాఃపునర్ద్రవ్యాశ్రయాః, ద్రవ్యాణి పునరోషధయః, తాస్తుద్వివిధాః - స్థావరా జఙ్గమాశ్చ. (సు. సూ. 1 అ. 28 గద్య.)

Vitelline Fl : పైతలద్రవః.

Fluidity : వ్యవాయిత్వం.

Foam : ఫేనః. తె. నురగ, నురుగు.

Focus : కేన్ద్రమ్, గాఢమేకాగ్రీబిన్దుః. రశ్మికేన్ద్రమ్. తె. కేంద్రము, తేజః కేంద్రము, మండలమధ్యము. వి. కిరణములు కలియుస్థలము, ఒకేచోట చూపునిగుడ్చు స్థలము.

Principal F : ముఖ్య కేన్ద్రమ్, ముఖ్యనాభికేన్ద్రమ్. తె ప్రధాననాభి

Foetus . sec Fetus.

Fold : doubling of various parts of the body. ఊర్మిః, వలిః, వలికా, వలీ. తె. మడత, ముడుత.

Aryepiglottic Fo: ప్రకోణగో జిహ్వాన్తరవలీ.

Cuadal Fo: పుచ్ఛవలికా.

Cephalic Fo: శిరోవలికా.

Crescentic Fo : అర్ధచన్ద్రవలికా.

Gastropancreatic Fo : జాఠరాగ్న్యాశయవలీ.

Genital Fo : ఉపస్థవలీ, యోనవలీ.

Inguinal Fo : వంక్షణవలీ.

Labioscrotal Fo : ఓష్ఠముష్కీయవలిః.

Mucous Fos of rectum : గుదవలయాః. తె. ఆసన ముడులు(ళ్లు)

Nail Fo : నఖవలికా.

Neuıal Fo : తన్త్రవలికా.

Peritoneal Fo : పరితున్దవలీ.

Pharyngoepiglottic Fo : గలగోజిహ్వకీయవలిః.

Pleuroperitoneal Fo: పార్శ్వకాపరితున్దీయవలిః.

Recto - uterine Folds of Douglas. మల గర్భాశయ బంధనము.

Sacro - uterine Folds of Douglas. గర్భాశయ త్రికీయ బంధనము, త్రికగర్భాశయబంధనము.

Tail Fo : పుచ్ఛవలికా.

Up Fo : (Up folding). ఊర్ధ్వనలకమ్, ఊర్ధ్వవలీ.

Follicle : a small sceretingsac. పుటికా, బీజపుటః, స్ఫోటః, స్ఫోటకమ్, స్ఫోలకమ్ (ః). వ్యా:- బీజకోశస్య బహిస్తలే ప్రత్యక్షీభవతి. తె. తిత్తి, పొక్కు, బుడిపె, బొబ్బ.

Graafian F : డిమ్భపుటికా, బీజ

పుటకమ్, తె. అణ్డోత్పాదక కోశము, రజోత్పాదక కోశము.

Hair F - see Hair.

Liquid F: పుష్టబీజాణు ద్రవ పుటికా. వ్యా:- స్ఫోలికా స్తరక ఉపచీయ మానా ద్రవ విశేషస్య పుటికా.

Lymphoid F: లసీకాయిత స్ఫోలకమ్. తె. రసిబొబ్బ. వి. రసికతో గూడిన పొక్కు లేక బొబ్బ.

Follicular: పుటకీయ(ః), స్ఫోటీయ(ః)

Fontanel, Fontanelle: a membranous space between or at the junction of the cranial bones in an infant, due to incomplete ossification. కోమలతాలు.

Anterior F: Bregma (Diamond-shaped). It ossifies during the second year of life. తాలు, తాలుదేశః, తాలుప్రదేశః, పురస్తాలకమ్, బ్రహ్మతాలుకమ్, బ్రహ్మరన్ధ్రమ్, మస్తకరన్ధ్రమ్, ముఖతాలు, మూర్ధగః, శిరస్తాలు. తె. మాడ, మాడపట్టు, మాడు. వి. పసితనమున నడినెత్తినమండు మెత్తని చర్మముగల గుంట. పెరిగినకొద్దీ యిచ్చట ఎముక గట్టిపడును. ఉచి పల్లము, మాడపట్టు.

Posterior F: lambda (Triangular-shaped). The junction of the occipital and two parietal bones. It ossifies within a few weeks of birth. అధిపతిమర్మ, అధిపతి మర్మరన్ధ్రమ్, పశ్చాత్తాలకమ్. బ్రహ్మరన్ధ్రమ్, శివరన్ధ్రమ్. తె. ఉచ్చి పల్లము, వెనక ఉచ్చి పల్లము. వి. తల వెనుకవైపున నుండు బ్రహ్మరంధ్రము. బిడ్డ పుట్టిన తరువాత కొన్ని వారములలో నిచటి ఎముక గట్టిపడి పూడును.

Food: అన్నమ్, అశనమ్. ఆహారః, భక్తమ్, భోజనమ్. తె. అన్నము, ఆహారము. వి. ఇది ఘనద్రవ రూపములలో నుండును. తినుత్రాగునట్టి వస్తువు, తిండి.

Foot: the organ at the extremity of the leg. అఙ్ఘ్రిః, చరణమ్, పదమ్. పాదః. తె. అడుగు, పాదము.

Centre of the F: పాదమధ్యమ్, తె. అరికాలు మధ్యభాగము.

Finger of the F-see Finger.

Fore F: అఙ్గుల్యన్తరమ్, ప్రపదమ్, పాదాగ్రమ్. తె. మీగాలు, ముంగాలు, పంజా.

Upper part of the F: పాదపృష్ఠమ్. తె. మీగాలు.

Foramen: a hole, opening or passage: ఛిద్రమ్, రన్ధ్రమ్, వివరమ్ (న). వ్యా:- పూర్ణ పరిధి ఛిద్రమ్. తె. కన్నము, బెజ్జము, రంధ్రము.

వి. గుండ్రని అంచు లేక చుట్టుగల చిల్లి.

Anterior condylar F : పురస్తన కాణ్డలక రన్ధ్రమ్.

Anterior condyloid F : మూల కోటి పుర:గం వివరమ్. వ్యా:- ద్వాదశనాడ్యా: నిర్గమాయ.

Anterior palatine F : పురస్తన తాలురన్ధ్రం.

Anterior sacral F : పురస్త: త్రికరన్ధ్రమ్.

Auriculo ventricular F : కర్ణక కోష్ఠాన్తర రన్ధ్రమ్.

Carotid F. కాకోట(టి) రన్ధ్రమ్.

Costal F : of Vertebra పార్శ్వ రన్ధ్రమ్.

External access palate F : బాహ్యలఘుతాలవ్యరన్ధ్రమ్.

F. caecum : అన్ధరన్ధ్రమ్.

F. lacerum anticus, F. lacerated anterior : ఉత్తరాక్షి కుణ్డీయ విశరణమ్, త్రికోణ వివరద్వయమ్. పశ్చాన్తరాలమ్, పురస్తన దీర్ణ రన్ధ్రమ్, బహి:పశ్చాన్తరాలమ్.

F. lacerum medium, F. lacerated middle : మధ్య దీర్ణ రన్ధ్రమ్.

F. lacerm posticus. F. lacerated posterior : వైగలరన్ధ్రమ్, పశ్చిమ దీర్ణరన్ధ్రమ్.

F. magnum-see Occipital.F.

F. majendii : ఊర్ధ్వభాగరన్ధ్రమ్.

F. Ovale : అవృత్త రన్ధ్రమ్, జామ్బవ వివరమ్, ప్రవిష్టరన్ధ్రమ్. తె. అండాకార రంధ్రము.

F. rotundum : వృత్తరన్ధ్రమ్, వృత్త వివరమ్.

F. scarpa - see scarpas F.

F. spinosum : కొణ్టకరన్ధ్రమ్, కోణ వివరమ్.

F. stenson - see Stensons F.

F. transversarium . పార్శ్వ రన్ధ్రమ్. వ్యా:- కి మ ప్య సాధారణ రన్ధ్రమ్.

F. Vasalli : అణురన్ధ్రమ్.

Frontal F : లలాటరన్ధ్రమ్.

Great sciatic F : బృహత్స్ఫిచ రన్ధ్రమ్.

Incisive F : దాశనరన్ధ్రమ్, పురస్తనతాలవ్య రన్ధ్రమ్.

Infra orbital F: కుణ్డాధరరన్ధ్రమ్, నేత్రాధరీయ రన్ధ్రమ్.

Interventricular F: కోష్ఠాన్తర రన్ధ్రమ్.

Intervertebral F : పృష్ఠ్యాన్తర రన్ధ్రమ్.

Intra Ventricular F - see Interventricular F.

Jugular F : వైగలరన్ధ్రమ్.

Majendie's F-seeF.Majendii.

Malar F : గణ్డవివరమ్, గాణ్డవ రన్ధ్రమ్.

Mandibular F : హనవరన్ధ్రమ్.

Mastoid F : గోస్తన ఛిద్రమ్, చామక రన్ధ్రమ్.

Mental F : అనుచిబుక వివరమ్. చైబుకరన్ధ్రమ్.

Nutrient F : medullary foramen అస్థిధమనీద్వారమ్, పోషక రన్ధ్రమ్.

Obturator F : భగాస్థి నితమ్బ వివరమ్, శ్రోణి గవాక్షమ్, శ్రోణి వివరమ్. వ్యా:- భగాస్థికుకున్ద రాస్థిభ్యాం మణ్డలీకృత మన్తరాళకమ్. గవాక్షాకారం ప్రచ్ఛన్న రన్ధ్రమ్.

Occipital F : కపాలద్వారమ్, మహావివరమ్ (సుషుమ్నా ద్వారమ్).

Optic F : చాక్షుషరన్ధ్రమ్, దృష్టి నాడీరన్ధ్రమ్.

Parietal F : పార్శ్వకరన్ధ్రమ్.

Posterior access palate F . పశ్చిమలఘుతాల వ్యరన్ధ్రమ్.

Posterior condylar F : పశ్చిమ కాణ్డలకరన్ధ్రమ్.

posterior palatine F : బృహత్తాలవ్య రన్ధ్రమ్, పశ్చిమతాలు రన్ధ్రే(ద్వే).

Posterior sacral F : పశ్చిమ త్రికరన్ధ్రమ్ (రన్ధ్రాణి).

Sacrosciatic F : త్రికకుకున్దర వివరమ్, త్రికనితమ్బ వివరమ్.

Scarpa's F : పూర్వాపరఛిద్రా.

Spinal F : సౌషుమ్నిక ఛిద్రమ్.

Stenson's F : పార్శ్వఛిద్రా.

Stylomastoid F : నారాచ చూచుకీయ రన్ధ్రమ్, శిఫా గోస్తనాన్తరీయం ఛిద్రమ్.

Supraorbital F : అధిభ్రువమ్, కూటోత్తరమ్.

Vertebral F : పృష్ఠిరన్ధ్రమ్, వంశ్యరన్ధ్రమ్.

Winslow's F : యకృజ్జారరీయ రన్ధ్రమ్

Foramina (Pl). ఛిద్రాణి, రన్ధ్రాణి.

Force : that which produces or arrests motion. ఊర్జః, బలమ్, సామర్థ్యం, శక్తిః. తె. బలము, శక్తి, సత్తువ.

Biomotor F : ప్రాణవాయుః.

Cell F : వాతః, వాతదోషః, వాయుః. తె. వాతము, వాయువు.

Centrifugal F : కేన్ద్రపరాఙ్ముఖ బలమ్, మధ్యాద్గమనబలమ్.

Centripetal F: కేన్ద్రోన్ముఖబలమ్.

Chemical F : పిత్తమ్, మాయుః. వ్యా:- సత్త్వరజోఽధికమ్, రాసాయనశక్తిః. తె. పిత్తము, రాసాయనిక శక్తి.

Physical F : అఙ్గబలమ్, ప్రకృతిజాశక్తిః, వాయుః. వ్యా:- రజః సత్త్వాధికః. తె. భౌతికబలము, శారీరక బలము, వాయువు.

Protoplasmic F : కఫః, బలాసః. వ్యా:- తమస్సత్త్వాధికః. తె. కఫము.

Resisting F : ప్రతిబన్ధశక్తిః.

Vital F : చైతన్యశక్తిః, జీవశక్తిః, ప్రాణశక్తిః.

Fore : anterior. అగ్రః, పురః. తె. ముందటి.

F. arm - see arm. ప్రపాణికా.

F. brain - see brain.

F. hand: కరాగ్రమ్, హస్తాగ్రమ్. తె. చేతిపంజా, మీఁజెయ్యి, ముంజెయ్యి.

F. head - see head.

F. leg - see leg.

F. limb - see arm.

F. skin - see prepuce.

Form : shape. ఆకారః, ఆకృతిః, మూర్తిః, రూపం, సంస్థానమ్. తె. ఆకారము, రూపము.

Fornix : an arch. ఛత్రికా, తోరణికా. సరణికా. తె. కమాను. వి. విలువంపువలెనుండు అవయవ భాగము.

Body of F : తోరణికాగాత్రమ్.

Conjunctival F : వర్త్మశుక్లసన్ధిః.

Crus of F : తోరణికాచరణమ్.

Forramer cascum. సంవృతఛిద్రాః. తె. మూసికొనియుండు బెజ్జములు, రంధ్రములు. వి. తనుకుడ్యజాల రంధ్రములు.

Fossa : a depression; furrow. ఖాతమ్, నిమ్నికా. వ్యాః- క్షుద్రదీర్ఘికాది వన్నిమ్నానిస్థానాని ప్రాయో విషమాకృతీని; కేదారసదృశనిమ్నికా. తె. గుంట, పల్లము. వి. వంకర టింకరగానుండు మిక్కిలి చిన్నగుంటలవంటి శరీర భాగములు, చిన్నలోదట్టులు, గోతులు.

Acetabular F : ఔదూఖల నిమ్నికా.

Anterior F : పురస్తననిమ్నికా, పురస్తన శరావః, పురోగం మహాఖాతమ్.

Anterior F. of the cranium: పురస్తనశరావః.

Anterior palatine F : అగ్రతాలుఖాతమ్.

Axillary F: ఉఖా. వ్యాః- కక్షాగతోగర్తః, కక్షకుహరమ్, కక్షాదరీ. తె. లోచంక. వి. చంకలోని గుంట లేక పల్లము.

Canine F : దాంష్ట్రిఃనిమ్నికా, దాంష్ట్రీయనిమ్నికా.

Cerebellar F : అధరకేదారః, ఉప(ఔప) మస్తిష్కనిమ్నికా.

Cerebral F : ఉత్తరకేదారః, మాస్తిష్కనిమ్నికా.

Coronoid F : మాకుటనిమ్నికా.

Cubital F : బాహుమధ్యమ్.

Digastric F: ద్వ్యకుక్షికనిమ్నికా.

Glenoid F : వామసన్ధిస్థాలకం (నిమ్నికా).

Hypophyseous (ial) F : హైయూషనిమ్నికా.

Iliac F : శ్రోణినిమ్నికా.

Incisive F: దన్తమూలవిలా, ఖాతమ్, దాశననిమ్నికా.

Infraclavicular F: అక్షకాధర ఖాతమ్, ఉఖా. తె. కంటె మెడవద్ద నుండు గుంట.

Infraspinalis (spinalous) F: అర్గలోత్తరనిమ్నికా.

Infraspinous F: అధరం అంస పృష్ఠం, అధరాంసపృష్ఠ నిమ్నికా.

Infratemporal F: శఙ్ఖాధర నిమ్నికా.

Intercondylar F: కుణ్డలికాన్తర నిమ్నికా.

Ischiorectal F: గుదకాకున్దరం ఖాతమ్.

Jugular F: అనుమన్యావిశరణమ్, మన్యాఖాతమ్.

Lacrimal F. lacrymal F: అశ్రుగోలఖాతమ్, అశ్రుగోలార్ధ నిమ్నికా. వ్యా:- అశ్రుగ్రన్థి ధారణాయ నిర్మితమ్.

Lorge F: మహాఖాతమ్.

Lateral cerebral F: బాహ్య మాస్తిష్క నిమ్నికా.

Limbus F. ovalis: ఆవృత్త నిమ్నికా ప్రాన్తః.

Mandibular F. Fossa mandibularis: హానుసన్ధిస్థాలికా, హానవ నిమ్నికా.

Middle F, Middle F. of the cranium. మధ్యమఖాతమ్, మధ్యమకరోటి శరావః.

Nasal F: నాసాఖాతమ్.

Olecranal F, Olecranon F: కాఫోణి నిమ్నికా.

Palatine F: తాలుఖాతమ్.

Peritoneal F: పరితున్ద నిమ్నికా.

Pituitary F: పోషణికా ఖాతమ్. పైయూష నిమ్నికా. వ్యా:- క్షుద్రగ్రన్థి ధారణాయవర్తతే.

Posterior F: పశ్చిమమహాఖాతమ్.

Posterior F of the cranium: పశ్చిమ కరోటి శరావః.

Pterygoid F: గారుడాయిత నిమ్నికా.

Pterygopalatine F: గారుతతాలవ్య నిమ్నికా.

Radial F: అరత్నీయ నిమ్నికా.

Right iliac F: దక్షిణ వంక్షణ కహా. (నిమ్నికా).

Rhomboid F, F Rhomboidea the fourth cerebral ventricle. చతురశ్ర నిమ్నికా. వ్యా:- చతుర్థ మాస్తిష్కకోష్ఠః (నిమ్నికా).

Scaphoid F: నౌఖాతమ్.

Sphenomaxillary F: హాను జతూక ఖాతమ్.

Sublingual F: జిహ్వాధరీయం ఖాతమ్.

Subscapular F: అంసాధర నిమ్నికా.

Supraspinalis F: (Spinalous)

అర్గలో త్తర నిమ్నికా.

Supraspinous F: ఉత్తరమంస పృష్ఠమ్, ఉత్తరాంస పృష్ఠఖాతమ్.

Supra tonsillar F: ఉపజిహ్వో త్తర నిమ్నికా.

Temporal F: శఙ్ఖఖాతమ్, (అర్ధచన్ద్రాకారఖాతమ్) శఙ్ఖనిమ్నికా.

Vermian F: కీటకీయ నిమ్నికా.

Vermiform F: వలయనిమ్నికా.

Zygomatic F: గణ్డోత్తరఖాతమ్.

Fossula: a small fossa. క్షుద్ర ఖాతం, క్షుద్రనిమ్నికా. తె. చిన్న గుంట, చిన్న గొయ్యి. చిన్నపల్లము.

Foundation: పోటః, భిత్తిః. వ్యా.- భ్రూణస్య పోటః. తె. ఆధారము, మూలము. వి. పిణ్డాధారము.

Fourchete, Fourchette: భగాఞ్జలికా.

Fovea: A small depression or fossa. గర్తికా, వపికా. వ్యా:- క్షుద్రఖాతం. క్షుద్రా వా అల్ప నిమ్నికా. తె. చిన్నగుంట, చిన్న పల్లము.

Costal F: పార్శ్వకవపికా.

F. capitis femoris: ఊరుశిరో వపికా.

F. centralis: కేన్ద్రగర్తికా, మధ్యవపికా.

F. dentis: దన్తవపికా.

Fragile: brittle. భఙ్గురః. భిదురః. తె. పెళుసు దనముగల, బలహీనమైన.

Frame: పఞ్జరమ్, శరీరమ్. తె. చట్రము, పంజరము, శరీరము.

Bony F. work: అస్థిపఞ్జరమ్.

F. work: పఞ్జర బన్ధత్వమ్. తె. అల్లిక పని. తడిక.

Supporting F. work: ఉత్తమ్భక పఞ్జరత్వమ్.

Franulum: A small frenum - see Franum.

Franum, Fraenum: a fold of membrane which checks or limits the movement of an organ. ప్రబన్ధః, సేవనీ. వ్యా:- తనుత్వగ్వళికా. యాచ అఙ్గచలనం సంయమ్యతే. తె. మడత, ముడుత.

F. clitoridis: భగశిశ్నికా ప్రబన్ధః, భగశిశ్నికా సేవనీ.

F. linguae: a fold of mucous membrane under the tongue. జిహ్వాప్రబన్ధః, జిహ్వాసేవనీ. తె.వి. నాలుక క్రిందనుండు "సేవనీ" యనునాడి. ఇది అమత్వచమడత, నాలుకక్రిందినరము.

F. of lip: ఓష్ఠసేవనీ.

F. Praeputti: Frenum uniting the prepuce to the glans penis. శిశ్నసేవనీ.

Frommarn's lines: అతిపర్వరేఖాః.

Frontal: pertaining to the anterior part. (1) అగ్రః, పురః. తె. ఎదుటి, ముందు. (2) లలాట.

(టీ) లలాట్య. తె. వి. నుదురుకు చెందిన.

F. portion - see portion.

F. Sinuses - see sinus.

F. Tuberosities - see Tuberosity.

Function . action. కర్మ, క్రియా, వ్యాపారః, వృత్తిః. తె. కర్మ, క్రియ, పని.

Fundus : the basal portion of hollow structure. 1. కోష్ఠాంగ మూలభాగః, 2. అమాశయస్కంధః. (గ). గర్భాశయః, జఠరమూలమ్, బుధ్నమ్, మూలమ్.

F. uteri - see uteri.

Funicle : a little cord of aggregated fibers. సూక్ష్మరజ్జుః.

Funiculus : a cord - like structure (1) పూణుకః, (2) వార్షణ రజ్జుకా. వ్యా:- రజ్జ్వాకారవ్యూహానం వానిర్మితిః. తె. వి. తాడువలెనుండు అవయవ భాగము.

Anterior F : పురస్తన పూణుకః.

External F : బాహ్యపూణుకః.

F. gracilis : కోమల పూణుకః.

Lateral F : బాహ్యపూణుకః.

Posterior F : పశ్చిమ పూణుకః.

Terminal F : అన్త్యపూణుకః.

Funis : గర్భనాభినాళీ. తె. గర్భనాభి నాళము.

Funnel : స్రురజ్జః. తె. వి. గరాటవంటి అవయవ విశేషము.

Furcula : ఛరశూలమ్.

Furrow . Track, Trench. సీతా. వ్యా:- సూక్ష్మతర రేఖారూపా కుల్యా. తె. గీత, చాలు, పగులు, సందు. వి. గీతవలెనుండు మిక్కిలి సన్నని చాలు. ఉ. నాగేటిచాలు వంటి గీత.

Anterior F : పురస్తన సీతా.

Carpal F : యవపఙ్క్తయః. తె. వి. వ్రేళ్ళు, మణికట్టు మొదలగువాని యందుండు యవలవంటి రేఖలు.

External F. in the middle of the back : పృష్ఠకుల్యా.

Nasal, Naso-optic F : నాసాక్షీయ సీతా.

Post anal F : ప్రోథాన్తరకుల్యా,

Fusiform : spindle - shaped. తర్కురూప (o). తె. కదుర, కండె. వి. కదురు లేక నూలుకండెవలెనుండు అవయవాంశము.

Fusion : సంయుక్తిః. తె. కలయిక.

G

Gall : bile. a bitter, alkaline viscid, greenish - yellow fluid secreted by the liver and stored in the gall - bladder. పిత్తమ్, మాయుః. వ్యా:- యకృత్స్రావః, యకృత్ప్రస్రావః. వ్యా:- ఈ పద్ధతిలో పోరిద్రతిక్త

క్షారీయసాన్ద్రద్రవః, ఏషయకృతః నిస్సృత్య పిత్తకోశే(శ) అవసితః తె. చేదు, పిత్తము, పైత్యరసము. లక్షణము- ఇది కొంచెము పసిమిగల ఆకుపచ్చని రంగులో చేదుకారముల రుచితో యకృత్తునుండి స్రవించు చిక్కని ద్రవము. ఇది పసరుతిత్తిలో నిలువయుండును.

G. bladder : a pear-shaped bag on the under-surface of the right lobe of the liver. క్లోమ, తిలమ్, పిత్తకోశః, క్లోమస్థానమ్. (1) హృదయస్యాధో దక్షిణతః యకృత్ క్లోమచ. సు. శా. 4. అ. 31 గద్యాంశః. క్లోమ, తిలకమ్. (సు. శా. 4 అ. 31. గద్య వ్యాఖ్యానే డల్హణః). (2) క్లోమః- కాలఖణ్డాదధ (యకృత అధః) స్తాత్ స్థితం దక్షిణ పార్శ్వస్థం "తిలకమ్" ప్రసిద్ధమ్. (సు. ని. 9 అ. విద్రధి నిదానే, 17½ శ్లోకవ్యాఖ్యానే. డల్హణః.) క్లోమః- కాలఖణ్డా దధ స్తాత్ స్థితమ్ దక్షిణ పార్శ్వస్థం తిలకం ప్రసిద్ధమ్. (మా. ని. 40 అ. విద్రధి నిదానే, 12½ శ్లోక వ్యాఖ్యానే, వాచస్పతి వైద్యః. ఆతంకదర్పణ వ్యాఖ్యాతా) క్లోమః- తస్య (హృదయస్య) దక్షిణతః క్లోమ యకృత్పుప్ఫుస మాస్థితమ్. ఆకృతిః తత్రైవ :- కించిదుచ్ఛ్రిత రూపస్తు జాయతే క్లోమ సంజ్ఞకః. హేతుః- సమానవాయు ప్రధ్మాతాద్రక్తా ద్దేహోష్మ పాచితాత్. ఇతి అష్టాఙ్గ సంగ్రహే (శా. అ. 5) అ. హృ, శా. 3 అ. 12 శ్లోకవ్యాఖ్యానే 387 పృష్ఠే. తె. చేదుకట్టు, పసరుతిత్తి, పిత్తాశయము.

G. cyst - see gall-bladder.

G. ducts : the ducts conveying the bile. పిత్తవాహిన్యః, తె. పిత్తవాహినులు. వి. చేదు లేక పిత్తరసము ప్రవహించు నాళములు.

Ganglia, Ganglions (P. L.) : Enlargement or knot on nerve. A mass of nerve-tissue forming a subsidiary nerve centre, from which nerve fibres radiate. (1) గణ్డకాః, గణ్డవః, నాడీగ్రన్థిః. వ్యా:- శిరోవంశీయ స్వయం శాసిరూపోభయ పద్ధతి సమ్బన్ధిని. అణుతన్త్రి శలకపుఞ్జ రూపాణి, ప్రాయఃక్షుద్రగుళికాకృతీని, తన్త్రధాతో రుపకేన్ద్రాణి, నాడీగ్రన్థయః, నాడీవిస్ఫోటాః. (2) కన్దాః, కన్దికాః, నాడీకన్దికాః. తె. గండువులు, ముడులు, నరముల ముడులు, నాడీ ముడులు.

Semilunar G : అర్ధచంద్రగణ్డవః.

Ganglion (s): Any mass of gray nervous substance knot on nerve. (1) గణ్డకః, గణ్డుః, నాడీ

గ్రన్థిః, నాడీవిస్ఫోటః. (2) కణ్డరా పుటీ, గుచ్ఛికా. తె. నరముముడి, నాడీముడి.
Acoustic G: శ్రావణగణ్డః.
Aorticorenal G: అవ ర్తవృక్క్యగణ్డః. మహాధమనీ వృక్క్యగణ్డకః.
Auricular G - see Otic G:
Autonomic G: స్వయంశాసనీ గణ్డః.
Basal Gs: Those at base of cerebrum. గోర్దమూలగణ్డాః.
Cardiac G: హార్దగణ్డః.
Carotid G: కారోటిగణ్డః.
Celiac G. see semilunar G:
Central G: కేన్ద్రికగణ్డః, మధ్యగణ్డః.
Cephalic G: శిరసీయగణ్డః, శిరోగణ్డః.
Cerebral G: అనుమస్తిష్కగణ్డః అనుమస్తిష్క గుచ్ఛికా.
Cervical G: గ్రీవాగణ్డః, గ్రైవేయ గణ్డః.
Cervical G of uterus: that near the cervixuteri. గర్భాశయ గ్రీవాగణ్డః.
Ciliary G: పాక్ష్మికగణ్డః, రోమకగణ్డః, శైలిక గణ్డః.
Coccygeal G: గౌదగణ్డః.
Coeliae G: కాక్షగణ్డః.
Collateral G: ప్లక్షకసహచరా, ప్లక్షకీయ గణ్డః.
G. cell - see cell.
G. impar: గౌదగణ్డః.
G. nodosum: గ్రన్థిలగణ్డః.
G. ridge - see ridge.
G. spiral: పరివేష్టనగణ్డః.
G. of the posterior nerve roots. పశ్చిమనాడీకన్ద మూలకన్దికాః.
Gasserian G: అర్ధచన్ద్రగణ్డః, త్రిధారగ్రన్థిఖాతమ్.
Geniculate G: జానుకగణ్డః.
Jugular G: నైగలగణ్డః.
Little G: కన్దికా, గణ్డకః.
Meckel's G: ఊర్ధ్వహానవ నాడీ గ్రంథిః.
Mesenteric inferior G: అధరాన్త్రికనాడీ గ్రన్థిః (చక్రమ్).
Mesenteric superior G: ఉత్తరాన్త్రికనాడీగ్రన్థిః.
Optic G: అక్షిగణ్డకః; అక్షిగణ్డః (శ్రోత్రగణ్డః).
Otic G: శ్రావణగణ్డః.
petrous G: ప్రాస్తరగణ్డః.
pharyngeal G: శృఙ్గాటకీయ గణ్డః.
Phrenic G: ప్రైణికగణ్డః.
Post or posterior G: పశ్చిమకన్దికా, పశ్చాద్గణ్డః.
Primitive G. of autonomic nervous system. ఖణ్డితపిణ్డః. వ్యా:- తన్త్రిశాఖాశలాకానాం ఖణ్డిత

పిణ్డాః.
Pro G : పురోగణ్డః.
Prostatic G : పౌరుషగణ్డః.
Renal G : one around the renal artery. వార్క్కగణ్డః, వృక్కకన్దికా.
Semilunar G : అర్ధచన్ద్రగణ్డః, త్రిధారీగ్రన్థిఖాతమ్.
Solar Gs : త్రిధారగ్రన్థిఖాతాని, సౌరపత్త్రకగణ్డాః (కన్దికాః).
Spheno palatine G : స్ఫేనతాలవ్యగణ్డః.
Spinal Gs : వంశీయగణ్డాః, వంశ్యగణ్డాః.
Spiral G : పరిక్షేపగణ్డః.
Submaxillary G : అధరహానవగణ్డః, హన్వధరగణ్డః.
Superior G : ఉత్తరగణ్డః.
Superior cervical G : ఉత్తరఅనుగ్రీవికానాడీకన్దః, ఉత్తరానుగ్రీవికాగణ్డః, తన్త్రకలాగణ్డః.
Sympathetic G : కన్దపుఞ్జాః, శార్ఙ్ఖలీగణ్డః.
Terminal G : అన్త్యగణ్డః.
Thoracic sympathetic Gs, Thoracosympathetic Gs : అనుపృష్ఠికాస్వతన్త్రనాడీకన్దికాః.
Vestibular G : దేహలీయగణ్డః.

Ganglionic : relating to ganglion. గాణ్డవ.
G. canal : గాణ్డవస్రోతః.
G. cell - see cell.
G. centre : గాండవకేన్ద్రః.

Gap : ఛిద్రమ్, ఛేదః. తె. కన్నము, బెజ్జము, సందు.

Gas : కౌశః. తె. ఆవిరి. వి. ఘాటు గల పొగను బోలిన బాష్పము.

Gaster : stomach. అన్నాశయః, ఆమాశయః, జఠరః. తె. పొట్ట.

Gastric : of the stomach. ఆమాశయీయ, జాఠర. తె. పొట్టకు చెందిన, పొట్టకు సంబంధించిన.
G. juice - see juice.
G. region - see region.

Gastrium : stomach. కుక్షిధరా.
Dorsal meso G : పృష్ఠ్యమధ్యకుక్షిధరా.
Epi G : epigastrium. ఉత్తరకుక్షిధరా, హృదయాధరికా. తె. జఠరకోశ పైభాగము, పొట్ట పైభాగము.
Hypo G : hypogastrium: అధరకుక్షిధరా, అధివస్తికధరా. తె. వి. జఠరకోశము క్రిందిభాగము. కడుపుకు, ఎదురరొమ్ముకు మధ్య ప్రక్కగానుండు కోశము.
Meso G : మధ్యకుక్షిధరా.
Ventral meso G : ఉదర్యమధ్యకుక్షిధరా.

Gastro, Gastric : ఆమాశయీయ. జాఠర. తె. పొట్టకు సంబంధించిన.

G. intestinal place of the digestion. అగ్న్యధిష్ఠానమ్. తె. జఠరాగ్ని పాచకాగ్ని నిలవయుండు చోటు.

G. intestinal tract - see tract

Gastrula : an early embryonic stage. పిల్లకణములతో నిండిన కుహరము. 3వ దశ.

Gelatin : (1) మేదః. మేధోధాతుః, వసా. తె. క్రొవ్వు. వి. మాంసము నంటియుండు తెల్లని వస్తువు. వసా:- శుద్ధమాంసస్యయః స్నేహస్సావసా పరికీర్తితా. మంచిమాంసమున గల చమురు "వస" యనబడును. (2) మేదః పటలమ్. తె. క్రొవ్వుపొర. వి. జున్నుగడ్డవలెనుండును.

Gelatinous : వాసేయ, వాసేయరజ్జుః

G. tissue : mucous tissue - see tissue.

Genital : pertaining to the organs of generation. ఉపస్థాంగీయ, ఉపస్థీయ, గుహ్యాంగీయ.

Female G. apparatus. ప్రజనన యన్త్రము. స్త్రీమర్మావయవము.

G. cord - see Cord.

G. fold - see fold.

G. gland - see gland.

G. passage - see passage.

G. organ - see organ.

G. ridge - see ridge.

Uro G. apparatus : మూత్ర ప్రజనన యన్త్రమ్.

Genitals : the reproductive organs. ఉపస్థః, గుహ్య ప్రదేశాః, (సు.సూ. 23/5. డల్హణః) ప్రజననమ్ (నాని). తె. స్త్రీ పురుష మర్మస్థానములు, జననేంద్రియములు, సంతానోత్పాదకాంగములు.

Genu : knee. జాను, జానుమణ్డలమ్. తె. మోకాలు.

Germ : బీజమ్. తె. బీజము, విత్తనము.

Gingiva - see Gum.

Girdle : a band to go around the body, a belt. చక్రమ్, మేఖలా. తె. దట్టీ, నాడా, పట్టీ, వడ్డాణము.

Hip G. శ్రోణిచక్రమ్, శ్రోణి మేఖలా.

pectoral G : అంసమేఖలా, ఔరస చక్రమ్.

Pelvic G : కటీచక్రమ్. వ్యా :- నితమ్బపశ్చవస్తి ప్రదేశానాం మధ్యోభాగే పరితః కటీచక్రమ్, శ్రోణి చక్రమ్, శ్రోణిమేఖలా. వ్యా:- అస్థిమయ కటీవలయః. తె. కటీవలయము.

Shoulder G : the bony girdle composed of clavicles and scapula. అంసచక్రమ్. వ్యా:- ఏతదక్షక సహితమస్థి ఫలకమ్. తె. అంసచక్రము, భుజాస్థిమండలము.

Thoracic G : ఔరస చక్రమ్.

Glabella, Glabellum : కూర్చకమ్,

భ్రూమధ్యమ్ (నాసామూల సంస్థానమ్ - స్థపనీమర్మ) వ్యా:- భ్రువో ర్మధ్యే నాసామూలోర్ధ్వగత మున్నత స్థానం, స్థపనీ. తె. స్థపనీ మర్మము. స్థానము — ఇది ముక్కుపైన కనుబొమలమధ్య నుండును. భ్రూమధ్యము, భ్రూమధ్య మర్మము. వి. కనుబొమలమధ్య ప్రదేశము. ఇట మర్మము కలదు.

Gladiolus : the middle piece of the sternum. ఉరోమధ్యఫలకాస్థిఖణ్డః, మధ్యోరః ఫలకాస్థిఖణ్డః. తె. రొమ్ముముక నడిమి ముక్క.

Gland (1) a secreting organ, an organ or structure capable of making an internal secretion. (2) a lymphatic node. (1) గుళికా, గోలః, గోలకః, గోళమ్, గోళః, గ్రన్థిః. (గ) (2) క్షరణగోలః - ద్రవక్షరణశీలా గుళికా కారా, గుళికా సజ్ఞాతాకారావా, దేహాంతా ఉచ్యన్తే. శరీరాన్తర్భాగస్థ ద్రవాః యస్మాద్విలక్షణాద్విగ్రహాత్ బహిర్గచ్ఛన్తి సతత్ "క్షరణగోల" సంజ్ఞా, స తదాశయ సంజ్ఞాం లభత ఇతివివేకః. తె. కణితి, కంతి, కాయ, గ్రంధి, గుళిక, గోళము, ముడి. వి. నీటివంటి పలచని వస్తువును చెమర్చులేక స్రవించు గుళిక, గుళికలు. ఇట్టి గుళికల గుంపులు శరీరములోని అవయవ భాగములంగ పరిగ్రహింపబడును. ద్రవము లేదే అవయవములందు కూడి స్రవించుచుండిన నా యా యవయవములు స్వస్వరూపములబట్టి నాయా పేర్బ్యగల గోళములుగ వ్యవహరింపబడుచుండును.

Abdominal lymph Gs : (P. L) ఔదర్యారసగ్రన్థయః. (గ)

Absorbent G : a lymphatic G : రసగ్రన్థిః, లసీకాగ్రన్థిః.

Adrenal G : supra renal. అధివృక్కగ్రంధిః. తె. వి. ఇది మూత్రపిండములపై క్రిందివైపున పసుపుపచ్చగా చారలవలె నుండును.

Anterior auricular G : అగ్ర (గ్రి) కర్ణికాగ్రన్థిః, పశ్చిమ కర్ణీయ గోళః.

Ant.cervical lymph G: మన్యాపురస్త్యాగ్రగ్రన్థిః. (గ).

Ant. mediastinal lymph Gs : అగ్రిమ పుప్ఫుసాన్తరీయాగ్రన్థయః, పురస్తన మధ్యస్థానీయ గోళః.

Ant. pituitary G : పోషణక పూర్వార్ధగ్రన్థయః.

Ant. tubial G : పురస్థావిరగోళః.

Associated Gs : సంహత గ్రన్థయః, సహకారి గ్రన్థయః. తె. సంయుక్తగుళికలు.

Axillary lymph Gs. the lymph-glands in the axilla. కక్షాగోళాః, కక్షాన్తరీయా రసగ్రన్థయః, కక్షీయలసికా గ్రన్థయః. తె. చంక

గ్రంథులు.

Brachial lymph Gs: అంసాస్థికరసగ్రన్థయః.

Bronchial Gs: the lymph-glands of the root of the bronchi. ప్రాఙ్గ్యగోళాః.

Broncho-pulmonary G: ప్రాఙ్గ్య ఫుప్ఫుసీయగోళః.

Buccinator G: (Buk-sin-a-tar) కపోలగోళః.

Buccinator lymph Gs: మూఖికాగ్రన్థయః.

Bulbo-urethral G: బుద్బుదప్రసేకీయగోళః, బాద్బుద ప్రాసేకగోళః. వ్యా:- మూత్రమార్గస్థబాద్బుదగోళాః, శిశ్నమూలగ్రన్థయః.

Cardiac G: ఉత్తరద్వార సమీపస్థగోళః, హార్దగోళః.

Carotid G: పోషణకగ్రన్థిః, మాతృకాగ్రన్థిః.

Ceriminous Gs: secreting the cerumen of the ear. కర్ణగూథో (మలో) త్పాదకగ్రన్థయః.

Cervical Gs: the lymph-glands of the neck. గ్రీవాగ్రన్థయః, గ్రైవేయగ్రన్థయః, గ్రైవేయరసగ్రన్థయః.

Coccygeal G: అనుత్రికీయగ్రన్థిః.

Coil G: a sweat gland. స్వేహగ్రన్థిః.

Compound Gs: మిశ్రమగోళాః.

Compound tubular Gs: సంయుక్తనళికా(కార) గ్రన్థయః.

Cowper's Gs: bulbo urethral glands. కూపరగ్రన్థయః, శిశ్నమూలగ్రన్థయః, శిశ్నమూల పార్శ్వకే ద్వే.

Deep cervical Ly. Gs: గమ్భీరగ్రీవికా గ్రన్థయః, గమ్భీరగ్రైవేయరస గ్రన్థయః.

Deep facial G: నిమ్నముఖ్యగోళః.

Deep subinguinal G: గాఢవంక్షణాధరగోళః.

Deltoido pectoral G: బాహ్యశిరస్యగోళః.

Diaphragmatic G: ప్రైణికగోలః.

Diaphragmatic Ly. G: మహాప్రాచీరోత్తరగ్రన్థిః, మహాప్రాచీరోత్తరరసగ్రన్థిః.

Ductless G: one without a duct అనాళగోళః, నిఃస్రోతగ్రన్థిః, నిఃస్రోతస్కగ్రన్థయః. ప్రణాళీవిహీన గ్రన్థిః తె. నాళములేని గ్రంథి, వినాళగ్రన్థి. వి. ఈ గ్రంథి రెండు విధములు. వీనిలో, కొన్ని కఫస్రావకములును, కొన్ని పిత్తస్రావకములును. ఈ స్రావములలో పిత్తకఫగుణములు కలిసియుండును.

Duodenal G: గ్రహణీగ్రన్థిః. పురీతత్ గ్రన్థిః.

Endocrine G : అన్తర్గ్రన్థిః, అన్తఃస్రవాగ్రన్థయః, అన్తఃస్రావిగ్రన్థిః.

Exocrine Gs : glands with external secretions. బహిఃస్రవాగ్రన్థయః, బహిఃస్రావగ్రన్థయః.

Excretory G : ఉత్సర్జకగ్రన్థిః. (వల రూపము).

Facial G : ముఖ్యగోళః.

Follicular G : లసీకాస్రావి గ్రంథిః (జిహ్వాగతః).

Gastric G : జాఠరగోళః, తె. జఠర గ్రంథులు, జీర్ణరస గ్రంథులు. వి. ఈ గ్రంథులు జీర్ణాశయపు గోడల యందుండును.

Genital G : ఉపస్థగోళః.

G, of bortholin : భగాఙ్గలికా గ్రన్థిః, యోనిద్వారికాగ్రన్థిః.

Hepatic G : యాకృతగోళః.

Hypophysis cerebri G : పైయూషగోళః, బ్రహ్మగ్రన్థిః.

Inferior epigastric G : అధరోత్తరకాక్షేయగోళః.

Infrahyoid G : కణ్ఠికాధరగోళః.

Infra orbital Gs: కణ్డాధరగోళః.

Inguinal Ly. Gs: వంక్షణీయారసగ్రన్థయః, వాంక్షణాధరగోళాః. తె. గజ్జబిళ్ళలు. వి. గజ్జలలోని గ్రన్థులు.

Intercostal Ly. G : పార్శ్వకాన్తరా గోళాః. వ్యా:-పర్శుకాన్తరాలాయాః గోళాః. పృష్ఠవంశపార్శ్వగాగ్రన్థయః.

Internal mammary G : అన్తరకాచగోళః, (ఔడసగోళః).

Intestinal G : ఆన్త్రగ్రన్థిః, ఆన్త్రరసగ్రన్థిః.

Lacrimal G : అశ్రుగోళః, అశ్రవగ్రన్థిః. తె. కన్నీటిగ్రంధి. బాష్పజలగ్రంధి.

Lingual G : జైహ్వగోళః.

Lingual Ly. G : జిహ్వామూలికాగ్రన్థిః.

Luschka's G : the coccygeal gland. అనుత్రికీయగ్రన్థిః.

Lymph Gs. Lymphatic. Gs. రసగోళాః, రసగ్రన్థయః, లసీకాగ్రన్థయః. తె. రసగ్రంధులు. ఆకృతి:- ఇవి చిక్కుడు గింజలవంటి కండర నిర్మిత గ్రంధులు. ఇవి వలయాకారముగను, పీతలవలెను, తుంగదుంపలమాదిరిగను నుండును. వి. ఇవి రసవాహినుల మార్గములలో బుడిపెలుగానుండి వడబోత కొగితముల వలె పనికివచ్చును. రసమును శుభ్రపరచును. వీనివలన తెల్లని కణములు యేర్పడి రసముద్వారా రక్తమును చేరును మరియు నివి తెల్లరక్తకణములను నిర్మాణముజేయు యంత్రములు.

Mammary G : the milk - secreting organ. Breast G : పయోధరౌ, స్తనగ్రన్థీ(ద్వౌ), స్తన్యగోళౌ. వ్యా:- కుచౌ, స్తనౌ. తె. వి. పాలను ఊరించు గ్రంధులు.

Mammary lymph Gs. ఉపపార్శ్వకాన్తరాళీయాగ్రన్థయః, ఉరఃఫలకపార్శ్వగా రసగ్రన్థయః.

Master G : సర్వాధ్యక్షగ్రన్థిః.

Meibomian Gs : మజ్జారీగ్రన్థయః. నేత్రస్నేహగ్రన్థయః.

Mesenteric G : అన్త్రధరీయగోళః.

Mesenteric lymph Gs : అన్త్రమూలికారసగ్రన్థయః.

Milk Gs, Milk secrcting Gs దుగ్ధగ్రంథయః, స్తన్యోత్పాదకగ్రన్థయః. తె. పాలనూరించు గ్రంధులు.

Muciparous G, Mucous. G : one that secrets mucus. ఆమగ్రన్థిః, కఫక్షరణగ్రన్థిః, శ్లేష్మగ్రన్థిః. శ్లైష్మికగ్రన్థిః.

Nuhan's. G : Blandin's G : mucous gland on either side of frenum of the tongue జిహ్వాగ్రగ్రన్థిః, జిహ్వాగ్ర శ్లేష్మక్షరణ గ్రన్థిః.

Occipital G : కపాలమూలికా గ్రన్థయః, పృష్ఠకీయగోళః.

Oil. Gs : స్నేహగ్రన్థయః తె. తైలగ్రంధులు, స్నేహగ్రంధులు.

Oxyntic G : గాత్రస్థగోళః,

Pacchionian Gs : కలాగ్రన్థయః, లాతగోళాని.

pancreatic G : అగ్న్యాశయగోళః, అగ్నిరసగ్రన్థిః, ఆగ్నేయగ్రంథిః.

Pancicaticolienal G : గౌల్మికగోళః.

Parathyroid G : అనుగ్రీవికాగ్రంథిః. ఉపకాకలకీయ గోళః, పరిగ్రైవేయకీయ గ్రంథిః పరిఘుల్లికాగ్రంథిః.

Parietal G : భైత్తగోళః.

Parotid Gs. ఉపకర్ణగ్రన్థయః, కర్ణపూర్వగ్రన్థయః. కర్ణమూలికాగ్రన్థయః, పురఃకర్ణగోళాః తె. వి. చెవిక్రింది పల్లములోనుండు గ్రంధి విశేషములు.

Parotid Ly G : a large salivary gland in front of the ear. పురః కర్ణమూలికాగ్రన్థిః (గ్రన్థయః). తె. ఉమ్మిగ్రంధులు, లాలాజలగ్రంధులు.

Peyer's Gs. or patches : క్షుద్రాన్త్రకలారస గ్రన్థయః, శ్వేతమణ్డలమ్. వ్యా:- క్షుద్రాన్త్రస్యాన్తిమభాగే శేషాన్త్రే ఏకాకీగ్రన్థయః పుఞ్జీభావేనవర్తన్తే, తాసాం నామైతత్.

Pineal G : సరలగ్రన్థిః, సరసగ్రన్థిః.

Pituitary G : Hypophysis cerebri. అమృతగ్రన్థిః, పీయూషగోళమ్(ః), పోషకగ్రన్థిః, పోషణగ్రన్థిః, పోషణికాగ్రన్థిః, కఫకర

గ్రన్థిః, శ్లేష్మజనకగ్రన్థిః.

Popliteal G : మాన్దిగగోళః.

Popliteal lymph G : జానుపృష్ఠికాగ్రన్థిః, జానుపృష్ఠికారసగ్రన్థయః.

Posterior auricular G: పశ్చిమకర్ణమూలికాగ్రన్థిః, పశ్చిమ కర్ణికాగ్రన్థిః, పశ్చిమ కర్ణికీయగోళః.

Posterior mediastinal G : పశ్చిమ మధ్యస్థానీయగోళః.

Posterior mediastinal lymph Gs : పశ్చిమ పుప్ఫుసాన్తరీయా (రస) గ్రన్థయః.

Posterior pituitary G : పశ్చిమార్ధ పోషణికాగ్రన్థిః.

Preauricular G : ప్రాక్కర్ణీయగ్రన్థిః.

Prelaryngeal G : పురః కణ్ఠగోళః, కణ్ఠపురస్థగోళః.

Pretracheal G : జత్రుపురగోళః.

Prostate G, prostatic G : ప్రస్థగోళమ్(ః), పౌరుషమ్, పౌరుషగ్రంథిః వ్యా:- వస్తిమూలస్థోగ్రన్థివిశేషః, వస్తిశిరోగోళః.

Pyloric Gs : glands of the stomach near the pylorus secreting pepsin. గ్రహణీగ్రన్థయః. వ్యా:- ఆమాశయ ముద్రాద్వార సమీపవర్తినో గ్రన్థయః, గ్రహణీ సమీపస్థగోళాః.

Racemose G : a compound gland like a bunch of grapes. గోలస్తబకః, స్తబకగోలః, ఆకృతిః - ద్రాక్షాస్తబక ఇవ భవతి.

Retropharyngeal Gs : గలబిలపశ్చిమాగ్రన్థయః, గలోర్ధ్వపృష్ఠగోళాః. వ్యా:- గలస్యోర్ధ్వగః పృష్ఠగః గోలః (గోలాః).

Salivary G : any one secreting saliva. లాలాగ్రన్థిః, లాలాగోళః. తె. ఉమ్మినీటి గ్రంధి (గ్రంధులు), లాలాజలగ్రంధి(ధులు).

Sebaceous Gs : వసాగ్రన్థయః, స్నేహగ్రన్థయః, స్నేహగోళాః. వ్యా:- త్వగ్ధర సూక్ష్మమేదసో గోళాః, త్వగ్వసా గ్రన్థయః. తె. క్రొవ్వు గ్రంధులు, చమురు గ్రంధులు, తైల గ్రంధులు, స్నేహగ్రంధులు.

Secreting G : క్షరణ గ్రన్థయః, అభిష్యన్దగోలాః, ద్రవస్యన్దగోళాః, నిష్యన్దగోళాః. శ్లేష్మధరాచ్ఛాదిగోళాః. తె. సర్జక గ్రంధులు, స్రావక గ్రంధులు.

Semi G : అర్ధగోళః.

Serous Gs: glands secreting a thin watery fluid 1. అంభోగ్రన్థయః, రసగ్రన్థయః 2. త్వగమ్భోగ్రన్థయః, త్వక్సారగ్రన్థయః, రక్తామ్భోగ్రన్థయః, లసీకాగ్రన్థయః తె. నీటిగ్రంధులు, చర్మసారగ్రంధులు. రక్తద్రవగ్రంధులు.

Solitary G : ఏకాకి గ్రంధిః. ఏకాకిలసీకా గ్రంథిః. (అన్త్రగతా).

Sternal G : అన్తర కాచగోళః, ఔరసగోళః.

Sternal Ly. G - see mammary G.

Subinguinal Gs : అనువంక్షణీయారసగ్రన్థయః.

Sublingual G : a salivary gland on each side beneath the tongue. జిహ్వాధరికా గ్రంధిః, జిహ్వాధరగోళః, జిహ్వాధరీయా గ్రంథిః.

Submaxillery G : a salivary gland below the angle of the Jaw. హాన్వధరీయగ్రంధిః.

Submaxillary Ly. G : జిహ్వాధరీయారసగ్రంథిః. తె. దౌడ క్రింది గ్రంధి.

Submental G : చిబుకాధరగోళః.

Submental Ly. Gs: కణ్ఠికోత్తరారసగ్రన్థయః.

Sub parotid G : కర్ణమూలాధరగోళః, గోలాధరగోళః.

Subpyloric G : గ్రహణ్యధరగోలః.

Sudoriparous Gs : స్వేదగ్రన్థయః. తె. చెమట గ్రంధులు.

Superficial cervical Ly. Gs : ఉత్తానగ్రీవికా రసగ్రన్థయః.

Superficial subinguinal G : గాధవంక్షణాధరగోళః.

Suprahyoid Ly. Gs : కణ్ఠికోత్తరారస గ్రన్థయః.

Supramandibular G : హనూత్తరగోళః.

Suprarenal Gs : ఉపవృక్కగ్రన్థయః, ఉపవృక్కగోళాః, ఉపవృక్కౌ. వ్యా:- వృక్కోర్ధ్వభాగలగ్నావుపవృక్కౌ. వృక్కోత్తరగోళౌ. తె. వృక్కోపరి గ్రంధులు.

Supratrochlear G : డమరూత్తరగోళః.

Supratrochlear Ly. Gs : కూర్పరాన్తరికారస గ్రన్థయః.

Sweat Gs : స్వేదగోళాః, స్వేదగ్రన్థయః. తె. చెమట గ్రంధులు. స్వేదగ్రంధులు. వి. ఇవి చెమటను బుట్టించును.

Sweet G : pancreas. మధుర గ్రంథిః.

Thymus G : ఉరోరసగ్రంథిః, తామసగోళమ్ (ః), తిలకమ్, బాలగ్రైవేయికా గ్రంథిః (గ), బాల్యగ్రంథిః. తె. వి. చెవిగూబకు ప్రక్కన యుండును.

Thyroid G: అవటుగ్రంథిః, కాకలగోళః, కాకలగ్రంథిః, గ్రీవికా గ్రంథిః. గ్రైవేయకగ్రంథిః, ఘుల్లికా గ్రంధిః.

Trachial G : జాత్రవగోళః.

Tracheobranchial G : జత్రు

ప్రాజ్ఞీయ గోళః.

Tracheobronchial Ly. G. అధః శ్లోమ కారకప్రగ్రన్థయః (గ).

Tubular G: Follicle. దీర్ఘ గోళః.

Upperpelvic Ly. G: అధః శ్రోణికా ఉత్తరా & అధరారక ప్రగంధిః..

Urethral G: ప్రాసేక గోళః.

Uterine Gs. గర్భాశయగోళాః. వ్యా:- గర్భాశయగతాః ... ః

Vaginal G: one of the glands of the vaginal mucous membrane. భాగేయ ప్రగంధిః.

Vestibular Gs: దేహాలీగోళాః. వ్యా:-ఏతే స్త్రీణాం భగద్వారస్థితాః.

Visceral G: అఙ్గగోళః.

Vulvo vaginal Gs - see G Bartholin's, small glands on each side of the vagina.

Glands: ప్రగ్రన్థయః. వ్యా:- ఘనకోమలవత్ సుషిరవస్తు సంఘాతమయాని శారీరయన్త్రాణి, యానిస్వకీయైర్భిన్నస్రావైః శరీరమభిరక్షన్తి సాక్షాత్ పరమ్పరయా. తె. కంతులు, గుళికలు, గోళములు, గ్రంధులు, ముడులు, బిళ్లలు. వి. ఇవి మందము, కొంత మెత్తదనము, బెజ్జములు గలిగి ఒక చోట గుంపుగగూడియుండు శారీరక యంత్ర విశేషములు. ఎడతెరపిలేని (నిర్వ్యరాము) ఊటల (స్రావముల) చే శరీరమును కాపాడుచుండును.

Glandula: A small gland. గోళకః. సూక్ష్మప్రగ్రన్థిః, క్షుద్రప్రగ్రన్థిః., తె. చిన్నగుళిక, చిన్నగ్రంధి.

Glandular: గా. ళ. వ్యా:- గోళ సమ్బన్ధీ.

Glandule - see Glandula.

Glans: for gland. The bulbous termination of the clitoris and penis. see below.

G. clitoridis: భగమణిః. తె. గొల్లి.

G. Penis: మణిః, మణికన్దః (o). మేఢ్రమణిః, మేఢ్రాగ్రమ్. లిఙ్గాగ్రమ్, శిశ్నమణిః, శిశ్నముణ్డమ్. వ్యా:- ఛత్రాకసదృశో ఽగ్రభాగః, కణ్డరప్రరోహః, తె. గుండు, బొక్క, బొగడ. వి శిశ్నము చివర బొక్కవలె మొనదేలియుండు మాంసపు ముద్ద.

Glass: కాచః, స్ఫటికః. తె. గాజు.

Gliding: సర్పణమ్. తె. జారుట.

Glistening: భాస్వరా. తె. తళతళ మెరయుట, నిగనిగలాడు, నైగ నిగ్యము.

Globule: అణుః, గుళికా, క్షుద్ర గోలః. తె. ఉండ, చిన్నగోళము.

Oil G: మేదోఽణుః. వి. క్రొవ్వు వుండ.

Globulin: గ్లొబులీన్, గోళః.

Para G: పరగ్లోబులిన.

Glomerule: Glomerulus: a knot of vessels. కబలః. కబలకః, గుచ్ఛః. వ్యా:- కబలాకార ప్రణాళీ, అఞ్జలిః. తె. వి. రక్తకేశ నాళికల గుంపు లేక గుత్తి.

External G: బాహ్యకబలకః.

Glossa: the tongue. జిహ్వా. తె. నాలుక.

Glossopharyngeal. జైహ్వాగళీయ.

Glottis: (1) కణ్ఠద్వారమ్, తన్త్రీద్వారమ్, వాక్యసూత్రాన్తరద్వారమ్. తె. కంఠబిలము, శ్వాసకోశద్వారము. వి. ఊపిరిగొట్టపు ముఖద్వారము. (2) ఉపజిహ్వికా. అలిజిహ్వా.

Glutea: నితమ్బః. వ్యా:- కట్యాః పశ్చాద్భాగః. (సు. సూ. 23.6 వ్యాఖ్యానే డల్హణః.) కటిప్రోథః, స్ఫిక్. (సు. సూ. 23 అ 5 శ్లో.) పిఱ్ఱ, పిఱుదు.

Glycogen: యకృన్మధు, మధురకః శర్కరాజనః. తె. తీపిపదార్థము వి. కాలఖండము (నల్లదబ్బ)లో నుండు తీపిశక్తువు.

Gonad: a reproductive gland, a male or female sex gland జననగ్రన్థిః, ప్రత్యుత్పాదకగ్రన్థిః. యథా - వృషణః - అన్తఃఫలః, బీజగ్రన్థిః. తె. బీజగ్రంథి.

Gonion: the angle of the lower jaw. అధోహనుకోణః, చుబుకకోణః. తె. క్రింది దవడ కోణము.

Goos squill: కళమ.

Graafian follicle - see follicle.

G. oviduct - see fallopian tube.

Gram: గ్రామ, గ్రామః. (15.43= Grains). తె. ఒకపరిమాణము, గ్రాము.

Granular: కణికా, కణీయః. తె. నలుసుకు చెందిన.

Granule: a small rounded body. అణుః, కణికా, గుటికా, క్షుద్రగుటికా. వ్యా:- కశ్చిదల్పవర్తుల విగ్రహః. సికతా, సికతిల. వ్యా:- సికతాకృతి శలకమ్. తె. కణిక, చిన్నకణము, నలుసు. వి. దీని యాకారము గుండ్రము. ఇసుకవంటి చిన్ననలుసు.

Fatty G: తైలాణుః.

Grape sugar: glucose. ద్రాక్షశర్కరా.

Gravid: pregnant. అన్తరాపత్యా, అన్తర్వత్నీ, గర్భిణీ. తె. చూలాలు.

Grinders: molar teeth. చర్వణాని, చర్వణదన్తాః. తె. దవడపళ్లు, నమలేవి.

Groin: The junction of the thigh with the abdomen. ఊరుమూలమ్, ఊరువంక్షణః, ఊరు

సంధిః, గణ్డకః. వంక్షణౌ (ద్వి). వంక్షణః, వ్యా:- మేఢ్రజఙ్ఘాసంధిః (మా.ని 37-1. వ్యా.) సక్థిసంధిః. తె. గజ్జ. (గజ్జలు).

Medial part of Gr : విటపః. తె. లోగజ్జ. వి. గజ్జలోపలి మర్మ భాగము.

Groove : channel, furrow or fold, అర్ధనాళీ, కుల్యా, సరిత్కా. వ్యా:- దీర్ఘా అల్పకృత్రిమ సరిద్రూపా స్థూలానిమ్న రేఖా, తె. అర్ధనాళము. గీత, సన్నని గాడి, పల్లముపడినగీత.

Alveolo lingual G : ఔదూఖల జిహ్వీయకుల్యా, దన్తపాళీ జిహ్వాన్తరకుల్యా.

Anastomotic G : అనుమేలనీకుల్యా.

Aortic G : అవర్తీయకుల్యా.

Basilar G : బౌధ్నదీయకుల్యా.

Branchial G : గళీయకుల్యా.

Carotid G : కారోటకుల్యా. కారోటసరిత్కా, మాతృకాపరిఖా.

Digastric G : ద్వైకుక్షికుల్యా.

Eustachian G : శ్రోత్రసరిత్కా.

G. for the branches of middle meningeal arteries: ధమనీ పత్రాఙ్గాః.

G for chorda tympanynerve, పటాహసూత్రతన్త్ర్యర్ధకుల్యా.

G. for decend palatine artery : అవరోహితాలవ్య ధమనీగత్యర్ధాకుల్యా.

G. for facial artery. వక్త్ర ధమనీపరిఖా.

G. for intercostal vessels and nerves: పర్శుకానుగాకుల్యాః.

Lacrimal G : ఆశ్రవకుల్యా.

Laryngotracheal G : కణ్ఠజాత్రవకుల్యా.

Nasopalatine G: నాసాతాలుకాకుల్యా (పరిఖా).

Neural G : తన్త్రికుల్యా,

Occipital G: పృష్ఠకీయకుల్యా.

Olfactory G: ఆఘ్రాణీయకుల్యా

Optic G : దార్శనసరిత్కా.

Outer pharyngeal G : బాహ్యగళీయకుల్యా.

Pharyngeal G : కాణ్ఠికకుల్యా.

Primitive G : ప్రారమ్భసీతా. వ్యా:- అంసగ్రన్థేః పరతః కాఽపి గాధాకుల్యా, పృష్ఠవంశరేఖా.

Primitive labial G: ప్రాథమిక దన్తచ్ఛదీయకుల్యా.

Sacral G : త్రికకుల్యా.

Secondary G : ద్వైతీయీకదన్తచ్ఛదీయకుల్యా.

Sigmoid C: అర్ధచన్ద్రికాకుల్యా, చక్రసరిత్కా, వక్రసరిత్కా.

Transverse G : తిరశ్చీనకుల్యా.

Vertebral Gs : పృష్ఠకుల్యాః, (అర్ధనాళ్యః).

V - shaped G : సందంశకుల్యా.

Growth: development. ఉపచయః, ప్రవృద్ధిః, వృద్ధిః. తె. పెంపు పెరుగుడు.

Downward G: అధఃప్రవృద్ధిః. తె. క్రిందకు పెరుగుట, క్రింది పెరుగుడు.

Inward G: అన్తఃప్రవృద్ధిః, అన్తర్వర్ధనమ్, అన్తర్వృద్ధిః. తె. లోపెరుగుడు, లోపెరుగుదల.

Neural G. గోర్దప్రవృద్ధిః.

Upward G. ఊర్ధ్వప్రవృద్ధిః, తె. పైకి పెరుగుట, పై పెరుగుడు.

Gubernaculum testis: వృషణ నాయకః, మార్గదర్శకః.

Gubernaculum ovaries: ఊర్వరా నాయకః (తాన్తవ పేశీయః).

Gullet: the esophagus. Food passage from mouth to stomach. అన్ననళికా, అన్నమార్గః, అన్నవాహీస్రోతః, క్లోమ, క్లోమనాళః, గ్రాసనళికా, నిగరణస్రోతః. తె. అన్నవాహిక, ఆహారనాళము, క్లోమ నాళము, గళస్రోతస్సు, మ్రింగెడు నాళము. వి. నోటనమలిన, ద్రావిన యన్నపానాదులు పొట్టలోనికిపోవు గొట్టము, దారి. ఇది పది అంగుళముల పొడవుగలది.

Gum: దన్తపిణ్డికా, దన్తబన్ధనమ్, దన్తమాంసమ్, దన్తమాంసపఙ్క్తిః, దన్తమూలమ్, దన్తవేష్టః, దన్తవేష్టకః, దన్తాధారః, బన్ధనమ్, వేష్టః. తె. చిగురు, పంటి చిగురు. వి. పంటి మొదటనుండు మాంసము. ఇది పంటి మొదట గట్టిగాచుట్టి పెనవేసి యుండుటచే పన్ను కదలకుండా స్థిరముగ నుండును.

Gustatory: స్వాదన, స్వాదనీయ. తె. రుచికి చెందిన.

G. cell - see cell.

G. pore: స్వాదన వివరమ్.

Gut: the intestine. ఆన్త్రమ్, పచననాడీ. తె. ఆంత్రము, ప్రేగు, ప్రేవు. కుక్షిః.

Fore G: పురః కుక్షిః.

Hind G: పశ్చాత్కుక్షిః.

Mid G: మధ్యకుక్షిః, మధ్యాన్త్రమ్.

Post anal G: పశ్చాద్గుదకుక్షిః.

Ventral mid G: ఉదర్యమధ్యకుక్షిః.

Gyre: a fold, a cerebral convolution (1) ఆవృత్తిః, గిరిః, చక్రావర్తః. (2) మస్తిష్కావృత్తిః, మస్తిష్కవళిః. తె. (1) తిరుగుడు, మెలి. (2) మెదడు మెలిక.

Gyri (PL of gyrus): the convolutions of the brain. మస్తిష్కవళ్యః, వలయః, మస్తిష్కావృత్తయః. తె. మెదడు మెలికలు, తిరుగుళ్లు.

Gyrus: a convolution of the brain. మస్తిష్కవళిః, మస్తిష్కా

వృత్తిః. తె. మెదడు తిరుగుడు, మెదడు మెలిక.

G. ambiens or circumambiens. పరివేష్టనగిరిః.

G. dentate : దన్తురగిరిః.

G. olfactoris : నాసిక్యగిరిః.

G. semilunaris : అర్ధచన్ద్రగిరిః.

Lateral G. olfactoris. బాహ్య నాసిక్యగిరిః.

Medial G. alfactoris : అన్తః నాసిక్యగిరిః.

Subcallosal G : కఠినాధరగిరిః.

Supracallosal G: కఠినోత్తరగిరిః

H

Hair : కచః, కున్తలః, కేశః. తె. వెండ్రుక, జుట్టు,

Hairs : కచాః, కున్తలాః, కేశాః. తె. వెండ్రుకలు

Body H : అఙ్గజాని, అఙ్కురాః. తనూరుహాః, రోమాణి, లోమాని. తె. ఒడలి వెండ్రుకలు, చర్మముపై నుండు వెండ్రుకలు, రోమములు.

Ends of the H : కేశాగ్రాణి, కేశాన్తాః, రోమాన్తాః. తె. వెండ్రుకల చివరలు, వెండ్రుకల చివళ్లు.

Field of the H : కేశభూమిః, శిరోజభూమిః. తె. కేశభూమి. వి. వెండ్రుకలు మొలచుచోటు.

Group of the H : around the arms. రోమమాలికాః, తె. రోమ సమూహము. వి. చేతులచుట్టు మాల వలె నుండు వెండ్రుకలగుంపు.

H. bulb - see bulb.

H. follicles : (1) రోమకూపాని, రోమ బుద్బుదాధరగుహాః, రోమధరద్రాణి, రోమనస్ఫోలకాని, లోమకూపాని. తె. రోమ కూపములు, వెండ్రుకకుదుళ్లు. వి. చర్మమున వెండ్రుకలతో కలసియుండు సన్నని బెజ్జములు. (2) మాంసధరా.

H. line : రోమరాజీ, రోమరేఖా, రోమరేఖావళీ. తె. నూగారు. వి. స్త్రీ పురుషుల ఎదురురొమ్ము మొదలు స్తనముల మధ్యనుండి గుహ్యాంగము వరకు వ్యాపించియుండు సన్నని వెండ్రుకలచార (జాలు).

H. on the body-see body H.

H. of the beard. శ్మశ్రు.

H. of the head. కున్తలాః, కేశాః, మస్తకబాలాః, మూర్ధజాః, వృజినాః, శిరోజాః. శిరోరుహాః. తె. కురులు, తలవెండ్రుకలు.

H. roots : రోమమూలాని. తె. వెండ్రుకల కుదుళ్లు. వెండ్రుకల మొదళ్లు.

H. whirl : రోమావర్తః. తె. వెండ్రుకల సుడి, సుడి.

Roots of H : see H. Roots.

Half cells : అర్ధకోటరాః.

Hallus - see hallux.

Hallux : the great toe. అఙ్గుష్ఠః,

పాదాఙ్గుష్ఠః. తె. బొటనవ్రేలు, కాలి బొటనవ్రేలు.

Halo : a brownish circle about the female nipple. స్తనమణ్డలమ్. వ్యా:- స్త్రీస్తనచూచుక పరివర్తితామ్రకర్ణమండలం వా పిఙ్గలవర్ణమండలమ్. తె. స్తనమండలము. వి. చను మొనలనుచుట్టి రూపాయి వెడల్పుగనుండు రాగి లేక పొగాకు వర్ణముగల గుండ్రని మచ్చ.

Ham : back of thigh. The part of the leg between the knee and hip - joint. మన్దిరః వ్యా:- ఊర్వోః పశ్చాద్భాగః, జానూరుసన్ధేః మధ్యభాగః తె. వెనుతొడ. వి. తొడవెనుక భాగము. మోకాలు తొంటికీలుల మధ్యనున్న (ప్రదేశము) భాగము.

Hamate : అఙ్కుశకటమ్.

Hand : the prehensile organ. కరః, గ్రహణాఙ్గమ్, పఞ్చశాఖః, పాణిః. హస్తః, తె. కేలు, కై, చెయ్యి, చేయి.

Back of the H : కరపృష్ఠమ్. తె. మీఁజెయ్యి.

Clenched H : ముష్టిః. తె. పిడికిలి.

Fore H : కరాగ్రమ్ తె. మీఁజెయ్యి.

Palm of H : కరతలం, పాణితలం, హస్తతలం. వ్యా:- మణిబన్ధాదఙ్గుళీమూలపర్యన్తోభాగః. తె. అఱచేయి. వి. మణికట్టు మొదలు వ్రేళ్ల మొదళ్ల వరకుగల చేతిలో ప్రదేశము; అప్ప.

Haunch the part of the body including the hips and the buttocks. కటిప్రోథః. తె. వి. పలుగు, పిఱ్ఱల కలయిక.

H. bone - see bone.

Head : (1) ఉత్తమాఙ్గమ్, ఊర్ధ్వకఫాశయః, ఊర్ధ్వకాయః, ఊర్ధ్వాఙ్గమ్, చూడాస్థానమ్, జత్రూర్ధ్వమ్, మస్తకమ్, మూర్ధా, వరాఙ్గమ్, శిరః (గ్రీవారహితం శిరః). శీర్షమ్, శ్లేష్మస్థానమ్, శ్లేష్మాశయః. తె. తల, తలకాయ, నెత్తి, పుచ్చె, పుఱ్ఱె, బుర్ర, శిరము. వి. కఫము మెదడు వుండు చోటు. (2) శిరః. వ్యా:- ప్రాణాయతనమ్.

Crown of the H: మస్తకాగ్రమ్. తె. నడినెత్తి.

Fore H : అలికమ్, భాలమ్, లలాటమ్. వ్యా:- భ్రువోరుపరిభాగః (లలాటః). తె. నుదురు, నొసలు, తె. ఫాలము, మొగము, మోము. వి. కను బొమలకు పైనుండు భాగము.

H. and neck : ఊర్ధ్వజత్రు, శిరోగ్రీవమ్. తె. తల, మెడ. వి. కుత్తుక పైభాగము, నామగుంట పై వెనుభాగములు.

Long H : దీర్ఘమూలమ్, లక్ష్మ.

Top of the H : see crown of the H.

Upperpart of the H: మూర్ధా. తె నడినెత్తి.

Heart: the hollow muscular body; centre of the circulatory system. ఓజసః స్థానమ్. (డల్హణః. సు. సూ. 14 అ. 3. గద్యవ్యా). అర్థః, ఉరోహృదయమ్, చేతస్థానమ్, చేతనాస్థానమ్, జీవరక్తాశయః, ధాతుగ్రహణమ్, ధాతుగ్రాహి. (డల్హణః సు. సూ. అ 15. 23). మహత్, రక్తాశయః, రసస్థానమ్. (సు. సూ. అ. 14. గ. 3). హృత్, హృదయమ్, (ప్రాణాయతనం. చ. సూ. అ. 29. శ్లో. 3) వ్యా:- (1) స్వతంత్ర పేశీ నిర్మితం శూన్యోదరం యన్త్రమ్. చతుః ప్రకోష్ఠమ్ (2) రక్తస్యయుగపత్ సంగ్రహణప్రేరణ యన్త్రమ్. (1) హృదయస్య స్థానమ్: స్తనయోర్మధ్య మధిష్ఠాయోరస్యామాశయ ద్వారం సత్త్వరజస్తమసా మధిష్ఠానం హృదయమ్. (సు. శా. అ. 6 గ. 25. గద్యాంశః). హృదయస్య ఆకృతిః. (1) పుణ్డరీకస్య సంస్థానం కుమ్భికాయాః ఫలస్యచ. (భేలసంహితా సూ - 2), (కుమ్భికా - దాడిమాకారఫలా స్థలకుమ్భీ). (సు. ఉ. అ. 8. 1(½) (2) మాంసపేశీచయోరక్త పద్మాకార మధోముఖమ్ (వా. శా. 3-12 అరుణదత్తః). (3) పుణ్డరీకేణ సదృశం హృదయం స్యాదధోముఖమ్. (సు. శా. 4. అ. 31½ శ్లో.) వ్యా:- హృదయం కమల ముకులాకార మధోముఖమ్. (డల్హణః. సు. శా. 4. అ. 31½ శ్లోక వ్యాఖ్యానే, సు. శా. 6 అ. 25, సు. సూ. 46 అ. 511 శ్లో. వ్యా) (4) హృదయమేత దురోగుహాయాం అధరమధ్యమ పుప్ఫుసాన్తరాలే స్థితం వర్తతే. హృదయస్య పరిమాణమ్:- వక్షోభ్యన్తరం ద్వ్యఙ్గులమ్, (మా. ని. 22 అ). "కమల ముకులాకార మధోముఖం చతురఙ్గులంచ (సు. శా. 6. అ. 25. శ్లో. డల్హణః). స్థితిః:- ఉరసః అధోభాగే తిష్ఠతి. (మా. ని. 22 అ. 171 పృష్ఠః) పద్మకోశ ప్రతీకాశం హృదయం చాప్యధోముఖమ్ అధో నిష్ఠ్యా వితస్త్యాం తే నాభ్యా ముపరి తిష్ఠతి. తె. ఎద, ఉల్లము, గుండె, గుండెకాయ, డెందము. హృదయము. ఆకారము:- సొగసుగా తలక్రిందుగా వ్రేలాడు ఎఱ్ఱతామర మొగ్గవలె నుండును. ఉనికిపట్టు:- ఉరోగుహ (ఎదురురొమ్మున) ముందు పుప్ఫుసముల నడుమ వుండును. ఇది రసరక్తముల ఉండుచోటు. హృదయమ్. (2) the seat of consciousness. చేతనాధిష్ఠానమ్. (అ. హృ. శా. 1. 52) ఆత్మాయతనమ్, ఓజసః స్థానమ్, మూలమ్ (చ. సూ. 30-8-1) తె. వి. ఆకారము - ఇది పిడికిలి ప్రమాణముగనుండి ఆకారమున రామాఫల

మును బోలును. రక్తసంవహనమున కిది కేంద్రస్థానము.

Auricle of the H: హృదయకర్ణకః.

H. sound: హృచ్ఛబ్దః.

H. tube: హృదయనళికా.

Tubular H: నాళికాహృదయమ్.

Valve of the H: హృదయకవాటః.

Ventricle of the H: హృదయకోష్ఠకః.

Heat: ఉష్ణః, ఊష్మః, ఊష్ణః, ఊష్మా, ఘర్మః. తె. వేడిమి, సెగ.

Animal H: the natural heat of the body. శరీరోష్మా. తె. ఒంటివేడిమి, శరీరవేడిమి, శరీరోష్మము.

Metabolic H: ధాత్వగ్నిః. యథా:- మాంసాద్యగ్నిః. తె. రసాది సప్తధాతుగత అగ్నులు.

Heel: ఖుడకః, ఖుటకః, పార్ష్ణిః. అస్య స్థానమ్:- గుల్ఫస్య పశ్చాద్భాగః. తె. మడమ.

Helicine: spiral. ఆవర్తః. తె. సుడి.

Helicotrema: పరివేష్టిరన్ధ్రమ్.

Helix: కర్ణబాహ్యలతికా, బాహ్యపాళిః. తె. పాళి. వి. చెవిబయటిహద్దు.

Anti H: అభ్యన్తరపాలిః, ప్రతివలయమ్. తె. చెవిపాళియొక్క లోపలి భాగము.

H. of external ear: ప్రాన్తవలయమ్ (శష్కుల్యః).

Turned end of the H: అధిష్ఠానపాలిః. కర్ణపీఠమ్. తె. చెవిదుద్దు.

Hemisphere: Half a sphere, అర్ధగోలః, అర్ధమణ్డలమ్, పక్షపిణ్డః. తె. అరగోళము.

Cerebral H: మస్తిష్కార్ధగోలమ్.

Hematology: the science of blood. అసృగ్విజ్ఞానమ్, రక్త విజ్ఞానమ్. తె. రక్తజ్ఞానము. వి. నెత్తురును గురించి విశేషముగా తెలుసుకోదగిన శాస్త్రము.

Hemocyte - see cyte.

Hemoglobin: any colouring agent of the blood. Colouring matter in the red blood corpuscles. (1) రఞ్జకమ్, రఞ్జకగోలః. వ్యా:- రఞ్జకగోలాఖ్యం కిమపివర్ణవద్వస్తు. (2) రఞ్జకపిత్తమ్, రఞ్జకవస్తు, రుధిరవర్ణికా, శోణవర్తులి. తె. రంజకపిత్తము. వి. (1) రసకణములను ఎరుపుగా మార్చువస్తు విశేషము. రసమును రక్తముగా మార్చు పిత్తభేదము. రక్తరంజక ద్రవ్యము. ఇందు ఇనుపలవణములు వుండును. ఇదొక జీవపదార్థము. రక్తకణవర్ణకము.

Henle's loop: see loop.

Hensen's knot: see knot.

Hepar: liver. యకృత్. వ్యా:- కాలఖణ్డమ్, అస్యస్థానమ్:- దక్షిణ

పార్శ్వస్థమ్ (దక్షిణః). యకృత్పిణ్డమ్, యకృత్పిణ్డమ్. తె. కార్జము, కాలేయము, నల్లదబ్బ, యకృత్తు.

Hepatic : belongs to liver. యకృత్సమ్బన్ధి, యాకృత.

H. area : యకృత్ప్రదేశః.

H. cylender . యకృద్వర్తుల స్తమ్భకః.

H. duct : see duct.

H. legislations. యకృన్మాంస వర్తయః. తె. యకృత్తులో ని మాంసపువత్తులు.

H. region : see region. H. area.

Hernia : అన్త్రవృద్ధిః.

Umbilical H : నాభీయాన్త్ర వృద్ధిః.

Hexagon : షట్కోణమ్. తె. ఆరు కోణములు, షడ్భుజములు.

Hiatus : opening. (1) ఆయనమ్, ద్వారమ్. తె. ద్వారము, మార్గము, వాకిలి. (2) యకృన్నాభిః.

Accessory H : ఉపాయనమ్.

Aortic H, aorticus H: aortic opening in the diaphragm. ఆవర్తీయాయనమ్.

Esophageal H - see H. esophagus.

H. esophagus : క్లోమనాళీయాయనమ్.

H. fallopii : శ్రోత్రనాడీ ద్వారమ్.

H. sacralis : త్రికాయనమ్, త్రైక నాల్యధరాత్మకమ్.

Hilum : a small depression. నాభిః, వర్త్మద్వారమ్. తె. చిన్న గుంట. వి. బొడ్డువలె నుండును. నాభి.

H. of kidney : వృక్కనాభిః (ద్వారమ్).

H. of spleen : ప్లీహాద్వారమ్, ప్లీహనాభిః.

H. of testicle : వృషణనాభిః.

Hip : the upper part of the thigh. (1) జఘనమ్. వ్యా:- స్త్రీ కట్యాః పురోభాగః. తె. తుంటి, తొంటి, మలుగు. వి. స్త్రీ నడుము ముందుభాగము. (2) ఊరవా. వ్యా:- ఊరోర్వ్యూర్ధ్వభాగః. తె. వి. పిరుదులకు ప్రక్కన తొడలకు పైనవున్న ప్రదేశము.

Hippocampus : నీరాశ్వకమ్.

Histo : ధాతుః. తె. ధాతువు.

Histology : microscopic study of tissue structure, science of organic tissue. ధాతువిజ్ఞానమ్, ధాతు సూక్ష్మరచనా విజ్ఞానమ్, శారీరద్రవ్య సూక్ష్మనిర్మాణవిజ్ఞానమ్, సూక్ష్మశరీరశాస్త్రమ్, సృష్టిస్కన్ధః, సేన్ద్రియధాతు విజ్ఞానమ్.

Histomin: అమవర్గీయద్రవ్య విశేషః.

Anti H : అగ్నివిశేషోవా పిత్త

వర్గీయద్రవ్య విశేషః. (శారీరక్రియా విజ్ఞానమ్).

Hollow : అన్తస్సుషిరం. తె. తొఱ్ఱ, బొంగు, బోలు, లొట్ట.

Homo : సమః. తె. సమానమైన.

Homogeneous : having the same nature. ప్రకృతిసమ సమవేతః, సమరూపః, సమప్రకృతిః, సమస్వభావః. తె. ఏకజాతి, సమధర్మము, సమజాతి, సమప్రకృతి.

Hony comb : మధుకోశః, తె. తేనెతుట్టె.

Horizontal : అనుప్రస్థః, తిరశ్చీనః, తిర్యక్, తిర్యగనుప్రస్థః. తె. అడ్డము.

Hormone : internal secretion that passes into the blood and stimulates organs to action. A chemical messenger. అన్తర్ధాతుః, నిష్యన్దధాతుః, నిఃస్రావవిశేషః, నిష్యన్దః, రాసాయనికదూతః. తె. అన్తర్ధాటువు, అన్తః స్రావము, రసాయనికదూత, రసాయనిక పదార్థము. వి. ఈ ద్రవవిశేషము దూరస్థావయవ విశేషస్థానములందు పుట్టి రక్తమున ప్రవేశించి క్రియాజనకావయవముల నుత్తేజపరచి వాని కార్యోన్ముఖతను, క్రమమును తీవ్రపరచును.

Horn : శృఙ్గః. తె. కొమ్ము, కొమ్ముల వంటి అవయవ భాగములు.

Anterior H : అగ్రశృఙ్గః.

H. of lateral ventricle: పార్శ్వకోష్ఠశృఙ్గః.

Posterior H : పశ్చిమశృఙ్గః.

Hour : హోరా. తె. గంట వి. రెండున్నర గడియల కాలము.

Houston's valves : folds of mucous membrane in rectum. గుదవలయః. తె. ఆసనసుళ్ళు. వి. ఆసనములలోని ముడుతలు, వళులు, సుడులు (సుళ్లు).

H. first fold or valve : ప్రవ(వా) హిణీ. వ్యా:- ప్రథమవళిః. తె. మొదటి వళి (సుడి), క్రిందినుండి పైకి.

H. second fold or valve : విసర్జని. వ్యా:- ద్వితీయవళిః. తె. విసర్జని. వి. రెండవవళి. (సుడి).

Third horizontal mucous fold of the rectum : తృతీయ గుదవళిః. తె. మూడవవళి, సుడి. వి. ఆసనమందలి మూడవ ముడుత. (సుడి).

Howship's foveolas : ఉపవపికా.

Human : మనుష్యః, మానవః. తె. మనిషి, మానవుడు.

Humour, Humor : any fluid of the body. అమ్బుః, క్లేదః, దోషః, ధాతుః, రసః. వ్యా :- శారీరద్రవ విశేషః. శారీరస్రావ విశేషః. తె. నీరు, క్లేదము. వి. శరీర ద్రవము, శరీరమందలి ధాతుద్రవ విశేషము.

Aquous H : అమ్బుపటలమ్, (కృష్ణమణ్డలస్య), నేత్రోదకమ్. తె. నేత్ర

పురోరసము, అంబుపటలము.

Vitreous H : తర్వకపటలమ్. తె. కాచబింబమునందుండు ద్రవము, తర్వకపటలము.

Hyaline : glassy, crystalline. అచ్ఛః. అచ్ఛతను. వ్యా:- కాచవత్ వాస్ఫటికవత్. తె. అచ్ఛము, తేట, వి. గాజువలె స్వచ్ఛమైన, తేటయైన.

H. corpuscle - see corpuscle.

H. membrane - sec membrane.

Hyaloplasm : a clear transparent protoplasm : పారదర్శక బలాసః, స్ఫటిక బలాసః. తె. వి. స్ఫటికమువలె తెల్లగానుండు శ్లేష్మము.

Hydramnion : excess of amniotic fluid. అతిగర్భోదకమ్. తె. ఎక్కువ ఉమ్మనీరు.

Hydrogen : అమ్బుకోశః, అర్ద్రజః, జలజవాయుః, జలజబాష్పః, దకోశః, ద్రవజనకః. తె. జలోత్పాదకము, నీరును పుట్టించునది.

Hymen : a fold of mucous membrane at the vaginal entrance. Viriginal membrane, stretched across external orifice of vagina. జవనికా, భగకలా, భగయవనికా. తె. కన్నెపొర, యోనితెర. వి. కన్యాత్వమున యోని ద్వారమున తెరవలెనుండు పలచని ఉల్లిపొరవంటి చర్మవిశేషము.

Hyothyroid : కణ్ఠకాకలకీయః, కణ్ఠకాకలీయః.

Hyper: Excessive. అతి, అధికం (ః)

H. tonic : లవణాంశాధికమ్.

Hypo : less, under. అల్పమ్, అధః. తె. క్రింద.

H. blast - see blast.

Hypochondrium : the region of the abdomen at each side of the epigastrium. అనుపార్శ్వక ప్రదేశః. తె. డొక్క.

Left H : వామానుపార్శ్వకః. తె. ఎడమడొక్క.

Right H : దక్షిణానుపార్శ్వకః. తె. కుడిడొక్క.

Hypochordal bar : లగుడాధర దణ్డః.

Hypogastrium : the lower median anterior abdominal region. అధర మధ్యపురః కోష్ఠేయ దేశః. see gastrium.

Hypoglossal: under the tongue. జిహ్వాధర(రీయః). తె. నాలుక క్రింది భాగమునకు చెందిన.

H. nerve - sec nerve.

Hypoglossus : జిహ్వాకణ్ఠికా.

Hypophyseal : పీయూష గోళ సమ్బన్ధి. పైయూష, పైయూషీ.

H. diverticulum - see diverticulum.

H. fossa - see fossa.

Hypophysis cerebri : the pituitary body or gland అమృత గోళః, పీయూష గోళమ్(ః), పీయూషవిగ్రహః, పోషణికాగ్రన్థిః. తె. అమృతగుళిక, అమృతగోళము.

Hystera : the uterus or womb. గర్భాశయః. తె. కడుపు, గర్భకోశము, గర్భాశయము, బిడ్డసంచి.

Hysterology : the anatomy, physiology and pathology of the uterus. గర్భకోశవిజ్ఞానమ్. వ్యా:- గర్భకోశస్య రచనా, క్రియా, వికృత్యాది విజ్ఞానమ్ శాస్త్రమ్. తె. గర్భకోశవిజ్ఞానము.

I

Idea: a mental image or picture. కల్పనా, బుద్ధిః, భావనా, భావః, మనః కల్పితమ్. తె. అభిప్రాయము, కల్పన, భావము, మనోరథసృష్టి మానసిక కల్పన.

Idiot : a person with defective mental development. 1. జడః, మూఢః, హతజ్ఞానీ 2. బుద్ధిహీనః. తె జడుడు, మూఢుడు, బుద్ధిహీనుడు.

Ignorance : అజ్ఞానమ్, అబోధః, తమః, మోహః. తె. అజ్ఞానము, చీకటి, తెలివి లేమి.

Ileocecal : pertaining to the ileum and cecum. (1) శేషాన్త్రోణ్డుకీయ (2) పురీషధరాకలా. వ్యా.- స్థానమ్. క్షుద్రాన్త్ర ఉణ్డుక యోర్మధ్యేస్యాత్.

I. valve - see valve.

Ileocecum : ఉత్తరాఫర గుదప్రదేశః.

Ileocolic : relating to the ileum and colon. శేషాన్త్రోణ్డుకీయ.

I. orifice - see Orifice.

I. valve - see ileocecal valve.

Ileum : the lower three fifths or lower half of the small intestine, lying between the jejunum and the cecum. (1) కుణ్డలికాన్త్రమ్, వలయాన్త్రమ్, శేషాన్త్రమ్, స్థానమ్:- క్షుద్రాన్త్రస్యాధోభాగః. తె చిన్నప్రేవు చివర భాగము. (2) క్షుద్రాన్త్రభాగః, పక్వాశయభాగః. తె. పల్లప్రేవు చివరి భాగము. వి. గ్రహణియందు జీర్ణమై మార్పులు చెందిన ఆహార ద్రవ్యములు యిచట వచ్చి చేరును. ఈ ద్రవ్యములనుండి ద్రవాంశము వేరుచేయబడును. ఘనాంశము పెద్ద ప్రేవులోనికి పోవును. (3) కుణ్డలినీ, పలితాన్త్రమ్ (మహాగాస్త్రానాంమతమ్). వ్యా:- క్షుద్రాన్త్రస్య అన్త్యభాగః.

Iliac : pertaining to the ilium or flanks శ్రోణ. శ్రోణి. వ్యా:- శ్రోణసమ్బన్ధి.

I. crest - see crest.

I. fascia - see fascia.

I. fossa - see fossa.

I. region - see region.

I. spine - see spine.

Ilium: the upper part of the innominate bone - see Bone.

Image: a picture of an object to the eye or mind. ప్రతికృతిః, ప్రతిబిమ్బమ్, ప్రతిరూపమ్, మనః కల్పితరూపమ్. తె. చిత్తరువు, ప్రతిబింబము, బొమ్మ. వి. మనస్సునందేర్పడిన రూపము.

Imbecility: మౌఢ్యము.

Immunity: అభయః, అభ్యన్తరప్రాణః, ప్రతిరక్షణశక్తిః, ప్రాణః, బలమ్, రోగనిరోధకశక్తిః, వ్యాధిక్షమతా. తె. అభయము, రాహిత్యము. వి. రోగము రాకుండా శరీరమునకు కాపాడుశక్తి, వ్యాధి నిరోధకశక్తి. ఇది రెండువిధములు. (1) స్వాభావికము. (2) కృత్రిమము. రక్షణశక్తి

Impulse: ప్రేరణః, వేగః. తె. ఉద్రేకము, దుడుకు, ప్రేరణ, వేగము.

Cardiac I: హృత్ప్రతిఘాతః.

I. of the heart: the systolic beat of the heart. హృత్పిణ్డసఙ్కోచజధ్వనిః, హృత్సఙ్కోచధ్వనిః. తె. వి. హృదయము ముడుచుకొను సమయమున కలుగు ధ్వని.

Nervous I: తన్త్రీవేగః, మనః. తె. నాడీవేగము, మనస్సీగము.

Incisors - see teeth.

Incisura: a cut. ఛేదః, విచ్ఛేదః. తె. కోత.

I. angularis: ఆమాశయకోణః.

I. fastigii: ఛదివిశరణమ్.

Incus - see bone. Anvil. అఙ్కుశకమ్.

Indentation: దన్తురీభావః. Notch.

Inferior: అధః, అధర, గౌద, నిమ్న. తె. అల్పమైన, క్రింది, తక్కువదనము, ముఖ్యముగాని.

I. (distal) portion: అధరవిభాగః, అధోభాగః. తె. శరీరము క్రింది భాగము.

Infra: below, lower. అధః, అధర. తె. క్రింది.

Infundibulum: a funnel-shaped passage. కొలాఞ్చికా. వ్యా:- క్రమవికసితైక ముఖనాల్య ఏవ. తె. గరగ, గరాట. వి. గరాటవలెనుండు అవయవభాగములు.

Inguen: groin. వంక్షణః. తె. గజ్జ.

Inguinal: belonging to the groin. వాంక్షణ, వాంక్షణీ. వ్యా:- వంక్షణసమ్బన్ధీ. తె. గజ్జకు చెందిన.

I. region - see region.

Inhalation: the inbreathing of air. అన్తః శ్వసనమ్, ప్రశ్వాసః. తె. ఉచ్ఛ్వాసము, ఊపిరిపీల్చుట, గాలిపీల్చుట.

Inion: బాహ్యపృష్ఠకీయార్బుదమ్.

Inner : ఆన్తరికః, అభ్యన్తరః. తె. లో, లోపలి.

Innervation : (1) సముత్తేజనమ్. The function of nervous system. నాడీమణ్డలవృత్తిః వా వ్యాపారః. తె. నాడీమణ్డలక్రియ. నాడీమండల ప్రవృత్తి.

Innominate : nameless. అనామక, అనామికా. తె. పేరులేని.

Inorganic : అజీవిజ, అనఙ్గజ, నిరిన్ద్రియ, పార్థిక. తె. చైతన్యరహితమైన, నిరింద్రియము, నిర్జీవమైన, ప్రాణములేని.

Insertion : అన్తఃస్థాపనమ్, నిధానమ్, ప్రవేశనమ్, తె. దూర్చుట, ప్రవేశపెట్టుట.

Inspiration : అన్తఃశ్వసనమ్, ప్రశ్వాసః, శ్వాసపూరణమ్. the inhalation of air into the lungs. ఫుప్ఫుసయోర్వాయు ప్రక్షేపణమ్ వా శ్వాస పూరణమ్. తె. ఊపిరి పీల్చుట, పుప్ఫుసములోనికి గాలిని పీల్చుట, శ్వాసపీల్చుట.

Instep : పాదపృష్ఠః. తె. మీగాలు.

Insula : ద్వీపలమ్బికా.

Integument : a covering; the natural covering of the body. skin. ఆవరణమ్, కఞ్చుకమ్, చర్మ, త్వక్, శరీరావరణమ్. తె. ఆవరణము, చర్మము, తోడుగు.

Intellect : బుద్ధిః, మేధా, సంవిత్తిః. తె. తెలివి, బుద్ధి, వివేకము.

Intellectiou : ఆకలనమ్, జ్ఞానమ్, బుద్ధిగ్రహః, బోధః. తె. 1. జ్ఞానము, బుద్ధిగ్రహణము, బోధ, తెలివి. 2. ప్రజ్ఞ.

Intelligence : జ్ఞానం, బుద్ధిః, మేధా, విజ్ఞతా. తె. జ్ఞానము, తెలివి, బుద్ధి, విజ్ఞత.

Inter : అన్తర, మధ్య. తె. నడిమి, మధ్య, లో, లోని.

I. articular : సన్ధిమధ్యగ.

I. cellular material:అణుశ్లేష్మ.

I. costal : between the ribs. పర్శుకాన్తర, పర్శుకాస్థిమధ్యగ. తె. ప్రక్కటెముకల మధ్య.

I. digital, I. digital cleft : అఙ్గుల్యన్తరమ్. తె. వ్రేళ్ళమధ్య. వ్రేళ్ళసందు.

I. lobular: aperture : ముఖమ్, ముఖద్వారమ్.

I. mediate : మధ్యమ.

I. nasal : నాసామధ్యగ.

I. Osseous : అస్థ్యన్తరీయ.

I. ruption : ప్రతిబన్ధః, బన్ధః, వ్యాఘాతః. తె. అడ్డము, అడ్డు, అభ్యంతరము, ఆటంకము.

I. space : అన్తరాల, మధ్య. తె. మధ్య, లో, లోపలి.

Internal : అన్తః, అభ్యన్తరః. తె. లోని, లోపలి.

I. cavity - see cavity.

I lining - see lining

Interstices : శరీరధాత్వవకాశః. తె. అవకాశము, బయలు. వి. శరీర ధాతువుల మధ్యగల విడిచోటు.

Interstitial : lying or placed betveen. అన్తరాళీయ, అన్తరీయః, సాన్తరాలః. తె. నడిమి.

I. cell - see cell.

I. division : అన్తరాన్తర విభాగః, అవాన్తర విభాగః.

I. fluid : రక్తమస్తు, రక్తరసః. లసీకా. తె. నెత్తురుతేట, రసి, రసిక, లసిక, సొన. వి. ధాత్వవకాశము లందుండు ద్రవము.

I. lymph - see I. fluied.

Intestinal : ఆన్త్ర, ఆన్త్రీయ. తె. ప్రేవులకు చెందిన.

Gastro I. mucosa - see mucosa.

Gastro I. tract - see tract.

I. loop - see loop.

I. region - see region.

I. secretion - see secretion.

I. tube - see tube.

I villi - see villi.

Intestine : ఆన్త్రమ్, ఆన్త్రమ్, విపులమ్, స్రోతః. తె. ప్రేగు, ప్రేవు.

Intestines: అన్త్రాణి. తె. ప్రేగులు, ప్రేవులు.

Deep into the coils of I. ఆన్త్రకోష్ఠమ్, ఆన్త్రహృదయమ్. తె. వి ప్రేవులలోని లోతుభాగము.

Large I. కల్యాన్త్రమ్, గుదాన్త్రమ్, పక్వస్థానమ్, పక్వాధానమ్, పక్వాశయః, పురీషధారణమ్, పురీషవహస్రోతః, పురీషాధానమ్, పురీషాధారః, పురీషాయతనమ్, పురీషాశయః, బృహదన్త్రమ్, స్థూలాన్త్రమ్. తె. పెద్దప్రేవు. వి. భుజించిన యాహారము జీర్ణమై రసము విడిపోవ మిగిలిన పిట్టు (పిప్పి, మలము) వుండు నాళము. దీని పొడవు 150 సెంటీమీటర్లు.

Loop of small I : క్షుద్రాన్త్రశిక్యమ్. వ్యా:- క్షుద్రాన్త్రావయవవిశేషః. తె. చిన్నప్రేవు కొంకి. వి. చిన్నప్రేవులోని అవయవ విశేషము.

Lumen of the I : ఆన్త్రగ్రన్థిః, ఆన్త్రాశయః. తె. ప్రేవుకణితి (కంత). వి. ప్రేవులందలి కణితి లేక ప్రేవు లుండుచోటు.

Small I : the placc of complete digestion. (1) అగ్నిస్థానమ్, ఆగ్న్యాశయః, అమపక్వాశయః, పాచకాశయః. తె. అగ్నిస్థానము, జఠరాగ్ని లేక పాచకాగ్ని యుండు చోటు. (2) అనుపక్వాశయాన్తరమ్, పక్వామాశయమధ్యమ్, సూక్ష్మాన్త్రమ్, క్షుద్రాన్త్రమ్. తె. చిన్నప్రేవు, పిల్లప్రేవు. వి. ఇది ఆమాశయమునకు, పక్వాశయమునకు మధ్య నుండును. (3) గ్రహణీ ఇతి.

గ్రహణీ. వ్యా'- అగ్న్యధిష్ఠానమ్. (సు. ఉ. 40 అ. 167 శ్లో. వ్యాఖ్యానే డల్హణః). పిత్తధరాకలా. (సు. ఉ. 40 అ. 166 శ్లోక వ్యాఖ్యానే డల్హణః). స్థాననిరూపణమ్:- షష్ఠీ పిత్త ధరానామయాకలా పరికీర్తితా పక్వామాశయ మధ్యస్థా గ్రహణీసా పరికీర్తితా. (సు. ఉ. 40 అ. 196శ్లో). గ్రహిణీ నిరుక్తిః- అగ్న్యధిష్ఠాన మన్నస్య గ్రహణాత్ గ్రహణీమతా (చ. చి. 15 అ. 55½ శ్లో). తదధిష్ఠాన మన్నస్య గ్రహణాత్ గ్రహణీమతా (అ. హృ. శా. 3 అ. 49½ శ్లో) స్థానమ్:- నాభే రుపర్యగ్నిబలేనో పష్టబ్ధోప బృంహితా. (చ. చి. 15 అ. 56 శ్లో). "సైవ ధన్వంతరి మతే కలా పిత్తధరాహ్వయా. (అ. హృ శా. 3 అ. 50 శ్లో). స్థితా పక్వాశయ ద్వారి భుక్తమార్గ గళే వసా. (అ. హృ. శా. 3 అ. 51 శ్లో). ప్రాకృతం కర్మ:- "అపక్వం ధార యత్యన్నం పక్వం సృజతి పార్శ్వతః." (చ. చి. 15 అ. 57 శ్లో). ఆయురారోగ్య వీర్యౌజో భూతధాత్వగ్ని పుష్టయే (అ.హృ.శా.3_50½శ్లో). తె. గ్రహణి. సముచ్చయార్థము:- వి. ఇది పక్వామాశయములకు మధ్య నాభికి పైన వుండును. పిత్తధరకలాయని ధన్వంతరి మతము. ఇందు జఠరాగ్ని యుండును. అమాశయమున కొంత అరగిన ఆహార ద్రవ్యమును ఇది గడియవరకు ఆపియుంచి పూర్తిగా జీర్ణము చేయును. గ్రహణి చిన్న ప్రేవులలోని పలచని పొర. ఇచటి పాచకపిత్తము — జఠరాగ్ని — వలన ఆయువు, ఆరోగ్యము, శక్తి, ఓజస్సు, భూతాగ్నులు, ధాత్వగ్నులు పుష్టి నెందుచుండును. పక్వముగాని యన్నమును ధరించి, పక్వమైన దానిని ఒకప్రక్కనుండి క్రిందికి పెద్దప్రేవులోనికి జార విడుచును. చిన్నప్రేవు పొడవు 600 సెంటిమీటర్లు.

Villi of I - see villi.

Intussusception : అన్తరాధానమ్, అన్తస్సంగ్రహః.

Invagination : అంతర్వలనమ్, అంతర్వర్తనమ్.

Invertion : అన్తర్వర్తనమ్, అన్తర్వలనమ్, ఆన్తర పరివర్తనమ్, ఊర్ధ్వాధరీకృతమ్. తె. బోరగిలపడుట.

Involuntary : అనిచ్ఛాధీనః, అరాజీ, ఇచ్ఛాఽనధీనః. తె. అప్రయత్న పూర్వకమైన, మనసునకు తెలియకుండా జరుగు.

Iris : the colored membrane of the anterior part of the eye. (1) అక్షితారకా, కాలకః, కృష్ణగోలః, కృష్ణమణ్డలమ్, తారకా, తారాపరివేషః, పటలమ్, పరితారకమ్, పరితారకా, పిశితాశ్రితమ్. (2) కనీనికాపటలమ్, కనీనికా

పరిధిః, కనీనికా మణ్డలమ్, నేత్రతారకా మణ్డలమ్. తె. కనీనికా పటలము, కంటి నల్లగుడ్డు, కృష్ణపటలము. వి. కటకమునకు ముందుండు నల్లని పొర, నల్లగుడ్డు. పాపకు చుట్టు నుండు నల్లని గుండ్రని పొర.

Pupil in I – see pupil.

Iron : అయః. తె. ఇనుము.

Irregular : అసమః, విషమః. తె. ఎగుడు దిగుడు, క్రమముతప్పిన, వరుస లేమి, వ్యత్యాసము.

Ischial : pertaining to the ischium. స్పైచ, స్పైచీ. తె తొంటికి చెందిన.

I. tuberosity – sec tuberosity.

Ischiorectal : pertaining to ischium andrectum. స్ఫిగ్గుదీయ.

I. area : గుదపార్శ్వ క్షేత్రమ్, గుదాన్యాసః, స్ఫిగ్గుదీయ క్షేత్రమ్. తె. వి. ముడ్డికి చుట్టునున్న ప్రదేశము.

Ischium : the inferior part of the innominate bone of the pelvis. Hip. అధరశ్రోణ్య స్థిఖణ్డః, స్ఫిగస్థిఖణ్డః ? స్ఫిక్. తె. తొంటి.

Ascending ramus of I: కుకున్దర కూటమ్.

Tuberocity of I: కుకున్దరపిణ్డమ్.

Isotropic : ఏకవారవక్రీకరణీ.

Isthmus (is-mus) : the neck or constricted part of an organ. గ్రీవా. వ్యా:- స్థూలతరాణా మస్థ్యాది శిరసామధః స్థితాః కన్ధరాకారాస్సఙ్కుచితాః భాగాః, యోగభూమిః, సఙ్కీర్ణపథః, సఙ్కుచితస్థానమ్ సఙ్కోచః, సంయోగభూమిః. సంయోజకః, సంయోజకభూమిః. తె. ఇరుకుచోటు, సందు, సంధిస్థానము. వి. రెండు లేక కొన్ని వస్తువులు కలియుటచే నేర్పడు సందు, సంధి స్థానము, సంకుచిత స్థానము.

I. of aorta : ఆవర్తీయ యోగభూమిః. వ్యా:- కోడపి సఙ్కోచః.

I. rhombencephali : పశ్చాద్గోర్ద యోగభూమిః.

Ivagination : పుటీకరణమ్, పుటీభావః.

J

Jaw : హనుః. తె. అంకిలి, దౌడ.

Angle of lower J – see angle.

Condyle of lower J – see condyle.

J. Bone – see bone.

Lower J : అధోహనుః. తె. క్రింది దౌడ.

Ramus of lowcr J : హనుకూటమ్. వ్యా:- చతురస్రప్రాయం ప్రవర్ధనమ్.

Upper J : ఊర్ధ్వహనుః. తె. పై దౌడ.

Jecur : Liver. యకృత్.

Jejunum : the npper two-fifths or second portion of small

intestine between the duodenum and ileum. 1. మధ్యాన్త్రమ్, శూన్యాన్త్రమ్, శోణాన్త్రమ్ వ్యా:- పురీతత అధస్తాచ్ఛోణాన్త్రమ్, ద్వేధావిభక్తం క్షుద్రాన్త్ర భాగమ్, క్షుద్రాన్త్రస్య ద్వితీయభాగః. (2) పక్వాశయః. తె. పక్వాశయము, శోణాంత్రము. వి. రెండుగా విడిపోయిన చిన్నప్రేవులలోని పైభాగము పక్వాశయము. కొంత మార్పు చెందిన ఆహార ద్రవ్యములు పక్వమగుటకు యిచట జేరును.

Jelly : జల్లికా. వ్యా:- సాన్ద్రద్రవ ద్రవ్యవిశేషః.

J. of Wharton : తర్పకః. వ్యా:- కిమపి వసామయం వస్తు. తె. తర్పకము. సాన్ద్రద్రవ ద్రవ్యము. వి. క్రొవ్వుతో గూడిన ఒక ద్రవ వస్తు విశేషము.

White J : శ్వేతజల్లికా.

Joint : articulation. అస్థిసన్ధిః, సన్ధానమ్, సన్ధిః, సన్ధిస్థానమ్. తె. అతుకు, ఎముకల అతుకు, కీలు, బందు, సందు. వి. 1. ఎముకల కలయిక, 2. రెండు ఎముకలు కలియుచోటు.

Joints : (1) సన్ధయః. వ్యా:- అస్థ్నామన్యోన్యస్య సఙ్గమస్థానాని. తె. ఎముకల కూడలి. (2) అస్థిపర్వమ్, పర్వమ్. తె. క(గ)ణుపు. సన్ధీనాంసంఖ్యా. తేదశోత్తర శతసన్ధయః సకర్మకాః. తె. నూటపది కదలెడు కీళ్ళు.

Acetabular J : ఉదూఖలసన్ధిః.

Acromioclavicular A or J : ('A' Articulation. 'J' joint). అంసచక్రక సన్ధానమ్, అంసాక్షకీయ సన్ధిః.

Amphi arthrosis, Amphi arthroidal J : అచలసన్ధిః, అనుకూలసన్ధిః, అల్పచలసన్ధిః, అల్పచేష్టాసన్ధిః, ఈషచ్చలసన్ధిః. తె. ఇంచుక కదలెడు కీలు.

Ankle J : ఖుడకః, ఖుడకా, ఖుడకే(ద్వే)ః ఖులకసన్ధిః, ఖుల్లకః, గుల్ఫసన్ధిః, పాదసన్ధిః. వ్యా:- జంఘాపాదయోస్సన్ధిః ఖుడకః. తె. చీలమండ కీలు.

Apparent J. of nails with the skin: నఖసన్ధయః.

Arthrodia (J) : ప్రతరసన్ధిః (సన్ధయః). ఈషచ్చలసన్ధిః, సంసర్పిసన్ధిః.

Articular J : త్రికస్థాలకమ్.

Articulations of cartilages of the ribs with the sternum etc : ఉరః పర్శుకాసన్ధయః, పర్శుకాపూర్వసన్ధయః. తె. పర్శుకాస్థికీళ్ళు, సంధులు.

Atlantoaxial J : చక్రకశోరసన్ధిః, చూడాకలయా. వ్యా:- దన్త చూడయోస్సన్ధిః.

Atlanto - occipital J : అతిశేశా పృష్ఠకీయసన్ధిః.

Axial J : అక్షసన్ధిః.

Ball & socket J : ఉలూఖల సన్ధిః, ఔదూఖలసన్ధిః. తె. బంతిగిన్నె కీలు.

Bi-axial J : ద్వ్యక్షసన్ధిః (చలసన్ధిః).

Bony joints or Boney junctions: articulations of bones where more than two bones are united. అస్థిసఙ్ఘాతః, అస్థిసన్ధయః, వ్యా:- అస్థ్నాంసంధయః. తె. కీళ్ళు. వి. ఎముకల కూడలి. రెండింటికంటె ఎక్కువ ఎముకల కూడలి.

Calcaneocuboid J (A) : పార్ష్ణిఘనీయసన్ధిః.

Calcaneo navicular J (A) : పార్ష్ణినౌకీయసన్ధిః.

Carpal J (A) : కరకూర్చాన్తరీయసన్ధయః, కరభసన్ధిః.

Carpometacarpal J (A) : కూర్చసన్ధయః, పాణిశలాకా (సమ్బన్ధ) మూలసన్ధిః.

Condyloid J (A) : కోరకసన్ధయః, కొణ్డల(లి)కసన్ధిః, ఖల్లకోరకసన్ధయః. తె. కోరకసంధులు. వి. కీళ్లభేదము.

Costo sternal J (A) : పార్శ్వకాగ్రసన్ధిః.

Costo transverse J : కశేరుకాబాహు ప్రవర్ధన ప్రతరసన్ధయః, పార్శ్వకా కరూకర(శీర్ష)సన్ధిః.

Costo vertebral J (A) : చల ప్రతరసన్ధయః, పార్శ్వకా పృష్ఠ్యాన్తరసన్ధిః, పార్శ్వకా మూలసన్ధిః.

Coxa - coxal J - see Hip J.

Cranio vertebral J. (A) : శిరోగ్రీవాసన్ధిః.

Cuboideonavicular J. (A): ఘననౌకాన్తరీయసన్ధిః.

Cuneocuboid J. (A) : కూర్చాన్తరీయసన్ధిః.

Cuneonavicular J. (A) : నౌకపరికోణీయసన్ధిః.

Diarthroidal J : చలసన్ధయః, చేష్టావన్తః సన్ధయః. తె. కదలెడు కీళ్ళు, తిరిగెడు కీళ్ళు.

Diarthrosis : a freely movable articulation. చలసన్ధిః (చలాః). బహుచేష్టాస్సన్ధయః.

Digital J. (A) : అఙ్గుళీసన్ధిః, అఙ్గుళీ మధ్యాన్తరసన్ధిః. తె. వ్రేలి కీలు (కీళ్ళు).

Distal radio ulnar J : అధర ప్రకోష్ఠసన్ధిః.

Distal tibio fibular J : అధర జఙ్ఘాసన్ధిః.

Double condyloid J. యుగ్మకోరకసన్ధిః (బహుచేష్టః). వ్యా:- ప్రాంచాం వాయసతుణ్డాఖ్యసన్ధిః. తె. కాకిముక్కు కీలు.

Elbow J: కఫోణిసన్ధి, కూర్పరసన్ధిః, కౌర్పరసన్ధిః, బాహూసన్ధిః. తె. మోచేతికీలు.

Enarthrosis - see ball & socket J.

Fibro or fibular J: స్థావిరవిబలసన్ధిః.

Ginglymus J: కోరసన్ధిః, సందంశ కోరసన్ధిః. తె. పటకారు కీలు. వి ఈ కీలు పటకారువలె నుండును.

Gliding J: ప్రతరసన్ధిః, సంసర్పి సన్ధిః. తె. జారెడుకీలు.

Gomphosis J: దన్తబిలసన్ధిః, దశనోదూఖలసన్ధయః, రాచకసన్ధిః, రాచకాః.

Hinge J: కోరసన్ధిః, సక్థిసన్ధిః. తె. మడతబందుకీలు. see arthrosis.

Hip J: ఊరుసన్ధిః, కటిసన్ధిః. కుకున్దరసన్ధిః, నితమ్బసన్ధిః, వంక్షణసన్ధిః, శ్రోణిసన్ధిః, సక్థిసంధిః. తె. గజ్జకీలు, తొంటికీలు, తొడకీలు.

Immovable J: అచలసన్ధయః, అచేష్టాస్పంధయః, స్థిరసన్ధయః. తె. వంగనికీళ్ళు, కదలనికీళ్ళు.

Inferior tibio fibular J: ఆధారజంఘాను జంఘా(స్థ్నోః) పరస్పర సన్ధానమ్.

Inter carpal J: కరభాన్తరసన్ధిః.

Inter chondral J: పార్శ్వకాకీకసాన్తరీయసన్ధిః.

Inter cuneoform J: కూర్చాన్తరీయసన్ధిః.

Intermetacarpal J: అఙ్గుళీ పరస్పరసన్ధయః, అన్తరకారభసన్ధిః, శలాకాన్తర(మూలా) సన్ధయః.

Inter metatarsal J: అన్తర ప్రపదసన్ధిః, శలాకాన్తరసన్ధిః.

Inter tarsal J గుల్ఫికాన్తరీయా సన్ధిః.

Intervertebral J. పృష్ఠ్యాన్తరీయాసన్ధిః.

Jaw J: హనుసన్ధయః. తె. అంకిళ్లు.

J. of bones - see bony Js.

J. of the extremities, J. of the limbs: శాఖాసన్ధయః. తె. కాళ్ళు చేతులలోని కీళ్ళు.

J. of the ribs పార్శ్వకాసన్ధయః. తె. ప్రక్కటెముకల కీళ్ళు.

Knee J: జానుసన్ధిః. తె. మోకాటి కీలు.

Lower inter carpal J: అధర కరభశ్రేణిగాః (సన్ధయః).

Lumbosacral J: కటిసన్ధిః, త్రికసన్ధిః, త్రైకనైతమ్బసన్ధిః. తె. ముడ్డిపూసకీళ్లు.

Mandibular J: ముఖసన్ధిః (డల్హణః), వాయసతుణ్డసన్ధిః, హనుమూలసన్ధిః, హనుసన్ధిః. Here the coronoid process looks like a crows' - bill. తె. కాకి

ముక్కు కీలు, దౌడకీలు. వి. ఆకారముచుట్టి దౌడకీలు కీచేయు యేర్పడినది. అంకిలి, దౌడకీలు (సంకే).

Metacarpophalangeal J (A) : అఙ్గులీ పశ్చిమ సలకసన్ధిః, అఙ్గులీ మూలసన్ధిః.

Metatarsal J (A) : పాదమూల శలాకాసన్ధిః.

Metatarsophalangeal J (A) : అఙ్గులీమూలసన్ధిః.

Mid - carpal J : మధ్యకరభ సన్ధిః, మధ్యకారభసన్ధిః, మధ్యమణిబన్ధసన్ధిః.

Middle tibio fibular J : మధ్య జఙ్ఘానుజఙ్ఘా(స్థ్నోః) పరస్పర సన్ధానమ్.

Mixed J (A): అల్పచేష్టాస్సన్ధయః.

Movable J (A) : అస్థిరసన్ధయః, చలసన్ధయః, చేష్టావన్తస్సన్ధయః, బహుచేష్టాస్సన్ధయః, సకర్మకసన్ధయః తె. కదలెడు కీళ్లు, చేష్టావంత సంధులు.

Occipito atlantal J (A) పశ్చిమ కపాల చూడావలయసన్ధిః.

Occipito axial J (A) : అక్ష సమాపృష్ఠకీయసన్ధిః, పశ్చిమ కపాల దన్త చూడయోస్సన్ధా (ద్వౌ), పృష్ఠ కాక్ష సమీయసన్ధిః.

Pateller J : జాన్వస్థిసన్ధిః.

Phalangeal J (A) : కరాఙ్గులీ సన్ధయః, పాదాఙ్గులీ సన్ధయః.

Pivot J . చక్రకోరసన్ధిః, వివర్తకా సన్ధిః. తె. బొంగరపు కీలు.

Polyaxial J (A) : బహ్వక్షసన్ధిః, (చలసన్ధిః).

Proximal J : extremities of meta carpal bones (Bony-joints). పాణిశలాకామూలసన్ధయః.

Proximal radioulnar J (A). ఉత్తరప్రకోష్ఠసన్ధిః.

Proximal tibio fibular J (A) : ఉత్తరజఙ్ఘాసన్ధిః, జాన్వధస్సన్ధిః. తె. పిక్క కీలు. వి. మోకాలుక్రింద పిక్క ఎముకకీలు.

Radio carpal J (A) : బహిః ప్రకోష్ఠీయమణి బన్ధసన్ధిః.

Radio ulnar J (A) : రత్న్యరత్న్యయ సంధిః. వ్యా:- ప్రకోష్ఠాస్థ్నోః పరస్పర సన్ధానమ్.

Reciprocal reception J (A) . పరస్పరకోరసంధిః.

Sacrococcygeal J (A) : త్రికాస్త్రికసంధిః.

Sacro iliac J (A) : కటీతరుణ సంధిః. త్రికకపాలసన్ధిః, త్రికశ్రోణీయసన్ధిః, త్రికశ్రోణ్యన్తరసన్ధిః. తె. తొంటి కీలు.

Saddle J : పర్యాణకసన్ధిః.

Schindylesis J : గ్రస్తసేవనీ సన్ధిః (గ. సే).

Shoulder J : అంససన్ధిః, కక్ష (క్షా)సన్ధిః, బాహుశిరస్సన్ధిః, బాహు

సన్ధిః, భుజసన్ధిః, స్కన్ధసన్ధిః. తె. బుజము కీలు. వి. బుజమునందలి కీలు.

Sternoclavicular J. (A) : (1) అక్ష(క)సంధిః, అక్షకోరసన్ధానమ్, అక్షకోరసంధిః. (2) ఉరోఽక్షకీయసంధిః. ఔర (రో) క్షకసంధిః, గ్రీవాసంధిః(శల్యాణః), జత్రుసంధిః. (3) అక్షసంధిః, గ్రీవాఽధస్సంధిః, హనోర్వ్యరోక్షసన్ధయః. తె. రొమ్ము కంటె ఎముకకీళ్ళు, కంటెఎముకకీలు. వౌడ కంటె రొమ్ముఎముకల కీళ్ళు.

Sternocostal J. ఉరః పర్శుక సంధిః.

Superior tibio fibular J : ఊర్ధ్వజఙ్ఘాను జఙ్ఘా(స్థ్న) పరస్పర సన్ధానమ్ వా సంధిః.

Sutural J · తున్నసేవనీ, సౌచ సంధిః. తె. కుట్టుకీలు. వి. కుట్టువలె నుండు కదలనికీలు. ఈ కీళ్ళు శిరః కపాలాది అవయవములందుండును.

Symphysis J. అల్పచలసంధిః, సమస్ఫితిసంధిః.

Symphysis pubis J : భగసంధిః, భగాన్తరసంధిః. వ్యా·- భగాస్థ్నోః పరస్పర సన్ధానమ్.

Synarthroidal J : synarthro-sis. అచలసంధిః, అచేష్టాసన్ధయః, స్థిరసన్ధయః (స్థిరాః). తె. ఒంగని, కదలని, లేక తిరుగనికీళ్ళు.

Synchondrosis : అల్పాస్థిసంధిః, కైకససంధిః, కైకసాః.

Syndesmosis J. వాస్నసంధిః (అల్పచలసంధిః).

Syntenosis J - see hinge J.

Talocalcaneal J. [A] : గుల్ఫపార్ష్ణిసంధిః.

Talocalcaneo navicular J : గుల్ఫపార్ష్ణినౌకీయసంధిః, గుల్ఫపార్ష్ణ్యుపగుల్ఫీయసంధిః.

Tarsal J. [A] : కూర్చాన్తరీయ సన్ధయః.

Tarsometatarsal J. [A] : శలాకా(న్తర) మూలసంధిః.

Temporomandibular J. ముఖసంధిః, వాయసతుణ్డసంధిః, శఙ్ఖకాధోహన్వన్తరసంధిః, శాఙ్ఖహానవసంధిః, హనుసంధిః. తె. దౌడకీలు. వి. ఈకీలు కొంకికున్కి వలెనుండును.

Tibiofibular J : అన్తర్బహిర్జఙ్ఘికాసంధిః, జఙ్ఘాను జఙ్ఘాస్థిసంధిః.

Transverse tarsal J : తిరశ్చీన కూర్చసంధిః.

Trochoides. pulley joint చక్రకోరసంధిః(X).

Uniaxial J : ఏకాక్షస్సంధిః (చలసంధిః).

Upper inter carpal J : ఊర్ధ్వకరభ శ్రేణిగాః (సన్ధయః).

Vertebral J. [A] : పృష్ఠవంశసన్ధయః. తె. వెన్నుబాము కీళ్ళు, వెన్నెముకల కీళ్ళు.

Wrist J : మణిబన్ధసంధిః. తె. మణి కట్టు కీలు.

Yielding J : అనుకూలసంధిః (అచలసంధిః) అచలసన్ధయః.

Where ringlike curved cartilages like parts as in trachea. మణ్డల సన్ధయః, వలయ సన్ధయః. తె. గుండ్రటికీళ్లు. ఇవి లేత ఎముక కీళ్ళు. వి. ఇవి గుండ్రముగ ఉంగరములవలె శ్వాసనాళములందుండును. గలసంధిః. తె. కంఠము (గొంతు) కీలు.

Jugula alveolavia : దన్తోత్సేధాః.

Jagular : pertainjng to the throat (or neck). కణ్ఠీయ, గ్రైవేయ. తె. గొంతుకు చెందిన, (మెడకు చెందిన).

J. fossa - see fossa.

J. Notch - see notch.

J. point - see point.

J. process - see process.

J. veins - see veins.

Juice : the fluid part of an animal or a plant. ద్రవః, నిర్యాసః, రసః, సారః. తె. రసము. వి. నీరువంటి పలచని వస్తువిశేషము. ఇది జంతుశరీరములందును, వృక్షభాగములందును కానవగును.

Digestive J: పాచకరసః, పిత్తమ్.

Gastric J : ఆమాశయరసః, జాఠర ద్రవః. తె. జఠర (జాఠర) రసము.

Intestinal J:ఆన్త్రద్రవః,ఆన్త్రరసః.

Muscle J : పేశీరసః. తె. మాంస రసము.

Pancreatic J : అగ్నిరసః, అగ్న్యాశయద్రవః, అగ్న్యాశయ రసః, ఆగ్నేయరసః, క్లోమరసః, పాచకద్రవః, పాచకరసః, పాచకాగ్నిః, మధురరసః, హాలీక్షణద్రవః, తె.ఆగ్నేయ రసము, క్లోమరసము, మధుర రసము. వి. ఈ రసము భుజించిన యాహార (భాగమును) అంశముషు పక్వము జేయును. గుణమున అగ్నికి తుల్యము. అందుచే నిది "ఆగ్నేయరస" మనెదరు.

This is a colourless and transparant fluid. రక్తైషనిర్వర్ణః పారదర్శకః. తె. రంగులేని పారదర్శకమగు రసము.

Salivary J : లాలాజలం, లాలా రసః. తె చొల్లు, లాలాజలము.

Junction : సన్ధానమ్, సన్ధిః. తె. కలయిక, కూడలి, సంగమము.

J. of the cilia with lid margines : పక్ష్మవర్త్మసంధిః. తె. కంటిమూల, కనుగొలికి. వి. క్రింది పైరెప్పల చివర కూడలి.

J. of neck and head : side of neck. కృకాటికే (కా). వ్యా:- మన్యయోః పశ్చిమోత్తర ప్రాన్త సమీపస్థితౌ. శిరోగ్రీవాసంధిః.

Outer J. of the eye lids ;

అపాఙ్గసంధిః. తె. క్రిగంటి సంధి, వెలికొలికి.

K

Karyokinesis . Indirect nuclear division. Mitosis. వైకారిక విభాగః. వ్యా:- ప్రోథబలాసస్య అత్మవిభాగః. తె. వి. దేహము పెరుగునపుడు కలుగు జీవాణు విభజనము, విషమవిభజనము.

Karyomite - see chromosome.

Karyomitoma - see karyomitome.

Karyomitome : the nuclear network of chromatin. అష్ఠిజాలకమ్. వ్యా:- అష్ఠేరేకోஉంశః, నవక్రియాయా ఏకోஉంశః.

Karyomitosis - see karyokinesis

Karyoplasm : the nuclear substance of a cell. Nucleoplasm. అష్ఠిబలాసః. వ్యా:- అష్ఠిజాలకాన్తరాలస్థో ద్రవతరోభాగః. నవక్రియాయాః ద్వితీయాంశః. తె. కేంద్రకద్రవ్యము.

Kataphase - see phase.

Keratin : horny substance. కాదరమ్. వ్యా :- శృఙ్గసదృశం వస్తు, శృఙ్గసమద్రవ్యమ్. తె. వి. కొమ్మువంటి శరీర వస్తువిశేషము.

Kerato : hyalin : విమలకాదరః.

Kidney : the urine secreting organ, kidneys. (Two) : కుక్షిగోలకౌ, గవీన్యౌ, మూత్రపిణ్డౌ, మూత్రస్థానమ్, వృక్కౌ. వ్యా:- మూత్రప్రభవౌ శిమ్బీబీజాకారౌ మూత్రోత్పాదకగోళే, మాంసపిణ్డ ద్వయం వామ దక్షిణ పార్శ్వస్థే. తె. ఉలవకాయలు, గురదాలు, మూత్రపిండములు. వి. ఉలవకాయలేక చెమ్మకాయ గింజల యాకారము గలిగి మూత్రమును ఉత్పత్తి జేయు రెండు అవయవములు.

Hilum of K - see Hilum. వృక్కద్వారమ్.

Pelvis of K : వృక్కాలిందః.

Knee : the joint between the thigh and foreleg. ఊరుపర్వ, జాను. తె. మోకాలు.

K. cap: patella. జానుకపాలికా, జానుఫలకమ్, జానుమణ్డలమ్. తె. మోకాలుచిప్ప, మోకాలుప్రదేశము.

K. joint - see joint.

K. pan - see K. cap.

Knob : గ్రన్థిః, పిణ్డః. తె. కణితి, గడ్డ.

Knot . గ్రన్థిః, గ్రన్థికా, గుల్మః, గోళః, పిణ్డః, గణ్డః, గణ్డుః, పర్వ. తె. కణితి, కనుపు, గడ్డ, ముడి, ముడుసు, బుడిపె.

Hensen's K : ప్రారమ్భగ్రన్థిః, హాంసగ్రన్థిః.

Knowledge : జ్ఞానం, పరిజ్ఞానం, ప్రబోధః, ప్రమితిః, సంవేదః. తె. ఎరుక, తెలివి.

Ktoman : క్లోమ. చ. శా. 3-6 (1027 page)

L

Labia : the lips. ఓష్ఠౌ. తె. పెదవులు. పెదిమెలు.

L. majora : బృహదోష్ఠౌ, బృహద్భగోష్ఠౌ, మహదోష్ఠౌ. తె పెద్ద (వెలుపలి) భగోష్ఠములు.

L. minora : క్షుద్రోష్ఠౌ, లఘుభగోష్ఠౌ, యోనికర్ణికా. తె. చిన్న (లోపలి) భగోష్ఠములు. వి. స్త్రీజననావయవముల వెలుపల లోపల పెదిమలవలె నుండు మాంసపు కండలు.

Labium : a lip. ఓష్ఠః. తె. పెదవి.

L. majus - see labia majora.

L. minor - see labia minora.

Labor, Labour : parturition. (1) ఆవిః. తె. కానుపు నొప్పులు. (2) ప్రసవకాలః, ప్రసవ వేదనా. తె. ప్రసవకాలము, ప్రసవ వేదన. (3) child birth. ప్రసవః తె.1. కనుట, ప్రసవము, శిశుజననము. 2. పురుడు.

Labyrinth : the tortuous cavities of the internal ear. (1) గహనమ్, వక్రమార్గః, శ్రోత్రశృఙ్గాటమ్. తె. చెవిగుంటలు, చెవిరంధ్రము, తిరుగుళ్లుగల చెవిదారి, లోచెవి. (2) అన్తఃకర్ణః.

Bony L - see Osseous L.

Membranous L · కలామయగహనమ్.

Nasal L : నాసాశృఙ్గాటకమ్, శ్రోత్రశృఙ్గాటకమ్. తె. వి. ముక్కులోని ఇరుకుదారి, ముక్కులో పైన నాళముల కూడలి.

Osseous L : the bony portion of the internal ear. అస్థి (మయ) గహనమ్. వ్యా:- అస్థిమయాన్తః కర్ణభాగః,

Lacrimal, Lachrymal : అశ్రుసమ్బన్ధి, ఆశ్రవీయ.

L. apparatus : ఆశ్రవ యన్త్రమ్. తె. కన్నీటి యంత్రము, బాష్పజల యంత్రము.

L. bone - see bone.

L. canaliculi : అశ్రువాహిన్యౌ. తె. కన్నీటి కాలువలు, కన్నీటిజాళ్లు. వి. ఇవి కొలకులలో మరుగుగావుండి అశ్రుకోశముల జేరు రెండు సన్నని నాళములు.

L. ducts - see duct.

L. fluid : అశ్రు, నేత్రోదకమ్. తె. కన్నీరు, బాష్పము.

L. process - see process.

L. sac - see sac.

Naso L. duct - see duct.

Puncta Lacrimalia, L. puncta, points. L : అశ్రవసుషిరాణి.

తె. కన్నీటి బొడ్డుములు. వి. కనురెప్పల కుదగ్గర రెప్పలలో నుండు కన్నీరు కాలువల మొదటి సన్నని బొడ్డులు.

Lacteal: pertaining to milk. క్షీరసమ్బన్ధి. క్షీరీ, దుగ్ధీ. తె. పాలకు చెందిన.

Lacteal. one of the lymphatics of the small intestine that takes up chyle.

Lacteals (Pl). క్షీరకాయన్యః, క్షీరిణ్యః, అన్నరసవాహాః, పయస్విన్యః, పాయసికాః. వ్యా:- ఆన్త్రేభ్యః సమాగతాః గ్రాహ్య సౌమ్యరస వాహిన్యః సూక్ష్మప్రణాళికాః. రసాయన్యః. తె. రసనాళికలు, రసవహస్రోతస్సులు. వి. ఇవి పిల్లప్రేవుల నుండి "షైల"ను పాలవంటి అన్న సారమును గ్రహించి శరీరమున పారుదల జేయు సన్నని నాళములు. క్షీరవాహికలు, పాలగొట్టములు, బిస నాళములు.

Lactiferous : see secreting milk - see Tube.

L. duct - see duct.

Lacuna (Pl). a small pit. cavity. లఘుఖాతః, లక్ష్వణ్యః వ్యా:- పత్రకయోరన్తరే స్థితా ఉపకీర్ణాః సూక్ష్మావకాశాః. తె. చిన్న గుంటలు, చిన్న గోతులు. వి. వీనిః ఎముకలు మున్నగు వానియందు కానవగును.

Lacunoe, Lacunas - see lacuna.

Lacus a small hollow space. Depression. లక్ష్వణీ. లఘు ఖాతః. తె. చిన్నగుంట, గొయ్యి. వి. మృదులాస్థియందుండు ఖాళీ స్థలము. ఇందు మృదులాస్థి కణములు వుండును.

Lambda: అక్షిపతిరన్ధ్రిమ్, లక్ష్మ్రరన్ధ్రిమ్ (ఉపలయాస్థిమ్).

Lamboid, Lamboidal: పశ్చిమ సీమన్తోత్తరఖణ్డః.

L. suture - see suture.

Lamella : a thin platelike scale of lone or tissue. పత్రకమ్, సూక్ష్మవిశిష్టఫలకమ్. తె. పత్రము. వి. పలచగా ఆస్థిమాదిరి ఎముక భాగము, పత్రకమ్. వ్యా:- అస్థి ధాతోస్తను పటలమ్ (పటలాని) తె. వి. ఎముక ధాతువునగల పలచని పొర(లు).

Circumferential L : చక్రపత్రకమ్, సన్ధిపత్రకమ్.

Interstitial L : అవాన్తరపత్రకమ్ (పత్రకాణి).

Secondary L : ద్వైతీయపత్రకమ్.

Lamellar cell : పత్రకోశకమ్.

Lamina : a thin layer, plate, scale or flake of bone or membrane. కవచః, పత్రమ్, పత్రకమ్, ఫలకమ్ వ్యా:- ద్రుమపత్రవత్తను విస్తృతాకారాణ్యస్థి

దీనాం పటలాని. తె. కంచుకము, పొర, తేప. వి. చెట్ల ఆకులవలె పలచగను, వెడల్పుగనుండు ఎముకలు లేక మాంసము పొరలు లేక రేకులు.

Alar L : పక్షపత్రకమ్

Articular L : సన్ధేయ పత్రకమ్.

Basal L - see ventral L.

Cerebellar L : ఔపమస్తిష్క పత్రకమ్.

Cubic L : ఘనపత్రకమ్.

Dental L : దన్తఫలకమ్.

Dorsal L : పక్షపత్రకమ్, పృష్ఠీ పత్రకమ్.

Epithelial L : తనుపత్రకమ్.

Interpubic fibro cartilaginous L : కైకసీవటికా, భగాన్తర వటికా పత్రమ్.

L. cribrosa of ethmoid bone: అనుప్రస్థ ఫలకమ్, సీవకపత్రమ్.

L. cribrosa of the sclera : సీవక పత్రమ్, (శుక్ల పటలస్య).

L. papyracea : సమసీవకాస్థి ఫలకమ్. వ్యా:- సీవకాస్థ్నస్సముఫలకమ్.

L. terminalis : అన్త్యపత్రకమ్, వా ఫలకమ్.

Nasal L : నాసిక్య పత్రకమ్, వాఫలకమ్.

Quadrigeminal L: చతుర్ముఖీయ పత్రకమ్.

Solid L : ఘనపత్రకమ్.

Spiral L : పరివేష్టి పత్రమ్.

Terminal L - see L. terminalis.

Thick L : ఘనపత్రకమ్.

Transverse L : తిరశ్చీనపత్రం.

Ventral L : ఉదర్యపత్రకమ్, మూలపత్రకమ్.

Vertebral L : కశేరుకా పత్రమ్, పృష్ఠ్యపత్రకమ్.

Laryngeal : belonging to the larynx. కణ్ఠస్రోతీయ, గలనలకీయ. తె. గొంతుకు చెందిన, స్వరయన్త్రమునకు చెందిన.

L. passage - see passage.

L. prominence : కోటపిమర్మ విశేషః అవయవ విశేషోవా. తె. వి. ఇది ఒక మర్మవిశేషము లేక అవయవ విశేషము.

Laryngo pharynx : the portion of the pharynx above the larynx. The lower portion of the pharynx. క్లోమః, గ్రసనికా. తె. క్లోమము, మ్రింగుడు. వి. గుటకవేయుచోటు, గొంతులో స్వరయంత్రమును, మ్రింగుడును కలియుచోటు.

Larynx : the upper part of wind pipe; organ of voice, the organ of voice situated below and in front of the pharynx and the upper end of the trachea. (1) కణ్ఠః. వ్యా:-

కణ్ఠనాళ స్థోర్ధ్వ శ్లేష్మ పిండ స్థానభాగః "కణ్ఠ" ఇత్యుచ్యతే. (2) గల సహితకణ్ఠభాగః. తె. కంఠము, కుత్తుక, గళము, గొంతుక. వి. గొంతుతో గూడియుండు కంఠ భాగము. (3) క్లోమః, స్వరయన్త్రమ్(?). తె. వి. ధ్వని పుట్టుచోటు, ధ్వనుల బుట్టించు మరి, స్వరనాళము. (4) కణ్ఠనాడీ, గళనలకమ్. తె. కంఠనాళము, స్వర పేటిక. (ఇ' దలి ఎముక భేదము).

Lateral : pertaining to the side. (1) పార్శ్వకః, పార్శ్వయః, పార్శ్వ సమ్బద్ధః. తె. పార్శ్వపు, ప్రక్కనున్న. (2) బాహ్య. తె. బయటి, వెలుపలి.

Antero L : in front and to the side. (1) పురస్తనపార్శ్వకః తె. ముందు వెనుకల, ముందు వెనుకటి. (2) పురస్తనబాహ్యః. తె ముందు బయటి, ముందు వెలుపలి.

L. part : పార్శ్వఖణ్డః, పార్శ్వ భాగః. తె. ప్రక్కభాగము.

Postero L : (1) పశ్చిమపార్శ్వయః. తె. వెనుక ప్రక్కను చెందిన (2) పశ్చిమబాహ్యః. తె. వెనుక బయటి

Layer : ఆస్తరణమ్, కఞ్చుకమ్, స్తరః. వ్యా:- తనుపటలాకారః. తెరః, పటలమ్, స్తరః. వ్యా.- మాంసత్వగాదీనాం మృద్వంశానాం తనోర్వృత్తి విస్తృతాశ్ఛదయ్యాః, ప్రచ్ఛదా. తె. ఆకు, పొర.

Cell L : శలకపటలమ్.

Columnar cell L : పఙ్క్తిశలక పటలమ్.

Corneous L : the stratum corneum. ఉపరిస్తరా, కాఠిన పటలమ్, భాసిని. తె. చర్మపుపొర-1.

Deep L : శ్వేత.

Dorsal peritoneal L - see Vertebral peritoneal L.

Epithelial L : తనుపటలమ్, తానవపటలమ్.

External cell L : బాహ్యశలక పటలమ్.

Follicular L : పుటికీయస్తరః, స్ఫోలకస్తరః.

Ganglionic L : గణ్డపటలమ్, గాణ్డపటలమ్.

Germinal L : బీజకలా, బీజపటలమ్. తె. ప్రజనన పొర. వి. బీజమును లేక విత్తనమును ఆవరించియుండు పొర.

Granular L : కణీయస్తరః. తె కణకంచుకము, నలుసుపొర.

Horny L : శృఙ్గీస్తరః.

Inner connective tissue L : అన్త్యస్తరయోజక ధాతుమయ మణ్డలమ్, పటలమ్.

Inner nuclear L : అన్తరకేన్ద్రీయ పటలమ్. Innerside of malpighian. శ్వేత, చర్మపు

పొర-3.

Inner plexiform L : అన్తర ప్లాక్షికపటలమ్.

Internal cell L : అన్తరశలక పటలమ్.

L. of fat cells : మేదోశలక పటలమ్. తె. క్రొవ్వుపలుకు(ల)పొర.

L. of oil glands : స్నేహగ్రంథి స్తరః. తె. స్నేహగ్రంథి(ధుల) పొర.

L. of sebaceous : see L. of fat cells.

L. of skin : త్వక్, త్వక్ స్తరః, త్వచఃపటలమ్. తె. చర్మపుపొర.

L. of sweat glands : స్వేద గ్రంథి స్తరః. తె. కల. వి. ధాతువుల మధ్యనుండు పొర.

Malpighis L, Malpighian L: అసృగ్ధరా, మాల్ఫీజియ పటలమ్ లోహినీ. తె. లోహినీపొర. (చర్మపు పొర-2),

Mantle L : మధ్యపటలమ్.

Mantle L. of syncytium : ప్రావరక సమసత్త్వికా పటలమ్.

Marginal L : ప్రాన్త్యపటలమ్.

Marginal L. of syncytium: ప్రాన్త్యసమసత్త్వికా పటలమ్, బాహ్యసమసత్త్వికా పటలమ్.

Molecular L : త్రోట పటలమ్.

Outer connective tissue L : బాహ్యయోజక ధాతుమయపటలమ్, మణ్డలమ్.

Outer L : ఉదకధరా.

Outer nuclear L : బాహ్యకేన్ద్రికీయ పటలమ్.

Outer plexiform L : బాహ్య ప్లాక్షికపటలమ్.

Outerside of papillary L : తామ్ర - (చర్మపుపొర-4).

Papillary L : వేదినీ. (చర్మపు పొర-5).

Parietal L : పరిసరీయ స్తరః, పరిసరీయభాగః (గ).

Pigmental L : వర్ణపటలమ్.

Plexus L : జాలక పటలమ్.

Reticular L : జాలక స్తరః.

Skeletogenous L : కఙ్కాల జనకపటలమ్.

Trophoblastic L : తర్పణబలిష్ఠ పటలమ్.

Vertebral peritoneal L : పృష్ఠ్యపరితున్దీయపటలమ్.

Visceral L : పక్వాశయ విభాగః (గ).

Leg : the lower extremity especially from the knee down or the part between knee and ankle. (1) జఙ్ఘా. వ్యా - జానుగుల్ఫ మధ్యప్రదేశః. తె. కాలుపిక్క. వి. మోకాలునుండి క్రిందిభాగము. మోకాలు చీలమండల నడుమనున్న భాగము. (2) అఙ్ఘ్రిః, ఏణీపదమ్ : (3) ప్రజఙ్ఘా. తె. వి. పిక్కనుండి,

క్రిందిభాగము. (4) జఙ్ఘాకాణ్డమ్. తె. పిక్క. (5) అధఃశాఖా, సక్థి. తె. తొడ మొదలు పాదమువరకు నుండు భాగము.

Foreleg : జఙ్ఘా. తె. పిక్క.

Legs without feet. జంఘే. వ్యా - పాదరహితభాగౌ.

Lemniscus : వల్లికా.

Lense : కాచః, దృష్టిః, దృష్టిమణ్డలమ్, దృష్టిమణిః, బింబమ్. తె. కటకము. తార, తాలము, బింబము, లింగము.

Biconcave L : యుగళనతోదరబిమ్బమ్.

Biconvex L. యుగళోన్నతోదరబిమ్బమ్, స్ఫటికః. తె. రవ్వ.

Concave L: నతోదరబిమ్బమ్. తె. ఉత్తానకటకము.

Convex L. ఉన్నతోదరబిమ్బమ్ తె. కుంభకటకము, న్యుబ్జకటకము.

Crystalline L: the lens of the eye. కాచపటలమ్, రవబిమ్బః. తె. కంటిలోని స్ఫాటికకటకము.

Leucocyte : a white blood corpouscle - see cyte.

Archeocyte - see cyte.

Basophil L మూలవర్ణప్రియశ్వేతసత్త్వః.

Leverage : తులాన్యాయః. తె. వి. మీట మొదలయిన యంత్రోపయోగమువల్ల కలిగే శక్తి.

Lever. తులాదణ్డః.

Lid (1) కపాటః, ఛాదనం, పటలమ్, పిధానమ్. తె. కప్పు, మూత. (2) నేత్రకోశః, నేత్రపుటమ్, పక్ష్మాశయః, వర్త్మ. వ్యా :- నయనగోళకావరకం నిమేషోన్మేషాశ్రయం పటలద్వయమ్ "వర్త్మ" ఇత్యుచ్యతే. తె. కంటిరెప్ప, కనురెప్ప, కన్నెర, రెప్ప.

Lower L: అక్షివర్త్మ, నేత్రాచ్ఛాదనమ్, నేత్రపుటమ్, మణ్డలమ్. తె. క్రింది కనురెప్ప.

Upper L : వర్త్మ. తె. పైరెప్ప.

Lien the spleen. ప్లీహా.

Life : the power by which an organism exists and exercises its functions. (1) అభ్యన్తర ప్రాణః, ఆయుః. తస్య లక్షణం :- "శరీరేన్ద్రియ సత్త్వాత్మ సంయోగః". (చ.సూ. 1 అ. 42 శ్లో) అనుబన్ధః. ఓజః, చేతనానువృత్తిః, చైతన్య సన్తానః, జీవితమ్, తేజః, ధారీ, నిత్యగః. తె. అసువు, ఆయుస్సు, ఉసురు, ఓజస్సు, జీవనము, జీవితము, తేజస్సు, ప్రాణము, బ్రతుకు, లోవెలుగు. వి. జీవిత లక్షణము:- శరీరము, చక్షురాదీంద్రియములు, మనస్సు, ఆత్మ అనువాని కలయిక "ఆయు" వనబడును. (2) శరీరాన్తః సఞ్చారీవాయుః

"ప్రాణ" ఇతి వైశేషికాః.

L. Cycle : జీవన చక్రము.

L. span : ఆయుర్మానము.

Ligament : a strong band of fibrous tissue binding bones or other parts together, or to support an organ. పాశః, బన్ధనమ్. (1) ప్రబన్ధః, స్నాయుః. వ్యా :- సాన్ద్రిమసృణశేణకచ్ఛసమాకారాః సన్నిబన్ధనార్థాః ప్రాయేణ. తె. కట్టు, బంధనము, సంధిబంధనము. (2) స్నాయుః. వ్యా :- స్నాయవః స్నాయవో బన్ధనాని స్యుర్దేహ మాంసాస్థి మేదసామ్. (భావప్రకాశే పూర్వఖండే) తె. వి. శరీర మాంసాస్థి మేదస్సులను కదలకుండా బంధించి యుంచునవి స్నాయువులు. సంఖ్యా- నవస్నాయు శతాని. తె. స్నాయువులు తొమ్మిదినూర్లు. భేదాః-ప్రతానవత్యః, వృత్తాః, పృథ్వ్యః, సుషిరాః (సు. శా. 5 అ. 29-30 గద్యశ్లోకాః) (3) వస్త్రసూత్రాది నిర్మితా స్తన్తుసఙ్ఘాత రూపా దృఢాః ప్రాయః సన్ధిబన్ధనార్థా "రజవ" ఇత్యుచ్యన్తే. బన్ధనమ్ - (బన్ధనాని) సన్నిబన్ధః. తె. కట్టు, త్రాడు, బంధనము, మాంసపుపట్టె (లు) వి. ఒకదానితో నొకఎముకనుగాని, కీళ్ళనుగాని కలిపి పట్టు లేక స్థానము తప్పకుండా కట్టివేయు తాళ్ళు, బంధనములు. ఇవి నాలుగు రకములు. (1) ప్రతానవ స్త్రములు, (2) వృత్తములు, (3) పృథులములు, (4) సుషిరములు. స్నాయువు. నాడా, పట్టీ, వారు.

Accessory L : ఉపస్నాయుః వ్యా :- సహాకారిస్నాయుః.

Acromioclavicular L : అంసకూటాక్షకీయ స్నాయుః, అంసాక్షక సంయోజనీ స్నాయుః.

Annular L : any ring-shaped ligament. వలయస్నాయుః, వృత్త స్నాయుః.

Annular L. of the ankle : గుల్ఫస్నాయుః.

Annular L. of the wrist : కబ్జ్రణికా స్నాయుః.

Anterior atlantoaxial L : వలయదన్తికా పురోగః.

Ant. capital L : అతిలేశా పృష్ఠికీయ స్నాయుః.

Ant. common L : కశేరుకస్తాస్త్య సాధారణీ స్నాయుః, పురస్తన సాధారణ స్నాయుః, పృథులా స్నాయుః.

Ant. costo transverse L : పర్శ్వకా బాహుకా అగ్రిమా, పురస్తన స్నాయుః.

Ant. Costo vertebral L : పురస్త్యాఃత్రిశూలాకారాఃస్నాయవః.

Ant. Crucial (cruciate) L : పురస్తన స్వస్తికః.

Ant. Occipito atlantal L ;

కపాలమూలచూడికా అగ్రిమ స్నాయుః.

Ant. pubic L: పురస్తభగీయ స్నాయుః.

Ant. sacro coccygeal L పశ్చిమత్రైక గుదస్నాయుః.

Ant. sacro iliac L పురస్తత్రికశ్రోణీయస్నాయుః.

Ant sterno costal L: పురస్తపార్శ్వకౌరసస్నాయుః.

Apparatus ligamentous colli: కపాలదన్తచూడికా.

Arcuate popliteal L: చాపిక జాన్దిరస్నాయుః.

Arcuate pubic L: భగాధరః:

Articular Ls ప్రతానవత్యః స్నాయవః. తె. శాఖాసంధిస్నాయువు(లు). ఇవి చతుర్విధ స్నాయువులలో మొదటి తరగతికి చెందినవి.

Atlanto axial L, Atlo axoid L: అక్షసమీయ స్నాయుః. అతిశేశాక్షసమీయస్నాయుః.

Atlanto Occipital L: అతిశేశాపృష్ఠకీయస్నాయుః.

Bifuricated L: ద్వ్యగ్రః, ద్వ్యగ్ర స్నాయుః,

Broad L: పత్రబద్ధిన్యౌ, పృథు(ల) స్నాయుః.

Calcaneo fibular L· పార్ష్ణి విబలీయస్నాయుః.

Capsular atlanto axial L· వలయదన్తికాస్నాయుకోశా.

Cap. ligaments: అర్బుదకోశకాః వ్యా:_ కోశరూపాః స్నాయవః, కోశికస్నాయుః, సన్ధికోశః. సుషిరస్నాయుః, స్నాయుకోశాః. చేష్టావత్సన్ధీనామవగుణ్ఠనార్థాః స్తానవధాతుమయాః కోశాః. తె. స్నాయు కోశములు. వి. కదిలెడు కీళ్లను కప్పియుండు తాన్తవధాతు నిర్మితకవచములు, కోశములు, తిత్తులు.

Cap L. of shoulder. అంసోదూఖలికాస్నాయుకోశః.

Cap. L. of the temporal mandibular articulation: హానుముణ్డవేష్టనస్నాయుకోశః.

Cap Occipito atlantal L: కపాలమూలచూడికాస్నాయుకోశః.

Cheek L: దన్తపక్షకే, దన్తరజ్జుకే, ప్రగ్రహస్నాయుః, మధ్యరజ్జుకా.

Ciliary L: పాక్ష్మికస్నాయుః, పార్శ్వగః, బాహ్యాభ్యన్తరకౌరభ స్నాయుః.

Common L: ఆతానికః, సాధారణ స్నాయుః.

Conoid L: త్రికోణికాస్నాయుః.

Coracoacromial L.: అంసతుణ్డకూటీయః, అంసతుణ్డ సంయోజక స్నాయుః, తుణ్డకూటికా, తుణ్డాంసక సంయోజనీ స్నాయుః, తౌణ్డకూటః.

Coracoclavicular, L: తుణ్డాక్షక బన్ధనీ, తుణ్డాక్షక సంయోజనీ స్నాయుః, తౌణ్డాక్షః.

Coracohumeral L: అంసతుణ్డీ ప్రగణ్డీయః, తుణ్డప్రగణ్డికా.

Coracoid L: అంసతుణ్డమ్.

Coronary L కిరీట స్నాయుః, మణ్డల స్నాయుః.

Coronoid L: త్రికోణికా స్నాయుః, శిఖరాకారస్నాయుః.

Costo clavicular L: పర్శుకాక్షక సంయోజనీస్నాయుః, పార్శుకాక్షకీయ స్నాయుః.

Costo transverse L: పార్శుకా కరూకరీయ స్నాయుః.

Costoxyphoid L పార్శుకాస్థీయ స్నాయుః.

Cotyloid L: ఔదూఖల స్నాయుః.

Crucial Ls: జానుస్వస్తికా పేశీ (X), జాను స్వస్తికా స్నాయూ Two ligaments of the knee.

Cubometatarsal L: ఘులశలాకాన్తర స్నాయుః.

Deltoid L: Lateral internal ligament of the ankle. ఆన్తర గాల్ఫస్థ, త్రికోణః.

Dorsal L పృష్ఠ్య స్నాయుః, (పృష్ఠస్థః).

Dorsal carpal L: ప్రకోష్ఠధరీయా పశ్చిమా.

Dorsal radiocarpal L: పశ్చిమ మణిబన్ధ స్నాయుః.

External lateral L: బాహ్యహానవ స్నాయుః, హానుమణ్డ బాహ్య స్నాయుః.

Falciform L: The broad ligament of the liver. దాత్రికాకార స్నాయుః. వ్యా- యకృతః పృథులా స్నాయుః.

Fibular collateral L: బాహ్య జానవీ స్నాయుః.

Gastrohepatic L: జాఠరయాకృత సాయుః.

Gastrophrenic L: జాఠర హైప్రిణిక స్నాయుః.

Gastrosplenic L: జాఠరగాల్మ స్నాయుః, ప్లీహామాశయబన్ధనీ.

Glenohumeral L · ఉదూఖల ప్రగణ్డీయ.

Glenoid L: ఔదూఖలస్నాయుః, తరుణాస్థిభూయిష్ఠ స్నాయుః.

Great sacro L : త్రికస్ఫిక్కన్దకీయ స్నాయుః.

Great sacro sciatic L: గుర్వీ త్రికకుకున్దర సంయోజనీ స్నాయుః, బృహత్త్రికకుకున్దరబన్ధనమ్.

Hepatoentric L: యకృదాన్త్రీయ స్నాయుః.

Hepatorenal L: యకృద్వృక్కీయస్నాయుః.

Iliofemoral L: శ్రోణిసక్థియః

(స్నాయుః). శ్రోణిఫలకోర్వికీయ స్నాయుః.

Iliolumbar L: కటీఘనికా (రజ్జుచ్ఛిన్నస్థానమ్) శ్రోణినితమ్బ్రయః.

Iliotrochanteric L: కటీకన్దరీయ స్నాయుః, శ్రోణిసక్థికన్దకీయ స్నాయుః.

Inferior acromioclavicular L. అంసాక్షుబన్ధనీ అధరా స్నాయుః.

Inf. calcaneonavicular L: అధరపార్ష్ణినౌకీయః.

Inf. pubic L: భగాధర స్నాయుః.

Inf. transverse tibio fibular L: అధరతిరశ్చీన స్థావిరవిబలః.

Inf. transverse L: అధరతిరశ్చీనాంసీయస్నాయుః.

Inguinal L: వంక్షణికా స్నాయుః. వాంక్షణస్నాయుః (స్నాయురజ్జుః).

Interarticular L: సన్ధిగర్భగత స్నాయుః, సన్ధ్యన్తరీయస్నాయుః.

Interchondral L: కీకసాన్తరీయ స్నాయుః.

Interclavicular L: అక్షకాన్తరీయ స్నాయుః.

Interlateral L: అన్తరహానవ స్నాయుః.

Interosseous L: అస్థ్యన్తరీయ స్నాయుః.

Interosseous costotransverse L: గ్రైవేయస్నాయుః.

Interosseous membranes: కలారూపాస్నాయవః.

Interosseous sacroiliac L: త్రికశ్రోణ్యన్తరీయస్నాయుః.

Inter pubic L: భగాన్తర స్నాయుః.

Interspinal L, Interspinous L: కణ్టకాన్తరాలస్నాయుః, కణ్టకాన్తరీయస్నాయుః.

Intertransversal (se) L: కరూకరాన్తరీయస్నాయుః, బాహుప్రవర్ధనాన్తరాలస్నాయుః.

Intervertebral L: కశేరుచక్రాన్తరాల స్నాయుః.

Internal carpal L: అన్తరకారభ స్నాయుః.

Internal lateral L: హాన్వన్తః పార్శ్వగస్నాయుః

Ischiocapsular L: స్ఫిక్కోశీయః (స్నాయుః).

Lateralalar L. దన్తపార్శ్వ స్నాయుః, ప్రగ్రహస్నాయుః.

La. Occipito atlantal L: కపాలమూలచూడికే స్నాయుకోశే.

La sacrococcygeal L: వామదక్షిణ త్రైకగుదస్నాయుః.

La. umbilical L: బాహ్యనాభి స్నాయుః.

Lesser sacroiliac L : త్రిక స్ఫిక్ఫలకీయః, లఘుత్రైక స్ఫిచః (స్నాయుః)

Les. sacro-sciatic L క్షుద్ర (లఘు) త్రిక కుకున్దర బన్ధనమ్, లఘ్వీ త్రిక కుకున్దర సంయోజనీ స్నాయుః.

Les. sacrospinous L : త్రిక స్ఫిక్ఫలకీయః, లఘుత్రైక స్ఫిచః.

Lienorenal L : గౌల్మవృక్కీయ స్నాయుః, ప్లీహవృక్కీయ స్నాయుః, వృక్కప్లీహబన్ధనికా.

Ligaments of bladder : వస్తి రజ్జుకాః.

Lig. of liver: యకృత్ప్రబన్ధయః.

Lig. of ovary : బీజాధార బన్ధనికా. తె. అండాశయబంధనము.

Lig. of shoulder joint : అంస బన్ధనాని. తె. వి. మూపునందు మాంసపీలికలు. ఇవి కీళ్ళను బిగగట్టి యుంచును.

Lig. of the tubercles : అర్బుదీయ స్నాయవః.

Lig. of the uterus : గర్భాశయ బన్ధనికాః.

Ligamenta subflava : కశేరుకాన్తరాలాః.

Ligamentous bands : రజ్జు రూపాః స్నాయవః.

Limbocostal L : నైతమ్బపార్శ్వక స్నాయుః.

Langitudinal L : ఆతానిక స్నాయుః.

Longplantar L : దీర్ఘపాదోదర్య స్నాయుః.

Long posterior sacro-iliac L : దీర్ఘపశ్చిమస్నాయుః, దీర్ఘ పశ్చిమత్రికశ్రోణీయస్నాయుః.

Lumbosacral L : కటిత్రికాన్తికా స్నాయుః.

Medial umbilical L - see middle umbilical L.

Middle costo transverse L : పర్శుకా బాహుకా మధ్యమా స్నాయవః.

Middle umbilical L : మధ్యమ నాభీయస్నాయుః.

Naviculocuboid L : నౌక ఘనీయస్నాయుః.

Naviculo cuneiform L : నౌకపరికోణీయస్నాయుః.

Oblique popliteal L : అవనత మాన్దిరస్నాయుః.

Occipito-axial L : పార్ష్ణికాక్ష సమస్నాయుః.

Orbicular L: చాక్రేయస్నాయుః.

Ovarian L : డిమ్బగ్రన్థీయ స్నాయుః.

Patellar L : పాటలః, పురస్తన జానవస్నాయుః.

Phreno-splenic L : ప్రాచీర బన్ధనీ.

Pisohamate L : మసూరాఙ్కుశ స్నాయుః.

Pisometacarpal L : మసూర శలాకా స్నాయుః.

Planter calcaneo cuboid L : హ్రస్వపాదోదర్యస్నాయుః.

Planter calcaneo navicular L : అధఃపార్ష్ణినౌకీయస్నాయుః, అధఃపార్ష్ణ్యపగుల్ఫస్నాయుః.

Posterior atlanto axial L : వలయదన్తికాపశ్చిమా.

Pos. Common L : కశేరు పశ్చిమా సాధారణీ, పశ్చిమసామాన్యకులా స్నాయుః.

Pos. Costo transverse L : పర్శుకాబాహుకాపశ్చిమా, పశ్చిమ పార్శ్వకస్నాయుః

Pos. Cruciate L : పశ్చిమస్వస్తిక స్నాయుః.

Pos. Cubital L : పశ్చిమకూర్పర స్నాయుః.

Pos. Ls. of the scapula : అంసఫలకా న్తర్గతా స్నాయూ.

Pos Occipito atlantal L : కపాలమూలచూడికాపశ్చిమా.

Pos pubic L : పశ్చిమభగీయ స్నాయుః,

Pos. sacrococcygeal L : పశ్చిమత్రైకగుదస్నాయుః.

Pos sacro-iliac L : పశ్చిమ త్రికశ్రోణీయస్నాయుః.

Pubocapsular L : భగకోశీయ స్నాయుః.

Quadrate L చతురస్ర స్నాయుః చతుర్భుజ స్నాయుః

Radial collateral L · కూర్పర స్నాయుః, బాహ్యమణిబన్ధస్నాయుః.

Radiate of stella L : తారకా స్నాయుః

Radiate sternocostal L· ఉరః పార్శ్వక తారకా స్నాయుః

Rhomboid L : విషమ చతురస్ర స్నాయుః.

Round L : రజ్జుబన్ధనికా, వర్తుల స్నాయుః.

Sacrococcygeal Ls : త్రికానుత్రిక సన్ధాయిన్యః స్నాయవః, త్రైక గౌద స్నాయుః.

Sacroischiatic Ls . త్రిక కకున్దరాస్థి సంయోజన్యః స్నాయవః.

Sacrospinous L : త్రి (త్రై) క స్ఫిక్కణ్టకీయ స్నాయుః.

Sacrotuberous L త్రి (త్రై) క స్ఫిక్కణ్డకీయ స్నాయుః.

Sacrouterine L : త్రికగర్భాశయకే (బన్ధిన్యౌ).

Short planter L : హ్రస్వపాదోదర్య స్నాయుః.

Short posterior sacroiliac L: హ్రస్వపశ్చిమ త్రికశ్రోణీయస్నాయుః.

Sphenomandibular L: అన్తర

హానసస్నాయుః, సీఫ (స్ఫెన) స హానవ స్నాయుః.

Stellate L · తారకాస్నాయుః. పురస్త్య త్రిశూలాకార సన్ధియ స్నాయుః, ప్రతానవన్తః స్నాయవః.

Sternoclavicular L . ఔరోక్షక స్నాయుః.

Sternocostal L : ఔరసపార్శ్వకః, పార్శ్వకౌరసస్నాయుః.

Stylohyoid L : నారాచకణ్ఠికీయ స్నాయుః.

Stylomandibular L · నారాచ హన్వన్తరీయ స్నాయుః, శిఖా హాను కోణికా స్నాయుః.

Subpubic L భగాధరస్నాయుః.

Superior acromioclavicular L : అంసాక్షకబన్ధనీ ఉత్తరా.

Superior calcaneunaviculai L : ఉత్తరపార్ష్ణినౌకీయస్నాయుః.

Superior pubic L : ఊర్ధ్వ భగోత్తరస్నాయుః.

Superior transverse L : ఉత్తర తిరశ్చీనాంసీయ స్నాయుః.

Supraspinal (spinous) L · కణ్టకోత్తరస్నాయుః, పృష్ఠకణ్టకధరా సాధారణీస్నాయుః.

Suspensory L . అవలమ్బ స్నాయుః, ఆలమ్బస్నాయుః, దన్త శిఖరికా.

Talo calcaneal (calcanean) L : గుల్ఫపార్ష్ణీయస్నాయుః.

Talofibular L : అన్తరగౌల్ఫః' గౌల్ఫవిబలస్నాయుః.

Talonavicular L : గుల్ఫనౌకీయ స్నాయుః.

Temporomandibular L : శాఙ్ఖ హానవస్నాయుః.

Tibiocolleteral L : అన్తరజానవ స్నాయుః.

Transverse L తిరశ్చీన స్నాయుః, తుణ్డమూలకోస్నాయుః, స్వస్థిక రజ్జుకాస్నాయుః.

Tran. acetabular L : తిరశ్చీనౌదూఖలస్నాయుః.

Tran. carpal L : కఙ్కణికా తిరశ్చీనస్నాయుః, తిరశ్చీనకౌరభ స్నాయుః.

Tran. humeral L : తిరశ్చీన ప్రాగణ్డస్నాయుః.

Tran. metacarpal L : తిరశ్చీన శాలాకస్నాయుః.

Tran. metatarsal L : తిరశ్చీన శాలాకస్నాయుః.

Trapezoid L : చతురశ్రికా స్నాయుః, తుణ్డకబన్ధనీ చతురశ్రా.

Triangular L : త్రికోణ స్నాయుః.

Ulnar collateral L : అన్తర కౌర్పరస్నాయుః, అన్తరమణిబన్ధ స్నాయుః,

Umbilical L : నాభిస్నాయుః.

Volar carpal L. కఙ్కణికా తిరశ్చీనస్నాయుః, తిరశ్చీనకారకస్నాయుః.

Volar radio carpal L: పురస్తన మణిబన్ధస్నాయుః.

Ligamentum - Ligament: స్నాయుః (స్నాయుకోశః).

Liga. apicisdentis: దన్తాగ్రస్నాయుః

Liga. arteriosum: ధామనస్నాయుః

Liga denticulatum. కరపత్రికాస్నాయుః

Liga. flava: పీతస్నాయుః వ్యా :- పీతస్నసాతన్తు నిర్మితః యోజక స్నాయుః

Liga. nucha: గ్రీవాధరా మహతీ స్నాయురజ్జుః, ఘాటా స్నాయుః. వృత్తాస్నాయుః.

Liga. patellae: జానుకపాలబన్ధని స్నాయుః, పాటిలస్నాయుః.

Liga. teres: వంక్షణ సన్ధ్యన్తరీయా దృఢా (శ్రీ యో ధృ ధః), (వర్తుల స్నాయవః).

Liga. teres femoris. వంక్షణ సన్ధ్యన్తరీయ దృఢస్నాయుః (వర్తుల స్నాయుః).

Liga. testis: వార్షణ (వృషణ) స్నాయుః.

Liga. venosum: వాహినీయ స్నాయుః.

Light: ద్యుతిః, ప్రకాశః, రశ్మిః. తె. వెలుగు, వెలుతురు.

Polarized L: ధ్రువీకృత ప్రకాశః, ధ్రువీకృతరశ్మిః.

Limb. (1) శాఖా. (2) అఙ్గమ్, అవయవః.

Limbs: (1) ప్రశాఖాః, శాఖాః. వ్యా:- జానుజఙ్ఘా బాహుద్వయమ్ (డల్హణః) శాఖాద్వయమ్. తె. కాళ్లు, చేతులు. (2) అఙ్గప్రత్యఙ్గాని. వ్యా - అవయవం ప్రతి యో అవయవః తత్ ప్రత్యఙ్గముచ్యతే. (అ. శా. 3 అ.) తె. వి. శరీరమునగల ప్రతి అవయవము.

Anterior L: బాహూ. తె. చేతులు.

Fore L - see anterior L.

Hind L: సక్థినీ. తె. కాళ్ళు.

Lower L: అఙ్ఘ్రీ, సక్థినీ. తె. కాళ్ళు.

Upper L: బాహూ, భుజౌ, హస్తౌ. తె. చేతులు, భుజములు.

Lime: చూర్ణకమ్, సుధా. తె. సున్నము.

L. stone: చూర్ణాశ్మ. తె. సున్నపురాయి.

Line: రేఖా. Lines: రేఖాః. వ్యా:- తన్తుమతూన్యక్ష్మదీర్ఘాకృతీని ప్రాయస్సమవర్ణాని నిమ్నాన్యున్నతాని సమాని వా లాఞ్ఛనాని. తె. గీతలు, పంక్తులు, రేఖలు. వి. ఇవి

దారములవలె సూక్ష్మముగను, పొడవుగను, సమముగను, లోతుగను, లేక పల్లముగను, ఎత్తుగను నుండు గుర్తులు. ఇవి సన్నము, పొడవు సమానమైనజాతి వంకర అను లక్షణములు గల గీతలు.

Anterior glutial Li : అగ్రిమ నితమ్బాన్తరికా రేఖా.

Arcuate Li : చాపరేఖా, వస్తికణికా రేఖా.

Conical out Li : కోణికబాహ్య రేఖా.

Curve Li, Curved Li : వక్ర రేఖా. తె. వంకరగీత.

Dobe's Li : సితాన్తరరేఖా.

External oblique Li : బాహ్య తిరశ్చీనా రేఖా.

Frohn's Li. of nerve fibers . అతిసర్వరేఖా.

Gluteal Li : ప్రౌఢరేఖా.

Hair Li : రోమరాజీ, రోమరేఖా, స్తనరేఖా. తె. నూగారు, రోమరేఖావళి. వి. ఎదురురొమ్ము మొదలు స్తనములమధ్యనుండి స్త్రీ పురుషుల మర్మావయవముల వరకు వ్యాపించియుండు సన్నని వెంట్రుకలచార, జాలు.

Hensen's Li, Hensen's line of muscle fibers : అసితాన్తర రేఖా.

Horizontal Li ; క్షితిజరేఖా, ధరాతలరేఖా. తె. దిగ్జ్యామార్గము.

Iliopectineal Li : వస్తికణికా రేఖా, శ్రోణికపాలభగాస్థిరేఖా.

Inferior curved Li : అధర ఘూర్ణేయరేఖా, అధరోత్తరణికే.

Inter iliac Li : జఘనకపాల మధ్యరేఖా.

Intertrochanteric Li : కన్దకాన్తరరేఖా.

Internal oblique Li : అన్తర తిరశ్చీనా రేఖా.

Mammary Li - see hair Li.

Median Li : మధ్యగతరేఖా.

Middle maxillary Li : మధ్య కక్షీయరేఖా.

Oblique Li : అవనతరేఖా, కుటిల రేఖా. తె. వంకరగీత.

Posterior gluteal Li : పశ్చిమ నితమ్బాన్తరికా రేఖా.

Quadrate Li : చతురస్రీయరేఖా.

Superior curved Li : ఉత్తరోత్తరణికే.

Superior curved Li. of occiput : ఉత్తరఘూర్ణేయరేఖా. ఉత్తరోత్తర పశ్చిమకపాల రేఖా.

Superior gluteal Li : నిమ్నా నితమ్బాన్తరికా రేఖా.

Temporal Li : శాఙ్ఖరేఖా.

Linea : a line. రేఖా. తె. గీత, చార.

L. alba; The white line in

the middle of the abdomen. ఉదరసేవనీ, శ్వేతరేఖా. వ్యా:- ఉదర మధ్య శ్వేతరేఖా. తె. వి. కడుపు పైనుండు తెల్లని నడిమిచార (గీత).

L. albicans : తెల్లచార. వి. గర్భధారణానంతరము ఉదరముపై నగు ను తెల్లనిచార (లు).

L. aspera ఊర్వ్యరేఖా, ప్రాకారకా రేఖా. తె. తోడచార.

L. nigra : కృష్ణరేఖా. తె. నల్లచార. వి. ఈనల్లచార గర్భిణీ స్త్రీలలో భగాస్థినుండి బయలుదేరి మధ్యరేఖతో కలియును.

Lingua : tongue. జిహ్వా. తె. నాలుక.

Lingula : little tongue, (1) జిహ్వా. వ్యా:- జిహ్వాకారాః ప్రరోహాః. తె. వి. నాలుకలవలె ఉన్నత్తుగానుండు అవయవ విశేషములు. (2) జిహ్వికా. తె. చిరునాలుక. (3) జైహ్వ. తె. నాలుకను సంబంధించిన. (4) వరత్రమ్.

L. sphcnoidalis : స్ఫీనకజిహ్వా.

Sub L : జిహ్వాధరా.

Lining : అన్తర్వేష్టనమ్, ఆస్తరణమ్. తె. అస్తరు. వి. అడుగుపొర. ఇది రాపిడి కలుగకుండా అవయవము లోతట్టును కాపాడును.

Epithelial L : తానవాస్తరణమ్.

Internal L : అన్తరాస్తరణమ్.

Linine : లీనమ్. వ్యా:- కించిద్వస్తు. తె. ఒకానొక వస్తు విశేషము.

Lip : ఓష్ఠః. one of the two borders of the mouth. ఓష్ఠః. వ్యా:- దశనచ్ఛదవదున్నతా ఉత్సేధ విశేషాః (బ.వ.). తె. పెదవి. వి. పెదవులవలె ఎత్తుగా అంచులు దేలియుండు మాంసకండలు.

Lips : ఓష్ఠౌ, దశనచ్ఛదౌ. తె. పెదవులు, పెదిమెలు, వాతెరలు.

Anterior L : పురోష్ఠః.

Lips of iliac crest : శ్రోణిశిఖోష్ఠౌ.

Lower L : అధరః, అధరోష్ఠః. తె. క్రింది పెదవి.

Posterior L : పశ్చాదోష్ఠః.

Rhombic or Rhomboid L. చతురశ్రీయోష్ఠః.

Upper L: ఉత్తరోష్ఠః, ఓష్ఠః. తె. పై పెదవి, పై పెదిమ.

Lipide : Fat-like. స్నేహాభవస్తు విశేషః.

Lipoid: లేపాయితమ్. వ్యా:- క్షీరస్యోపరిసన్తానికేవ స్నేహమయం వస్తు, తచ్ఛలకానాముపరితలే తిష్ఠతి. తె. చమురుపొర, తరక, మీగడ. వి. కాగుచుండు పాలపై నేర్పడు చమురుగల తరకవంటి శరీర వస్తు విశేషము.

Liquid : ద్రవః తె. నీరు. వి. నీరువంటి పలచని వస్తువు, ద్రవద్రవ్యము.

Liquor amnii. the fluid around a fetus. గర్భజలమ్, గర్భోదకమ్.

తె.ఉమ్మనీరు, ప్రసవజలము. వి. ఈ ద్రవము గర్భాశయములో పిండము చుట్టు వుండును.

Liquor folliculi : ఆర్తవమ్. వ్యా :- స్త్రీణాం వృషణయోర్మాసి మాస్యుపచీయ మానో ద్రవ విశేషః. తె. ఋతురక్తము, కోశీయజలము. వి. స్త్రీల అండకోశములలో ప్రతినెల కూడుకొనియుండు ద్రవవిశేషము.

Little : సూక్ష్మ, తె. చిన్న, చిన్నవి.

Liver: the largest glandular organ of the body. It secretes bile. కాలఖణ్డమ్(ః), యకృత్, యకృత్ఖణ్డమ్, యకృత్పిణ్డమ్, రక్తాధారః, రక్తాశయః, రుధిరస్థానమ్; స్థానమ్:- హృదయస్యాధో దక్షిణతః యకృత్. (సు. శా-4-31 గద్యాంశః) కాలఖణ్డమ్ దక్షిణ పార్శ్వస్థమ్, పిత్తస్థానమ్, పాచకరఞ్జక పిత్తయోః ప్రభవస్థానమ్ తె. కాలిజము, నల్లదబ్బ, ముంతగుండె, నెత్తురుపుట్టు తావు, నెత్తురు వుండుచోటు, పాచక రంజక పిత్తములు పుట్టుచోటు, కాలేయము. వి. దీనినుండి పైత్యరసము స్రవించునని ఆధునిక మతము.

L. of the foetus : జ్యోతిః స్థానమ్. తె. గర్భస్థ శిశువుయొక్క ముంతగుండె.

Living - Lsee ife.

Lobe: a rounded division of an organ: అంశః, ఖణ్డః, లమ్బికా. వ్యా:- లమ్బమానా అవయవ విభాగాః; యథా యకృత్ఖణ్డాదయః. తె. ఖండము, భాగము, ముక్క. వి. యకృత్తువలె వ్రేలాడుచుండు అవయవ విశేష భాగములు.

Anterior Lo· అగ్రిమఖణ్డః, పురస్తనలమ్బికా.

Anterior Quadrangular Lo : అగ్రిమ చతురస్ర పిణ్డికా.

Candal Lo : పుచ్ఛలమ్బికా.

Caudate Lo : దీర్ఘపిణ్డికా. లాంగూలా (పశ్చాత్తల పుచ్ఛః)

Frontal Lo : అగ్రలమ్బికా.

Hepatic Lo : యకృల్లమ్బికా.

Insula(Island of reti)Lo: ద్వీపలమ్బికా.

Left Lo. of the liver : అగ్రమాంసమ్. తె. ఎడమవైపు పెరిగిన ముంతగుండెమాంసము (ముద్ద).

Limbic Lo : కోటికలమ్బికా.

Lobes of lungs : పుప్ఫుస ఖణ్డాని, పుప్ఫుసపిణ్డికాః, పుప్ఫుస లమ్బికాః.

Lower Lo : అధోఖణ్డః.

Occipital Lo : పృష్ఠలమ్బికా.

Olfactory Lo: ఆఘ్రాణలమ్బికా.

Parietal Lo : పార్శ్వలమ్బికా.

Posterior Lo : పశ్చిమఖండః, పశ్చిమలమ్బికా.

Posterior quadrangular Lo : పశ్చిమ చతురస్రపిణ్డికే.

Pyramidal Lo : పరికోణ లమ్బికా.

pyriform Lo పీరలమ్బికా.

Quadrate Lo : చతురస్రపిణ్డమ్. చతురస్రలమ్బికా.

Renal Lo : వృక్కఖణ్డః.

Semilunar Lo : ఔపమస్తిష్క లమ్బికా, అర్ధచన్ద్రఖణ్డః.

Spigelion Lo : దీర్ఘపిణ్డికా.

Temporal Lo : శాఙ్ఖలమ్బికా. తె. కర్ణవృత్తము.

Upper Lo : ఊర్ధ్వఖణ్డః.

Lobule : a small lobe (1) ఖణ్డికా, ప్రతిలమ్బికా, లఘులమ్బికా. (2) పాలిః, పాళిః. తె. చెవితమ్మె.

L. of auricula : బహిష్కర్ణ లమ్బికా.

L. of pinna : బహిష్కర్ణ లమ్బికా.

Liver L : యకృత్కణ్డికాః.

Lochia : vaginal discharge which follows child birth or after labor. ప్రసవానన్తర యోనిస్రావః, సూతిస్రావః. తె. ఉబ్బనీరు, ప్రసవజలము, మైల. వి. ప్రసవానంతరము మొదటి 12 దినములు జనన (యోని) మార్గమునుండి స్రవించు ద్రవవిశేషము. ఇది వాసనయుండును. 10 మొదలు 12 ఔన్సుల పరిమాణ ముండును.

L. alba : white discharge normal after about six days. శ్వేతస్రావః. తె. ఆమముతో గూడిన తెల్లని మైల.

L. rubra : sanguineous flow of first week. రక్తస్రావః. తె. ఎఱుపు మైల. వి. ఇది చిన్న కండలతో గలసి యుండుము.

L. serosa : a serous or ichorous discharge. పాటల వర్ణ స్రావః. తె. గసివంటి మైల. వి. ఇది నాల్గవరోజు మొదలు ఎనిమిదవ దినమువరకు స్రవించును.

Loins . the lower part of the back between thorax and pelvis. కటిః కటీ, కటిపార్శ్వః. తె. నడుము, తొంట్లు, (తొంటి), రొండి, రొండ్లు.

Longitudinal : ఆతానిక, ఆతానికోచ్ఛ్రాయః, ఆయతః, సమానాన్తరాయతనమ్. తె. నిడివి, నిడువు.

Long saphanous : దీర్ఘోత్తరా.

Loop : శిక్యమ్. తె. ఉట్టి. వి. ఉట్టివలెనుండు అవయవభాగము. వలయమ్, వృత్తఖణ్డః.

Abdominal L : కుక్షిశిక్యమ్.

Anastomatic L : అనుమేలక శిక్యమ్, అనుమేల (ల్య) నశిక్యమ్.

Henle's L · శిక్యావరోహిశిఖా. వ్యా:- శిక్యస్యావరోహిశిఖా.

Intestinal L : ఆన్త్రియశిక్యమ్.

Lower : అధః, అధర, గాద. తె.

క్రింద, క్రింది.

Lubricative material : ఉపాంజః (చ. సూ. 5. 185. శా. క్రి. వి. 193)

Lumbar : pertaining to the loins : కటిసమ్బన్ధీ, కటీయ, శ్రోణిసమ్బన్ధీ. తె. నడుముకు చెందిన. రొండికి సంబంధించిన.

First L. Vertebra : ప్రథమ నైతమ్బపృష్ఠిః - see Vertebra.

L. area - see area : నడ్డి

L. enlargement : అనుకటిస్ఫీతిః.

L. part of the back - see part.

L. pit - see pit.

L. region - see region

L. segment - see segment.

L. vertebra - see vertebra

Lumen : the cavity of a tubular structure. (1) అన్తర్గతవివరమ్, అన్తర్గహ్వరమ్, అవకాశకా, గహ్వరమ్. తె. గుహ, గుంట, తొఱ్ఱ. (2) వాహినీ, స్రోతోమార్గః. తె నాళము, సొరంగము. వి. శరీరమున నుండు గుహవంటి ప్రదేశములు.

Lung : the organ of respiration. (1) పుప్ఫుసః. "ఉత్పత్తిః" :- శోణితఫేనప్రభవః పుప్ఫుసః. (సు. శా. 4. అ. 25. గద్యాంశః) "స్థానమ్" :- హృదయస్యాధో వామతః పుప్ఫుసః. (సు. శా. 4 అ 31 గద్యాంశః) హృదయస్య వామపార్శ్వే రక్తాధారః పుప్ఫుసః (మా. ని. 43. అ. 5. శ్లోకస్య మధుకోశవ్యాఖ్యా) హృదయనాడీ కౌలగ్నః స్వనామఖ్యాతః (సు. శా. 4 అ. 25. గద్యవ్యాఖ్యానే డల్హణః).

Lungs : (1) పుప్ఫుసౌ, పుప్ఫుసద్వయమ్. తె. ఊపిరితిత్తులు, పుప్ఫుసములు, శ్వాసకోశములు. (2) శ్లేష్మాశయః. తె. నుఁగుదబ్బ. వి. కఫాశయము. కఫమువుండుతావులు. (3) శ్వాసకోశః. తె. శ్వాసకోశము. (4) జీవరక్తాశయ, రక్తాశయః. రుధిరస్థానమ్. తె. రక్తశుద్ధి స్థానము. రక్తము శుద్ధియై వుండుచోటు రక్తాశయము. (5) ప్రాణవాహినీ. తె. ప్రాణవాయువు సంచరించుతావు. (6) హృత్కమలాన్తరమ్. తె. వి. హృదయకమలము నానుకొని, లేక హృదయకమలముతో సంధించియుండు అవయవము, ఊపిరితిత్తి.

Apex of L : పుప్ఫుసచూడా. వ్యా :- స్తనరోహితా మర్మణీ. తె. ఊపిరితిత్తికొన. వి. మర్మస్థానము.

Base of L : పుప్ఫుసతలమ్.

Depressions of L : పుప్ఫుసఖాతాని.

Root of L : పుప్ఫుసవృన్తమ్, స్తనాలాపౌ మర్మణీ. తె. ఊపిరితిత్తులభాగములు, మర్మములు.

Lunugo : అణుకః.

L. of foctus : ప్రారమ్భ

రోమహాణి.

Lunula : నఖమూలార్ధవలయమ్.

Lymph : a colorless transparent alkaline fluid in the lymphatics. It is slightly yellow. (1)త్వగ్రసః, పృషక్ రసః. రసః, రస ధాతుః, శుద్ధరసః, శోషరసః. వ్యా:- రసవాహిన్యాం నిర్వర్ణపారదర్శక క్షార ద్రవః, కించిద్ హరిద్రవర్ణః. తె. రసము. వి. రక్తముగామారు సూక్ష్మ రసము. ఇది రంగులేని స్ఫటికకాంతి గల క్షారద్రవము. రసవాహిబులలో నుండును. కణజాలములకు పోషక పదార్థమును అందించి అందలిమలముల నిది గ్రహించును. ప్రసాదాఖ్యో రసః తె. "ప్రసాద" రసము తేట రసము, శోషరసము. (2) లసీకా. వ్యా:- లసీకాఖ్యరసః. జలవదచ్ఛ తరల రక్తస్యాపక్వభాగః, (క) రక్త మార్గాత్ బహిర్గతో రసో లసీకా. (ఖ) శోణితస్యైవతన్వచ్ఛ జలభాగ రసాయనీషు ప్రచరిష్ణుః సర్వధాతు పోషకః. (చ) రక్తద్రవ్యమ్. తె. నెత్తురుతేట, రసి, రసిక, సొన. వి. (1) "రసాయను" లను నాళము లందు సంచరించు సర్వధాతువులను పోషించు మంచినెత్తురుతేట. ఇది నెత్తురుకంటె మిక్కిలివన్నెతగ్గి నీరు వలె నుండుద్రవము. (2) ఇది ధాతు పోషక ద్రవ్యములతో కూడి వడసి ఆయా ధాతువులకు సంబంధించిన ధాతుద్రవ్యము (Tissue) లందలి కణము(Cell) నడుమ చేరి యుండును.

Endo L అన్తః కర్ణలసీకా.

L. cell : a leukocyte occuring in lymph. రసశ్వేతకమ్. వ్యా:- రసాన్తర్గత శ్వేతాణుః వా శ్వేతకలకమ్.

L. corpuscle - see L. cell.

L. node : రసగ్రన్థిః తె. రసగుళిక రసపర్వము.

L. sinus - see L. space.

L. space - seespace.

Peri. L : clear fluid in osseous labyrinth of the ear. పరిలసీకా. వ్యా:- కర్ణాస్థిమయ గహనగతరసః. తె. వి. చెవి ఎముక రంధ్రములో నుండు స్వచ్ఛమైన ద్రవము, సొన.

Posterior L sac. పశ్చిమ రస గోణీ.

Lymphatic : belonging to lymph or the lymphatics. రససమ్బన్ధీ, రాస, రాసీ, లసీకా. తె. రసికి చెందిన, సొనకు సంబంధించిన.

Ly. Capillaries : రసాయన్యః. వ్యా:- ప్రాయోరక్తాయనీ సదృశా రసం వహన్త్య సూక్ష్మనాళ్యోఽభిధీయన్తే తా అనన్తాః. తె. సూక్ష్మరస నాళములు, రసకేశనాళికలు, సూక్ష్మ రసాయనులు. వి. [illegible] కేశ నాళికలవలె [illegible]

నాళికలు రసమును శరీరమంతట వ్యాపింపజేయును. లెక్కకు అందవు. అందుచే నివి యనంతములు.

L. cells : రస సత్త్వాః. తె. రస కణములు.

L. circulation : రస పరివర్తనమ్, రస వ్యావర్తనమ్, రస సంవహనమ్. తె. రసచంక్రమణము, రసభ్రమణము.

L. duct : రసకుల్యా, రసప్రణాళీ.

L. follicle : లసీకాయతస్ఫాలకమ్.

L. gland : రసగ్రన్థిః, రసగోలః, తె. రసగుళిక.

L. node - see L. gland.

L. plasma : రసప్లావికా.

L. space : లసీకాన్తరాలః, లసీకాన్తరాళమ్.

L. system. - see system.

L. Vessel : రసనాళీ, రసవాహినీ. రసాయనీ, లసీకానాళీ. తె. రసనాళము, సొనగొట్టము. వి. ఈ రస నాళములు శరీరమంతట వలమాదిరి అల్లుకొనియుండును.

Peri L. space : పరిలసీకావకాశః

Right L. duct· దక్షిణ రసకుల్యా. దక్షిణ రసప్రణాళీ.

Lymphatics : The lymph-tubes of the body. (1) గౌరసిరాః తె. గౌరవర్ణముగల నాళములు (2) రసవర్త్మని. రసవహాధమన్యః, రసవాహిధమన్యః. రసవాహినీస్రోతాంసి, రసహారిణ్యః, రసాయన్యః. తె. రస నాళములు, రసవాహినులు. వి. పోషక రసమును శరీరమున ప్రసరింపజేయు గొట్టములు, రసాయనులు. (2) రసవాహిన్యః. వ్యా:- రసాశయం తత్ప్రణాళీం వాఽభిముఖీ కృత్య రసాయనీ సంజ్ఞితం "రస వహాస్త్వ నాల్య" ఇత్యుచ్యన్తే. లసీకాఖ్య తన్వచ్ఛరసవాహిన్యః. రసప్రణాల్యః. తె. రస వాహినులు, రసాయనులు, శోష రసవాహికలు. వి. "లసీక" యను మురికితేని తేట నీరువంటి రసము ప్రవహించు గొట్టములు (3) రస వర్త్మని. వ్యా:-రసమార్గాః. ఏతే సర్వ శరీర వ్యాపినః. (సు. ఉ. 41 అ. 9 శ్లోక వ్యాఖ్యానే) తె. రసము సంచరించుదారులు, మార్గములు.

Lymphocyte : a lymph - corpuscle or cell. రసశలకమ్. తె. తెల్ల రక్తకణము, రసకణము, శ్వేతకణము.

Lymphoid : lymph - like. లసీకా లసీకాయత. తె. రసముతో గూడిన, రసికగల.

L. cell : లసీకాయత సత్త్వః.

L. follicle_see Follicle

L. tissue : Adenoid - see tissue.

M

Macrobiosis : long life. దీర్ఘం జీవితమ్. తె. దీర్ఘజీవితము.

Macrocosm : జగత్కృత్స్నమ్. విశ్వమ్. తె. జగత్తు, త్రిభువనము, ప్రపంచము, విశ్వము.

Macrocyte : a large red blood cell. బృహచ్ఛలకమ్. వ్యా :- రక్తస్య పృథుశలకమ్. తె. పెద్ద కణము. వి. పెద్దరక్తకణము. ఇది త్రిదోషజ పాండురోగమున రక్త పరీక్షలలో చూడనగును.

Macula : a stain or spot. అఙ్కః, చిహ్నమ్, లాఞ్ఛనమ్. తె. గుర్తు, చుక్క, మచ్చ.

M. lutea : the yellow spot in the retina పీతకేకసమ్, పీతలాఞ్ఛనమ్. తె పసిమిగుర్తు, పసిమిచుక్క.

Malar : relating to the cheek or cheek bone. కపోల, గణ్డ, గణ్డీయ. తె. చెంపకు చెందిన, దౌడకు సంబంధించిన. బుగ్గకు చెందిన.

Fronto M : లలాటగణ్డీయ.

M. bone - see bone.

M. Point - see point.

Malleolus : a hammer - head - shaped process of bone. గుల్ఫకర్ణౌ, ఘుటికా, ఘుణికా. వ్యా :- ముద్గరాకార అస్థిప్రరోహః. తె. గుల్ఫ కర్ణములు, చీలమండల ముడులు. వి. ఇవి చీలమండల కిరుప్రక్కల చెవులవలెనుండు ఎముక ముడులు.

External M : the lower end of the fibula. బాహ్యఘుటికా.

Internal M అన్తరఘుటికా.

Lateral M : అనుపార్శ్వక ఘుటికా, పార్శ్వకఘుటికా.

Medial M . అన్తరఘుటికా. మధ్యఘుటికా.

Malleus : a small bone of the internal ear. కూటకమ్. వ్యా:- కర్ణాభ్యన్తరక్షుద్రాస్థి. తె. చెవిలోని చిన్న ఎముక.

Handle of M : కూటకముష్టిః.

Mamma : the breast. కుచః, కుచౌ, స్తనః, స్తనౌ. తె. చన్ను, చంట్లు, పాలిండ్లు, రొమ్ము, రొమ్ములు, స్తనము, స్తనములు.

Rudiment of M : See Rudiment.

Mammalia . సస్తనజాతిః, స్తనపాయి, స్తన్యజీవిః, స్తన్యప్రాణిః. తె. సస్తన జాతి. వి. పాలుత్రాగి పెరుగు జంతువులు.

Mammary : Pertaining to the mammas. కాచః, కుచసమ్బన్ధీ, స్తన, స్తనసమ్బన్ధీ. తె. చన్నులకు సంబంధించిన.

M. areola : స్తనపర్యన్తమ్, స్తనమణ్డలమ్. వ్యా :- స్తన చూచుక పరివర్తి వర్ణమణ్డలమ్. తె. వి. చనుమొనలచుట్టునుండు గుండ్రని మచ్చ.

M. glands : పయోధరౌ, స్తన

గ్రన్థయః. స్తన్యాశయాః. తె. వి. పయోధరములు, పాలను స్రవించు గ్రంథులు.

M. mass - see mass.

Inter M. space - see space.

Mammilla : a nipple. చూచుకః, స్తనచూచుకః, స్తనాగ్రః. తె. కుచాగ్రము, చనమొన, చంటిమొన.

Mammillaria - see tuber cinereum.

Infra M : స్తనమూలభాగః.

Man : నరః, మనుష్యః, మానవః, పురుషః. నిరుక్తిః - పురిశేతే ఇతి పురుషః. (సు. శా. 1-10.) తె. నరుడు, పురుషుడు, మనుజుడు, మానవుడు, మగవాడు.

Mandible : the lower jaw bone.

M. bone - see bone. అధోహనుః, అధోహన్వస్థి, చిబుకమ్. తె. క్రిందిదవడ ఎముక.

Ramus of M : హనుమూల బన్ధనమ్. తె. వి. దౌడ మొదటగల బంధనము.

Root of the M - see root.

Mandibular : అధరహానవీయ.

M. portion - see portion.

Mantle : జవనికా, ప్రావరణః (ం).

Manubrium : the upper part of the breast bone. గ్రైవేయకమ్, జత్రుమూలమ్ వ్యా:- ఉరోఽస్థి మూల ఖణ్డాత్మకమ్, ఉరోఽస్థి మూలమ్ ఊర్ధ్వోరః ఫలకాస్థి ఖణ్డః. తె. గ్రైవేయకము. వి. ఎదురు రొమ్మెముక పైభాగము లేక ముక్క.

Manus : the hand. కరః, హస్తః, తె. కరము, కై, కేలు, చేయి, చెయ్యి.

Marble : మసృణాశ్మ. తె. నునుపు రాయి, చంద్రకాంతపు రాయి, పాలరాయి.

M. bone : మసృణాస్థి.

Margin : ఉపాన్తమ్ (౦), తటం (ః), పార్శ్వః, ప్రాన్తః తె. అంచు, ఒడ్డు, తట్టు, దరి, వాద్దు.

Lateral M : అన్త్యోపాన్తః, బాహ్యప్రాన్తః, బాల్ప్యదకుల్యాతటిః.

M. of eyelids and eyelashes: పక్ష్మాగ్రమ్. తె. వి. కనురెప్పల చివర, రెప్పల వెండ్రుకల కలయిక.

Medial M : అన్తర్గోపాన్తః తె. లోదట్టు.

Super ciliary M : కుణ్డోత్తర తటమ్.

Supra orbital M : కుణ్డోత్తరార్ధ తటమ్.

Marking : అఙ్కాః. తె. ఆనవాలు, గురుతు.

M. of anterior meningeal arteries : ధమనీప్రతానాఙ్కాః.

Marrow : the fatty or soft, pulpy substance in the cavi-

ty of a long bone : అస్థిసారః, అస్థిస్నేహః, బీజః స్థానమ్ (ఖేలః), బీజమ్, (రాజనిఘంటుః), మజ్జా, శుక్రకరః. వ్యా:- అస్థిమధ్యగతస్నేహః. తె. ఎముకసొన, చమురు, దవ్వ, మూలుగ. వి. ఎముకనడిమి గుజురు, పెద్దఎముకగొట్టములలో నెయ్యివలెనుండు క్రొవ్వు.

Bone M : మజ్జా.

Embryonic M : భ్రూణమజ్జా.

Flesh M : వసా.

Lining of M. Space : మేదోధరాకలా. తె. వి. మూలుగనుకప్పియుండు సన్నరిపొర. ఇది ఉలిపిరికాగితముకంటె పలచగానుండును.

M. spaces - see spaces

Red bone M : sanguinous fat. సరక్త (మేదః) మజ్జా. తె. వి. రక్తముతో గూడియుండు క్రొవ్వు, ఇది చిన్నఎముకలలో నుండును.

Red M : లోహితమజ్జా తె. ఎఱ్ఱ క్రొవ్వు.

Spinal M : the spinal cord - see cord.

Yellow M : పీతమజ్జా. తె. పచ్చ క్రొవ్వు.

Mass : పిణ్డః. తె ముద్ద రాశి, కరుడు.

Inner cell M : అన్తశ్శలకపిణ్డః.

Intermediate cell M : మధ్యమశలకపిణ్డః.

Internal cell M : అన్తరశలకపిణ్డః.

Lateral M : పార్శ్వపిణ్డః.

Mammary M : స్తనపిణ్డః. తె. చన్నులలోని మాంసముముద్ద.

M. of blastema : బలస్తోమపిణ్డః.

Mastication : Chewing : చర్వణమ్, చర్వణకర్మ, దన్తపేషణమ్. తె. నమలుట.

Mastoid : nipple - shaped. చూచుక. వ్యా - చూచుకాకారవస్తువిశేషః. తె. వి. చనుమొన యాకారముగల శరీరవస్తు విశేషము.

M. Bone - see bone.

M. Cells - see cell.

M. Portion - see portion.

M. Process - see process.

M. Region - see region.

M. Sinuses : the mastoid cells.

M. Tympane - see bone.

Maternal : pertaining to a mother : గర్భాంశః, మాతృకః, మాతృభాగః, మాతృసమ్బన్ధః. తె. గర్భాంశము, తల్లికి సంబంధించిన, మాతృఅంశము.

Matrix : (I) a producing or foundation substance; inter cellular tissue, as of cartilage (2) The womb (1) ఉత్పాదకవస్తు, మాతృకా, మూలద్రవ్యమ్, అన్తశ్శలకీయధాతుః, యథా - తరు

ణాస్థి. తె. మూలద్రవ్యము వి. ఎముక యేర్పడుటకు గట్టి మూలపదార్థము (ద్రవ్యము). శ్లేషకః, శ్లేష్మకధాతుః, శ్లేష్మధాతుః, (2) గర్భకోశః, గర్భశయ్యా; గర్భాశయః, తె గర్భాశయము.

Matter : matter, physical substance. ద్రవ్యమ్, భౌతికవస్తు,వస్తు. తె. దినుసు, ద్రవ్యము, పదార్థము, వస్తువు.

Arachnoid M: జాలతానికా.

Cortical M: బహిర్వస్తు

Dura M : దృఢకలా, కరాశికా.

Gray M : ధూసరద్రవ్యమ్, ధూసరవస్తు, నాడీకోశ వస్తు. తె. వి. ఈ వస్తువు మస్తులుఙ్గ పిండములో నుండును. ఇది బూడిదవర్ణ పదార్థము.

Living M : చేతన ద్రవ్యమ్. తె. జీవముగల వస్తువు.

Medullary M : అన్తర్వస్తు.

Nonliving M : అచేతన ద్రవ్యమ్. తె. జీవములేని వస్తువు.

Odorous M : గన్ధద్రవ్యమ్, గాన్ధివస్తు. తె. వాసన ద్రవ్యము.

Organic M : కార్బనిక ద్రవ్యమ్. జీవద్రవ్యమ్, సేన్ద్రియ ద్రవ్యమ్. తె. సేన్ద్రియ ద్రవ్యము.

Pia M : చీనాంశుకా, మృదుతానికా, మేదోధరా. తె. వి. మెదడును పొదివిన ఒక పొర, మస్తిష్కావరణ కల.

Pyramidal M : అన్తర్వస్తు.

White M : శుభ్రవస్తు, శ్వేతవస్తు. వ్యా:- నాడీసూత్రవస్తు, ఏతద్ మస్తులుఙ్గపిణ్డాద్బహిస్తిష్ఠతి. తె. తెల్ల వస్తువు. వి. ఇది మస్తులుఙ్గపిండము వెలుపల నుండును.

Maturation : పరిపాకః, సిద్ధతా. తె. పక్వమగుట, పరువునకు వచ్చుట.

Maxilla : one of the upper or lower jaw bones : ఊర్ధ్వహనుః. ఊర్ధ్వం వా అధోహన్వస్థి, ఊర్ధ్వహనుః వా అధోహనుః. తె. క్రింది లేక పై దౌడఎముకలలో నొకటి.

Maxillary : relating to the jaw . హానవ, హానవీ. తె. దౌడకు సంబంధించిన.

Fronto M : లలాటహానవ (వీ).

Inter M : హనుమధ్యగ.

Lacrimo M : అశ్రవహానవ (వీ).

Malo - Malar M : గాణ్డవహానవీ.

M. bones : the bones of the jaws - see bone.

M. fissure _ see fissure

M. process - see process

Naso M: నాసిక్యహానవ (వీ).

Maze : labyrinth. చక్రవ్యూహః, వక్రగతిః, శృఙ్గాటకమ్. తె. పద్మవ్యూహము, వ్యూహము,సుడి.వి బయటికి వచ్చుటకు కష్టమైన చాల తిరుగుళ్ళు గల ప్రదేశము.

M. of the ear : శ్రోత్రశృఙ్గాటకమ్. తె. చెవి మధ్యభాగము వి. చెవిలోని సుళ్లు లేక తిరుగుళ్ళు గల ప్రదేశము.

Meatus: an opening or channel కుహరమ్, ద్వారమ్, నాడీ, నాలః, బిలమ్, మార్గః, రన్ధ్రం, సురఙ్గః, స్రోతః, స్రోతోమార్గః. తె. కన్నము, దారి, నాళము. బిలము, బెజ్జము, బొక్క, లాగ, వాకిలి. వి. ఏదైన నొక వస్తువు లోపలికి వెళ్ళి బయటికివచ్చుట కేర్పడినయవకాశము.

External acoustic M: పాశ్చాత్యకర్ణ కుహరమ్, బహిః శ్రోత్రమార్గః, బాహ్యకర్ణ స్రోతః, బాహ్య శ్రోత్రమార్గః. తె. చెవి బయటివాఁ వెలి చెవి బెజ్జము.

Inferior M: అధః సురఙ్గః.

Inter auditory M : కర్ణాన్తర రన్ధ్రమ్, శ్రుతివక్త్ర నాడీద్వారమ్.

Interior M: అధః సురఙ్గా.

Internal acoustic M: అన్తశ్శ్రోత్రమార్గః, ఆభ్యన్తర కర్ణ కుహరమ్.

Internal auditory M: అన్తశ్శ్రోత్ర మార్గః. కర్ణాన్తరద్వారమ్.

M. auditorius : బాహ్య కర్ణ స్రోతః వా నాడీ.

M. umbilicus cord : కర్ణనాభి నాడీ మార్గః.

M. urinarius: బాహ్య మూత్ర ప్రసేక రన్ధ్రమ్, మూత్ర వహానాళీ బహిర్ద్వారమ్.

Middle M: మధ్యసురఙ్గా.

Middle M. of nose: మధ్య నాసాసురఙ్గః.

Nasal M: నాసాసురఙ్గః.

Opening of internal auditory M. అన్తశ్శ్రోత్ర మార్గ ద్వారమ్, శ్వసనాః. తె. శ్వాసనాళములు.

Primary M : ప్రాథమిక మార్గః.

Primary auditory M. of ear: ప్రాథమిక శ్రోత్రమార్గః.

Superior M. ఊర్ధ్వసురఙ్గా.

Superior M of nose : ఉత్తర నాసాసురఙ్గః.

Urinary M: మూత్రమార్గముఖమ్.

Medial : అభిమధ్య, అన్తర. తె. నడిమి, లో, లోని.

Antero M : పురస్తాన్తరా.

M. Part : అన్తర్భాగః. తె. శరీరము లోభాగము.

M. side : అన్తరపార్శ్వః.

Postero M : పశ్చిమాన్తరా.

Median : అన్తర, మధ్యమ. తె. నడిమి.

M. Pars : మధ్యఖణ్డః.

M. Plan : మధ్యదేశః.

M. Raphe : సేవనీ, సేవసీవకా. (భా. ప్ర).

Mediastinum. the septum of the thoracic cavity, the

space between the lungs. (1) ఉరః, కోష్ఠమధ్యః. తె. వి. ఉరస్సులోని మధ్య తెర. (2) పార్శ్వక (యో:) మధ్యస్థానమ్. పుప్ఫుసాన్తరాలమ్. వ్యా:- ఉరః ఫలకపృష్ఠాత్ పృష్ఠవంశపురోభాగం యావ దుపలక్షితో ఽవకాశః. తె.వి. రెండుశ్వాసకోశములకు మధ్యనున్న గోడలేక పొద్దు. ఎదురు రొమ్ముకును వెన్నుకును మధ్యనుండు ప్రదేశము.

Anterior M : అగ్రిమపుప్ఫుసాన్తరాలమ్.

Middle M : మధ్యమపుప్ఫుసాన్తరాలమ్.

Posterior M : పశ్చిమపుప్ఫుసాన్తరాలమ్.

Superior M : ఉత్తరపుప్ఫుసాన్తరాలమ్.

Medicinerea : మస్తిష్కాన్తర ధూసర వస్తు.

Mediolateral : pertaining to the middle and the side. మధ్యపార్శ్వ సమ్బన్ధీ, మధ్య పార్శ్వీయ.

Medulla : (1) the marrow in various cavities or any fatty substance resembling marrow. (2) The spinal cord, spinal marrow. అన్తర్వస్తు, అన్తస్థా, పృష్ఠమజ్జా, మజ్జా. తె. దవ్వ, దూట, క్రొవ్వు, మూలుగ.

Adrenal M : అధివృక్కమధ్యమ్.

M. of kidney : renal pyramids. (అధి) వృక్కాగ్రధిమధ్య భాగమజ్జా.

M Oblongata : the enlarged portion of the spinal cord in the cranium. గోర్దకర్ణికా. గోర్దనాళః, గోర్దబుద్బుదమ్ (ః), బుద్బు (బ్బ) దమ్ (ః). వ్యా.- స్థానమ్-పదవ్యా ఽధస్తాత్ బుద్బుదమ్, మస్తిష్కస్యా ఽధోస్థితః మస్తులః. వ్యా:- మస్తులా శ్లో బుద్బుదః, మాతులా. మేరుశీర్షః, సుషుమ్నా శీర్షకమ్. తె. మజ్జా ముఖము, సుషుమ్నానాడి ముడి (మొదలు). వి. ఇది చిన్నమెదడుకు ముందును, పెద్దమెదడుకు క్రిందను అమరియుండు వెన్నుబాము తల భాగము.

M. Ossium: bone marrow. అస్థి స్నేహః, మజ్జా. తె. మూలుగ.

M. Ossium rubra : red bone marrow : లోహితాస్థి స్నేహః, లోహితమజ్జా. తె. నెత్తురుతో గూడియుండు మూలుగ, క్రొవ్వు.

M spinalis : the spinal cord · గోర్దనాళః, మేరురజ్జుః, సుషుమ్నాకాణ్డ, సుషుమ్నాకోణః.

Medullary : belonging to any medulla : మజ్జలా, మజ్జాసమ్బన్ధీ,

అస్థిసారసమ్బద్ధ. మ్బ్రి. కు. లిం. తె. ప్రకోష్ఠకు చెందిన, మూలుగకు సంబంధించిన.

Anterior M. Velum - see Velum.

Cavum M - see Cavum.

M. Canal - see Canal.

M. cord - see Cord.

M. foramen - see Foramen.

M. Segment of nerve fibre - see segment.

M. sheath of nerve fibre - see sheath.

M. space - see space.

Posterior M. Velum - see Velum.

Medullation : సమజ్జీకరణమ్.

Mega : large : బృహత్.

Megaloblast : a large - sized blood corpuscle : పృథురక్తకోశః, పృథురక్తశలకమ్, పృథురక్తబలిష్ఠా.

Megalocyte - see megaloblast.

Melanin : the dark or black pigments found in the eye, skin, hair. త్వగ్రఞ్జకః, మలినమ్, మలినా. వ్యా:- కించిత్కజ్జలవర్ణబిన్దువస్తు, యథాదృశ్యన్తే నేత్రత్వక్కేశేషు. తె. నలుపుచుక్క. వి. ఇది కన్ను, చర్మము, వెండ్రుకలలో కానవచ్చును.

Membrane : a thin covering substance, a thin layer of tissue, which covers a surface or devides an organ : కలా.

Membranes : కలాః (బ వ). కలాః. వ్యా:- సూక్ష్మక్షౌమవాససా సహాకారాధాత్వాశయాన్తర మర్యాదా (సీమాభూతా). తత్తదాశయానామన్తరావరణాః. (2) కలాః. వ్యా:- సూక్ష్మపటరూపాః సూక్ష్మకాషే (శే) య వాససదృశాః కలా ఇతి ఫలితార్థః. అన్తస్త్వక్, ఆవరకత్వక్, ఝిల్లికా, ఝిల్లీ, తనుత్వక్, తె. జవ్వపొర, పొర, పొరలు. వి. ఆమాశయాద్యంగముల వెలుపలను, లోపటులందును, రక్తాదిధాతువుల నడుమను మేరలు (హద్దులు) గాను, ఆవరణలుగానుండు సన్నని మెత్తని పట్టుగుడ్డవలెనుండు పలచనిపొర.

Anal M : అపానీయకలా.

Antibrachial interosseous M: ప్రకోష్ఠాన్తరవర్తికలా.

Antitrachial interosseous M: ప్రాజ్ఞియాన్తరకలా.

Arachnoid M : నీశారికా, లూత (తీ) కలా (మధ్యా).

Basilar M, Basement M : జరాయుః, వ్యా:- (1) అధిష్ఠానకలా. సా అతీవతనుః, యా మాధారీకృత్య ప్రాయః త్వచః కలావయవాశ్చనిర్మీయన్తే. (2) ప్రతిష్ఠా. వ్యా:- ఇయ

మతివతన్ని, క్షేమవద్విస్సృతాకారా "ప్రతిష్ఠా" కలా. తె. మావి. వి. ఇది మిక్కిలి పలచని పొర. దీని నాధారముగా గొని త్వక్కులు (చర్మములు), కలలు పుట్టి పెరుగుచుండును. ప్రతిష్ఠ. వి. ఇది మిక్కిలి సన్నని విశాలమైన పట్టు గుడ్డవంటి పలచని పొర (3) ఆధారభూతకలా

Blastodermic M : బలిష్ఠ ధర్మా. వ్యా :- ఏషాసర్వభూతమయీకలా.

Bucco pharyngeal M: క (క) పోలగళీయా కలా; ముఖ గళీయా కలా.

Cell M : the cell - wall. కణ కవచః, కలక కంచుకీ. వ్యా:- కలకావృతాకలా.

Cellular M: మాంసధరాకలా.

Cerebral M: గోర్దకలా.

Circumferential M : సీమ పటలమ్.

Cloacal M : నిర్హరణీయకలా, వాయువస్తీయ కలా.

Closing M : సంవరణకలా.

Covering M : జరాయుః. తె. మావి.

Covering M. of the fetus : బాహ్యగర్భధరా, బాహ్య జరాయుః.

Covering Ms. of the spinal cord : సుషుమ్నాకాణ్డ వృతయః.

Cricothyroid M : అవటు, కృకాటికా కలా.

Crural interosseous M : జఙ్ఘాన్తరకలా.

Dorsal mesenteric M : పృష్ఠాన్త్రధరా కలా.

Drum M - see tympanic membrane.

Dura matter : దృఢ కలా (బాహ్య).

Elastic M: స్థితిస్థాపక కలా, వర్ధన క్షమా కలా.

Encephalic M : గోర్దకలా.

Endomysium M: అన్తరామిషీయా కలా, మాంసధరా కలా.

Endosteal M : Endosteum. The vascular lining membrane of the medullary cavities of bones. మజ్జధరా కలా.

Epimysium : ఉపామిషీయా, పరిపేశికా. వ్యా:- మాంసధరా కలా భేదః.

Epithelial M : తానవకలా.

Fenestrated M : the elastic membrane of the intima of arteries. పరిఛిద్రితకలా. వ్యా :- ఆత్యన్తరధమనీ పటలస్థితిస్థాపకకలా. అన్తరతమ స్థితి స్థాపక ధమన్యాస్తరణమ్ (క).

Fatal M : అపరా, ఉల్బః, గర్భ జరాయుః, జరాయుః. తె. మావి. వి. ఇది గర్భాశయమున శిశువు నావరించి యుండుపొర, జవ్వచర్మము.

Fibrous M: తాన్తవకలా, స్నాయవకలా. తె. తాన్తవపొరలు. వి. ఇవి సప్తధాతువులనంటి యుండును.

Germinal M: బీజకలా blastoderm.

Hyaline M: స్ఫటికకలా.

Hyaloid M. a delicate membrane investing viterous humor of the eye. మేదః పటలమ్. తె. వి. కంటిలోని మేదో పొర. ఇందు చిక్కని వన్నెలేని జిగురువంటి ద్రవము నిండియుండును.

Hyothyroid M: కణ్ఠికా అవటు యోజనీకలా.

Internal M - see serous M.

Inter osseous M: అన్తరాస్థికలా, జఙ్ఘాన్తరకలా (ప్రకోష్ఠాన్తరకలా).

Limiting M. సీమకలా.

Lining M. of gall bladder, bile duct etc: పిత్తధరాకలా.

Medullary M: membrane that covers brain and spinal cord. మజ్జధరాకలా, మస్తులుఙ్గధరా.

M. internal lining, M. of the circulatory system: the membrane forming the wall of blood vessels. రక్తధరా. వ్యా:- రక్తాశయస్య హృదయాదే రన్తర్భాగావరణత్వేన స్థూల సూక్ష్మాణాం రక్తనాళీనాం భిత్తిత్వేనచ పరిణతా. తె. రక్తధరకల. వి. ఈకల లేక పొర రక్తాశయములగు హృదయము, స్థూల సూక్ష్మ రక్తనాళములు మొదలగువాని లోపలివైపున గోడలవలె నావరించి యుండును.

M. constituting the wall of seminal duct, vesicle, tubes etc: శుక్లధరా.

M. covering the internal Organs: అజ్గధరాకలా, అన్తస్సరకలా, అన్తఃస్యన్దికలా, హృషీకధరా. వ్యా:- అయంహృదయపుప్ఫుస యకృదాదీనికోష్ఠాఙ్గాని యథాయథమ్ పృథక్సమ్భూయవా ఽఽవృణోతి. తె. అజ్గధరకల. వి. హృదయ, పుప్ఫుస, యకృదాదికోష్ఠాంగములను విడివిడిగా నావరించియుండు పొర.

M. forming walls of lymphatic vessels. రసధరాకలా. వ్యా:- రసప్రణాళీ, రసాశయ, రసాయనీ, రసగోలాదీనాం భిత్తిరూపతయా ఽవతిష్ఠతి అయంకలా. తె. రసధరకల. వి. రసముయుండు నాళములలోపలి గోడలవలె నావరించియుండు పొర.

M. that covers brain and spinal cord: మస్తులుఙ్గధరా.

M separating waste matters from blood: మలధరా. వ్యా:- ధాతుపాకదశోత్పన్నం తజ్జీర్ణాంశరూపం రక్తమిశ్రం మలం స్వీకృత్య

త్వక్ పుప్ఫుసవృక్కాదిషు తత్తత్ స్థానేషు నిరుధ్యమానోపిత మార్గేణ బహిర్నయతి. సూక్ష్మరూపాఽయం కలా. తె. మలధరకల, మలధరా కలా. వి. ధాతువులు పాకముచెందు నపుడు అనగా పూర్వధాతువు ఉత్తర ధాతువుగా మారునప్పుడు విడిపోయిన మలము రక్తమునజేరి చర్మము, పుప్ఫుసములు, వృక్కలు మొదలగు స్థలములందాగి తగిన మార్గములగుండా బయటికి పోవునటుల ఏర్పడిన పలచని పొర.

Meningeal M : పారిమస్తిష్క (ఆన్తరా).

Mesogenital M : ఉపస్థధరా కలా.

Mesotesticular M : అణ్డధరా, వృషణధరాకలా.

Mucous M : అన్తస్త్వక్, ఆమత్వక్, శ్లేష్మధరాకలా, శ్లైష్మిక. the membrane lining those cavities and canals communicating with the air. తె. ఆమత్వచ, శ్లేష్మధరకల. వి. ముక్కు, నోరు, గొంతు, ప్రేవులు మొదలగు వాని లోదట్టున అస్తరువలెనుండు మిక్కిలిపలచని మెత్తని చెమ్మగిలు పొర. ఇది వ్రాడిన సెత్తురు గారును. దీనినుండి పలచనిద్రవము, కల్లె వూరు చుండును. గాలిపొర. వి. ఆశయములు, నాళములు యీపొరచే నానరిపబడి యుండును. ఇందు గాలి ప్రసరించు చుండును.

Muscular M : మాంసజా, మాంసధరాకలా. తె. మాంసధరకల. వి. మాంసము నావరించిన పొర.

Nervous M : తన్త్రికలా.

Nuclear M : అష్ఠి కలా. వ్యా :- బహిస్తలే ఘనీభూతమష్ఠి జాలకమేవ.

Obturator M : ఆచ్ఛాదన కలా.

Palatine M : the membrane of the roof of the mouth. తాలవ్య కలా.

Perimysium M : పర్యామిషీయా.

Piamatter . మృదుకలా (ఆన్తరా).

Pleuroperitoneal M : పార్శ్వకో పరితున్దీయా కలా.

Pupillary M . దృష్టికలా.

Secreting M. of the genital system : శుక్రధరా కలా. తె. వి. జననేంద్రియమున శుక్రమును ఆవరించి యుండు లేక ధరించియుండు పొర.

Serous M: a delicate membrane lining any of the closed cavities of the body. అన్తస్యన్ది కలా, అన్తస్సర కలా, ఆస్తరణమ్ నిష్యన్దనత్వక్. శ్లేష్మధరా కలా. సరసకలా. తె ఆమత్వచ, ఊటపొర. వి. ద్రవములనూరించుపొర. యకృత్ హృదయాది అంగములలో వ్యాపించి యుండు మిక్కిలి సన్నని సున్నితమైన పొర.

Sutural M: సీవన్త కలా.

Synovial M: synovial bursa. పుటక వ్యవధానః, శ్లేష్మ ధరా కలా, సన్ధిబన్ధకలా, సన్ధిబన్ధని, స్నేహ కలా. తె. కీలును ఆవరించియుండు పొర.

Thyrohyoid M. కాకలకణ్ఠీయ కలా.

Thin M: జరాయుః.

Tympanic M కర్ణ పటహః, పటహకలా, శ్రుతిధరాకలా, శ్రుతి పటహః. తె. కర్ణభేరి, గూబ, చెవి గూబ పొర.

Uro-genital M: వస్త్యుపస్థీయ కలా.

Vitelline M. the true cell membrane of the ovum lying within the zona pellucida. యోకావతావరణీ కలా. తె. అండకణముల నావరించియుండు మెత్తని దళసరి పొర.

Membrana: a membrane. కలా.

M. granulosa: గ్రన్థిల కలా. కణిక కలా. తె. కణము పొర. వి. ఈ పొర చిన్నకణములు గలది.

M. sacciformis: ప్రసేవకలా.

M. tectoria: దన్తచ్ఛద కలా.

M. tympani: the drum membrane of the ear. కర్ణపటహకలా.

Membranous: కలామయః.

Intra M. కాలేయా, అస్థ్యుత్పత్తి భేదః.

M. labyrynth: కలామయ గహనమ్.

M. portion - see portion.

M. Vertebral column: కలామయ పృష్ఠవంశః.

Meninges. the surrounding membranes of the brain and spinal cord. They are three in number. (1) Dura matter. (outer) దృఢకలా (బాహ్యా).

(2) Arachnoid (middle). నిశారికా, లాతికలా (మధ్యా).

(3) Piamatter (inner). మృదు కలా (ఆన్తరా).

పరిగోర్దకలాః, పారిమస్తిష్కకలాః, మస్తులుఙ్గధరాః, మేదోధరాకలాః. తె. మెదడు పొరలు. వి. మేధస్సును కప్పియుండు పొరలు. మస్తిష్కావరణములు, మెదడును, వెన్నుపూసలోభాగమును కప్పియుండు పొరలు. ఇవి మూడు.

Meninx: sing. of meninges. a membrane. కలా.

Meniscus: interarticular fibro cartilage. అన్తస్సన్ధితాన్తవకీకసమ్, సన్ధ్యన్తరతాన్తవకీకసమ్, సన్ధిమధ్య కీకసమ్.

Menopause: end of menstrual or reproductive life. The

cessation of menstruation, the change of life. This occurs normally between the ages of 45 and 50. climateric ఆర్తవాస్తః, ఆర్తవక్షయః, ఋతు నివృత్తిః. తె. ముట్టుడుగుట. వి. స్త్రీకి 45-50 సంవత్సరముల వయసు మధ్య (నెలసరి) ఋతురక్తము ఆగి పోవును. దీనిని ముట్టుడుగుకాలమని, ముట్టుడుగుటయని యనెదరు.

Menses : the monthly sanguineous flow from the womb. ఆర్తవమ్, ఋతుః, కుసుమమ్, పుష్పమ్, రజః. తె. ఆర్తవము, ఋతురక్తము, ముట్టు, రజస్సు. వి. స్త్రీల గర్భాశయమున బయలుదేరి యోనిమార్గముగుండా నెల కొకసారి వెడలుచుండు రక్తము. ఈరక్తము 13 మొదలు 45-50 సంవత్సరముల వయస్సువరకు స్రవించుచుండును. స్రవణకాలము నాలుగు దినములు. బహిష్టు, ముట్టు.

Menstruation : the flow of blood from the uterus once a month in the female. It commences about the age of 13 and ceases about 45. ఋతుస్రావః. తె. ఋతువు, బహిష్టు, ముట్టు. వి. ఋతుమతియగుట, కడగానుండుట, కడచేరుట, బహిష్టగుట, ముట్టగుట.

Mental : (i) pertaining to the mind. (2) relating to the chin. (1) మనస్సమ్బన్ధీ, మానసః, మానసికః. తె. మనసుకు చెందిన, బుద్ధికి సంబంధించిన. (2) చిబుక, చైబుకీ. తె. గడ్డమునకు చెందిన,

Naso M : chin. నాసాచిబుక.

Mentum : చిబుకః. తె. గడ్డము.

Mesameboid : A wandering cell forming part of the meso- blast. ప్రాథమికరక్తగర్భకః, ప్రాథమిక గర్భశలకః, భ్రమణశలకమ్.

Mesencephalon : the mid-brain: మధ్యగోర్దః, మధ్యమస్తిష్కః.

Mesenchyma, Mesenchyme : అవాన్తరమధ్యధర్మా, భ్రూణధర్మా.

Mesenteric : pertaining to the mesentery : ఆన్త్రబన్ధనీయః.

Mesentery : the peritoneal attachment of the small intestine : ఆన్త్రధరా (కలా విశేషః), ఆన్త్రబన్ధనీ, ఆన్త్రయోజనీ, ఆన్త్రబన్ధనకలా, వపావహనమ్, (చ.శా. 3 అ. 6). క్షుద్రాన్త్రబన్ధనీ

Meso : middle : మధ్య. తె. నడిమి.

Mesoblast : the middle layer of the blastoderm : పూర్వమధ్యజనస్తరః, బలిష్ఠధర్మమధ్యకలా.

Mesocolon : the mesentery of the colon : స్థూలాన్త్రధరా (కలా

విశేషః).

Mesoderm : mesoblast. అన్తశ్చర్మ, మధ్యచర్మ, మధ్యజనస్తరః, మధ్యత్వక్, మధ్యధర్మా. వ్యా:- బలాసజా.

Lateral M. derm : పార్శ్వక మధ్యధర్మా, బాహ్యమధ్యధర్మా.

Paraxial M. derm : పర్యక్షక మధ్యధర్మా.

Somatic M. derm : దైహిక మధ్యధర్మా.

Mesodermal cells : మధ్యధర్మకల కాని.

Mesadermal somite . మధ్యధర్మభిత్తమ్.

Mesoduodenum మధ్యాన్త్రమూలమ్.

Mesogaster . the midgut.

Mesogenital : అణ్డధరా, ఉపస్థధరా.

Mesonephric body : మధ్యవృక్కః.

Mesonephric duct - see Duct, Wolffian duct : మధ్యవృక్కప్రణాళీ.

Mesonephric ridge : మధ్యవృక్కజఙ్గాలః.

Mesonephron, Mesonephros : the Wolffian body proper : ప్రాథమికమధ్యవృక్కః, మధ్యవృక్కః.

Mesophryon : glabella. కూర్చకమ్, భ్రూమధ్యమ్.

Mesorchium: అణ్డధరా, వృషణధరా.

Mesosalpinx : డిమ్బవాహినీధరా.

Mesosternum : gladiolus, the middle piece of the sternum: ఉరఃఫలకమధ్యఖణ్డః, మధ్యోరఃఫలకఖణ్డః.

Mesothelium : మధ్యకలా.

Mesovarium : అణ్డాశయోత్మః, అణ్డాశయపుటః. తె. అణ్డాశయపుటము.

Metabolic agents : ధాత్వగ్నయః. తె. ధాత్వగ్నులు. వి. రసాదిసప్తధాతువులలో కిణ్వరూపమునయుండు అగ్నులు. ఇవి పోషకరసమును పక్వముజేసి ఉత్తరోత్తరరక్తమాంసాదిధాతువులను సృష్టించి, పోషించి, బలమిచ్చి, శరీరమును కాపాడును.

Metabolism : a change in the intimate condition of cells, constructive or destructive. The series of changes in the living body by which life is maintained. The tissues are broken down by wear and tear (catabolism) and rebuilt (anabolism) continuously. The chemical change of living matter. చయాపచయః; చయాపచయక్రియా; జీవ్యణుపాకః, ధాతుపరిణామః, ధాత్వగ్నిపాకః, పాకః, పాకక్రియా. తె. చయాపచయము, ధాతుపరిణామము.

Constructive M: ఉపచయ జనక ధాత్వగ్నిపాకః, సంఘటక జీవ్యణు పాకః.

Destructive M: అపచయ జనక ధాత్వగ్ని పాకః, విఘటక జీవ్యణు పాకః.

M. of body elements: ధాతు పరిణామః, శరీరపరివర్తనమ్, శరీరాన్తః పరివర్తనమ్. వ్యా:- సర్వే జీవచ్ఛరీరాంశాస్సర్వదాఽపి ధాత్వగ్నిపాకవశాత్ స్వస్వోచిత మన్న సారాంశం గృహీత్వోపచయం జీర్ణాంశం పరిత్యజ్యాపచయం చ ప్రగాస్తీతి సూక్ష్మదృశామ్.

తె. ధాతుపాకము. వి. జీవచ్ఛరీరమున నెల్లప్పుడు ధాత్వగ్నులు తమ తమ యాహారాంశములను స్వీకరించి పాకముజేసి ఆయా రసరక్తాది ధాతు రూపములను కల్పించుచుండును. తరువాత జీర్ణాంశమును త్యజించుచుండును. ఇది చయాపచయ కర్మ.

Power of M: ధాత్వగ్నిశక్తిః.

Metacarpus. bones of the palm of the hand. పాణిమధ్యాస్థీని. మధ్య పాణ్యస్థీని. వ్యా:- మధ్య పాణిః, కరభయో రధస్తాత్. తె. అరచేయి, అరచేతి ఎముకలు.

Metaphase : మధ్యాలోకః, మధ్యావస్థా.

Metasternum : the xiphoid cartilage, the lowest bone of the sternum. అధోరః ఫలకాస్థి.

Metatarsus · the bones of the arch of the foot. పాదతోరణాస్థీని, పాదమధ్యాస్థీని, మధ్యపాదాస్థీని. వ్యా·- మధ్యపాదః, కూర్చయోః పురస్తాత్. తె. అరకాలు, అరకాలి ఎముకలు.

Metencephal, Metencephalon : the after - brain, postoblongata or caudal poition of brain. పృష్ఠగోర్దః.

Meter : The unit of linear measure of the m e t r ı c system. 39.37 inchcs. మాత్రి, మాపకః. తె. కొలత సాధనము. మానము. వి. ఒకకొలత. షుమారు $39\frac{1}{4}$ అంగుళములు గలది. 39 37 అంగుళములు.

Micranatomy : microscopic anatomy. సూక్ష్మశరీరనిర్మాణః, సూక్ష్మ శారీరమ్. తె. సూక్ష్మ శారీరము. వి సూక్ష్మదర్శినీ యంత్ర సహాయముతో చూడదగిన శరీరావయవ నిర్మితి.

Micro : అణుః, అణ్వ, అణీయ, సూక్ష్మ, సూక్ష్మీయ. తె. అణువు, అణువుకు చెందిన, సూక్ష్మము, సూక్ష్మమైన.

Microbe : a micro organism. సూక్ష్మజీవి.

Microcyte : లఘురక్తకణః. వ్యా.- రక్తస్య సూక్ష్మశకలకమ్. తె. చిన్న కణము. వి. చిన్నరక్తకణము.

Midbrain - see mesencephalon.

Midgut : మధ్యాన్త్రమ్.

Middle : మధ్యమ్. తె. నడి, నడుమ. మధ్య.

M. line : మధ్యరేఖా.

Milk : స్తన్యమ్. తె. పాలు.

M. ridge - see ridge.

Mind : ఇన్ద్రియ సారథిః, కరణమ్, చిత్తమ్, చేతః, మతిః, మనః, సత్త్వమ్, స్వాన్తమ్. తె. మతి, మది, మనము, మనసు.

Minim : బిన్దుః. తె. చుక్క, బిందువు, బొట్టు. డ్రాములో అరువదవవంతు.

Minute : the sixtieth part of an hour. (1) క్షణపాదః, నాడికా, నిమేషః, విహోరా. వ్యా:- హోరాయాః షష్టితమాంశః. తె. క్షణము, త్రుటి, నిమిషము. వి. ఇది ఒక గంటలో నరువదవవంతు కాలము. (2) అణీయ, అణుః, అణుకః, అల్పాల్పః, సూక్ష్మః, క్షుద్రః. తె.మిక్కిలి చిన్నదైన.

Mitosis : process of division of a cell into minute threads. ఉత్క్రమాను క్రమ విభాగః, వైకారిక విభాగః. తె. సూక్ష్మాణు విభాగము. వి. అణువు. మిక్కిలి సన్నని దారములుగ విడిపోవు క్రమము లేక ఏర్పడి.

Heterotypical M : ఉత్క్రమ విభాగః, విషమరూపవిభాగః.

Homotypical M : అనుక్రమ విభాగః, అనుత్క్రమ విభాగః, సమరూపవిభాగః.

Modiolus : కమ్బుకోణః.

Molecule : the smallest particle into which matter can be divided and still retain its characteristic qualities. అణుః,అణుకః,పరమాణుః. నిరుక్తిః:- జాలాంతరగతే భానౌయత్సూక్ష్మం దృశ్యతేరజః తస్యత్రింశత్తమోభాగః "పరమాణు" స్సకథ్యతే (శా. ధ. సం.) తె. అణువు, కణము, పరమాణువు. వి. విడదీయదగిన ద్రవ్య సముదాయములోని మిక్కిలి చిన్నభాగము. దీనిలో తన సహజగుణములు స్థిరముగా నుండును. వ్యూహాణువు see atom.

Monspubis : భగోన్నతిః.

Monsveneris : the eminence on the female pubis. కామపీఠమ్, కామాచలః, జఘనశైలః, భగోన్నతిః. తె. కామపీఠము. వి.భగాస్థిని కప్పు దళసరి క్రొవ్వుగల చర్మము. యుక్తవయసున నిది ఎత్తుగానుండును. దీనిపై రోమములు మొలచును.

Morphology : the science of the form and structure of

living things or organisms. ఆకృతివిజ్ఞానమ్, రచనా శారీర విజ్ఞానమ్.

Mortise : మధ్యానతి.

Morula : కలలమ్, మురలమ్. వ్యా:- కలలస్య శలకపఞ్చకస్య విశేషసంజ్ఞా జలిష్ఠమ్. తె. కలలము, మురలము. వి. కణవిభజన దశయందు ఏర్పడు మల్బరీపండువంటి పిండము లేక ముద్ద.

Mother : the female parent. ఉత్పాదికా, జననీ, జనయిత్రీ, ప్రసవిత్రీ, ప్రసవినీ, పుత్రిణీ. మాతా. తె. అమ్మ, తల్లి.

Motor : చాలకః, చేష్టావహః. తె. కదలించెడు, క్రియాత్మకమైన, చలింపజేయునది, ప్రేరకము.

M. activity : మారుతాధిష్ఠానమ్.

Moustache : mustash. Hair on both sides of a man's upper lip. శ్మశ్రుః. తె. మీసము.

Mouth : ఆననమ్, ఆస్యమ్, ముఖమ్, వక్త్రమ్. తె. (1) నోరు, మూతి. (2) బెజ్జము, రన్ధ్రము.

Angles of the mouth : two corners. ఓష్ఠప్రాన్తౌ, వదనాన్తే, సృక్కిణ్యౌ. తె. చెలిమెలు. వి. నోటి కుడిఎడమల చివర రెండు పెదవులు కలియగా ఏర్పడిన కోణములు లేక మూలలు.

Cavity of the mouth : వక్త్రగుహా, వదనగహ్వరమ్.

Corner of the M : సృక్కివా, సృక్కిణీ. తె. చెలిమ.

Different openings of the M - see opening.

Internal distance of the M : వదనాన్తరమ్. తె. నోటిలోపలి భాగము, నోటిపొడవు, వెడల్పు.

M. of auditory tube : శ్రుతి సురఙ్గద్వారమ్.

Roof of the M : వక్త్రఛదిః. నోటికప్పు - see roof, palate.

Movement : గతిః, చలనమ్, చేష్టా. తె. కదలిక, గమనము, చలనము, నడక.

Ameboid M : అమిబాయితచలనమ్, పరిక్రమణచలనమ్.

Angular M : కోణికచలనమ్.

Intussusception M : అన్తరాధానః.

Muscular M: పేశీచలనమ్.

Peristaletic M : అనులోమాన్త్రసఙ్కోచః, ఆన్త్రచలనమ్.

Respiratory M : శ్వాసగతిః.

Streaming M : ప్రవహణ చలనమ్, ప్రవాహచలనమ్.

Wavelike M : తరఙ్గాయిత చలనమ్. తె. అలలవంటి కదలిక.

Mucigen : a substance that produces mucus. అన్తఃశ్లేష్మజనకవస్తు, శ్లేష్మజనకః. తె. శ్లేష్మ

ముసు బుట్టించు వస్తువిశేషము.

Mucin : మృత్స్నకః. వ్యా:- శ్లేష్మప్రాయవస్తు. తె. మృత్స్నకము, శ్లేష్మ, రసము. వి. ఇది శ్లేష్మమువంటి వస్తువిశేషము. ఇందు శ్వేతసారాంశము వుండును.

Muscinoid : మృత్స్నాయితః.

Mucosa : a mucous membrane. శ్లైష్మికకలా. తె. ఆమత్వక్కు.

M. of thc colon : పురీషధరాకలా. తె. మలధరకల. వి. ఇది పెద్దప్రేవు లోదట్టునసుండు పలచని చెమ్మగల పొర. ఇది మలమును ఆవరించియుండును.

Gastrointestinal M : పిత్తధరాకలా. తె. వి. చిన్నప్రేవులలో తడిగానుండు మెత్తని పొర. పిత్తమును ఆవరించియుండు పొర, తరక.

M. of the rectum : పురీషధరాకలా.

Mucosin - see mucin.

Mucous, Mucose. శ్లేష్మకః, శ్లేష్మికః, శ్లైష్మికః. తె. కఫమునకు చెందిన.

Mucus : the viscid fluid of mucous membrane. ఆమః, కఫః, క్లేదక తత్త్వమ్, చిక్కణః, బలాసః, శ్లేష్మా. తె. కఫము, కళ్ళె, తెమడ, శ్లేష్మము. వి. ఇది జిగురుగానుండును. ఆమత్వచలయందు పూరుచుండును. త్రిధాతువుల లేక త్రిదోషములలో మూడవది.

M. of the bowels : ఆమః. వ్యా:- ఆన్త్రగతశ్లేష్మా.

M. of the nose : నాసామలమ్, సింఘాణః. తె. చీమిడి.

M. of the throat : కఫః, శ్లేష్మా.

M : of the urethra : పుష్పికా.

Muscle : strong contractile tissue which produces movement in the body or organic contractile tissue, the means of animal motion. పేశీ.

Muscles : పేశ్యః. (బ. వ.) పేశీ. వ్యా:- మాంసఖణ్డమ్ (సు. శా. 4. $28\frac{1}{2}$ శ్లో). మాంసపేశీ. వ్యా:- మాంసఖణ్డః (డల్హణః, సు. చి 1-122 వ్యాఖ్యానే). 1. నిరుక్తిః:- మాంసావయవ విశేషో దీర్ఘత్వాకృతిః, "పేశీ" త్యుచ్యతే (అ. హృ. సూ. 28 అ 4 శ్లోక వ్యాఖ్యానే అరుణదత్తః) మాంసావయవ సఙ్ఘాతః పరస్పరం విభక్తః "పేశీ" ఇత్యుచ్యతే (సు. శా. 5 అ 37 గద్యవ్యాఖ్యానే డల్హణః). (2) ప్రాణభృతాం సకలచేష్టాసాధనాని. తె. ప్రాణుల ఆకుంచన ప్రసారణాది సమస్త క్రియలకు సాధనభూతములుగా నుండునవి. మాంసపుకండలు, పట్టీలు. (3) మాంసధర కలయా ఉపవృతాః స్తదంశైర నోన్యస్య బద్ధాః, ప్రాయశః, స్థూల

మధ్యా దీర్ఘాకారా అపి క్వచిత్ పృథుల వలయా ద్యాకారాశ్చ మాంసకేసర సఙ్ఘాత విశేషాః "పేశ్య" ఇతి ఉచ్యంతే. తె. వి. మాంసధరకలచే నావృతమై పరస్పరము కట్టబడి మధ్య ఎత్తుగు, పొడవును, గుండ్రదనమును గల మాంసకేసరముల సమూహము. ఇవి పేశులనబడును. (4) ఓజః (ఖేలః), పేశీ, మాంసమ్, మాంసపేశీ. తె. మాంసపు పట్టి, మాంసపు పీలిక, మాంసపుబిళ్ళ, వి. మాంస సంబంధమగు ద్రవ్య విశేషము. (ఆ. శా. శా. సంగ్రహే ప్ర. కృష్ణమాచార్యః) "కండ", "కండరము" అని నేటి తెలుగు పేళ్ళు. (5) పేశీభేదాః:- పేశీనాం స్థానవశాన్నానా రూపత్వమ్. (సు. శా. 5 అ. 40) తె. వి. ఇవి ఆయా శరీర ప్రదేశముల ననుసరించి వివిధాకృతులు ధరించి యుండును. ఎట్లన:- తాసాం బహాల, పేలవ, స్థూ, లాణు, పృథు, వృత్త, హ్రస్వ, దీర్ఘ, స్థిర, మృదు, శ్లక్ష్ణ, కర్కశ భావాః, సన్ధ్యస్థి సిరా స్నాయూ ప్రచ్ఛాదకా యథా ప్రదేశంస్వభావత ఏవభవన్తి. సు.శా.5 అ. 40 గద్య. తె. వి. వీనిలో కొన్ని పెక్కు తరములు, చిన్న, లావు, మిక్కిలి చిన్న, వెడల్పు, గుండ్రదనము, పొట్టిదనము గలిగినవి. పొడవు, కదలికలేనివి, మెత్తనివి, నునుపైనవి, గట్టివిగనుండి ఆయా శరీర ప్రదేశ స్వభావానుగుణముగ గలిగి సంధులు, ఎముకలు, సిరలు స్నాయువులను శారీరక ద్రవ్యములను ఆవరించి కప్పియుండును. (6) తాసాం ప్రయోజనమ్ :- సిరాస్నాయ్వస్థి పర్వాణి సన్ధయశ్చ శరీరిణామ్. పేశీభిః సంవృతాన్యత్ర బలవన్తి భవన్త్యతః (సు. శా. 5 అ. 39 శ్లో.) తె. వి. శరీరమునగల సిరలు, స్నాయువులు, అస్థులు (ఎముకలు), గణుపులు, కీళ్ళు, పేశులచే చుట్టబడియుండుటచే నివి మిక్కిలి బలముగ నుండును.

(7) సఙ్ఖ్యా : పఞ్చపేశీశతాని భవన్తి. పేశులు అయిదు నూర్లు (500).

Abdominal M . ఉదరపేశీ. తె. కడుపును ఆవరించియుండు పెద్ద మాంసపుకండ (బిళ్ల).

Abdominal respiratory M : కాక్షేయోచ్ఛ్వాసపేశీ.

Abductor digiti quinti : కనిష్ఠాపకర్షణీ, పాదకనిష్ఠాపకర్షణీ.

Abductor hallucis : పాదాఙ్గుష్ఠాపకర్షణీ.

Abductor indicis - see inter ossei of hand, dorsal.

Abductor longus pollicis. అఙ్గుష్ఠాపకర్షణీ దీర్ఘా, దీర్ఘాఙ్గుష్ఠాపకర్షణీ.

Abductor minimi degiti, Abductor digiti quinti or minimi : పాదకనిష్ఠాపకర్షణీ; కని

ష్ఠికా బహిర్విపర్తనీ.

Abductor M మధ్యగత రేఖ నుండి లాగుకొను పేశి.

Abductor pollicis : కరాఙ్గుష్ఠ బహిర్వివర్తనీ.

Abductor pollicis brevis : అఙ్గుష్ఠాపకర్షణీ హ్రస్వా, హ్రస్వాఙ్గుష్ఠాపకర్షణీ

Abductor pollicis longus : అఙ్గుష్ఠాపకర్షణీ దీర్ఘా, దీర్ఘాఙ్గుష్ఠాపకర్షణీ.

Abductor pollicis pedis - see abductor hallucis.

Accelerator urinae : బుద్బుదకోశీయా మూత్ర ప్రవర్తనీ, బొల్బుదకోశీయా మూత్రప్రవర్తనీ.

Accessorius ad ilio - costalem - see iliocostalis dorsi.

Adductor brevis (femoris) : ఊరుసంప్రాహణీ కనిష్ఠా, ఊరుసంప్రాహణీ హ్రస్వా, హ్రస్వోరాకర్షణీ.

Ad. digiti quinti : కనిష్ఠాపకర్షణీ.

Ad. hallucis : పాదాఙ్గుష్ఠ ప్రకర్షణీ, పాదాఙ్గుష్ఠాపకర్షణీ. పాదాఙ్గుష్ఠా న్తరవివర్తనీ.

Ad. hallucis obliquus : అవనత పాదాఙ్గుష్ఠాకర్షణీ.

Ad. hallucis transversus : తిరశ్చీన పాదాఙ్గుష్ఠాకర్షణీ.

Ad. longus (femoris) ఊరు సంప్రాహణీ దీర్ఘా, దీర్ఘోర్వాకర్షణీ.

Ad. magnus (femoris) : ఊరు సంప్రాహణీ గరిష్ఠా, మహాహూర్వాకర్షణీ.

Ad. minimus. the upper portion of the adductor magnus : ఉగ్రోరు సంప్రాహణీ గరిష్ఠా, మహానోర్ధ్వోర్వాకర్షణీ.

Adductor M ఆకర్షణపేశీ. తె. లాగుకొనుట కేర్పడిన కండరము.

Ad obliquus hallucis : అవనత పాదాఙ్గుష్ఠాకర్షణీ.

Ad. obliquus pollicis, Ad. pollicis : అఙ్గుష్ఠయూలకర్షణీ, అఙ్గుష్ఠాకర్షణీ, కరాఙ్గుష్ఠాన్తరవివర్తనీ.

Ad. pollicis brevis : హ్రస్వాఙ్గుష్ఠాకర్షణీ.

Ad. pollicis obliquus : అవనతాఙ్గుష్ఠాకర్షణీ.

Ad. pollicis transversus, Ad transversus pollicis : తిరశ్చీనాఙ్గుష్ఠాకర్షణీ.

Anconeus, Anconaeus: కూర్పర పృష్ఠికా. వ్యా:- హ్రస్వకోణ ప్రాయపేశీ, కార్పరీ (రా).

Angulae scapulae : పశ్చిమ అంసోన్నమనీ.

Antitragicus : ప్రాతికీలీ.

Arrectores pili, Arrectores pilorum : రోమహర్షణీ.

Articularis genu : జానుకోశకర్షణీ, జానుసన్ధీయా.

Arytaenoideus, Arytenoideus : కణ్ఠపృష్ఠాంశ ముద్రణీ. వ్యా:- ప్రకోణీ పేశీ, ప్రాకోణీ.

Attached M : నిబన్ధినీ పేశీ. తె. వి. కట్టుటకు నవారువలె నుండు మాంసపు పీలికలు.

Attollens aurem - see auricularis superior.

Attrahens aurem - see auricularis anterior.

Auricularis anterior : కర్ణ పూర్వికా, పురస్తన కర్ణీయా.

Auricularis posterior : కర్ణ పశ్చిమా, పశ్చిమ కర్ణీయా, పశ్చాత్ కర్ణీయా పేశీ.

Auricularis superior : ఉత్తర కర్ణీయా, కర్ణ చూడికా.

Azygos uvulae : కాకలకినీ.

Biceps : (2 heads). ద్విశిరస్కః. తె. రెండు తలలుగల. Biceps M : ద్విశిరస్కా పేశీ. తె. ద్విశిరః కండరము, ద్విశిరస్క కండరము.

Biceps brachii, Biceps brachialis : ద్విశిరస్కా బాహవీ, ప్రగణ్డికా, ప్రాగణ్డద్విమూలా. upper arm flexor. తె. దండరెట్టయందలి రెండుతలల బోలు కండ, ద్విశిరస్క.

Biceps femoris : ఊరవ్యద్విమూలా, ద్విశిరస్కా ఔర్వీ. తె. వి. రెండు తలల తొడకండ, ఈ కండ రెండు తలలను బోలియుండును.

Biceps humeri - see biceps brachii.

Bipennate, Bipinnate M : ద్విపక్షికా పేశీ.

Brachialis కూర్పరద్వారికా, ప్రాగణ్డా, ప్రాగణ్డీ పేశీ.

Brachialis anticus : పురస్తన ప్రాగణ్డీ.

Brachioradialis : కరోత్తానని దీర్ఘా, ప్రాగణ్డరత్నియా. see supinator longus.

Bruecke's M : Bowman's M. -see ciliary M.

Buccinator : కపోలికా, చర్వణీ, ధ్మాపనీ పేశీ.

Bulbocavernosus (cavernous M) : ఉపస్థసఙ్కోచనీ, బుద్బుద కోశీయా, బొల్బుదకోశీయా, మూత్ర ప్రవర్తనీ.

Calf M : పిణ్డికే (ద్వే). తె. పిక్క కండలు, మంగాలికండరములు.

Caninus : దంష్ట్రేయా, సృక్కోన్నమనీ సమున్నమనీ.

Caninus anguli oris : సృక్కోన్నమనికా, సృక్కోన్నమనీ.

Capitis : పృష్ఠకీయా.

Cardiac M: హృత్పేశీ. తె. గుండె కండరము, హృదయ కండరము,

హృదయపేశి. ii. గుండెకాయనంటి యుండు కండర విశేషము.

Cephalopharyngeus - see constrictor pharyngis superior.

Cervicalis ascendens, Cervicis ascendeus: గ్రీవారోహిణీ - see iliocostalis cervicis.

Chondroglossus: ఉపకాణ్టిక జిహ్వీయా, కాణ్టిక జిహ్వీయా.

Ciliary M: (Bowman's M): పక్ష్మకాపేశీ, వ్యా:- వర్త్మ సంస్థాపేశీ, పాక్ష్మికపేశీ.

Coccygeus: అనుత్రికిణీ, గావా. గాడి.

Complex M: సమ్మిశ్రా పేశీ (శ్యక).

Compressor nasi (naris): నాసాసజ్కోచనీ, నాసాసమ్పీడనీ

Connecting M -see attached M.

Constrictor pharyngeus, Constrictor M. of pharynx: కణ్ఠసజ్కోచనీ పేశీ.

Constrictor pharyngis inferior, Constrictor of pharynx inferior: అధరగలసజ్కోచనీ.

Constrictor pharyngis medius, Constrictor of pharynx (middle): మధ్యమ గల సజ్కోచనీ, మధ్యముప్రాఛీ.

Constrictor pharyngis superior, Constrictor of pharynx (Superior): ఉత్తరగల సజ్కోచనీ.

Coracobrachialis: అంసతుణ్డ ప్రగణ్డీయా, కాణ్ఠికా.

Corpora cavernosa: the erectile bodies (muscles) of the penis, clitoris శిశ్న పార్శ్వకా.

Corpora spongiosa: మూత్ర ప్రసేకధరా.

Corrugator భ్రూ సజ్కోచనీ.

Corrugator cutis ani: అపానత్వక్ సజ్కోచనీ.

Corrugator supercillii: నేత్ర నిమీలినీ, భ్రూసజ్కోచనీ.

Cremaster: ఫలకోశ కర్షణీ, వృషణోన్నమనీ.

Cricoarytenoideus lateralis: కణ్ఠ పూరాన్యంశముద్రణీ, పార్శ్వక క్రికప్రకోణకీయా, వాకూన్యత్ర సన్నికర్షణీ.

Cricoarytenoideus posticus (posterior): పశ్చిమ క్రిక ప్రకోణకీయా, వాకూన్యత్ర విప్రకర్షణీ.

Cricothyroid, Cricothyroideus: క్రిక కాకలకీయా, వాకూన్యత్రాకతికారిణీ.

Crureus: జానుకోశ ప్రకర్షణీ - see vastus externus.

Deep peroneal: నిమ్న వైబలీ.

Deltoid, deltoideus : అంసచ్ఛదా, అంసపిణ్డికా, కేయూరా.

Depressor alae nasi, Depressor septi : నాసావనమనీ.

Depressor anguli oris, Triangularis : సృక్కిణీనమనీ, సృక్కావనమనీ.

Depressor epiglottidis : అధిజిహ్వికానమనీ.

Depressor labii inferioris : అధరావనమనీ.

Depressor M : అవనమనీ పేశీ. తె. వి. క్రిందికి వంగు లేక దింపు కండ (కండరము).

Depressoi septi (nasi) : నాసాపక్షావనమనీ, నాసావనమనీ.

Detrusor - see pubovesicalis.

Diaphragm, Diaphragma : ప్రీణికా. వ్యా:- ఉరః కుక్షిగుహా మధ్య విభాజికా ఏకాకినీ పేశీ, మహా ప్రాచీరా.

Digastric M. Digastricus M: ద్వికుక్షికా పేశీ, ద్విగుమ్ఫికా.

Digastric (anterior belly), Digastricus(venter anterior): ద్వికుక్షికా పూర్వా, ద్విగుమ్ఫికా అగ్రిమా, పూర్వకాక్షేయా.

Digastric (posterior belly), Digastricus (venter posterior): ద్వికుక్షికా పశ్చిమా, ద్విగుమ్ఫికా పశ్చిమా, పశ్చిమాకాక్షేయా.

Dilator naris. నాసాపుట వికాసినీ.

Dilator naris anterior (pars alaris M. nasalis) : నాసావిస్ఫారణీ అగ్రిమా, పురస్త నాసాపుట వికాసినీ.

Dilator naris posterior, (pars alaris M. nasalis) : నాసావిస్ఫారణీ పశ్చిమా, పశ్చిమ నాసాపుట వికాసినీ.

Dilator pupillae : కనీనికా విస్ఫారణీ.

Dorsal interossei, Interossei dorsalts పశ్చిమ (ఉత్తర) శలాకాన్తరీయా. వి వ్యా:- పాదపృష్ఠస్థ్యన్తరాపేశ్యః, పాణిపృష్ఠస్థ్యన్తరాపేశ్యః. తె. పాదపృష్ఠస్థ్యన్తర కండరములు, పాణిపృష్ఠస్థ్యన్తర కండరములు.

Ejaculator urinae : ఉపస్థసఙ్కోచనీ.

Epicranius - see occipito frontalis.

Epiglottis : గోజిహ్వికా. వ్యా:- జిహ్వామూలస్థం శ్వాసపథ ఛాదనశీలం తరుణాస్థి పిధానమ్.

Erector clitoridis, Ischiocavernosus: క్లైశరీహర్షణీ, స్త్రీషు భగనాసాహర్షణీ.

Erector penis, Ischiocavernosus : మేఢ్రహర్షణీ, శిశ్న

ప్రహర్షణీ, శిశ్నహర్షణి.

Erector pili (pilorum) arrectores pili. రోమహర్షణి.

Erector spinae, sacrospinalis: కటిచతురస్రా పేశీ. వంశోర్జుకరణీ, వ్యా- ఆస్తర మాంసరజ్జు,

Erectorus M : రోమహర్షణీ.

Extensor brevis digitorum- see extensor digitorum brevis.

Extensor brevis hallucis - see extensor hallucis brevis.

Extensor brevis pollicis - see extensor pollicis brevis.

Extensor carpi radialis brevior, Extensor carpi radialis brevis. మణిబన్ధాకర్షణీ హ్రస్వా, హ్రస్వరత్నియా, బాహ్యమణిబన్ధ ప్రసారణీ, కరప్రసారణీ హ్రస్వాబహిస్థా.

Extensor carpi radialis longior, Extensor carpi radialis longus · కరప్రసారణీ దీర్ఘ బహిస్థా, దీర్ఘకరప్రసారణీ, మణిబన్ధ ప్రసారణీ, మణిబన్ధాపకర్షణీ.

Extensor carpi ulnaris · అరత్నియప్రసారణీ, అరత్నియఅన్తర మణిబన్ధప్రసారణీ, అరత్నియమణిబన్ధప్రసారణీ, కరప్రసారణీ, కరప్రసారణీఅన్తస్థా, మణిబన్ధాపకర్షణీ కర (రా) భికా.

Extensor coccygis : అనుత్రిక ప్రసారణీ.

Extensor communis digitorum (digiti) . అఙ్గుళిప్రసారణీ సాధారణీ, అఙ్గుళిప్రసారణీ, కరాఙ్గుళిప్రసారణీ.

Extensor digitorum brevis · పాదాఙ్గుళిప్రసారణీ హ్రస్వా, హ్రస్వపాదాఙ్గుళిప్రసారణీ.

Extensor digiti quinti proprius : కనిష్ఠాప్రసారణీ కనిష్ఠికాప్రసారణీ.

Extensor digitorum communis - see Extensor communis digitorum.

Extensor digitorum longus - see Extensor longus digitorum.

Extensor hallucis brevis: పాదాఙ్గుష్ఠ ప్రసారణీహ్రస్వా.

Extensor hallucis longus : దీర్ఘపాదాఙ్గుష్ఠ ప్రసారణీ, పాదాఙ్గుష్ఠప్రసారణీదీర్ఘా.

Extensor indicis, Extensor indicis proprius : తర్జనీప్రసారణీ, ప్రదేశినీప్రసారణీ.

Extensor longus digitorum : దీర్ఘపాదాఙ్గుళిప్రసారణీ, పాదాంగుళిప్రసారణీదీర్ఘా.

Extensor longus pollicis - see Extensor pollicis longus

Extensor minimi digiti : అనామికాప్రసారణీ, కనిష్ఠప్రసారణీ

Extensor M : ప్రసారణీపేశీ. తె. చాచుకండరము, చాచుకొను కండరము, ఎముకను సాగదీయుకండరము.

Extensor ossis metacarpi pollicis: అఙ్గుష్ఠమూలశలాకాప్రసారణీ - see abductor pollicis longus.

Extensor pollicis brevis : అఙ్గుష్ఠప్రసారణీహ్రస్వా, హ్రస్వాంగుష్ఠప్రసారణీ.

Extensor pollicis longus : అఙ్గుష్ఠప్రసారణీదీర్ఘా, దీర్ఘాఙ్గుష్ఠ ప్రసారణీ.

Extensor primi internodii pollicis : అఙ్గుష్ఠప్రసారణీ ప్రథమపర్వికా, కరాఙ్గుష్ఠ ప్రథమ పర్వికా ప్రసారణీ.

Extensor proprius hallucis - see Extensor hallucis longus.

Extensor secundi internodii pollicis . అఙ్గుష్ఠప్రసారణీ అగ్రపర్వికా, కరాఙ్గుష్ఠాగ్ర పర్వికా ప్రసారణీ.

External oblique M : ఆది మోదరచ్ఛదా.

External pterygoid M : హనుమూలకర్షణీ ఉత్తరా.

Fallopian M - see pyramidalis M.

Femoris M : ఊర్వ్యా.

Flexor accessorius digitorum - see quadratus plantae.

Fl. brevis digitorum - see Fl. digitorum brevis.

Fl. brevis hallucis - see Fl. hallucis brevis.

Fl. brevis minimi digiti - see Fl. digiti quinti brevis.

Fl. brevis pollicis - see Fl. pollicis brevis.

Fl. carpi radialis : బాహ్యమణిబన్ధాకుఞ్చనీ, మణిబన్ధసఙ్కోచనీ బహిస్థా, పాణి (కర) సఙ్కోచనీ బహిస్థా, రత్నియా (యమణిబన్ధా) కుఞ్చనీ.

Fl. carpi ulnaris : అరత్నియ మణిబన్ధాకుఞ్చనీ, అరత్నియా కుఞ్చనీ, అన్తరమణిబన్ధాకుఞ్చనీ, పాణి (కర) సఙ్కోచనీ అన్తస్థా, మణిబన్ధసంకోచనీ అన్తస్థా.

Fl. digiti quinti brevis: కనిష్ఠాసఙ్కోచనీ హ్రస్వా, హ్రస్వ పాణి కనిష్ఠికాకుఞ్చనీ, హ్రస్వ పాద కనిష్ఠికాకుఞ్చనీ.

Fl. digitorum accessorium - see Quadratus plantae.

Fl. digitorum brevis : పాదాఙ్గులిసఙ్కోచనీహ్రస్వా, హ్రస్వ

పాదాఙ్గుల్యాకుఞ్చనీ.

Fl. digitorum longus: పాదాంగుళి సఙ్కోచనీదీర్ఘా, దీర్ఘపాదాఙ్గుల్యాకుఞ్చనీ.

Fl. digitorum profundus - see Fl profundus digitorum.

Fl. digitorum sublimis - see Fl. sublimis digitorum.

Fl. hallucis brevis: పాదాఙ్గుష్ఠ సఙ్కోచనీ హ్రస్వా; హ్రస్వపాదాంగుష్ఠాకుఞ్చనీ.

Fl. hallucis longus: దీర్ఘపాదాఙ్గుష్ఠాకుఞ్చనీ; పాదాంగుష్ఠ సఙ్కోచనీ దీర్ఘా.

Fl. longus digitorum - see Fl. digitorum longus.

Fl. longus hallucis - see Fl. hallucis longus.

Fl. longus pollicis - see Fl. pollicis longus.

Fl. minimi digiti brevis - see Fl. digiti quinti brevis.

Flexor M; ఆకుఞ్చన పేశీ. తె. ముడుచుకొను కండరము, కీలు ఎముకలను వంచు కండరములు.

Fl. Ossis metacar pipollicis- see opponens pollicis.

Fl. pollicis brevis: అంగుష్ఠ సఙ్కోచనీ హ్రస్వా, హ్రస్వాంగుష్ఠాకుఞ్చనీ.

Fl. pollicis longus: అంగుష్ఠ సఙ్కోచనీ దీర్ఘా, కరాంగుష్ఠాకుఞ్చనీ దీర్ఘాంగుష్ఠాకుఞ్చనీ.

Fl profundus digitorum: అంగుళి సఙ్కోచనీ అగ్రపర్వికా, నిమ్నాంగుల్యాకుఞ్చనీ.

Fl. sublimis digitorum: అంగుల్యాకుఞ్చనీ సామాన్యా, అంగుళి సఙ్కోచనీ మధ్య పర్వికా.

Frontalis M: లాలాటః, లాలాటీ.

Fusi form M: తార్కుపేశ్యః.

Gastrocnemius: జఙ్ఘాపిణ్డికా గుర్వీ, పైణ్డికా, పైణ్డికీ.

Gemellus: యమలాద్వయపేశీ.

Gemellus inferior: అధర యమలా.

Gemellus superior: ఉత్తర యమలా.

Genioglossus: చైబుక, చైబుకీ, జిహ్వీయా.

Geniohyoid, Geniohyoideus: చిబుక కణ్ఠికా, చైబుక కణ్ఠికీయా.

Glossopalatinus తాలుజిహ్వికా, తాలుజిహ్వీయా, భూకముద్రణీ.

Glossopharyngeus: జిహ్వా గ్రసనికా,

Glu(tae)teus maximus: నితమ్బ పిణ్డికా గరిష్ఠా (గుర్వీ), మహత్తమ ప్రౌఢీ, మహానితమ్బ పిణ్డికా.

Glu(tae)teus medius: నితమ్బ పిణ్డికా మధ్యమా. మధ్యమ నితమ్బ పిణ్డికా, మధ్యమ ప్రౌఢీ.

Glu(tac)teus minimus . నితమ్బపిణ్డికాలఘిష్ఠా. నితమ్బపిణ్డికాఽణీయ, ఘిష్ఠానితమ్బపిణ్డికా, అల్పతమప్రోథీ

Gracilis : ఊర్వన్తః పట్టికా, ఊర్వన్తః పార్శ్వికా, తనుమూలా, తనుపేశీ.

Gubernaculum testis - see cremastar.

Hamsting : మాన్దిరరజ్జుః (పేశ్యః).

Helicis major : మహాచ్ఛష్కులీ.

Helicis minor : అల్పశాష్కులీ

Hyoepiglottideus M : కాణ్ఠిక గోజిహ్వకీయా.

Hyoglossus : కాణ్ఠిక జిహ్వకీయా కాణ్ఠిజిహ్వీయా.

Iliacus : శ్రోణిభూమికా, శ్రోణి పక్షిణీ, శ్రౌణీయా పేశీ.

Iliocostal : అనుపార్శ్వక కటిగా, శ్రోణిపార్శ్వకీ, శ్రౌణపార్శ్వకీ. వ్యా:- బాహ్యమాంసజ్జః.

Iliocostalis cervicis : అను పార్శ్వకగ్రీవగా, గ్రైవశ్రోణపార్శ్వకీ

Iliocostalis dorsi : అనుపార్శ్వ కపృష్ఠగా, పృష్ఠ్య శ్రౌణపార్శ్వకీ.

Iliocostalis lumborum - see Iliocostal.

Iliocostalis lumborum cervicis : నైతమ్బపృష్ఠగ్రైవా.

Iliocostalis lumborum dorsi: నైతమ్బ శ్రౌణపార్శ్వకీ.

Inferior aryepiglottideus : అధర, పకోణ గోజిహ్వావిక్రీయా.

Inferior Oblique : వక్రాధో దర్శనీ.

Inferior rectus : అధోదర్శనీ.

Infracostal- see Subcostales.

Infraspinatus : అంసపృష్ఠికాధరా, అంసవంశాధరా, అర్గలాధరా.

Intercostal M : పర్శుకాన్తర నిబన్ధినీ, పార్శుకాన్తరికా. తె. వి. ప్రక్క టెముకలను బిగబట్టియుంచు మాంసపుపీలికలు.

Intercostals external, Intercostales externi: పర్శుకాన్తరికా బహిస్థా, బాహ్యపర్శుకాన్తరీయా.

Inter costal internal, Inter costales interni: పర్శుకాన్తరికా అన్తస్థా, అన్తరగారుడాయితీ, అన్తర పార్శుకాన్తరీయా.

Internal oblique : ఉదరచ్ఛదా మాధ్యమా, మధ్యమోదరచ్ఛదా.

Internal pterygoid M హానుమూలకర్షణీఅధరా.

Internal rectus : అన్తర్దర్శనీ.

Interossei : అనుకణ్డికా.

Interossei dorsales, Interossei of foot and hand, dorsal 4,4: శలాకాపృష్ఠాన్తరీయా.

Interossei plantares, Inter ossei of foot, planter 3. శలాకోదరాన్తరీయా.

Interossei volares, Interossei

of hand, palmar 3 : తలాకోదరాన్తరీయా.

Interspinales (is) : కణ్టకాన్తరీయా.

Intertransversales. Intertransversarii : కశేరుకాన్తరీయా.

Involuntary M : అస్వైచ్ఛికపేశీ. అవిధేయాపేశీ, ఇచ్ఛానధీనాపేశీ, స్వతన్త్రాపేశ్యః. తె. అనిచ్ఛా కండరము(లు). అస్వైచ్ఛిక కండరము(లు) అనియన్త్రిత కండరము(లు). వి. వీని కార్యములు మనము ఆధీనమున నుండవు. స్వతంత్ర కండరము(లు)

Ischiocavernosus : (1) లింగహర్షణీ, శిశ్నప్రహర్షణీ, స్వైచ్ఛికోత్థితా (2) భగనాసాహర్షణీ.

Latissimus dorsi : కటిపార్శ్వ(ప్ర)చ్ఛదా, కటిప్రచ్ఛదా, పృష్ఠవిశాలతమా.

Less muscular parts : స్వల్పమాంసపేశీదేశాః. తె. కొద్ది మాంస కండరములుండు(చోట్లు) తావులు.

Levator anguli oris : caninus. సృక్కోణీ సమున్నమనీ, సృక్కోన్నమనికా, సృక్కోన్నమనీ.

Levator anguli scapulae: అంసకోన్నమనీ, అంసోన్నమనీ.

Levator ani : అపానోన్నమనీ, గుదోత్తంసనీ, గుదోన్నమనీ వ్యాః- పాయూద్ధారణీ. తె. గుదకండరము, గుదపేశి.

Levator costarum : పార్శుకోన్నమనీ.

Levator labii inferioris - see mentalis.

Levator labii superioris, Caput infraorbitale M : ఓష్ఠసముత్కర్షణీ.

Levator labii superioris alaeque nasi, Caput angulare M : నాసోత్కర్షణీ, నాసౌష్ఠకర్షణీ.

Levator menti - see mentalis.

Levator M : ఉన్నమనికాపేశీ.

Levator palati, Levator veli palatini : తాలూత్తోలనీ.

Levator palpebrae : వర్త్మోన్నమనీ.

Levator palpebrae superioris ఊర్ధ్వవర్త్మోన్నమనీ, నేత్రోన్మీలనీ,

Levator anguli scapulae, Levator scapulae : అంసకోణోన్నమనీ, అంసోన్నమనీ.

Levator veli palatini : తాలుచక్రోన్నమనీ, తాలూన్నమనీ.

Linea alba : ఉదరసేవనీ.

Lingualis, Linguoe : under-surface of tongue. జిహ్వాధరా.

Long head of biceps : ద్విశి

రస్యా-పేశ్యా దీర్ఘమూలమ్.

Longissimus : దీర్ఘతమా.

Longissimus capitis - see trachelomastoid.

Longissimus cervicis - see transversalis colli.

Longissimus dorsi : పృష్ఠ్య దీర్ఘతమా, మధ్య పృష్ఠికపృష్ఠగః.

Longitudinalis linguae inferior : అధరా తానికరాసనీ (జైహ్వ).

Longitudinalis linguae superior : ఉత్తరా తానికరాసనీ (జైహ్వ).

Longus capitis - see rectus capitis anticus major.

Longus colli : గ్రైవదీర్ఘా. దీర్ఘ గ్రీవికా.

Lumbar triangle of petit : కటి త్రికోణమ్.

Lumbricales 4 (of foot) : పాదానుకణ్డరికాః. వ్యా:- దీర్ఘజలౌకాకారపేశ్యః 4. గణ్డూపదీ.

Lumbricales. 4 (of hand) : కరానుకణ్డరికాః వ్యా:- దీర్ఘ జలౌకా కారపేశ్యః 4. గణ్డూపదీ.

Magnus : సరదా.

Masseter : గణ్డమూలినీ, చార్వణీ, హనుకూటకర్షణీ.

Mentalis : అధరోత్క్షేపణీ, చిబుకోత్క్షేపణీ, చిబుకోన్నమనీ.

Middle constrictor of pharynx: మధ్యమూకణ్ఠసంకోచనీ.

Multifidus . బహులశాఖా, బహుశాఖికా.

Multifidus, Multifidus spinae : మేరుధారిణీ.

Muscle : పేశీ. తె. కండ, కండరము.

Muscles : పేశ్యః. తె. కండలు, కండరములు.

M. of the ampulla : ప్రవాహణ గుదవళిః. తె. అసనసుడి. వి. ఆసనమునగల సుడులలో నొకటి.

M. of the arm : ప్రాగణ్డపేశ్యః.

M. of the back of forearm : ప్రకోష్ఠపృష్ఠగాపేశీ.

M. of mastication : చ (చా) ర్వణ పేశీ.

M. of the shoulder : అంస బన్ధనమ్, భుజశిరోపేశీ. తె.వి. మూపునను, గూడలందును కట్టవలెయుండు మాంసపు పట్టీలు.

M. of the tongue : జిహ్వా ప్రబన్ధనీ.

M. column - see Column.

M. fibre : పేశకేసరః, మాంస కేసరః.

M. ring - see ring.

Mylohyoid, Mylohyoideus : (ముఖ) భూమికణ్ఠికా, దామన కణ్ఠికీయా.

Nasalis : నాసాసవిస్ఫాడనీ.

Nasolabialis : నాసౌష్ఠీయా.

Nonstriped M : అరాజిపేశీ.

Obliquus auris, Obliquus auriculae . అపవర్తకర్ణీయా.

Obliquus capitis inferior : అధరతిరశ్చీనా, అధరపృష్ఠకీయావనతా.

Obliquus capitis superior : ఉత్తరతిరశ్చీనా, ఉత్తరపృష్ఠకీయావనతా.

Obliquus externus, Obliquus externus abdominis : ఉదరచ్ఛదాఽదిమా, ఉదరచ్ఛదాబాహ్యతిరశ్చీనా, బాహ్యకాక్షేయావనతా.

Obliquus inferior: అధరావనతా.

Obliquus inferior occuli . అధరాక్షిగోళీయావనతా.

Obliquus internus, Obliquus internus abdominis : అన్తరకాక్షేయావనతా, ఉదరచ్ఛదాఅన్తరాతిరశ్చీనా.

Obliquus occuli inferior : అధరాక్షిగోళీయావనతా.

Obliquus occuli superior : ఉత్తరాక్షిగోళీయావనతా.

Obliquus superior : ఉత్తరావనతా.

Obturator externus : బహిఃశ్రోణిగవాక్షిణీ, బాహ్యపార్శ్వకాన్తరీయా, బాహ్యప్రాచ్ఛన్నీ, శ్రోణిగవాక్షిణీబహిస్థా.

Obturator internus: అన్తఃశ్రోణిగవాక్షిణీ, అన్తఃప్రాచ్ఛన్నీ, శ్రోణిగవాక్షిణీఅన్తస్థా.

Occipitalis, Occipital M : పృష్ఠకీయా, పశ్చాచ్ఛదా.

Occipito frontalis, Epicranius : లలాట (పురః) పృష్ఠకీయా, లలాటసంకోచని శిరశ్ఛదాపేశీ.

Omohyoid, Omohyoideus : అంసకణ్ఠికా, అంసకణ్ఠికీయా.

Opponens digiti quinti, Oppones minimi digiti : కనిష్ఠికాప్రత్యాకుఞ్చనీ, కనిష్ఠామూలకర్షణీ, కనిష్ఠికామూలశలాకాసంకోచనీ.

Opponens pollicis : అంగుష్ఠజాపినీ, అంగుష్ఠప్రత్యాకుఞ్చనీ.

Orbicularis oculi, Orbicularis palpebrarum : నేత్రనిమీలనీ, వర్త్మమణ్డలికా, వర్త్మముద్రణీ.

Orbicularis oris : ముఖముద్రణీ, వక్త్రమణ్డలికా, వక్త్రముద్రణీ (అన్తరగారుడాయితా.)

Orbicularis palpebrarum- see Orbicularis oculi : నేత్రనిమీలనీ శఙ్ఖచ్ఛదాపేశీ.

Palatoglossus - see glosso-palatinus.

Palatopharyngeus - see pharyngopalatinus.

Palmaris brevis : హ్రస్వపాణి తలీయా.

Palmaris longus : కరతల ప్రసారణీ. దీర్ఘపాణి తలీయా.

Papillary M : అంకురక పేశీ.

pars transversa M. nasalis - see compressor nasi pectineus. కజ్జూతికా, భాగపేశీ, భాగీ.

Pectoralis major : ఉరశ్ఛదా గుర్వీ, ఉరఃప్రచ్ఛదా గరిష్ఠా, గరిష్ఠా ఉరశ్ఛదా, మహౌరసీ

Pectoralis minor : ఉరశ్ఛదా లఘ్వీ, ఉరః ప్రచ్ఛదాలఘ్వీ, లఘిష్ఠా ఉరశ్ఛదా, అల్పౌరసీ, క్షుద్రౌరసీ.

Perineal raphe : సేవనీ.

Peron (a) eus brevis : పాదవివర్తనీ హ్రస్వా, హ్రస్వవైబలా, హ్రస్వవైబలీ

Peron (a) eus longus : దీర్ఘవైబలా, దీర్ఘవైబలీ, పాదవివర్తనీ దీర్ఘా.

Peron (a) eus tertius : తృతీయవైబలీ, పాదవివర్తనీ కనిష్ఠా, పాదవివర్తనీ తృతీయా.

Pharyngopalatinus : గలతాలుకా పేశీ, గాలతాలవీ, తాలుగళీయా పేశీ.

Piriformis - see Pyriformis.

Plantaris : జఙ్ఘాపిణ్డికా (తృతీయా), పాదతలీయా.

Plaater brevis : కరభ సంకోచనీ.

Planter interossei : అగ్రిమా శలాకాన్తరీయా; ఉత్తర శలాకాన్తరీయా. తె. పాదతలాస్థ్యన్తరములు.

Platysma Platysma myoides : గల పార్శ్వచ్ఛదా. వ్యా:- ఏషా పత్రసమా వా పత్రసమాకారా.

Popliteus : జానుపృష్ఠికా, మాన్దిర (ా, ీ) పేశీ.

Procerus : నాసామూల సంనమనా సైక్య పరికోణా, నాసిక్య పరికోణికా, భ్రూసంనమనీ.

Pronator quadratus. కరవివర్తనీ చతురశ్రా, చతురశ్ర ప్రవర్తనీ కరణీ.

Pronator teres Pronator radii teres. కరవివర్తనీ ఉత్తరా, కరవివర్తనీ దీర్ఘా, వృత్త ప్రవరణీ. కరణీ

Psos magnus, Psos major : కటిలమ్బినీదీర్ఘా, మహాన్త్రైతమ్బా.

Psos parvus, Psos miner : అల్పాన్త్రైకమ్బా, కటిలమ్బినీ హ్రస్వా క్షుద్రన్త్రైతమ్బా

Pterygoid, Pterygoideus : గారుడి (కా), గారుడాయితీ.

Pterygoideus externus, Pterygoid (external) : గాహ్య

గారుదాయితీ, హనుమూల కర్షణీ ఉత్తరా.

Pterygoideus internus.

Pterygoid (internal) : అన్తర గారుదాయితీ, హనుమూల కర్షణీ అధరా.

Pubovesicalis, Detrusor urinae : భగవస్తి సజ్కోచనీ. మూత్రనిస్సారికా.

Pyramidalis : పరికోణికా, వస్తి చూడికా.

Pyramidalis abdominis . కాత్రేయపరికోణా.

Pyramidalis nasi - see procerus pyriformis : తుమ్బికా. త్రికా, త్రికీ, నితమ్బపేశీ, శుణ్డికా.

Quadratus femoris : ఊరు చతురస్రా, ఊరవ్యచతురశ్రా.

Quadratus labii inferioris . అధరనమనీ, అధరావనమనీ.

Quadratus labii superioris : ఓష్ఠోన్నమనీ, ఔష్ఠీయచతురస్రా, నాసోపకర్షణీ.

Quadratus lumborum · కటీ చతురస్రా, నైతమ్బచతురస్రా.

Quadratus plantae : పాదతల చతురస్రా, పాదతలీయా చతురశ్రా.

Radiate M : వ్యాజనీ. తె ప్రసరించుపేశీ.

Rectus abdominis : ఉదర దణ్డికా, కాత్రేయ (యా) జిహ్మా.

Rectus capitis anteriormajor, Rectus capitis anticus major, పురఃపృష్ఠకీయాజిహ్మా, శిరః పూర్వ దణ్డికాగుర్వీ, దీర్ఘశిరసా, పార్ష్ఠకీ దీర్ఘా, పృష్ఠకీయాదీర్ఘా.

Rectus capitis anterior minor, Rectus capitis anticus minor : శిరఃపూర్వదణ్డికా లఘ్వీ.

Rectus capitis lateralis : పార్శ్వపృష్ఠకీయాజిహ్మా.

Rectus capitis posterior major, Rectus capitis posticus major : మహాత్పశ్చా త్పృష్ఠకీయా జిహ్మా, శిరః పృష్ఠదణ్డికా గుర్వీ.

Rectus capitis posterior minor, Rectus capitis posticus minor : క్షుద్ర పశ్చాత్పృష్ఠ కీయాజిహ్మా, శిరః పృష్ఠదణ్డికా లఘ్వీ.

Rectus externus · బాహ్యాజిహ్మా,

Rectus femoris : ఊరుదణ్డికా. ఊరుపిణ్డికా, ఊరవ్యాజిహ్మా.

Rectus inferior · అధరాజిహ్మా.

Rectus internus : అన్తరాజిహ్మా.

Rectus lateralis - see rectus externus.

Rectus medialis - see rectus internus.

Rectus medialis of eye ball: అక్షిగోళీయా జిహ్మా.

Rectus superior: ఉత్తర జిహ్మా.

Retrahens auiem, Auricularis posterior: కర్ణపృష్ఠికా.

Rhomboideus major, shoulder M: అంసాంసకర్షణీ గుర్వీ, బృహదంసాపకర్షణీ.

Rhomboideus minor: అంసాంసకర్షణీ లఘ్వీ. క్షుద్రాంసాపకర్షణీ, లఘ్వంసాపకర్షణీ.

Risorius: ప్రహాసనీ, సృక్కోత్కర్షణీ.

Rotatore M: పరివర్తనీపేశీ. తె. గిరగిర తిరుగు (త్రిప్పు) కండరము.

Rotatores, Rotatores spinae: వంశపరివర్తనీ,

Rotatores inter spinalis: మేరువివర్తికా.

Ratatores transversalis: మేరు నివర్తికా.

Sacrolumbalis - see Iliocostalis lumborum.

Sacrospinalis: కటీచతురస్రా, త్రికపృష్ఠికా, త్రికవంశీయా, త్రైకవంశ్యా.

Salpingopharyngeus: శ్రుతిసురంగాద్వారికా, స్వల్పగలోన్నమనీ.

Sartorius: దీర్ఘాయామా.

Scalenus: a muscle of the neck. గ్రీవాపేశీ. తె. మెడ కండరము.

Scalenus anterior, Scalenus anticus. పర్శుకాకర్షణీ పురోగా, పురస్తనఖేలనీ.

Scalenus medius: పర్శుకాకర్షణీ మధ్యమా(గా), మధ్యమఖేలనీ.

Scalenus posterior, Scalenus, posticus: పర్శుకాకర్షణీ పృష్ఠగా, పశ్చిమ ఖేలనీ.

Semimembranosus: a muscle of the thigh. అర్ధకలామయా పేశీ జానుకర్షణీ కలాకలాప.

Semispinalis: అర్ధవంశ్యా.

Semispinalis capitis: పృష్ఠకీయార్ధవంశ్యా, శిరోగ్రీవ పృష్ఠికా.

Semispinalis capitis complexus: శిరోగ్రీవపృష్ఠికా.

Semispinalis colli, Semispinalis cervicis: గ్రీవార్ధపృష్ఠికా, గ్రైవార్ధవంశ్యాసమ్మిశ్రా.

Semispinalis complexus: అర్ధవంశ్య సమ్మిశ్రా.

Semispinalis dorsi: పృష్ఠార్ధపృష్ఠికా, పృష్ఠార్ధవంశ్యా.

Semitendinosus: అర్ధకణ్డరామయా, జానుకర్షణీ కండరా.

Serratus: a muscle of the thorax. ఉరఃపేశీ.

Serratus anterior, Serratus magnus: అగ్రిమారిత్రా, పుర

స్తన సరదా, మహాశ్వసరదా, మహా ద్వారసా.

Serratus posterior inferior, Serratus posticus inferior అధరపశ్చిమ సరదా. అధర సరదా, పశ్చిమాఽక్షితాఽధరా.

Serratus posterior superior, Serratus posticus superior : ఉత్తరపశ్చిమసరదా. ఉత్తరసరదా. పశ్చిమాక్షితా ఉత్తరా.

Skeletal M : కాల్యా. వ్యా :- అస్థిపఞ్జరనిబద్ధాపేశీ, ఏషా ఐచ్ఛికపేశీ, అస్థిలగ్నా. తె. వి. ఎముకలతో సంధించియుండు పేశీ. (కండరము)

Soleus : ఉపస్ణికీ (కా), జఙ్ఘాపిణ్డికాలక్ష్మీ, జఙ్ఘాపిణ్డికామధ్యమా, బృహత్పాదతలీయా.

Sphincter M : సుషిరపేశీ. Surrounding and serving to close and opening. మణ్డలికాపేశీ, ముద్రణీ, సంవరణీపేశీ. తె.వి. ద్వారము అందుండి కవాటమువలె పని చేయు పేశీ.

Sphincter M : (external) బాహ్యసుషిరపేశీ.

Sphincter M. (internal) : ఆభ్యన్తరసుషిరపేశీ.

Sphincter ani external, Sphincter ani externus : గుదసఙ్కోచనీబాహ్యా, బాహ్యపాన సంవరణీ.

Sphincter ani internal, Sphincter ani internus: అన్తరాపానసంవరణీ, గుదసఙ్కోచనీ ఆభ్యన్తరా.

Sphincter pupillae : కనీనికా సంవరణీ.

Sphincter urethrae membranaceae : మూత్రద్వార సఙ్కోచనీ, మూత్రమార్గ సంవరణీ.

Sphincter vaginae : bulbo cavernosus. భగసంవరణీ.

Sphincter vesicae : మూత్రమార్గ సంవరణీ.

Spinalis : వంశ్యాపేశ్యః.

Spinalis capitis : పృష్ఠకీయ వంశ్యా శిరఃకణ్టికా.

Spinalis cervicis, Spinalis colli : గ్రీవాకణ్టికా, గ్రైవవంశ్యా.

Spinalis dorsi . అనువంశ భాగః, ఉత్తర తిరశ్చీనా పృష్ఠవంశ్యా.

Splenius capitis : పృష్ఠకీయ పట్టికా, శిరఃపట్టికా, శిరోగ్రీవ వివర్తనీఉత్తరా.

Splenius cervicis, Splenius colli : గ్రీవాపట్టికా, గ్రైవపట్టికా, శిరోగ్రీవ వివర్తనీ అధరా.

Stapedius . కర్ణాన్తరికా, పర్యాణికా, స్థాపకీయా.

Sterno cleido : ఉరోఽక్షక చూచుకీ.

Sternocleido mastoid(ideus):

కాన్ధరీ (రా), పృష్ఠకీయ ఘటికా, మన్యాపేశీ.

Sternohyoid (ideus) : ఉరః కణ్ఠికా, ఉరోజిహ్వ మూలికా, ఔరః కణ్ఠికీ, ఔరస కణ్ఠికీయా.

Stermomastoid : ఉరః కర్ణ మూలికా.

Sternothyroid (ideus): ఉరఃకాకలకీ, ఉరోఽవటుకా, ఔరః కాకలకీ, ఔరఃకణ్ఠకీ.

Striated M, striped M : రేఖాపేశీ, సరాజిపేశీ.

Styloglossus : నారాచ జిహ్వీయా, శిఖారసనికా.

Stylohyoideus: నారాచకణ్ఠికీయా, శిఖాకణ్ఠికా.

Stylopharyngeus : నారాచగలీయా, మహద్గలోన్నమనీ (సఙ్కోచనీ), శిఖాగలాన్తరీయా.

Subanconeus - see anconeus.

Subclavius, subclavicular . అక్షకాధరా, అధోజత్రుకా.

Subcoracoid : అంసతుణ్డాధరా.

Subcostales : పర్శ్వకాధరా.

Subcrureus - see articularis genu.

Suboccipital triangle : కపాలమూలకం త్రికోణమ్.

Subscapular, subscapularis : అంసాన్తరికా, అంసాధరా, అంసోదర్యా.

Subspinatus, Subspinous : అంసవంశాధరా.

Superior aryepiglottideus : ఉత్తరద్రప్రకోణగోజిహ్వకీయా.

Superior constrictor of pharynx : ఉత్తరాకణ్ఠసఙ్కోచనీ.

Superior oblique : వక్రోర్ధ్వదర్శనీ.

Superior rectus : ఊర్ధ్వదర్శనీ,

Supinator : ఉత్తాననీ.

Supinator longus, brachio-radialis : కరోత్తాననీదీర్ఘా, దీర్ఘబాహుసఙ్కోచనీ

Supinator radii brevis : ఉత్తానీకరణీ, కరోత్తాననీహ్రస్వా.

Supraspinalis : అంసపృష్ఠికా ఉత్తరా, అంసవంశోత్తరా, అర్గలోత్తరా.

Supraspinatus: అధ్యంసపృష్ఠికా.

Symphysis menti : అధరోత్క్షేపణీ.

Temporal, Temporalis : శఙ్ఖచ్ఛదా, శాఙ్ఖపేశీ, శాఙ్ఖా, శాఙ్ఖీ, శాఙ్ఖికా.

Tensor fasciae latae - see Tensor Vaginae femoris.

Tensor palati - see Tensor veli.

Tensor tarsi, pars lacrimalis M: orbicularis oculi : అశ్రువిసర్జనీ, వర్త్మతతీకరణీ.

Tensor tympani: పటహాతతికారిణీ, పటహాహోత్రంసనీ.

Tensor vaginae femoris: ఊరుకఞ్చుకాకర్షణీ, విశాలాతతికారిణీ.

Tensor Veli palatini. తాలూత్రంసనీ, తాల్వాతతీకరణీ, తాలుచక్రాతతీకరణీ.

Teres major. అంసాధరికా బృహతీ, మహద్వర్తులా.

Teres minor. అంసాధరికా లఘ్వీ, అల్పవర్తులా, క్షుద్రవర్తులా.

Thyreo arytaenoideus, Thyro - arytenoideus: కణ్ఠమధ్యాంశముద్రణీ, కాకలప్రకోణికీయా, వాక్సూత్రస్రంసనీ.

Thyreoeplglotticus, Thyro-epiglottideus: కాకలగోజిహ్వకీయా, కాణ్ఠికగోజిహ్వకీయా.

Thyrohyoid, thyreohyoideus: అవటుకణ్ఠికా, కాకలకణ్ఠికీయా.

Tibialis anterior, Tibialis anticus: జఙ్ఘాపురోగా, పురస్తనస్థావిరీ (రా).

Tibialis posterior, Tibialis posticus: జఙ్ఘానుగా, పశ్చిమస్థావిరీ (రా).

Trachelomastoid, Longissimus capitis: పృష్ఠదణ్డికా. (శిరోయుజా).

Tragius, Tragus: కర్ణకీలీ, కార్ణకీలీ.

Transversalis colli, longissimus cervicis: గ్రైవదీర్ఘతమా, మధ్యపృష్ఠికగ్రీవగా.

Transversus abdominis, Transversalis abdominis: ఉరశ్ఛదా చరమా గమ్భీరా, కాక్షేయ తిరశ్చీనా.

Transversus auriculae(auris): తిరశ్చీనకార్ణకా.

Transversus linguae: తిరశ్చీనరాసనీ.

Transversus perinei deep, Transversus perinei profundus: ఉపస్థమూలచ్ఛదా పశ్చిమా, అగాధాధారతిరశ్చీనా.

Transversus perinei, Transversus perinei superficialis: ఉపస్థమూలచ్ఛదా అగ్రిమా, ఉపరితనాధరీయ తిరశ్చీనా. వ్యా:- ఉపస్థగాః, గాధాధారతిరశ్చీనా.

Transversus thoracis: ఉత్తరత్రికోణికా, ఔరసతిరశ్చీనా. ఔరసత్రికోణా, తిరశ్చీనౌరసీ.

Trapezius: పృష్ఠప్రచ్ఛదా, స్కన్ధచ్ఛదా, స్కన్ధా, స్కాన్ధికా, స్కాన్ధీ.

Triangularis - see depressor anguli oris.

Triangularis sterni - see

transversus thoracis.

Triceps: three heads. త్రిశిరస్కా.

Triceps brachialis: త్రిశిరస్కా ప్రాగండ త్రిమూలా.

Trochanter major: మహాశిఖరకమ్.

Trochanter minor: లఘుశిఖరకమ్.

Trochlearis - see obliquus superior.

Ulnocarpus (anomalous)· అన్తఃప్రకోష్ఠ కూర్చీయా పేశీ, అరత్ని కూర్చా పేశీ.

Unipennate M: ఏకపక్షకా పేశీ.

Unstriped M: అరాజి పేశీ.

Uvulae, Uvularis M: కాకలికా పేశీ, శుణ్డికోన్నమనీ.

Vastus externus: ఊరుప్రసారణీ బాహ్యా, బాహ్యావిస్తీర్ణా.

Vastus intermedialis, V. intermedius: మధ్యమ విస్తీర్ణా. ఊరుప్రసారణీ.

Vastus internus and crureus, Vastus medialis, Vastus intermedius: అన్తరవిస్తీర్ణా, ఊరుప్రసారణీ అన్తస్థా, ఊరుప్రసారణీ మధ్యస్థా ద్వ్యా:- జానుకోశకర్షణీ.

Verticalis linguae: ఊర్ధ్వాధరాపసనీ, లమ్బజిహ్వికా.

Volar interossei: అగ్రిమాశలాకాన్తరీయా.

Voluntary M: ఇచ్ఛాధీనా పేశ్యః, ఐచ్ఛిక పేశ్యః, పరతన్త్రా పేశ్యః, విధేయా పేశ్యః. తె. ఇచ్ఛా కండరములు, స్వేచ్ఛాకండరములు.

Zygomaticus: గాణ్డా, గాణ్డీ.

Zygomaticus major. అగ్రిమా సృక్క(క్కి)ణీ కర్షణీ గుర్వీ,

Zygomaticus minor: సృక్క(క్కి)ణీ కర్షణీ పశ్చిమా.

Muscular: pertaining to muscle. పైశీ, పేశీయ, మాంసజ, మాంసీయ. తె. కండరమునకు చెందిన, పేశులకు చెందిన, మాంసమునకు సంబంధించిన.

M. coat: మాంసకఞ్చుకమ్,

M. parts: మాంసభాగాః, మాంసలావకాశాః, తె. శరీరమునందలి మాంసభాగములు.

M. parts of the foreleg: జఙ్ఘాపిణ్డికే. తె. పిక్కలోని మాంసము ముద్దలు.

M. slips: మాంసవర్తయః తె. వి. వత్తులవలెనుండు మాంసపుపీలికలు.

M. system - see system.

Less M. Parts. స్వల్పమాంసదేశాః తె. కొద్దిమాంసపు భాగములు, కొద్ది మాంసముండుచోట్లు.

Sub M. పేశ్యాధర.

Musculi papillares: కపాటస్తమ్భికాః.

Mushroom: అహిచ్ఛత్రమ్,

ఛత్రకః, ఛత్రాకమ్, శిలీన్ధ్రమ్. తె పుట్టగొడ్కు, పుట్టగొడుగు.

Myelon : the spinal cord. గ్రీవ నాళః, మేరుదణ్డః, తె. వెన్నుబాము.

Myocardium : muscular mass of the heart : హృత్పేశీ.

Myocoel అన్తర్గుహా, మధ్యకన్దరా,

Myocyte . a muscle cell. పేశీ కోశః.

Myology : the science of the nature, function, structure, and diseases of muscles. పేశీస్కన్ధః, పేశీ విజ్ఞానమ్. తె. కండర విజ్ఞానము.

Myon: a muscular unit, muscle. పేశీ. వ్యా :- పేశీతతిః, పేశీ సముచ్చయః. తె. కండరసమూహము

N

Naevus . mole, a birth mark. తిలః, తిలకాలకః తె. పుట్టుమచ్చ

Nail : the horny lamina covering the terminal phalanx of each finger and toe కరరుహః, కరకణ్టకః, నఖః, పాణిరుహః. తె. గోరు. Nails. నఖాః- తె. గోళ్ళు.

N. bed : నఖశయ్యా, నఖాస్తరమ్. తె. గోరు పరుపు వి. గోరుక్రింద ప్రక్కవలెనుండు భాగము.

N. fold : ఉపనఖమ్. వ్యా :- నఖపరిపాపమితి డల్హణః, నఖవలికా. తె. గోరుమడత. వి. ఇది గోరు కొనలు చర్మమాంసములతో కప్పి యుండును.

N. groove నఖసన్ధిః. తె. గోరు గాడి. వి. గోళ్ళయొక్క, ప్రక్క మాంసమునకును ప్రక్క కలయిక, గోరుసంధి.

N. matrix : నఖమాంసమ్. తె. వి. గోరు క్రింద చుట్టుకుండు మాంసము.

N. root : నఖమూలమ్, నఖసన్ధిః. తె. గోరు అడుగు, గోరుచుట్టు, గోరు మొదలు, గోరుచిగురు. వి. గోళ్ళు, మాంసము కలియు చోటు.

Nape : nucha, the back of neck. (1) అవటుః. వ్యా :- కృకాటికా భాగస్య సర్వోఽవటుః. (సు. చి. 5. అ. 37 శ్లో. డల్హణః). (2) కృకాటికా (స్త్రీ) వ్యా :- శిరో గ్రీవయోః సన్ధానే, కృకాటికే, కణ్ఠస్యోపరి. (అ. హృ. ఉ. 23 అ. 3 శ్లోక వ్యాఖ్యానే) (3) ఘాటా. వ్యా:- గ్రీవాయాః పశ్చిమో భాగః (సు.ఉ. 6. అ. 27 శ్లోక వ్యాఖ్యానే డల్హణః) మన్యాపురోభాగః (భానుమతీ).
A depression in the middle of neck. పశ్చాత్ గ్రీవా. తె. మూపు. వి. మెడ వెనుకభాగము, పెడతల, మెడకాయ.

Nares : Plural of Naris. Nos-

trils.

Naris : The nostril. నాసాపుటమ్, నాసాబిలమ్, నాసారన్ధ్రమ్, నాసికాపుటమ్. తె ముక్కుజెజ్జము, ముక్కురంధ్రము, ముక్కోడు.

Anterior N : a nostril (1) నాసానాడీ, నాసారన్ధ్రమ్, (2) నాసాపురోద్వారమ్, పురస్తన నాసారన్ధ్రమ్. తె. ముందరి ముక్కురంధ్రము. ముక్కోడు.

Internal N - see posterior N.

Posterior N : the posterior openings of the nasal cavities. నాసాపశ్చాత్ రన్ధ్రమ్, నాసాపశ్చిమ ద్వారమ్, పశ్చిమ నాసారన్ధ్రమ్. తె. ముక్కు లోరంధ్రము, ముక్కు వెనుకరంధ్రము. వి. నాసా గుహాలోనికి జొచ్చుకొని యుండు బెజ్జము.

Right and Post N : దక్షిణ పశ్చిమ నాసారన్ధ్రమ్.

Nasal : belonging to the nose. నాసా, నాసాసమ్బన్ధి, నాసిక్య. తె. ముక్కుకు చెందిన.

Anterior N. పురస్తన నాసా కుహారమ్.

Bucco N : కౌపోలనాసికా.

Fronto N : లాలాటనాసిక్యః.

Fronto N. process - see process.

Inter N : నాసామధ్యమ్, నాసాభ్యన్తరమ్.

Inter orbito N : septum - see septum.

N. bone - see bone.

N. capsule : నాసాకోశః.

N. cartilage - see cartilage.

N. cavity : ఘ్రాణమూలమ్. నాసాగుహా, నాసామూలమ్, నాసికామూలమ్, నాసిక్యమూలమ్. తె. నాసాగుహ, ముక్కుమొదలు, లోముక్కు.

N. concha - see concha.

N. duct - see duct.

N. labyrinth - see labyrinth.

N. lamina - see lamina.

N. meatus : N. passage, meatus.

N. nerve - see nerve.

N. optic furrow - see furrow.

N. part . నాసిక్య ఖణ్డః.

N. passage - see passage.

N. process - see process.

N. septum - see septum.

Post N. sphere : నాసాపశ్చిమ దేశః. తె. ముక్కువెనుక చోటు (భాగము)

Sub N. point - see point.

Nasian - see point.

Nasipyramidalis : నాసిక్య పరికోణా

Naso, Nasal: నాసాసమ్బన్ధి, నాసిక్యః. తె. ముక్కుకు చెందిన

Na. labial: నాసౌష్ఠ - see duct.

Na. lacrimal నాసాశ్రవీయః, నాసాశ్రు.

Na. meatus - see meatus

Na. optic: నాసాక్షి, (క్షీయః) - see furrow.

Na. palatine: నాసాతాలవ్య - see recess.

Na. pharyngeal: నాసాగ్రసనికీయః.

Na. pharynx: నాసాగ్రసనికా, నాసిక్యగళః, శృఙ్గాటకమ్, సప్తపథనాళః (ం). తె. శృఙ్గాటకము.

Nates: the buttoks. కటిప్రోథా, తె. పిఱ్ఱలు, పిఱుదులు.

Navel: umbilicus: ఉదరావర్తః, తున్దిః, నాభిః, మణిపూరః. తె. పొక్కిలి, బొడ్డు.

N. pit - see pit.

N. string: umbilical cord: నాభినాడీ, నాభినాళః. తె. బొడ్డుత్రాడు.

Navicular: boat-shaped: నౌకమ్, నౌకాభః. తె. నావవలెనుండు అవయవవిశేషము.

N. bone - see bone. scaphoid.

Neck: the part of the body between the head and the trunk, the constricted part of an organ: కన్ధరా, గ్రీవా, మస్తకమూలకమ్, శిరోధరా. తె. మెడ, మెడకాయ.

Anatomical N: శారీరగ్రీవా.

Back of the N: back part of the N - see nape.

Front of N: కణ్ఠమ్, గలబాహ్యమ్. తె. కుత్తుక. వి. గొంతు బయటిభాగము, మెడముందుభాగము.

Head and N: శిరోగ్రీవమ్.

Junction of N. and head: కృకాటికా, శిరోగ్రీవాసన్ధిః.

Nape of Neck - see Nape.

N. of bladder: వస్తిగ్రీవా, వస్తిశిరః.

Side of N: మన్యా. వ్యా:- గ్రీవాయాః పార్శ్వయోః సిరా విశేషః. (సు. శ. ౬-27 వ్యాఖ్యానే డల్హణః). carotid artery. తె. మెడ కిరువైపులనుండు రక్తనాళములు లేక నరములు, పెడతల పెద్ద నరములు.

Neclace: కణ్ఠభూషా. తె. కంఠమున ధరించు అభరణ విశేషమువంటి అవయవ విశేషము.

Necrosis: death of tissue. జరణమ్. వ్యా:- ధాతువస్తు క్రమవినాశః వా ధాతు వస్తుమృతిః. ఏషవిశేషతః అస్థిధాతుష్వేవ సమ్భవతి. అస్థిధాతు

మృతిః. వ్యా:- అస్థ్నాం క్రమవినాశః (విశీర్ణమ్). ధాతుశైథిల్యమ్, తె. అరుగుట, చచ్చుట, జీర్ణించుట, ధాతుశైథిల్యము, నశించుట. వి. ఈ క్రియ ధాతువులందు జరుగును. ధాతుశైథిల్యము విశేషించి ఎముకలందు కానవగును. ఎముకలు ముక్కలు ముక్కలుగా రాలి శిథిల మగుట.

Neonatal : నవజాతః. తె. క్రొత్తగా పుట్టిన.

Neopallium : వాల్కాగ్రః.

Nephric · Renal. వృక్కీయ.

Nephrology : the study of the kidneys. వృక్క విజ్ఞానమ్, వృక్కాధ్యయనమ్.

Nephron : వృక్కాణుః.

Nephros : kideny. వృక్కః. తె. గురద. వి. ఉలవకాయవలె నుండు అవయవ విశేషము. ఈ యవయవము లందు మూత్రము ఉత్పత్తి యగును

Meso N: మధ్యమ వృక్కః.

Meta N: పశ్చాద్వృక్కః, స్థాయి వృక్కః.

Meta Nephrogenic cap: పశ్చాద్వృక్కోష్ణీషః.

Pro N : పురోవృక్కః, ప్రాథమిక వృక్కః.

Nerve : a bundle of fibres which serves for the transmission of impulses between the periphery and the nerve centres. (1) తన్త్రికా, తన్త్రీ, నరమ్బుః, నాడీ. తె. తంతువు, తన్త్రి, తీగ, దారము, నరము, నాడి. (2) చేతోవహా, మనోవహా. తె. వి. మనస్సును వహించు నాడి, ఆత్మను లేక చైతన్యమును వహించు నాళము. వి. భావములను, వార్తలను ఒకచోటి నుండి వేరొకచోటికి గొనిపోవు తంతివంటి అవయవ విశేషము. కేంద్ర పరిధుల మధ్య భావవేగములను ప్రసరింప జేయు తంతువు.

Nerves : తన్త్ర్యః, నరమ్బవః, నాడ్యః(1-a)తన్త్ర్యః. వ్యా:-కింనామ తన్త్ర్యః? తన్త్ర తన్తుసఙ్ఘాతా ఏవ "తన్త్ర్య" ఇతి వ్యవహ్రియన్తే. యథాఽహ. శ్లో. తన్త్ర తన్తు సమాహారో దీర్ఘసూత్రాకృతిశ్చయః । సా "తన్త్రీ"త్యుచ్యతే విద్యుత్తన్త్రీ ధర్మానురోధతః. తె. వి. పొడవైన దారములు మొత్తములవలె నుండునది తన్త్రి యనబడును. ఈతన్త్రులువిద్యుద్ధర్మము గలవి. (1-b) విద్యుద్వహధాతుమయ సూత్రవత్ రన్ధ్రహీనాస్తన్త్ర్యః. తె. వి. విద్యుత్తు (మెరుపు) ప్రవహించు బెజ్జములేని లోహాది ధాతువుల సన్నని తీగెవలెనుండు నాడులు.

(2) నరమ్బవః. వ్యా :- మస్తులుఙ్గధాతు జన్యాః సకలజ్ఞానచేష్టా నిర్వాహణోపకరణ భూతాః శ్వేతసూక్ష్మతన్తుమయ్యస్తన్త్ర్యః. తె. వి, మస్తు

లుజ్జ - మెదడు - ధాతువునుబట్టి సర్వేంద్రియజ్ఞానమును, క్రియలను చక్కబెట్టుటకు సాధనములుగావుండి తెలుపువన్నెతో సన్నముగనుండు దారములవంటి తీగెలు, నరములు.

(3) నాడ్యః - మృదునాత్మసూత్రసఙ్ఘాతమయ్యోనిరస్థ్రాస్తన్వ్యః. తె. వి. బెజ్జములేని మెత్తని సన్నని దారముల మొత్తములు. తె. తన్తువులు, దారములు, తీగెలు, నరములు, నాడులు.

(4) ధమన్యః, నాడ్యః. తె. ధమనులు నాడులు, నాళములు.

(5) వాహిన్యః. తె. వాహినులు. వి. రక్తమును, లేక వాతాదులను ఒక చోటినుండి వేరొకచోటికి గొనిపోవు నాళములు.

(6) వాతవహాసిరాః, వాతవాహిన్యః. తె. వాతవాహినులు. వి. వాతమును ప్రసరింపజేయు నాళములు, వాయు మండలముల లేక వాత స్థానములతో సంబంధముగలిగియుండు రక్తనాళములు.

(7) సమ్బద్ధాఃసిరాః, స్రోతాంసి. తె. నరములు, నాడులు, నాళములు, సిరలు. వి. ఇవి సంబంధముకలిగి యుండును.

(8) సిరాచతుష్టయే ఏకో వాతవహః. తె. వి. నాలుగుసిరలలో వాయువును వహించు ఒకనాళము.

Abdominal N : ఔదర్యతన్త్రి.

Abducens (sixth cranial) N: అపకర్షణీతన్త్రి (షష్ఠీ).

Accessory N. సహాయ (ఋ)కా తన్త్రి. (ఏకాదశీ).

Accessory obturator N: ఉపప్రాచ్ఛన్న (న్ని) తన్త్రి.

Acoustic N - see auditory N.

Afferent N. అభివాహితన్త్రికా, ఆగామితన్త్రి, జ్ఞాపకతన్త్రి, సంజ్ఞాయతనీ నాడీ. తె. స్పర్శనాడీ.

Anabolic N: కఫనాడీ.

Anococcygeal N : గాడత్వాచీతన్త్రీ.

Anterior bronchial N: పురస్తన ప్రాజ్గ్యతన్త్రీ.

Ant. cutaneous N: పురస్తన త్వాచీతన్త్రీ.

Ant. ethmoidal N: పురస్తన సీవనీయా తన్త్రీ.

Ant. femoral cutaneous N: పురస్తనోరవ్యత్వాచీతన్త్రీ.

Ant. lateral thoracic N: బాహ్య పురస్తనౌరసీతన్త్రీ.

Ant. medial thoracic N: ఆన్తర పురస్తనౌరసీతన్త్రీ.

Ant. superior alveolar N: పురస్తనోత్తరౌదూఖలీతన్త్రీ.

Ant. thoracic N: పురస్తనౌరసీతన్త్రీ.

Articular N: సన్ధిగాత్రతన్త్రీ.

సన్ధేయనాడీ.

Association N : సంయోజకతన్త్రీ.

Auditory N. (eighth cranial). అవధానతన్త్రీ, శబ్దానువహాః నాడ్యః, శబ్దానువహాః సిరాః, శ్రవణతన్త్రీ, శ్రావణతన్త్రీ (అష్టమీ) శ్రోత్రనాడీ, శ్రుతినాడీ. తె. కర్ణనాడులు, శ్రవణనాడి, వి. ధ్వనులను మెదడుకు గొనిపోవు నరములు, శ్రుతియన్త్రము.

Auriculotemporal N : కార్ణశాఙ్ఖ(ఙ్ఖీ)తన్త్రీ.

Axillary N : కక్షీయాతన్త్రీ, చక్రావర్తా, భుజవేష్టనీ.

Bigeminal N : the third ventral sacral nerve. తృతీయాదర్య్రత్రికతన్త్రీ,

Buccal N-see buccinator N.

Buccinator N : దీర్ఘకాపోలనీతన్త్రీ, ధ్మాపనీయాతన్త్రీ.

Cardiac N : (cervical and thoracic), హృద్గామీతన్త్రీ.

Carotid N : కారోటతన్త్రీ). కారోటీ.

Catabolic N : పిత్తనాడీ.

Centrifugal N : any nerve which carries impulses from the center to the periphery. అపగామితన్త్రీ, అపవాహితన్త్రికా, చేష్టావహాతన్త్రీ. (1) చేష్టావహాః. శ్లో. చేష్టావహానాం తన్త్రాణాం (తన్తూనాం) మధ్యకేన్ద్రాత్సముద్భవః (అ. శా. 39 శ్లో). (2) కేన్ద్రపరాఙ్ముఖీ తన్త్రీ, నిర్గామీతన్త్రీ, మధ్యోద్గామీ తన్త్రీ. (3) చేష్టాయతనాని. తె. వి. కేంద్రము నుండి ఆజ్ఞలను, భావములను పరిధికి (వెలికి) గొనిపోవు నాడులు, క్రియలను వహించు తంత్రముల మధ్య పుట్టిన నాడులు.

Centripetal N, Afferent N : one transmitting impulses from the periphery to the center. అభివాహీతన్త్రీ, ఆగామీతన్త్రీ. (1) ప్రజ్ఞావహాః. వ్యా :- ప్రజ్ఞావహానాంతన్త్రాణాం ధీన్ద్రియాచ్ఛ్రితాత్. (అ. శా. 40 శ్లో). (2) కేన్ద్రోన్ముఖీ తన్త్రీ, మధ్యగామీతన్త్రీ. తె. వి. ఇన్ద్రియవిషయ (భావ)ములను పరిధి-వెలి-చివరి-నుండి కేంద్రములోనికి గొనిపోవు నాడులు. జ్ఞానైకవిషయములకు నిలయములైన బుద్ధీన్ద్రియాదుల వైపునకు పోవు నాడులు.

Cerebral N : మస్తిష్కనాడ్యః. శిరస్యాతన్త్ర్యః, శిరస్తన్త్ర్యః, శిరోజాతన్త్ర్యః. (ద్వాదశయుగ్మాః) తె. మెదడునరములు (పన్నెండు జంటలు)

Cerebrospinal N : (1) ఇన్ద్రియవహాని స్రోతాంసి, ప్రాణవహాని నాడ్యః, ప్రాణవహాని స్రోతాంసి. (2) మస్తిష్కసౌషుమ్నికానాడ్యః. తె. (1) ఇంద్రియములను పూని (వహించి) యుండు నాడులు, ప్రాణ

వహానాడులు. వి. ఈ నాడులందు ప్రాణములు సంచరించుచుండును. (2) మెదడు సుషుమ్నలతో సంబంధించియుండు నాడులు.

Cervical N : గ్రైవ (కీ) తన్త్రి (8) గ్రైవ్యా-గ్రీవభాగోత్పన్నా (ః)

Cervical cutaneous N : గ్రీవాత్వఙ్నాడీ, గ్రైవత్వాచీతన్త్రి.

Cervical (first) N పృష్ఠకాధరాతన్త్రి.

Cervicofacial N : గ్రీవాతుణ్డీయతన్త్రి.

Chorda tympani N . పటహసూత్రికాతన్త్రి.

Ciliay N. పక్ష్మతన్త్రి, పక్ష్మనాడీ.

Circumflex N-see axillary N.

Coccygeal N : గాదీకతన్త్రి.

Cochlear N : (root of acoustic) : కమ్బునాడీ, కామ్బవ (వీ) తన్త్రి.

Coeliac N, Celiac N . కౌక్ష (క్షీ) తన్త్రి.

Common peroncal N. సామాన్య బాహ్యమాన్దిర వైబలీతన్త్రి.

Common volar digital N : సామాన్యాఙ్గులితలీయాతన్త్రి.

Cranial N : a nerve arising from the brain making its exit through a foramen of the skull. (I) ఇన్ద్రియవహాని స్రోతాంసి, ప్రాణవహాని స్రోతాంసి. తె. వి. ఇన్ద్రియములను ప్రాణములను వహించు తల నరములు, (2) కపాలతన్త్రికాః, శీర్షణ్యానాడ్యః. తె. తల నరములు. వి. తల నుండు నాడులు. ఇవి మెదడుతో సంధించియుండును. జ్ఞానేంద్రియములను ధరించును. కపాలనాడులు, మెదడునాడులు, జ్ఞానేంద్రియనాడులు, ప్రాణముల వహించు నాడులు.

Crural N· (of leg) సక్థితన్త్రి.

Cutaneous N: త్వాచ (చీ) తన్త్రి.

Deep peroneal N : నిమ్నవైబలీతన్త్రి.

Deep temporal N : నిమ్నశాఙ్ఖతన్త్రి.

Dental N: దన్తనాడీ, దన్త్యతన్త్రి.

Depressor N . (lowering of the blood pressure). అవపీడకతన్త్రి, అవసాదకనాడీ, పాతకతన్త్రి (నాడీ).

Digastric N : ద్వికుక్షికాతన్త్రి, ద్విగుమ్ఫికానాడీ.

Dorsal N : (of penis) - see pudendal N.

Dorsal scapular N : అంసపృష్ఠ్యతన్త్రి.

Efferent N - see centrifugal N.

Esophageal N: అన్ననలికాతన్త్రి, గ్రసనికాతన్త్రి, క్లోమనాడీయాతన్త్రి.

External nasal N : బాహ్య

నాసిక్యాతన్త్రీ.
Ex. petrosal N : బాహ్యప్రాస్తరికాతన్త్రీ.
Ex. popliteal N : బాహ్యజాన్విరతన్త్రీ, సామాన్య పైబలతన్త్రీ.
Ex. spermatic N : బాహ్యవార్షణీతన్త్రీ, బాహ్యవృషణతన్త్రీ.
Facial N : ఆననతన్త్రీ, ముఖ్యాతన్త్రీ (సప్తమీ).
Femoral N: ఊరవ్యతంత్రీ, ఔర్వీతంత్రీ.
Fibular N - see peroneal N.
Fourth N - see trochlear N.
Frontal N : లలాటతంత్రీ లాలాటీ తంత్రీ.
Gastric N : జాఠరీతంత్రీ.
Genital N: ఔపస్థతంత్రీ, గౌహ్యతంత్రీ, ప్రజననాజనాడీ.
Genitocrural N, Genitofemoral N : ఉపస్థోర్వీతన్త్రీ, గౌహ్యపీవరీతన్త్రీ.
Glossal N : జిహ్వాతన్త్రీ, జైహ్వనాడీ.
Glossopharyngeal N : (ninth cranial). కణ్ఠరాసనీ, గలరాసనీ నాడీ, జిహ్వాగళీయాతన్త్రీ, జిహ్వసప్తపథనాడీ, జైహ్వాగళీయాతన్త్రీ (నవమీ).
Gluteal N : (inferior). నితంబాధరతన్త్రీ, నితంబాధరాతన్త్రీ.
Gluteal N : (superior). నితంబోత్తరతన్త్రీ, నితంబోత్తరాతన్త్రీ.
Great auricular N : మహత్కర్ణీయాతన్త్రీ.
Gr. cavernous N : మహాతోక్కశతన్త్రీ.
Gr. nerves : మహానాడ్యః. తె. పెద్దనరములు.
Gr. sciatic N : మహాత్రైస్ఫిచీతన్త్రీ.
Gr. splanchnic N : మహత్కుక్ష్యజతంత్రీ.
Gustatory N : రసజ్ఞానతంత్రీ.
Hemorrhoidal N : (inferior) గాదతంత్రీ, గౌహ్యతంత్రీ.
Hepatic N : యాకృ (త) తీతన్త్రీ.
Hypogastric N : అధివస్తీయతన్త్రీ.
Hypoglossal N : (1) జిహ్వాధరాతన్త్రీ (ద్వాదశీ), వాక్ప్రవృత్తిన్యాసిరే. తె. వి. నోటినుండి మాటలను వెలువరించు నాడులు. (2) వాగ్వాహినీసిరా, శబ్దవాహిన్యాసిరే. తె. వి. ధ్వనులను, మాటలను గొనిపోవునాడులు. ఇవి నాలుక మొదట నుండును.
Iliac N : శ్రోణనాడీ.
Iliohypogastric N : శ్రోణ్యధఃకుక్షిగాతన్త్రీ, శ్రోణాధరకాక్షేయాతన్త్రీ.
Ilioinguinal N : శ్రోణవాంక్షణీతన్త్రీ.

Incident N - see Afferent N.

Incisive N : రాజదన్తీయతంత్రీ, దశననాడీ.

Inferior alveolar N అధరదన్త్యాతంత్రీ, అధరౌదూఖలీతంత్రీ

In. cardiac N: అధరహార్దీతంత్రీ

In. gluteal N : అధర ప్రోథ(స్ఫి) తంత్రీ.

Inferior labial N : అధరోష్ఠతంత్రీ.

In. palpebral N : అధరవర్త్మకాతంత్రీ, ఉన్మేషిణ్యః శిరాః, నేత్రోన్మేషిణీ. తె. రెప్పనాడులు, వి. ఇవి చిలువలు పలువలుగా నుండి కంటిరెప్పలు తెరచుటకు, మూయుటకు తోడ్పడును.

Infraclavicular N: అక్షకాధరాతంత్రీ.

Inframaxillary N : హన్వాధరాతంత్రీ.

Infraorbital N: అక్షికుణ్డీయాతంత్రీ.

Infratrochlear N : చక్రాధరాతంత్రీ.

Inter costal N : పార్శ్వకాన్తరీయాతంత్రీ.

Inter costobrachial N, Inter costohumeral N : పార్శ్వకాన్తరప్రగణ్డీయాతంత్రీ.

Inter medial dorsal cutaneous N: మధ్యస్థ పృష్ఠత్వాచీతంత్రీ.

Inter medial femoral Cutaneous N : మధ్యస్థోరవ్యత్వాచీతంత్రీ.

Internal carotid N : ఆన్తరకారోటితంత్రీ.

Internal popliteal N : ఆన్తరమాన్దిరతంత్రీ, స్థానిరీ.

Interosseous N (anterior) : పురస్తన అస్థ్యన్తర తన్త్ర్యః.

Interosseous N (posterior) : పశ్చిమాస్థ్యన్తరతన్త్ర్యః.

Ischiadicus N - see sciatic. N. (great).

Jugular N : వైగళీతంత్రీ.

Labial N : ఔష్ఠ్యతంత్రీ.

Lacrimal N : ఆశ్రవీతంత్రీ.

Laryngeal N : గళీయాతంత్రీ, స్వరయన్త్రితంత్రీ.

Laryngopharyngeal N : కణ్ఠగళీయాతంత్రీ, కణ్ఠగ్రసనీయాతంత్రీ.

Lateral anterior thoracic N : బాహ్యపురస్తనారసీతంత్రీ.

Lateral cutaneous N : బాహ్యత్వాచీతంత్రీ.

Lateral femoral cutaneous N: బాహ్యోరవ్యత్వాచీతంత్రీ.

Lateral planter N : బాహ్యపాదోదర్యాతంత్రీ.

Left recurrent N : వామావర్తనితంత్రీ.

Lesser cavernous N : లఘు

క్లోశతంత్రీ.

Lingual N : జిహ్వానాడీ, జైహ్వతంత్రీ. తె. నాలుక నరము.

Lingual & glossopharyngeal N : రసవేదిన్యాసికే. తె. రుచినాడులు. వి. రుచుల తెలుపు నాడులు. వీని కాశ్రయము నాలుక, మ్రింగుడులు.

Lingual hypoglossal and recurrent laryngeal N : వాగ్వాహినిసిరాః. తె. ధ్వని నాడులు, స్వరనాడులు. వి. ధ్వనులను లేక మాటలను వెలువరించు నరములు.

Long buccal N : దీర్ఘకాపోలీ తంత్రీ.

Long ciliary N : దీర్ఘశైలికీ తంత్రీ.

Long subscapular N : దీర్ఘాంసధరాతంత్రీ.

Lower subscapular N : అధరాంసధరాతంత్రీ.

Lumbar N : (Five) నైతమ్బతంత్రీ, నైతమ్బికాతంత్రీ, నైతమ్బా.

Lumboinguinal N : నైతమ్బవాంక్షణ(ణీ)తంత్రీ.

Malar N - see zygomatic N.

Malar N - see zygomatico-facialis N.

Mandibular N : అధరహానవ(వీ)తంత్రీ, అధోహనుతంత్రికా.

Masseteric N చార్వణీకతంత్రీ హనుకూటకర్షణీతంత్రీ

Mastoid N : చూచుకీతంత్రీ.

Maxillary N : (inferior అధరహానవ(వీ)తంత్రీ, ఊర్ధ్వహాన తంత్రికా.

Maxillary N : (superior ఉత్తరహానవీతంత్రీ, ఊర్ధ్వ హాన తంత్రికా.

Medial anterior thoracic N ఆన్తర పురస్తనారసీ తంత్రీ. పూర్వోరసీతంత్రీ.

Med. antibrachial cutaneou N : ఆన్తరప్రాకోష్ఠత్వాచీ.

Med. brachial cutaneous N ఆన్తరప్రాగణ్డత్వాచీతంత్రీ.

Med. calcaneal N : ఆన్త పార్ష్ణియాతంత్రీ.

Med. dorsal cutaneous N ఆన్తరపృష్ఠ్యత్వాచీతంత్రీ.

Medial femoral cutaneou N : ఆన్తరోరవ్యత్వాచీతంత్రీ.

Medial N. మధ్యప్రకోష్ఠికానాడీ

Medial planter N : ఆన్త పాదోదర్యాతంత్రీ.

Medial sural cutaneous N ఆన్తరజాఙ్ఘత్వాచీతంత్రీ.

Median N: మధ్యమా (మ)తంత్రీ

Meningeal N . పారిమస్తిష్కీ

Mental N : చిబుకతన్త్రికా

చైటికనాడీ.

Middle cardiac (cardial) N: మధ్యమహార్ద్రితంత్రీ.

Middle meningeal N: మధ్యమపాటిగోర్ద (ర్ద్రి) తంత్రీ.

Middle superior alveolar N: మధ్యమోత్తరౌదూఖలీతంత్రీ.

Mitral N : కిరీటపిధాననాడీ.

Mixed N : మిశ్రానాడ్యః. తె మిశ్రమనాడులు.

Motor N: (1)చాలకతన్త్రి, చాలకతన్త్రి (2) చేష్టాయతనాని, చేష్టావహా నాడ్యః, చేష్టావహస్రోతాంసి. తె. చలననాడులు. వి. చలనాది శారీరక క్రియల నిర్వర్తింపజేయు నాడులు (3) ప్రేరకతన్త్రికాః వ్యా:- మస్తిష్కాత్ బహిర్ముఖంయన్తి చేష్టావేగవిశేషాన్. తె. ప్రవర్తకనాడు.. వి. వేగవిశేషములను మెదడునుండి వెలికిబంపించు లేక ప్రోత్సహించు నరములు.

Motor oculi N . (third cranial) - see oculomotor N.

Muscular N : పేశ్య నా డీ. (చాలకః)

Musculocutaneous N : పేశ్యత్వాచీకతన్త్రి - see superficial peroneal N.

Musculospinal N : గమ్భీరా.

Musculospiral N - see Radial N.

Nasal N : నాసానాడీ.

Nasal N : (inferior) : నా సాధరాతన్త్రి.

Nasal N : (Superior) : నాసోత్తరాతంత్రీ.

Nasociliary N · నాసిక్యశైలికాతంత్రీ

Nasopalatine N : నాసిక్యతాలుగామినాడ్యః.

Nerve : మనోవహానాడీ, మనోవాహేయనాడీ, నాడీ, తంత్రీ. తె. నరము.

N. cells : తన్త్రికోశకాః తన్త్రిశకలాః. తె. నరముల కణములు.

N. center : a group of nerve cells. తంత్రీసఙ్ఘాతః, నాడీకేన్ద్రః. తె. నాడీకేన్ద్రము.

N. direction : నాడీదిక్.

N. fiber : తన్త్రితన్తుః, నాడీసూత్రమ్.

N. fundus : తంత్రీమూలమ్.

N. impulse : impulse propagated along a stimulated nerve. నాడీవేగః, నాడీసత్త్వమ్.

N. matter : మస్తులుఙ్గమ్, తన్త్రిధాతుః. వ్యా:- ఏకత్ర ప్రాధాన్యేన పశ్చిమగుహా మాశ్రిత్య తిష్ఠతి. తె. మస్తులుఙ్గము.

N. net : నాడీజాలకమ్. తె. నరముల అల్లిక, నరముల వల.

N. plexus: తంత్రీవిషమ జాలకమ్,

తన్త్రిప్లక్షః.

N. root - see root.

N. of arnold : Arnold's nerve. The auricular branch of pneumogastric nerve. కర్ణీయాతంత్రీ, ఫౌప్ఫుస జారరీతంత్రీ శాఖా.

N. of erections : కామసిరాః, మదనసిరాః (డల్హణః), తె. కామసిరలు, లింగోత్తేజక నాడులు. వి. ఇవి స్త్రీ పురుషుల జననేంద్రియములందు త్తేజమును, కామోద్రేకమును అంగహర్షమును కలిగించు నరములు.

N. of genital organs : శుక్రవహా నాడ్యః. తె. శుక్రనాడులు. వి శుక్రమును వహించు నాళములు.

N. of gum : దన్తపాళీయాతంత్రీ

N. of sexual exitements: కామసిరాః, మదనసిరాః. తె. కామసిరలు.

N. of taste : స్వాదతంత్రీ.

Obturator N: ఊరువంక్షణసంధిగా తంత్రీ, ప్రాచ్ఛన్న (న్నా) తంత్రీ.

Occipital N: Occipitalis. పృష్ఠకీయాతంత్రీ, శిరః పృష్ఠకపాలగామీ తంత్రీ.

Oculomotor N: అక్షిచాలనీతంత్రీ (తృతీయ).

Olfactory N: (Frist cranial). (1) ఆఘ్రాణతంత్రీ, గన్ధనాడీ, గన్ధగ్రాహినాడీ ప్రతానాః, గన్ధవహే ధమన్యా, ఘ్రాణతంత్రికాః, ఘ్రాణనాడ్యః. తె. వి. వాసనలను మెదడుకు గొనిపోవునాడులు (2) గన్ధవేదిన్యాసిరే. తె. ఘ్రాణనాడులు. వాసనల దెలుపు నాళములు.

Opthalmic N : నేత్రీయాతంత్రీ.

Optic N . (second cranial) (I)చాక్షుషనాడీ, దర్శనతంత్రీ,దృగ్నాడీ, దృష్టితన్త్రికా, దృష్టినాడీ. (ద్వితీయా) (2) రూపవహే ధమన్యౌ, రూపవహే సిరే. తె. నేత్రనాడులు. వి. ఆకారములను మెదడుకు అందజేయునాడులు, రూపములను మనస్సుకు దెలుపు నరములు (నాడులు).

Orbicularis oculus N : నిమేషిణీసిరాః. తె. వి. కనురెప్పల మూయు నాడులు. ఇవి ముఖనాడులలో కొన్ని మాత్రమేను.

Orbital N : అక్షికుణ్డీయాతంత్రీ.

Palatine N : (anterior or great). పురస్తనతాలవ్యాతంత్రీ (బృహత్).

Palatine N: (external) బాహ్యతాలవ్యాతంత్రీ.

Palatine N : (posterior or small). పశ్చిమతాలవ్యాతంత్రీ (అల్పా).

Palmar cutaneous N : పాణితలీయత్వాచీతంత్రీ.

Palmer N : (deep) పాణిగాధతలీయాతంత్రీ, పాణితలీయాగమ్భీరాతంత్రీ.

Palmar N: (superficial). పాణితలీయాబాహ్య.
palpebral N వర్త్మీయాతంత్రీ.
pancreatic N: అగ్న్యాశయీయా తంత్రీ.
Parasympathetic N: పరతంత్రీ, ప్రతితంత్రీ, ప్రతినాడీ, పార్శ్వస్థి వ్యా:- ఉత్తరాధరభాగయో ప్రాంత సమీపస్థితాః (తంత్ర్యః).
Parotid N: ఉపకర్ణగ్రంథికా తంత్రీ, కర్ణమూలగ్రంథికా నాడీ.
Patellar N. జానుమణ్డలీయా తంత్రీ.
Patheticus N: (Fourth cranial) - see trochlear N.
Pectineus N: కఙ్కతికాతంత్రీ.
Perforating cutaneous N: ఛేదకత్వాచీతంత్రీ.
Perineal N: గుదోపస్థాన్తరీయా నాడీ, మూలాధారతంత్రీ.
Peripheral N: పారిసరీతంత్ర్యః.
Peroneal N: వైబలతంత్ర్యః.
Petrosal N: petrosals: శాఙ్ఖ తంత్రీ.
Pharyngeal N: గలచాలనీతంత్రీ, గళాభిగా తంత్రీ, గళీయాతంత్రీ, గ్రసనితంత్రికా.
Phrenic N: ప్రైణికతంత్రీ, ప్రైణికీ తంత్రీ, ప్రశ్వసనీనాడీ, మనోవహా నాడీ.
Planter N: (external). పాదతలీయాబాహ్య, బాహ్యపాదతలీయా నాడీ (తంత్రీ).
Planter N (internal). ఆన్తర పాదతలీయా నాడీ, పాదతలీయాభ్యన్తరాతంత్రీ.
Pneumogastric N: (tenth cranial) ఫుప్ఫుస జాఠరీ, ప్రాణ(ధా) తంత్రీ(దశమీ). వ్యా:- గ్రీవా మురోగుహాఞ్చాతి లఙ్ఘ్య కుక్షిగుహాం వ్రజేత్. ప్రాణదా.
Popliteal N (external). జానుపృష్ఠికా బాహ్యతంత్రీ, బహిర్జానుకా తంత్రీ, బాహ్యమాన్దిర నాడీ.
Popliteal N: (internal). అన్తర్జానుకా తంత్రీ, ఆన్తర జానుపృష్ఠికాతంత్రీ, ఆన్తరమాన్దిరనాడీ.
Posterior auricular N: పశ్చాత్కర్ణీయాతంత్రీ.
Posterior bronchial N: పశ్చిమ ప్రాజ్గ్యాతంత్రీ.
Posterior ethmoidal N: పశ్చిమసీవకీయాతంత్రీ.
Posterior N: పశ్చిమతంత్రీ.
Posterior superior alveolar N. పశ్చిమోత్తరామూఖలీతంత్రీ.
Presacral N: ప్రాగనుత్రికనాడీ.
Proper volar digital N: ప్రత్యేకాఙ్గుళీయాతంత్రీ.
Pterygoid N: (external): బాహ్యగారుడాయితతంత్రీ,
Pterygoid N: (internal).

ఆన్తరగారుదాయితతంత్రీ.

Pterygoid N: (Pterygoideus). గారుదాయిత తంత్రీ, గారుదాయితీయాతంత్రీ.

Pudendal N: ఔపస్థికాతంత్రీ, కామసిరాః, మదనసిరాః.

Pudic N: ఔపస్థీయనాడీ, గుహ్యజీయనాడీ.

Pulmonary N: (anterior). పురస్తనపౌప్ఫుసీయానాడీ.

Pulmonary N: (posterior). పశ్చిమపౌప్ఫుసీయానాడీ.

Pure N: శుద్ధానాడ్యః.

Radial N: పేశ్యపరివేష్టనీ, బహిఃప్రకోష్ఠికా తంత్రీ, బహిర్బాహుకా నాడీ, రత్నియాతంత్రీ.

Recurrent N: అవర్తనీతంత్రీ.

Renal N: వృక్కీయతంత్రీ, వార్కతంత్రీ, వృక్కతంత్రీ.

Right recurrent N: దక్షిణావర్తనీ తంత్రీ.

Sacral N: (five). త్రికతన్త్ర్యః త్రైకీ తన్త్ర్యః

Saphenous N: (long or internal) జఙ్ఘాకాణ్డతంత్రీ దీర్ఘా వా అన్తరా, ప్రజఙ్ఘానాడీ దీర్ఘా వా అన్తరా, సుఫీనాతంత్రీ అన్తరా వా దీర్ఘా.

Saphenous N: (external or short). జఙ్ఘాకాణ్డతంత్రీ హ్రస్వా వా బాహ్యా, ప్రజఙ్ఘానాడీ హ్రస్వా వా బాహ్యా, సుఫీనా తంత్రీ హ్రస్వా వా బాహ్యా.

Sciatic N: గృధ్రసీనాడీ, స్కైఫచీ నాడీ. తె. తొంటి నరము. వి. ఇది కాలువెనుక మడ్డిపూసనుండి తొంటి ననుసరించి యుండు తిన్నని నరము.

Sciatic N: (great) గృధ్రసీనాడీ బృహతీ, బృహత్స్కైఫచీనాడీ.

Sciatic N: (small) (posterior cutaneous of thigh) గృధ్రసీనాడీ హ్రస్వా, అల్పస్కైఫచీనాడీ.

Secretory N: an efferent nerve, the stimulation of which causes glandular activity. రసమోచక తంత్రీ.

Sensory N. జ్ఞానవహా నాడ్యః, జ్ఞాపకతంత్ర్యః, ప్రజ్ఞావహాతంత్ర్యః, సంజ్ఞావహానాడ్యః, సంవేదనీ తంత్రికాః. వ్యా :- శబ్దాదిసంజ్ఞాః ప్రాపయన్తి మస్తిష్కాభిముఖమ్. (గ) సంవేద తంత్రికాః. తె. బోధక నాడులు. వి. శబ్దాది పంచేంద్రియార్థములను మెదడునకు గొనిపోవు నాడులు, జ్ఞాననాడులు.

Small sciatic N: అల్పస్కైఫచీ, పశ్చిమోరవ్యత్యాచీతంత్రీ.

Smaller occipital N: అల్పతర పార్ష్ణికీతంత్రీ.

Sphenopalatine N: స్కైఫనతాలవ్యాతంత్రీ, స్కైఫనతాలవీయాతంత్రీ.

Spinal N: మేరుజానాడ్యః. మేరు

తంత్రీయానాడ్యః, కంశేరుహాస్త్రం త్ర్యః, వంశతంత్రీ. వ్యా :- ఏతాః పృష్ఠవంశజాః ఏకత్రింశద్యుగాన్యుక్తాః, తె. వెన్నునాడులు. సుషుమ్నా నాడులు. వి. ఈనాడులు వెన్ను బామును - వెన్నుపట్టును - ఆనుకొంచి యుండును. ఇవి ముప్పై ఒక జతలు.

Spinal accessory N : (eleventh cranial). నాగిని, గ్రీవా పృష్ఠగా నాడీ.

Spinosus N, Meningeal recurrent N : పాదము స్తిష్క్యా పర్తని తంత్రీ.

Splanchnic N: (efferent). కోష్ఠాంగికా అపగామితంత్రీ.

Splanchnic N (great) బృహత్. కోష్ఠాంగికాతంత్రి.

Splanchnic N : (lesser). అల్ప కోష్ఠాంగికా తం త్రీ.

Splanchnic N : (renal). వార్క్య కోష్ఠాంగికాతంత్రి.

Stapedial N : కర్ణాస్థికాతంత్రీ.

Stylohyoid N : నారాచకణ్ఠికీయా నాడీ.

Subclavicular N : అక్షకోత్తరా తంత్రీ.

Subcostal N : పార్శ్వకాధరా తంత్రీ.

Sublingual N : జిహ్వాధరతంత్రీ.

Submaxillary N : అధరహానవ తంత్రీ.

Suboccipital N : పృష్ఠకాధర తంత్రీ.

Subscapular N : (three) అంసాధర తంత్రీ.

Superficial labial N : ఉత్తరోష్ఠ్య తంత్రీ.

Superficial peroneal N : గాధ జంఘికీ తంత్రీ.

Superior cardiac N : హార్ద (ద్వి) తంత్రీ.

Sup. gluteal N : ఉత్తర ప్రోథి తంత్రీ, నైతమ్బతంత్రీ.

Sup. labial N : ఉత్తరోష్ఠ్య తంత్రీ.

Sup. laryngeal N : ఉత్తర కణ్ఠ్యతంత్రీ.

Sup. maxillary N : ఊర్ధ్వ హానవ్యానాడీ.

Sup. palpebral N : ఊర్ధ్వ వర్త్మకాతంత్రీ.

Supraacromial N : అంసోత్తరా తంత్రీ.

Supraclavicular N : అక్షకోత్తరాతంత్రీ.

Supramandibular N : అధర హానవోత్తరానాడీ.

Supramaxillary N : హానవ్యోత్తరానాడీ.

Supraorbital N : అధిభ్రువ నాడీ, కణ్డోత్తరాతంత్రీ.

Suprascapular N: అంసరోహిణీనాడీ. అంసోత్తరాతంత్రీ.

Suprasternal N: ఉరఃఫలకోపరా తంత్రీ.

Supratrochlear N: చక్రోత్తరా తంత్రీ.

Sural N: జఙ్ఘాపిణ్డకస్రికావాతంత్రీ.

Sympathetic N: అనుకమ్పా తంత్రికా, అనుతంత్రీ, మజ్జాపార్శ్వ నాడీ, స్వతన్త్రనాడ్యః, సహావేదనా నాడ్యః. తె. స్వతంత్రనాళము.

Temporal N: శాఙ్ఖతంత్రీ,

Temporofacial N: శాఙ్ఖముఖ్య తంత్రీ.

Temporomalar N: శాఙ్ఖగాణ్డీ తంత్రీ.

Thermic N, Calorific N: ఊష్మోత్పాదకతంత్రీ.

Thoracic N: ఔరసతంత్రీ, ఔరసీతంత్రీ.

Thyroidal N: కాకలకీయాతంత్రీ

Tibial N: ఆన్తరమాన్దిరీతంత్రీ, స్థావిరీతతంత్రీ.

Tibial N: (anterior): పురస్తనస్థావిరీతంత్రీ.

Tibial N: (posterior): పశ్చిమస్థావిరీతంత్రీ.

Tonsillar N: ఔపజిహ్వాతంత్రీ.

Triangular N: త్రికతంత్ర్యః.

Trigeminal N, Trigeminus or Trifacial N: (fifth cranial). త్రిధారానాడ్యః, త్రిముఖీతంత్రీ (తంత్ర్యః), (పఞ్చమీ).

Trochlear N: చక్రికాతంత్రీ (చతుర్థీ), నేత్రోర్ధ్వస్నాయుగా (మీ) తంత్రీ.

Tympanic N: పాటహీతంత్రీ.

Ulnar N: అన్తః ప్రకోష్ఠికా తంత్రికా, అరత్నియాతంత్రీ.

Upper subscapular N: ఉత్తరాంసాధరాతంత్రీ.

Vagus N, Pneumogastric N: పాన్థ (న్థా) తంత్రీ, (దశమీ), వాగస తంత్రికా. వ్యా:- పుప్ఫుస జఠరాన్త్రజవ్యాపినీ. అధిక దేశసంచారణాదియంసంజ్ఞా. ప్రాణదానాడీ.

Vasoconstrictor N: నాళాకుఞ్చనీతంత్రీ, వాహినీ సఙ్కోచకా తంత్రికా.

Vasodilator N: నాళవ్యాకోచన తంత్రీ, నాళవిస్ఫారకతంత్రీ, వాహినీ విస్ఫారక తంత్రికా.

Vasomotor N: నాడీచాలనీ, నాళచాలనితంత్రీ. తె. కండరప్రేరక నరము. వి. రక్తనాళములను నియమించు - అదుపులోనుంచు - నాడి. ధమనీచాలకతంత్రి.

Vestibular N: ద్వైహాలీతంత్రీ.

Visceral N: ఆఙ్గికాతంత్రీ.

Volar interosseous branch N: శలాకోదర్య శాఖానాడీ.

Zygomatic N. గాణ్డీ, శాఙ్ఖగాణ్డీ

తంత్రి.

Zygomaticofacialis N : గణ్డవాదనీయాతంత్రి.

Zygomaticotemporalis N : గణ్డశంఖీయాతంత్రి.

Zygomaticus - see Zygomatic N.

Nervi nervorum సనుజాతన్తవః.

Nervi vasorum : సరక్తాన్తవః.

Nervous : belonging to nerves తంత్రిసమ్బన్ధీ, తంత్రీయ, నాడీయ. తె. నరములకు చెందిన, నాడులకు సంబంధించిన.

Autonomous N. system (autonomic) - see system.

Central N. system - see system.

Cerebrospinal N. system - see system.

Great N. center : మహాతంత్రికేన్ద్రమ్.

N. energy. తంత్రివీర్యమ్.

N. impulse : తంత్రివేగః, నాడీవేగః.

N. membrane - see Membrane.

N. spinosum : కోణ్డాతంత్రి.

N. system - see system.

N tissue - see tissue.

Nervus : a nerve తంత్రీ, నాడీ. తె. నరము.

Net : జాలమ్, జాలకమ్. తె. అల్లిక, వల.

Network : జాలమ్, జాలకమ్. తె. అల్లిక, వల.

Capillary N. works : జాలకాని. వ్యా :- సూక్ష్మసూక్ష్మ సిరాధమనీ జాలనిర్మితాని స్రోతాంసి సర్వత్ర శరీరగ్రన్థత్ర సూక్ష్మ ప్రతానవత్ ప్రసృతాని. (ధమనీ ఖణ్డే. ౫.) తె. కేశనాళికవల. వి. వలవలె నల్లిబిల్లిగాను, ఆవులలోని ఈసెంకలెచు శరీరమంతట నలుము కొనిన సిరాధమనుల మిక్కిలి సన్నని నాళికలు.

Close N.W. అవిరళజాలకమ్.

Dorsel venous N. W: పృష్ఠసిరాజాలకమ్.

Fine N. W. of nerve: 1. నాడీజాలకమ్. 2. సిరాజాలకమ్, సిరాప్రతానమ్. తె. సన్నని నరముల యల్లిక, సిరల యల్లిక.

Intercellular N. W : కలాన్తర జాలకమ్.

N. W. of nerve fibres : తన్తుజాలకమ్.

Planter N. W . పదతలజాలకమ్.

Planter cutaneous N. W : పాదోదర్యగాధ జాలకమ్, పాదోదర్యత్వచజాలకమ్.

Secondary N. W : ద్వైతీయిక జాలకమ్, ద్వైతీయిక సిరా జాలకమ్.

Neural : of nerves. తంత్ర, తంత్ర సమ్బన్ధీ, తంత్రికా, తంత్రీయ, తాంత్ర, నరములకు సంబంధించిన.

N. arch : తంత్రార్ధ చక్రమ్, తంత్రచాపః.

N. canal : తంత్రనాళీ.

N. crest : తంత్రశిఖా.

N. fibre : తంత్రతన్తుః.

N. fold : తంత్రవళికా.

N. groove : తంత్రకుల్యా.

N. growth: గార్ధ్రప్రవృద్ధిః, తంత్ర ప్రవృద్ధిః.

N. Plate : తంత్రఫలకమ్.

N. spine : తంత్రకణ్టకమ్.

N. tissue : తంత్రధాతుః.

N. tube : తంత్రనాళీ, నాడీతంత్ర ప్రణాళికా.

Neure : a nerve - cell. తంత్ర కోశః, తంత్రకలకమ్.

Neurenteric canal : తంత్రాంత్రీయనాళీ.

Neurilemma, neurolemma.

Neuro: తన్త్రి, తంత్రికా, తంత్రీయ.

Anterior N. pore : పురస్తన తన్త్రిద్వారమ్.

N. blast : a cell forming nervous tissue : తన్త్రిబలిష్ఠమ్ (ష్ఠ).

N. cranium : a brain case. మస్తిష్కకోశః, మస్తిష్కపేటికా, మస్తిష్కభాణ్డః.

N. cyte : తన్త్రకోశః, తన్త్రికలకమ్.

N. fibrils : తన్త్రికాతన్తవః, లగుడయూలతన్తుకాః.

N. glia. తన్త్రిసిక్థకమ్, తన్త్రికాబన్ధనమ్, శ్లేష్మతన్తు.

N. lemma: తన్త్రాలెమ్మా, తన్త్రికాచ్ఛదః. వ్యా:- సూక్ష్మతరకలాకఞ్చుకాని. తె. నరముకప్పు, పొర, తిత్తి. వి. నరములపైనుండు మిక్కిలిసన్నని పొరలతొడుగు, మెడుల్లరీ తొడుగు చుట్టునుండు పొర.

Neurology : study of nerve structure, function and pathology, a scientific study of nerves : తన్త్రికావిజ్ఞానమ్, తంత్రీస్కన్ధః, నాడీవిజ్ఞానమ్, నాడీశాస్త్రమ్. తె. నాడీవిజ్ఞానము. వి. నరములగురించిన శాస్త్రము.

Neoromere : a segment of the neuron: మేరురజ్జుఖణ్డః, సుషుమ్నాఖణ్డికా.

Neuromuscular : belonging to both nerves and muscles. తంత్రపేశ్యః, తంత్రపేశీయ, తంత్రికాపేశీ. తె. వి నరములకు, కండరములకు చెందిన.

Neuron, Neurone : the nerve cell inclusive of all its processes. (1) నాడీ కన్దాణుకమ్.

Neurons. నాడీ కన్దాణుకాని. a conductor of impulses on which the consciousness depends. (2) సంజ్ఞావహో నాడ్యః, సంజ్ఞావహాని స్రోతాంసి. తె. నాడీ కందాణువులు. వి. వీనిపై చేతనాధి వ్యక్తత్వము - తెలివిడి - ఆధారపడి యుండును.

Neuropore : తంత్రద్వారమ్, తంత్రికా రన్ధ్రమ్.

Anterior N : పశ్చిమ తంత్ర ద్వారమ్.

Nevus - see Naevus.

Nidus : nest. ఆశ్రయః, ఉద్భవ స్థానమ్, నీడః, నీడమ్, నివాసః, విశ్రాంతి స్థానమ్. తె. ఉనికిపట్టు. పుట్టుచోటు. వి. నివాసము.

Nipple : the conical eminence in the centre of the mammary areola or of each brest. (1) కుచాగ్రమ్, చూచుకమ్, పిప్పలమ్, పిప్పలికా, స్తనచూచుకమ్, స్తనాగ్రమ్. తె. చన్మొన, చంటిమొన. (2) చూచుకమ్. వ్యా :- స్తనచూచుకావాగోస్తనాకారావా ప్రరోహః. తె. బుడిపె. వి. చనుమొనలేక ఆవుచన్ను వలె నువ్వెత్తుగా నుండు అవయవ రూపము. (3) ఘోణము, చనుగవ, చనుమొన, చన్మొన, స్తనముఖము.

Nitrogen : నత్రజః. తె. నత్రజని.

Node : గ్రన్థిః, పర్వమ్. తె. ముడి, కణుపు, గణుపు.

Basal N : మూలగణ్డః.

Digital N : internal length of the digit. అఙ్గులీ గ్రన్థయః, అఙ్గులీపర్వాణి. తె. వ్రేలి గణుపులు.

Lymph N : రసగ్రన్థిః

N. of bone: అస్థ్యస్థిః, అస్థిపర్వమ్. తె. ఎముక గణుపు.

N. of Ranvier, Ranvier's N : తంత్రపర్వమ్.

Nodule : a small knob. ఏకాకీ గ్రన్థిః, నద్ధకమ్, పర్వికా. తె. చిన్న బుడిపె, చిన్నముడి.

Nodulus vermis : the nodule of thc cerebellum. అనుమస్తిష్క గ్రన్థిః, ధమ్మిల్లక నద్ధకమ్.

Nonus : hypoglossal nerve. జిహ్వాధరా తంత్రీ.

Normoblast : a blood corpuscle of normal size. రక్తబుజాతోస్ఫటః, సామాన్య రక్తకోశికా.

Normocyte - see Normoblast.

Normo facialis : కరోటి పురోభాగః.

Normolateralis : side of the skull. కరోటిపార్శ్వభాగః.

Nose : the organ of smell. ఘోణః, ఘ్రాణమ్, ఘ్రాణః, నాసా, నాసికా, శిరోద్వారమ్. తె. ముక్కు.

వి. నాసికల దెలుపు అవయవము.

Ala of the N: నాసాపక్షః. వ్యా:- నాసాపుట బహిర్భాగః. తె. ముక్కోఁడు. Alanasi.

Apex of N: నాసాగ్రమ్. తె. ముక్కుకొన.

Bridge of the N: నాసావంశః, నాసాస్థిదణ్డః (డల్హణః), నాసాసేతుః. తె. ముక్కుదూలము. వి. ముక్కు ఎముకల కూడలి.

Cartilaginous frame work of the N - see Cartilaginous.

External N: బహిర్నాసా, బాహ్యనాసా (ఖణ్డః). తె. వెలిముక్కు.

Floor of the N: నాసాభూమిః (సుహా).

Internal N: అన్తర్నాసికా. అన్తరనాసా (ఖణ్డః). తె. లోముక్కు.

Meatus of the N: నాసాసురఙ్గః.

Roof of the N - see Roof.

Root of the N - see Root.

Septum of the N - see nasal septum.

Tip of the N: అగ్రనాసికా, నాసాగ్రమ్, నాసికాగ్రమ్. తె. కొనముక్కు, ముక్కుకొన, ముక్కుచివర, మునిముక్కు.

Vestibule of the N - see Vestibule.

Nostrils: the anterior nares. The anterior openings of the nose. (ఘ్రాణరన్ధ్రే), నాసానాడ్యౌ, నాసాపుటౌ, నాసారన్ధ్రే, నాసావివరే, (డల్హణః), నాసాస్రోతసీ. తె. ముక్కుబెజ్జములు, ముక్కురంధ్రములు, ముక్కురములు, ముక్కారెములు, ముక్కోళ్లు.

Notch: అర్ధరన్ధ్రమ్, కూపకః, ఖాతమ్, ఛిద్రమ్, ఛేదః, ద్వారమ్. తె. గంటు, గుంట, నొక్కు, బెజ్జము.

Notches: అర్ధరన్ధ్రాణి, కూపకాః, ఖాతాని, ఛిద్రాణి, ద్వారాణి, రన్ధ్రాణి. వ్యా:- విషమాకృతీన్యపూర్ణ పరిధీనిరన్ధ్రాణి. తె. అరబెజ్జములు, అర్ధరంధ్రములు, గంటులు, నొక్కులు. వి. వంకరగా అరసున్నాకారములోనుండు బెజ్జములు లేక గంటులు.

Acetabular N: ఔదూఖల ఛిద్రమ్.

Anterior cerebellar N: అగ్రిమ ధమ్మిల్లఖాతమ్.

Carotid N. కారోటఛిద్రమ్.

Episternal N: అపివక్షాస్థీయ గర్తికా.

Ethmoidal N. ఝర్ఝరికాకూపకః, సీవకీయరన్ధ్రమ్.

Fibular N: పైబలఛిద్రమ్.

Great sacrosciatic N: తోరణాకారం గృధ్రసీద్వారమ్. బృహత్ పుటున్దర ద్వారమ్.

Great sciatic N. బృహత్స్ఫిచీఛిద్రమ్.

Infrasternal N : హృదయకూపః. వ్యా :- స్తనయోర్మధ్యే కించిదధస్తాదస్థి.

Jugular N : అక్షకాస్తరఛిద్రమ్, జత్రుకూపకః. వ్యా :- కణ్ఠనాళాదధస్తాత్ జత్రుకూపకః, నైగళఛిద్రమ్.

Lacrimal N : అశ్రుపీఠఖాతమ్.

Lesser sacrosciatic N : అల్పకుకున్దరద్వారమ్, లఘుకుకున్దరద్వారమ్.

Lesser sciatic N. లఘుస్ఫిచఛిద్రమ్.

Mandibular N : హానవఛిద్రమ్.

Mastoid N : చూచుకఛిద్రమ్.

Nasal N : నాసిక్యఛిద్రమ్.

Parietal N : పార్శ్వికాద్వారమ్.

Pelvic N : కటీకూపకః, నితమ్బకూపకః.

Posterior cerebellar N: పశ్చిమధమ్మిల్లఖాతమ్, పశ్చిమాపమస్తిష్కఛిద్రమ్.

Posterior mandibular N : పశ్చాద్ధానవ ఛిద్రమ్.

Pterygoid N · స్ఫుటమన్తరాలమ్.

Radial N · రత్నియఛిద్రమ్.

Sacrosciatic N : కుకున్దరద్వారమ్.

Scapular N : అంసఫలకఖాతమ్.

Semilunar N : అర్ధచన్ద్రఛిద్రమ్.

Sigmoid N : కుణ్డలికాకూపః. వ్యా:- అర్ధచన్ద్రాకారఊర్ధ్వధరా. తె. అర్ధచన్ద్రాకారఖాతము.

Sphenopalatine N : తాలుజతూకంఖాతమ్,

Supraorbital N కుణ్డోత్తరఛిద్రమ్

Suprascapular N : అంసశిరః కోటరమ్.

Suprasternal N : కణ్ఠకూపకః. వ్యా:- గ్రీవామూలమ్, జత్రుమూలమ్. తె. నాముగుంట.

Thyroid N : అవటుఖాతమ్.

Vertebral N . పృష్ఠఛిద్రమ్.

Notochord : the primitive back bone : పృష్ఠలగుడః, ప్రాథమికపృష్ఠవంశః.

Nucha - see nape.

Nuchal : ఘాటాసమ్బన్ధీ, ఘాటేయ, మన్యా.

Ligamentum N - see Ligament.

Median N. line : ఘాటామధ్యరేఖా.

Planum N · ఘాటేయాబ్జాణా.

Nuclear : belonging to the nucleus : అష్ఠీయః, కేన్ద్రికీయః, కేన్ద్రియ.

Nuclea : కన్దికా, కేన్ద్రికమ్.

Double N. of fifth nerve ;

పఞ్చమనాడీమూలచతుష్టయమ్.

N. of sixth nerve : షష్ఠనాడీకన్దికా.

N. of seventh nerve : వక్త్రనాడీకన్దికా.

N. of eighth nerve : శ్రుతినాడీకన్దికా.

Nucleoli: కేన్ద్రికమ్, లఘునూక్లియః. తె. జీవాణువు. వి. ఇది గుండ్రని బంతివలె నుండును. వలలో చిక్కుకొని ఒకటి రెండువరకు వుండును.

Psudo N : మిథ్యాలఘునూక్లియః.

Nucleolus : a small granual in the interior of the nucleus. (1) కదష్టిః. వ్యా:- అష్ట్యన్తర్గతం, తథోఽపి సూక్ష్మతరం నూక్లియమ్. (2) అష్టేర్బలాష్టేశ్చాన్తర్భాగే ఏకోఽనేకో వా ఽతి సూక్ష్మసూచ్యగ్రపాత సదృశో బిన్దుః (3) అష్టిజాలకాన్తర సంలగ్నః కోఽప్యణుతరో వృత్త గోళః. సప్రాయ ఏకోఽనేకో వా భవతి. నూక్లియకః, బిన్దుకః, లఘునూక్లియకః, సూక్ష్మబీజకమ్. తె. అంతర్జీవ స్థానము. జీవస్థాన గర్భము.

Germinal spot. లఘుకోశకేన్ద్రః.

Nucleoplasm : కేన్ద్రిక ద్రవ్యమ్. జీవాణురసః. తె. వి. ఇది జీవాణువు నందుండును.

Nucleus : a centre of a cell, the essential part of a typical cell and the controlling centre of its activity. (1) అష్టిః. వ్యా:- (క) కలకాన్తర్గతం సూక్ష్మతరం వస్తు. (ఖ) కలకాన్తర్గతః గ్రోథబలాసేనావృతః సూక్ష్మగుళికాఽకృతి రణ్డాఽకృతిర్వా విగ్రహః. సప్రాయేణ వ్యక్తయా కయాఽపి కలయాఽఽవృతో భవతి. (2) ఆధారబిన్దుః, కన్దికా, కేన్ద్రః, కేన్ద్రికమ్, కేన్ద్రకణికా, కోశకేన్ద్రః, గర్భః, జీవపరమాణుః, నవక్రియః, నాభికః, నూక్లియమ్, బీజమ్, బీజకమ్, మేదోబీజకమ్. తె. ఆద్య జీవకణస్థానము, కేంద్రకము, జీవాణువు. (3) కణమధ్య సాన్ద్రబిన్దు, పదార్థ కేన్ద్రికమ్. తె. కణమధ్య జీవబిందువు. వి. ఇది చిక్కని చుక్క. జీవకణ విభాగము నకును, తద్ద్వారా అంగాభివృద్ధికిని తోడ్పడును. అణుకేంద్రకము. వి. ఇచటి జీవపదార్థము మిక్కిలి (దట్టముగా) మందముగా నుండును. కేంద్రమున నిది గుండ్రని బంతివలె నుండును. (4) సంచయాస్పదమ్. సముచ్చయాస్పదమ్. తె. కూడలి, ముఖ్యస్థానము.

Ambiguus Nuc : సన్దిగ్ధార్థకేన్ద్రికమ్.

Amygdaloid Nuc : వాతామకేన్ద్రికమ్.

Caudatus Nuc : సపుచ్ఛకేన్ద్రికమ్.

Claustrum Nuc : పటలకేన్ద్రి

కమ్.

Cuneate Nuc: కోణకన్దికా, కోణితకేన్ద్రికమ్.

Dentate Nuc, Dentatus Nuc: దన్తురకేన్ద్రికమ్.

Gracilis Nuc: కోమల కేన్ద్రికమ్, దణ్డకన్దికా (గ).

Hypoglossal Nuc: జిహ్వాధరీయ కేన్ద్రికమ్.

Lenticular Nuc: స్ఫాటిక కేన్ద్రికమ్.

Nuc. of bone: అస్థికేన్ద్రికమ్.

Olivery Nuc: జైతకేన్ద్రికమ్. లవలీకన్దికా.

Pro Nuc: పురోనవక్రియః, వీర్య పరమాణుః.

Pro Nuc. of female: స్త్రీపురోనవక్రియః, సిద్ధయావతమ్.

Pulposus Nuc: గర్భమాంసకమ్.

Red Nuc: రక్తకేంద్రకమ్.

Ring Nuc: అఙ్గుళీవలయ కేంద్రకమ్.

Segmentation Nuc: కలల బీజమ్ వ్యా:- కలలాన్తర్గతం సూక్ష్మతరం గోళమ్. ప్రథమవిభాజ్య బీజకమ్, బలిషమ్.

Nutrition. (1) అన్నం, పోషణమ్. తె. అన్నము, ఓదనము, తిండి, పోషకాహారము. (2) జీర్ణః. తె. అరుగుట. వి. భుజించిన యాహారము క్రమముగా నములుట మొదలుకొని జీర్ణమగువరకు జరుగు విధానము. (3) బాహ్యప్రాణః. తె. తర్పక, వర్ధక, ధారక, యాపకమగు బాహ్య భావములుగల ప్రాణము. ఈ గుణములు ఆహారమున నుండును. పోషణము, అన్నము వంటబట్టుట.

Nutritious, Nutritive: పుష్టికరః, పౌష్టికః. తె. పుష్టినిచ్చునట్టి, బలకరమైన.

O

Obductor: ప్రాచ్ఛన్నా.

Obelion: ఉపలయః వ్యా:- ఉచ్ఛకస్యపశ్చాత్ స్థితః. తె. శిఖాబిందువు.

Object: అర్థః, ఇన్ద్రియార్థః, విషయః. తె. ఇన్ద్రియ విషయము.

Objects of special senses: sense objects. ఇన్ద్రియార్థాః. తె. ఇంద్రియార్థములు. వి. శబ్ద స్పర్శాది ఇంద్రియ విషయములు.

Oblique: అవనమతా, అవనమవాగ్రమ్, అవాగ్రమ్, కుటిలః, వక్రః. వ్యా:- కించిదవనతా. తె. ఒంగిన, ఒరగిన, మొగ్గు, వంకర. వి. ఐమూలగానున్న.

Oblong: ఉపదీర్ఘః, దీర్ఘచతురస్రః, దీర్ఘాకారః. తె. నిడివి, నిడుపు, వాటుగానున్న, పొడవు. (ఆయతము, దీర్ఘచతురము).

Oblongata - see medulla.

Occipital: pertaining to the back part of the head. శిరః

పృష్ఠకీయః, పశ్చాత్కపాలీయః, పృష్ఠకీయః. తె. పెడతలను చెందిన.

Oc. bone - see bone

Oc. condyle: కపాలకుణ్డలమ్, పృష్ఠకీయకుణ్డలమ్, స్థాలకః.

Oc. crest - see crest.

Oc. planum - see planum.

Oc. plate - see plate.

Oc. point - see point.

Oc. protuberence - see protuberence:

Oc. sinus - see sinus

Occiput: the back part of the head. పశ్చాత్కపాలః, పశ్చిమకపాలః, పృష్ఠః, మస్తక పృష్ఠమ్, శిరఃపృష్ఠమ్. తె. పెడతల, ముచ్చిలిగుంట. వెనుతల, వి. తల వెనుక భాగము.

Ocular: pertaining to the eye. అక్షీయ, చాక్షుషః, నేత్ర, నేత్రీయః. వ్యా:- నేత్రసమ్బన్ధీ. తె. కంటికి చెందిన.

O. margin - see orbit.

Oculomotor: pertaining to eye movements. అక్షిచలనీయః. తె. కంటికదలికను చెందిన.

Oculomotorius: the third cranial nerve - see oculomotor nerve.

Oculus: the eye. నేత్రమ్. తె. కన్ను, నేత్రగోళకమ్. తె. కనుగ్రుడ్డు.

Odontology: the seience of the teeth. దన్తవిజ్ఞానమ్, దన్తశాస్త్రమ్. తె. పళ్ళను సంబంధించిన శాస్త్రము.

Oesophagus: (canal from mouth to stomach) canal from pharynx to the stomach. Gullet: part of alimentary canal between pharynx and stomach. 1. అన్నగతిః, అన్నగలః, అన్ననలికా, అన్ననాళీ(డీ) అన్నపథః, అన్న ప్రణాళీ, అన్నమార్గః, అన్నవహస్రోతః, క్లోమ, గ్రసనికా. వ్యా:- గల గృహాస్యాధస్తాత్ క్లోమనాళః. స్థానమ్:- గలస్యాధోభాగః నిగరణ స్రోతః (2) భక్షమార్గనాళః, హస్తిశుణ్డీ. వ్యా:- గ్రసనికాఽమాశయ యోర్మధ్యే నవాఙ్గుల దీర్ఘస్రోతః, అస్యస్థానమ్:- ఆమాశయోర్ధ్వభాగః (3) గ్రాసనలికా, కణ్ఠనాడీ. తె. గ్రసనిక. మ్రింగుడు. వి. అంగుడునుండి అన్నపాన ద్రవ్యములు కడుపులోనికి పోవుట కేర్పడి యుండు నాళము ఇది "మ్రింగుడు", "పొట్ట" యను అవయవముల మధ్య తొమ్మిది అంగుళముల పొడవు కలిగి యుండును. అన్నవాహిక.

Olfaction: the sense of smell. ఘ్రాణేన్ద్రియః. తె. ఘ్రాణేన్ద్రియము. వి. వాసనలను తెలిసికొను అవయవము.

Olfactoris : నాసిక్య. తె. ముక్కుకు చెందిన

Olfactory : belonging to olfaction. ఆఘ్రాణ, ఆఘ్రాణీయ, ఘ్రాణేన్ద్రియ సమ్బన్ధి. తె. ఘ్రాణేన్ద్రియమునకు చెందిన. ముక్కుకు సంబంధించిన.

O. area . see area.

O. bulb . see bulb.

O. lobe - see lobe.

O. nerve - see nerve.

O. pit - see pit.

O. plate - see plate.

O. region - see region.

O. tract - see tract

Oliva : the olivary body of brain. లవలికా విగ్రహః, పర్తులికా. వ్యా :- ఆకృతిః :- మస్తిష్కపురస్థ జైతఫలాకార భస్మపిణ్డ విశేషః. తె. మెదడు ముందు ఆలివు (సీమబాదము) కాయ ఆకారములో బూడిదవన్నెగల ముద్ద.

Olive జైతమ్, జితఫలమ్. లవలికా విగ్రహః.

Omental bursae : ఉద్బన్ధకీయ భస్త్రికా.

Omentum : (s) ఉద్బన్ధకమ్, ఉద్బన్ధకః. వ్యా :- (1) కేషాఞ్చిత్ కోష్ఠాఙ్గానాంబన్ధనార్థః పరిపున్ద్రవల్లీవిశేషః. (2) పరిణామభేదరూపికలా. (3) తైలవర్తిః, తైలవర్తికా, మేదోధరాకలా, మేదోవర్తిః, వపా, వపావహనమ్. (౪) అన్త్రవేష్టనమ్, అన్త్రాప్లావకమ్, మేదోధరా. తె. అన్త్రవేష్టనము, ఉద్బన్ధకము, క్రొవ్వువత్తి, నూనెవత్తి, వప. వి. ఇదికడుపులో నుండు ఒకవిధమైన మడత చమురుతో గూడియుండును. క్రొవ్వును ఆకరించియుండుపొర, బొజ్జయందలి మేదస్సు.

Gastrohepatic O : జాఠర యకృదుద్బన్ధకః, జాఠరయకృద్వపా.

Gastrosplenic O : జాఠరప్లీహికోద్బన్ధకః, జాఠరప్లీహికావపా.

Greater O: బృహద్వపామహోద్బన్ధకః. తె. వి. కడుపులోని మేదోధరాకలాభాగము. ఇది ప్రేవులను కప్పియుండి ఒకొక్కప్పుడు వత్తిగా మారుచుండును.

Lesser O: లఘూద్బన్ధకః, లఘువపా.

Omoplate : the scapula.

Omphalus : the umbilicus.

Onyx : a nail.

Oocyst : కణకంచుకీ, యుగ్మకపుటీ. తె. కణకవచము.

Oocyte : an immature ovum, the original cell of the ovarian egg : యావతమ్. వ్యా:- డిమ్భాణుజనక కోశః.

Primary O . జీవసత్త్వమ్, ప్రాథమిక యావతమ్.

Secondary O : ద్వితీయయౌవతమ్.

Oogenesis : (1) యౌవతావిర్భావః. వ్యా:- యౌవతస్యోత్పత్తి వృద్ధిక్రమః (2)డింబోత్పత్తిః. తె. అండోత్పత్తి.

Oosperm : a fertilized ovum. పూర్ణయౌవతమ్, స్థితీకృతస్త్రీబీజమ్.

Opaque : అస్వచ్ఛమ్. వ్యా. రశ్మ్యనుప్రవేశసహమ్. తె. కిరణాభేద్యమైన, వెలుగుచొరనియ్యని.

Opening : అయనమ్, ద్వారమ్, బిలమ్, ముఖః, స్రోతః. తె. కన్నము, బిలము, బెజ్జము, రంధ్రము, వాకిలి.

Anterior O. of orbits : నేత్రగుహాద్వారమ్ (పురస్తన నేత్ర గుహా ద్వారమ్).

Aortic O : మహాధమనీ ద్వారమ్.

Different openings of mouth. ముఖస్రోతాంసి. తె. వి. నోటిలోపల పలుతెరగులుగా నుండు దారులు, నాళములు, బెజ్జములు.

Internal urethral O : వస్తి ద్వారమ్.

Minute openings : అపనాని. వ్యా :- సూక్ష్మ స్రోతాంసి. తె మిక్కిలి సన్ననాళములు, బెజ్జములు.

Oesophageal O : గ్రాసనళికా ద్వారమ్.

O. of the pulmonary artery : పుప్పుసధమనీ ద్వారమ్.

Openings of the body : శరీర స్రోతాంసి. తె.వి. శరీరము వెలుపలికి తెరచుకొనియుండు నాళములు, బెజ్జములు.

Openings of sweat glands : స్వేదవహస్రోతాంసి. తె. చెమట బెజ్జములు.

O. of pulmonary vein : పుప్పుస సిరాద్వారమ్.

O. of vagina : భగద్వారమ్.

O. of vena cava : అధరమహాసిరాద్వారమ్. ఉత్తర మహాసిరా ద్వారమ్.

Posterior O. of the orbit : నేత్రగుహాద్వారమ్, పశ్చిమనేత్ర గుహా ద్వారమ్.

Operculum : a lid. ఉపరికులమ్, ఉపరికులా, వర్త్మ. తె. తెప్ప, కప్పు.

Ophryon : అగ్రకోటిః.

Opisthian : పశ్చిమ మూలకోటిర్వాబిన్దుః.

Optic : pertaining to vision or eye. దార్శన, దృష్టి, నేత్రీయ. తె, చూపును చెందిన, కంటికి సంబంధించిన.

O. axis - see axis.

O. bulb - see bulb.

O. canal : దార్శననాళిః.

O. chiasm : దార్శన స్వస్తికమ్.

O commissure, O. chiasm.

O. cup : అక్షిచషకమ్, దార్శన చషకమ్.

O. disc - see disc.

O. foramen - see foramen

O. nerve - see nerve.

O. papilla - see papilla.

O. stalk - see stalk.

O. tract - see tract.

O. vesicle - see vesicle.

Para O. hypothalmia : పర్యఙ్కాధరాక్షీయభాగః.

Oral : belonging to the mouth. ముఖ్య, ముఖ్యా. వ్యా:- ముఖసంబంధీ, వక్త్రీయ. తె. నోటికి సంబంధించిన.

O. arch - see arch.

O. cavity - see cavity.

O. plate - see plate.

Orbicular : circular, spheric. చాక్రికః, చాక్రేయః, వర్తులః, తె. గుండ్రని, గోళాకారముగల.

O. bone : వర్తులాస్థి.

O. ligament - see ligament

Orbicularis - see muscle.

Orbit. కుణ్డః, కోటరః, గర్తః, వలయః వ్యా:- విస్తీర్ణముఖానివిలాన్యేవ తె గుంట. చక్రము, పళ్లము, మండలము.

Orbit : the bony cavity for the eyeball. నేత్రగుహా.

Infra Or : కనుగ్రుడ్డు చుట్టునున్న ఎముక.

O. of the eye : అక్షికుణ్డః. తె. కనుగుంట వి. కనుగ్రుడ్డుంచుపళ్లము.

Supra O : భ్రూప్రదేశః.

Orbital : pertaining to the orbit. అక్షికుణ్డీయ, లలాటఖణ్డః.

Or. axis - see axis.

Or. cavity - see cavity.

Or. condyle : పృష్ఠకీయకుణ్డః.

Or. fissure - see I issure

Superior O. ramus branch : అక్షికుణ్డోత్తరశాఖా.

Orbits : నేత్రకోటరే, నేత్రగుహే, వ్యా :- ధుస్తూరపుష్పసదృశాయతనేకోటరే నాసా ముభయతః స్థితేనేత్రగోలకధరే. తె. కంటిలొత్తలు. కనుగుంటలు వి. ముక్కుకిరువైపుల కనుగ్రుడ్డును ఇముడ్చుకొని ఉమ్మెత్తపువ్వువలె విశాలముగనుండు గుంటలు.

Floor of the O : నేత్రగుహాభూమిః.

O. of the eye : అక్షికూటే (ద్వే).

Roof of the O. నేత్రగుహాఛదిః.

Orchis : the testicle.

Organ : any part of the body with a special function. అఙ్గమ్, అవయవః, ఉపకరణమ్, ఇన్ద్రియమ్, యన్త్రమ్, హృషీకమ్. వ్యా:- 1. బాహ్యాభ్యన్తరం వాదేహస్థిత్యనుకూలం కిమపి విశిష్ట కర్మకారి అఙ్గమ్వా యన్త్రమ్. 2. హృషీకమ్. వ్యా:- విలక్షణదేహాంశ భూతానాం

ప్రత్యేకతో హృషీకమితి సంజ్ఞా. తె. అంగము, అవయవము, ఇంద్రియము. వి. విశిష్ట క్రియల నెరవేర్చు బాహ్యాభ్యంతర శరీరావయవము లేక యంత్రము. ఉదా:- కాలు, చేయి, కన్ను, ముక్కు, హృదయము, వస్తి మొదలగునవి.

Organs అఙ్గాని. తె. అవయవములు.

Accessory Or : ఉపాఙ్గమ్.

Assimilative Or - see digestive Or.

Chromaffin Or . క్రమస్ఫీ స హృషీకమ్.

Circulatory Or · పరివహన యన్త్రమ్, పరిసంచరణావయవః. తె ప్రసరణావయవము.

Digestive Or : అన్నపచనయన్త్రమ్, పాచకాంగాని. తె. జీర్ణావయవములు.

End Or : అన్త్యాఙ్గమ్, అన్త్యావయవః.

Essential Ors. of the life : ప్రాణాయతనాని. తె. మర్మములు. వి ప్రాణము లుండుతావులు.

Excretory Ors : ఉత్సర్గాఙ్గాని, మలాయతనాని, విసర్జనాంగాని. తె మలవిసర్జకావయవములు. వి. ఇవి రక్తమందలి మలినములను, ఇతర శరీర మలములను గ్రహించి బయటికి నెట్టివేయును. ఉదా.- పోషకభాగములు కణజాలములందు దహనమగునప్పుడు ఉత్పత్తియగు కార్బన్ డైయాక్సైడు, యూరియా, నీరు, ఖనిజలవణములు మొదలగునవి మలినాంశములు.

External generative Ors. in the female : as are vulva, vagina and clitoris. స్త్రీ బాహ్యోపస్థాఙ్గాని యథా, బాహ్యయోనిః, అపత్యపథః, భగశిశ్నకా చ.

External gcnerative Ors. in the male : as are the penis and testes : పురుష బాహ్యోపస్థాఙ్గాని. యథా, మేహనమ్, వృషణౌ చ.

External genital Ors, External sexual Ors : బాహ్యగుహ్యాఙ్గాని, బాహ్యోపస్థాంగాని. తె. బయటి జననేంద్రియములు, వెలి మర్మావయవములు.

External Ors : బహిరిన్ద్రియాణి.

Fmale genital Ors - see external and internal female generative organs.

Functioning Ors : (1) కరణాని, కర్మేన్ద్రియాణి. తె. వి. పనుల నెరవేర్చుటకు వలయు సాధనావయవములు. ఉదా:- వాక్పాణ్యాదులు. ఇవి కర్మేంద్రియములు. (2) బాహ్యకరణాయతనాని. (సు. ఉ.) వ్యా :- కర్మేన్ద్రియాణి.

Genital Or : ఉపస్థం, ఉపస్థః,

ఉపస్థేన్ద్రియమ్, గుహ్యదేశః, గుహ్యప్రదేశః గుహ్యాఙ్గమ్, జననాఙ్గమ్, ప్రజననమ్, ప్రజననయన్త్రమ్ తె. జననేంద్రియము(లు). వి. స్త్రీపురుష మర్మావయవము(లు).

Genito urinary Ors శుక్లమూత్రనాడ్యః. శుక్లమూత్రావయవాః, గుహ్యమూత్రాంగాని. తె. ప్రజనన మూత్రావయవములు. శుక్లమూత్ర నాళములు.

Group of female genital Ors. or menstrual system - see internal generative Ors. in the female.

Group of male genital Ors_ see internal generative Ors. in the male.

Group of Ors : which contain something. ఆధారాః, ఆశయాః, తన్త్రాణి, స్థానాని. తె ఆధారములు, ఆశయములు, తన్త్రములు, స్థానములు. వి. ఇవి శరీరమున గల ప్రత్యేకావయవ సమూహములు. దోషమలాముల కాశ్రయములు.

Intellectual Ors : జ్ఞానేన్ద్రియాణి, ధీన్ద్రియాణి. తె. జ్ఞానేన్ద్రియములు. బుద్ధీంద్రియములు. ఉదా:- మనస్సు, బుద్ధి మొదలగునవి.

Internal Ors : కోష్ఠాఙ్గాని. తె. కోష్ఠాఙ్గములు.

Internal Ors : organs of the intellect. అన్తరిన్ద్రియాణి. ధీన్ద్రియాణి. తె. జ్ఞానేంద్రియములు.

Internal generative Ors. in the female : as the uterus, Uterine tubes and ovaries. యథా గర్భాశయః, ఆర్తవవహనాడ్యౌ, (రజోనాడ్యౌ) బీజకోశౌ. ఏతాని స్త్రీణా మన్తోపస్థాఙ్గాని తె. వి. గర్భాశయాది లోని అవయవములు. ఇవి సంతానోత్పాదనమునకు సాధనములు.

Internal generative Ors. in the male : as the prostate, differential ducts and seminal vesicles. యథా-పౌరుష గ్రన్థిః, వివిధనాళ్యః, రేతఃస్థానమ్, శుక్లనాడీ. ఏతాని పురుషస్యాభ్యన్తరోపస్థాంగాని.

Internal genital Ors, Internal sexual Ors : అభ్యన్తర గుహ్యాంగాని.

Male genital Ors - see external and internal male generative Organs.

Minute Ors: సూక్ష్మాంగాని. తె. మిక్కిలి చిన్న అవయవములు, శరీరమునగల మిక్కిలి చిన్న నిర్మాణములు.

Motor Ors : కర్మేన్ద్రియాణి. తె. కర్మేంద్రియములు.

Ors. of action - see functioning Ors.

Ors. of the body : జీవావయవాః, యన్త్రాణి, శరీరావయవాః. తె. వివిధ శరీరావయవములు.

Ors. of cognition, Cognitive Ors : జ్ఞానేన్ద్రియాణి.

Ors. of conation, Conative Ors : కర్మేన్ద్రియాణి.

Or. of corti : వల్గ్వ్యఙ్గమ్.

Or. of excretion : పాయుః. తె. గుదము, ముడ్డి.

Or. of generation, generative Or : ఉపస్థః, యోనిః. తె. జననేంద్రియము.

Or. of hearing : ear. శ్రవణమ్, శ్రోత్రమ్, శ్రోత్రేన్ద్రియమ్. తె. చెవి. వి. ధ్వనులను గ్రహించు అవయవము.

Or. of Jacobson : ప్రాథమిక సైరనాసిక్యహ్రాషీకమ్.

Ors. of perception : జ్ఞానేన్ద్రియాణి. తె. చక్షురాది ఇంద్రియములు. ఇవి శబ్దాది విషయములను గ్రహించును.

Or. of prehention : గ్రహణేంద్రియమ్.

Or. of sensation : అవభాసినీ త్వక్, స్పర్శనేన్ద్రియమ్. తె. చర్మము. వి. చర్మపు మొదటి లేక పైపొర. ఇది తాకుడు (స్పర్శము)ను తెలిసికొనుట కుపయోగపడును.

Or. of sight : eye, చక్షుః, దర్శనమ్, దర్శనేన్ద్రియమ్, దృక్, దృగిన్ద్రియమ్. తె. కన్ను. వి. రూపమును గ్రహించును. చూచు అవయవము.

Or. of smell : nose. ఘ్రాణమ్, ఘ్రాణేన్ద్రియమ్, నాసా. తె. ముక్కు. వి. వాసనలను తెలుపు అవయవము.

Or. of tactile: స్పర్శనేంద్రియమ్.

Or of taste : tongue. జిహ్వా, రసనమ్, రసనా, రసనేన్ద్రియమ్. తె. నాలుక. వి. తీపి, పులుపు మున్నగు రుచులను (చవుల) తెలుపు అవయవము.

Or of touch : skin. త్వక్, త్వగిన్ద్రియమ్, స్పర్శనమ్. తె. చర్మము, తోలు. వి. చల్లదనము, వేడిమి, గట్టిదనము, మెత్తదనము మొదలగు తాకుడు (స్పర్శ) లను తెలుపు అవయవము. స్పర్శనేంద్రియము.

Or. of vision : చక్షుః, చక్షురిన్ద్రియమ్, దృగిన్ద్రియమ్, నేత్రమ్. తె. కన్ను. వి. నలుపు, తెలుపు మున్నగు వన్నెలను, పొడవు, వంకర మొదలగు ఉనికిని (రూపములను) తెలియజేయు అవయవము.

Or. of voice : speech. larynx : కణ్ఠః, వదనం, వాక్, వాగిన్ద్రియమ్. తె. గొంతు, నోరు. వి. ఇది వివిధధ్వనులను వెలువరించు అవయవము.

Organs : అఙ్గాని, అవయవాః,

యన్త్రాణి, హృషీకాని. తె. అంగములు, అవయవములు. వి. శరీరమున గల పలు తెరగుల అవయవములు.

Pain end Or : వేదనాన్త్యాఙ్గమ్.

Reproductive Ors:the organs of begetting young. ప్రత్యుత్పాదకాఙ్గాని, సన్తానోత్పాదకావయవాః. తె.జననేంద్రియములు, బిడ్డల నుత్పత్తిజేయు స్త్రీ పురుష గుహ్యాంగములు, సంతానోత్పాద కాంగములు

Respiratory Ors : శ్వసనాఙ్గాని. తె. శ్వాసకోశాదులు, శ్వాసావయవములు.

Secreting Or, Secretory Or : నిష్యన్దిని, నిసర్జని, స్రావకగ్రన్థిః.

Sens. Ors - see sensory Ors.

Sensitive Ors : ఇన్ద్రియస్థానాని.

Sensory Ors : (1) ఇన్ద్రియాధిష్ఠానాని, జ్ఞానేన్ద్రియాణి, ధీన్ద్రియాణి, బుద్ధీన్ద్రియాణి. తె. శ్రోత్రాది జ్ఞానేంద్రియములు. (2) Organs of the intellect as mind, or thought, apprehention, individuality or sense of self feeling. అభ్యన్తర కరణాయతనాని యథా - మనోబుద్ధ్యహంకారచిత్తస్థానాని - అహఙ్కార చతుష్టయమితి సముచ్చయార్థః. తె. అహంకార చతుష్టయము.

Small Ors : ఉపాఙ్గాని. తె. వి. వ్రేళ్ళు మొదలగు చిన్న అవయవములు.

Special Or : హృషీకమ్.

Special sensory Ors : ఇన్ద్రియాధిష్ఠానాని, ఇన్ద్రియాయతనాని. తె. ఇంద్రియములుండు తావులు.

Urinary Or : మూత్రనాడీ, మూత్రాఙ్గమ్. తె. మూత్రనాళము. వి. మూత్రమునకు సంబంధించిన అవయవము.

Urogenital Ors : మూత్ర శుక్ల నాడ్యాద్యవయవాః, వస్త్యుపస్థీయాఙ్గాని.

Vemoronasal Or. of Jacobson . సైరనాసిక్య హృషీకమ్.

Vital Ors : మర్మకోశాః. మర్మాణి. తె. మర్మములు, వాతనాడులు, వాతస్థానములు. వి. ప్రాణములుండు తావులు.

Organic : pertaining to organs: ఆఙ్గిక, ఐన్ద్రియక, ఇన్ద్రియ, కాయిక, జీవజన్య, జీవిజ, జైవ, సేన్ద్రియ. తె.ఆంగికము, ఇంద్రియమునకు చెందిన, కాయికము, జీవజన్యము, శరీరావయవమునకు చెందిన.

Or. matter - see matter.

Organism : a living organized being (1) అఙ్గీ, జీవీ, జన్తు, ప్రాణీ, శరీరీ. వ్యా :- రచిత శరీరీ వా సృష్టశరీరీ, రచితాఙ్గ ప్రత్యఙ్గవాన్ శరీరీ వా సృష్టాఙ్గ ప్రత్యఙ్గవాన్ శరీరీ. తె. జీవి, ప్రాణి. వి. అంగక్రమము

గల సజీవనిర్మాణము, శరీరము. (2) శరీరం. (చ. శా. 6. అ. 4.)

Micro Org : ప్రతనుజీవి, సూక్ష్మజీవి.

Multicellular Org : composed of many cells. బహుకణజీవి. తె. బహుకణజీవరాశి.

Unicellular Org : having but one cell. తె. ఏకకణజీవి.

Organography : అఙ్గనిరుక్తిః, అవయవ వర్ణనమ్, సముద్దిష్ట శరీరాఙ్గమ్. తె. అవయవవర్ణనము.

Organology : the science of Organs (1) అఙ్గవిజ్ఞానమ్, ఇన్ద్రియవిజ్ఞానమ్, శరీరాఙ్గశాస్త్రమ్. తె. శరీరావయవ విజ్ఞానమ్. (2) ఆఙ్గిక విజ్ఞానమ్, యన్త్రశాస్త్రమ్.

Orifice : a mouth or an entrance. ద్వారమ్, ముఖమ్, రన్ధ్రమ్, సుషిరమ్. తె. కన్నము, ద్వారము, బెజ్జము, రంధ్రము. వి. లోనుండి బయటికిని, బయటినుండి లోపలికిని ఏదైన వస్తువు వచ్చుటకు, పోవుట కేర్పడియుండు రంధ్రము.

Anal Ori : గుదద్వారమ్, గుదరన్ధ్రమ్. మలద్వారమ్. తె. ముడ్డి.

Cardiac Ori : ఆమాశయ ద్వారమ్. తె. అన్నపానద్రవ్యములు ఆమాశయమున ప్రవేశించుట కేర్పడిన మొదటిద్వారము, హార్దిక ద్వారము.

Excrctory Ori : మలవిసర్జని ద్వారమ్, మలాయనమ్.

External Ori : బహిర్మార్గః, బహిర్ముఖస్రోతః. బాహ్యరన్ధ్రమ్. తె. బయటిరంధ్రములు, వెలిరంధ్రములు. వి. ఇవి బయటికి గుపడుచుండును. వీనిగుండా లోని మలాదులు బయటికి వెడలుచుండును.

External Ori. of urethra : బాహ్యప్రసేక ద్వారమ్, మూత్ర ద్వారమ్, మేఢ్రద్వారమ్, మేఢ్ర రన్ధ్రమ్. తె. మూత్రద్వారము, మూత్ర నాళము. వి. ఉచ్చ బయటికి వెడలు బెజ్జము.

Hymenal Ori : భగబహిర్ద్వారమ్. తె. యోని బయటి ద్వారము.

Ileocolic Ori : పక్వాశయ ద్వారమ్, పాట్టలిక ద్వారమ్. తె. వి. చిన్నప్రేవును పెద్దప్రేవుతో కలుపు ద్వారము.

Internal Ori. ఆన్తరాస్యమ్.

Internal Ori. of urethra : ఆన్తర ప్రసేక ద్వారమ్, వస్తిద్వారమ్.

Internal urethral Ori : వస్తి ముఖమ్. తె. వి. ఉచ్చతిత్తి లోపలి ద్వారము.

Laryngeal Ori : కణ్ఠద్వారమ్.

Oral Ori : ముఖద్వారమ్, ముఖ రన్ధ్రమ్. తె. నోరు.

Ori. of pharyngo tympanic tube : శ్రోత్రపటహాగళీయరన్ధ్రమ్, ఘ్రాణరన్ధ్రమ్.

Ori of ureters : గవినిద్వారమ్
Pyloric Ori : గ్రహణీ ద్వారమ్, నాభిద్వారమ్, ముద్రికా ద్వారమ్.
Superior Ori : ఊర్ధ్వరన్ధ్రమ్.
Upper Ori. of the stomach : ఆమాశయోర్ధ్వరన్ధ్రమ్.
Urethral Ori. మూత్రరన్ధ్రమ్.
Vaginal Ori : గర్భవర్త్మరన్ధ్రమ్, భగద్వారమ్, మనోభవాగారముఖమ్, యోనిద్వారమ్, రజోమార్గః. తె. యోనిరంధ్రము, భగరంధ్రము, స్త్రీ మర్మావయవ రంధ్రము, జననమార్గ రంధ్రము. వి. ఋతురక్తము వెడలు దారి.

Origin : ఉదయః, జన్మ, ప్రభవః, మూలమ్. తె. (1) పుట్టుక, మూలము, మొదలు. (2) ఆరంభము, ఉత్పత్తి స్థానము.
Or. of the muscle: పేశీమూలమ్

Orinasal : pertaining to the nose and mouth. ఆస్యనాసీయః, ఘ్రాణాననీయః, ముఖనాసిక్యః, ముఖనాసీయః. తె నోరు ముక్కులకు చెందిన.

Orogenital : ముఖోపస్థీయ.

Oronasal - see Orinasal.

Oropharynx : ముఖగలౌ, గలభాగః. వ్యా :- స్థానమ్ - కోమలతాల్వోరధస్తాత్. తె.నోరు, గొంతు, గొంతు భాగము.

Os: a mouth. ఛిద్రమ్, ద్వారమ్, ముఖమ్, రన్ధ్రమ్. తె. ద్వారము, బెజ్జము, రంధ్రము, వాకిలి.
External Os. of the uterus: పూర్ణచంద్రప్రనాడికా. (భావప్రకాశః ఉపదంశరోగః) తె.గర్భాశయముఖము. వి. వి స్తరించినప్పుడు చూపులకు పూర్ణచంద్రునివలె నుండును.
External Os : గర్భబహిర్ద్వారమ్, బాహ్యగర్భఛిద్రమ్. తె. గర్భాశయము వెలుపలి రంధ్రము the opening of the cervix into the vagina. తె. వి. యోనిమార్గము లోనికివుండు గ్రీవారంధ్రము. గర్భాశయ బాహ్యముఖము. ఈ ఛిద్రము గర్భాశయమునకు ద్వార రూపముగ నుండి ఎల్లప్పుడు ముడు మకొని సంకోచించి యే యుండును. కాని ఆర్తవ (ఋతు) కాలమున గర్భాధానము కొరకు పదునారుదినములవరకు కొద్దిగ వికసించి యుండి తరువాత ముడుచుకొని పోవుచుండును.
Internal Os : the internal orifice of the uterus : అన్తరాస్యం, అభ్యన్తరంగర్భఛిద్రమ్, అభ్యన్తరద్వారమ్. తె. వి. గర్భాశయము లోపలి రంధ్రము.
Internal Os. of the uterus : గర్భాశయాన్తర్ముఖమ్. తె.వి. గర్భాశయము క్రిందిభాగము. ఇది గర్భగ్రీవతో కలియుచోటు. ఇచట రంధ్రము గుండ్రముగనుండి "గర్భా

శయా న్తర్ముఖ" మని పిలువఁబడును. the opening of the cervix into the uterine cavity. గర్భ గుహాలోనికి వుండు గర్భ గ్రీవా రంధ్రము.

O. externum: the external opening of the uterus. గర్భాశయ బాహ్యముఖమ్, గర్భబాహ్య ఛిద్రమ్, వ్యా:-గర్భాశయ గ్రీవాయాః బాహ్యముఖంవా అధోముఖమ్. తె. గర్భాశయము వెలుపలిదారి.

O. internum: the internal orifice of the uterus. గర్భాశయాన్తర్ముఖమ్. వ్యా :- గర్భాశయ గ్రీవాయా అన్తర్ముఖమ్ వాఊర్ధ్వ ముఖమ్. see internal Os.

O. uteri: the mouth of the uterus. గర్భాశయముఖమ్.

O. uteri externum: అపరా ముఖమ్, గర్భాశయ ద్వారమ్, గర్భాశయముఖమ్. (బాహ్య రంధ్రమ్) రక్తపథః. తె. వి. గర్భాశయమునకుగల బయటి రంధ్రము.

O. uteri internum - see internal Os.

Os : a bone : అస్థి. తె. ఎముక.

Os calcis · the heel bone - sec caleaneum bone,

O. coxae-the innominate bone.

O. femoris-see femoris.

O hamatum-see unciform bone.

O.humeri-see humcrusbone.

O. innominatum, the innominate bone. శ్రోణి ఫలకమ్. బృహదస్థిఫలకమ్. వ్యా.- కపాల భూయిష్ఠమ్. త్రికనితమ్బ సన్ధిధారణమ్. Hip bone.

O. planum. నేత్రాన్తపీఠః (సమ తలమ్)

O. pubis : the pubis - see bone.

O. unguis - the lacrimal bone

Osmosis : రసాకర్షణః.

Ossa : bones. అస్థీని, తె. ఎముకలు.

Ossein : animal matter of bone. ఓసీనమ్ వ్యా :- అస్థిసఙ్ఘటక వసా, అస్థీయమ్, వసామయ అస్థి నిర్మాణ ముఖ్యవస్తు.

Osseous · bony. అస్థి, అస్థిమయః. resembling bone. అస్థ్యనుకారి, అస్థిసదృశః, తె. ఎముకమయము, ఎముకనుబోలియుండుట.

Fibro O. తన్త్వస్థిమయః.

O. spiral lamina : అస్థిమయ పరివేష్టిపత్రకమ్.

O. Vertebral column : అస్థి మయ పృష్ఠవంశః.

Ossicles: the small bones of the ear. క్షుద్రకర్ణాస్థీని, క్షుద్రాస్థీని.

Ossification: The formation of bone. అస్థిభవనమ్, అస్థిపరిణామః, అస్థీకరణమ్. తె. ఎముక నిర్మాణము, ఎముక పుట్టుక.

Center of O. అస్థీకరణ కేంద్రమ్.

Ostein – see Ossein.

Osteo: అస్థి, ఆస్థీయ. తె. ఎముక, ఎముకకు చెందిన.

Osteoblast: a germinal cell of bone, a bone-forming cell అస్థిబలిష్ఠః. వ్యా:- సికతామయ గర్భకసఞ్చయవాన్ మృదుపటలః.

Osteocyte: a bone cell. అస్థికణః, అస్థికోశః, అస్థిశలకమ్ తె. ఎముకకణము.

Osteogen: a soft substance from which bone is developed. అస్థిజనకః, అస్థ్యుత్పాదకః. వ్యా:- కిఞ్చిన్మృదువస్తు యస్మాత్ అస్థి జాయతే వర్ధతేచ తె. ఎముకపుట్టి పెరుగుటకు కారణమైన మెత్తని ముఖ్యవస్తువు.

Osteology: అస్థివిజ్ఞానమ్, అస్థివిద్యా, అస్థివ్యాకరణమ్, అస్థిసంస్థానమ్, అస్థిస్కన్ధః. తె. ఎముకకు సంబంధించిన విజ్ఞానము, శాస్త్రము.

Osteomyelum: the maraow of bone. మజ్జా. తె. మూలుగ. వి. ఎముకలలో రక్తముతోగూడియుండు క్రొవ్వు.

Osteoplaque: a layer of bone. అస్థిశిలా. తె. ఎముకపొర.

Ostium: the opening or mouth of any tubular passage ముఖమ్, రంధ్రము. తె. బెజ్జము, రంధ్రము.

Os. abdominale: గర్భాశయనాడీ బాహ్యముఖమ్.

Os. internum: గర్భాశయనాడీ ఆభ్యన్తరముఖమ్.

Os. pharyngeum: గ్రసనికా రంధ్రమ్, సప్తపథముఖమ్.

Os. prinum (of heart): ప్రథమాస్యమ్. (రంధ్రమ్)

Os. secundum: ఆవృత్తరంధ్రమ్.

Os. tympanicum: పటహముఖమ్, శ్రవణపుటరంధ్రమ్.

Os. vaginae: the external orifice of the vagina. బహిర్యోని రంధ్రమ్, యోనిబహిర్ముఖమ్.

Otocyst: శ్రోత్రకోశః.

Otology: కర్ణవిజ్ఞానమ్, కర్ణవ్యాకరణమ్, కర్ణశాస్త్రమ్, శ్రోత్రవిజ్ఞానమ్, శ్రోత్రవ్యాకరణమ్, శ్రోత్రస్కన్ధః. తె. చెవికి సంబంధించిన శాస్త్రము, విజ్ఞానము.

Ourology: మూత్రవిజ్ఞానమ్.

Outlet: బహిర్ముఖస్రోతః. తె. వెలి రంధ్రము, వెలిద్వారము. వి. శరీర

మున బయటికి నోరువలె తెరచుకొని యుండు గొట్టము, నాళము.

Ou. of bladder : మూత్రాశయ ద్వారమ్, వస్తిద్వారమ్, వస్తిముఖమ్. తె. ఉచ్చతిత్తి బెజ్జము, రంధ్రము.

Ou. of the body . శరీర బహిర్ముఖ స్రోతాంసి. తె. బయటి శరీర రంధ్రములు, బయటి శరీర నాళ ద్వారములు.

Ou. of the pelvis: (1) గుదాస్థివివరమ్. తె. చట్టఎముక బెజ్జము, ముడ్డిపూస మధ్యద్వారము, శ్రోణిఫలక నిర్గమ ద్వారము. (2) వస్తిద్వారమ్, శ్రోణిగుహా ప్రవేశనిర్గమద్వారమ్. తె. ఉచ్చతిత్తిద్వారము.

Pelvic Ou: శ్రోణిప్రసవద్వారమ్.

Ova : (pl. of ovum) the female reproductive cells. ఓవాః, ఓవాని, యౌవతాని, స్త్రీ బీజాని, ప్రత్యుత్పాదకస్త్రీబీజాని. వ్యా :- శరీరోత్పాదక స్త్రీబీజాని. తె. శరీరమును ఉత్పత్తిజేయు స్త్రీబీజములు.

Decent of O : ఉర్వరావరోహః.

Fertilized O : కలలాః, పూర్ణయౌవతాని.

Matured O: సిద్ధయౌవతాని.

Primordial O : ప్రాథమికబీజశలకాని. తె. తొలిబీజకణములు. వి. అండముల ఆదిరూపము.

Oval : egg-shaped. అణ్డాకారః, ఆవృత్తః. వ్యా:- పక్షి అణ్డాకృతిః. తె. గ్రుడ్డుఆకారముగల.

O. bundle . అవృత్తవృన్దః.

Ovarian . pertaining to the ovaries : ఆర్తవకోశీయ, డిమ్భగ్రంధి, బీజకోశీయ. తె. బీజకోశము లకు చెందిన.

Ov. arteries : ఆర్తవవహాని స్రోతాంసి, ఆర్తవవాహిన్యోధమన్యః. తె. అణ్డాశయధమనులు, ఆర్తవవహధమనులు. వి. గర్భాశయమందలి ఋతురక్తమును నెల కొకసారి స్రవింపజేయు రక్తనాళములు.

Ov. duct - see duct.

Ov. fimbria : బీజకులా.

Ov. follicles : ఉర్వరాస్ఫోలకాని.

Ov. liquor follicule : శుక్లార్తవమ్.

Ovaries. (pl. of ovary) : అణుకోశౌ, అణ్డకోశౌ, ఆర్తవకోశౌ, డిమ్భగ్రంధీ, బీజకోశౌ, బీజాధారా, (దౌ), వృషణౌ. వ్యా:- గర్భాశయస్య పార్శ్వయో ర్గర్భాశయ నాడ్యో, తయోరధస్తాత్ స్త్రీ బీజోత్పాదకౌ బీజకోశౌ. బీజస్రోతోభ్యాం ప్రతిబద్ధే గర్భాశయేన యౌవతోత్పాదకగోళే. తె. అండకోశములు, ఆర్తవకోశములు, బీజకోశములు. వి. ఆకారము:- ఇవి బాదముకాయవలె $1\frac{1}{4}$ పొడవు, 1 వెడల్పు, $\frac{1}{2}$ అంగుళముల దళసరి

కలిగి యుండును. ఇందు శోణిత గ్రుడ్లు పుట్టును. ఇవి అండవాహినులు గానిపోవు నాళములతోను, గర్భాశయములోను బంధింపబడియుండు కోశములు.

Ovary : the generative organ in the female, producing ova. Two small oval bodies situated on either side of the uterus on the posterior surface of the broad ligament. Seed vessel in which ova are formed. అండకోశః, ఆర్తవకోశ , ఉర్వరా, ఓవరీ, డిమ్భగ్రన్థిః, బీజకోశః, స్త్రీ బీజగ్రన్థిః, స్త్రీ బీజోత్పాదకాన్తః ఫలమ్. (సు. శా. 5 అ. 41) స్త్రీ వృషణమ్. తె. అండకోశము, అండాశయము. స్త్రీ బీజగ్రంథి. వి. ఇది స్త్రీ జననేంద్రియములలోని ముఖ్య అవయవము.

Oviducts : follopian tubes, the small tubes on each side of the uterus conveying the ova from the ovaries. ఆర్తవవహాస్రోతసీ, డిమ్భనాళ్యౌ, డిమ్భవాహిన్యౌ, ఫలస్రోతసీ, బీజకుల్యే, బీజవాహిన్యౌ, బీజస్రోతసీ. తె. 1. ఆర్తవవహా స్రోతస్సులు, బీజకుల్యలు, బీజవాహినులు, స్త్రీ బీజములను వహించు నాళములు. వి. ఇవి బీజములను బీజకోశములనుండి గర్భాశయమునకు చేర్చు నాళములు. 2. అండవహా నాళములు, అండవాహినులు. వి. అండములను-గ్రుడ్లను-బీజ కోశముల నుండి గర్భాశయమునకుచేర్చు సన్నని గొట్టములు లేక నాళములు. 3. రజోవహానాళ్యౌ. తె. రజోవహ నాళములు.

Ovisac : బీజపుటకమ్.

Ovocyte - see Oocyte.

Ovotid - see Ovocyte.

Ovular - pertaining to an ovum. యౌవతీయ, యౌవతసమ్బన్ధీ.

Ovulation : డిమ్భక్షరణమ్, బీజోత్సర్గః తె. వి. అండము పక్వమై నిర్గమించుట లేక తప్పిపోవుట.

Ovule : female germ cell. ఓవకః. స్త్రీ బీజాణుః. తె. అండము.

Ovulum - see Ovule.

Ovum : the female reproductive cell, an egg. అణ్డః, అన్తః ఫలమ్, అన్తర్గతం ఫలమ్, అన్తః పుష్పం, ఆర్తవమ్, ఆర్తవబీజమ్, ఆర్తవాణుః, ఓవమ్, ఓవః, డిమ్భః, ఫలమ్, బీజమ్, యౌవతమ్, యౌవతః, రజః, రక్తం, శోణితం, స్త్రీ బీజమ్, స్త్రీ బీజాణుః. తె. అండము. శోణితము.
Fertilized O : (1) కలలః, పూర్వ యౌవతమ్, ఫలదీకృత యౌవతమ్. ప్రాథమిక గర్భబీజమ్. (2) అసు జీవిత రజః కోశః, శుక్రార్తవ కోశః.

తె. వి. శుక్రార్తవములు కలిసిన తరువాత ఏర్పడు కోశము, కలలము, ఫలిత బీజము.

Full term O : పూర్ణగర్భగోళకమ్.

Matured O: ఆధ్యార్తవ ఋతు స్రావమ్, ఆర్తవశోణితమ్, గర్భబీజః. గర్భోపయోగార్తవమ్, బీజమ్, బీజః, బీజరక్తమ్, రజః, సిద్ధయోనవతమ్. తె. గర్భధారణ కుపయోగపడు స్త్రీ బీజము, రజః. తె. రజస్సు. వి. గర్భధారణకు పనికివచ్చు పరిశుద్ధ ఋతురక్తము. ఈ రక్తమందు స్త్రీ బీజములు ఉండును. ఇవి చిన్నకణ రూపముగా నుండి గర్భోత్పత్తికి కారణములుగా నుండును. దీనిని కొందరు "శోణిత" మనిరి.

Oxygen : a colourless, odourless, gasseous element, the supporter of life combustion. 1. అగ్నికాశః, అగ్నిజనకకాశః, అమృతమ్, ఆకాశజః, ఆకాశప్రియూషమ్, ప్రాణః, ప్రాణవాయుః, విష్ణుపదామృతమ్, శరీరాన్తస్సంచారీ (పూరకవాయుః). వ్యా:- శరీరాన్తస్సఞ్చారీవాయుః ప్రాణ ఇతి వైశేషికాః. సవాయుర్ద్వివిధః. ప్రథమః ప్రేరకః, ద్వితీయః పూరకః. శుద్ధవాయుః. తె. ఊపిరి, గాలి, జీవితము, ప్రాణము, ప్రాణవాయువు, విష్ణుపదామృతము, శ్వాస. 2. ఊష్మజని, ఓషజని.

Oxygenation : అమృతీకరణమ్. తె. ఊపిరి పోయుట, బ్రతికించుట.

P

Pabulum : food. ఆహారః, భోజనమ్ తె. ఆహారము.

Pacchionian Glands - see gland.

Palate : the roof of the mouth and floor of the nose. (1) తాలు, తాలుమణ్డలమ్, తాలూషమ్, వక్త్రఛదిః. తె. అంగిలి, అంగుడు. వి. నోటిలో పైకప్పు, పైదౌడ లోపలి భాగము (2) శృంగాటకమ్, శృంగాటః. వ్యా:- నాసాకర్ణస్రోతో౽క్షిజిహ్వాతర్పణీనాం సిరాణాం సన్నిపాతః శృంగాటః (సు. చి. 40 అ. 30 శ్లోకః). తె. అంగుడు. వి. నోరు, ముక్కు, అన్ననాళము, శ్వాసనాడి అను నాలుగు అవయవములకు సంబంధించిన మార్గములు కలియు చోటు.

Bony. P - see hard palate.

Hard P : the bony plate adjacent to the gums. కఠిన తాలు, కాకుదః. తె. వి. ఎముకతో గూడియుండు గట్టితాలు. ఇది చిగుళ్ళతో సంధించియుండును.

Lateral half of the bony P : తాలుకమ్, తాలు.

Middle P : తాలుమధ్యమ్. తె. తాలు నడిమిభాగము.

Primitive P: ప్రాథమిక(ం) తాలు.

Root of the P - see root.

Soft P: the soft posterior part of the palate. కోమలతాలు, తాలుమాంసమ్, మృదుతాలు. తె. మృదుతాలు. వి. తాలు వెనుకనుండు మెత్తని మాంసభాగము.

Spine of the P: see spine.

Two halves of the hard P: తాలుకే, తాలూషకే. తె. కుడి ఎడమతాలు భాగములు. వి. ఇవి ఎముకకు చెంది గట్టిగా నుండును.

Uvular region of the P - see Root of the P.

Palatine: belonging to the palate. తాలవ్య, తాలు. తె. తాలుకు చెందిన.

P. bone - see bone.

P. fossa - see fossa.

P. membrane - see membrane.

P. region - see region.

P. tonsil - see tonsil.

P. velum: తాలుచక్రమ్, పశ్చాత్తాలుచక్రమ్.

Spheno P: స్ఫెనతాలవ్యమ్.

Palatoglossus - see muscles.

Palatopharyngeus-see muscles.

Palingenesis: rebirth. పునర్జన్మ.

Palm: flexor surface of the hand. కరతలః(ం), హస్తతలః (ం). తె. అరచేయి.

Palms: పాణిహృదయే (ద్వి).

Center of the Pa: palm of the hand. పాణితలమ్. వ్యా:- మణిబన్ధాదఙ్గుల్య పర్యన్తో భాగః, పాణిహృదయమ్. హస్తతలమధ్యమ్. వ్యా:- పాణితలమ్. హస్తతలమంగుళీ రహితమాఖ్యాతమ్. (సు.చి. 10.9 వ్యాఖ్యానే). తె. అరచేయి, పాణితలము, వి. మణికట్టుకు, వ్రేళ్ళకు మధ్యనున్న భాగము. ఇది ముడుచుకొనుటకు వీలుగా నుండును.

Hollowed Pa: చులుకః, ప్రసృతిః. తె. చేరెడు.

Hollowed joined. Pa: అఞ్జలిః. తె. దోసిలి.

Palpation: స్పర్శః. తె. తాకుడు.

Palpebra: an eyelid. నేత్రకోశః, నేత్రచ్ఛదః, వర్త్మ. తె. కనురెప్ప. eyelids. వర్త్మనీ (ద్వి). తె. కనురెప్పలు (రెండు),

Palpebral: వర్త్మ, వర్త్మీయ. తె. కనురెప్పలకు చెందిన.

P. cartilage - see cartilage.

P. muscle, the orbicularis palpebrarum M - see muscle, Palpebralis.

Pancreas: a racemose gland in the abdomen. Description :- A tongue

-shaped glandular organ lying below and behind the stomach. Its head is encircled by the duodenum and its tail touches the spleen. It is about 7 inches long and weighs about 3½oz. It secretes pancreatic juice and insulin. The sweet bread. 1. అగ్న్యాశయః, ఆగ్నేయ గ్రన్థిః, కాలీయకమ్, కాలీయమ్, కాలేయకమ్. 2. "క్లోమ" ఇత్యపరే (క) క్లోమస్థానమ్ - క్లోమకాల ఖణ్డాదధస్తాత్ స్థితం దక్షిణపార్శ్వస్థం తిలకం ప్రసిద్ధమ్ (సు ని.9అ. డల్హణః) "గ" ప్లీహాక్షుద్రాన్త్రయో ర్మధ్య మన్నపానాది కర్మణి సహాయభూత మధ్యస్థే క్లోమతచ్చ తిలాభిధమ్. (ఆ వి. (చ) యకృతవత్ కారణాం క్లోమ విజ్ఞేయం పాకకర్మణి ప్లీహ క్షుద్రాన్త్రయో ర్మధ్యమధ్యాస్తే దీర్ఘవర్తి వత్. (ఆ. శా. సం. 39½ P). 3. క్లోమ. ఆకృతిః - (అ) ఆమాశయాత్ పరాటి కాకారోఽగ్న్యాశయః, నాభేర్వామస్థ మజ్జమ్. తె (1) వి. అమాశయము (నుండి) క్రింద "గొడ్డలి" రూపమునుండు అగ్న్యాశయము. బొడ్డుక్రింద ఎడమవైపుకు వ్యాపించియుండు అవయవ విశేషము "క్లోమమని కొందరి మతము" (2) ఇది నాలుకవలె సన్నబుడిపెలుగల అవయవము. అమాశయమునకు క్రింద వెనుకల వ్యాపించియుండును. దీని తల నాభిపురీతకము (గ్రహణి)తో నావృతమై తోక ప్లీహమును తాకి యుండును. పొడవు 7 (ఏడు) అంగుళములు. బరువు 3½ ఔన్సులు. దీనినుండి "అగ్న్యాశయరసము, ఇన్సులిన్" అను రసాయన ద్రవము లూరుచుండును. ఇవి భుజించిన యాహారములు జీర్ణము చేయు శక్తిగలవి. ఈ రసద్రవ్యము అగ్నితో సమాన గుణములు గలది (4) తిలమ్, పాచకాశయః, పిత్తాశయః. తె. అగ్న్యాశయము, పిత్తాశయము, వృక్కకము, స్వాదు పిండము. (5) మధురపూపః. తె. తియ్యరొట్టె (6) హాలీమకమ్:- హృదయతే పరిక్లోమ్నా హాలీమకా త్పార్శ్వాభ్యామ్. యస్మిం మతస్నాభ్యాం ప్లీహకోఽన్యయవనస్తే విహృహామసి" ఇయంఃయుక్ సాయణాచార్యైః ఏవం వ్యాఖ్యాతాయథా! హేయుగ్ణ! తే-తవ, హృదయాత్. హృదయపుణ్డరీకాత్, ఏతత్సంజ్ఞకాత్ సమ్బంధాత్, మాంసపిణ్డ విశేషాత్, పార్శ్వాభ్యాం దక్షిణోత్తరాభ్యాం, మతస్నాభ్యాం, ఉభయపార్శ్వ సమ్బన్ధాభ్యాం, వృక్కాభ్యాం, తత్సమీపస్థ పిత్తాధార పాత్రాభ్యాం వాప్లీహ్నః ఉదరపార్శ్వస్థితత్వాత్, శ్యేనపాత్రాకారాత్, మాంసపిణ్డాత్ యకృతః (వనః). హృదయసమీప

స్థాత్ ఏతత్ సంజ్ఞకాత్ కాల ఖణ్డాత్. (అ. వేద. అను. 3. ద్వి. కాణ్డః).

"అస్యఫలితార్థః" - క్లోమ, హృదయస్యాపస్థం మాంసపిణ్డమ్. లిప్త హలా కారతయా హలీక్ష్ణమితి ఆహితమ్. అయం పిణ్డః ఉభయోః పార్శ్వయోః దక్షిణోత్తరం ప్రసృతః ఉభయపార్శ్వస్థపృక్కామధ్యే వర్తతే. అథవా పిత్తాధారపాత్రయోః రన్తికే తిష్ఠతి. అయంవామస్థశ్యేన పత్రాకారేణ ప్లీహ్నః సంలగ్నః వర్తతే దక్షిణేంయకృతః అధస్థాత్ విద్యతే. తా. వి. అథర్వవేదము, అనువాకము 3. ద్వితీయకాణ్డమున 4. క్లోమః- హృదయమునసమీపమున నాగలివలె నుండు మాంసపిండము. అందు చే నిది హలీక్ష్ణమని చెప్పబడినది. ఈ మాంసముముద్ద ఇరుప్రక్కలందు దక్షిణోత్తరములుగా వ్యాపించి యుండును. అనగా ఇరుప్రక్కలందుండు గురదాల మధ్య నివసించి యుండును లేక పిత్తాధారపాత్రలకు చివర ఉండును. ఇది ఎడమభాగమున శ్యేన పత్రాకారము గ ప్లీహముతోను, కుడిభాగమున యకృత్తుకు క్రిందను సంధింపబడి యున్నది. జీర్ణావయవము క్రింద నిమిడియుండు తేనెతుట్టెవంటి అవయవము. ఇందు భుజించిన యాహారమును జీర్ణము చేయు శక్తిగల ఒక ద్రవ ద్రవ్యముండును. ఈ రసము - ద్రవము - జీర్ణకరములలో నతిముఖ్య మైనది. ఇది అన్నెతో సమానగుణములుగలది.

Pancreatic : relating to pancreas. అగ్న్యాశయ (యీయ).

Accessory P. duct - see duct.

P. duct - see duct.

P. juice - see juice.

Papilla a small nipple-shaped elevation. A pimple or pustule. (1) చూచుకమ్. తె. చనుమొన, చంటిమొన. (2) అఙ్కురకః, పిప్పలీ, పిప్పలాః - (బ. వ.) వ్యా :- సూక్ష్మోన్నత్యాత్మక సదృశాః పిప్పల్యాకారా వా మాంసకీలాదీనాం ప్రరోహాః పిప్పలికా. తె. మాంసపు మొలకలు. వి. చిన్న చనుమొనల వలెగాని, పిప్పళ్ళవలెగాని యుండు సన్నని బుడిపెలు, మాంసాంకురములు, సూక్ష్మాంకురములు.

Fungi form P: శిలీన్ధ్ర పిప్పలిః. (జిహ్వాయామ్). తె. వి. నాలుకపైనుండు సన్నని చిన్నబుడిపెలు, సన్నమొటికలు.

Optic P : దార్శన పిప్పలిః.

Papillary : pertaining to the nipple. అఙ్కురకః, చూచుకః, పిప్పలీయః.

P. body . papillary layer of the skin. పైప్పలత్వక్. వ్యా :-

అధశ్చర్మణః ప్రథమం పటలమ్.

P. Layer : తామ్ర.

P. Muscles : see musculi.

Papillares - see muscle.

Paracele : a lateral ventricle of the brain. పార్శ్వ గోర్ద కోష్ఠకః.

Paradidymis : పరోపాధిః.

Parallel : సమాన్తరః, సదృశః.

Parametrium : the connective tissue around the uterus. గర్భాశయసంయోజకధాతుః. వ్యా : (ధాతుశేషః) అయం యోజకధాతుః గర్భాశయ మావృత్యతిష్ఠతి. తె. వి. గర్భాశయమునలువైపుల నావరించియుండుధాతువు.

Paranephros: a suprarenal capsule. అధివృక్కకోశః.

Parathyroid : ఉపకాకలకమ్, ఉపావటుగ్రన్థిః, పరిఘుల్లికా.

Parencephalon - see the cerebellum.

Parental : పైతృకః.

Parietal · relating to wall. పార్శ్వక, భిత్తిక, భైత్త. వ్యా:- సరసకలాయాః పటలమేకమ్.

Fronto P : లలాటపార్శ్వకా.

P. bones - see bone.

P. plate - see plate.

P. tuberosity - see tuberosity.

P. vein - see vein.

P. wall - see wall.

Parietes: the walls of an organ. (1) దేహప్రాచీరాః. The walls of a cavity (2) కుహరప్రాచీరాః వా గహ్వరప్రాచీరాః. తె. కుహర ప్రాచీరములు.

Paroophoron - see parovarium.

Parotid: (1) Near the ear. కర్ణోపాన్తః తె. చెవిదగ్గర. (2) The parotid gland. కర్ణమూలికాగ్రన్థిః.

P. duct - see duct.

P. gland - see gland.

P. mould - see P. region.

P. region - see region.

Parotis: the parotid gland - see gland.

Parovarium : పరడిమ్భగ్రంథిః, పరోర్వరా.

Pars : a part. అంశః, ఖణ్డః, భాగః.

P. intermedia: మధ్యపత్రికా.

P. media : మధ్యఖణ్డః.

Part : (1) అంశః, ఖణ్డః, దేశః, భాగః. తె. అంశము, ఖండము, ప్రదేశము, భాగము. (2) అంగం, అవయవః.

Anterior P. of glenoid fossa: పురస్తనహానవనిమ్నికాఖణ్డః. వ్యా:- హానవనిమ్నికాయాః పురస్తన అంశః వా ఖణ్డః.

Basilar P : మూలఖణ్డః.

Fleshy P : మాంసదేశః. తె. మాంసముండు భాగము, మాంస ఖండము.

Greater P. of the cerebral hemisphere : గోలార్ధగోలభూరి భాగః.

Inner P : అన్తరాంశః. తె. లోపలి భాగము.

Laryngeal P. of pharynx : స్వరయన్త్రపశ్చిమాంశః.

Lateral P : పార్శ్వఖణ్డః. తె. ప్రక్క భాగము.

Lower P : అధోఅంశః. తె. క్రింది భాగము.

Lumbar P. of the back : కటి పృష్ఠభాగః. తె. నడుము వెనుక భాగము.

Medial P: మధ్యఖణ్డః, మధ్యాంశః. తె. నడిమి భాగము.

Nasal P : నాసిక్యఖణ్డః.

Oral P. of pharynx : గలద్వార పశ్చిమాంశః.

Penile P : మేఢ్రీయఖణ్డః. తె. పురుషాంగభాగము.

Post P. of glenoid fossa : పశ్చిమహానవనిమ్నికాఖణ్డః. వ్యా :- హానవ నిమ్నికాయాః పశ్చిమఖణ్డః.

Proximal P : ఉత్తర విభాగః.

Sigmoid P : వక్రఖణ్డః, వక్ర భాగః.

Particle : అణుః, కణః, పరమాణుః, పరాగః, రజః. తె. అణువు, కణము, నలుసు, రజను, చిన్నపలుకు.

Parts : ప్రత్యంగాని. తె. వి. శరీరమునగల వివిధావయవములు.

Component P. of the body: త్రిధాతవః. తె. మూడుధాతువులు.

Fore P. of the extremities : శాఖాగ్రాణి.

Inward P : కోష్ఠాంగాని. తె. కోష్ఠమునందు అవయవములు.

Parturition : ఉత్పాదనమ్, ప్రసవః. తె. కాన్పు, ప్రసవము. వి. బిడ్డను కనుట.

Passage : అయనమ్, ద్వారమ్, నాడీ, మార్గః, స్రోతః, వర్త్మ. తె. దారి, నాడి, నాళము.

Passages : అయనాని, ద్వారాణి, నాడ్యః, మార్గాః. తె. దారులు, మార్గములు, నాడులు.

Air P : అనిలాయనాని, వాతమార్గాః, శ్వాసమార్గాః. తె. గాలి గొట్టములు, శ్వాసనాళములు. వి. శ్వాస ఆడు మార్గములు.

Auditory P : కర్ణనాడీ, కర్ణస్రోతః, శబ్దపథః, శ్రోత్రమార్గః. తె. కర్ణరంధ్రము. వి. చెవిలోనికి ధ్వనులు పోవుదారి, ధ్వనులు వినుటకేర్పడిన మార్గము.

External P : బాహ్య స్రోతాంసి,

Genital P : అపత్య పథః, అపత్యగర్భమార్గః. తె. వి. గర్భాశయ

ముఖము నుండి యోని వెలుపలివరకు సన్నదారి లేక నాళము. గర్భాశయమునుండి కొన్నికాలమున పిల్లలు బయటికివచ్చు త్రోవ, సంతానమార్గము.

Inguinoscrotal P : ఫలకోశాభివాహిన్యోర్ధమన్యః. తె. వి. పట్టె కాయ (వృషణము) లతో సంధించి యుండు శుద్ధరక్తనాళములు.

Internal P : అన్తః స్రోతాంసి, ఆన్తర స్రోతాంసి, ఆభ్యన్తర స్రోతాంసి. తె. లోమార్గములు. లో స్రోతస్సులు.

Lacrimal P : అశ్రుమార్గాః.

Laryngeal P . కణ్ఠస్రోతః. స్వరయన్త్రమ్, స్వరవహస్రోతః. తె. గొంతు. వి. ధ్వనులను గొనిపోవునాళములో నుండి ధ్వనివచ్చు గొట్టము లేక నాళము, కంఠనాళము.

Leading inward P . అన్తర్ముఖ స్రోతాంసి. తె. వి. శరీరములోనిదట్టు గల నాళములు. ఉదా :- నోరు, గొంతు, ముక్కు మొదలగునవి.

Nasal P : ఘ్రాణమార్గః, నాసా, నాసానాడీ, నాసాపథః, నాసామార్గః, నాసారన్ధ్రమ్, నాసాస్రోతః. తె. ముక్కు బెజ్జము, నాసారంధ్రము. వి. బయటనుండి ముక్కులోనికి పోవుదారి(రులు).

Oesophageal (Esophageal) P : కణ్ఠస్రోతః తె. వి. గొంతులోని శ్వాసాన్నమార్గము.

Pharyngeal P : కణ్ఠమార్గః. కణ్ఠస్రోతః, గలమార్గః. తె. కంఠనాళము, గొంతు, పీక. వి. గొంతులోని శ్వాసాన్నాదినాళములు.

Pleural P : పార్శ్వమార్గః.

Respiratory P : శ్వాసపథః, శ్వాసమార్గః.

Seminal P : శుక్రమార్గః, శుక్రాశయద్వారమ్.

Urinary P - see urinary.

Passive : అలసః, నిష్క్రియః, వ్యా:- క్రియాశూన్యః. తె. చురుకులేని, స్తబ్ధమైన, పనిలేకుండా నుండుట.

P. action - see action.

Patch : లాఞ్ఛనమ్. తె. గుర్తు.

Patella - see bone.

Patellar - belonging to patella. జానుక, జానుసంబంధీ.

P. region - see region.

P. surface - see surface.

Path : మార్గః, స్రోతః తె. త్రోవ, మార్గము, దారి.

Ps. of circulatory fluid : అమ్బువహమార్గాః, అమ్బువహ స్రోతాంసి. తె. జలమార్గములు. నీరు పారు నాళములు.

Pathological principles - see principle.

Pathology : వికృత శారీర విజ్ఞానమ్, వికృతివిజ్ఞానమ్, శరీరదోష ధాతు

మల వికృతి విజ్ఞానమ్. శరీర వికృతి విజ్ఞానమ్

Pear : పీరకమ్, పేరకమ్.

Pe. shape . పీరాకార..

Pectineus : a flat muscle of the upper part of the thigh. సమాక్షీ పేశీ - see muscle.

Pectoral : ఔరసః, వక్షః, వక్షస్యః.

P. region - see region.

P. girdle - see girdle.

Pectoralis : a muscle of the breast - see muscle.

Pectus : the chest, the thorax. ఉరః, వక్షః. తె. ఉరము, ఎదుర రొమ్ము, ఛాతి, రొమ్ము, వృక్షము.

Pedology: the science of childhood. కుమారతన్త్రమ్, కౌమార భృత్యమ్. తె. కౌమారభృత్యము బాలతన్త్రము.

Peduncle: the stalk, a stalklike structure, a supporting part. పదకమ్, వృన్తమ్. వ్యా :- క్షుద్ర పదార్కృతమజ్ఞం వా వృన్త ఇవ కశ్చి దవయవ భాగః. తె. తొడిమ, వి. తొడిమవలె నాధారముగనుండు అవయవభాగము.

Cerebral P : మాస్తిష్క పదకమ్.

Inferior cerebellar P : అధరాపమస్తిష్క పదకమ్.

Middle cerebellar P : మధ్యమాపమస్తిష్క పదకమ్.

Superior cerebellar P : ఉత్తరాపమస్తిష్క పదకమ్, యోజక బాహుః.

Pelvic relating to the pelvis. కట్య, కౌట్య, శ్రోణి. వ్యా:- కటి సమ్బన్ధి. తె. కూపమునకు చెందిన, పొత్తికడుపుకు సంబంధించిన.

Anterior P. region - see region.

P. brim - see brim.

P. cavity - see cavity.

P. colon - see colon.

P. floor : శ్రోణ్యాధారః, విటప మర్మ.

P. girdle - see girdle.

P. notch - see notch.

P. portion - see portion.

P. region - see region.

P. outlet - see outlet.

Pelvis : the large bony basin-shaped cavity, formed by the innominate bones and sacrum. It contains and protects the bladder, rectum and organs of generation. (1) కటిః, కటీ, శ్రోణిః. వ్యా :- అస్య స్థానమ్ :- ఊరుసన్ధేరధస్తాత్ స్మరమన్దిరోపరితనభాగః. (సు.సూ. 35-12) తె. వి. తొడకీలుకు క్రింద గుహ్యాంగమునకు పైనను ండు భాగము, శ్రోణి. (2) అధరోదరమ్, కటీగుహా, వస్తిశీర్షమ్, శ్రోణికోష్ఠః,

శ్రోణిగుహా, శ్రోణిచక్రమ్. తె (1) కూపకము, వస్తికము, శ్రోణిగుహ. వి. పొత్తికడుపు చుట్టునుండు అస్థిపంజరము. ఇది చట్ట ఎముకలు, ముడ్డిపూసలచే నిర్మితమైనది. గుహవలెనుండును. ఇందు వస్తి. గుద, ప్రజననాంగములు పొందికగా నుండును. (2) చట్ట, నడుము, శ్రోణి, కటివలయము, కూపకము.

Back part of the P· కటీపృష్ఠమ్.

Bisected P : కటీశ్రోణిః,

Bony P : శ్రోణిచక్రమ్. శ్రోణ్యస్థి.

Brim of P : కటీగుహాపరిధిః.

False P : అసత్యశ్రోణిః, బృహతీశ్రోణిగుహా, మిథ్యాశ్రోణిగుహా.

Greater P : బృహతీశ్రోణిగుహా.

Lesser P : అల్పశ్రోణిగుహా.

Lower part of P : గుదాస్థి వివరమ్. తె. వి. ముడ్డిపూస ఎముకల రంధ్రము.

Outlet of the P : see outlet.

P. of the kidney : వృక్కసమ్పుటః, వృక్కాలిన్దః.

Renal P : వృక్కసమ్పుటః.

Side of the P: పార్శ్వజఘనమ్. తె. తొంటి. వి. నడుము కిరువైపుల నుండు ప్రక్కలు.

True P : వస్తికుక్షిః, వస్తిగుహా, సత్యశ్రోణిః, లఘుశ్రోణిగుహా.

తె. పొత్తికడుపు.

Penis : the male organ of copulation. ధ్వజమ్, నాలమ్, పురుషబాహ్యేన్ద్రియమ్, పురుషాంగమ్, పురుషేన్ద్రియమ్, పుంలింగమ్, పౌరుషమ్, బీజాయనమ్, మేఢ్రః, మేహనమ్(ః), లక్షణమ్. లింగమ్, శిశ్నమ్, శిశ్నః, శేఫః, సాధనమ్. తె. చుల్లి, దడ్డు, పురుష మర్మావయవము, మొగగుర్తు, శిశ్నము. వి. పురుష గుహ్యాంగము. ఇందు మూత్రశుక్రములు వెలువడు మార్గము అమరియుండును.

Cervix of glans P - see cervix.

Prepuce of P: లింగాగ్రవరకలా.

Raphe of the P - see raphe.

Pentagonal : పఞ్చకోణాకారః.

Perception : ఇంద్రియగ్రహః, ఉపలబ్ధిః, బుద్ధిః, బోధః, సంవేదనమ్. తె. జ్ఞానము, తెలిసికొనుట.

Perceptive faculties : అక్షాణి, ఇన్ద్రియాణి. తె. చక్షురాదిజ్ఞానేన్ద్రియములు. వి. బాహ్యవిషయముల గ్రహించు అతి సూక్ష్మావయవములు. (2) విషయగ్రహణ శక్తిః, విషయగ్రహణక్షమతా. తె. తెలిసికొనెడు శక్తి.

Pericardiac, pericardial : పారిహార్ద, పారిహార్దిక.

P. area : పరిహార్దదిక్, పారిహార్ద

క్షేత్రమ్.

P. cavity - see cavity.

P. region - see region.

Pericardium : the membranous sac which envelops the heart. (1) అఙ్గధరా, పరిహృత్కోశః, పరిహృదయమ్, పరిహృదయకలా, పారిహార్దమ్, హృదయధరా (కలా), హృదావరణీ, హృదావరణీకలా, హృష్కీకధరాకలా. తె. హృత్కోశము, హృదయావరణము. హృదయము నావరించి యుండు పొరల సంచి. దీనిలో గుండెకాయ ఉండును. (2) గుండె నావరించి యుండు రెండు పలుచని పొరలసంచి. (2) బుక్కః - బుక్కా నామద్వే హృదయావరణే. (సు.ని. 9-17 హారాణాచన్ద్రః).

Pericellular : around a cell. పరిశలకమ్. తె. కణావరణము.

Perichondrial nasal capsule : కైకసనాసాకోశః.

Perichondrium : the membranous covering of cartilage. పరికీకసా పర్యుపాస్థి. వ్యా:- అస్థిధరాకలా భేదః. ఏషా తరుణాస్థీ న్యావృత్య తిష్ఠతి. తె. పరికీకసము. వి. లేతఎముకల నావరించియుండు పొర.

Pericranium : the periosteum of the skull : కపాలపర్యస్థికకలా, కపాలావరణమ్, పరికపాలః.

Periglottis : the mucous membrane of the tongue : పరిజిహ్వాధరా, పరిజిహ్వాధరాకలా.

Perimetrium : the uterine peritonial covering. గర్భకోష్ఠావరణీకలా.

Perimysium: పర్యామిషీయః. వ్యా:- మాంసధరాకలా భేదః.

Perineal : ఆధారీయః.

Perineum : space between anus and genitalia or scrotum : గుదోపస్థః, గుదోపస్థదేశః. వ్యా:- గుదగుహ్యాంగయోర్మధ్య దేశః, (2) గుదవృషణయోర్మధ్యదేశః. పాయుమేఢ్రాన్తరమ్, భగమూల ప్రదేశః, మూలాధారః, మూలాధారపీఠమ్. వ్యా:- యోనిగుదాన్తరదేశః. తె. ఈనె, మూలాధారము. వి. ఆసనమునకును, అపత్యమార్గము లేక వృషణకోశమునకును మధ్యనున్న చోటు. ఇది విటపమర్మ ప్రదేశము. యోని గుదముల మధ్యనుండు ప్రదేశము. ఇదిమాంసపుపట్టీలచే నమరియుండును.

Perineurium : పరిపూణుకః, కలాకఞ్చుకా.

Periosteum : the fibrous membrane which invests the surfaces of bones. 1. అస్థిత్వక్, అస్థిధరాకలా, పర్యస్థికః, పర్యస్థికా, పర్యస్థి(క)కలా (అస్థిధరాకలా భేదః). వ్యా:- ఖరాస్థీ న్యావృత్య తిష్ఠతి.

తె. ఎముక పొర. వి. ఈ పొర గట్టి పదురు ఎముకల నావరించి యుండును. 2. అస్థివల్కలమ్, అస్థ్యావరణచర్మ. వ్యా:- బహిరావృణోత్యస్థీని, జీవభూమిస్థానమ్. తె. అస్థికవచము. వి. ఎముకలకీపొర జీవస్థానము. ఇది తెల్లని నారపొర.

Dental P : దన్తవల్కలమ్.

Periotic : పరిశ్రోత్రః. తె. చెవిలోపల చుట్టునుగల.

P. cistern : పరిశ్రోత్ర కూపకః.

Peripheral : (1) పరిసర, పరిసరగా, పరిసరాభిగా, పారిసరా, పారిసరీ, (2) పరిధిగా, పరిధీయః. తె. కైవారమునకు చెందిన, చుట్టునున్న, చుట్టియుండునట్టి, బయటి. (3) అగ్ర. తె. చివరి, తొలి.

P. cell : see cell.

Periphery : the bounding line. పరిధిః, పరిసరమ్, పరిసరః. తె. కైవారము, చుట్టు, పరిసరము, బయట, దగ్గర.

Perirectal : around the rectum. పరిగుదమ్. తె. ముడ్డిచుట్టు.

perirenal : పరివృక్కః. తె. గురదాల చుట్టు.

Perirhinal : పరినాసా. తె. ముక్కు చుట్టు.

Peristalsis : తరంగగమనమ్, లహరీగతిః. తె. ఆంత్రచలనరీతి, తరంగచలనము, పురస్సరణము.

Peritoneum: the delicate serous membrane which lines the abdominal and pelvic cavities and also covers the organs contained in them. ఉదరగుహాంగావరణీకలా, ఉదరాన్త్రావేష్టనకలా, ఉదర్యా. ఆకృతిః :- తనుస్వచ్ఛమసృణా. ఉదర్యా గుహాకలా, కుక్ష్యంగావరణీ (కలా), పరితున్నా (కలా), పర్యుదర్యా. తె. ఆంత్రవేష్టనము, ఉదరకోష్ఠకల, వి. ఉదరాదిగుహల నావరించి యుండు పొర. ఈపొర ఉదరగుహలోని యకృదాద్యవయవముల నావరించి కప్పుగా నుండి కాపాడుచుండును దీనినుండి నీటివంటి ద్రవము ఊరుచుండుటచే గర్భాది కోశములును, అవయవములును ఒరిపిడికి లోను గావు. ఉదరావరణకల.

Parietal P : కుక్ష్యంగావరణీకలా, భైత్తపారితున్నకలా.

Peroneum : the fibula.

Peroneus : వైబల - see muscle.

Perpendicular : ఋజుః, లమ్బః. తె. తిన్నగానున్న, నిలువైన, పొడవైన, తిన్నని.

P. plate - see plate.

Personality : ప్రకృతిః, వ్యక్తిత్వమ్, స్వత్వః. తె. మూర్తిమత్త్వము, వ్యక్తిత్వము, సత్త్వాదిప్రకృతులు, స్వభావము, స్వరూపము.

Perspiration : sweating, స్వేదః, చెమట.

Insensible P అక్షేయస్వేదః. తె. తెలియని చెమట.

Sensible P . క్షేయస్వేదః. తె తెలిసినచెమట.

Pes · a foot. చరణః, పదః, పాదః. తె. చరణము, పాదము, కాలు.

Petrosal అశ్మ, ప్రాస్తర. తె. రాతి వంటి.

Petrous : (1) ప్రాస్తర. తె. రాయి వలెనున్న. (2) ప్రస్తర కారోటి భమనీఖణ్డః (ద్వయో రేకః).

P. portion - see portion.

Peyer's Glands or patches : the agminated glands of the ileum. Flat patches of lymphatic tissue situated in the small intestine but mainly in the ileum. శేషాన్త్రఏకాకి గ్రన్థయః. వ్యా :- క్షుద్రాన్త్రస్య అన్త్రిమ భాగే శేషాన్త్రే ఏకాకిగ్రన్థయః వాపటఖణ్డాః. పుష్ఠ భావేన వర్తన్తే. తె. శేషాన్త్ర గ్రంథులు, శేషాన్త్రపటఖండములు వి, ఇవి గుడ్డతుంపులు లేక ముక్కల వలె నుండును.

Phagocyte : a cell capable of engulfing other cells and debris in the tissues క్షుద్రకణః, భక్షకకోశికా, భక్షకకాయాణుః, రక్తకరక్తజీవాణుః, శ్వేతకణః. తె. క్షుద్రకణము, తెల్లకణము, భక్షక కోశము.

Phalanges : the bones of the fingers and toes. అంగుళ్యస్థీని - see bone. అంగుళీపర్వాణి.

Phalanx : one of the finger bones or toe bones. అంగుళ్యస్థి. వ్యా :- కించిదపి పాదాంగులాస్థి వా హస్తాంగులాస్థి. తె. వి. ఏదేని ఒకకాలి లేక చేతి వ్రేలి ఎముక. (2) పర్వమ్. తె. గణుపు.

Distal P. అగ్రపర్వమ్. తె. వ్రేలి చివరి గణుపు.

Phallic: pertaining to the penis. ఫల్లకీయః. తె.వి. శిశ్నమునకుచెందిన.

P. portion-sec portion.

Phallus : penis. ఫలమ్, ఫలకమ్, ఫల్లకమ్, లింగమ్, శిశ్నః, శేఫః. తె. శిశ్నము.

Basal P. మూలఫలకమ్.

Pharyngeal : pertaining to the pharynx. గ్రసని (స్త్రీ), గళీయా. వ్యా :- గళసమ్బన్ధి. తె. గళమునకు చెందిన, గొంతుకు సంబంధించిన.

Outer Ph. groove_see groove.

Ph. arch - see arch.

Ph. pouch - see pouch.

Ph. raphe - see raphe.

Ph. recess - see recess.

Ph. tonsil - see tonsil.

Ph. tubercle - see tubercle.

Second Ph. arch - see arch.

Pharynx : musculomembranous sac behind the mouth and nares and esophagus. The cavity at the back of the mouth. It is cone-shaped, 3 in. long and is lined with mucous membrane. (1) గలః. వ్యా:- పురః కుక్షుస్య శిరసోగ్రాటుద్భవతి. తె. గళము, గొంతు. (2) గ్రసనికా, గ్రసనీ. తె. మ్రింగుడు, డెక్క. వి. ఇది అన్నవాహిక పైభాగమున నుండును. ఆకిపోయినపుడు అన్నపానద్రవ్యములు మ్రింగుటకు వీలులేక పట్టివేసినట్లుగనుండును. (3) శృంగాటకమ్(ః) వ్యా:- నాసాకర్ణస్రోతోఽక్షిజిహ్వా తర్పణీనాం సిరాణాం సన్నిపాతః శృంగాటకః. (సు. చి. 60. శ్లోకవ్యాఖ్యానే డల్హణః). (సు. శా. 5-27. గద్యాంశే) శ్రోత్రశృంగాటకేషు శంఖావర్తాః (సన్ధయః). తె. ముక్కు, చెవి, కన్ను, నాలుకలకు చెందిన స్రోతస్సుల నాళముల (తడుపు) తృప్తిజేయు సిరల కూడలి, శృంగాటకము. (4) సప్తపథః. వ్యా:- గలబిలావేష్టనమవయవః. తె. సప్తపథము. వి. భుజించిన యాహారము బోవు మార్గము, శ్వాసించు గాలిపోవు మార్గము ఇచట కలియును.

Naso Ph : part of the pharynx behind the posterior nares. నాసిక్యగలః, నాసిక్యగ్రసనికా. వ్యా:- నాసాగుహయోః పశ్చిమ భాగస్థగలాంశః, శృంగాటకమ్, సప్తపథనాళమ్. తె. నాసిక్యగలము. శృంగాటకము, సప్తపథనాళము.

Ph. of the throat : అంతర్గలః, అన్తర్గ్రసనికా, కణ్ఠః. తె. కంఠము, గొంతు. వి. గొంతులో భాగము.

Phase : అవస్థా, ఆలోకః, దర్శనమ్. తె. (1) అవస్థ, దర్శనము, రూపము. (2) విభజనదశ.

Ana Ph : 1. ఆద్యాలోకః. వ్యా:- తారకావస్థా. 2. తె. వి. జీవాణు విభజన చలనదశ.

Kata Ph : విఘటాలోకః, వ్యా:- విభాగావస్థా.

Meta Ph : (1) మధ్యాలోకః. వ్యా:- ద్వితారకావస్థా. (2) తె. వి. జీవాణువిభజన మధ్యదశ.

Pro Ph : తె. వి. జీవాణువిభజన తొలిదశ.

Telo Ph (1) అన్త్యాలోకః. వ్యా:- శలకస్యాన్త్య పృథక్కరణం వా విభాగః. (2) తె. వి. జీవాణు విభజన అంత్యదశ. The final stage of cell - division.

Phlebology : the science of veins. సిరావిజ్ఞానమ్, సిరా

శాస్త్రమ్. తె. వి సిద్ధాంతీకరించిన రసునా తెలియజేయు విద్య; శాస్త్రము.

Phlegm : watery humor. కఫః, బలాసా, శ్లేష్మ. తె. కఫము, శ్లేష్మము, తెమడ. see principle.

Phosphate : ఫాస్ఫేటమ్.

Phosphoric acid : ఫాస్ఫరకామ్లమ్.

Phosphorus : ఫాస్ఫరమ్. ఫాస్ఫరః వ్యా- లసునమ్. పీతశ్వేతయుఃజ్వలన శీలం ఘనంద్రవ్యవిశేషమ్. తె. ఫాస్ఫరము. వ్యా. మ:- అసినా డీధాతూనాం మూలద్రవ్యాణాం వి. దశాంకమ్. తె. వి. ఇది ఎనిమిదీ ధాతువులమూలద్రవ్యములలో నొకటి. తె ఫాస్ఫరసు.

Phren : (1) The mind. చేతః, బోధశక్తిః, మనః. తె. మనస్సు. (2) the diaphragm. మహాప్రాచీరా.

Phrenic : మధ్యచ్ఛద, మహాప్రాచీర

Physical : pertaining to the body. శారీర, శారీరక. తె. దేహమునకు చెందిన, శరీరమునకు సంబంధించిన, శారీరకము.

P. force. చాలనశక్తిః, ప్రాకృతశక్తిః, భౌతికశక్తిః. తె. భౌతికశక్తి

P. phenomena : భౌతికవికారము.

Physiologic, physiological : pertaining to the functions of the body. శరీరవృత్తిక, శారీరకర్మసమ్బద్ధ, శారీర క్రియా సమ్బద్ధ. వ్యా - కర్మరూప ప్రయోజనవిషయః. తె. శరీర వ్యాపారమునకు చెందిన.

Physiology : the science of the normal functions of the body. (1) జంతుదేహధర్మశాస్త్రమ్, శరీరవృత్తిః, శరీరాభివృత్తిజ్ఞానమ్, శారీర క్రియావిజ్ఞానమ్. (2) క్రియా ప్రతిపాదకశాస్త్రమ్, క్రియాశారీరమ్, దోషధాతుమల విజ్ఞానమ్. తె. శరీర ధర్మశాస్త్రము. శారీర దోషధాతు మలాది విజ్ఞానము.

Post natal Phy : జన్మోత్తర శారీర క్రియావిజ్ఞానమ్.

Pia or pia mater : the innermost vascular membrane enveloping the substance of the brain and spinal cord. చీనాంశుకా, మృద్వీ, మృదుకలా, మృదుతానికా. వ్యా.- మస్తులుంగధరాకలాభేదః. తె. చీనాంశుకము. వి. మెదడును (కపాలమందలి మెదడును) వెన్నుపూసలోని మజ్జను కప్పియుండు పలచని పొర.

Pial : pertaining to the pia mater. మృదుతానికాసమ్బద్ధ.

Pigment : an organic coloring substance. రఞ్జకః, రఞ్జకవస్తుభేదః, వర్ణకః, వర్ణధాతుకం వస్తు. తె. వన్నెను కలిగించు వస్తువు. వి. రంజకపిత్తభేదము.

Pi. grains : వర్ణకాణవః. తె. వి.

వర్ణమును గలిగించు అణువులు. ఇవి చర్మపుపొర అడుగు భాగమున నుండును.

Pigmental layer - see layer.

Pillar . a supporting process. స్తమ్భః. వ్యా.- స్థూలాకార అవయవ విశేషః. తె. వి. స్తంభమును బోలు స్థూల అవయవ విశేషము.

Anterior P : పురస్తన స్తమ్భః.

Anterior P. of the fauces: పురస్తన స్తమ్భికే, గలతోరణికా దణ్డః.

P. of the abdominal ring: ఉదరవలయ స్తమ్భికే.

Posterior P . పశ్చిమ స్తమ్భః.

Posterior P. of the fauces: పశ్చిమ స్తమ్భికే.

Pilorum : రోమహర్షణీ.

Pineal body - see body.

Pineal evagnation : సారల ప్రలమ్బనః.

Pinna · the hollow part of the external ear, the external cartilaginous flap of the ear. Auricle. (1) కర్ణశష్కులిః. కర్ణశష్కులికే (ద్వి). (2) కర్ణపల్లవః, కర్ణపాలిః. తె. చెవితమ్మెలు, వెలిజెవి. వి. చెవికి వెలుపలివైపున చుట్టుగా నేర్పడియుండు భాగము, (3) కర్ణగతావర్తకా, కర్ణావర్తా. తె కర్ణావర్తము, గూబ. వి. చెవి లోని శంఖమువంటి సుడి.

Pipe : tube. నాడీ, నాలః. తె. గొట్టము, నాళము.

Pisiform : మసూరకమ్, వర్తులికా.

P. bone : a small circular bone of carpus or carpal bones - see bone.

Piso hamate . మసూరాఙ్కుశః, వర్తులికాఙ్కుశః.

Pisometacarpal . మసూరశలాకా. - see bone.

Pit : an indentation. కూపః, ఖాతమ్, గర్తః, గుహా, విలమ్. తె. కూపము, గుంట, నొక్కు, పల్లము.

Epigastric P : హృదయాధరిక కూపః, హృత్కూపః.

Lumbar P : నితమ్బకూపః.

Navel P - see umbilical P.

Olfactory P : nasal pit. ఆఘ్రాణీయగర్తః, నాసిక్యగర్తః.

Orbital P : అక్షికుణ్డః.

P. of the stomach : the part of the abdomen just below the sternum.The epigastrium. ఆమాశయగర్తః, ఉత్తరకుక్షికూపః.

Suprasternal P : జత్రుకూపః.

Umbilical P : నాభికూపః. తె. బొడ్డుగుంట, లోతుబొడ్డు.

Pituita : phlegm, mucus. కఫః, శ్లేష్మ. తె. కఫము, శ్లేష్మము.

Pituitary · pertaining to phl-

egm. (1) కఫసమృద్ధి, శ్లేష్మలః. తె. కఫమునకు సంబంధించిన. (2) శ్లైయూష, శ్లైష్మిక.

P. body - see body.

P. gland. a small reddish oval endocrine gland in the P. fossa of the sphenoid bone or in thc sella turcica. The governor gland of the body - see gland.

Pivot: అక్షః, అక్షకీలకః. ధురాగ్రమ్.

Pivots : అక్షకీలాః, ధురాగ్రాణి. వ్యా :- రథచక్రాదీనాం మధ్యాత్మక్రోతయః, పరివర్తనకీలః. తె. అక్షకీలకము, కీలుచీల. వి. కీలు తిరిగెడు చీలవంటి అవయవ భాగములు, ఇరుసువంటి భాగము.

Placenta : the after-birth, the flat, round spongy body forming the organ of nutrition for the fetus. అపరా, అమరా, ఉల్వః, జరాయుః, జరాయుమణ్డలమ్, బలసన్ధా, రసవహానాడీ, రసవహా. తె. మావి. వి. ఇది కోడిగ్రుడ్డాకారముగా స్పంజివలెనుండు వస్తువిశేషము. స్త్రీకి నెలలు నిండిన తరువాత 8" వ్యాసము, 1" దళసరి, 2 ఔన్సులబరువు గలిగియుండును పిండమునకు పోషకాహారరసమును గొనిపోవునాళము, నాభికమలము.

Discoid P: ఫలకాకారజరాయుః.

Non P : అనాపరా.

P. succenturiata : పిల్లమావి.

Planta : the sole of the foot : పాదతలమ్. తె. అఱికాలు.

Plantaris: a extensor muscle of the foot - see muscle.

Planum occipitale : పృష్ఠకీయాజ్యాగ్రాః.

Planum temporale: శాఙ్ఖజ్యాగ్రాః.

Plasm: living matter of a cell : బలాసః. వ్యా:- ధాతురూపశ్లేష్మ, శలకస్య చేతనాంశో వా చైతన్యవస్తు. తె. కణజీవాంశము. వి. కణమునందలి చైతన్య వస్తువు. ఇది ధాతురూపమున నుండు కఫము.

Bio P : any living matter. కించిత్ చైతన్యవస్తు. తె. సజీవద్రవ్యము - see protoplasm.

Cyto P : కోశికాసారః - see protoplasm.

Hyalo P. a clear, transparent protoplasm. అచ్ఛబలాసః, స్ఫటికబలాసః.

Karyo P : అష్ఠిబలాసః. వ్యా :- అష్ఠిజాలకాన్తరాళస్థో ద్రవతరో ఽష్ఠిబలాసః.

Nucleo P: the ground substance of the nucleus of a cell. కణకేన్ద్రమూలవస్తు. శలకకేన్ద్రహేతుద్రవ్యమ్.

Proto P : biogen, bioplasm.

All the celi but nucleus It may be clear or granulated - see protopalsm.

Spongio P : పిఞ్జికా బలాసః.

Plasma : (1) the fluid part of the blood and lymph. (2) colourless coagulable part of blood. ప్లావికా, రక్తరసః, స్థాయీరసః. వ్యా :- రక్తస్య నిర్వర్ణ స్కన్దాంశః. తె. (1) రక్తరసము, రసి. (2) రంగులేని గడ్డకట్టు నెత్తురు భాగము, (3) రక్తముగా మారు సూక్ష్మరసము. వి. రక్తము ద్రవస్థితిలోనుంచు రంగులేని ద్రవము. దీనియందు రక్తము గ్రహించిన అనేక అంగారిక పదార్థములు, ఖనిజ లవణములు, పోషక పదార్థములు, 8% వంతుల నీరు నుండును. వీనిలో కొన్ని కరిగినవి, కొన్ని కరగనివి, కరగని సన్నని నూగువంటి అణువుల రూపములో నుండును. చక్కెర, మాంసకృత్తులు, మధింపబడిన క్రొవ్వు, విటమినులు (ఓజో ద్రవ్యములు) లవణములు జీర్ణమైన స్థితిలో నుండును. మరియు నత్రజని, ప్రాణవాయువు, బొగ్గుపులుసు వాయువు, కలుషపదార్థములుగూడ నుండును. దీని పని :- పోషక భాగములను కణజాలములకందించుట, కణజాలమందలి మలినములను విసర్జకావయవములకు చేర్చుట యను క్రియలు దీనివలన జరుగును. దీనియందు fibrin అను పీచుకణము లుండును.

Blood P : రక్తద్రవః, రక్తప్లావికా, రక్తరసః.

Lymph P. రసప్లావికా.

Muscle P : పేశీరసః.

Plasmatic : ప్లావికా, ప్లావికా సమ్బన్ధీ.

P. layer : the blood layer adjoining the capillary walls. రక్తధరకలా.

Plasmogen · bioplasm - see plasm.

Plasome : the ultimate vital unit. చేతనాస్థానమ్, చైతన్య సంగ్రహః, ప్రాణాయతనమ్ తె. ప్రాణములుండు తావు, మర్మము.

Plate : a flattend process chiefly of bone : పట్టికా, పత్రకమ్, ఫలకమ్. తె. అకు, పలక. వి. ఇది ఆకువలె వెడల్పుగనుండు ఎముక భాగము.

Auditory Pl : శ్రోత్రఫలకమ్.

Cribriform Pl : చాలనీపటలమ్.

Cutis Pl : త్వక్ఫలకమ్.

External pterygoid Pl : బాహ్యగరుడాయిత ఫలకం వా పట్టికా.

Floor Pl : భూమిఫలకమ్.

Frontal Pl : లలాట ఫలకమ్.

Frontal orbital Pl : పురఃకపా

లాక్షి కుండీయ ఫలకమ్.

Horizontal Pl : హ్రస్వపత్రకమ్.

Horizontal Pl. of palate bone: తాల్వస్థితిర్యగ్ ... పట్టికా

Mental Pl : హన్వీయ ఫలకమ్.

Motor end Pl : అన్త్యఫలకమ్. ప్రేరక తన్త్రికాన్త్య పట్టికా.

Neural Pl. తన్త్రఫలకమ్.

Occipital Pl : పృష్ఠకీయ ఫలకమ్

Olfactory Pl : ఆఘ్రాణీయ ఫలకమ్, నాసిక్య ఫలకం వా పట్టికా.

Oral Pl. వక్త్ర ఫలకమ్.

Orbital Pl. అక్షికుండీయ ఫలకమ్. నేత్రగహ్వరఫలకే వా పట్టికే.

Pl. blood - see platelet.

Parietal Pl : పార్శ్వకీయ ఫలకమ్.

Peripeduncular Pl. మధ్య ఫలకమ్, అమ్బ్యాపత్రకమ్.

Pterygoid Pl. గారుడాయిత ఫలకే (అస్థిఫలకే ద్వే).

Sternal Pl - see sternum.

Temporal Pl. పార్శ్వఫలకే.

Trapizoid Pl. సమలమ్బఫలకమ్.

Tympanic Pl : కర్ణపాలఫలకమ్.

Urethral Pl : ప్రాసేక ఫలకమ్.

Vault of the Pl: తాలుపటలమ్.

Vertical Pl. దీర్ఘపత్రకమ్.

Platlet : బిమ్బాణుః.

Platlets of blood : ఫల గర్భకాః, రక్తగర్భకాః, రక్తచక్రికాః. తె. నెత్తురు కణములు, రక్తచక్రికలు, రక్తచక్రికలు. వి. బిళ్ళలవలె నుండు రక్తకణములు. ఇవి కొంచెము తెల్ల బారియుండును.

Pleura (ploo'-ra): a thin serous membrane covering the surface of the lungs and reflecting at the root of the lung, on to the chest wall. ఉరఃకలా, పార్శ్వకలా, పార్శ్వి, ఫుప్పుస కవచః, ఫుప్పుస ద్విబా, పుప్పుస ధరా, పుప్పుసవేష్టనమ్. పుప్పుసావరణీకలా. తె. పుప్పుసపటలము, పుప్పుసవేష్టనము, పుప్పుసావరణము. వి. శ్వాసకోశముల నావరించియుండు మిక్కిలి పలచని ఉల్లిపొరవంటి శ్లేష్మకల, అమత్వక్కు.

Pulmonary P : పుప్పుసపార్శ్వకా పటలమ్.

Pleural : belonging to the pleura. పార్శ్వకీయ.

P. cavity - see cavity.

P. passage - see passage.

P. sac - see sac.

Plexus : a network of nerves, veins or vessels. చక్రమ్, జాలమ్, జాలకమ్, జాలికా, నాడీకేంద్రమ్, నాడీచక్రమ్, నాడీసఙ్ఘాతః, ప్లక్షః, ప్లక్షకమ్ (క). తె (1) నాడీకేంద్రము, నాడీచక్రము

వల. వి. వలవలె నల్లిబిల్లిగానుండు నాడులు మొదః గునవి. నాడులవల, నాడులనేత (అల్లిక). plexuses (PL). (1) చక్రాణి, జాలాని, జాలకాని, ప్లక్షాని, ప్లక్షకాని, తేలక, రటికాః. వ్యా :- వస్నసాస్నసాది తన్త్రూనాం సిరాస్నాయ్వాదీనాం వాఽన్యోన్యాతిలఙ్ఘనోత్పన్నాని గవాక్షాకారాణి వివిధ సన్తతవస్త్ర ఖణ్డాకారాణివాస్థానాని. క్వచిత్ త్రీణి ప్లక్షకాణిచ చక్రత్వేనాఖ్యాయన్తే. తె. చక్రములు, జాలములు వి. వలవలె నల్లిబిల్లిగా నల్లుకొని చక్రాకారముగనుండు నరముల ప్రోవులు, మండలములు, వలలు. (2) నాడీకేన్ద్రాణి, నాడీచక్రాణి, నాడీసఙ్ఘాతాః. తె. నరములవలలు, అల్లికలు, నాడీకూటములు, నాడీచక్రములు, నాడులవలలు, నరజాలములు, నాడీజాలములు.

Abdominal aortic P : కాన్త్రేయావర్త్రీయాప్లక్షకమ్.

Anterior coronary P: పురస్తనవణ్డలప్లక్షకమ్.

Anterior median P : పురస్తనమధ్యముజాలకమ్.

Anterior P : పురస్తనజాలకమ్.

Anterior pulmonary P : పురస్తన ఫౌప్ఫుసప్లక్షకః.

Aorticorneal P: అవర్త్రీయ,అవర్త్ర ప్లక్షకమ్, మహాధమనీ తన్త్రికాజాలమ్

Axillary P : కక్షీయతాన్త్రికజాలకమ్.

Basilar P : మస్తిష్కమూలకమ్, సిరాకుల్యాచక్రమ్.

Blood capillary P : రక్తాయనీజాలకమ్.

Brachial P : కక్షానుగాప్రవేణీ, ప్రాగణ్డప్లక్షకమ్, ప్రాస్థికప్లక్షమ్.

Cardiac P : అన్తర్మాతృకాచక్రమ్, అనాహతచక్రమ్, విశుద్ధచక్రమ్, హార్దప్లక్షకమ్, హార్దికనాడీచక్రమ్. (2) హృద్, హృదయమ్, హృదయస్థానమ్, హృత్ప్రదేశః. (3) ఉదానవాతస్థానమ్. తె. హృదయనాడీచక్రము.

Carotid P : విశుద్ధచక్రమ్. వ్యా:- ఆకణ్ఠదేశాశ్రితమ్.

Cavernous P : ఆజ్ఞాచక్రమ్, శాపిరప్లక్షమ్, స్థానమ్:- భ్రూమధ్యానుపూర్వ్యేఽవస్థితమ్. (2) బహిర్మాతృకాచక్రమ్. (3) ప్రాణవాతస్థానమ్.

Cervical P : గ్రైవప్లక్షః.

Choroid P : జారాయవజాలకమ్, జారాయవప్లక్షకమ్.

Coccygeal P : అనుత్రికజాలకమ్.

Coeliac P : కౌక్షప్లక్షకమ్.

Epigastric P - see solar P.

Esophageal P : క్లోమనాళీయప్లక్షమ్.

External vertebral venous P:

బాహ్యకాశేరుకసిరాచక్రమ్.

Fine P : అల్పప్లక్షః, సూక్ష్మ జాలకమ్.

Ganglian coccygeus impar pelvic P : మూలాధారః. వ్యా:- స్థానమ్:- "ధ్వజాధోగుదోర్ధ్వమ్" ఖగాణ్డవత్ స్థితః. ఇడాపింగలాఖ్య నాడీద్వయ మూలభూతమ్. తె. మూలాధారచక్రము. వి:- స్థానము - ఇది మేఢ్రమునకు క్రింద గుదమునకు పైన అనగా మేఢ్రగుదములకు నడుమ పక్షిగ్రుడ్డువలె ఏర్పడియుండును. ఇది ఇడాపింగళ నాడులకు మూలము.

Hemorrhoidal P : (of veins) గుదవేష్టనం సిరాచక్రమ్, పాయు జాలకమ్.

Hepatic P : యాకృత ప్లక్షమ్.

Hypogastric P : అధఃకాశేయ ప్లక్షకమ్, అధివస్తికచక్రమ్, అధివస్తికనాడీ చక్రమ్, స్వాధిష్ఠాన చక్రమ్. వ్యా:- స్థానమ్:- ధ్వజమూలే౽వస్థితమ్. తె. స్వాధిష్ఠాన చక్రము. అధరాన్త్రిక నాడీ చక్రమ్, వ్యానవాయుః.

Inferior mesenteric P : అధరాన్త్రీయ ప్లక్షకమ్, అధరాన్త్రిక చక్రమ్.

Interlobular P : ఖణ్డాన్తర జాలకమ్.

Internal carotid P : అన్తర కారోట ప్లక్షకమ్.

Internal vertebral venous P: అభ్యన్తర కాశేరుక సిరాచక్రమ్.

Intrinsic P. అభ్యన్తరనాడీచక్రమ్

Lineal P : గుల్మప్లక్షకమ్.

Lingual P . అనుజిహ్వాకాధమనీ చక్రమ్, జైహ్వాధమనప్లక్షకమ్.

Little P : ప్లక్షకమ్, ప్లక్షకః.

Lumbar P . అనుకటికా తన్త్రి చక్రమ్, నైతమ్బనాడీ ప్లక్షకమ్, నైతమ్బప్లక్షః,

Magnus profundus P - see Cardiac P.

Medial P : మధ్యమజాలకమ్.

Mesenteric inferior P - see inferior mesenteric P.

Mesenteric superior p - see superior mesenteric P.

Mesenteric P : స్వాధిష్ఠాన చక్రమ్, మూత్రస్థానమ్.

Middle P : మధ్యమజాలకమ్.

Middle hemorrhoidal P : మధ్యమపాయువప్లక్షకమ్.

Nerve P : తన్త్రజాలకమ్, తన్త్రజాలికా, తన్త్రివిషమజాలకమ్, నాడీ చక్రమ్. వ్యా:- కట్యన్తర్భాగస్థితం ప్లక్షమ్.

Nervous P : తన్త్రీజాలకమ్, నాడీ చక్రమ్. తె. నాడీజాలకము.

Occipital P: పశ్చాత్కపాలధమనీ చక్రమ్.

Oesophageal P : గ్రసనాళీ

జాలికా.

Ophthalmic P : నేత్రాపవర్తధామన నాడీచక్రమ్.

Optic thalmi, Optic thalmus P : ఆజ్ఞాచక్రమ్ (భ్రూస్థానమ్).

Ovarian P : (1) బీజకోశతస్త్రి ప్లక్షః. (2) బీజకోశసిరాజాలకమ్, వాసిరాప్లక్షః.

Pampini form P : శుక్రనాడీ జాలకమ్.

PancreaticP : అగ్న్యాశయప్లక్షః, క్లోమప్లక్షః, హరీతుణజాలకమ్.

Parasympathetic P : part of the solar P :మణిపూరచక్రమ్. వ్యా :- సోమమణ్డలమ్, (భేదః) తె. సోమమండలము, మణిపూర సౌర మండల చక్రముయొక్క పరిస్వతంత్రనాడీ మండలభాగము.

Patellar P : జానుప్లక్షః.

Pelvic P : కోటప్లక్షమ్, బస్తిగుహో త్తరీయ నాడీచక్రమ్. వ్యా:- మూలాధారచక్రమ్. స్థానమ్:- గుదమ్. అపానవాయుః, తె. మూలాధారచక్రము.

PharyngealP: గళీయజాలకమ్, గాలజాలకమ్, గ్రసనీజాలకమ్. వ్యా :- విశుద్ధచక్రమ్, కణ్ఠస్థానమ్. తె. విశుద్ధ చక్రము. (1) గలనాడీ జాలికమ్. (2) గలసిరాప్లక్షః. తె. నాడీవల. సిరావల.

Phrenic P : ప్రైణికప్లక్షమ్.

Plexus aorticus thoracic : ఔరసాపర్తీయ ప్లక్షః

P. of autonomic or autonomous nerves: నాడీచక్రాణి తె. (1) స్వతంత్రనాడీ చక్రములు. (2) సుషుమ్నా మస్తిష్క భాగములతో సంబంధము గలిగి స్వతంత్ర నాడీ సూత్రములచే కల్పబడిన జాలములు, వలలు లేక నాడీ చక్రములు.

P. of blood vessels : ధమనీజాలకమ్, రక్తనాలప్లక్షకమ్.

P. of ligaments : స్నాయుజాలకమ్, స్నాయుప్రతానమ్.

P. of long nerves: నాడీవేణికా.

P. of nerves : తన్త్రీప్లక్షకమ్. తె. నాడీకూటమి, నాడీచక్రము, నరముల యల్లిక.

P. of veins . సిరాజాలమ్, సిరాప్రతానమ్. తె. సిరాకూటమి, సిరాజాలము.

Posterior coronary P : పశ్చిమమణ్డలప్లక్షకః.

Posterior P : పశ్చిమజాలకమ్.

Posterior pulmonary P : పశ్చిమ ఫుప్ఫుసప్లక్షకః.

Prostatic P : ప్రాస్థికప్లక్షకః.

Pterygoid P. గారుడాయితప్లక్షకః. వ్యా:- ఏతత్ సిరాజాలకమ్.

Pudendal P : (of venous). ఉపస్థజాలకమ్, ఔపస్థప్లక్షకః,

ఔపస్థికసిరాచక్రమ్.

Pulmonary P: ఫౌప్ఫుసతన్త్ర జాలికా - see anterior and posterior pulmonary P.

Pyloric P. అన్త్రిముఖనాడీసిరా జాలకం వా ప్లక్షకః.

Rectal P - see haemorrhoidal P.

Renal P: వార్క్క ప్లక్షకః. వ్యా:- వృక్కగం ప్లక్షమ్

Rete planter P: పాదతలీయ జాలకమ్.

Sacral P: త్రైకప్లక్షకః.

Sagittal P: సాయకజాలకమ్.

Secondary P: ఉపప్లక్షకః.

Semilunar P: చన్ద్రమణ్డలమ్.

Solar P: a great network of nerves dorsal of stomach (1) నాభిచక్రమ్, నాభిమర్మ, మణిపూర చక్రమ్. వ్యా:- స్థానమ్. నాభిమూలం, వా నాభిస్థానమ్. (2) సౌర ప్లక్షకమ్, సౌరమణ్డలమ్, తె. నాభిచక్రము, మణిపూర చక్రము, సూర్య చక్రము లేక మండలము.

Solar epigastric P: మణిపూర చక్రమ్, సౌరమణ్డలమ్. వ్యా:- సమానవాయుః వా సమాన వాత స్థానమ్. abdominal brain. ఉదర్య మస్తిష్కమ్.

Spermatic P: వార్షణ ప్లక్షకమ్. వ్యా:- నాడీజాలక మేతత్ శుక్ర

నాలమావృత్యపుంసాం వృషణౌ ప్రతి, స్త్రీణాం బీజకోశం ప్రతి గచ్ఛతి. తె. ఈ నరములవల శుక్రనాళముల నావరించి మగవారి వృషణములకును, స్త్రీల బీజకోశములకును జేరును.

Splenic P: ప్లైహిక (ధమని) ప్లక్షకః, ప్లైహిక ప్లక్షకః.

Superior gastric P: ఊర్ధ్వ జాఠర ప్లక్షకః.

Superior mesenteric P: ఉత్తరాన్త్రిక చక్రమ్, ఉత్తరాన్త్రీయ ప్లక్షకః.

Supra renal P: ఔపవృక్క ప్లక్షకః (ం).

Sympathetic nerve P: సహవేదన నాడీచక్రాణి.

Sympathatic part of solar P: సూర్యమణ్డలమ్(భేదః) తె. సౌరమండలము, మణిపూర చక్రము, స్వతంత్ర నాడీ మండలాంశము.

Thyroid P: superior one around the thyroid gland. కాకలకీయ ప్లక్షకః, ఘుల్లికా గ్రన్థి ప్లక్షకః. వ్యా:- ఘుల్లికా గ్రంథిం పరితః తిష్ఠతి.

Tonsillar P: తుణ్డికేరీప్లక్షకః.

Tympanic P: పటహప్లక్షకః.

Uterine P: గర్భాశయప్లక్షః. వ్యా:- ఏకః నాడీప్లక్షః, అన్యః సిరాప్లక్షః, గర్భాశయ జాలికా.

Utero vaginal P : (of veins) అను యోనిగర్భాశయికం సిరా చక్రమ్.

Vaginal P : భగప్లక్షః, యోని జాలికా. వ్యా:- ఏకో నాడీప్లక్షః, అన్యఃసిరాప్లక్షః.

Vascular P : of yolk sac : యల్కకోశ నాడీజాలకమ్.

Venous capillary P : సైరేయ రక్తాయనీ జాలకమ్, సిరాజాలకమ్,

Vertebral P : కాశేరుకచక్రమ్, కాశేరుకధమనీచక్రమ్.

Vesical P : అనువస్తికంసిరా చక్రమ్, వస్తిజాలకమ్, వస్తీయప్లక్షః.

Plica : fold. ఊర్మిః, వలిః. తె. ముడత.

P. sublingualis : జిహ్వాధరవలిః.

Plaugh share : సీరః, హాలం. తె. అవయవభాగవిశేషము.

Plug : రోధికా, రోధినీ. తె. బిరడ.

Pneuma : air, wind. వాయుః, గాలి.

Pneumon : Lung. పుప్ఫుసః

Point : కోటిః, బిన్దుః. తె. (1) కొన మొన. (2) గుర్తు, చుక్క. (3) అగ్రము, శిఖరము.

Alveolar P : ఔదూఖలకోటిః.

Auricular P : కర్ణకోటిః.

Basilar P : పురస్తనమూలకోటిః.

Dacryon P : కనీనకోటిః.

Jugular P : గణ్డకోటిః.

Malar P: కపోలకోటిఃవాగణ్డకోటిః.

Nasian P : నాసామూలకోటిః, నాసామూలబిన్దుః.

Occipital P : పశ్చాత్కపాల కోటిః, పృష్ఠకోటిః.

Ophryon P : అగ్రకోటిః.

Opisthion P: పశ్చిమమూలకోటిః,

Sacro iliac P : త్రికనితంబాస్థి సన్ధికోటిః.

Subnasal P : నాసాకణ్టకమ్, నాసాధరకోటిః.

Polar : ఉద్గమః, ధ్రువః, ధ్రువీయ, ప్రరోహః.

Bi. P : ఉభయోద్గమః. ద్విధ్రువః, ద్విప్రరోహః, ద్విబాహు కమ్. తె. ద్విధ్రువమైన, ద్విభుజీయ మైన. వి. ద్విభుజము, రెండుభుజ ములుగల.

Multi P : బహుబాహుకమ్, బహూద్గమః, బహుప్రరోహః.

P. body - see body.

Uni P : ఏకప్రరోహః ఏకబాహు కమ్, ఏకోద్గమః.

Pole : కోటిః, ధ్రువః. తె. ధ్రువము, స్తంభము. వి. స్తంభమువలె నుండు అవయవవిశేషము, కొన.

Anterior P : పురస్తనకోటిః.

Cephalic P : శిరోధ్రువః.

Inferior P : అధోధ్రువః.

Lower P : అధరకోటిః.

Pelvic P : శ్రోణిధ్రువః.

Posterior P : పశ్చిమకోటిః.
Superior P : ఊర్ధ్వధ్రువః.
Tubal P : అణ్డనాళీధ్రువః.
Uterine P : గర్భాశయధ్రువః.

Pollex : the thumb. కరాఙ్గుష్ఠః, హస్తాఙ్గుష్ఠః. తె. చేతిబొటనవ్రేలు. వి. అంగుష్ఠము. బొటనవ్రేలు.
P. Pedis : the great toe. a digit of the foot. పాదాంగుష్ఠః. తె. కాలి బొటనవ్రేలు.

Polocyte : ధ్రువ విగ్రహః - see cyte.

Poly. many, బహు. తె. చాల, పెక్కు.
P. hedral : having many sides or surfaces. బహుపార్శ్వమ్, బహుతలమ్, బహుపృష్ఠమ్. తె. అనేక పార్శ్వములుగల, పలు మొగములుగల, బహుతలములుగల.
P. morphic (phous) : బహురూప (ః).

Pomum adami : Adam's apple. A prominence in front of neck or throat caused by thyroid cartilage. కణ్ఠమణిః వ్యా:- స్థానం:- కన్ధరాయాః పురత ఊర్ధ్వభాగేకణ్ఠః, తన్మధ్యేకణ్ఠమణిః. తె. కంఠమణి, గొంతుకముడి, గొంతుకాయ.

Pons : a bridge or process of tissue joining two sections or parts of an organ. ఉష్ణీషకమ్, పదవీ, వ్యా :- మస్తిష్కస్యాధోభాగే పదవీ. అనుమస్తిష్కమ్. తె. అనుమస్తిష్కము.
P. Varolii : the organ which connects the cerebrum, cerebellum and oblongata. The white convex mass of nerve tissue at the base of the brain which serves to connect the various lobes of the brain. ఉష్ణీషకమ్.

Popliteal : belonging to the ham. జానుపృష్ఠసమ్బన్ధీ.

Popliteus : the ham, hinder part of the knee. జానుపృష్ఠః. తె. వెనుమోకాలు. వి. మోకాలు వెనుకభాగము.
P. muscle - see muscle.

Pore : a minute circular surface opening. సూక్ష్మరన్ధ్రమ్, సూక్ష్మవివరమ్. తె సన్నని బెజ్జము, మిక్కిలి చిన్న బెజ్జము. One of the mouths of the ducts on the skin surface. రోమకూపః, లోమరన్ధ్రమ్, స్వేదద్వారమ్. తె. చర్మరంధ్రము, చెమటబెజ్జము, తనుకూపము, రోమకూపము.
Gustatory P : స్వాదవివరమ్.
P. of sweat glands : స్వేదకూపః. తె. చెమటబెజ్జము, స్వేదరంధ్రము. వి చెమట వెడలుటకు-

పోయుటకు చర్మమునకుండు మిక్కిలి సన్నని చిల్లి లేక బెజ్జము.

Porta : a gate; the hilus of any organ, a small fissure. ద్వారమ్, ప్రతీహారః, ముఖమ్. తె. త్రోవ, బీట.

P. hepatis, P. jecoris : the traneverse fissure of the liver, through which the portal vein enters ద్వారసీతా, యకృత్ప్రతీహారః, యకృత్ప్రతీహార వివరణమ్.

P. vestibuli - see vestibuli

Portal : pertaining to the portal vein. ప్రతీహారసిరా సమ్బన్ధి

P. fissure : the transverse fissure of the liver - see fissure.

P. Vein - see vein.

Portio : a portion. అంశః, భాగః. తె. పాలు, భాగము, వంతు

P. dura : the facial nerve.

P. mollis : the auditory nerve.

Portion : a part or section అంశః, ఖణ్డః, భాగః. తె. అంశము, పాలు, భాగము, ముక్క.

Basilar P. : మూలభాగః.

Cavernous P : కోశమయఖణ్డః.

Central P : మధ్యమఖణ్డః.

Cervical P : గ్రైవఖణ్డః.

Distal P : విప్రకృష్టఖణ్డః, విప్రకృష్టాంశః. తె. దూరపు కొరణాంశము, దూరపుభాగము.

Frontal P. లాలాటఖణ్డః.

MandibularP : హానవఖణ్డః.

Mastoid P: కర్ణమూలపిణ్డః. చూచుకఖణ్డః,

Mastoid P. of temporal bone . శఙ్ఖాస్థ్నః శ్రావ్యకలఖణ్డః.

Membranous P: కలామయఖణ్డః, మధ్యమూలద్వారికా (కలామయ భాగః).

Pelvic P : కాటఖణ్డః. వ్యా:-కృతనాళీరూపః, కటిగుహాస్థితకాణ్డః.

Penile P : శైఫః, శైశ్నికః.

Petrous P : ప్రాస్తరఖణ్డః. (అశ్మకూటమ్).

Petrous P. of temporal bone: శఙ్ఖాస్థ్నః ప్రాస్తరఖణ్డః.

Phallic P : a part of Penis : ఫల్లఖణ్డః.

Prostatic P : ప్రాస్థ (స్థి) ఖణ్డః,

Prostatic P. of urethra : అధ్యవస్థిద్వారికా, ప్రాస్థికఖణ్డః.

Proximal P : సన్నికృష్టఖణ్డః, సన్నికృష్టాంశః. తె. దగ్గతి కొరణాంశము, దగ్గతి భాగము.

Pterygoid P : గారుడాయితఖణ్డః.

Pterygo palatine P : గారుడాయిత తాలవ్యఖణ్డః.

Solid P : ఘనాంశః,

Squamous p: (of temporal bone) (1) శల్కచక్రమ్. వ్యా:-చక్రప్రాయ మస్తిష్కఫలక మూర్ధగమ్, శల్కదేశ నిర్మాపకం చక్రప్రాయ మస్తిష్కఫలక మూర్ధగమ్. (2) శాకల ఖణ్డః.

Thoracic P : ఔరసఖణ్డః.

Tympanic P : పాటహికఖణ్డః.

Ventral P : ఉదర్యఖణ్డః. ఉదర్య భాగ..

Vesicourethral P : వస్తి ప్రసేకీయ ఖణ్డః.

Porus : a pore. సూక్ష్మద్వారమ్, సూక్ష్మరన్ధ్రమ్. తె. చిన్న బెజ్జము.

P. acousticus externus : the external opening of the auditory canal. బహిశ్శ్రోత్ర మార్గద్వారమ్.

P acousticus internus : the opening of the internal auditory canal: అన్తశ్శ్రోత్ర మార్గద్వామ్.

Postcava : the vena cava posterior or infeior - see vena.

Posterior : toward the dorsal aspect. పశ్చిమ.

P. commissure : see commissure.

P. cornue - see cornue.

P. lobe - see lobe.

P. part : పశ్చిమభాగః. తె. వెనుక భాగము.

P. superficial peroneal: పశ్చిమగాధవైబకీ (వైబకీయ).

P. superficial tibial : పశ్చిమ స్థాణికీ (స్థాణికీయ).

Postero anterior : పశ్చిమాగ్ర.

Postero external : పశ్చిమబాహ్య.

Postero internal : పశ్చిమాభ్యన్తర.

Postero lateral : పశ్చిమపార్శ్వ.

Posterome : త్రోటిః (కణ్టకః).

Potassium : పాటాస్యమ్, పొటాసః, స్ఫటంకయః

Potency : Power, efficacy. ఓజస్(ః), ప్రభావః, బలమ్, వీర్యమ్, శక్తిః. తె. బలము, శక్తి.

Pouch: a pocket shaped cavity: ఆన్తరీయమ్ (?), కోశః, కోశకః, కోష్ఠః, ప్రసేవకః.

Pharyngeal Po : గ్రసనీప్రసేకః.

Po. of Douglas : డగ్లస్కోశః.

Po. of Rathke or Rathke's pouch : రాత్కేకోశః.

Recto-uterine Po : యోనిగుదాన్తరీయమ్.

Recto vaginal Po - see po. of Douglas's.

Recto vesical Po. వస్తిగుదాన్తరీ.

Seessel's Po : [illegible]

Utero Vesical Po : [illegible]గర్భవస్త్యన్తరీయమ్.

Vesico uterine Po : వస్తిగర్భా

స్తరీయమ్.

Pre : పుర, పురః, పూర్వ, ప్రాక్.

Precava : the venacava anterior or superior - see vena cava.

Prechordal : పురోలగుడః.

Precordia : పురోహృదయమ్, పురోహృత్.

Pregnancy : the condition of being with child. అన్తరాపత్త్యతా, గర్భధారణమ్, గర్భిణీత్వమ్, సగర్భతా. తె. కడుపుతోనుండుట, గర్భధారణము, చూలాలితనము.

Pregnant : అన్తర్వత్నీ, ఆపన్నసత్త్వా, గర్భవతీ, గుర్విణీ, గృహీతగర్భా, ససత్త్వా. తె. కడుపుతోనున్న (స్త్రీ), గర్భవతి, గర్భిణీ, చూలింత.

Premature : అకాలపక్వః, అపక్వః.

Premature labour : అకాలప్రసవః, అపక్వప్రసవః.

Premaxilla : పురోర్ధ్వహనుః.

Premolar : అగ్రచర్వకాః, దంష్ట్రాః. తె. కోరలు, కోరపండ్లు (పళ్ళు).

Prenatal : previous to birth. ప్రసవపూర్వః, పూర్వప్రసవః. తె. కనుటకు ముందు, ప్రసవించుటకు పూర్వము.

Prepuce : the foreskin of the penis. కోశః, మేఢ్రచర్మ, లిఙ్గాగ్రచర్మ, శిశ్నచ్ఛదా, శిశ్నముణ్డచ్ఛదా, శిశ్నాగ్రచ్ఛదా. తె. ముందోలు, లింగాగ్రచర్మము, శిశ్నాగ్రచర్మము. వి. శిశ్నమును కప్పియుంచు లేక మూసియుంచు తోలు. ఇది సంచి వలె నుండును.

Presentation : ఉదయః. తె. ఉదయము, పుట్టుక, పుట్టుట వి. లోనుండి బయటికి వచ్చుట, శిరసోదయము.

Presentation of the fetus : the part that comes first at birth. గర్భోదయః, కుమార సమ్భవః. తె. శిరసోదయము.

Agrippa Pr: agrippinus partnus that of the foot - see footing Pr.

Anterior fontanelle Pr: బ్రహ్మరన్ధ్రోదయ గర్భః.

Arm Pr: భుజోదయః.

Bow Pr: అభినమోదయః, ఫాలోదయః.

Breech Pr: ప్రోథోదయః, పృష్ఠోదయః, స్ఫిగుదయః.

Brow Pr . భ్రూదయః, లలాటోదయః.

Cephalic Pr: శీర్షోదయగర్భః.

Face Pr : ముఖోదయః, ముఖోదయ గర్భః.

Footting Pr : పాదోదయః.

Head Pr : శిరోదయః.

Knee Pr : జానూదయః.

Left sacro - anterior Pr: వామత్రికాగ్రోదయః.

Oblique Pr : కుటిలగర్భోదయః.

జిహ్మోదయః, వక్రోదయగర్భః.

Pelvic Pr: శ్రోణ్యుదయగర్భః. స్ఫిగుదయగర్భః.

Polar Pr: ధ్రువీయ గర్భోదయః.

Posterior fontanelle Pr: అధిపత్యుదయ గర్భః.

Shoulder Pr: అంసోదయః. భుజశిరోదయః, స్కన్ధోదయగర్భః.

Transverse Pr: తిరశ్చీనోదయః. తె. వి. పిండము అడ్డముగా లేక ఐమూలగా తిరుగుట.

Twin Pr: యమలగర్భోదయః.

Vertex Pr: that of head. మూర్ధోదయః, శిరోదయగర్భః, తె. ఉచ్ఛికశిరోదయము.

Pressure: పీడనమ్. తె. ఒత్తిడి.

Presternum · the manubrium.

Primary: first. ఆద్య, ప్రథమ, ప్రాథమిక, ప్రారమ్భక. తె. తొలి, మొదటి.

P. germ cell: ప్రాథమిక బీజ కలకమ్ - see cell.

P. Oocyte: ఓవసత్త్వమ్, ప్రాథమికయౌవతమ్ - see oocyte.

Primitive: ఆద్య, ప్రథమ, ప్రాథమిక, ప్రారమ్భక. తె. తొలి, మొదటి, మౌలికమైన.

Pr. cerebral vesicle: ప్రాథమిక గోర్దస్ఫోటకః.

Pr. groove - see groove. గాధాకుల్యా.

Pr. mouth. ప్రాథమిక వక్త్రమ్.

Pr. nerve cell - see cell.

Pr. neuroglial cell - see cell.

Pr. segment - see segment.

Pr. sheath - see sheath.

Pr. streak - see streak.

Princeps: a chief or a main artery. ముఖ్యాధమనీ, విశిష్టాధమనీ.

Principle: the essence or primary quality of a body. (1) కారణమ్, మూలమ్. (2) తత్త్వమ్, ధాతుః, మూలతత్త్వమ్, వస్తు, సారః. (3) గుణః, గుణాకరః, దోషః.

Cooling P: కఫః, శ్లేష్మ. తె. కఫము, కళ్ళె.

Metabolic P: పిత్తమ్. తె. పిత్తము.

Pathologic, pathological P: First. వాతః, వాయుః. తె. వాతము.

Pathological P: second. పిత్తమ్. తె. పిత్తము.

Pathological P: third: కఫః, బలాసః, శ్లేష్మ. తె. కఫము, శ్లేష్మము.

Pathological principles: త్రిదోషాః. తె. త్రిదోషములు. వి. వాతము, పిత్తము, కఫము.

Preservative P: కఫః, శ్లేష్మ. తె. కఫము.

Vital P: (1) వాతః, వాయుః.

Vital P: (2) పిత్తమ్, మాయుః.

Vital P : (3) కఫః, శ్లేష్మ.

Prism . త్రిపార్శ్వకాచః. తె. కాచ పట్టకము. వి. మూడు కోణములు ప్రక్కలుగల గాజుకడ్డీ.

Prismatic : త్రిపార్శ్వకాచసమ్బన్ధి, త్రిపుటకమ్.

Privates : the external genitalia. బాహ్యగుహ్యాఙ్గాని. తె. స్త్రీ పురుష వెలిమర్మావయవములు.

Private part of female & male: గుప్తాఙ్గమ్, గుహ్యమ్, గుహ్యప్రదేశః, గుహ్యాఙ్గమ్. తె. స్త్రీపురుషజననావయవములు. మర్మావయవములు. వి. స్త్రీ పురుషుల ప్రజనన లేక సన్తానోత్పాదకాంగములు. ఉ :- గర్భాశయము, అండకోశము, యోని, శిశ్నము మొదలగునవి.

Procerus : the pyramidalis nasi muscle - see muscle.

Process (1) prominence of a part. (1) ఉద్గమః, ప్రరోహః, ప్రవర్ధనకమ్. (2) తుణ్డః. (3) చూచుకమ్. (2) Method; phenomenon. అనుక్రమః, విరచనమ్, సంవిధానమ్. తె. క్రమము. పద్ధతి (1) ఉబుకు, ఉబ్బు, ఎత్తైనభాగము, కూటము.

Processes (pl.) (1) ఉద్గమాః, ప్రరోహాః, ప్రవర్ధనకాని, ప్రస్థానాని. వ్యా:- ఆక్షి (?) హస్తాఙ్గుళి నఖ నారాచకణ్టకశృఙ్గశిఖా ద్యాకారా వివిధాః స్థూలాః కృశా వాఽస్థ్యాదీనాం క్షుద్రశాఖాః. (2) తుణ్డాః. వ్యా :- కాకతుణ్డాద్యాకారాః ప్రరోహాః. (3) చూచుకాని (చూచుకమ్. ఏ వ) వ్యా :- స్తన చూచుకాకారా గోస్తనాకారా వా ప్రరోహాః. తె. ఉబుకులు, ఉబ్బులు. ఎత్తైన భాగములు. దిబ్బలేక దిమ్మెలు. వి. (1) వ్రేళ్లు మున్నగు నవయవముల చివర నువ్వెత్తుగా కొసలు తేలియుండు భాగములు (2) కాకిముక్కువలె కొసలు తేలియుండు అవయవభాగములు. (3) చనుమొనవలె గాని, ఆవుచన్నుల మాదిరిగాగాని యుండు అవయవ విశేషములు. ఈ మూడురకములు ఉవ్వెత్తుగా కొసలు, చివరలు తేలియుండు శరీరాంగముల విశేషభాగములు.

Accessory Pro : అధరార్బుదమ్. ఉపప్రరోహః.

Acromian Pro: top of the shoulder. అంసకూటః(ం). వ్యా:- అంస ప్రాచీరకస్యాగ్రం సర్పఫణాయత ముచ్చావచమ్. తె. వి. పాము పడగవంటి గూడ యెముకయొక్క మెరక పల్లముల భాగము.

Alar olfactory Pro: బాహ్య నాసిక్య ప్రరోహః.

Alar Pro : పక్షప్రరోహః.

Alveolar Pro : ఉదూఖల ప్రరోహః, దన్తోదూఖలమ్.

Anabolic Pro: in the body and their products. ధాతవః. తె ధాతువులు.

Anterior clinoid Pro: పురస్తాద్గుళికాప్రరోహః. పురోగుళికా.

Articular Pro: సన్ధిప్రరోహః, సన్ధిప్రవర్ధనకమ్, సన్ధేయప్రరోహః

Articular Pro of vertebra: పృష్ఠహస్తః, హస్తప్రరోహః.

Auditory Pro: కర్ణబాహ్యాస్థి ప్రవర్ధనకమ్.

Basilar Pro: మూలోద్గమః, మూలప్రరోహః.

Buccal Pro: కపోలప్రరోహః.

Catabolic Pro: దోషాః.

Caudate Pro: పిణ్డయోజనికా.

Central olfactory Pro: మధ్య నాసిక్య ప్రరోహః.

Ciliary Pro: శిలికాప్రరోహః, శైలికప్రరోహః.

Clinoid Pro: గుళికాప్రరోహః.

Condyloid Pro: కుణ్డలికా ప్రరోహః.

Condyloid Pro. of the mandible: హనుమూలమ్. తె. వి. క్రిందిదవడ చివర గొంతువైపునుండు కోణము.

Conoid Pro: శఙ్కుక ప్రవర్ధనకమ్.

Coracoid Pro: అంసతుణ్డః, అంసతుణ్డకః. తె. అంసతుండము.

Coronary Pro: మణ్డలప్రరోహః, మకుటప్రరోహః.

Coronoid Pro: చఞ్చు ప్రవర్ధనకమ్, మకుట ప్రరోహః, హనుమస్తః.

Coronoid pro. of the mandible: వాయసతుణ్డమ్. తె. వి. క్రింది దవడ చివర గొంతు వైపున కాకి ముక్కు వలె యుండు ఎత్తు కోణము, కాకిముక్కుకోణము.

Costal pro: పార్శ్వక ప్రరోహః.

Deltoid pro: అంసః, అంసపిణ్డః, అంసపిణ్డికా. తె. మూపు, మూపురము. వి. భుజముయొక్క ఎత్తైన భాగము.

Dendritic pro: నాడీకణశాఖా ప్రరోహః.

Dens pro: ఉద్దన్తాయితః, దన్త ప్రరోహః,

Ethmoid pro: ఝర్ఝరకూటకమ్ (ప్రవర్ధనకమ్).

External angular pro: బాహ్యకోటిః.

External auditory pro: బాహ్యశ్రోత్రప్రరోహః.

Falciform pro – see the falx cerebri.

Frontal Pro: ఊపాఙ్గ ప్రవర్ధనకమ్, లలాటప్రరోహః.

Fronto nasal Pro: ల (లా)లాట నాసిక్య ప్రరోహః.

Fronto sphenoid (al) Pro: ల

Vital P : (3) కఫః, శ్లేష్మ.

Prism : త్రిపార్శ్వకాచః. తె. కాచ పట్టకము. వి. మూడు కోణములు ప్రక్కలుగల గాజుకడ్డీ.

Prismatic : త్రిపార్శ్వకాచసమ్బన్ధి, త్రిపుటకమ్.

Privates : the external genitalia. బాహ్యగుహ్యాఙ్గాని. తె. స్త్రీ పురుష వెలిమర్మావయవములు.

Private part of female & male: గుప్తాఙ్గమ్, గుహ్యమ్, గుహ్యప్రదేశః, గుహ్యాఙ్గమ్. తె. స్త్రీపురుషజననావయవములు. మర్మావయవములు. వి. స్త్రీ పురుషుల ప్రజనన లేక సన్తానోత్పాదకాంగములు. ఉ :- గర్భాశయము, అండకోశము, యోని, శిశ్నము మొదలగునవి.

Procerus : the pyramidalis nasi muscle - see muscle.

Process (1) prominence of a part. (1) ఉద్గమః, ప్రరోహః, ప్రవర్ధనకమ్. (2) తుణ్డః. (3) చూచుకమ్. (2) Method; phenomenon. అనుక్రమః, విరచనమ్, సంవిధానమ్. తె. క్రమము. పద్ధతి (1) ఉబుకు, ఉబ్బు, ఎత్తైనభాగము, కూటము.

Processes (pl.) (1) ఉద్గమాః, ప్రరోహాః, ప్రవర్ధనకాని, ప్రస్థానాని. వ్యా:- అఙ్ఘ్రిహస్తాఙ్గులి నఖనారాచకణ్టకశృఙ్గశిఖాద్యాకారా వివిధాః స్థూలాః కృశావాఽస్థ్యాదీనాం క్షుద్రశాఖాః. (2) తుణ్డాః. వ్యా :- కాకతుణ్డాద్యాకారాః ప్రరోహాః. (3) చూచుకాని (చూచుకమ్. ఏ వ) వ్యా :- స్తనచూచుకాకారా గోస్తనాకారా వా ప్రరోహాః. తె. ఉబుకులు, ఉబ్బులు, ఎత్తైన భాగములు. దిబ్బ లేక దిమ్మెలు. వి. (1) వ్రేళ్లు మున్నగు నవయవముల చివర నువ్వెత్తుగా కొసలు తేలియుండు భాగములు (2) కాకిముక్కువలె కొసలు తేలియుండు అవయవభాగములు. (3) చనుమొనవలె గాని, ఆవుచన్నుల మాదిరిగాగాని యుండు అవయవ విశేషములు. ఈ మూడురకములు ఉవ్వెత్తుగా కొసలు, చివరలు తేలియుండు శరీరాంగముల విశేషభాగములు.

Accessory Pro : అధరార్బుదమ్. ఉపప్రరోహః.

Acromian Pro: top of the shoulder. అంసకూటః(ం). వ్యా:- అంస ప్రాచీరకస్యాగ్రం సర్పఫణాయతముచ్చావచమ్. తె. వి. పాము పడగవంటి గూడ రొమ్ముకయొక్క మెరక పల్లముల భాగము.

Alar olfactory Pro: బాహ్యనాసిక్య ప్రరోహః.

Alar Pro : పక్షప్రరోహః.

Alveolar Pro : ఉదూఖల ప్రరోహః, దన్తోదూఖలమ్.

Anabolic Pro: in the body and their products. ధాతవః. తె ధాతువులు.

Anterior clinoid Pro: పురస్తనగుళికా ప్రరోహః. పురోగుళికా.

Articular Pro: సన్ధిప్రరోహః, సన్ధిప్రవర్ధనకమ్, సన్ధేయప్రరోహః

Articular Pro of vertebra: పృష్ఠిహస్తః, హస్తప్రరోహః.

Auditory Pro: కర్ణబాహ్యాస్థి ప్రవర్ధనకమ్.

Basilar Pro: మూలోద్గమః, మూలప్రరోహః.

Buccal Pro: కపోలప్రరోహః.

Catabolic Pro: దోషాః.

Caudate Pro: పిణ్డయోజనికా.

Central olfactory Pro: మధ్యనాసిక్య ప్రరోహః.

Ciliary Pro: శిలికాప్రరోహః, శైలికప్రరోహః.

Clinoid Pro: గుళికాప్రరోహః.

Condyloid Pro: కుణ్డలికా ప్రరోహః.

Condyloid Pro. of the mandible: హనుమూలమ్. తె. వి. క్రిందిదవడ చివర గొంతు వైపునుండు కోణము.

Conoid Pro: శఙ్కుక ప్రవర్ధనకమ్.

Coracoid Pro: అంసతుణ్డః, అంసతుణ్డకః. తె. అంసతుండము.

Coronary Pro: మణ్డలప్రరోహః, మకుటప్రరోహః.

Coronoid Pro: చఞ్చుప్రవర్ధనకమ్, మకుటప్రరోహః, హనుకన్తః.

Coronoid pro. of the mandible: వాయసతుణ్డమ్. తె. వి. క్రింది దవడచివర గొంతు వైపున కాకి ముక్కువలె బోలియుండు ఎత్తు కోణము, కాకిముక్కుకోణము.

Costal pro: పార్శ్వక ప్రరోహః.

Deltoid pro: అంసః, అంసపిణ్డః, అంసపిణ్డికా. తె. మూపు, మూపురము. వి. బుజముయొక్క ఎత్తైన భాగము.

Dendritic pro: నాడీకణశాఖా ప్రరోహః.

Dens pro: ఊర్ధ్వదన్తాయితః, దన్త ప్రరోహః,

Ethmoid pro: ఘ్రాణకూటకమ్ (ప్రవర్ధనకమ్).

External angular pro: బాహ్య కోటిః.

External auditory pro: బాహ్య శ్రోత్రప్రరోహః.

Falciform pro - see the falx cerebri.

Frontal Pro: ఉపాఙ్గ ప్రవర్ధనకమ్, లలాటప్రరోహః.

Fronto nasal Pro: ల (లా)లాట నాసిక్య ప్రరోహః.

Fronto sphenoid (al) Pro: ల

లాట స్ఫీనకీయ ప్రరోహః, ఊర్ధ్వ ప్రరోహః.
Funicular Pro : పూణుక ప్రరోహః.
Globular Pro : గోల (ళ) ప్రరోహః (గోళీయ ప్రరోహః).
Hamate Pro - see unciform Pro.
Hamular Pro: అఙ్కుశః, అఙ్కుశాగ్రమ్. తె. బడిశప్రరోహము.
Hamular Pro: internal Pterygoid plate of sphenoid. అన్తర గారుడాయిత ఫలక (స్య) బడిశ ప్రరోహః.
Inferior articular Pro : అధోముఖహాస్తా.
Infraorbital Pro : నేత్రధరీయ పురః ప్రవర్ధనకమ్.
Infundibuliform Pro : కోలా ఇష్చిక ప్రరోహః.
Internal angular Pro : అన్తర కోటిః.
Jugal Pro - see zygoma.
Jugular Pro : నైగల ప్రరోహా, మన్యాప్రవర్ధనకే.
Lacrimal Pro : అశ్రుకూటకమ్, అశ్రుప్రవర్ధనకమ్.
Lenticular Pro : రదనక ప్రరోహః, రదనకోష్ఠి ప్రవర్ధనకమ్.
Liplike Pro : ఓష్ఠః, ఓష్ఠప్రరోహః.
Malar Pro : గణ్డకూటః, గణ్డధర కూటః.
Mammillary Pro : చూచుక ప్రవర్ధనకమ్, స్తనప్రరోహః, ఉత్తరాబ్బుదమ్.
Mastoid Pro : గోస్తనకమ్, గోస్తనక ప్రవర్ధనకమ్, చూచుక ప్రరోహః. వ్యా :- శఙ్ఖస్థ చూచుకోద్గమః.
Maxillary Pro : ఉత్తర (ఊర్ధ్వ) హానవ ప్రరోహః, మాక్సిల ప్రరోహః.
Mental pro : చిబుక పిణ్డమ్ (ఉద్భేదః).
Middle clinoid pro : మధ్య గులి (ళి) కా ప్రరోహః
Nasal pro : నాసాకూటః, నాసా ప్రవర్ధనకమ్, నాసిక్య ప్రరోహః.
Odontoid Pro : దన్తప్రరోహః, ఉద్దన్తాయితః.
Olecranon Pro : కఫోణి ప్రరోహః, కూర్పరకూటః (ం). వ్యా:- ఊర్ధ్వప్రవర్ధనకమ్.
Orbital Pro: అక్షికుణ్డీయ ప్రరోహః, నేత్రాభిగం ప్రవర్ధనకమ్. వ్యా:- పురోగం అక్షిఫలకమ్.
Palatal Pro : superior maxilla : తాలవ్యప్రరోహః. వ్యా:- ఊర్ధ్వహానవస్థ స్తాలవ్యప్రరోహః.
Palatine Pro: తాలవ్య ప్రరోహః,

తాలుఫలకమ్.

Palpebral Pro : వర్త్మచ్ఛదప్రవర్ధనకమ్.

Peripheral Pro : పారిసర ప్రరోహః.

Petrosal Pro : ప్రాస్తరప్రవర్ధనకమ్.

Posterior clinoid Pro : పశ్చిమఖట్వికా ప్రరోహః.

Postglenoid Pro : పశ్చిమస్థాలక ప్రరోహః.

Pterygoid Pro : గరుత్ప్రరోహః, గారుడాయిత(తీ)ప్రరోహః. వ్యా:- చరణద్వయం జతూకాస్థ్నః.

Pyramidal Pro : పరికోణప్రరోహః.

Short Pro : క్షుద్రప్రరోహః, హ్రస్వప్రవర్ధనకం వా ప్రరోహః.

Sphenoid Pro: జతూకాప్రవర్ధనకమ్ (పశ్చిమగమ్), స్ఫినకీయ ప్రరోహః.

Spinal Pro. (spinous) . కశేరుకాకణ్టకమ్, పృష్ఠ(ష్ఠి) కణ్టకమ్, మహాకణ్టకమ్.

Spinous Pro. of sphenoid : స్ఫిన (చ) కాస్థ్నః కణ్టకః వాకోణః.

Spinous Pro. of vertebra : కశేరుకా వా పృష్ఠ (ష్ఠి) కణ్టకః. తె. కొంకులు.

Styloid Pro : 1. అన్తర్మణికం ప్రవర్ధనకమ్, అన్తర్మణికా, నారాచ ప్రరోహః. 2 బాహ్యమణికా, శిఖా ప్రవర్ధనకమ్.

Superior articular Pro : ఊర్ధ్వ ఽహాస్త్రా.

Superior maxilla - nasal Pro : ఊర్ధ్వహన్వ నాసాప్రరోహః.

Superior turbinated Pro : ఊర్ధ్వశుక్తికా (ప్రరోహః).

Temporal Pro : శాఙ్ఖకమ్ (పశ్చిమ ప్రవర్ధనకమ్).

Temporal Pro. of malar : గాణ్డాస్థ్నః శాఙ్ఖకప్రరోహః.

Transverse Pro : కశేరుబాహు ప్రరోహః, కశేరుబాహు ప్రవర్ధనకమ్, వ్యా:- పార్శ్వప్రరోహా. తె. పార్శ్వకంటకము.

Transverse Pro. of vertebra: కరూకరః. వ్యా:- పార్శ్వప్రరోహః.

Unciform Pro, Uncinate Pro: అఙ్కుశప్రరోహః.

Vaginal Pro : శయ్యాప్రరోహః.

Vaginal Pro. of tympanic plate : పటహఖణ్డశయ్యా ప్రరోహః, పటహశయ్యాప్రరోహః.

Vermiform Pro : ఉపాన్త్రమ్. వ్యా:- అనుమస్తిష్కమధ్యమ ఖణ్డోపరితలాని. ఊర్ధ్వాధః స్థితాని, కీటక ప్రరోహః.

Vocal Pro: గలప్రరోహః, ప్రకోణ కీకస ప్రరోహః.

Xiphoid Pro : the unciform

cartilage. అసిప్రరోహః. వ్యా.- అగ్రఖణ్డః, ఉరఃపత్రకః.

Zygomatic Pro: గణ్డప్రరోహః, గణ్డోత్తరప్రరోహః, యుగప్రరోహః, శఙ్ఖకమ్, పశ్చిమ ప్రరోహః.

Zygomatic Pro. of temporal bone: హనుమూలబన్ధనే.

Proctodeum: primitive anus ప్రాథమిక గుదః.

Profunda: a deep - seated artery. గమ్భీరధమనీ. తె. లోరక్త నాళము.

Projection: ప్రోత్థితమ్, ప్రోత్థః, తె. ఉబుకు, బుడిపె. వి. ముందుకు పొడుచుకొనివచ్చుట.

Prominence: ఉత్సేధః, ఔన్నత్యమ్, కూటః. తె. ఉబుకు, ఎత్తైన భాగము, కూటము.

Bicipital P: a fleshy bulging of the front part of the arm. బాహుపిణ్డికే. తె. దండరెట్టలు. వి. రెట్టలయందు పైకి ఉబికి యుండు మాంసపు ముద్దలు.

Bipolar P: బాహుపిణ్డికా.

Calf P: జఙ్ఘాపిణ్డికా. తె. వి. పిక్కలో నువ్వెత్తుగా నుండు మాంసము ముద్ద.

Laryngeal P: కృకాటికా. వ్యా:- గ్రీవాయాః పశ్చాత్కృకాటికా (డల్హణః. సు. చి. 2. 31½ శ్లోక వ్యాఖ్యానే) అవటుఉపాస్థి, ఉత్సేధః

Malar P: గణ్డకూటః.

P. of the cheek: గండౌన్నత్యమ్

P. of the nose: నాసావంశః.

Vertebral P: గ్రీవాకశేరుకా కణ్టకినీ, ప్రోన్నతపృష్ఠిః, మహాకణ్టకినీ.

Promontory: an elevation. పరికూటః, పరిమన్దరః, స్థూలోచ్ఛ్రయః. వ్యా:- మన్దరశిఖరవత్ పరిత ఉన్నతాకార ఉత్సేధః, వృత్తోచ్ఛేదః, తె. వి. మన్దరపర్వత శిఖరమువంటి ఎత్తైన భాగము, గుండ్రని మిట్ట. ఇట్టి భాగములు శరీరావయవములందు కానగును. ప్రోత్తుంగము.

Pronation: downward turning of the palm. ప్రవరణీకరణమ్. తె. అఱచేతిని క్రిందివైపు త్రిప్పుట.

Pronephron, pronephros: పురోవృక్కః.

Pronucleus: the neucleus of either male or female egg-element after fertilization. బీజకమ్, పురోనవక్రియః, వీర్యపరమాణుః.

Prosencephalon: the forebrain. అగ్రమస్తిష్కః. పురోగోర్దః.

Prostate: prostate gland, a gland surrounding the neck of the bladder and urethra in the male అష్ఠీలా, పురస్థ

గోళమ్, ప్రస్థగోళమ్, పౌరుషమ్, పౌరుషగ్రన్థిః. వ్యా:- వస్తిద్వారం మూత్రప్రసేక స్యాద్యభాగఙ్చ సంవేష్ట్య స్థితః అక్షోటఫలాకార గ్రన్థిః. తె. అష్ఠీల, పౌరుషగ్రంధి. వి. ఇది ఉచ్ఛబిత్తి బెజ్జమును, మూత్రనాళము మొదలును ఆవరించి అక్రోటుకాయవలెనుండు ఒక చిన్న కణితిలేక వుండ. ఇది సంభోగశక్తి నిచ్చును. కామోద్రేక సమయమున నిందు కామద్రవ మూరును.

Ductus of Pro - see Ductus.

pro. area· ప్రాస్థఖణ్డః -see area.

pro. gland - see gland.

pro. portion - see portion.

Pro. of urethre-see portion.

Pro. utricle : ప్రాస్థయోనిః.

Tube of pro - see tube.

Protein : ప్రీతిదః, ప్రీతిదా. తె. ప్రొటీను. Albumin.

Protobion : the first organism. ఆద్యసృష్టిః, జీవిః, సజీవనిర్మాణః, సేన్ద్రియసృష్టిః. తె అవయవి, జీవి, ప్రాణి, శరీరి.

Protoblast: a cell with no cell-wall. నిర్భిత్తిబలిస్థా, నిర్భిత్తిశలకమ్.

Protoplasm : biogen, bioplasm, cytoplasm, all the cell, but the nucleus. (1) Semifluid, semi transparent colorless substance consisting of orygen'hydrogen, carbon and nitrogen, basis of life in plants and animals (2) living matter a hmogenous structurless substance, forming the physical basis of life, endowed with contractility, with a chemical composition, allied to that of albumen. (1) ఆద్యధాతుః, చేతనద్రవ్యమ్, జీవవస్తు, ప్రథమబలాసః, ప్రోథబలాసః, ప్రోథబలాసికా, బలాసః. వ్యా:- కల్చి నాన్లతి సాన్ద్రి వస్తు, ధాతుః, శ్లేష్మ. (2) జీవభూమిః. తె. జీవ మూలపదార్థము, జీవవస్తువు, జీవాంకురము, మొదటిధాతువు, శ్లేష్మము. వి. జీవద్రవపదార్థము. ఇది రంగు లేనిది, సూక్ష్మమైనది. స్వరూపము:- ఇది నురుగుతో జిగటగ చిక్కగ నుండు ద్రవము. ఇందు మాంసకృత్తులు, పిండిపదార్థములు, క్రొవ్వులు, ఖనిజలవణములు మొదలగు వృత్తాహారద్రవ్యములు ఉండును. ఇది జీవకణమును, కేంద్రమును చుట్టి యుండును. ప్రాణులపారంపర్యధర్మసత్త్వమునకు కారణమగును. ఈ కణముతే జననీజనకులు.

Living Pro. of body : శుక్రధాతుః.

Protoplasmic : ప్రోథబలాసీయ, శ్లైష్మిక.

Living Pro. mass: జీవప్రోత్ప్రోత్పాద బలానపిణ్డః.

Protozoa: the smallest type of animal life; unicellular organisms. తె. మూలరూప ప్రాణులు వి. ఇవి స్వతంత్ర కణములు గలవి.

Protuberance: a projecting part. అర్బుదమ్, ఉత్సేధః, తె. ఉబుకు, ఉబ్బు, గుబ్బ, బుడిపె. వి. ముందరికి వచ్చి లేక పొడుచుకొనియుండు ఎత్తైన శరీరభాగము, గుబ్బవంటి అవయవము.

External occipital Prot: పశ్చిమార్బుదమ్, బాహ్యపృష్ఠకీయార్బుదమ్.

Internal occipital Prot: అన్తర పృష్ఠకీయార్బుదమ్.

Mental Prot: చిబుకోత్సేధః.

Occipital Prot: పృష్ఠకార్బుదమ్ పృష్ఠకుమ్భః. వ్యా :- పశ్చిమకపాలార్బుదమ్.

Preglenoid Prot: స్థాలకపురస్థకార్బుదమ్.

Proximal: nearest సన్నికృష్టః, సమీపః. తె. దగ్గఱి, సమీప.

P. end: సన్నికృష్టాగ్రమ్. తె. దగ్గరి, చివర.

P. part - see part.

P. portion - see portion.

Psalis: the cerebral fornix. మస్తిష్కతోరణికా.

Pseudocele: the fifth ventricle. పఞ్చమకోష్ఠకః, పఞ్చమనిలయః.

Pseudo: false, మిథ్యా

P. nucleolus: మిథ్యాలఘుకేన్ద్రకియః.

P podium: మిథ్యాపదకమ్(ః).

Psyche: mind, soul. ఇన్ద్రియసారథిః, మనః, సత్త్వమ్. తె. మతి, మది మనసు.

Psychoanalysis: మనోవిశ్లేషః.

Psychocortical routs: pathways through which mind operates చేతోవహా మార్గాః, మనోవహధమన్యః. మనోబుద్ధివహాశ్చ సిరాః (చ. చి. 10.58) మనోవహాస్రోతాంసి. తె. మనసుతిరుగు నాళములు, మనసు సంచరించు దారులు, మనోభావము లను మెదడు (శిరోహృదయమునకు) గొనిపోవు నరములు లేక నాళములు.

Psychology: rhe science of mental phenomena. అధ్యాత్మవిద్యా, అధ్యాత్మశాస్త్రమ్, మానసశాస్త్రమ్. తె. మానసశాస్త్రము, మనోవిజ్ఞానము.

Pterion. raising: ఉత్క్షేపః, పక్షకబిన్దుః

Pterygoid: resembliing a wing (1) పక్షాకృతిః. తె. ఱెక్క ఆకారమునందుండు అవయవ విశేషము.

(2) గారుడాయితః. See Muscle.

Ptyalin. ష్ఠీవలీనః. వ్యా:- లాలాయాః

లీనతయా స్థితమ్. తె శ్లేష్మలీనము. వి. లాలాజలమునందుండు కిణ్వము (ఎంజైము enzyme). ఇది పిండి ద్రవ్యములను తక్షణమే సులభముగా ద్రవించునట్లు, కరగిన ద్రవ్యముల యందని గ్రహించుటకును, లాలాజలమునకు సహాయపడును. ఇదిపిండిపదార్థములను చక్కెరగా మార్చును. క్షారధర్మము గలది.

Puberty : the age at which persons are capable of begetting or reproduction తారుణ్యమ్, యౌవనమ్, యౌవనావస్థా. తె. యౌవనదశ, సంతానము కలుగు వయస్సు.

Pubes : hairy region covering the pubic bone. కామపీఠమ్, గుహ్యాజ్గమ్. తె. కామపీఠము. వి పొత్తికడుపు క్రింద నూగువెండ్రుకలు మొలచు ప్రదేశము. ఇచట స్త్రీ పురుష జననాంగ మారంభమగును.

Body of Pu : భగపీఠమ్, మధ్యపిణ్డఖాతమ్, లిఙ్గపీఠమ్.

Pubescence - see puberty.

Pubic : pertaining to the pubes: కామపీఠీయ, జఘన, భాగ, భాగి. వ్యా :- భగసమ్బన్ధీ, తె. కామపీఠమునకు చెందిన.

P. area - see area.

P. bone - see pubis.

P. mons: భగోన్నతిః, see mons veneris.

Supra P. region-see region.

Pubis. the pubic bone - see bone ospubis.

Symphysis P-see symphysis.

Pudenda: plural of pudendum.

Pudendal : belongingining to the pudendum : కహ్య, బాహ్యోపస్థీయ, బాహ్యభాగీయ. వ్యా:- స్త్రీయా బాహ్యజననస్థానా బాహ్యయోనిసమ్బద్ధ. తె. స్త్రీ వెలిజననేంద్రియమునకు చెందిన.

P. artery - see artery.

P. cleft : భగరన్ధ్రమ్, వరాఙ్గరన్ధ్రమ్, వరాఙ్గస్రోతః, యోనికర్ణస్రోతః, యోనిఛిద్రమ్. తె. పూకు. భగరన్ధ్రము. వి. భగోష్ఠముల నడుమనుండు వెజ్జలు, అపత్యపథము, పిల్లలు పుట్టి బయటికి వచ్చు దారి, యోని ద్వారము.

P. region - see region,

Pudendum : the female external reproductive organ. ఉపస్థః, గుహ్యమ్, గుహ్యాఙ్గమ్, జననేన్ద్రియమ్ (బాహ్యమ్), భగమ్, యోనిః, రతిమహారమ్, వరాంగమ్. వ్యా:- స్త్రీ బాహ్యగుహ్యాంగమ్వా యోనిః, యోనేర్బహిర్భాగః. తె, ఉపస్థ, భగము. యోని. వి. ఆడుదాని (స్త్రీ) బయటి మర్మావయవము.

Pulling : ఆకర్షణమ్. ఆకృష్టిః. తె. ఈడ్చుట, ఈడ్పు, గుంజుడు, లాగుట, లాగుడు,

Pulmonary, pulmonic: pertaining to the lungs. ఫౌప్ఫుస, ఫౌప్ఫుస్య. వ్యా :- ఫుప్ఫుస సమ్బన్ధీ. తె. ఫుప్ఫుసములకు సంబంధించిన, శ్వాసకోశములకు చెందిన.

P. bud : see bud.

P. circulation : the passage of blood from the right Ventricle to the lungs and back to the left auricle - see Circulation.

P. vein - see vein.

Pulp : the soft, interior part or matter of certain organs. and structures మజ్జా. వ్యా:- కేషాం చిదఙ్గానాం వాప్యూహానాం వా కోమలభాగః, మృదువస్తు. తె. గిజురు, గుజ్జు, మూలుగ. వి. అవయవముల లోను, నిర్మాణములందు నుండు మూలుగు లేక మెత్తని వస్తువు.

Dental P : దన్తమజ్జా, దన్తమాంసమ్.

Digital P : అంగులీమజ్జా, అఙ్గులీమాంసమ్.

P. Cavity : గుహామజ్జా, గుహామాంసమ్.

P. of spleen : ప్లీహామజ్జా.

Puls : నాడీ, నాళీస్పన్దః, తె. నాడి. the impluse transmitted to arteries by contraction of the left ventricle and customarily palpated in the radial artery at the wrist. నాడీస్పన్దనమ్. వ్యా :- ధమన్యాః సఙ్కోచవికాసౌ. స్పన్దనమేతత్ అఙ్గుష్ఠమూలే మణిబన్ధప్రదేశే సామాన్యస్పర్శేన జ్ఞాయతే. తె. నాడి కొట్టుకొనుట. వి. ఇది రక్తనాళముయొక్క సంకోచవికాసములు. ఈ నాడీ స్పందనము - కొట్టుకొనుట - మణికట్టు మొదలగు స్థానములను వ్రేళ్ళతో తాకిన తెలియును.

Dicrotic P : ద్విస్పందీ, ద్విత్వనాడీ.

Pulvinar : ఉపధానమ్, చేతసశ్చాన్తః.

Puncta lacrimalia, punctum lacrimale : (1) అశ్రుద్వారమ్, (2) అశ్రుఛిద్రాణి (బ. వ).

Pupil : the round aperture or opening in the centre of the iris of the eye to allow the passage of light (1) అక్షితారకా, కనీనికా, తారా, తారకా, దృష్టిః, దృష్టిమణ్డలమ్, లోచకః. తె. కనుపాప, చూపు, తారక, దృష్టి, పాప. వి. కంటి నల్లగుడ్డు మధ్య నుండు రంధ్రము. దీనిగుండా వెలుగు ప్రసరించును. ఇది నీలవర్ణముతో మెరయుచుండు పాప. (2) కృష్ణ

తారకా, దృష్టితారకా, దృష్టిబిమ్బః, దృష్టిభాగః. తె. కంటిపాప, చుక్క, చూపుచుక్క, నల్లపాప, నీటిపాప.

Junction of P. కృష్ణ దృష్టిగత సన్ధిః తె. వి. నల్లగుడ్డుకు, పాపకు మధ్యనున్న అతుకులేని సంధి. Pupillary border or margin.

Purple : కృష్ణలోహితః, ధూమ్రవర్ణః, ధూమలవర్ణః, నీలలోహితః. వ్యా :- వాహినీధ్యః కురితారక్తస్య వర్ణః, నీరారక్తవర్ణః. తె. ఊదా, ధూమ్రవర్ణము. వి. ఎఱుపును, నీలమును కలిసినరంగు. సిరలలోని నెత్తురువర్ణము (రంగు).

Pyloric : belonging to the pylorus. ఆన్త్రముఖీయము.

P. valve - see valve.

P. vestibuli - see vestibuli.

Pylorus: (1) the opening of the stomach into the duodenum, encircled by a sphincter muscle (gatekceper). జఠర నిర్గమః, జఠరాధోద్వారమ్. వ్యా :- జఠరస్య అధఃస్థముఖమ్. తె. ఆంత్రముఖము. వి. ఆమాశయము - పొట్ట- లోనుండి ఆహారము ప్రేవు-ప్రేగు- లలోనికి పోవు రంధ్రము. (2) The pyloric valve : see valve.

Pyramid : any conic eminence of an organ. కూర్చః, పరికోణః, ప్రకోణః, ముకులికా, సూచ్యగ్రస్తమ్భః, శఙ్కుః. వ్యా - (1) స్థూలమూల సూక్ష్మాగ్రః పరితః కోణవాన్ ప్రకోష్ఠః. (2) స్థూలమూల కుశాగ్రఘనవస్తు సప్రాయ స్త్రికోణశ్చతుష్కోణో బహుకోణో వా దృశ్యతే. తె. పిరమిడు, సూచ్యగ్రస్తంభము, స్తూపము. వి. కూచిగానుండు దిబ్బ, శంఖాకారపు బుడిపె. ఇది మొదలు లావు, చివర కొనదేలి ముక్కోణముగా గాని, నాల్గు లేక బహుకోణాకారముగనుండు అవయవ విశేషము.

P. of the cerebellum : అనుమస్తిష్క పరికోణః, ధమ్మిల్లక ముకులికా.

Renal P. శాఙ్ఖపకోణః, శఙ్ఖ ముకులికా. వ్యా :- శఙ్ఖాధస్థః పరికోణః.

Pyramis : pyramid.

Pyriform : pear - shaped. పేరాకారః, పేరాకృతిః, తె. వి. బేరీ పండు ఆకారములోనున్న అవయవ విశేషము.

P. lobe : పిరలమ్బికా.

P. muscle : the pyriformis.

Pyriformis - see muscle.

Quadrangle : చతురస్రమ్, చతుర్భుజః, చతుష్కోణః. తె. చతురస్రము, చతుర్భుజము, చతుష్కోణము.

Ascending R. of ischium : కుకున్దరకూటః, కుకున్దర శృఙ్గః.

Ascending R. of pubes : భగాస్థి ఉత్తరశృఙ్గం.

Descending R. of pubes : భగాస్థి అధరశృఙ్గమ్.

Inferior R : అధరశృఙ్గః.

Superior R : ఉత్తరశృఙ్గః.

Ranvier's crosses : పర్వక్రాశమ్.

R's nodes : తన్తు పర్వ మ్, తన్త్రపర్వమ్.

Raphe: a line, suture. (1) సీవనికా, సీవనీ, సేవనీ. (2) సన్ధిః. తె. (1) అతుకు, కుట్టు. (2) తీవ, నరము, నాడి. (3) మధ్యసీవని. మూలాధార మధ్యసేవని.

Medium R. of the penis – see R. of the penis.

Medium R. of the tongue : జిహ్వాసేవనీ.

Pharyngeal R : గ్రసనికాసేవనీ.

R. of the penis : మేఢ్రసేవనీ, శేఫసేవనీ, శేఫసీవికా (భా. ప్ర.). తె. పురుషాంగమునగల నరము, మేఢ్రనాడీ.

Scrotal R : ఫలసేవనీ. తె. వి. అండము, వృషణములతో సంబంధించియుండు అతుకువంటి నరము.

Ray : (1) a line of light or heat. (2) a line (1) కిరణః, రశ్మిః (2) రేఖా. ఉష్ణరేఖా, కాంతిపఙ్క్తిః. తె. కాంతికిరణము, వేడి సోకక (గీత), గీత, రేఖ. వి. మధ్య నుండిపోవు గీత.

Reason : చిత్తమ్, చేతః, చేతనాధాతుః, బుద్ధిః. తె. వివేకము, హేతువు.

Reasoning . ఊహా, ఊహాపోహాః, తర్కః. వ్యా.- మనసఃకర్మ. Function of mind. తె. (1) ఊహించుట, తర్కించుట. (2) అనుమానము. వి. మానసిక క్రియలలో నొకటి, హేతువాదము.

Receptacle : ఆధానమ్, ఆధారః, ఆశయః. తె. ఆధారము, ఆశయము. వి. ఏదైన నొకవస్తువు ఒకచోట చేరియుండు స్థలము,

R. of air : వాతాశయః.

R. of bile : పిత్తాశయః.

R. of blood : రక్తాశయః.

R. of feces : మలాశయః.

R. of food : ఆమాశయః.

R. of phlegm : కఫాశయః.

R. of urine : మూత్రాశయః.

Receptors : (1) అక్షాణి. ఇన్ద్రియాణి. తె. ఇంద్రియములు, జ్ఞానేంద్రియములు. (2) అర్థగ్రాహికావయవాః, గ్రాహకాః, గ్రాహిణః. తె. గ్రాహకావయవములు.

Recess, Recessus : a cavity or fossa. అపసృతిః. తె. గూడు.

Hepatoenteric R : యకృదాన్త్రి

యాప స్మృతిః.

Laryngeal R : కణ్ఠీయాపస్మృతిః.

Nasopalatine R : నాసిక్యతాల వ్యాపస్మృతిః.

Pharyngeal R: గ్రసనీయాపస్మృతిః.

R. pinealis : సరలాపస్మృతిః.

Right pneumotoenteric R : దక్షిణ పుప్ఫుసాన్త్రీయాపస్మృతిః.

Tentlike R : దూష్యసదృశాప స్మృతిః.

Tubotympanic R : నాడీపట హీయాపస్మృతిః.

Recollection : అనుబోధః, స్మృతిః. తె. జ్ఞప్తి, జ్ఞాపకము, స్మరణము, స్మృతి.

Rectal : of rectum. గౌద. వ్యా:- గుదసమ్బన్ధి, మలాశయ. తె. గుదము నకు చెందిన.

R. columns of morgagni : వలీరాజ్యః.

Rectum : the lower part of the large intestine. ఉత్తరగుదః, గుదః, గుదనలికా, గుదాన్త్రమ్, పాయుః,పృష్ఠఖణ్డః,బుధ్నః,బ్రధ్నః, విడాశయః, విణ్మార్గః, శకృన్మార్గః, స్థూలగుదః. తె. ఆసనము, పురీష నాళము, పీతిము డ్డి, ముడ్డి. వి. ప్రేవులలోని మలము బయటికివచ్చు దారి.

Abdominal R : పక్వాశయః, గుదమ్. (చ.శా. 6.21).

Lower R, Lower part of the R, అధరగుదమ్, అపానమ్. వ్యా:- మహాస్రోతః. (సు.ని 13-44. డల్హణః)

Lower segment of the R-see segment.

Upper part of the R : ఉత్తర గుదః(౦) తె. ఆసనము. వి. ముడ్డిలో పైభాగము.

Upper segment of R : see segment.

Reduction : జరణమ్, పునఃస్థాపనమ్.

Reflex : ప్రతివర్తనమ్.

Refraction : అపవర్తనమ్, కిరణవక్ర గతిః, రశ్మివక్రీకరణమ్. తె. కిరణ పరావర్తనము.

Region : a certain part, a division of the body. (1) దేశః, ప్రదేశః, మణ్డలమ్ (2) శరీరవిభాగః. తె. (1) దేశము, ప్రదేశము, మండ లము. (2) ఒకచోటు, తావు. (3) శరీరవిభాగము.

Abdominal R : between umbilicus and external genital organs : కుక్షిదేశః, బహిఃకుక్షి ప్రదేశః, వస్తిప్రదేశః.

Acromian R : అంసః, అంసదేశః, అంసపీఠః. తె. బుజము, భుజప్రదే శము.

Anal R: around the anal opening : అపానదేశః, పాయ్వన్తదేశః. తె. పాయుత్రికోణము, పాయు

భాగము, బొడ్డుచుట్టు ప్రదేశము.

Anterior crural R : జఙ్ఘాపురోదేశః.

Anterior pelvic R : above the genital organs. జఘనమ్.

Anterior R : పురోదేశః.

Anterior R : of the skull : కరోటి పురోదేశః, కరోటి పురోభాగః.

Anterior vertebral R : పృష్ఠ పురోదేశః.

Antero lateral R : పురస్తన పార్శ్వదేశః.

Axillary R: కక్షాదేశః, కక్ష్యాదేశః. తె. చంక.

Cardiac R : క్రోడః, హృత్ప్రదేశః, హృదయస్థానమ్, హృదయమ్

Cervical R: (1) గలదేశః (2) గ్రీవాదేశః తె. (1) గొంతు (2) మెడ ప్రాంతము.

Dorsal R : పృష్ఠదేశః. తె. వీపు, వెన్ను.

Dorsal R : of foot. పాదపృష్ఠదేశః. తె. మీగాలు.

Epigastric R: ఉత్తరకుక్షిః, ఉత్తరకుక్షి ప్రదేశః, హృదయాధరిక ప్రదేశః. opposite to the solar plexus. నాభిమర్మ.

Gastric R: కుక్షిప్రదేశః, జాఠర ప్రదేశః.

Gluteal R - see buttocks.

Hepatic R : యకృత్ప్రదేశః.

Hypogastric R : అధరకుక్షిః, అధరకాక్షేయదేశః, అధివస్తి (క) ప్రదేశః, ఆధారభాగః, నాభిప్రదేశః, వస్తిః. తె. బొడ్డు క్రిందిభాగము, బొడ్డు చుట్టునున్న ప్రదేశము.

Iliac R : జఘనమ్. శ్రోణిప్రదేశః, శ్రోణిదేశః.

Inguinal R: ఊరుమూలమ్, ఊరూదరసన్ధి ప్రదేశః, గుణ్డకః (డల్హణః), వంక్షణసన్ధిః. తె. గజ్జ, తొడమూల, తొడమొదలు. వి. ముందువైపున పొత్తికడుపుతోను, వెనుకవైపున నడుముతోను తొడమొదట కలియు నియకుచోటు.

Inter mammary R : స్తనాన్తరమ్.

Interscapular R : that between the scapulas. (1) ఊర్ధ్వత్రికమ్. వ్యా:- బాహుగ్రీవా ఉస్థిత్రితయసఙ్ఘాతః (డల్హణః. సు.చి. 4. 18. వ్యా) త్రికమ్. (2) భుజత్రికమ్. తె. (1) గూడసంధి. వి. రెండు గూడఎముకలు, మెడలోని "కశేరుకా" యను ఏడు ఎముకలను గలసి యేర్పడిన కూటమి. (2) మెడ పీట. వి. ఇది ముక్కోణాకారముగ నుండును.

Intestinal R : ఆన్త్రదేశః. తె. వి. చిన్న పెద్ద ప్రేవుల మండలము.

Ischiorectal R : the region

between the ischium and rectum స్ఫిగ్గుదప్రదేశః.
Lateral R: పార్శ్వదేశః, పృష పార్శ్వదేశః (జఙ్ఘాయాః).
Lateral R: of the skull. కరోటి పార్శ్వభాగః.
Left hypochondriac R: వామానుపార్శ్వక ప్రదేశః, వామోత్తరకుక్షిభాగః.
Left hypogastric R: వామాధర కుక్షిదేశః.
Left inguinal R: వామవంక్షణోత్తరిక ప్రదేశః.
Left lumbar R: వామకటి పార్శ్వకదేశః.
Lingual R: జిహ్వాదేశః.
Lumbar R. కటిప్రదేశః, నితమ్బదేశః. తె. నడ్డి. వి. నడుము భాగము.
Mammary R: కాచప్రదేశః, స్తనాన్తరమ్.
Mammary umbilical R: జ్యోతిఃస్థానమ్, నాభి స్తనాన్తరమ్.
Mastoid R: కర్ణపృష్ఠమ్. తె వి. చెవి వెనుక భాగము, చెవి వెనుక నుండు ఎముక భాగము.
Nasal R: నాసాదేశః.
Olfactory R: నాసాదేశః.
Palatine R: తాలుదేశః. వ్యాః- ముఖతాలు. తె. నోటిలో పైకప్పు. వి. అంగుడుపై ప్రదేశము.
Palpebral R: the region of the eyelids. వర్త్మదేశః.
Parotid R: కర్ణమూలమ్. వ్యా.- కర్ణమూలికోయాఃపురో ఉధస్థిత భాగః తె.గవద,గౌద,చెవిమొదలు. వి.చెవి తమ్మెక్రింద చెవిమొదటి రెండు అంగుళములు విస్తీర్ణము. ఇందు లాలా జలగ్రంధులు వుండును.
Patellar R: జానుమణ్డలమ్. తె. మోకాలుచుట్టునున్న ప్రదేశము.
Pectoral R: ఉరః స్థలమ్. వక్షః స్థలమ్. తె. ఎదురురొమ్ము, ఛాతి, వక్షము.
Pelvic R: కటిదేశః, కటిప్రదేశః. శ్రోణిప్రదేశః. తె. చట్ట, నడుము. వి. నడుమును, చట్టలను, పొత్తి కడుపును అవరించియుండు ప్రదేశము. పిఱ్ఱలకెగువ ముందుగను ప్రదేశము.
Pericardial R: హృదయోపలక్షితప్రదేశః.
Perineal R: that of the perineum. ఆధారప్రదేశః, మూలాధారదేశః.
Planter R: పాదతలమ్, పాదహృదయమ్. తె. అఱికాలు.
Popliteal R: జానుపృష్ఠోర్ధ్వప్రదేశః, జానుపృష్ఠప్రదేశః, బాహ్యామన్దిరమ్, మన్దిరమ్.
Posterior R: పశ్చిమదేశః.
Precordial R: the surface of the chest covering the heart. హృదయోపలక్షిత ప్రదేశః.

పార్శ్వ - హృదయావృత ఉరోపరి భాగః. తె. వి. గుండెను కప్పియున్న ఎదురొమ్ము పైభాగము.

Pudendal R. ఉపస్థదేశః, బాహ్యోపస్థ దేశః. తె. వి. స్త్రీ జననేంద్రియ బాహ్య ప్రదేశము.

R. of the back : పృష్ఠం, పృష్ఠదేశః. తె. వీపు, వెను, వెన్ను.

R. of the larynx : కణ్ఠదేశః. గలదేశః.

R. of the mouth : వక్త్రదేశః. తె. నోరు.

R. of the shoulder : అంసదేశః భుజశిరోదేశః. తె. భుజము.

Respiratory R శ్వాసాధారదేశః. శ్వసనప్రదేశః. తె. శ్వాసకోశములు.

Right hypochondriac (rial) R దక్షిణాను పార్శ్వక ప్రదేశః, దక్షిణోత్తర కుక్షిభాగః.

Right hypogastric R: దక్షిణాధర కుక్షిదేశః.

Right inguinal R : దక్షిణ వంక్షణోత్తరిక ప్రదేశః.

Right lumbar R : దక్షిణ కటి పార్శ్వక ప్రదేశః.

Sacral R : త్రికదేశః, త్రికాస్థి ప్రదేశః, త్రికస్థానమ్.

Scapular R: the space over each scapula. అంసఫలక ప్రదేశః.

Sensory R. ఇన్ద్రియస్థానమ్. ఇన్ద్రియాధిష్ఠానమ్, మస్తిష్కభాగః,

Subclavicular R : అక్షకాధర దేశః.

Subcoracoid R : అంసతుణ్డాధర దేశః.

Subglenoid R : ఉదూఖలాధర స్థానమ్.

Suboccipital R : పృష్ఠికాధర దేశః.

Subspinous R : అంసవంశాధర దేశః.

Subthalamic segmental R : పర్యఙ్కాధరదేశః.

Suprapubic R : అధివస్తిదేశః, బస్తిదేశః, వస్తిమూర్ధా, వస్తిశిరః, వస్తిశీర్షమ్. తె. పొత్తికడుపు. వి. ఉచ్చలిత్తి పైభాగము.

Temporal R : శఙ్ఖప్రదేశః. తె. కణత. వి. కణతలుండుతావు.

Temporomandibular R : శాఙ్ఖహనవదేశః.

Tympanohyoid R : పటహకణ్ఠికాదేశః.

Umbilical R : నాభిదేశః, నాభిప్రదేశః, నాభిమణ్డలమ్. తె. నాభి మండలము. వి. బొడ్డుచుట్టునున్న స్థలము.

Urogenital R వస్త్యుపస్థదేశః. తె. ఔపస్థిక త్రికోణము.

Xiphisternal R : జత్రుమూలమ్.

Regurgitation : ప్రత్యావహనమ్.

Relation : వ్యతికరః, సమ్పర్కః,

సంసర్గః. తె. సంబంధము.

Ren : kidney : వృక్కః. తె గురద, మూత్రపిండము

Renal . belonging to the kidneys : వృక్క, వృక్కీయ, వార్క. తె. గురదాలకు చెందిన, మూత్రపిండములకు సంబంధించిన.

R. artery - see artery.

R. calyx : వృక్కచషకమ్.

R. capsule - see capsule.

R. circulation - see circulation.

R. pelvis - see pelvis.

R. pluxus - see pluxus.

R. sinus - see sinus.

R. tube - see tube.

R. vein - see vein.

Supra R. gland - see gland.

Supra R. ridge - see rldge.

Renicapsule : a suprarenal body - see body.

Reproduction : the begetting of young. అపత్యోత్పాదనమ్, సన్తానోత్పత్తిః. తె. బిడ్డల గనుట.

Reservoir : ఆధారః, ఆశయః, కుణ్డః. వ్యా :- క్లేషాక్షే ద్ఘన ద్రవద్రవ్య సఞ్చయస్థానమ్. తె. ఆధారము, ఆశయము, గుండము, నిలయము. వి కొన్ని గట్టి, పలచని వస్తువులు నిలవ యుండు తావు.

Resistence : నిరోధః, ప్రతిబన్ధః, ప్రతిరోధః. తె. అడ్డగింత, ఆటంకము, నిరోధము.

Resort . ఆయతనమ్, ఆశ్రయః, తె. ఆశ్రయము, ఉనికిపట్టు.

Resorts of life. ప్రాణాయతనాని, (దశప్రాణాయతనాని. చ. శా. 7 అ. 9). తె. మర్మస్థానములు, ప్రాణములు ఉండు తావులు.

Respiration : inspiration and expiration of air by lungs. (1) ఉచ్ఛ్వాసనిశ్వాసౌ. తె. ఉచ్ఛ్వాసనిశ్వాసలు. (2) శ్వసనమ్, శ్వాసః, శ్వాసక్రియా. వ్యా:- ప్రథమా ప్రేరకః,- ద్వితీయాపూరకః. తె. ఊపిరిపీల్చుట వదులుట. వి. గాలిని ముక్కురంధ్రములద్వారా లోనికి పీల్చుట, బయటికి విడుచుట. శ్వాసక్రియ.

Respiratory : శ్వసనీయ, శ్వాసిక, శ్వాసీయ. తె. ఊపిరికిచెందిన.

R. center - see center.

R. organs - see organ.

R. passage - see passage.

R. system - see system

R. tract : ఉచ్ఛ్వాస మార్గః, ప్రాణవహస్రోతః, శ్వాసపథః. తె. ఊపిరిగొట్టము, గాలిగొట్టము, శ్వాసనాళము. వి. ముక్కుబెజ్జముల గుండా గాలి లోపలికి వెళ్లి తిరిగి బయటికి వచ్చు దారి.

R tubes : శ్వసనాః, శ్వాసవహా

నాడ్యః. తె. శ్వాసనాళములు. వి. శ్వాసమండలమునగల పెద్ద చిన్న గాలి గొట్టములు, శ్వాసనాళములు, ముక్కు బెజ్జములు, స్వరయంత్రములు ఇవి అన్నియు శ్వాసమండలమునకు చెందును.

Rete : net, network. జాలమ్ (ః). జాలకమ్, రటికా. తె. అల్లిక, వల.

Dorsal R. of foot · పాదపృష్ఠ జాలకమ్.

R. malpighii : లోహితజాలకమ్, లోహినీత్వక్.

R. mucosum–see malpighian layer.

Retention : ధారణమ్, నిరోధః, ప్రతిబన్ధః. తె. అడ్డు, ఆటంకము ఆపుదల, ధారణము, ధారణశక్తి.

Reticular : జాల, జాలీయ.

Reticularis : formatio R. జాలక వస్తుకమ్.

Reticule, Rete : జాలమ్, రటికా, ఆనాయికోపటలమ్.

Magma R : మధ్యరటికా. వ్యా:- అతిసూక్ష్మ విరళజాలతస్తుకమయా ప్రాథమికమధ్య ధర్మరూపా.

Reticulocyte : a netlike or meshed erythrocyte seen during · blood regeneration. జాలక శలకమ్, రక్తజాలక శలకమ్. లోహితజాలకోశికా. వ్యా:- రక్తోత్పత్తికాలే రక్తశలకేషు జాలకం దర్శనీయం భవతి. తె. రక్త జాలక శలకము. వి. రక్తోత్పత్తి కాలమున రక్తములో వలవంటి అల్లిక చూడ నగును.

Reticulum : a network. జాలకమ్, జాలక బలాసః, జాలికా. తె. వల.

Retina : the internal membrane of the eye, the light sensitive internal coat of the eye-ball. రథానీ, రశ్మిధరాకలా, రూపధరా కలా, దృష్టిమణ్డలమ్, నేత్రాన్తస్థ చిత్రపత్రమ్. తె. దృష్టిపటలము, నేత్రాన్తః పటలము, నాడితెర. వి. ఈ తెరపై మనము చూచు వస్తువుల ప్రతిబింబము పడును. కనుగ్రుడ్డు లోపలి పొర.

Paris iridica R: పరితారకభాగః.

Retrogression : ప్రతీపగమనమ్, ప్రతిగమనమ్. తె. వెనుకకు పోవుట.

R. of embryo : భ్రూణ ప్రతీపగమనమ్.

Rhinal : belonging to the nose. ఘ్రాణనాసిక్య. తె. ముక్కు కు చెందిన.

Rhinencephalon - see cephalon ఘ్రాణమస్తిష్కః.

Rhinology : the science of the nose. నాసావిజ్ఞానమ్. తె. ముక్కుకు చెందిన శాస్త్రము.

Rhodopsin : దర్శన ధూమ్రః.

Rhombencephalon - see cepha-

lon. పశ్చిమ మస్తిష్కః.

Rhombic lip : చతురస్రీయకోష్ఠః.

Rhomboid : విషమ చతురస్రమ్.

R. body - see R. fossa.

R. fossa : the fourth cerebral ventricle - see fossa.

R. ligament - see ligament.

R. muscle - see muscle.

Rhythmical : కాలక్రమానుసారీ. తె. కాలక్రమముగనున్న, వరుసలోనున్న.

Rib : one of the bones inclosing the chest - see bone.

Cervical R - see bone.

False R - see bone.

Floating R - see bone.

True R - see bone.

Tubercle of the R - see tubercle.

Ridge : ఆలిః, ఉచ్ఛ్రాయః, బుచ్ఛికా. కటకః, జంగాలః, సంవరః. తె. అంచు, గట్టు. వ్యా :- కేదారాన్తర మర్యాదాద్యాకారా దీర్ఘోన్నతా రేఖావిశేషా. తె. వి. క్షేత్రములో పరిమితిని దెలుపు గట్టు - కట్ట - ఆకారముగ నుండు ఎత్తు పొడవుగల రేఖావిశేషము. తె. కటకము.

Bulbar R : హృత్కన్దకటకః.

Bulbo ventricular R : బుద్బుదకోష్ఠాన్తర జంగాలః.

Crucial, Cruciate R : స్వస్తి(క) జంగాలః.

Ganglion R : గాణ్డవజంగాలః.

Genital R : ఉపస్థజంగాలః.

Inferior temporal R : అధరశాఙ్ఖతోరణికారేఖా, అధరా పశ్చిమతోరణికా.

Left bulbous R : వామబుద్బుదీయజఙ్గాలః.

Mesonephric R : మధ్యవృక్కజఙ్గాలః.

Milk R : స్తనకటకః, స్తనజంగాలః.

Nose R : నాసికావంశః.

Pterygoid R : శఙ్ఖాధరికారేఖా.

Pulmonary R: ఫౌప్ఫుసజంగాలః.

Renal R : వృక్క (వార్క) జంగాలః.

Right bulbous R : దక్షిణబుద్బుదీయ జంగాలః.

Superciliary R: భ్రూతోరణికా.

Superior temporal R : ఉత్తరా పశ్చిమ తోరణికా, ఉత్తరా శాఙ్ఖరేఖా.

Suprarenal R : వృక్కోత్తర జంగాలః.

Temporal R : శఙ్ఖతోరణికా, శాఙ్ఖరేఖా.

Transverse R : తిరశ్చీనజఙ్గాలః.

Wolffian R : మదవృక్కీయ జంగాలః.

Rigor mortis : rigidity after

death. మరణ సజ్కోచః, మృత్యుజ కాఠిన్యః. తె. కట్టెబారుట. వి. మరణానంతరము కొయ్యవలె బిగియుట, కట్టె బారడము, బిగుసుకపోవుట, కొయ్యబారుట, నీల్గుకొనుట.

Rim : పరిధిరేఖా. తె. అంచు.

Rima : fissure. ఛిద్రమ్, రన్ధ్రమ్.

R. palpebrum : నేత్రరన్ధ్రమ్. తె. కంటిబెజ్జము.

Ring : a circular opening. వలయమ్. వ్యా :- వలయాకారతయా స్థితాని స్నాయ్వాదీని. తె మండలము, వర్తులము, వలయము. వి. ఉంగరమువలె గుండ్రముగనుండు స్నాయువులు మొదలగునవి. గుండ్రని బెజ్జములు.

Abdominal R : కుక్షివలయమ్.

Aortic R : మహాధామన వలయమ్.

External abdominal R : బహిః కుక్షీయఛిద్రమ్.

Femoral R : ఔర్వీవలయమ్.

Internal abdominal R · అన్తః కుక్షీయ ఛిద్రమ్.

Inguinal R : వాంక్షణవలయమ్.

Muscle R: పేశీచక్రమ్, స్నాయుచక్రమ్.

R. of the atlas : అతిలేశాచక్రమ్.

Superior venous R : ఉత్తర వాహినీవలయమ్.

Trachial Rs: గళనలకావలయాని, గళనలకాస్థీని. తె. వి. కంఠనాళమున ఉంగరములవలె గుండ్రముగనుండు లేత ఎముకలు.

Tympanic R : పాటహావలయమ్. మధ్యకర్ణచక్రమ్, మధ్యకర్ణ ఛిద్రమ్.

Umbilical R : నాభిచక్రమ్, నాభిఛిద్రమ్.

Roof : ఛదిః, పటలమ్. తె. కప్పు. వి. కప్పు వలె నుండు తెర. పటలము, ఆచ్ఛాదము. వ్యా:- గుహాగృహాద్యాకారస్య భూమిఛదిభ్యాంసహ ప్రాయ ష్షట్ పార్శ్వసహితస్య, చతుఃపార్శ్వసహితస్యవా శూన్యస్థానస్యోర్ధ్వచ్ఛాదనరూపం పటలమ్. తె. పటలము. వి. ఆరు లేక నాలుగుప్రక్కలుగల యింటికప్పువలె శూన్యప్రదేశము పైకప్పువలె నుండు తెర.

R. of the mouth : palate. వక్త్రఛదిః,

R. of the nose : నాసాగుహాఛదిః.

R. of the orbit : నేత్రగుహాఛదిః.

R. of the palate : ఛదిపటలమ్, పటలఛదిః, వక్త్రఛదిః.

R. of the skull : కరోటిపటలమ్. వ్యా:- శిరసః బహిఃప్రదేశః, వాఊర్ధ్వప్రదేశః. తె. తలకప్పు, తల బయట, పుఱ్ఱెకప్పు.

R. of the throat : కణ్ఠపటలమ్, గలబిలఫటలమ్. తె. గల ఫటలము,

Root : మూలమ్, శిఫా. తె. మూలము మొదలు, చివర, వేరు.

Hair R - see R. of the hair.

Nerve R : తన్త్రశిఫా.

R. of the ear. కర్ణమూలమ్. తె. చెవిమొదలు.

R. of the hair : రోమకూపము.

R. of the lungs - see lung.

R. of the mandible : హనుమూలమ్. తె. క్రిందిదవడ మొదలు.

R. of the neck : గ్రీవామూలమ్. తె. మెడమొదలు.

R. of the nose : ఘ్రాణమూలమ్, నాసామూలమ్, నాసికామూలమ్. తె. ముక్కు మొదలు.

R. of the palate : తాలుమూలమ్. తె. దౌడ మొదలు, కొండనాలుక. వి. నోటిలోకప్పు మొదలు.

Rs of the spinal nerves: మేరు నాడీమూలాని. వ్యా'- మేరుజాఖ్య నాడీనాం మూలాని తె. వి. "మేరుజా" యను నాడుల మొదళ్లు.

Rs. of the teeth : దన్తమూలాని, దన్తశిఫాః, దన్తలోహాది మూలాని. తె. పంటి (పండ్ల) కుదుళ్ళు, పంటి (పళ్ళ) మొదళ్ళు.

R. of the tongue : జిహ్వాప్రబన్ధః, జిహ్వామూలమ్. తె. నాలుక మొదలు, నాలుక మొదటిగట్టు.

Rope : రజ్జుః. తె. త్రాడు. వి. త్రాడు వంటి అవయవ విశేషము. ఉ:- మాంసరజ్జువు.

Rostrum. 1. రసనికారేఖా, 2. త్రోటిః.

Rotation : ఘూర్ణనమ్, చక్రగతిః, పరివర్తనమ్, పరివృత్తిః. తె. చక్రగతి, భ్రమణము. వి. చక్రమువలె తిరుగుట (భ్రమణము).

Rotula : the patella.

Round ligament - see ligament.

Round mass : (1) చక్రః, బిమ్బః. మణ్డలమ్. (2) వృత్తపిణ్డః. తె. (1) చక్రము. (2) గుండ్రనిముద్ద.

Routeaux : రూప్యశ్రేణిః.

Row : పఙ్క్తిః. తె. పంక్తి, వరుస.

R. of the hair : రోమరాజిః. తె. నూగారు. వి. వెంట్రుకల చార, వరుస.

Rudiment : fundus. అఙ్కురః, బీజమ్, మూలమ్, మూలద్రవ్యమ్, మూలాఙ్గమ్. తె. బీజము, విత్తనము. వి. మొదటిరూపము.

R. of the mammi : స్తనాఙ్కురః.

R. of the nail : నఖాఙ్కురః.

R. of the thyroid gland : కాకలకీయాఙ్కురః.

Thymus R. తిలకాఙ్కురః.

Rudimentary : అఙ్కురమాత్రమ్.

Ruga : wrinkle. వలిః. తె. ముడత, ముడుత.

R. of the mucous membrane of stomach : జఠరవళిః. వ్యా :- ఆమాశయగతకళావళిః. తె. జఠరవళి. వి. ఆమాశయపొరముడుత.

S

Sac: a bladder, a cyst, a pouch. ఆశయః, కోశః, గోణీ. తె. ఆశయము, కోశము, తిత్తి, సంచి. వి. ద్రవాములు పుట్టుటకు నిలవయుండు చోటు, నిలయము.

Air S : వాయుకోశః, వాయుగోణీ. తె. గాలి అఱ, గాలిబుడగ, వాయుకోశము.

Amniotic S . the cavity of the amnion. అమ్నియాత్మకవస్తిః, అపరాయవవస్తిః, జరాయుకోశః, జరాయుకోష్ఠః. తె. ఉమ్మనీటిసంచి.

Jugular lymphatic S : గ్రీవాలసీకాకోశః, నైగలరసగోణీ.

Lacrimal S : అశ్రుకోశః. తె. కన్నీటితిత్తి, కన్నీటిసంచి.

Lesser S : లఘుతరకోశః.

Lymph S : లసీకాకోశః.

Pleural S : పార్శ్వకకోశః.

Posterior lymphatic S: పశ్చిమరసగోణీ.

Scrotal S - see scrotum.

Series of S : గోణీశ్రేణిః.

Serous S : సరసకోశః. తె. రసికతిత్తి.

Yolk S : the umbilical vesicle - see vesicle.

Saccharin : మధురకః, శార్కరికః. వ్యా :- శర్కరాతుల్యః కశ్చిదపి మధురతమద్రవ్యవిశేషః. తె. శాక్రీను వి. అతిమధురమై చక్కెరలోని యితర గుణస్వభావములు లేనట్టి ఒక మందు దినుసు.

Saccule, Sacculus : a small sac. ఆలోప్రదర్యః, లఘుగోణికా, లఘుకోశః. తె. చిన్నతిత్తి, చిన్నసంచి.

Saccus : sac. కోశః. తె. తిత్తి.

S. endolymphaticus : (1) అన్తఃకర్ణ లసీకాకోశః (2) వరాశికాకోశః.

S. lacrimalis - see lacrimal sac.

S. vitellinus - see yolk sac.

Sacra media : the middle sacral artery - see artery.

Sacral : belonging to the sacrum. త్రికీ, త్రికసమ్బన్ధీ, త్రికీయ. తె. చట్టకు చెందిన, త్రికమునకు సంబంధించిన, ముడ్డిపూసలకు చెందిన.

S. area : త్రికక్షేత్రమ్, త్రికదేశః, తె. త్రికము, ముడ్డిపీట.

S. groove - see groove.

S. nerves - see nerve.

S. region - see region.

S. segment - see segment.

S. tuberosity - see tubero-

sity.

Sacrum : the triangular bone situated at the fifth lumbar vertebra and the coccyx. It consists of five vertebrae fused together. త్రికమ్, బిమ్బకమ్. వ్యా- అధర త్రికమ్ ఇతి (డల్హణః). కటీశ్రోణికాణ్డ భాగే త్రికం ప్రసిద్ధమ్. (సు. శా. 5.16). త్రికస్య పృష్ఠాంశస్థో మధ్యకీలః, చక్రకీలా. తె. ముడ్డి ఎముక, ముడ్డిపీట, ముడ్డిపూస. వి. ముక్కోణము ఎముక. ఇది వెన్నుపూసల చివర ఐదు చిన్న ఎముకలచే కదదీయబడినది. see bone.

Saddle : పర్యాణమ్, పర్యాణకః. తె. పల్లము. వి. గుఱ్ఱపుజీని ఆకారములో నుండు అవయవ విశేషము.

S. joint : a concavoconvex articulation. నతోన్నతసన్ధిః - see joint.

S. nose : nose with deep or flattend bridge. పర్యాణనాసికా, సజ్జానాసికా. తె. చట్టిముక్కు.

Sagittal : like an arrow. ఉత్తర సాయకః. వ్యా:- శర ఇవ సాయకాకారః. తె. బాణమువంటి అవయవ భాగము.

S. plexus - see plexus.

S. sinus - see sinus.

S. suture - see suture.

Saliva : the secretion of the salivary glands. spittle. (1) ముఖస్రావః, లాలా, వక్త్రాసవః. (2) నిష్ఠ్యూతమ్. తె. చొంగ, జొల్లు, లాలాజలము. వి. నోటిలో ఊరెడు ఉమ్మినీరు, ఉమ్మి, లాల.

Salivary : belonging to the saliva . లాలా, లాలా సమ్బన్ధీ, వక్త్రాసవః. తె. ఉమ్మికిచెందిన, లాలాజలమునకు సంబంధించిన.

S. duct - see duct.

S. gland - see gland.

Salpinx : follopian tube or eutachian tube - see tube.

Salt : లవణః. తె. ఉప్పు.

Bile S : పిత్తలవణము.

Sanguine : sanguineous, bloody. ఉష్ణప్రకృతిః, రక్తమయః, రక్తప్రకృతికః, లోహిత. తె. ఉష్ణస్వభావముగల, నెత్తురుగల.

Sanguis : blood : రక్తం, లోహితమ్. తె. నెత్తురు, రక్తము.

Saphena - see vein.

Saphenous : pertaining to the saphena : జంఘాకాణ్డ, జంఘాకాణ్డీయ. తె. పిక్కకుచెందిన.

S. nerve - see nerve.

Sarco : flesh : (1) కేసరః, పిశితం, మాంసమ్. (2) మాంసమయః, మాంసీయ. తె. మాంసము, మాంసముతోకూడిన.

S. lemma : కేసరాలమ్భా. వ్యా:- ఛదావృత మృద్వ్యాకుఞ్చన ధర్మబద్ధ వస్తు. a delicate membrane surrounding muscle - fibres. తె. పేశీతన్తు (పీచుకణము) చుట్టు నుండు మృదువైన పారదర్శకమగు పొర.

S. mere : కేసరఖురా.

S. plasm : కేసరబలాసా. వ్యా:- కేసరతన్తుకా న్తరవస్తు.

S. plast : మాంసధాతుకణః, మాంసధాతుబీజకోశః.

S. style : కేసరతన్తుకః.

Sarcology : science of the soft tissues of the body. మాంసధాతువిజ్ఞానమ్.

Scala tympani : పాటహసోపానమ్.

Scale : a small lamina of detached cuticle. చర్మచేలీ, చిపిటికా, శకలమ్, శల్కలమ్. తె పొర, పొలుసు, ముక్క.

Scalenus : muscle of the neck- see muscles.

Scalp : skin of the head. The integument covering, the cranium. శిరఃకఞ్చుకః, శిరోఽక్షి చర్మ, శిరోవల్కలమ్. తె. నెత్తి చర్మము, తలపైచర్మము.

Scaly : శకలాకృతిః, శకలావృతః.

Scapula : a large, flat, triangular bone of the shoulder- see bone.

Spine of S. అంసప్రాచీరకమ్, అంసాగ్రలః.

Scapular : అంసఫలకీయః. belonging to the shoulder blade.

Inter Sca. region : see region.

Scarlet : శోణవర్ణః. వ్యా:- ధమనీభ్యః క్షరితరక్తస్యవర్ణః. తె. ఎఱుపువన్నె. వి. మంచి రక్తనాళములనుండి కారు నెత్తురు రంగువంటి ఎఱుపు వన్నె.

Sciatic : pertaining to the ischium. ఆసన, సైక్థికీ.

S. nerve - see nerve.

Sclera: the "white" of the eye. The white, tough outer membrane of the eyeball, the opaque bluish - white fibrous outer coat of the eyeball covering the posterior five sixths. నేత్రసితమ్, శుక్లపటలమ్, శుక్లమణ్డలమ్, శ్వేతగోలః, శ్వేతపటలమ్, శ్వేతమణ్డలమ్, సితమ్. తె. కంటితెలుపు, తెలుపు, తెల్లపొర, శుక్లపటలము. వి. కంటి గ్రుడ్డుపైనుండు తెల్లని గట్టిపొర, తెల్ల గ్రుడ్డు, అక్షిబాహ్యపటలము. ఇది ఆరింటిలో ఆయిదువంతుల కను గ్రుడ్డును గ్రమ్మియుండును.

Sclerocornial junction : శుక్లకృష్ణగత సన్ధిః. తె. వి. కంటిలో తెల్ల

గ్రుడ్డు నల్లగ్రుడ్డు కలియు చోటు, సంధి.

Scleromenix : the dura matter.

Sclerosis : కాఠిన్యము. తె. గట్టి దనము.

Sclerotic : belonging to the sclera.

S. circle : శుక్లమణ్డలమ్. sclera.

S. coat · the sclera.

Scrotal : pertaining to the scrotum. అణ్డకోశీయ, ముష్కకోశీయ. తె. వట్టకాయసంచికిచెందిన.

S. sac - see scrotum.

S. raphe - see raphe.

Scrotum : the pouch in the male which contains the testicles. అణ్డకోశః, చర్మకోశః, ఫలకోశః, ముష్కకోశః, వృషణకోశః. వ్యా :- శిథిల చర్మావృత వృషణకోశః. ఏష స్థూల కలామయ పుటకః. తె. అణ్డకోశము, వట్టకాయలతిత్తి, సంచి.

Dartos of S : ముష్కతూణికా.

Two lateral halves of the S: ప్రావరణకోశౌ, ఫలకోశౌ. తె. అణ్డకోశము లోపల ప్రత్యేకముగా నుండు తిత్తులు, సంచులు.

Scutum : thyroid cartilage - see cartilage.

Seam : సీవనీ. seams : సీవన్యః. a line formed by sewing together two pieces of cloth, a line of junction or suture. వ్యా :- వస్త్రఖణ్డాది ప్స్యూవ ద్వయోరన్యోన్య సీవనోత్పన్నా, నిమ్నోన్నతా వా దృశ్యమానా రేఖా. తె. (1) అతుకు (2) కుట్టు, గీత, చార. వి. కుట్లచార. రెండు గుడ్డముక్కల నతికి కుట్టగా నేర్పడు ఎగుడు దిగుడు గీతల వంటి చార. ఇది పుర్రె ఎముకలలో కానగును.

Sebaceous : pertaining to fat. వసా సమ్బన్ధీ. తె. క్రొవ్వుకు చెందిన.

Sebum : త్వగ్వసా, త్వగ్వసా స్రావః. తె. తోలుచమురు. వి. చర్మమందలి చమురు, చర్మమునుండి చమురు గారుట. ఇది చర్మగ్రంథులం దుత్పత్తి యగును.

Secondary : అప్రధానః, అముఖ్యః, గౌణః, ద్వితీయః. తె. తక్కువైన, తరువాతి, ముఖ్యముగాని.

Sec. oocyte : ద్వితీయయూవతః.

Sec. origin - see secondary secretions.

Sec. secretions - see secretion.

Secretion : a substance secreted by glands and follicles.

Secretions (pl). ద్రవాః, నిష్యన్దనాని, విసర్జనాని, స్రవణాః, స్రావాః, స్యన్దనాని. తె. ఊటలు, ద్రవములు, స్రావములు. వి. శరీర

గ్రంథుల నుండి చెమర్చుచుండు, కారుచుండు ఊటలు గా వచ్చుచుండు నీటివంటి పలుచని వస్తువులు. ఇవి శరీరారోగ్య అనారోగ్యములకు కారణములు. ఉత్సర్జనములు.

Appetite Se: మనఃస్ఖలనమ్. మానసికస్రావః. తె. కోరికలూరుట, కోరికలజాలు.

External Se: బహిః స్రావః, బాహ్యోత్సర్జనః. తె. వెలియూట.

Gastric Se: జాఠరద్రవాః.

Internal Se: (1) అన్తఃస్రావాః. తె. లోయూటలు. వి. శరీరము లోపల కొన్ని గ్రంథులనుండి ఊరి చెమరుచుండు ద్రవములు, ఊటలు. (2) ఓజః స్థానాని, ఓజాంసి. ఓజో ద్రవ్యాణి (భేలః) తె. ఓజో ద్రవ్యములు. వి. ఓజస్సుగల రసరక్తాది పదమూడు శారీరకద్రవ ఘన ద్రవ్యములు.

Internal Se. of ovary. ఆర్తవమ్, శోణితమ్. వ్యా:- అణ్డాశయస్థం సారవస్తు విశేషమ్.

Intestinal Se: ఆన్త్ర నిష్యన్దః, ఆన్త్రస్రావః. ఓజఃస్థానమ్ తె. వి. ప్రేవులలో (పేగు) చెమర్చుచుండు ద్రవవిశేషము.

Psychical Se: మానసికస్రావః.

Secondary Se: secondary origin. ఉపధాతవః. తె.వి. పాలు, ఋతురక్తము మున్నగు ఉపధాతువులు ఇవి రసాది సప్తధాతువులలో పుట్టును.

Se. of the pituitary body: పీ-పై-యూషద్రవః.

Se. of the thyroid gland: కాకలద్రవః.

Section: a division by cutting, dissection: అఙ్గచ్ఛేదః, ఛేదనమ్, పరిచ్ఛేదః, పృథక్కరణమ్, విచ్ఛేదః. వ్యా:- ఛిన్నాంశః, భాగశఃఛేదనమ్. తె. కోత, భాగము. వి పరిచ్ఛేదము, కత్తితో కోయగా నేర్పడిన ముక్క లేక భాగము.

Secundins: the after-birth. అపరా, జరాయుః - see after-birth.

Sedentaria ossa: the ischia and coccyx · స్ఫిగస్త్రికా.

Seed - see semen.

Segment a small piece, section, part. ఖణ్డః, భిత్తమ్, శకలమ్. తె. ఖండము, ముక్క, తునక.

Cervical Seg: గ్రైవభిత్తమ్.

Intermodal Seg: పర్వాన్తర ఖణ్డః.

Lower Seg. of the rectum: అధరగుదఖణ్డః.

Lumbar Seg: నైతమ్బభిత్తమ్.

Medullary Seg: మజ్జాచ్ఛదఖణ్డః.

Primitive Seg: ప్రాథమికఖణ్డః, ప్రాథమికభిత్తమ్.

Sacral Seg : త్రైకభిత్తమ్.
Supra occipital Seg : పృష్ఠకోష్ఠ ఉత్తరఖణ్డః (ఖణ్డత్వమ్).
Thoracic Seg: ఔరసభిత్తమ్.
Upper Seg. of the rectum : ఉత్తర గుదఖణ్డః
Uterine Seg . గర్భాశయఖణ్డః.

Segmental : ఖణ్డీయ, భైత్త. తె. తునక, తునకకు చెందిన.

Segmentation : the process of forming segments. అణువిభాగ క్రమః. తె. (I) కణవిభజనక్రమము. వి. చిన్న తునకలుగ విడిపోవు క్రమము, పద్ధతి. (2) ఫలదీకరణము నకు చెందిన.

Sella turcica : pituitary fossa of sphenoid bone. దృష్టి నాడీ పరిఖా, పర్యాణికాఖాతమ్, పైయూషనిమ్నికా, పోషణికాఖాతమ్.

Semen : (L. seed) the secretion from the testicles and accessory male organs, the fecundating fluid of the male. అన్త్యధాతుః, ఇన్ద్రియమ్, ఓజఃస్థానమ్, తేజఃస్థానమ్ (భేలః), పుంబీజమ్, పుంరేతః, (హేమాద్రిః), బీజమ్, రేతః, వీర్యమ్, శుక్రమ్. వ్యా:- పితు ర్ద్విత్రిబిన్దుకోఽస్థం రేతః. (అ. హృ. సూ. 1-9 అరుణదత్తః) తె. బీజము, వి త్తనము, వీర్యము, శుక్రము. వి. ఇది రసాది ధాతువులలో చివరి ఏడవధాతువు. గర్భధారణకుపయోగ పడు ఉత్కృష్ట ధాతువు. 1. బీజమ్. వ్యా:- గర్భోత్పాదకాంశః. 2. రేతః. వ్యా:- రత్యర్థాంశః. తె. రేతస్సు. 3. శుక్రమ్, శుక్లమ్. వ్యా:- ప్రజననార్థ శ్చరమోధాతుః. తె. వి. పిల్లలు పుట్టుటకు పనికివచ్చు చివరి ధాతువు. శుక్రలక్షణమ్:- స్ఫటికాభం, ద్రవం, స్నిగ్ధం, మధురం, మధుగన్ధి చ శుక్ర మిచ్ఛంతి కేచిత్తు తైలక్షౌద్రనిభం తథా (సు. శా. 2. 11$\frac{1}{2}$) తె. వి. శుక్రము స్ఫటికము వలె తెల్లగను, నునుపుగను, తియ్యగను, తేనెవాసనయు గలిగి పలచగ నుండును. నూనె తేనెరంగులతో నుండునని కొంద ఱాచార్యుల మతము. మిథునక్రియ - స్త్రీపురుష సంయోగము-వలన బుట్టు శరీర వేడిమిచే వృషణములందు కరిగి శిశ్నము నుండి కారు చిక్కని బియ్యపుగంజి వంటి పలచని తెలుపు వస్తువు.

Semi : half. అర్ధ, అర్ధః. తె. సగము.
S. canal : ఒకవైపు తెరచియుండు నాళము.
S. circle - see circle.
S. circular canal - see canal.

Semilunar : crescent - shaped. అర్ధచన్ద్రః, చన్ద్రార్ధః. తె. అర్ధ చంద్రాకారముగానున్న.

S. bone - see bone.
S. canal - see canal.
S. cartilage - see cartilage.
S. crescent : అర్ధచన్ద్రాకృతిః.
S. crest - see crest.
S. duct - see duct.
S. ganglion - see ganglion.
S. gyrus - see gyrus.
S. lobe : a lobe on the upper cerebellar surface - see lobe.
S. notch - see notch.
S. valve - see valve.

Semimembranosus : a muscle of the thigh - see muscle.

Seminal : belonging to semen. ఐన్ద్రియః, బీజకః, బైజ్యః. వ్యా:- శుక్రసమ్బన్ధి. తె. శుక్రమునకు చెందిన.
S. cyst : a cyst containing semen. శుక్రాశయః. తె. వీర్యపు తిత్తి, శుక్రాశయము. వి. శుక్రము ఉత్పత్తియై నిలవయుండు సంచి.
S. fluid - see fluid.
S. globules, S. granules : minute globules seen in semen : రేతః కణికాః, సూక్ష్మ శుక్రాణవః, సూక్ష్మశుక్ర పరమాణవః. తె. సూక్ష్మ వీర్యరేణువులు. వి. శుక్రములోని చిన్న పలుకులు, శుక్ర పరమాణువులు.
S. vesicle - see vesicle.

Semination : intermission of semen into uterus. గర్భాధానమ్. వ్యా:- గర్భాశయే శుక్ర మోచనమ్. తె. గర్భాదానము. వి. గర్భాశయమున - కుక్షిలో - శుక్రము విడుచుట.

Sensation : 1. ఇన్ద్రియగ్రహణమ్, ఇన్ద్రియ జ్ఞానమ్, ఇన్ద్రియ బోధః, చైతన్యమ్, వేదనా, సంవేదః. తె. అనుభవము, అలికిడి, ఇంద్రియ జ్ఞానము, ఇంద్రియబోధము, వేదన, సంవేదనము. 2. రూపరసాదీనాం జ్ఞానమ్. తె. వి. రూపరసా సాదుల తెలివిడి.

Sense : one of the perceptive faculties. Senses. (pl). అక్షాణి, ఇన్ద్రియాణి, కరణాని, జ్ఞానేన్ద్రియాణి బుద్ధీన్ద్రియాణి. తె. (1) కరణములు, జ్ఞానేంద్రియములు, బుద్ధీన్ద్రియములు, సాధనములు. వి. ఇవి ఐదు - త్వక్చక్షుర్జిహ్వాశ్రోత్ర నాసికలు. (2) జ్ఞానము, తెలివి.
Cognative Ss : బుద్ధీన్ద్రియాణి.
Conative Ss : కర్మేన్ద్రియాణి.
S. objects : అర్థాః. తె. అర్థములు.
S. organs - see organ.
S. of alfaction : ఘ్రాణేన్ద్రియమ్, ఘ్రాణమ్. తె. ముక్కు.
S. of audition : శ్రవణేన్ద్రియమ్. శ్రోత్రమ్. తె. చెవి.
S. of taste : రసనేన్ద్రియమ్, రస

నమ్. జిహ్వా. తె. నాలుక.

S. of touch. (1) స్పర్శేన్ద్రియమ్, స్పర్శనమ్, త్వక్. తె. చర్మము, తోలు.

S. of touch: (2) త్వగిన్ద్రియమ్, స్పర్శేన్ద్రియమ్. తె. వి. అంటు లేక త్రాకుడును తెలిసికొను ఇంద్రియము, సాధనము. ఇది సర్వశరీరమును, విశేషముగ చర్మమును ఆశ్రయించి యుండును.

S. of vision: దర్శనేన్ద్రియమ్, దర్శనమ్, నేత్రమ్. తె. కన్ను.

Special S: ప్రత్యేక జ్ఞానాయతనాని.

Tactile S: స్పర్శేన్ద్రియమ్,

Sensorium: (1) a common centre of sensations. (2) the seat of sensation. the brain, brain & spinal cord, or greymatter of these (biol), whole sensory apparatus including nervous system. ఇన్ద్రియ స్థానమ్, చేతనాశయః, చైతన్యాస్పదమ్, జ్ఞానాగారః, జ్ఞానాశయః. తె. విషయగ్రహణ స్థానము. వి. మెదడు, వెన్నుబాము, నాడీమండలము, వీనియందుండు బూడిదవర్ణపు వస్తువు, ఆధారములు.

Sensory: ఐన్ద్రిక, జ్ఞాపక, ప్రజ్ఞావహా, సంవేద తె. ఇన్ద్రియ సంబంధమైన, జ్ఞాపకమునకు చెందిన, విషయసంబంధమైన.

Septum. a partition between two cavities, a dividing wall or membrane. పటః, మర్యాదా, విభాగకః, విభాగః, సంవిభాగః. వ్యా :- 'అన్యోన్య విభాజక భిత్తయో మర్యాదా. యథా :- కలాకీకసాది రూపాః. తె. అడ్డు, గోడ, తెర, విభాజకము, హద్దు. వి. రెండు రంధ్రములను, నాళములను ఎడబఱచి నడుమనుండు గోడవంటి తెర. ఇది సన్నని మాంసపుపొర, లేక ఎముక మొదలగు రూపములలో నుండును.

Distal bulbous S: విప్రకృష్ట బుద్బుదీయ మర్యాదా.

Inferior S: అధరమర్యాదా.

Inter muscular S: పేశ్యన్తర విభాజకః.

Inter orbitonasal S: కణ్డనాసాన్తర మర్యాదా.

Intra ventricular S: కోష్ఠకాన్తర మర్యాదా.

Nasal S: ఊర్ధ్వశుక్తికా, నాసామధ్యమ మర్యాదా, నాసాపటః వా సంవిభాగః. తె. ముక్కుగోడ, ముక్కు తెర. వి. ముక్కురంధ్రములను వేరుపరచు గోడవంటి లేత ఎముక. నాసికావిభాజకము లేక తెర.

Rectovaginal S: the tissue between the rectum and vagina. గౌదభాగేయ మర్యాదా.

వ్యా :- గుదభగయోర్మధ్యస్థాకలా వామర్యాదా వా విభాజకః. తె. గొద భాగేను విభాజకము. వి. గుదయోను లకు మధ్యనున్న మాంసపు పొర, తెఱ.

S. intermedium : మధ్య మర్యాదా.

S. lucidum - see S. pellucidum.

S. nasi - see Nasal S.

S. pellucidum : the wall between the lateral ventricles of the brain. శ్వేత మర్యాదా, స్వచ్ఛవిభాజకః. వ్యా:- గోర్ధపార్శ్వ కోష్ఠక మధ్యస్థా అచ్ఛ ప్రభా వా స్ఫటిక ప్రభా మర్యాదా. తె. వి. మెదడు ప్రక్క అరలనడిమి తెర. ఈపొర నిర్మల స్ఫటికకాంతు లీనుచుండును.

S. primum of heart : ప్రథమ మర్యాదా.

S. scroti : ముష్కమర్యాదా.

S. spurium - see spurious S.

S. transversum : తిరశ్చీన మర్యాదా.

S. ventriculorum: the partition between the two ventricles of the heart. కోష్ఠక మర్యాదా. వ్యా :- హృదయ కోష్ఠయోర్మధ్యస్థః విభాజక కలావిశేషః. తె. కోష్ఠక విభాజకము, అఱ తెఱ. వి. గుండె కొయ్య-హృదయములోని అఱలు-గదుల-మధ్య తెఱవలెనుండు మాంసపుపొర.

Sinous S : పారిశీయ మర్యాదా.

Spurious S : మిథ్యామర్యాదా.

Urorectal S : వస్తిపాయ్వన్తర మర్యాదా.

Seralbumin : the albumin of the blood · రక్తధవళకమ్, రక్తవసా. తె. వి. నెత్తురులోని శ్వేత ధాతువు.

Serosa : a serous membrane. అనుత్వక్.

Serous : having the nature of serum · సరస. తె. రసివంటి పలచనివస్తువు.

S. cavity . a large lymph-space - see cavity.

S. effusion - see serum.

S. exudation - see serum.

S. fluid: normal lymphatic fluid.

S. membrane - see membrane.

S. sac - see sac.

Sub S. tissue - see tissue.

Serum : thin transparent part of blood, the fluid constituent of the blood separated by coagulation: (1) త్వగమ్భః, పిచ్ఛా, రక్తద్రవః, రక్తమణ్డమ్ (గణనాథః),

రక్తమస్తు, రక్తరసః, రక్తామ్బుః, (2) చర్మోదకమ్, లసీకా. వ్యా :- (క) యత్తు త్వగన్తరే వ్రణగతం లసీకా శబ్దంలభతే (చ.శా. 7-15 గద్యాంశః). (గ) యన్మాంసత్వగన్తరే ఉదకం, త ల్లసీకాశబ్దం లభతే. (చ. ని. 4-37 చక్రః). (చ) పిత్తేన పక్వస్మామాంసాత్ స్రవదుదకం "లసీకా" ఇత్యుచ్యతే. (సు సూ. 21-7 వ్యాఖ్యానే డల్హణః). సరమ్. సరః. తె. (1) నెత్తురుపేట, రసి, రసిక, సొన. వి. రక్తము విఱిగిన నీరు, (2) సారము రక్తముగా మారు అన్న రసముయొక్క సూక్ష్మసార భాగము.

S. albumin : సరధవలకః.

S. albumin : the albumin of blood - serum. రక్తరసాద్య ధాతుః. తె. రక్తరసప్రోటీను.

S. of blood : రుధిరమస్తు, రుధిర సారః.

Sex : male or female sign, the condition of being either male or female. లిఙ్గమ్, స్త్రీ పురుషభేదః. వ్యా :- స్త్రీయోవా పుంసశ్చ చిహ్నమ్. తె. గురుతు. వి ఆడ లేక మగగురుతు, స్త్రీ పురుష భేదము.

Female S : స్త్రీజాతిః, స్త్రీలిఙ్గమ్.

Male S: పుంజాతిః, పుంలిఙ్గమ్.

S. cell - see cell.

S. characters (secondary) : వ్యఞ్జనాని. వ్యా :- స్త్రీ పురుష చిహ్నాని. తె. గురుతులు. వి. ఆడ మగ గురుతులు.

Sexual : లైఙ్గిక.

S. discharge : semen. శుక్రమ్.

Shaft : కాణ్డమ్, కాణ్డః. తె. కాణ్డము.

Shank : tibia or shin - see bone.

Shape : ఆకారః, ఆకృతిః, సంస్థానమ్. తె. ఆకారము. మూర్తి, రూపము.

Sheath : a covering, an investing substance. (1) ఆవేష్టనమ్, కఞ్చుకమ్, కోశః. వ్యా:- బహిరపి సిరాధమనీ సంవేష్టనమ్, శిథిల ప్రాయం స్నాయుమయమ్, ఏత త్సిరాధమనీనాం సంవరణాయ. తె. ఒఱ, తొడుగు. వి. సిరాధమనుల బయటివైపున మాంసముపొరచే నావరించియుండు తొడుగు.

(2) ఛదః. వ్యా :- పేశీకణ్డరాద్యావరణార్థో నాడ్యాకారః కలాపాశికాద్యంశః. తె. కప్పు, తొడుగు. వి. పేశులకు, కండరములకావరణముగా నాళాకారమునసుండు మాంసపు పొర. ఇది ఒఱగా నుండి కాపాడుచుండును.

Carotid Sh : కారోటచ్ఛదః, మాతృకా కఞ్చుకమ్.

Dental Sh : దన్తావేష్టనమ్.

Femoral Sh : ఊరవ్యాఛ్ఛదః.

నైవర్త్యచ్ఛదః.
Investing Sh : అవసనచ్ఛదః.
Medullary Sh : మజ్జాచ్ఛదః.
Mid cervical Sh : గ్రీవామధ్య కఞ్చుకమ్.
Mucous Sh : శ్లైష్మికచ్ఛదః, స్నైహికచ్ఛదః. తె. అమచ్ఛదము, శ్లేష్మధరణము.
Primitive Sh : ప్రాథమిక తన్త్ర చ్ఛదః.
Sh. of arteries : ధమనీకఞ్చుకమ్.
Sh. of rectus muscle . అజిహ్మచ్ఛదః.
Sh. of veins : సిరాకఞ్చుకమ్.
Skeletogenous Sh : కఙ్కాల జనకచ్ఛదః.
Synovial Sh : కణ్డరాకోశచ్ఛదః. శ్లైష్మికచ్ఛదః, స్నైహికచ్ఛదః.

Sheet : ప్రచ్ఛదా, శయ్యా. తె. పత్రము.

Shin : the anterior edge of the tibia అగ్రజంఘా,జంఘాగ్రభాగః. వ్యా:- జంఘాస్థ్నః పూర్వాగ్రః. తె. పిక్కఎముక ముందుఅంచు.
S. bone : tibia - see bone.

Shoulder : the scapuloclavicular articulation and adjacent parts అంసః, అంసదేశః, అంసపృష్ఠః, అవగోధః, బాహుశిరః, భుజశిరః, స్కన్ధః, స్కన్ధదేశః, (డల్హణః). (2) అంసౌ. వ్యా:- భుజ శిఖరయో రన్ధనౌ. తె. బుజము, భుజశిరస్సు, మూపు, స్కంధము.
S. blade scapula - see bone.
S girdle : the bony girdle composed of the clavicles and scapulas - see girdle.
S. joint : భుజసంధి, కీలు.

Show (1) the menses (2) the sanguinoserous discharge from the vagina in the first stage of labor. లోహితసరః. వ్యా :- శిశుజననాత్ వా ప్రసవాత్ పూర్వం భగమార్గాత్ స్రుతః సరక్త రసః. తె. వి. కానుపుకుముందు స్రవించు ఎరుపునీరు. ఎరుపు ఉమ్మ నీరు. ఇది ప్రసవసూచక స్రావము.

Sialaden : a salivary gland - see gland.

Side : పక్షః, పార్శ్వః, పార్శ్వభాగః. తె. (1) ప్రక్క, పార్శ్వము, (2) డొక్క.

Sight : దర్శనం. దృష్టిః. తె. చూపు, దృష్టి.
Long S: దీర్ఘదృష్టిః. తె. దూరపు చూపు.
Short S : హ్రస్వదృష్టిః. తె. దగ్గర చూపు.

Sigmoid : shaped like the letter S. కుణ్డలికా. వ్యా:- డకార వక్రాకారః. (క) తె. దేవనాగరి

అక్షరములలోని 'డ'కార వక్రము గల పెద్దప్రేవు చివరి భాగము, లేక తలకట్టులేని అచ్చు (s) క.

S. flexure: an S-shaped curve joining the descending colon above to the rectum. డిమ్భః, మలాశయః, వ్యా .- ఆరోహ్యాన్త్రస్య డ (S)కార వక్రాకారో భాగః సతు గుదోపరిభాగేన సన్ధితః. (S) డకార వక్రో డిమ్భః. తె. డింభము.

S. part : వక్రఖణ్డః, వక్రభాగః. తె. వంకరభాగము.

Sign : చిహ్నమ్, లక్ష్మ. తె. గురుతు.

Sinciput : the fore and upper part of the head. లలాటః, శిరోఽగ్రభాగః. తె. నుదురు, లలాటము.

Sinew : a ligament or tendon. స్నసా, సన్ధిబన్ధనమ్, స్నాయుః. తె సంధిబంధనము, స్నాయువు, కండరము.

Sinus : (1) a cavity, hollow, recess, or pocket (2) a dilated channel containing venous blood. (3) A cavity within a bone. (1) కోటరమ్, కోటరాణి. (బ వ). వ్యా :- సూక్ష్మముఖాన్యన్తర్గహ్వరాణి. తె. అరలు, కోటరములు, గదులు. (2) కుల్యా, వ్యా :- ఆయతసిరామార్గః, సిరాకుల్యా, సిరాసరిత్. తె. చెడు - అపరిశుద్ధ - రక్తనాళము. (3) పరిఖా, సరణిః (సరణ్యః. బ. వ). వ్యా :- కరోట్యన్తర్గత దృఢకలాపటద్వయాన్తరాళస్థితా స్సవిశేషాస్సిరా ఏవ. the sinuses of the brain. తె. వి. మెదడులోని కోటరములు, సిరలు. (4) గతిః, నాడీ, నాళీసురంగః. తె. తొఱ్ఱ, సొరంగము, నాళము, సెల.

Air Si : cavity within bones containing air : ఈరణకోటరమ్. తె. ఎముకలలో గాలియుండు అరలు లేక తొఱ్ఱలు.

Antero inferior Si : పురస్తనాధరాసరణిః.

Aortic Si : ధమనీకోటరమ్, ధామనకోటరమ్.

Basilar Si : (1) మూలికాసరణిః, మౌలికీసరణిః. (2) మస్తిష్కమూలికా కుల్యా (చక్రమ్).

Carotid Si : మాతృకా నాళీ, మాతృకాసరణిః.

Cavernous Si: (1) త్రికోణికే(గ) (గ) సుషిరసరణిః, సౌషిరీసరణిః. (2) క. శృఙ్గాటకాని (సు శా. 6. 28). వ్యా :- ఘ్రాణశ్రోత్రాక్షిజిహ్వా సంతర్పణీనాం మధ్యే సిరాసన్నిపాతః, శృంఘాటకాని (ద్విగుణః) గ. శృంఘాటకః వ్యా:- నాసాకర్ణ స్రోతోఽక్షి జిహ్వాతర్పణీనాం

సిరాణాం సన్నిపాతః శృంగాటకః (సు. చి. 40-30 వ్యా :- డల్హణః) తె. శృఙ్గాటకము. వి. ముక్కు, చెవి, కన్ను, నాలుకలను తృప్తిపరచు నాళముల సమూహము, కూడలి.

Cervical Si : గ్రైవనిమ్నికా పరిఖా.

Circular Si : ఆవృత్తకోటరమ్. వ్యా :- పోషణికా గ్రన్థ్యావృతసిరా పరిఖా.

Confluence of Si : మహా సిరావర్తః, సిరాసన్నిపాతః, తె. సిరల కూడలి.

Coronary Si : మణ్డల పరిఖా, హార్దికీ మూలసిరాకుల్యా, బృహత్సిరా సరణిః.

Cranial Si : శిరః కపాలాన్తర సిరాకుల్యా, సిరాసరిత్.

Frontal Si : లలాటకోటరమ్.

Frontal air Si : లలాట గ్రైరణ కోటరమ్.

Inferior longitudinal Si : అధరాతానికసరణిః.

Inferior petrosal Si : అధరప్రాస్తర సరణిః, అశ్మతటినీ.

Inferior sagittal Si : అధర సాయక సరణిః, దీర్ఘికా అధరా సిరాకుల్యా. సిరాసరిత్.

Inter covernous Si : త్రికోణికా యోజన్యా, సుషిరాన్తర సరణి.

Laryngeal Si : స్వరయన్త్రఖాతః.

Lateral Si : పార్శ్వకౌపరిఖా.

Left frontal Si : వామలలాట కోటరమ్

Longitudinal Si : దీర్ఘికా సిరా పరిఖా.

Lymph Si : రసకోటరమ్, రసకుల్యా, రసాశయః.

Marginal Si : ప్రాన్త-ప్రాన్త్య-ప్రాన్తీయ, పరిఖా.

Mastoid Si : హనుకోటరమ్.

Maxillary Si : హనుకోటరమ్.

Middle meningeal Si : మధ్యపారిగోర్ధ సరణిః, మధ్యమపారిమస్తిష్కా-మస్తిష్క-సరణిః.

Nervous Si. తన్త్రీయసరణిః, ప్రధానసరణిః.

Occipital Si : పశ్చిమ కపాలికా (సిరాకుల్యా), పార్ష్ణికీసరణిః, పృష్ఠకీయసరణిః.

Petrosal Si : అశ్మతటిన్యా, అశ్మసిరా పరిఖా.

Placental Si : అపరాయవసరణిః, జరాయవకుల్యా.

Postero superior Si : పశ్చిమోత్తరసరణిః

Rectus Si - see straight Si.

Renal Si : వృక్కకోటరమ్.

Sagittal Si : సాయక సరణిః.

Si. tarsi : కూర్చసురఙ్గః, గుల్ఫపార్ష్ణ్యన్తరసురఙ్గః.

Si. tonsillaris : ఔపజిహ్వక నిమ్నికా, ఔపజిహ్వకసరిత్కా.

Si. venosus : వాహినీయ పరిఖా, సిరాపరిఖా.

Sphenoidal air Si : స్ఫైనకేరణ కోటరమ్.

Sphenoparietal Si : స్ఫీ (స్ఫై) న పార్శ్వకీయ సరణిః.

Straight Si : ఋజుసరణిః, దీర్ఘికాయోజనీ సిరాకుల్యా, సరలసిరా పరిఖా.

Superior longitudinal Si : ఉత్తరసాయకసరణిః, ఉత్తరాతానిక సరణిః.

Superior petrosal Si : ఉత్తర ప్రాస్తరసరణిః, అశ్మతటినీ.

Superior sagittal Si : ఉత్తర సాయకసరణిః, దీర్ఘికా ఉత్తరా. సిరాసరిత్.

Terminal Si : పార్యన్తసిరా కుల్యా. వ్యా :- బలిష్ఠధర్మా నాళ్యా వేష్టితా సిరాసరిత్.

Transverse Si : అనుపార్శ్వకే (ద్వే), తిరశ్చీన - తిర్యక్ - సరిణీ (సరణిః).

Urogenital Si : వస్త్యుపస్థీయ పరిఖా.

Venosus Si : (1) సిరాకుల్యా, సిరాసరిత్, సిరాసరణిః. (2) అశుద్ధ రక్తప్రవాహినీ. వ్యా:- విషమపరిణాహ రక్తనాళీ, వాహినీయగతిః వా పరిఖా.

Sinusoid పరిఖాయితమ్.

S. of liver : bile capillary : పిత్తాయనీ.

Skein : స్కైన్ఘః, పఞ్జికా, కౌశికసూత్రగ్రన్థిః.

Skeletal : pertaining to the skeleton · కఙ్కాల, కఙ్కాల సమ్బన్ధ.

S. muscle : one attached to the skeleton - see muscle.

S. tissue : the tissue of the framework of the body - see tissue.

Skeletogenous : producing the skeleton : కఙ్కాలోత్పాదకః.

S. layer - see layer.

S. sheath - see sheath.

Skeleton : the bony framework of the body, supporting and protecting the soft tissues and organs. అస్థిపఞ్జరః, కఙ్కాలః, కఙ్కాలధామ, కుల్యధామ, పఞ్జరః. తె. అస్థిపంజరము, ఎముకలగూడు, కంకాళము, పంజరము. వి. శరీరము యొక్క ఎముకలగూడు.

Appendicular Sk : ఉప కఙ్కాలః, గౌణకఙ్కాలః.

Axial Sk : అక్షకఙ్కాలః, ముఖ్య కఙ్కాలః.

Cranial Sk : శిరః కఙ్కాలః.

Human Sk : అస్థిసంగ్రహః, మానవ కఙ్కాలః.

Splanchno Sk: కోష్ఠాఙ్కపఞ్జరః.

Skin : the tissue which forms the outer covering of the body. కఞ్చులికా, చర్మ, త్వక్, శరీరావరణమ్. వ్యా :- సర్వదేహబహిర్భాగావరణార్థా శ్చర్మ విశేషః తె. చర్మము, తాట, తోలు. వి. శరీరము బయట నావరణముగా కప్పుగా నుండు ఏడుపొరలు గల చర్మము.

Fore S : మణిచ్ఛదమ్, మేఢ్రచర్మ, శిశ్నాగ్రచర్మ. తె. తొప్పె వి. చుల్లికొయ్య బొగడను కప్పియుండు తోలు, ముందోలు.

Scale of the S - see scale.

Scarf of the S - see epidermis.

True S - see cutis, dermis.

Skull : bony case of the brain, bony frame work of the head, cranium. కపాలః, కరోటిః, శిరఃకఙ్కాలః, శిరోఽస్థిపఞ్జరః. వ్యా :- సకలశిరోఽస్థ్నాం సఙ్ఘాతః. తె. కపాలము, కరోటి, పునుక, పుఱియ, పుఱ్ఱె, బుఱ్ఱ, బుఱ్ఱకాయ, శిరము. వి. తల ఎముకల గూడు, తల ఎముకల సంపుటము (సంపుటి), తల.

Anterior region of the S - see region.

Base of the S - see base.

Roof of the S - see roof.

Side of the S : కరోటిపక్షః, కరోటి పార్శ్వః.

S. bones : flat bones of the skull - see bone.

S. cap : cranium.

Upper surface of the S - see surface.

Vault of the S : శిరః కఙ్కాల వలభిః, శిరోవలభిః. వ్యా :- శిరస ఉపరితనభాగః, మస్తకమ్, మూర్ధా, శిరః. తె. నడినెత్తి.

Slit : అర్ధరన్ధ్రమ్, ఛిదా, ఛిద్రమ్, దీర్ఘ ఛిద్రమ్, దీర్ఘ ఛేదనమ్. వ్యా :- విష మాకృతీ న్యపూర్ణపరిధీని రన్ధ్రాణి (బ. వ.) తె. చీలిక, ఛిద్రము, నిలువు కోత, పగులు.

Smegma : the sebaceous secretion which accumulates beneath the prepuce and clitoris. మేఢ్రమలమ్, ప్రజననమలమ్, శిశ్నమలమ్. తె. పాసు. వి. బొగడపైన ముందోలు క్రింద పుట్టును. ఇది మేదస్సువలన జనించు మలము. స్త్రీలకు భగమణిక్రింద యీ మలము పేరుచుండును.

Smell : గన్ధః, తె. వాసన.

Socket : hollow into which a movable part is inserted or fixed. ఉదూఖలః, గర్తః. తె గుంట,

గొయ్యి, పల్లము. వి. ఎముకలలోని రోలువంటి గుంట.

Eye S: నేత్రగర్తః. తె. కనుగుంట.

S. of the teeth - see teeth.

Sodium : శోధ్యమ్, స్వాద్యమ్, లవణమ్. తె. ఉప్పు, రుచి.

S. corbonate : స్వాద్యకార్బణితమ్.

S. chloride : సాముద్రలవణమ్. తె. ఉప్పు, సముద్రలవణము.

S. phosphate : స్వాద్యభాస్వరితమ్.

Solar : సూర్యసమ్బన్ధి, సౌర. తె. సూర్యసంబంధమైన.

S. plexus : a plexus of gauglia and nerves for the abdominal viscera, the complex of nerves at pit of stomach - see plexus.

Sympathetic part of S : see plexus.

Sole: the planter surface of the foot, the bottom of the foot. తలమ్, పాదతలమ్, పాదమధ్యః, పాదహృదయమ్. తె. అడుగు, అఱకాలు, పాదము, పాదహృదయము.

Solid : ఘనమ్, నిబిడమ్, సుసంహతః. వ్యా:- అన్తస్సుషిరహీనమ్. తె. గట్టి, దిట్టము, నిబిడము. వి. బెజ్జములేని.

S. cord : దృఢసూత్రకమ్, నిబిడసూత్రకమ్.

S, lamina - see lamina.

S. portion - see portion.

Soma : the body. దేహః, శరీరమ్. తె. ఒడలు, కాయము, దేహము, మేను, మై, శరీరము.

Somatic : of the body. దైహిక శారీర, శారీరక. తె. శరీర సంబంధమైన.

S. cell - see cell.

S. mesoderm : దైహికమధ్యధర్మ. mesoblast.

Somatology - the study of (human) anatomy and physiology. శారీర రచనా క్రియాజ్ఞానమ్.

Somato plasm : the protoplasm of the body - cells. శరీరసూక్ష్మకోశ జీవభూమిః, దేహాశకలప్రోఫబలాసికా.

Somatoplure : the upper layer of mesoblast. దేహప్రాచీరః, మధ్య బలిస్థ ప్రాచీరః.

Somatotomy : the anatomy of the human body. మానవదేహనిర్మాణమ్, మనుష్య శరీర రచనా, మానవ శరీర వ్యవచ్ఛేదవిద్యా.

Soul : the incorporeal or immaterial part of man, the vital or intellectual principle. ఆత్మా, చిత్, చేతః, చైతన్యమ్. తె.

ఆత్మ, చైతన్యము, మనసు, సత్త్వము.

Sound : ధ్వనిః, శబ్దః, స్వనః తె. చప్పుడు, ధ్వని.

Space : a region or partially enclosed part of the body. అన్తరాలః, అవకాశః, ప్రదేశః, స్థలమ్. తె. చోటు, ప్రదేశము, బయలు, విడిచోటు. వి. శరీరములోని యవకాశము.

Axillary Sp : కక్ష్యదేశః. తె. చంక.

Epidural Sp : పరివరాశికా.

Inter cellular Sp : కోశికాన్తర అవకాశః, శరీరధాత్వవకాశః. తె. వి. శరీర ధాతువు మధ్యనుండు ప్రదేశము - విడిచోటు.

Inter mammary Sp : స్తనాన్తరమ్. తె. వి. రెండు స్తనములకు మధ్యగల ఎడము, చోటు.

Intermediate Sp., inter Sp : అన్తరాళః. తె. అన్తరాళము. వి. లోప్రదేశము.

Interstitial Sp - see inter cellular Sp.

Inter tissue Sp - see inter cellular Sp.

Inter villous Sp : అన్తరాఙ్కురావకాశః, కలికాన్తరావకాశః, కలికాన్తరాళః.

Inter visceral Sp : శరీరధాత్వవకాశః. తె. వి. శరీర ధాతువుల మధ్యనుండు విడిస్థలము, రిక్తప్రదేశము.

Lymph Sp . connective tissue space containing lymph. లసీకాన్తరాళః. వ్యా :- సంయోజకధాత్వన్తఃస్థలసీకాప్రదేశః.

Marrow Sps : మజ్జావహస్రోతాంసి. తె. వి. మూలుగయుండు నాళములు, ప్రదేశములు.

Medullary Sp : మజ్జావకాశః.

Sp. between gall bladder and rectum . పిత్తపక్వాశయాన్తరమ్ తె. వి. పిత్తపక్వాశయములకు మధ్యనున్న ప్రదేశము.

Sub arachnoid Sp : బ్రహ్మోదకుల్యా వా అవకాశః.

Subdural Sp : అన్తర్వరాశికా.

Spade : అఖః, ఖనిత్రమ్. వ్యా :- ఖనిత్రాకార అవయవవిశేషః. తె. పాఱ. వి. పాఱవలెనుండు అంగవిశేషము.

Special senses : అక్షపఞ్చకమ్, జ్ఞానేన్ద్రియాణి, బుద్ధీన్ద్రియాణి. తె. తెలివిడులు, తెలుపుడులు. వి. శబ్దాది బాహ్య విషయములను గ్రహించు- తెలిసికొను - అయిదు (ఐదు) జ్ఞానేంద్రియములు.

Specific gravity : జాతిగురుత్వమ్, సాన్ద్రిమకాష్ఠా. తె. తారతమ్యగరిమ, తారతమ్య సాన్ద్రిక.

Specimen : నిదర్శనమ్, ప్రతిరూపమ్. తె. మచ్చు, మాదిరి.

Sperm . semen, seed. గర్భబీజమ్,

పుంబీజమ్, రేతః, వాజీ, వీర్యమ్, శుక్రమ్, శుక్రకీటమ్. తె. ఇంద్రియము, వీర్యము, శుక్రము, శుక్రాణువు, శుక్లము.

Spermatic: pertaining to sperm. పౌరుషీయ, శౌక్ల. వ్యా :- శుక్రసమ్బన్ధి. తె. శుక్రమునకు చెందిన.

S. artery : a branch of the abdominal aorta. రేతోధమనీ, శౌక్లధమనీ. వ్యా :- ఔదర్యధమనీ శాఖా. తె. శుక్రవహాధమనీ.

S. cord : ఫలస్రోతసీ, ముష్కస్రోతః ముష్కాధారక రజ్జుః, వీర్య వాహినీ, వృషణ బన్ధినీ, వృషణ సూత్రకమ్. తె. పురుష శుక్రనాళము(లు), వీర్య వాహిని(నులు). వి. ఇవి వట్టలతో ముడివడియుండును. పా ల చే ర నరము.

S. plexus - see plexus.

Spermatid : పౌరుషకః, పౌరుషార్భకః, శుక్రోత్పాదక శకలమ్, శౌక్ల శకలమ్.

Spermatocele : a spermatic cyst of the testicle. శుక్రపుటికా, శుక్రస్థానమ్, శుక్రాశయః, శౌక్ల కోశః. వ్యా:- ఫలాన్తర్గత సూక్ష్మకోశః, యత్ర శుక్రం వసతి. తె. శుక్రాశయము.

Spermatocyst : seminal vesicie. సూక్ష్మవీర్య - శుక్ర - కోశః. తె. వీర్యకోశము.

Spermatocyte : germinal cell of a spermatozoon - see cyte.

Spermatogenisis, spermatogeny: the formation and development of sperms. పరమేష్ఠిజననమ్, శుక్రోత్పత్తిః, శుక్రోత్పాదనమ్. తె. శుక్రోత్పత్తి, శుక్రజన్మ. వి. శుక్రము పుట్టి పెరుగుట.

Spermatogenium . a formative seminal cell. పరమేష్ఠి జనక శలకమ్, శుక్రోత్పాదక శలకమ్.

Spermatozoon : a mature male reproductive cell, an active, fecundating seminal element. పరమేష్ఠిః. పుంబీజమ్, పుంబీజాణుః, పౌరుషం, పౌరుషః, బీజాణుః, వాజీ, శుక్రమ్, శుక్లమ్. వ్యా:- తస్యేదం రూపమ్. యథా:- జాతమాత్ర జలమణ్డూక పృథుకాకారో, దీర్ఘకృశాకృతిః, స్థూలావృత్త శిరాశ్శిరోగ్రీవామధ్యగాత్రపుచ్ఛ,పుచ్ఛాగ్రరూపాజ్ఞకఞ్చుక సహిత శ్చలస్వభావః, తస్యేమానినామాన్యపి భవన్తి. పురోనవక్రియమ్, పురుషబీజమ్, శుక్రగతపుంబీజమ్, శుక్రబీజమ్, శుక్రబీజాణుః, వీర్యపరమాణుః, శుక్రజీవాణుః, శుక్రాణుః, శుక్లబీజమ్. వ్యా:- అస్య స్వభావః, కర్మచ. అశుగర్భాధానకారి శుక్రబీజమ్. (శుక్రతన్మాత్రా). తె. పురుష బీజము. ఆకారము:- అప్పుడే పుట్టిన నీటికప్పపిల్లవలె నుండును.

ఆకృతి వర్ణనము :- సన్ననిపొడవును, గుండ్రని లావుతలయు, సన్నని మెడయు తోకయుగల శరీరముతో నుండు కప్పపిల్లవలె నుండును. పని:- గర్భోత్పత్తి - కడుపుచేయు చురుకైన శుక్రబీజము.

Sphenoid : cuneiform, wedge-shaped. (1) కీలాకృతిః, శఙ్కుః. తె. ఉలిఆకారములోనున్న అవయవ భాగము. (2) గోళః, గోళాకృతిః (3) స్ఫినకీయ ప్రరోహః.

S. bone : the wedge-shaped bone at the anterior base of the skull articulating with the occipital bone at the back, the ethmoid in front and the parietals and temporal bones at the sides. శిరోఽస్థి భేదః. తె. వి. తల ఎముకలు ఆరింటిలో నొక ఎముక.

Fronto Sph : లలాట స్ఫినకీయ ప్రరోహః.

Infra orbital Sph : కుణ్డాధర ప్రరోహః.

Orbital Sph : కాణ్డః ప్రరోహః.

Post Sph : పశ్చాత్ స్ఫినకీయ.

Sinous process of Sph - see process.

Temporal Sph : శఙ్ఖ, శాఙ్ఖ ప్రరోహః.

Sphenoidalis lumbus : దార్వ్య నకూలమ్.

Sphenoidate jugum : స్ఫినకీయ యుగ్మమ్.

Sphere . గోళః. తె. గోళము.

Attractive S : ఆకర్షణగోళః.

Post nasal S : నాసాపశ్చిమ గోళః, నాసా పశ్చిమ దేశః. తె. ముక్కులో వెనుకభాగము.

Spherocyte : round red blood cell. గోళకోశః. గోళాణుః. వ్యా:- వృత్తరక్తకణికా వా కణః. తె. గుండ్రని నెత్తురుపలుకు, రక్తకణము.

Sphincter : a ring like muscle which closes a natural orifice, a muscle constricting ,orifice. ముద్రా, సంవరణీ కణ్డరా, సంవరణీ, ముద్రణీ. వ్యా:- సుషిరస్నాయుః. తె. ముద్ర, సుడీ, వి. ఆయా ఆశయ ద్వారముల లోపలి వైపున ఉంగరములవలెనుండు మాంస కండరము (పేశీ). ఇది సన్నని మాంసపు దారములతో నిర్మింపబడి తలుపువలెనుండు ముద్ర.

Pyloric S: అన్నధరాకలా. వ్యా:- ఆకృతిః - వలయాకార ముద్రా కపాటికా, సుషిరపేశీ ముద్రికా.

S. ani - see anus.

S. externus : సంవరణీగుదవళిః. తె. వి. ఆసనములోని "సంవరణీ" యను రెండవ సుడీ-ముద్ర.

S. in anus : గుదవళిః. తె. ఆసన

మునగల ముద్ర లేక సుడి.

S. internus : విసర్జని గుదవలిః. తె. వి. మలమును బయటికి నెట్టివేయు-వెడలించు-"విసర్జని" యను మూడవ సుడి.

S. of the bladder : వస్తి ముఖముద్రణీ. తె. వి. ఉచ్చతిత్తి బెజ్జమువద్దనుండు కవాటము, ముద్ర.

S. pupillae : దృష్టిమణ్డలికా.

S. urethra : మూత్రధరా.

Spina : spine.

Spinal : pertaining to the spine. వంశ్యః, పృష్ఠవంశ సమ్బద్ధీ. తె. వెన్నును చెందిన, వెన్నుబామును సంబంధించిన.

S. bulb : the medulla oblongata.

S. canal - see canal.

S. column : the back bone - see bone.

S. cord : the nerve tissue in the spinal canal - see cord.

S. ganglion - see ganglion.

S. marrow - see the spinalcord.

S. nerve - the 31 pairs of nerves of the spinal cord - see nerve.

Spinalis - see muscle.

Spindle. (1) తర్కుః వ్యా :- స్థూలమధ్యావేమ సమాకారాః పేశ్యః, (బ. వ.) (2) వేమా. వ్యా :- తన్తువాయానాం సూత్రగతాగత కారకో యన్త్ర విశేషః. తె. కదురు. వి. నూలు పట్టెడు సాలెవానికదురు యాకారము గల మాంసపేశీలు. (3) దారపుకండె వంటి మాంసపేశీలు

Achromatic S : అక్రమాధీన తర్కుః. తె. వి. కదురువంటి పాలిపోయిన మాంసపేశి.

Nuclear S : కేన్ద్రిక తర్కుః, నవక్రియతర్కుః.

Neuro - muscular S : తాన్త్ర పేశీయతర్కుః.

Neuro tendinous S : తాన్త్ర కాణ్డాస్తర తర్కుః.

Nissel's Ss : తన్త్రతర్కుకాః (బాఢం రఞ్జనీయాః).

Spine : 1. vertebral column. 2. a shorp or thorn-like process of bone. (1) పృష్ఠవంశః, పృష్ఠిః, పృష్ఠేషికా, రీఢకః, వంశః. తె. కశేరు, కశేరుక, మేరుదండము, వెన్ను, వెన్నుబాము, వెన్నెముక. (2) కణ్టకమ్. వ్యా:- అస్థ్నాం కణ్టక మివ ప్రరోహః. తె. (1) కంటకము, ముల్లు, శృంగకము. వి. ఎముకలకుండు ముళ్ళవంటి చిన్న బుడిపెలు లేక మొనలు (బ. వ.) (2) మణిస్తంభము, కొంకులు.

Anterior inferior iliac Spi : జఘనాధరపురః కూటః, శ్రోణి కపాలపురోఽధఃకణ్టకమ్.

Anterior nasal Spi : పురస్తన నాసాకణ్టకమ్.
Anterior superior Spi · పూర్వోత్తర శృంగః, శృంగకః.
Anterior superior iliac Spi : జఘనోత్తరపురఃకూటః.
Cervical Spi : గ్రీవా వంశో.
Erector Spi : పృష్ఠవంశధరా.
Ethmoidal Spi : త్రికోణకణ్టకమ్, సీవకీయకణ్టకమ్.
Frontal Spi : లలాటకణ్టకమ్.
Iliac Spi : శ్రోణికణ్టకమ్, శ్రోణకణ్టకమ్.
Ischial Spi : కుకున్దర కణ్టకమ్. నితమ్బ (త్రిక) కుకున్దరాస్థి కణ్టకమ్.
Mental Spi : చిబుక కణ్టకమ్.
Nasal Spi : అగ్రకణ్టకమ్, నాసాకణ్టకమ్.
Posterior inferior iliac Spi : జఘనాధర పశ్చిమకూటః.
Posterior superior iliac Spi : జఘనోత్తర పశ్చిమకూటః.
Postnasal Spi : పశ్చిమ నాసాకణ్టకమ్.
Pubic Spi : భగాస్థికణ్టకమ్.
Sphenoethmoid Spi : స్ఫినకాస్థి (స్థూః) సీవకీయ కణ్టకమ్.
Spi (spina) angularis . కోణకణ్టకమ్.
Spi. of ischium : కుకున్దర కణ్టకమ్. వ్యా :- త్రికోణప్రాయం ప్రవర్ధనకమ్.
Spi. of palate : కాకలకణ్టకమ్, తాలుపృష్ఠకణ్టకమ్.
Spi. of scapula : అంసప్రాచీరకమ్, అంసార్గళమ్ - see scapula.
Tibial Spi : స్థావిర కణ్టకమ్.
vertebral Spi : పృష్ఠకణ్టకమ్.

Spirit : 1. అసుః, ఆత్మా, ప్రాణః. 2. ఉత్సాహః, ధైర్యమ్. తె. 1. ఉసురు, ఊపిరి, ప్రాణము. 2. ఆత్మ. 3. ఉత్సాహము, చులుకు, ధైర్యము.

Splanchnic : pertaining to viscera. ఆశయిక, కోష్ఠాఙ్గ, కోష్ఠాఙ్గక, కోష్ఠాఙ్గీయ. వ్యా.- కోష్ఠాఙ్గసమ్బన్ధః. తె. కోష్ఠాంగములకు చెందిన. వి. కోష్ఠమునగల ఆశయాది వివిధావయవములకు సంబంధించిన.
S. efferent nerve - see nerve.

Splanchology : science of the structure and functions of the viscera. (1) కోష్ఠాఙ్గవిజ్ఞానమ్, కోష్ఠాఙ్గరచనా క్రియావిజ్ఞానం వా శాస్త్రమ్. తె.కోష్ఠాఙ్గనిర్మాణ క్రియా విజ్ఞానము - విద్య. (2) ఆన్తరాఙ్గ విజ్ఞానమ్, ఆన్తరాఙ్గస్కన్ధః, ఆశయ ప్రకరణమ్. వ్యా:- ఆన్తరాఙ్గ స్వభావ - రచనా-క్రియా విజ్ఞానమ్, ప్రత్యఙ్గ విజ్ఞానమ్.

Splanchnopleure : the wall of

the alimentary tract of a vertebrate. అన్త్రప్రాచీరమ్, కోష్ఠాజకమధ్య ధర్మా, ప్రాథమిక పచన నాడీ ప్రాచీరమ్. తె. ఆమాశయ పార, స్తరము.

Spleen : An oval viscus or lymphoid, vascular organ immediately below the diaphragm, at the tail of the pancreas, behind the outer end of the stomach. ప్లీహా. వ్యా :- స్థానమ్ :- హృదయస్యాధో వామతః ప్లీహా (సు. శా. 4-31) వామ పార్శ్వస్థితః కోష్ఠే. (సు. శా. 4-25 వ్యా .- డల్హణః). ఉదరపార్శ్వ స్థితః (సు.ని. 9-18) వామపార్శ్వాశ్రయం మాంసఖణ్డమ్ (సు.సూ. 21-7 వ్యా- డల్హణః), ఉదరస్యవామపార్శ్వే స్థితః (మా. ని. 40-12½ శ్లో. ఆతంకదర్పణ వ్యాఖ్యానే) పిత్తస్థానమ్, రఞ్జక పిత్త ప్రభవస్థానమ్. తె. తెల్లదబ్బ. ప్లీహము. వి. ఉనికి:- ఇది కోష్ఠమున (కడుపులో) ఎడమవైపున గ్రుడ్డాకారమున నుండు అవయవము. నెత్తురు పుట్టుచోటు. రసమున కెఱ్ఱదనము గలిగించు రంజకపిత్తము ఇచ్చట నుండును.

Hilum of S - see hilum.

Splenetic, splenic: belonging to the spleen. ప్లైహిక. వ్యా :- ప్లీహాసమ్బన్ధీ.

S. artery - see artery.

S. vein - see vein.

Splenology : the science of the spleen. ప్లీహావిజ్ఞానమ్, ప్లీహరచనా క్రియావిజ్ఞానమ్. తె. ప్లీహావిజ్ఞాన శాస్త్రము.

Spondyle : a vertebra.

Sponge: పిఞ్జికా, స్పఞ్జికా, తె. సముద్రపుపాచి, స్పాంజి.

Spongioplasm - see plasm.

Spore : germ, seed, a reproductive element, any spermatic or ovulary cell. బీజమ్, బీజాణుః, పునరుత్పాదక మూలతత్త్వం వా ద్రవ్యమ్. శుక్రాణు వా స్త్రీబీజాణుః. తె బీజము, శుక్రాణువు, స్త్రీబీజము, వి. ప్రజోత్పాదక మూలవస్తువు.

Spot. బిన్దుః, లాఞ్ఛనమ్. తె. గుర్తు చుక్క, మచ్చ.

Black S : శ్యామబిన్దుః, తె. నల్ల మచ్చ.

Germinal S : బ్రహ్మబిన్దుః, లఘు కోశః nucleolus.

Squama. scalelike plate of bone or lamina. శాకలఖణ్డః. తె. పొలుసు, శకలము.

Squamosa - see squamous bone.

Squamous : scaly. శకలీ, శల్కలీ. తె. పొలుసుకు చెందిన, శకలమునకు సంబంధించిన.

S. bone - see Bone.

Stage : a period. అవస్థా.

Aster St : తారకావస్థా.

Dister St : ద్వితారకావస్థా.

Monster St : ఏకతారకావస్థా.

Stalk : కాణ్డః, వృన్తః, నాళః. తె. కాడ, తొడిమ.

Body St : దేహవృన్తః. వ్యా:- కోఽపిమధ్యధర్మాబన్ధకః, ప్రథమం భ్రూణస్యపుచ్ఛభాగం పరాయ్వా సహాయోజయతి. తె. దేహవృన్తము, మేనుతొడిమ, మధ్యధర్మ (కట్టు), బంధకము.

Cerebral St : గోర్దవృన్తః.

Optic St : అక్షివృన్తః.

Stamina: inherent force, vigor. అన్తర్బలమ్, ఓజః, తేజః, ప్రాణః. తె. ఓజస్సు, తేజస్సు, ప్రాణము, బలము, సర్వధాతుసారము.

Starch : స్థారకః, మణ్డః. తె. గంజి. వి. గంజివంటిశరీర వస్తువిశేషము.

Stellate : star - shaped. తారకాకారః, నక్షత్రాకారః. వ్యా:- నక్షత్రాకారశరీరద్రవ్య విశేషః. తె. నక్షత్రాకారముగల దేహవస్తు విశేషము.

S. cells - see cell, nerve eells in the molecular layer of the cortex cerebri.

S. ligament - see ligament.

Stem : కాణ్డః, వృన్తః.

Cartilaginous S : కీకసవృన్తః.

Venous S : సిరాకాణ్డః.

Stercus : dung, excrement. మలమ్. తె. పియ్యి, పెంట, మలము.

Sterile : barren, not fertile. అనుర్వర, వన్ధ్యా. తె. గొడ్డుబోతు, వంధ్య. వి. ఫలించని.

Sterility . అనపత్యతా. వన్ధ్యత్వమ్. తె. గొడ్డుతనము, గొడ్రాలుతనము, వంధ్యాత్వము. వి. పిల్లలు పుట్టకపోవుట, హూచకమ్మ.

Sternal : pertaining to sternum. ఉరఃఫలకీయ, ఉరోఽస్థీయ, ఔరస.

S. end : ఔరసాగ్రమ్. వ్యా:- అగ్రకోణః.

S. plate - see sternum.

Supra S. notch - see notch.

Sternum : the flat bone of the breast. ఉరఃఫలకమ్, ఉరోఽస్థి. తె. ఉరఃఫలకము. రొమ్ముఎముక - see bone. A narrow, flat bone shaped like a dagger with a handle, blade and tip.

Epi S - see manubrium.

Meso S - see gladiolus.

Meta S : the xiphoid cartilage.

The lowest bone of the : అధోరఃఫలకాస్థి, ఉరోఽధః, ఫలకాస్థి - see xiphoid bone.

Stoma: the mouth. ఆస్యమ్. తె. నోరు.

Stomach: the chief digestive organ, the most dilated part of the digestive tube, situated between the oesofagus (cardiac orifice) and the beginning of the small intestine (pyloric orifice). It lies in the epigastric, umbilical and left hypochondriac regions of the abdomen. The wall is composed of four coats:- serous, muscular. submucous and mucous, (1) అగ్నిస్థానమ్. (సు. ఉ. 39_18 శ్లోక వ్యాఖ్యానే.) (2) అన్న పానాశ్రయః, అన్న సమ్పుటః. అన్నాశయః, ఆమాశయః, జఠరమ్, ప్రథమజీర్ణాజమ్, ముఖ్యజీర్ణాజమ్, పక్తిస్థానమ్. (సు. ఉ. 39_18 శ్లో. వ్యా.) తె. అన్నకోశము, ఆమాశయము, కడుపు, జఠరము, జీర్ణాశయము, పొట్ట. వి. తినినయన్నము, త్రాగిన నీరు అరుగుటకు నిలవయుండుబోలు అవయవము లేక తావు. (3) శ్లేష్మస్థానమ్ శ్లేష్మాశయః. తె. కఫస్థానము. శ్లేష్మాశయము. ఆకారము:- ఇది జిల్లేడు కాయనుబోలి కండరములచే నిర్మితమై సంచివలెనుండును. దీని చివర నుండి చిన్నప్రేవు మొదలగును.

Cardiac end of the S: ఆమాశయద్వారమ్. Cardiac orifice, స్తనయోర్మధ్య మధిష్ఠాయోరస్యామాశయద్వారమ్. (సు.శా.6_25 గద్య)

Stomodeum: primitive oral cavity of the embryo. ఆద్యముఖమ్, ప్రాథమిక వక్త్రమ్. వ్యా:- భ్రూణ స్యాద్యముఖగహ్వరమ్. తె. గర్భములోని పిండము నోరు. ఇది తొలిగా యేర్పడు అవయవములలో నొకటి.

Stool: an evacuation of the bowels. పురీషమ్, మలమ్. తె. పియ్యి, పెంట.

Strand: a little cord. దృఢసూత్రకమ్, నిబిడసూత్రకమ్, రజ్జుకః, సూత్రకమ్. తె. గట్టి త్రాడు, సూత్రము.

Fibrous Str: తాన్తవరజ్జుకః.

Stratified: ఆస్తృతః, సస్తరా. తె. పొరగా చేయబడిన.

Non S: నిస్తరా. తె. పొరగా చేయబడని.

Stratiform: formed into a layer. ఆస్తరణమ్, ఆస్తరణకృతమ్, ఆస్తరణార్ధకమ్, ఆస్తరణరూపమ్. తె. పొరగా చేసిన, పొరగా మార్చబడిన.

Stratum: a layer or lamina. ఆస్తరః, ఆస్తరణమ్, పటలమ్, స్తరః. తె. తెఱ, పొర.

Nervous S : తాన్త్రిక పటలమ్, తాన్త్రిక స్తరః. వ్యా:- ఆస్తర తాన్త్రికమ్.

S. compactum : ఘనస్తరః తె. దట్టమైన పొఱ.

S. corneum : the outer layer of epidermis. (1) అవభాసినీ, ఉదకధరా. (2) కఠర స్తరః. వ్యా:- బాహ్యతమపటలమ్.

S. fibrosum : తాన్తవ స్తరః.

S. germinativum : చరమ స్తరః, బీజస్తరః. వ్యా:- శ్వేతా, నిబిడ ప్రేరణ రూపా భవతి.

S. granulosum : సికతా స్తరః. (శ్వేతా). తె. కణము పొఱ.

S. lucidum : (2) విమల స్తరః. వ్యా:- అస్పృగ్ధరా. లోహితా.

S. malpighii : S. mucosum శ్లైష్మిక స్తరః.

S. opticum : అక్షి స్తరః, దార్శన పటలమ్, దార్శన స్తరః.

S. spinosum : the rete-mucosum, innermost layer of epidermis. ఆన్తరతమ స్తరః.

S. spongiosum : విరల స్తరః.

Synovial S : స్నేహ స్తరః, స్నైహిక స్తరః, వ్యా:- ఆన్తర స్తరః, ఏష స్నేహాఖ్యం ద్రవం రక్షతి.

Streak : a line or color mark. రాజిః, రేఖా, వర్ణరేఖా. తె. గీత, చార, రంగుగీత.

Medullary S : see groove.

Primitive S : ప్రారమ్భరేఖా.

Stria : a streak or line. రాజిః, వ్యా:- వివిధవర్ణరేఖా. యథా:- సరాజిపేశ్యాదిషు. తె. గీత, చార, వి. సూక్ష్మరేఖ. ఇది మాంస పేశీలలో పలువన్నెలుగా నుండును.

Cutaneous S : త్వగ్రాజిః.

Striae gravidrum : the atrophic lines upon the abdomen of pregnant women : కిక్కసః. తె. గర్భిణీస్త్రీకడుపుపై తేలియుండు చారలు లేక నరములు.

Stroma : the foundation tissue of an organ : పఞ్జరికా, స్త్రోమః. వ్యా:- (1) శోణగర్భకస్థరఞ్జకవస్తు. (2) అవయవాధారధాతుః వా మూలధాతుః, అఙ్గనిర్మాణకాధారధాతుః వా మూలధాతుః. తె. అవయవనిర్మాణాధారధాతువు.

Structure : నిర్మితిః, వ్యూహనమ్, రచనా. తె. కట్టడము, నిర్మాణము. the composition of an organ. అఙ్గవ్యూహనమ్. తె. అవయవనిర్మాణము. an organ. అఙ్గమ్, అవయవః. కరణమ్. తె. అంగము, అవయవము, కరణము. Structures. అఙ్గాని, అవయవాని. తె. అవయవములు, ధాతువులు, ప్రత్యంగములు.

Accessory S : ఉపాఙ్గాని.

Cell S: కణనిర్మాణములు, కోశవ్యూ

హానములు.

Different S. of the body: వివిధదేహావయవ నిర్మాణాని. తె. వి. శరీరమునగల వివిధావయవముల నిర్మాణము.

Minute S: సూక్ష్మాఙ్గాని. తె. శరీరమునగల మిక్కిలి చిన్న అవయవములు.

Ovarian S: అణ్డాశయస్నాయుతన్తువ్యూహానాని.

Secondary S: ఉపధాతవః. తె. ఉపధాతువులు. వి. రసరక్తాది ధాతువులనుండి పుట్టు పాలు, ఋతురక్తము, కండరములు, క్రొవ్వు, పళ్లు, సిరలు, స్నాయువులు మొదలగునవి.

Structurless S: నిరవయవాః (కలాః). తె. కలలు, పొరలు.

Sub: beneath, under. అధః, అధర, అను. తె. క్రింద, క్రింది.

S. clavian: అధోజత్రూకా.

S. coracoid: అంసతుణ్డాధర.

S. cutaneous: అధస్త్వక్, త్వగధర. తె. చర్మముక్రింద.

S. division: secondary or small division. ఉపాంగమ్, ప్రత్యఙ్గమ్. తె. చిన్న అవయవము.

S. glenoid: ఉదూఖలాధర.

S. lingual: అధోజిహ్వ, జిహ్వాధర. తె. నాలుకక్రింద.

S. mental: చిబుకాధర. తె. గడ్డముక్రింద.

S. mucosa: the connective tissue beneath a mucosa. సంయోజకధాత్వధరకలా.

S. spinosus: అంసవంశాధర.

S. tendinous: కణ్డరాధర.

Subsidary members: ప్రత్యంగాని.

Substance ద్రవ్యమ్, వస్తు. తె. ద్రవ్యము, దినుసు, వస్తువు.

Cement Su: సుబన్ధకవస్తు, సంయోజకధాతుః. వ్యా :- శ్లేషకధాతుః.

Gray Su: ధూసరవస్తు. వ్యా :- మస్తిష్కస్య ధూసరాంశః.

Liquid Su: ద్రవద్రవ్యమ్.

Nuclear Su: karyoplasm. నవక్రియావస్తు.

Solid Su: ఘనద్రవ్యమ్.

White Su: ధవళద్రవ్యమ్. వ్యా:- మస్తిష్కస్య ధవళాంశః.

Substantia: substance ద్రవ్యమ్, వస్తు.

S. alba: శ్వేతవస్తు. the cerebral and spinal white matter. పృష్ఠవంశ్యమాస్తిష్క-ధవళ ద్రవ్యమ్.

S. cinerea: the cerebral and spinal gray matter ధూసరవస్తు. వ్యా :- మాస్తిష్క్యాదీషు ధూసరద్రవ్యవిశేషః, భస్మవర్ణ ద్రవ్యమ్.

S. compacta: కర్పరః. వ్యా: అస్థ్నః ఘనాంశః. ఏషహాస్థిదస్తవ

న్నిబిడస్సన్ అస్థిబహిర్భాగేద్యశ్యతే. తె. కర్కూరము. వి. ఇది ఎముకల గట్టి భాగము, బయటి కనుపడును.

S. gelatinosa . వాసీయవస్తు. వ్యా:- అవలేహ్యసంలగ్నశీల సాన్ద్రి శ్వేతవస్తు.

S. grisea - see cineria.

S. nigra · నీలవస్తు.

S. spongiosa : పేలవః. వ్యా :- అస్థ్నః వివరలాంశః, పిఞ్జికాకారః. ఏష అస్థ్యన్తర్భాగే మధితిష్ఠతి.

Subtile : (1) అణుకః. అతిసూక్ష్మః (2) కుశాగ్రబుద్ధిః, సూక్ష్మదర్శీ.

Succus: juice. రసః. తె. రసము.

S. entericus : the intestinal juice secreted by the intestinal glands. ఆన్త్రరసః. వ్యా:- ఆన్త్రగ్రన్థిభ్యః నిస్సృతో రసవిశేషః. తె. ఆన్త్రరసము, ప్రేగురసము. వి ప్రేగులలోని బుడిపెలలో నూరు రసము.

S. gastricus: the gastric juice. జాఠరరసః.

Sugar : మధురః, శర్కరా, సితా. తె. తీపి, పంచదార, చక్కెర.

Sulcus : a furrow or groove. సరిత్కా. వ్యా:- శరీరశ నిమ్నఖాతః దీర్ఘరేఖా రూపేణ ఖనితా సీతా, కుల్యా, తె. పల్లమైనగీత. వి. ఇది నాగేటిచాలువలె నుండును, లోతు గీత.

Antero lateral Sul : అగ్రిమ పార్శ్వగా కుల్యా, అగ్రిమే సీతే, పార్శ్వగే కుల్యే, పురస్తన బాహ్య సరిత్కా.

Calcarine Sul : (fissure) : కార్కూర సరిత్కా.

Callosomarginal Sul : శైఙ్గుల (లీ) సరిత్కా.

Carotid Sul : కారోటసరిత్కా.

Central Sul - see sul centralis.

Cingulate Sul : శైఙ్గుల సరిత్కా.

Circular Sul - see sul. centralis.

Collateral Sul . అనుపార్శ్వ సరిత్కా.

Crucial, cruciforin Sul : స్వస్తిక సరిత్కా.

Interior petrosal Sul : అధర ప్రాస్తరసరిత్కా.

Intertubercular Sul : అర్బు దాన్తరసరిత్కా.

Intertubular Sul : ద్వ్యమూల కుల్యా.

Intraventricular Sul : కోష్ఠ కాన్తరసరిత్కా.

Lacerum Sul : రేఖాదీర్ణసరిత్కా (రన్ధ్రిమ్).

Lateral cerebral Sul : బాహ్య మస్తిష్కసరిత్కా.

Limitanus, Limiting Sul . సీమసరిత్కా.

Median Sul : మధ్యమసరిత్కా.

Occipital Sul . పశ్చాత్కపాల సరిత్కా.

Parieto-occipital Sul : పార్శ్వ పృష్ఠకీయసరిత్కా.

Posterior median Sul: పశ్చిమ మధ్యమసరిత్కా.

Postero intermediate Sul: పశ్చిమావాన్తరసరిత్కా.

Postero lateral Sul : పశ్చిమ పార్శ్వగా కుల్యా, పశ్చిమబాహ్య సరిత్కా.

Rhinal Sul : ఘ్రాణసరిత్కా.

Subarachnoid Sul : బ్రహ్మోద కుల్యా.

Subparietal Sul : పార్శ్వకాధర సరిత్కా.

Sul. basilaris : మౌలికసరిత్కా.

Sul. calanei : పార్ష్ణిసరిత్కా.

Sul. centralis : మధ్యమసరిత్కా.

Sul. circularis : వృత్తసరిత్కా.

Sul. limitans insulae : వృత్త సరిత్కా.

Sul. Monro, Monro's Sul : మన్ద్రిసరిత్కా.

Sul tali : గుల్ఫసరిత్కా.

Sul. triradiate : the orbital fissure - see fissure.

Sul. tympanicus : the tympanic membrane groove. మధ్య కర్ణపటహ సరిత్కా.

Tubae auditivae transverse Sul : తిరశ్చీనసరిత్కా.

Sulfur - see sulphur.

Sulphur : షట్బ్వరమ్, గన్ధకమ్. తె. గంధకము.

Summit : అగ్రమ్, మూర్ధా, శిఖరమ్. తె. కొన, శిఖరము, శృంగము.

Supercilium: the eyebrow. భ్రూ, భ్రువౌ (ద్వి). తె. కనుబొమ, కను బొమలు.

Superficial : బాహ్యః. తె. ఉపరి భాగసంబంధమైన, పై, పైపై, బాహ్య మైన.

Superficialis : a superficial artery or muscle - see artery and muscle.

Superior : ఉత్తర, ఊర్ధ్వ, అధిపతి.

Supination : ఉత్తానీకరణమ్. తె. వెల కిల జేయుట, వెలకిల పరుండుట.

Supra: above. అధి, ఉత్తరా, ఉపరి. ఊర్ధ్వా. తె. మీద, మీది, పై.

S. renal : above the kidney. అధివృక్కః.

S. sternal : above the sternum. కణ్ఠకూపః, కణ్ఠకూపకః.

S. trochlear : అధిచక్రక.

S. ventricular : అధినిలయ.

S. vesical : అధివస్తి.

Sura· calf of the leg. జంఘాపిణ్డికా. తె. పిక్క-కండ, పిక్క-మాంసము. వి. పిక్కలోని మాంసపు ముద్ద.

Surface : ఉపరితలమ్. వ్యా:- విస్తీర్ణాకారస్యాభావికో దేహదేశః, ఉపరిభాగః, ఉపరితలమ్. తె. ఉపరితలము, ఉపరిభాగము, పై, మీదు, బయటి.

Anterior S : పురస్తలమ్, పురోభాగః.

Anterior S. of the cornea : కృష్ణపురస్తలమ్, కృష్ణమణ్డలమ్.

Articular S : సన్ధేయతలమ్.

Auricular S: కర్ణతలమ్, త్రికర్ణః. వ్యా·- కర్ణస్యోపరిభాగః.

Auricular S. of ilium : శ్రోణీకర్ణః.

Caudal S : పౌచ్ఛతలమ్.

Cerebral S : మాస్తిష్కతలమ్.

Concave S : ఉదరమ్, మధ్యానతతలమ్.

Convex S : మధ్యోన్నత తలమ్.

Costal S : పర్శుకాతలమ్.

Cuboid articular S : ఘనీయతలమ్.

Dorsal S : పశ్చాత్తలమ్, పృష్ఠ్యతలమ్.

External S : బహిస్తలమ్.

Facial S : మాఖికతలమ్.

Facial S. of sup. maxilla : హన్వోర్ధ్వ ముఖ్యతలమ్.

Flat level S : ఫలకాకం తలమ్.

Frontal S : (మధ్యస్థ) లలాటతలమ్.

Gastric S : జఠరాభిముఖతలమ్.

Inferior S . అధస్తలమ్.

Internal S: అన్తరతలమ్, అన్తస్తలమ్.

Jugular S : గ్రైవతలమ్.

Lateral S : పార్శ్వతలమ్, త్రికపార్శ్వతలే, గాత్రపార్శ్వతలే. వ్యా:- బాహ్యతలమ్.

Lunate S : అర్ధచన్ద్రతలమ్.

Maxillary S : నాసిక్యహనవ్యతలే.

Medial S : ఆన్తరతలమ్, మధ్యతలమ్.

Opposed S : ప్రతిద్వన్ద్వతలమ్.

Orbital S : అక్షికుణ్డీయాధస్తలమ్, నేత్రపీఠతలమ్.

Outer layer S. of the cranium - see papillary layer.

Palmar S - see volar S.

Patellar S : జానుతలమ్, పాటలా(ఖ్య) తలమ్.

Planter S : పాదతలమ్. తె. అరికాలు.

Popliteal S : జాను పృష్ఠ్యతలమ్.

Posterior S : పశ్చిమ తలమ్, పశ్చాత్తలమ్.

Posterior articular S : పశ్చిమగౌల్ఫసన్ధేయతలమ్, పశ్చిమసన్ధేయతలమ్ (లాఞ్ఛనమ్)

Pelvic S : శ్రోణికోష్ఠపురస్తలమ్.

అధరోదరపుర స్తలమ్.

Superior S : ఉత్తరతలమ్, ఊర్ధ్వ తలమ్.

Temporal S : శ (గా) ఖతలమ్

Temporal S of great wing of sphenoid : స్ఫీనకాస్థి బృహత్పక్ష శాఖతలమ్.

Trochlear S : గుల్ఫాస్థిడమరుతలమ్.

Upper S : ఉపరితలమ్.

Upper S of the skull : కరోటి పీఠమ్, మస్తిష్క పీఠమ్.

Ventral S : ఉదరమ్, ఉదర్య తలమ్, పదప్యుదరభాగః.

Volar S : పాణితలమ్. వ్యా :- పాణౌ యదరమ్.

Zygomatic S : గణ్డోత్తరతలమ్.

Sustentaculum tali. గుల్ఫస్తమ్భకః.

Sutura - see Suture.

Suture : line of junction of adjacent cranial or facial bones.

Boney sutures : సన్ధిః, సీమన్తాః, సీవనీ, సేవనం, తున్నసేవనీ. a stitch. సీవనమ్. తె (1). అతుకు, కుట్టు, సంధి. (2) సీమంతము. వి. తల ఎముకల కలయికచే నేర్పడిన రంపపుపళ్లవంటి చార. ఇవి పలు తెరగులు.

Basilar Su : మూల జాతూక సీమన్తః.

Coronal Su, Coronary Su : పురస్సీవనీ, పురస్తనసీమన్తః. తె.వి. పుర్రెపైగల ప్రక్క సంధి.

Crucial Su : స్వస్తిక సీమన్తః, స్వస్తిక సీమన్తికా.

Ethmofrontal Su : ఝర్ఝరలలాట సీమన్తః.

Ethmolacrimal Su : ఝర్ఝరాశ్రవీయ సీమన్తః.

Ethmosphenoid Su : ఝర్ఝర జతూకాస్థి సీమన్తః, ఝర్ఝరస్ఫీనకీయ సీమన్తః.

Frontal Su : లలాట సీమన్తః.

Frontomalar Su: లలాట గణ్డకా సీమన్తః.

Frontomaxillary Su : లలాట హానవ సీమన్తః.

Frontonasal Su : లలాటనాసిక్య సీమన్తః.

Frontosphenoid Su : లలాట స్ఫీనకీయసీమన్తః.

Fronto temporal Su : లలాట శాఖ సీమన్తః.

Inter maxillary Su : హను మధ్యగ సీమన్తః.

Internasal Su : నాసామధ్య సీమన్తః. వ్యా :- నాసామధ్యాస్థిష్వ సన్ధిః.

Interpalatine Su : తాలుమధ్యగ సీమన్తః.

Inter parietal Su : see sagittal Su :

Jugal Su - see sagittal Su:

Lamboid Su suture between the parietal and occipital bones. పశ్చిమ సీమన్తః, పశ్చిమ కపాల పార్శ్వక సంధిః. పశ్చాత్ కపాల పార్శ్వకాస్థిసీమన్తః. తె. వి. పుఱ్ఱెఎముకల ప్రక్కఎముకల అతుకు.

Malatemporal Su: గణ్డశాఙ్ఖ సీమన్తః. వ్యా:- శఙ్ఖాస్థి గణ్డమధ్యస్థ సీమన్తః.

Maxillolacrimal Su: హన్వాశ్రవీయ సీమన్తః.

Metopic Su, Frontal Su: హన్వాశ్రవీయసీమన్తః.

Metopic Su, frontal Su: గూఢసీమన్తికా, పురస్సీమన్తః, లలాటసీమన్తః.

Nasomaxillary Su: నాసికాహానవసీమన్తః. వ్యా - నాసికాహనుమధ్యాస్థిసీమన్తః వా సన్ధిః.

Occipital Su - see lamboid Su.

Palatine Su: తాల్వస్థిసీమన్తః. వ్యా:- తాల్వస్థిమధ్యగసన్ధిః.

Palatomaxillary Su: తాలూర్ధ్వహానవసీమన్తః. వ్యా:- తాల్వూర్ధ్వహన్వోర్మధ్యస్థసన్ధిః వా సీమన్తః.

Parietomastoid Su: పార్శ్వకచూచుకసీమన్తః. వ్యా:- పార్శ్వకాస్థిచూచుకఖండసన్ధిః.

Parietotemporal Su: పార్శ్వసీమన్తః, పార్శ్వశఙ్ఖాస్థ్నః సన్ధిః.

Petro occipital Su: ప్రాస్తరపశ్చాత్కపాలసీమన్తః.

Petrosphenoid Su: ప్రాస్తరస్ఫానకీయసీమన్తః.

Petrosquamous Su: సంయోగాఙ్కరేఖా (సీమన్తః).

Sagittal Su: ఆతానికసీమన్తః, మధ్యసీమన్తః, సాయకసీమన్తః, పార్శ్వక కపాలాన్తరసన్ధిః, వా సీమన్తః. వ్యా:- ఏషసీమన్తః బాణ ఇవ వా శరఇవ వర్తతే. తె. బాణము వలె నుండు అతుకు, కుట్టు.

Sphenoidal Su: ఆవర్తసీమన్తః, స్ఫానకీయసన్ధిః వా సీమన్తః.

Sphenomalar Su: స్ఫానగణ్డక సీమన్తః.

Sphenoparietal Su: స్ఫాన పార్శ్వకసీమన్తః.

Sphenotemporal Su: స్ఫాన శాఙ్ఖసీమన్తః.

Squamosal Su: శాకలసీమన్తః.

Squamoparietal Su: శాకల పార్శ్వకీయసీమన్తః.

Squamosphenoid Su: శాకల స్ఫానకీయసీమన్తః.

Su. of the bones: అస్థిసీమన్తః, అస్థిసన్ధిః, అస్థిసీవనీ.

Su. of the skull: శిరస్సీమన్తః.

Su. harmonia: సమసీమన్తః.

Su. schindylesis: గ్రస్తసీవనీ.

Temporal Su : పార్శ్వసీమన్తా.

Transverse facial Su : తిరశ్చీన ముఖసీమన్తః.

Zygomatic maxillary Su : గాణ్డహానవసీమన్తః. వ్యా :- గాణ్డహానవ్యస్థిమధ్యస్థసన్ధిః వా సీమన్తః.

Sweat : the secretion of the sodoriferous glands. ఓజఃస్థానమ్. తేజఃస్థానమ్, (శ్లేఽః). ఘర్మః, ప్రస్వేదః, స్వేదః. తె. చెమట. స్వేదము.

S. ducts - see duct.

S. glands - see gland.

Swelling : అర్బుదమ్, ఉత్సేధః. శ్వయథమ్. (1) ఉబ్బరము, ఉబుకు, ఉబ్బు, మిట్ట. (2) ఎత్తు, వాపు.

Symmetry: harmony. సమాకారః. తె. పొందిక, సౌష్ఠవము. a harmonious correspondence of parts. అంగసంయోగః, అవయవ సంహతిః. తె. అవయవపొందిక, అంగసౌష్ఠవము?

Sympathetic : అనుకమ్పాయ, అనుతాపీయ, సంవేదనీ, సమవేదన.

S. nerve fibre-see fibre.

S. nreve - see nerve and nervous system.

S. nervous system - see system.

S : nerve trunk - see trunk.

mpathoblast - see blast.

Sympathochromaffin : అనుతన్త్రిక్రమస్ఫీనః.

Sympathochromatic cell : అనుతన్త్రిక్రమస్ఫీన కలకమ్.

Symphysis : a junction of bones. అస్థిసన్ధానమ్, సమస్ఫీతిః. తె. ఎముకల యతుకు. కూడలి, సంధి.

S. menti : చిబుక సమస్ఫీతిః, చిబుక సన్ధానికా.

S. pubis : భగసమస్ఫీతిః. వ్యా :- భగాస్థి సన్ధిరేఖా, జఘనసన్ధానికా.

Synarthrodia : synorthrosis. an immovable articulation. త్రికఫల సన్ధిః, స్థిరసన్ధిః. తె. కదలని కీలు, తిరుగని కీలు.

Syncytium : సమసత్త్వికా.

Syndesmology : the scientific study of the ligament, the sciencc of the ligaments. స్నాయుప్రకరణమ్, స్నాయువిజ్ఞానమ్, స్నాయుస్కన్ధః.

Synosteology : the science of the joints. సన్ధిప్రకరణమ్, సన్ధిస్కన్ధః, సంధివిజ్ఞానమ్. తె. కీలుకు చెందిన శాస్త్రము; విజ్ఞానము.

Synovia : సన్ధిశ్లేష్మ, శ్లేష్మస్నేహః, శ్లేషక, శ్లేషకశ్లేష్మ. వ్యా :- సన్ధిస్థిత స్నేహద్రవ్య విశేషః. తె. కీలు కఫము, కీలుచమురు. వి. కీళ్ళయందుండు కఫము, చమురుగా పని చేయును, కండెన.

Synovial: శ్లైష్మక, శ్లైష్మిక, స్నైహిక.

Sy. fluid – see fluid.

Sy. membrane. శ్లేష్మధరాకలా, స్నైహిక కలా. తె. కఫము-కళ్ళె-పొర, చమురుపొర. వి. మోకాలు మొదలగు కీళ్ళమధ్య బరపిడికలగకుండా కాపాడు మెత్తనితడిపొర. ఈ పొరయందు కళ్ళె - శ్లేష్మము ఊరుచుండును.

Sy sheath–see sheath.

System: a set or series of parts or organs which unite in a common function. (2) a collection of organs in the performence of a common duty. (3) methodic arrangement of parts. తన్త్రమ్, పద్ధతిః, ప్రణాళీ, మణ్డలమ్, వ్యవస్థా. సంస్థానమ్, సంస్థితిః. తత్రసంస్థానమ్ వ్యా:- "సంస్థానమాకృతిర్జ్ఞేయా." (చ.ఇం.7.అ.8శ్లో). ఆకృతిః-ఆకారః (చక్రపాణిః) తథాపి. "ఏకకార్యహేతుయా సమేత్యతిష్ఠన్తి అస్మిన్ ఇతి సంస్థానమ్. శరీరావయవ సముదాయవిశేషః". తె. తంత్రము, పద్ధతి, మండలము, సంస్థానము, వి. ఒకే పనిని - కార్యమును - క్రియను - ఆశించి ఒకవర్గములో ననేక యవయవములున్నా నావర్గము లేక సమూహమునకు (రాశికి) సంస్థానమని పేరు.

Alimentary S: అన్ననాడీ (శ్రీ) మణ్డలమ్, పాచకతన్త్రమ్.

Arterial S: ధమనీచక్రమ్, ధమనీవ్యూహనమ్, ధమనీ సంస్థానమ్ ధామర మణ్డలమ్.

Autonomous nervous S, Autonomic nervous S: (1) జీవనీయనాడీసంస్థానమ్, స్వతన్త్రనాడీ తన్త్రమ్. స్వతన్త్ర నాడీసంస్థానమ్. (2) యోగవహాని స్రోతాంసి. జీవన యోనిః, స్వయంశాసనీపద్ధతిః, తన్త్రికాతన్త్రమ్.

Bony S: అస్థిమణ్డలమ్, అస్థిసంస్థానమ్.

Capillary S: కేశనలికామణ్డలమ్.

Cardio accelerator S: హృద్గతి శక్తివర్ధకనాడీమణ్డలమ్.

Cardio inhibitory S: హృద్గతి శక్తిమన్దకనాడీమణ్డలమ్.

Cardio vascular S: రక్తానుధావనసంస్థానమ్, హృద్వాహికాతన్త్రమ్.

Central nervous S: కేన్ద్రియతన్త్రికాతన్త్రమ్, కేన్ద్రినాడీమణ్డలమ్, కేన్ద్రియ - కేన్ద్రి-నాడీసంస్థానమ్, తన్త్రమధ్యకేన్ద్రిమ్, మధ్యతన్త్రపద్ధతిః, మధ్యమతన్త్రనాడీ. వ్యా:- ప్రజ్ఞావహానాం మధ్యతన్త్రమ్. తె. కేంద్రనాడీమండలము.

Cerebrospinal nervous S: ఇచ్ఛాధీననాడీ సంస్థానమ్, ప్ర

మస్తిష్క మేరుతన్త్రమ్, మస్తిష్క పౌషుమ్నిక నాడీతన్త్రమ్ వా సంస్థానమ్. శిరోవంశీ పద్ధతి. Cerebro-spinal. S.

Circulatory S : పరివహనతన్త్రమ్, రక్తచంక్రమణ ప్రణాళీ, రక్తనాడీ పద్ధతిః, రక్తనాడీ - (హృదయం సమగ్రధమనీ వాహినీరక్తాయనీ సహితమ్). (2) పరిసంచరణ తన్త్రమ్, రక్తవహ సంస్థానమ్, రక్తాభిధావన సంస్థానమ్. రక్త సంవహన తన్త్రమ్. తె. రక్తప్రసరణ-రక్తప్రసార- మండలము, రక్తసంవహన సంస్థానము, తంత్రము.

Cutaneous S : త్వాచసంస్థానమ్. వా తన్త్రమ్.

Different S. of the body. ఆశయాః. ధాతువ్యూహాః, వివిధకేన్ద్రాణి, సంస్థానాః, సాంస్థానిక ఘటనాని. తె. ఆశయములు, కూడలులు, కేంద్రములు, ఘటకములు, నిలయములు, సప్తధాతువుల ఉనికిపట్టులు.

Digestive S : అన్నపచనతన్త్రమ్, జీర్ణమణ్డలమ్. పచన-పాచక-తన్త్రమ్ పాచనసంస్థానమ్. తె జీర్ణమండలము. జీర్ణావయవ మండలము.

Endocrine S : అన్తర్గ్రన్థి సంస్థానమ్, అన్తస్స్రావీ తన్త్రమ్.

Excretory S : ఉత్సర్గ తన్త్రమ్, విసర్గసంస్థానమ్. తె. విసర్జక మండలము. ఇవి ఊపిరితిత్తులు, మూత్రపిండములు మొ॥ బహిష్కార మండలము, మలాపకర్షణ మండలము, మూత్రణ తంత్రము.

GenerativeS: genital apparatus. జనన తన్త్రమ్, ప్రజనన సంస్థానమ్.

Genitourinary S: మూత్ర ప్రజనన సంస్థానమ్.

Glandular S గ్రైన్థేయతన్త్రమ్.

Haversian S : ఘనకాణ్డపద్ధతిః

Locomotor S: చలనతన్త్రమ్.

Lymphatic S : the lacteals, lymph vessels and lymph glands throughout the body. రసనాడీ, రసపద్ధతిః, రాసనాడీ, లసీకాతన్త్రమ్.

Menstrual S : రజోనాడీ (మణ్డలమ్).

Motor S : ప్రేరకతన్త్రమ్.

Muscular S : మాంసపేశీతన్త్రమ్, మాంససంస్థానమ్, పేశీసంస్థానమ్, పేశీతన్త్రమ్. తె. పేశీమండలము.

Nervous S : (1) తన్త్రీనాడీ, తన్త్రీనాడీ పద్ధతిః, తన్త్రీపద్ధతిః, తన్త్రీయన్త్రమ్, తన్త్రీకాతన్త్రమ్, నాడీతన్త్రమ్, నాడీమణ్డలమ్, నాడీసంస్థానమ్, నాడీయన్త్రప్రణాళీ, ప్రాణతన్త్రమ్. (2) చేష్టాయతన తన్త్రమ్, వాతనాడీ సంస్థానమ్ వా మణ్డలమ్, వాతసంస్థానమ్. తె.

నాడీమండలము, వాతమండలము ; the brain, cord, nerves and ganglian collectively.

Parasympathetic S : పరతన్త్రి పద్ధతిః, పార్శ్వతన్త్రి పద్ధతిః, ప్రతికతన్త్రి పద్ధతిః, ప్రత్యనుకంపతన్త్రిమ్.

Parasympathetic nervous S . పరిస్వతన్త్రి నాడీసంస్థానమ్ మధ్యాను నాడీతన్త్రిమణ్డలమ్,వ్యా :- సౌమ్యస-స్థానమ్. తె. ఉపవేదన నాడీమండలము, సహవేదన నాడీ మండలము. వి. ఇది యుత్తేజముచే పచన సంస్థానములోని - జీర్ణమండ లములోని - కార్యములు వృద్ధి నొందును; కఫమును గూడ యేర్పడును. ఆహారరసము సమగ్రకముగ నిర్మాణ మగును. భయము మొదలగు ప్రమాద ములవలన నేర్పడుఅవేశము లుత్తేజగిన లేదు వాత విపిధావయవములను తిరిగి యథాస్థితిలో నుంచును. శాంతి సమరములందు దేహమును లగురీతిని సన్నద్ధపరచును

Peripheral nervous S: పరిసరీయ తన్త్రికాలతన్త్రిం వా పారిసరనాడీ సంస్థానమ్, ప్రాన్తీయనాడీ సంస్థా నమ్. తె. బాహ్యనాడీమండలము.

Pituitary adrenocortical S : పైయూషధివృక్క వాల్క్య సంస్థానమ్.

portal circulatory S . ప్రతీ హార సిరాపద్ధతిః.

Reproductive S : జననతన్త్రిమ్,

Respiratory S : శ్వసనతన్త్రిమ్. శ్వసనసంస్థానమ్, శ్వాసపద్ధతిః, శ్వాసప్రశ్వాససంస్థానమ్, శ్వాస నాడీ. తె. శ్వాసపద్ధతి, శ్వాస మండలము.

Reticulo-endothelial S: జాల కాన్తచ్ఛదీయ సంస్థానమ్, జాల మయ అన్తరాస్తరణమ్.

Sensory S : సంవేదనతన్త్రిమ్, సంవేదీతన్త్రిమ్. తె. జ్ఞానేంద్రియ మండలము.

Sexual S : ప్రసోత్పాదకతన్త్రిం వా సంస్థానమ్.

Skeletal S : అస్థిసంస్థానమ్, కఙ్కాళతన్త్రిమ్.

Subsidary S . అవాన్తరపద్ధతిః, ఉపపద్ధతిః, ఉపలబ్ధిః.

Sympathetic S, sympathetic nervous S : (1)అనుకమ్పాతన్త్రి కాలతన్త్రమ్, అనుతన్త్రపద్ధతిః, అనుతాపిని పద్ధతిః, సంవేదననాడీమణ్డలమ్, శాఖ పద్ధతిః. (2) ఆగ్నేయసంస్థానమ్, మహస్వతన్త్ర నాడీసంస్థానమ్, సహ వేదననాడీమణ్డలమ్. తె. సంవేదన నాడీమండలము.

Upper para sympathetic nervous S : ఉత్తరస్వతన్త్ర నాడీ మణ్డమ్.

Urinary S : మూత్రతన్త్రమ్,

మూత్రనాడీ, మూత్రనాడీమణ్డలమ్, మూత్రవహసంస్థానమ్, మూత్రవాహికాతన్త్రమ్. తె. మూత్రమండలము.

Urogenital S : మూత్రజననేన్ద్రియమణ్డలమ్, మూత్రజనన సంస్థానమ్. తె. మూత్రజననేంద్రియ మండలము.

Vascular S : నాళీపద్ధతిః, నాళీసంస్థానం వా తన్త్రమ్.

Vasomotor S : వాహికాప్రేరకతన్త్రమ్.

Venous S : వాహినీతన్త్రమ్, సిరాతన్త్రమ్, సిరాపద్ధతిః, సిరామణ్డలమ్, రసపద్ధతిః.

Systemic : pertaining to a system or to the body : (1) వాపుష, వాపుష్య, వాపుషీ. (2) తన్త్రీయ, సంస్థానీయ. తె. 1. శరీరమునకు చెందిన. 2. తంత్రమునకు చెందిన, మండలమునకు సంబంధించిన.

Systole : ప్రకుఞ్చనమ్, సఙ్కోచః. వ్యా :- హృద్ధమనీనామాకుఞ్చనమ్. తె. హృదయసంకోచము. వి. హృదయము-గుండె-ధమనులు ముడుచుకొనుట, హృదయక్రియావిశేషము.

T

Table : a layer or flat boney plate. కర్పరః. తె. వి. చదునైన ఎముకపలక.

Tactile : sense, the sense of touch స్పర్శనేన్ద్రియమ్. తె. స్పర్శేంద్రియము.

Tactus: touch. స్పర్శః. తె. అంటు, త్రాకు, త్రాకుడు, స్పర్శము.

Tail : cauda. పుచ్ఛః. తె. తోక. వి. తోకవలె వ్రేలియుండు అవయవముకొన.

Talus : the astragalus, the anklebone - see bone.

Tarsalia : the tarsal bones - see bone

Tarsus . (1) the instep, the arch of the foot - see bone. (2) the cartilage of the eyelid - see cartilage. Palpebral.

Tartar : the calcareous deposit upon the teeth. దన్తపుప్పుటః, దన్తమలమ్, దన్తశర్కరా. తె. పండ్లపాచి, పండ్లమురికి, పాచి.

Taste: 1 రసనేన్ద్రియమ్. 2. ఆస్వాదః, రసః, స్వాదః తె. (1) రసనేంద్రియము. (2) చవి, రసము, రుచి.

T. buds, T, bulbs - see bud.

Tears : the secretion of the lacrimalgland. tear : అశ్రు, నేత్రజలమ్, బాష్పః. తె. అశ్రువు, కన్నీరు, బాష్పము.

Teat : the nipple. తె. చనుగవ.

Tectum : covering or roof. (1) ఛదిః (2) తక్షస్థానమ్, శిల్పస్థానమ్. తె. కప్పు.

T. anterius : పురస్తా శిల్పస్థానమ్.

T. intermedium : మధ్యమ శిల్పస్థానమ్.

T posterius : పశ్చిమ శిల్పస్థానమ్.

Teeth : the organs of mastication. కోరకాః, దన్తాః, దశనాః, ద్విజాః. తె. దంతములు, పండ్లు

Bicuspids : అగ్రచర్వణకాః, ద్విశృఙ్గే, రదనాః. తె. నమలెడు పండ్లు, ముందుదంతములు.

Canine T : (1) దంష్ట్రాః, రదనకాః. తె. కోరలు, కోరపండ్లు. వి. ఇవి మొనదేలి వాడిగానుండి గట్టి వస్తువులను పగులగొరకుటకును, చీల్చుటకు నుపయోగపడును. (2) ఛేదక దన్తాః, ఛేదన దన్తాః, నస్తా. తె. కరచెడు లేక కొరుకుడు పండ్లు. వి ఇవి వాడి మొనగలవి.

Central insisor T - see incisor T.

Cuspid T - see canine T.

Cutting margins of T : దన్తాగ్రాణి. తె. పండ్లచివరలు, మునిపండ్లు.

Dog T - see canine T.

Grinding T : grinders. చర్వకాః, చర్వణదన్తాః, మహాదన్తాః. తె. నములు పండ్లు, పీసణదన్తములు. వి. దవడపండ్లు.

Incisor T. the four anterior teeth in each jaw. అగ్రదన్తాః, కర్తనకాః, కున్తకాః, కృన్తనదన్తాః, ఛేదకదన్తాః, దశనాః, రాజదన్తాః. తె. కత్తెరపండ్లు, ముందత్తి కత్తెరపండ్లు, రాజదంతములు. incisors between canine teeth in either jaw : తె. కోరపండ్లకు మధ్య రెండుదవడలలో ముందువైపున నుండును.

Last molar T - see wisdom teeth.

Lateral incisor T : ఛేదకాః, నస్తా. తె. కొరుకుపండ్లు. ఇవి బయటికి కనుపించుచుండును.

Lower molar T : అధోదమన దన్తాః. తె. నొక్కుడుపండ్లు, క్రింది దవడపండ్లు. వి. వస్తువుల నదుము-ఒత్తు-నొక్కు క్రింది దవడపండ్లు.

Medial incisor T - see incisor T.

Milk T : temporary teeth. అస్థాయిదన్తాః, దుగ్ధదన్తాః. తె. పాలపండ్లు.

Molar T : (1) the back, grinding teeth. చర్వకాః, చర్వణకాః, చర్వణదన్తాః, దమనాః. (2) పశ్చిమదన్తాః, పశ్చిమరదనాః, మహాదన్తాః, హానవ్యాః. తె. చర్వణ దంతములు, దవడపండ్లు, నములు

దంతములా, నములే పండ్లు, విసురు దంతములు. వి. ఇరుప్రక్క వైపున. three on either side of each jaw.

Permanent T. స్థాయిదన్తాః. తె. స్థిరదంతములు. తె. వి. మొదట వచ్చిన-పాల-పండ్లు ఊడిపోయి రెండవసారి వచ్చిన పండ్లు. ఇవి నిలకడగా నుండును.

Premolar T, Bicuspid T: అగ్రచర్వణకాః, అగ్రచర్వణదన్తాః, రదనాః. తె. దవడపండ్లు, నములు దంతములు. the eight bicuspid teeth, four on each side of each jaw, lying between the canine and the molars. తె. వి. ఇవి దవడ కిరువైపుల నాలుగు చొప్పున, రెండు దవడలలో ఎనిమిది పండ్లు ఉండును. ప్రక్క-పండ్లు, విసరు పండ్లు.

Roots of T - see root.

Secondary upper molar T: ద్వితీయోత్తర దమన దన్తాః.

Sockets of the T: దన్తోలూఖలాని. తె. పంటిపదుళ్ళు, పండ్ల గుంటలు. వి. వీనిలో పండ్ల మొదళ్లు కూరుకొని లేక యిముడి బలకయుండును. ఈ పదుళ్లు, గుంటలు దవడ ఎముకలలో వరుసదీరియుండును.

Succedaneous T: ద్విజాః. తె. ద్విజములు. వి. స్థిరముగా నుండుటకు రెండవసారి మొలచు-వచ్చు-పండ్లు.

T of single dention: (molar) సకృజ్జాతాదన్తాః. తె. అపుడపుడు పుట్టు-వచ్చు-పండ్లు

Upper jaw T: ఉత్తరదన్తాః, ఊర్ధ్వదమన దన్తాః. తె. పై దవడ పండ్లు. వి. కస్తుర్ల నొక్కును.

Variety of T. దన్తభేదాః. తె. పలు తెఱగులుగా నుండు పండ్లు, వివిధ దంతములు.

Wisdom T: చరమచర్వకదన్తాః, జ్ఞానదన్తాః, జ్ఞానదశనాః. పశ్చిమ పార్శ్వదన్తాః. తె. కడపటిదవడ పండ్లు, జ్ఞానదంతములు. వి. ఇవి ఆలస్యముగా మొలచు దవడ చివరి పండ్లు.

Tegmen. a cover, a roof. ఆవేష్టనమ్, కవచః. ఛదిః. తె. కవచము. కప్పు, తొడుగు.

T. mastoideum: the roof of the mastoid cells. చూచుకకలకఛదిః.

T. tympani: the roof of the tympanic cavity. పటహగుహాఛదిః, మధ్యకర్ణఛదిః.

Tegumen - see tegmen.

Tegument: కవచః. త్వక్. తె. కవచము, చర్మము, తోలు.

Tela: web. జాలికా, తన్తుసన్తతిః. తె. అల్లిక, నేత, వల. వి. వల వంటి అవయవభాగము, జాలిక.

T. chorioidea T. chorioidea ventriculi tertii. జాలాయవ జాలికా, జాలాపవతేలకః. velum interposticum.

Telencephalon : the end-brain. a part of prosencephalon. అన్త్యాగ్రర్ధః. వ్యా:- పురోగ్రర్ధ ఖణ్డః.

Telophase : a last or final stage of cell division. కణవిభాగాన్త్యావస్థా, సూత్రవిభాజ నాన్త్యావస్థా విశేషః.

Temperament : individual characteristics, manifested by their acts, feelings, thoughts. (1) ప్రకృతిః, స్వభావః. తె. గుణము, ప్రకృతి, స్వభావము. వి. ఇది వ్యక్తిగత బుద్ధి శీల లక్షణ గుణాదులవలన తెలియనగును. (2) దేహస్వభావః, శరీరప్రకృతిః. తె. శరీరప్రకృతి.

Bilious T : పిత్తప్రకృతిః.

Nervous T : వాతప్రకృతిః.

Phlegmatic T : శ్లేష్మప్రకృతిః

Sanguine T : రక్తప్రకృతిః.

Temple : శఙ్ఖః, శఙ్ఖకః. వ్యా - భ్రువో రన్తయో రుపరి కర్ణలలాటయోర్మధ్యే శఙ్ఖః. (సు శా. 6-20). భ్రూకర్ణ మధ్యమ్. తె. కణత, సెమిలికణత. వి. కంటికడ ప్రక్కభాగము, కను బొమల చివర చెవికి, నొసలుకు మధ్య గల తావు (కణత). భ్రూకర్ణయోరన్తరమ్ తె. వి. కనుబొమలకు, చెవులకు మధ్యనున్న ప్రదేశము.

Temporal : relating to the temple. శఙ్ఖ, శాఙ్ఖక. తె. కణతను చెందిన.

Infra T : శంఖాధర. తె. కణతల క్రింద

T. bone : the bone at the side and base of the skull - see bone.

T. crest : a ridge on the frontal bone - see crest.

T. muscle - see muscle.

T. planum . శఙ్ఖాఙ్గణః.

T. region - see region.

T. vessel - see vessel

Temporalis : the temporal muscle - see muscle.

Temporo tympanic union : శఙ్ఖావర్తకమ్ తె. శఙ్ఖావర్తకము. వి. శంఖమునంటి చెవిగుడి, నడిచెవి, మధ్యచెవి.

Tendo : a tendon. కణ్డరః. తె. కండరము.

T. achillis : ఉత్తరీయకణ్డరః, పార్ష్ణికణ్డరః. తె. మడమకండరము.

T. calcaneum : (calcaneus) : పిణ్డికాకణ్డరాః.

T. oculi : నేత్రకణ్డరికా.

Tendon, tendons (pl.) : a band

of dense fibrous tissue forming the termination of a muscle and attaching the latter to a bone. (2) The firm, white. fibrous inelastic cord which attaches muscle to bone, the attachment of muscles . కణ్డరః, కణ్డరాః. వ్యా:- పేశీనాంశుభ్రమసృణదృఢప్రాన్తాశ్చ రజ్జ్వాకారాః కణ్డరాః (గ). మహాస్నాయవః. వ్యా:- ప్రాయః పేశీప్రాన్తత్వేన పరిణతాః స్నాయుసదృశా రజ్జవ ఉచ్యన్తే. అత ఆకుఞ్చన ప్రసారణయోః తన్త్రితన్త్వభివ్యాప్తానాం మాంసపేశీనా మేవ కర్తృత్వాత్సమృద్ధతయా అధికసఙ్ఖ్యాకాః కణ్డరా భవన్తి. యథా:- శ్లో. పేశీమూలాగ్ర రూపిణ్య స్తాసాంవోపాన్త మధ్యగాః। ప్రాయోవృతాస్సకృత్ పృథోఽ్య వ్యజనాకృత యోఽపివా। కణ్డరా బహవో దేహే పేశీనా మధికత్వతః, (అ. శా), కణ్డరః (కణ్డరాః. బ. వ) మాంసరజ్జుః. మాంసరజ్జవః (బ. వ) స్నాయుః - స్నాయవః, స్నావః - స్నావాః. తె. కండరములు, కండలు, మాంసపు తాళ్లు, మాంసపుపట్టీలు, స్నాయువులు. వి. గట్టిగను తెలుపుగను, సాగనివిగను నుండు మాంసపు త్రాడు (తాళ్ళు), లేక మాంసపేశీలు. ఇవి మాంసపేశీలను ఎముకలతో గలిపి కట్టివేయును. కండర ఎముకబంధనములు, కట్టుత్రాడులు, కట్లు. శరీరమున నివి పేశువులవలె నధికముగ నుండును.

Chordae tendinea : సూత్రకణ్డరికాః.

External T : బాహ్యకణ్డరాః, బాహ్యస్నాయవః. తె. వెలికండరములు. వి. ఇవి చేయి బయటివైపున నుండును.

Flexer T. of the hands: అభ్యన్తర కణ్డరాః. తె. లో కండరములు. వి. చేయి ముడుచుకొను లోని కండరములు.

Great T : మహాస్థూల స్నాయుః. తె. పెద్ద కండరము, పెద్ద లావు స్నాయువు.

great musculotendinous bands or cords. మాంసరజ్జవః. తె. వి. వీపునసుండు పొడవైక మాంసపు కండరముల త్రాళ్ళు లేక పీలికలు.

Hamstring T : Hamstrings. The tendons of the posterior muscles of the thigh : మాన్దిరరజ్జుః (రజ్జవః).

Long T. of biceps : ద్విశిరస్కదీర్ఘరజ్జుః. వ్యా:- ద్విశిరస్కపేశ్యా, దీర్ఘశిఖా.

Muscular long T. or bands: దీర్ఘమాంస రజ్జవః. తె. వి. కట్టివేసిన

గ్గుంబు పొడవైన మాంసపు త్రాళ్ళు కండరములు.

Peroneus longus T: దీర్ఘ జైబల కణ్డరాః.

Round T: వృత్తకణ్డరాః, వృత్త స్నాయవః. తె. గుండ్రని మాంస కండరములు, గుండ్రని స్నాయువులు.

Sub scapularis T: అంసాన్తరికా కణ్డరాః.

Tibialis postericus T. (postereor T). పశ్చిమ స్థ(స్థా)విర కణ్డరాః.

T. of quadriceps femoris ఊరస్య చతుర్మూల కణ్డరాః.

T. spindle: తర్కు స్నాయుః, స్నాయుతర్కుః. an elliptic mass in a tendon formed by a nerve ending అన్త్యతంత్రీ నిర్మిత అణుపిణ్డాకార స్నాయుః. తె. వి. గ్రుడ్డాకారములో నుండు కండరాంశము. ఇది నరముల చివళ్ళ- కొనలచే నేర్పడును. తన్త్ర్యగ్రబాణ్డ పిణ్డాకార స్నాయ్వంశః. తె. వి. ఇది చూపులకు నూలుకండెవలె నుండును.

Tenontology: the science of tendons. స్నాయు విజ్ఞానమ్. స్నాయుశాస్త్రః. తె. కండరములను గురించిన శాస్త్రము.

Tension: ఆతతిః. తె. ఈడ్పు, బిగువు, బిట్టు.

Tent: ఛదిః, దూష్యమ్ (న) తె. కప్పు.

Tentorium: the endocranium. That part of the dura matter which lies between the cerebrum and the cerebellum.

T. cerebelli ఔపమ స్తిష్క దూష్యకలా. వ్యా- ధమ్మిల్లాకారం మస్తిష్కావరణే ద్రృఢకలాయా ఆయతఖణ్డమ్, ఛదిః. తె. కప్పు, తెర.

Teres: round and smooth muscle - see muscle. వర్తుల శ్లక్ష్ణపేశీ విశేషః.

Terminal: ending. అన్తస్థః, అన్త్య. తె. కడపటి, చివరి, తుద.

Terminalis: అన్త్య. తె. చివర, తుద.

Crista T: అన్త్యశిఖా.

Filum T: అన్త్యతన్తుకః, మూల సూత్రికా.

Lamina T - see lamina.

Ventricle T - see ventricle.

Testes: testicles (two): అణ్డగ్రన్థీ, ఫలే, వృషణౌ. తె. అండములు, వట్టకాయలు (రెండు).

Testicle - see testis.

Testicular: relating to testicles. వృషణసమ్బన్ధ, వార్షేయ. తె. అండమునకుచెందిన, వట్టకాయలకు సంబంధించిన.

T. cord - see cord.

T. fluid - see fluid.

T. Vessels. ఫలకోశనాళివాహిన్యౌ ధమన్యౌ. తె. వి. అండములకుబోవు లేక వానితో సంబంధించియుండు శుద్ధరక్తనాళములు.

Testis : one of the two glandular bodies contained in the scrotum of the male. They form sperm and also the male sex-hormones. అణ్డమ్, అణ్డః, అణ్డగ్రన్థిః, ఫలమ్, ముష్కః, రేతఃస్థానమ్, వృషణః, వృషణగ్రన్థిః, వృషణవటికా. వ్యా :- ముష్కాభ్యన్తరస్థే శుక్రరక్షణగోళౌ, శుక్రప్రభవస్థానమ్. తె. పిచ్చ, వట్ట వట్టకాయ. వి. అండకోశమందలి గుళిక, శుక్రము పుట్టు చోటు, పలుకు.

Appendix of T: ఉపవృషణమ్, వృషణోపాఙ్గమ్.

Descent of T. వృషణావరోహః.

Gubernaculum T. వృషణనాయకః, వృషణాకర్ష రజ్జుః.

Hilum of T : వృషణనాభిః.

Mediastinum T : వృషణ మధ్యస్థానమ్.

Reti T. వార్షణవటికా.

T. cord - see testicular cord.

Texture: constitution of tissue. ధాతురచనా, ధాతువ్యూహనమ్, ధాతుస్వభావః. తె. ధాతునిర్మాణము.

Thalamencephalon : పర్యఙ్కగోర్దః.

Thalami : అజ్ఞాకన్దః.

Thalamocele: the third ventricle. తృతీయ కోష్ఠకః. తె. మూడవ అర, గది.

Thalamus : a collection or mass of grey matter at the base of the brain. The great posterior ganglion of the brain. (1) పర్యఙ్కః. తె. పర్యఙ్క దేశము. (2) చేతకః.

Epi Th : అధిపర్యఙ్కః.

Meta Th : పృష్ఠపర్యఙ్కః.

Optic Th: అక్షిపర్యఙ్కః.

Pars mammillaris hypo Th: పర్యఙ్కాధర కాచభాగః

Pars optic hypo Th : పర్యఙ్కాధరాక్షీయభాగః.

Pulvinar of the Th : పర్యఙ్కోపధానమ్.

Theca : an enveloping membrane. ఆవేష్టనమ్, కోశః. వ్యా:- ఆచ్ఛాదనకలా విశేషః, వేష్టనమ్. తె. ఒర, తొడుగు.

Th. vertebralis : the spinal membranes. వంశ్యకలాః.

Thelium : a layer of cells. శలాకాస్తరణమ్.

Thenar : the palm of the hand and the sole of the foot.

హస్తపాదతలా.

Thick : ఘనః, స్థూలః. తె దట్టమైన, మందమైన, దట్టము, మందము, లావు.

Thigh : ఊరుః, ఊరుకాణ్డః. వ్యా-స్థానమ్:- జానువంక్షణయో ర్మధ్యమ్ (సు. శా. అ. 6-26). జానున ఊర్ధ్వం వంక్షణసన్ధిపర్యన్తమూరుః (సు. సూ. 35-12 డల్హణః). ఊర్ధ్వజంఘాపంక్తిః, సక్థి. తె. ఊరువు. తొడ.

Thin : తనుః. తె. పలచని, పలచన.

Thoracic : pertaining to the chest. ఔరస, వక్షః, వక్షస్సంబన్ధి తె. ఉరమునకు సంబంధించిన, ఱొమ్మునకు చెందిన.

T. cavity - see cavity.

T. duct - see duct.

T. gridle - the girdle formed by the clavicles and scapulas - see girdle.

T. limbs : the arms.

T. portion - see portion.

T. segment - see segment.

T. vertebra - see vertebra.

Thorax: the chest cavity above the abdomen, part of body or trunk between neck and abdomen. (1) ఉరః. వ్యా- అస్య స్థానమ్:- హృదయో ర్మధ్యం స్తనయో ర్మధ్యం గ్రీవామూలాధస్తాత్ ఉరః. (సు.సూ. 18-18 డల్హణః), కణ్ఠహృదయాన్తరాలః. (డల్హణః). ఉరఃకోష్ఠః, ఉరఃపఞ్జరమ్. (2) ఉరఃస్థలమ్, ఉరోగహ్వరః. (3) వక్షః. వ్యా - ఉరోగుహాధారకం పఞ్జరమస్థిమయం వక్షఃస్థలమ్. (4) జీవరక్తాశయ, శ్లేష్మస్థానమ్. తె. ఉరము, ఉరఃపంజరము, ఎద, ఎదుట ఱొమ్ము, ఱొమ్ము, ఛాతి. వి. ఎదుకుఱొమ్ము లోపలిభాగము. ఇది పంజరమునకు లోపలను జీవరక్తమునకు హృదయపుప్పుసములకు నిలయము, కఫస్థానము.

Lateral side of T : పార్శ్వః, తె. ప్రక్క, పార్శ్వము, వైపు. వి. చంక మొదలు నడుమువరకు నుండు ఒక వైపు, భాగము, డొక్క.

Throat : anterior or front part of neck, the fauces, pharynx etc. అన్తర్గళః, కణ్ఠః, గలః, నిగరణః. తె కంఠము, కుత్తుక, గళము, గొంతు, గొంతుక, పీక, పీకె. వి మెడముందు భాగము

T. passage - see pharyngeal passage.

Thrombin : the fibrin, ferment, a ferment present in clotted blood which converts fibrinogen into fibrin. స్త్యానకిణ్వమ్, త్రోసిన్యాణ్వమ్.

Thrombocyte : (1) బిమ్బాణుః. (2) ఘనాస్రాణుః.

Thrombogen : స్త్యానకిణ్వజనకః. తె.

పడుకు నెత్తురు.

Thrombokinase : త్ర్యమ్బోత్సర్గ జకః.

Thrombus : an intravascular blood clot, a blood clot in the heart or in a blood vessel. ఘనలోహితమ్, ఘనాస్రమ్, రక్తగ్రన్థిః, రక్తగుల్మః, రక్తస్కన్దః, రక్తార్బుదమ్, స్త్యానరక్తమ్, స్కన్దరక్తమ్. తె. నెత్తురు కుదుప, నెత్తురు పడుకు వి. గడ్డ కట్టిన నెత్తురు.

Thumb : అఙ్గుష్ఠః. వ్యా:- కరాఙ్గుష్ఠః, హస్తాఙ్గుష్ఠః. తె బొటనవ్రేలు. వి. చేతి బొటనవ్రేలు.

Breadth or length of the T. above the distal area: అఙ్గుష్ఠోదరమ్. తె. వి. బొటనవ్రేలి పొట్ట.

Outer end of the wrist in front of the T: అఙ్గుష్ఠమూలమ్. తె. బొటనవ్రేలి మొదలు. వి. మణికట్టు వెలిభాగము. ఇది నాడిని పరీక్షించుచోటు.

Thyme - see thymus.

Thymus : a gland or glandular organ lying behind the breast bone and extending upward as far as the thyroid gland, a ductless gland situated near the base of the neck, usually disappearing in adult life or on the approach of puberty. తిలకమ్, బాలగ్రన్థిః. తె. గ్రంథ విశేషము. see gland.

Thyroid : scutiform, shield - shaped. ఢాలమ్. తె. డాలు ఆకారముగల. (2) a large ductless glandular body or gland found on both sides of the trachea. It secretes thyroxine which controls the rate of metabolism. అవటుః, కాకలకమ్.

Crico Thy: ప్రతానవతీస్నాయుః, ముద్రికావటుః.

Hyo Thy : కణ్ఠకాకలీయమ్.

Para Thy : ఉపకాకలకమ్, పరావటుః.

Thy. body - see thy gland.

Thy. cartilage - see cartilage.

Thy. gland - see gland.

Two bodies of Thy. gland: శ్లేష్మభువౌ. వ్యా:- కణ్ఠపార్శ్వయోః మాంససంఘాతౌ. తె. వి. గొంతుకిరువైపులనుండు "సుల్లికా"యను గ్రంథులు. ఇవి చిన్నమాంసపు ముక్కలు.

Tibia : the shin-bone, inner and larger bone of the

leg below the knee - see bone.

Tibial tuberosity - see tuberosity.

Tibialis - see muscle.

Tibiofemoral: pertaining to the tibia and femur. ప్రజఙ్ఘోరునల(కీయ)క.

Tibiofibular: relating to the tibia and fibula. అన్తర్బహిర్జంఘాస్థీయ, జంఘాను జఙ్ఘాస్థి(స్థీయ).

Tibiotarsal: pertaining to the tibia and tarus. ప్రజఙ్ఘకూర్చాస్థి, అస్థిసంబంధః, అస్థీయ.

Tile: ఛదికర్పరః.

Tissue: a collection of cells or fibres of similar function, forming a structure, an aggregation of similar cells and fibers, forming a distinct structure. గాణధాతుః, తిష్ఠదూష్యః, ధాతుః. వ్యా:- (1) ప్రాయశో వస్త్రువ త్రస్తు సన్తతత్వా దేషాం దూష్యతిష్ఠ సంజ్ఞా భవతి. (2) ముఖ్యధాతూనాం ధారణార్థ మన్యోన్యబన్ధనార్థ ఞ్చోపయుజ్యన్తే. (3) కలా, ధాతుః, ధాతుద్రవ్యమ్. (4) కణసంహతిః. వ్యా:- తుల్య గుణకర్మ కణతాన్తవ వివిధ వ్యక్తవ్యూహానాం వా రచనా. తె. (1) శరీర ఘటకధాతువు. (2) ధాతుద్రవ్యము, కణజాలము. వి. ఇది రక్తమాంసాది శారీరకధాతువులును, యకృత్ప్లీహాది అంగములును నిర్మాణమగుటకు కారణముగ నుండును. వేరువేరు స్వరూప స్వభావ గుణ ధర్మములు కలిగియుండు అణువులకూడిక, రాశి, ధాతువు, అల్లిక.

Adenoid Ti - see lymphoid Ti.

Adipose Ti: fat cells united by connective tissue. మేదోధర ధాతుః, వసాధాతుః, వపేష ధాతుః.

Areolar Ti: అవకాశధాతుః, విరలకలా, విరలకలాధాతుః, సుషిర ధాతుః.

Cancellous Ti: spongy tissue of bones. సుషిరసంఘాతః (స్థాయాన్యధిశ్యేసతి), అస్థ్నస్సుష్ఠి కోమళధాతుః.

Cartilaginous Ti: cartilage. కీకసః, కీకసధాతుః.

Cellular Ti: శకలధాతుః.

Compact Ti: the hard external portion of a bone: ఘన సంఘాతః, సుధాంశాధిశ్యేసతి (గ).

Compound Ti: సంయుక్తకణజాలమ్.

Conductile Ti: నాడీధాతుః.

Connective Ti: శ్లేషకః, శ్లేషక

ధాతుః, యోజకధాతుః, సంబద్ధధాతుః, సంయోజకధాతుః. వ్యా:- నిర్యాసాకారః, అనేకేషాం శరీరాంశానాం స్థూలసూక్ష్మజశలకాదీనాం చాన్యోన్యసంశ్లేషణార్థః స్నాయ్వాది నిర్మాణే భాగభాక్చ. తె. సంబంధమును కలుపు ధాతువు, సంయోజక ధాతువు. వి. ఇది స్థూల సూక్ష్మశరీరాంశములగు శలకము - కణములు - ఒండొంటితో - పరస్పరము - కలిసి స్నాయ్వాదులు నిర్మాణమగుటకుపయోగపడును.

Contractile Ti : మాంసధాతుః.

Dense Ti - see compact Ti.

Elastic Ti : స్థితిస్థాపకధాతుః, స్నసాధాతుః. వ్యా:- అన్తరవయవత్వగ్ధాతుః.

Embryonal Ti : భ్రూణనాభినాల యోజకధాతుః.

Endothelial Ti - see endothelium.

Epithelial Ti : epithelium. ఆస్తరణ ధాతుః, ఉపకలా ధాతుః, తను ధాతుః.

Erectile Ti : ఉచ్ఛ్రాయకధాతుః ఉత్థాపకధాతుః, ఋజాకరధాతుః, సముచ్ఛ్రాయకధాతుః. తె. నిన్నగా నిలుపుధాతువు, నిగుడ్చు, నిగుడించు ధాతువు.

Fibrous Ti. తన్తుమయ ధాతుః, తన్తులధాతుః, తాన్తవధాతుః, ఫీత తాన్తవధాతుః, స్నసాధాతుః.

Gelatinous Ti: - see mucous Ti.

Glandular Ti: a form of epithelial tissue. గ్రాళధాతుః. వ్యా:- ఆస్తరణ ధాతురూపభేదః.

Granulation Ti. అణుధాతుః, కణధాతుః, బీజధాతుః. వ్యా:- నవకణనిర్మాపకధాతుః.

Inter cellular connective Ti: కోశాన్తర సంయోజకధాతుః, శలకాన్తర సంయోజకధాతుః.

Inter glandular Ti : గ్రోళాన్తర ధాతుః.

Interstitial Ti : సాన్తరాల ధాతుః.

Lymphoid Ti : లసీకాధాతుః.

Mesoblastic Ti : రజః కోశమధ్యకలా (భాగః) ధాతుః.

Mucoid Ti, mucous Ti: jelly-like tissue. పిచ్ఛసమధాతుః, శ్లేష్మధాతుః.

Muscular Ti : muscle. పేశీ. వ్యా:- మాంసధాతుః, పేశీధాతుః. తె. కండరకణజాలము.

Nervous Ti : తంత్రధాతుః తాంత్రికధాతుః, నాడీధాతుః. తె. నాడీకణజాలము.

Neural Ti : తంత్రధాతుః.

Neuroglial Ti : తంత్రసిక్థకణధాతుః.

Osseous Ti : అస్థిధాతుః

Reticular Ti, retiform Ti: adenoid tissue. జాలక ధాతుః, జాలమయధాతుః. వ్యా:-అతి సఙ్కులిత సూక్ష్మజాలాకృతిః. తె. జాలకధాతువు, వలధాతువు. వి. వల వలె నల్లినటులుండు ధాతువిశేషము.

Sclerous Ti: the cartilaginous fibrous and osseous tissues. (1)కఠినధాతుః వాఘనధాతుః వాదృఢ ధాతుః (2) శ్వేతకఠినధాతుః. వ్యా:- ధాతురేష కఠిన మృదస్థిషు, తన్తుషు చ దృశ్యతే, వర్తతే చ.

Secondary Ti : గౌణధాతుః.

Skeletal Ti: a term including fatty, fibrous,adenoid, bony, and cartilaginous tissues. కఙ్కాలధాతుః.

Splenic Ti. spleen pulp : ప్లైహిక ధాతుః, ప్లైహిక ఖణ్డః.

Spongy Ti : see cancellous Ti.

Subcutaneous Ti : త్వగధర ధాతుః. వ్యా :- అధశ్చర్మధాతుః.

Submucous Ti : అధః శ్లేష్మధరా ధాతుః, శ్లేష్మధరాధరధాతుః.

Subserous Ti: సరసాధరధాతుః.

Superficial epithelial Ti. తలతనుధాతుః.

Supporting Ti : అవష్టమ్భధాతుః, ధారక ధాతుః.

Ti. element - see element.

Ti. layers : కలాః, ధాతుకలాః.

White fibrous Ti : వస్నసా తాన్తవ ధాతుః, వాస్న ధాతుః, శ్వేత తాన్తవ ధాతుః.

Toe : a digit of the foot. పాదాఙ్గుష్ఠః. తె. కాలి వ్రేలు, అఙ్గులః.

Big T. see Great T.

Fifth T : కనిష్ఠికా. తె. చిటికెన వ్రేలు.

First T : see great T.

Fourth T : అనామికా.

Great T : అఙ్గుష్ఠః. తె. బొటన వ్రేలు.

Second T : తర్జనీ. తె. చూపుడు వ్రేలు.

Third T : మధ్యమా. తె. నడిమి వ్రేలు.

Tongue : the mobile muscular organ contained in the mouth, organ of taste and speech. జిహ్వా, రసజ్ఞా, రసనా. తె. నాలిక, నాలుక. వి. నోటిలో కదలుచుండు పేశీమయ అవయవము. ఇది కొంచెము మందముగ, వెడల్పుగ నుండును. రుచి తెలుసుకొనుటకు, మాటలాడుటకు పనికివచ్చును.

Base of the T. - see base.

Frenum of the T. - see frenum linguae. తె. వి. నాలుక

క్రింది నరము, అమత్వక్కు మడత.

Inferior surface of the T: జిహ్వాతలమ్ తె. నాలుక క్రింది లేక పైభాగము.

Medium raphe of the T - see frenum of the T.

Root of the T - see root.

Tip of the T: జిహ్వాగ్రమ్. తె. కొసనాలుక, నాలుక చివర.

Tonsil: a glandular organ on each side of the fauces, a small body. one on each side, covered by mucous membrane, embedded in the fauces and the palatine arch: కణ్ఠశాలూకే (ద్వి), గలతుణ్డికా, గళగుటికా, తుణ్డీ, తుణ్డికేరః. తె. గవదకాయ, గళగుటిక. వి. గొంతులో అంగిటిపైన కొండనాలుక కిరువైపుల చింతగింజలంత లేక రేగుగింజలంత పరిమాణములో నుండు మాంసపు గుళిక, ముద్ద, గ్రంధి.

Palatine T: (1) వాతామగోళః, (2) ఉపజిహ్వికా. తె. కొండనాలుక వి. గొంతు పైకప్పున నుండు గ్రంధి, ఉండ. ఇది నాలుకను అంటీ అంటక యుండును.

Pharyngeal T: a mass of lymph-adenoid tissue in the pharynx. అధిజిహ్వికా, గ్రసనికా గ్రన్థిః. తె. కొండనాలుక. వి. గొంతులో పైభాగమునుండు ఒక ఉండ?

Tonsillar: గల తుణ్డికా.

T. crypt: గల తుణ్డికా కుహరమ్.

Tooth: దన్తః, దశనః. తె. పల్లు.

Crown of the T: దన్తశీర్షః.

Fang of the T: -see fang.

Top: ఊర్ధ్వః, ఊర్ధ్వభాగః. తె. అగ్రము, ఉపరిభాగము, కొన, చివర.

Torcular herophili: మహావర్తః, సమ్భేదః.

Tortuous: కుటిలః, వక్రః, తిర్యక్. తె. వంకరగల, వక్రగతి, సులిసికొనిన.

Torus: త్రికోణ తరుణాస్థి. తె. లేత ముక్కోణపు ఎముక.

Touch: స్పర్శేన్ద్రియమ్, స్పర్శః. తె. అంటు, తాకుడు, స్పర్శము.

Toughness: దుశ్ఛేద్యతా. తె. గట్టి.

Trabecula: the fibrous bands projecting into the interior of an organ, e. g., the spleen. త్రాపకః, త్రాపకాస్థి ఫలకమ్, రజ్జుకః. వ్యా:- అస్థిమయ ఫలకమ్, స్థాపకః, సూక్ష్మతన్తుః. తె. త్రాపకము. వి. తన్తువులచే నిర్మిత మైన పట్టి. ఇది ఒక అవయవములో పొడుచుకొనియుండును. ఉదా:- ప్లీహము.

Trachea: the wind pipe, the fibro cartilaginous

tube lined with mucous membrane extending from the larynx to the bronchi. It is about 4½ in. long and about 1 in. wide (1) కణ్ఠనాళః. వ్యా:- ప్రాఙ్గయో రన్యోన్య సఙ్గమ స్థానత ఊర్ధ్వం కణ్ఠనాళః. (బృ.శా.) (2) క్లోమనళికా. "క్లోమస్యాత్ గలనాడికా" ఇతిదేవయాజ్ఞికభాష్యమ్. (3) "మణ్డలాఖ్య స్త్వస్థిసన్ధీనాం క్లోమ్ని" ఇతి (సు. శా. అ. 5_20) (4) తరుణాస్థి చక్రపరివేష్టితః శ్వాస పథ ఏవ కణ్ఠపురస్థః క్లోమ ఇతి గణ నాథసేనః. కణ్ఠనాడీ, క్లోమనాడీ, గలనలకమ్, గలనళికా, జత్రునాళః, శ్వసనా, శ్వాసపథః, శ్వాసనళికా. వ్యా :- కణ్ఠపురస్థా శ్వాసప్రణాళీ, శ్వాస వహానాళీ (డీ). తె. ఊపిరి గొట్టము, కణ్ఠనాళము, క్లోమము, క్లోమనాళము, గాలిగొట్టము, పీక, శ్వాసనాళము. వి. అంగుడునుండి ఊపిరితిత్తులలోనికి శ్వాసనాయువును చేర్చుటకేర్పడియున్న నాళము. గాలి లోనికి భోయి బయటికి వచ్చివేయు చుండు గొట్టము.

Tracheal rings - see ring.

Trachobronchial : జత్రుప్రాఙ్గీయః.

Tra. bronchial tree : శ్వాస పథః, వ్యా :- తరుణాస్థి చక్రపరి వేష్టితః. (గ).

Tract : a region. (1) దేశః, పథః, ప్రదేశః, మార్గః, ప్రసారః, (2) స్రోతః, తె. ఉనికిపట్టు, ప్రదేశము, మార్గము, విస్తరణము. (2) నాళము.

Alimentary Tra: అన్నవహ స్రోతః. ఆమపక్వాశయః, మహా స్రోతః. తె అన్ననాళము, అన్న మార్గము, వి. నోటినుండి ముడ్డివరకు నుండు పెద్దనాళము. లోనికి అన్నము నీరు పోవు గొట్టము.

Circulatory Tra: రసవహ స్రోతః. తె. మొదటిధాతువు రసము ప్రవహించునాళము, ప్రదేశము.

Digestive Tra: see alimentary Tra.

Gastrointestinal Tra: ఆమ పక్వాశయః, కోష్ఠః, మహానిమ్నమ్, మహాస్రోతః, శరీరమధ్యమ్. తె. ఆహారజీర్ణమండలము, కోష్ఠము. (గ) అన్నమార్గః, అన్నాశయః, ఉదరగుహాస్థాన్న మార్గః, పక్తి మార్గః, పక్తిస్థానమ్, మహాస్రోతః. తె. అన్నము అరుగుచోటు, భుజించిన యాహారము పాక - జీర్ణ - మగు మార్గము.

Genitourinary Tra: గుహ్య మూత్రాఙ్గప్రదేశః, ఔపస్థమూత్ర మార్గః వా స్రోతః.

Internal Tras: అన్తర్ముఖ స్రోతాంసి. తె. వి. శరీరమున పలుతెరగులుగానుండు నాళములు, స్రోతస్సులు. శరీరాన్తః ప్రదేశములు,

పలు మొగములుగల నాళికలు.

Intestinal Tra : ఆన్త్రపథః.

Olfactory Tra: ఆఘ్రాణప్రసారః, ఘ్రాణమార్గః.

Optic Tra : అక్షిమార్గః, దార్శన ప్రసారః.

Respiratory Tra : శ్వాసావయవ ప్రదేశః.

Tract. (2) నాడీతన్త్రికా. Tracts (pl.) (x).

Crossed (or lateral) pyramidal T : కుటిలాముకులతన్త్రికా

Direct (or anterior) pyramidal T : సరలాముకులతన్త్రికా.

Dorsal (direct) spino cerebellar T : పార్శ్వస్తికాతన్త్రికా.

Rubrospinal T: శోణజాతన్త్రికా.

Semilunar T : అర్ధచంద్రాకార తన్త్రికా. వ్యా:- ధమ్మిల్ల బహిర్భాగస్థ తన్త్రీబన్ధన విశేషః.

Sensory T : బుద్ధీన్ద్రియతన్త్రికా. వ్యా:- మస్తిష్కం ప్రతి విషయ చోదక తన్త్రీబన్ధనమ్.

Spinothalamic T : అజ్ఞాభిగా తన్త్రికా.

Tectospinal T : పార్శ్వపూర్వా తన్త్రికా.

Urinary T - see urinary.

Uveal T - see uvea.

Ventrocerebellar T : పార్శ్వ మధ్యాతన్త్రికా.

Vestibulospinal T: విషాణికా.

Tractus solitaris : ఏకాన్తదేశః.

Tragus : cartilaginous projection before the external meatus of the ear. అజాపుత్రికా (డల్హణః), కర్ణకీలః, కర్ణపుత్రకః, కర్ణపుత్రికా.

Anterior T : కర్ణపుత్రికా. వ్యా:- బాహ్యకర్ణావేశ. తె. వి. చెవిరంధ్రము ప్రక్క చెంపవైపున ఎత్తుగా నుండు లేత ఎముక బుడిపె, గూబ, చెవి మొన.

Anti T : the process of external ear opposite to the tragus. కర్ణపుత్రికా, ప్రతికీలః.

Transparent : అచ్ఛః, కిరణభేద్యః, పారదర్శకః, స్ఫటికప్రభః, స్వచ్ఛః తె. పారదర్శకమైన. వి. ఒక ప్రక్క నుండి మరియొకప్రక్కకు వెలుతురును రూపములను పోనిచ్చెడు.

Semi T : అర్ధస్వచ్ఛః.

Transpiration : perspiration. ఘర్మః, స్వేదః, స్వేదనమ్, స్వేద జలమ్. తె. చెమట, స్వేదము.

Transverse : lying across. అనుప్రస్థః, తిరశ్చీన. తె. అడ్డము, అడ్డముగానుండెడు, అడ్డుగీత.

T. band : తిరశ్చీనబన్ధకః.

T. colon - see colon.

T. lamina - see lamina.

T. presentation (of foetus) -

see presentation.

T. sinus - see sinus.

T. slit : తిరశ్చీనచ్ఛేదః.

Transversus, transversalis - see muscle.

Trapezium : the first bone of the second carpal row - see bone. తె. సమలమ్బకము.

Trapezius - see muscle.

Trapezoid : one of the bones of the wrist see bone మణిబన్ధాస్థివిశేషః. తె. సమలమ్బకము.

Triangle : a space bounded by three lines or sides and with three angles. త్రికోణః. వ్యా:- త్ర్యస్రాకారా అవయవవిశేషాః, స్థానవిశేషా వా. తె ముక్కోణము. వి. ముక్కోణాకారమునకుండు అవయవవిశేషములు లేక ప్రదేశములు.

Anal T : పాయుస్థత్రికోణః.

Femoral T : ఊరవ్యత్రికోణః.

Lumbar T : (of petit) కటిత్రికోణః.

Suboccipital T : కపాలమూలక త్రికోణః.

Supraclavicular T : అక్షకోత్తర త్రికోణః.

T. of the neck: గ్రీవాత్రికోణః.

Urogenital T : వస్త్యుపస్థిక త్రికోణః,

Triangularis : muscles having a triangular outline - see muscle.

Tribularis : ఉపనద్యః.

Tributary : సిరాశాఖా.

Triceps - see muscle : త్రిశిఖరము.

Trichology : the science of the hair : రోమవిజ్ఞానమ్. తె. వెండ్రుకలను గురించిన శాస్త్రము, విజ్ఞానము.

Tricuspid: having three points త్ర్యగ్రః, త్రికోణః, త్రిశిఖరః. తె. ముమ్మొన, ముమ్మొనగల అవయవ విశేషాంశము. as the right auriculoventricular valve of the heart.

T. valve - see valve.

Trigeminal : త్రిధారా, త్రిముఖీ.

Trigeminus - see nerve.

Trigone, trigonum : triangle. త్రికోణః. తె. ముక్కోణము, ముమ్మొన.

T. habenae or habenulae : పట్టిత్రికోణః, పట్టత్రికోణకమ్.

T. hypoglossi : జిహ్వాధరీయ త్రికోణః.

T. of bladder - see vesicae.

T. olfactorium : ఘ్రాణ త్రికోణః.

T. vesicae : వస్తి త్రికోణః, వస్త్యస్థరీయం త్రికోణమ్.

Triquetrous bone, triquetrum :

(1) a woramian bone. (2) the carpal cuneiform bone - see bone.

Trochanter : ball of hip_bone. కన్దకః, కట్యస్థి కన్దకః వా కన్దుకః వ్యా:- కన్దుకాకార అస్థిప్రరోహః తె. వి. బంతివలె లేక గుబ్బగా తేలియుండు చట్ట ఎముకభాగము, తొంటి ఎముకగుబ్బ.

Greater T : బృహత్కన్దకః.

Lesser T . లఘుకన్దకః.

T. major : మహాశిఖరకమ్.

T. minor : లఘుశిఖరకమ్.

T. of femur : ఊర్వస్థికన్దకః.

Trochlea : a pully-shaped part or structure చక్రమ్, డమరుకమ్ (కా). వ్యా:- చక్రవత్ వృత్తాకారాణి శూన్య మధ్యా న్యశూన్య మధ్యాని వా అంగాని ప్రాయశోఽస్థి సమ్బన్ధీని. తె. గిలక, చక్రము, డమరుకము. వి. గిలక, డమరుకములవలె మధ్య బోలుగాను, బోలు లేనివిగా నుండు అవయవములు. ఇవి తరచుగా నెముకలలో కానగును.

T. of humerus : బాహ్వస్థి డమరుకమ్.

Supra T : డమరూత్తరః.

Trochlear : చక్రక, డమరుక.

Trochlearis - see muscle.

Trochoides : pivot joints or pulley joints - see joint

Trophoblast : epiblast, outside the germinal area. బీజపోషకః.

Trophology : the science of nutrition. (1) ఆహార విజ్ఞానమ్. (2) ధాతుపోషణ విజ్ఞానమ్, బృంహణీయ విజ్ఞానమ్.

Trophoplast : a mass of formative plasm. నిర్మాణక రసపిణ్డః.

Trough : ద్రోణికా. తె. చిన్న నిడుపాటి తొట్టివంటి అవయవభాగము.

Trunk : కాణ్డః. వ్యా :- సిరాదీనాం శాఖాఽఽవధయస్థూలా మూలభాగాః, ప్రకాణ్డః. తె. కాండము, మధ్యకాయము, మొండెము.

Bronchomediastinal Tr : ప్రాఙ్మధ్యస్థానీయ కాణ్డః.

Jugular Tr : నైగల కాణ్డః.

Right bronchomediastinal Tr : దక్షిణ ప్రాఙ్మధ్యస్థానీయ కాణ్డః.

Subclavian Tr : అక్షకాధర కాణ్డః.

Sympathetic nerve Tr : అనుతంత్రీకాణ్డః. అనుతాన్త్రీకాణ్డః.

Trunk : the body except the head, neck, arm and legs.(I) అన్తరాధిః. వ్యా:- శాఖాశిరోవర్జితం శరీరమ్. తె. మొండెము.వి. కాళ్లను, చేతులను, తలను తప్పించగా - తీసివేయగా - మిగిలిన శరీరము. (2) మధ్యమ్, మధ్యమకాయః, మధ్య

దేశః, శరీరమధ్యమ్. వ్యా :- ఇదం కణ్ఠాది గుదపర్యన్తమ్ (సు.శా5-3 వ్యాఖ్యానే డల్హణః). తె. మధ్య కాయము, మొండెము. వి. (1) కంఠము మొదటినుండి గుదమువరకు నుండు ప్రదేశము. (2) ఱొమ్ము, కడుపు, ప్రక్కలు, వీపు అను నీ నాలుగు వెలి అవయవభాగములు మొండెమున నమరియుండును.

Tr. of the plexus: ప్లతుక కాణ్డః.

Tr. of thoracic duct: రస ప్రణాళీకాణ్డః.

Venous Tr: వాహినీకాణ్డః, సిరా కాణ్డః.

Tube: a pipe, hollow cylender. నాడీ, నాలమ్, నాళీ, ప్రణాళీ. తె గొట్టము, నాడి, నాళము.

Air. Tu-see bronchial Tu.

Anal Tu: అపాననాళీ. తె అపాన నాళము. తె ఆసనద్వారము

Arterial Tu: ధమనీప్రణాళీ.

Auditory Tu అన్తర శ్రోత్రమార్గః, అభ్యన్తర శ్రోత్రమార్గః, పటహ పూరణికా, శ్రోత్రఖమ్, శ్రోత్రనాడీ. తె. చెవి గొట్టము. వి. చెవిలోనికి బోవు నాళము, మార్గము.

Blood Tu - see B. vessel.

Brain Tu: గోర్దనాళః, గోర్దనాళీ.

Bronchial Tus: శ్వసనాః, శ్వసననాళ్యః, శ్వాసవహానాడ్యః. తె. సన్నని గాలిగొట్టములు, సన్నని శ్వాసనాళములు, సూక్ష్మ శ్వాస నాళములు.

Digestive Tu: పచననాళీ (డీ).

Eustachian Tu: పటహపూరణికా, వాయునళికా. తె. కర్ణకంఠ నాళము.

Fallopian Tu- see oviducts. ఆర్తవవహా స్రోతసీ, కిణ్వబీజవాహిన్యౌ, ఫలస్రోతసీ, బీజవాహిన్యౌ, బీజస్రోతసీ (ద్వే). డిమ్బవాహినాళ్యౌ. తె. (1) గర్భాశయమునందలి ఋతురక్తమును వెడలించు నాళములు. (2) అండములను గర్భాశయమునకు జేర్చు నాళములు, బీజవాహినులు. ఆకారము :- ఇవి బాకా - గ్రామఫోను - గొట్టమువలెనుండును.

Heart Tu: హృదయనళికా.

Intestinal Tu: అన్త్రనాళీ, గ్రహణీ నాడీ. తె. ఆహారమును ఆపియుంచునాళము, గ్రహణి, గ్రహణీ నాడి, ప్రేగు, ప్రేవు.

Lactiferous Tu: స్తన్యనళికా, స్తన్యవాహినీ. తె. పాలగొట్టము, పాలువచ్చునాళము.

Neural Tu: తన్త్రనాళీ.

Pharyngotympanic Tu: గల పటహీయనాళీ.

Renal Tu: వృక్కనళికా. తె. గురదనాళము, వృక్కాంత్రములు.

Respiratory Tus: శ్వసనాః,

ప్రాణనాడ్యః. వ్యా:- హృదాశ్రితాః.

Otopharyngeal Tu - see Eustachian Tu.

Seminiferous Tu : carrying or producing semen : శుక్లాయనీ. తె. శుక్రనాళము, శుక్రోత్పాదకనాళము.

Trachial Tu : శ్వాసనలికా, శ్వాసప్రణాళీ.

Tus. of fluid circulation : అమ్బుమార్గాః, అమ్బువహస్రోతాంసి. తె. నీరుపారు గొట్టములు లేక నాళములు.

Uterine Tus. ఆర్తవవహనాడ్యౌ, ఆర్తవవహస్రోతసీ, గర్భాశయనాళ్యౌ, ధరానాడ్యౌ, బీజవాహిన్యౌ, రజోవహనాడ్యౌ. తె. ఋతురక్తనాళములు, ఆర్తవవహనాళములు. వి. స్త్రీబీజమును గర్భాశయమున జేర్చునాళములు.

Tuber : a tuberosity, prominence కన్దః, కన్దకః. తె. గడ్డ, దుంప. వి. ఇట్టి ఆకారముగల అవయవాంశము.

T. cinereum: a prominence of the gray matter of the brain between the optic tracts and the corpora albicantia. భస్మకన్దకః వా వృన్తికా.

T. portion : కన్దకీయ ఖణ్డః.

Tubercle : small rounded projection or eminence. అర్బుదమ్, కలాయకః, గుళికా, శ్వయనమ్. వ్యా :- స్థాలకానుసారేణేతరాస్థిష్వస్థితాని మధ్యోన్నతాని సన్ధిస్థానాని. తె. చిన్నకణితి, బుడిపె, ముడి, (కణుతులు, బుడిపెలు, ముడులు. బ. వ.) వి. ఇవి ప్రక్కటెముకలయు, ఇతర ఎముకలయు సంధులలో మధ్య ఎత్తుగానుండు చిన్న ముడులు. ఇవి "స్థాలకార్బుదము" అని పిలువబడును.

Anal T : ఆపానీయార్బుదమ్.

Articular T. సన్ధేయార్బుదమ్.

Cloaca, clocal T : నిర్హరణీయార్బుదమ్. common outlet to rectum and bladder. గుదవస్తిముఖమ్ వా బహిర్ద్వారమ్.

Costal T. పార్శ్వకార్బుదమ్.

Cuneate T : కోణార్బుదమ్.

Genial Ts: రసనాకలాయకాః, అధోహన్వన్తరార్బుదాని (చత్వారి).

Genital T: ఉపస్థార్బుదమ్. వ్యా :- భ్రూణస్య గుహ్యాఙ్గోద్భవచిహ్నమ్, చిహ్నమేతత్ ఈషదుచ్ఛ్రితార్బుదరూపేణ వా కలికాకారో భవతి.

Greater T : బృహదర్బుదమ్,

Intervenous T : సిరాన్తరశ్వయనమ్.

Lacrimal T : అశ్రుశ్వయనమ్.

Laryngeal T. స్వరపేటికార్బుదమ్,

Lateral T : బాహ్యార్బుదమ్.

Lesser T : లఘ్వర్బుదమ్.

Mental T : చిబుకార్బుదమ్.

Mullerian T : యౌవనార్బుదమ్, యౌవనోత్సేధః.

Olfactory T : ఘ్రాణగుళికా.

Pharyngeal T : గ్రసనికార్బుదమ్.

Preglenoid T : స్థాలకపుర సనార్బుదమ్.

Pubic T : జఘనశ్వయనమ్.

T. of the ribs : పర్శుకార్బుదమ్, స్థాలకార్బుదమ్. తె. ప్రక్కటెముకల చివరనుండు ముడులు.

Tuberculum, tubercle : అర్బుదమ్ కన్దకః, గుళికా. తె. గుటిక.

T. cinerum : భస్మార్బుదమ్.

T. impar : ఏకార్బుదమ్.

Tuberosity : a broad eminence situated on a bone, a bony prominence on protuberence. కన్దకః, కుమ్భకః, పిణ్డః. వ్యా:- విదారి కన్దాకారాణి స్థూలతరాణ్యర్బుదాని. తె. కంతి, కణితి, గడ్డ, దుంప, ముడి. వి. నేలగుమ్మడు గడ్డలబోలి మిక్కిలి లావుగానుండు పెద్ద కణుతులు, లేక ముడులు(బ వ).

Calcaneal T : పార్ష్ణి కన్దకః.

Frontal Ts : అగ్రకుమ్భౌ, అగ్రకుమ్భకౌ. వ్యా :- పార్శ్వలలాటయోరుత్తర ఖణ్డ మధ్యస్థితౌ కూర్చవమున్నతౌ భాగౌ.

IliacT : శ్రోణికన్దకః.

Ischial T : (1) కుకున్దరౌ, (2) స్ఫిక్కన్దకః, కుకున్దరాస్థి వా నితమ్బాస్థి గ్రన్థిః. seat bone. తె. చట్టలు, తొంట్లు, కుకున్దరపిణ్డము, ఆసనాస్థి, ఉబ్బు.

Malar T : హనుపశ్చిమార్బుదమ్. వ్యా :- గణ్డకూట నిర్మాపకమర్బుదమ్.

Maxillary T : హనుకన్దకః.

Parietal T : పార్శ్వకుమ్భకః.

Radial T : రత్నికన్దకః.

Sacral T : త్రికకన్దకః.

Small T : ఉపార్బుదమ్.

Tibial T : స్థావిరకన్దకః.

T. of ischium - see Ischial T.

T. of maxilla - see maxillary T.

Tubular : having the form of tube. నాళీయ, నాడీరూప,

T. heart : నాళికా హృదయమ్. హృదయనళికా.

T. vessel : నాడీ, నాళీ, నాడీయ, నాళీయ.

Tubule : any small tube. a minute tube - shaped structure. (1)కుణ్డలికా, నళికా. తె.నళిక,

మిక్కిలి సన్నని నాళము, సన్న గొట్టము. (2) అన్తః స్రోతాంసి. తె. లోనూత్పు నాళములు.

Collecting Tu: సఞ్చాయకనళికా.

Convoluted Tu : సంవళితనళికా.

Convoluted first Tu : ఆద్య కుణ్డలికా (భాగః).

Convoluted second Tu: అన్త్య కుణ్డలికా (భాగః).

Irregular Tu : విషమనళికా.

Junctional Tu : మేలకనళికా.

Mesonephric Tu : మధ్య వృక్కనళికా.

Renal Tu : వృక్కనళికా.

Seminiferous Tu : శుక్లనళికా, శుక్లాయనీ. తె. శుక్రమును గొని బోవు నాళములు (బ.వ). వి. ఇవి అండ గ్రంథులతో సంబంధించియుండును. (2) వీర్యవాహిన్యః, శుక్రవాహిన్యః (ద్వే). తె. శుక్ర వాహినులు.

Spiral Tu : పరివర్తనళికా.

Straight Tu : ఋజుకుణ్డలికా (భాగః).

Tu. lactiferous : స్తన్యనళికా, స్తన్యవాహినీ.

Tus segmental : those of the wolffian body.

Uriniferous Tu : the urinary tubes of the kidney. వృక్కనళికాః. మూత్రవహానాళ్యః.

Tuft : స్తబకః.

Tunic, Tunica : a coat, an enveloping or lining membrane. కఞ్చుకః, తూణికా, పటలమ్, ప్రాచీరికా. తె. అస్తరు. వి. కప్పియుండు పొర. ఇది ఉల్లిపొరవలె మిక్కిలి పలచగానుండును. ఉలిపిరి కాగితమువలె నుండును. పూత పూయగా నేర్పడినట్టి పొఱ.

Chorioid, choroid T: జరాయు పటలమ్.

Dartos T : ముష్కతూణికా.

Fibrous T : తాన్తవ పటలమ్, (బాహ్యమ్). తె. తంతుపొఱ.

Pigment T : వర్ణపటలమ్.

T. adnata : the conjunctiva covering the eyeball. నయనగోళావృతకఞ్చుకః వా పటలమ్.

T. adventitia: the outer coat of an artery. బహిఃకఞ్చుకః, బాహ్యతూణికా, బాహ్య ప్రాచీరికా. వ్యా :- ధమన్యా బాహ్యపటలమ్.

T. albuginea: the thick, white, fibrous coat of the eye, ovary or the testicle. (1) శ్వేతకఞ్చుకః వా పటలమ్. శ్వేత ప్రాచీరికా. వ్యా :- నేత్రాణ్డ ఫలకోశావృతా ఘనశ్వేతతాన్తవ ప్రాచీరికా, పటలమ్. (2) అణ్డచ్ఛదః, శ్వేత

తూణికా. తె. వి. పూతపూసినట్లుండు పొఱ. (3) డిమ్భగ్రన్థిశ్వేతకఞ్చుకః.

T. extima - see T. adventitia

T. intima : the inner coat of an artery. అన్తరతూణికా, అభ్యన్తరప్రాచీరికా. వ్యా:- ధమన్యన్తరప్రాచీరికా వా కఞ్చుకః.

T. media : the middle coat of an artery : మధ్యతూణికా, మధ్య ప్రాచీరికా. వ్యా:- ధమనీ మధ్య కఞ్చుకః వా ప్రాచీరికా.

T. proprea : తూణికా

T. vaginalis : the serous coat of the testicle : అణ్డధరపుటకమ్. వ్యా:- వృషణావరణసరసకలావిశేషః.

T. vasculosa : the vascular coat of testis. జాలకపుటకమ్. వ్యా.- వృషణావరకకోశ నాళీపటలం వా ప్రాచీరికా.

Vaginal T : శయ్యాతూణికా, అపత్యపథపటలమ్.

Vascular T : నాళీపటలమ్.

Tunnel : సురఙ్గః. తె. సొరంగము.

Turbinated : topshaped. అగ్రకః, శిఖరాకారః. తె. కొప్పువలెనున్న.

T. bones - see bone.

Twelfth nerve: the hypoglossal nerve.

Twin : యమళః. తె. కవలు, జంట.

Tympanic : pertaining to the tympanum. పటాహః, పాటహః, మధ్యకర్ణ. తె. భేరికి చెందినవి. భేరి, మద్దెలవలెనుండు అవయవ విశేషము నకు సంబంధించిన.

T. antrum : పాటహికాన్త్రమ్, పాటహగుహా.

T. cavity : పటాహ గుహా.

T. plate, T. bone - see bone.

T. portion - see portion.

Tympanum : the cavity of the middle ear, ear drum. (1) మధ్యకర్ణగుహా. (2) పటహః, శ్రవణపుటః, శ్రుతిపటలమ్. తె. (1) చెవిగూబ. (2) కర్ణభేరి, చెవితప్పెట, శ్రవణపుటము, శ్రుతిపటలము. వి. తప్పెటను వాయించుటకు ఒక వైపున మూసియుండు పలచని తోలు వంటి చెవిలోని మాంసపుపొఱ.

Tyson's glands : the sebaceous glands of the corona glandis and the inner layer of the prepuce. They secrete the smegma — see sebaceous gland.

U

Ulna : the large bone of the forearm : అస్థిః ప్రకోష్ఠికా.

Ultimo bronchial body - see body

Umbilical : pertaining to the umbilicus. నాభి, నాభిసమ్బన్ధి, నాభీయ, నాభ్యః. తె. బొడ్డు. వి. బొడ్డునకుచెందిన, బొడ్డునకు సంబంధించిన.

U. arteries - see artery.

U. cord : గర్భనాడీ, నాభినాడీ, నాభిసూత్రమ్. వ్యా:- స్వత అపరావయవ బహిర్గర్భిణీయాఽవగుణ్ఠితం భవతి. తె. (1) నాభినాళము. వి ఈనాళము గర్భస్థ శిశువుతో కలసియుండును. (2) బొడ్డుతాడు.

U. depression : నాభికూపః. తె. బొడ్డుగుంట, లోతుబొడ్డు.

U. duct : నాభిప్రణాళీ.

U. end of the cord : నాభిబన్ధనమ్. తె. వి. బొడ్డుతో నతకబడియుండు తుదినాళము.

U. fissure - see fissure.

U. pit - see pit.

U. region - see region.

U. vein - see vein.

U. vesicle - see vesicle.

U. vessel - see vessel.

Umbilicus : navel, depressed cicatrix in median line of abdomen. నాభిః, నాభికూపః, నాభిద్వారమ్. తె. బొడ్డు.

Unconsciousness : the state of being without sensibility. అచైతన్యమ్. తె. ఎఱుగమి, తెలివిలేమి, మైమఱపు, స్మృతిని తప్పుట.

Uncus : hook. అఙ్కుశకః. తె. కొంకి, కొక్కి, వంకి. వి కొక్కి లేక కొంకివంటి అవయవ విశేషము.

Understanding : జ్ఞానమ్, ధీ, బుద్ధిః, ఊహాపోహః. తె. వివేచన, విషయము తెలుసుకొనుట.

Ungual, unguinal : pertaining to a nail or to the nails. నఖసమ్బన్ధి, నఖీయ. తె గోళ్ళకు సంబంధించిన.

Unguis : the nail of the finger or toe. నఖః. తె. గోరు. వి. వ్రేలి గోరు లేక బొటన వ్రేలిగోరు.

Unicellular : having but one cell. ఏకకోశీయః, ఏకకోశీయ ప్రాణీ. తె. ఏకకణజీవి.

Union : joining. సన్ధిః, సంయోగః. తె. ఐక్యము, కలయిక, కూడలి, చేరిక. వి. సంగమస్థానము, కీలు.

Axial U : ఏకాక్ష సన్ధిః.

Pennate U : సపక్షసన్ధిః.

Polar U : ఏకప్రరోహః, ఏకోద్గమః.

Upgrowth : ఊర్ధ్వవృద్ధిః. తె. పై పెరుగుడు.

Upper : ఉత్తరః, ఊర్ధ్వః. తె. పై, మీద.

Urachus : మధ్యనాభిస్నాయుః వా కాణ్డః. తె. వి. వస్తినుండి బొడ్డువరకు నుండు తాన్తవకాండము, దారము.

త్రాడు.

Urea : మూత్రీయా, యూరికా.

Ureter : the tube passing from each kideny to the bladder carrying urine.

Ureters (pl.) గవీనీ. గవీన్యౌ. వ్యా :- వృక్కౌ న్తరభాగాభ్యామధః ప్రసృతే మూత్రవహాన్యౌ గవిన్యౌ. మూత్రప్రవాహిణీ, మూత్రప్రసేకౌ, మూత్ర వహాధమన్యౌ, మూత్రవహానాడ్యౌ, మూత్రవహస్రోతసీ వ్యా:- వృక్కాభ్యాం నిర్గత్య వస్తి మభి ప్రపన్నే తోయవహే ద్వే. మూత్ర వస్తి మభిప్రపన్నే మూత్రవహే ద్వే. (సు.శా9-7 గద్యాంశః). తె మూత్ర వాళములు. వి. స్థానము:- ఇవి గురదాలనుండి బయలుదేరి ఉచ్చతిత్తికి జేరును. గురదాలనుండి మూత్రమును ఉచ్చతిత్తికి గొనిపోవు రెండునాళములు. గురదాలలో నూరుమండు ఉచ్చ ఎప్పటికప్పుడు యీనాళముల గుండా ఉచ్చతిత్తికి జేరును.

Urethra : the excretory passage or canal of the bladder. ప్రసేకః, మూత్రినాళః, మూత్రనాళీ, మూత్రపథః, మూత్రప్రసేకః, మూత్రమార్గః, మూత్రవహస్రోతః, మూత్రసేకః, మూత్రస్రోతః, మూత్రాయనమ్, శేఫస్రోతః. తె. మూత్ర నాళము, మూత్రమార్గము. వి. ఉచ్చతిత్తి (వస్తి)లో నిండిన మూత్రము (ఉచ్చ) బయటికివచ్చు నాళము (గొట్టము). ఈగొట్టము శిశ్నముమధ్య నుండును. పొడవు - స్త్రీలలో $1\frac{1}{2}$ అంగుళములు, పురుషులలో 10 అంగుళములు.

Sphincter U - see sphincter.

Urethral : belonging to the urethra: ప్రాసేకః, మూత్రమార్గః. తె. మూత్రమార్గమునకు చెందిన.

Internal U. orifice : మూత్రాశయద్వారమ్, వస్తిముఖమ్. తె. ఉచ్చతిత్తిబెజ్జము.

U. gland - see gland.

U. plate - see plate.

Uric acid : మూత్రాసుతమ్, మూత్రికామ్లమ్, యూరికామ్లమ్, యూరికాసుతమ్. తె. మూత్రామ్లము. వి. మూత్రముందలిపులుపు, పులిసిన లేక పుల్లఉచ్చ.

Urinary : pertaining to the urine : మూత్ర, మూత్రీయ. తె. ఉచ్చకు సంబంధించిన, మూత్రమునకు చెందిన.

External U : meatus : బాహ్య మూత్రప్రసేకద్వారమ్.

U. bladder : మూత్రవస్తిః. తె. ఉచ్చతిత్తి, మూత్రపుసంచి.

U. passage : మూత్రాయనమ్. తె. మూత్రమార్గము. వి. మూత్రము వెడలుదారి.

U. system - see system.

U. tracts : మూత్రవహనాడ్యః, మూత్రవహమణ్డలాని, మూత్రవహస్రోతాంసి. తె. మూత్రవహ నాళములు (గొట్టములు). వి. మూత్రవహ మండలమున మూత్రమును సేకరించికొనిపోవుచుండు పలురకములైన నాళములు.

U. tubules : మూత్రకుణ్డలికాః. తె. వి. గురదాలలోని కుండలివంటి సూక్ష్మమూత్రనాళములు.

Urine : the umber - colored fluid which is excreted from the kidneys. ఓజఃస్థానమ్ (భేలః) తేజఃస్థానమ్, మూత్రమ్. తె. ఉచ్చ, కొలమడి, నీరుడు, మూత్రము. వి ఇది ఓజస్సుకు నిలయము.

Urocystis : the urinery bladder. మూత్రవస్తిః, మూత్రాశయః. తె. ఉచ్చతిత్తి.

Uro genital : pertaining to the urinary and genital organs. మూత్రప్రజనన, వస్త్యుపస్థీయ.

U. genital aperture : వస్త్యుపస్థీయద్వారమ్.

U. genital organ - see organ.

U. genital sinus - see sinus.

Uteri : గర్భ, గర్భాశయ, గర్భాశయీయ.

Cervix U : the neck of the uterus. గర్భగ్రీవా, గర్భఛిద్రమ్, గర్భాశయగ్రీవా, గర్భాశయముఖమ్. తె. గర్భాశయకంఠము, గర్భాశయముఖము. వి. గర్భాశయ ద్వారము వద్ద మెడవలె ఇరుకుగా నుండు భాగము.

External os of U : పూర్ణచన్ద్రనాడికా. తె. పూర్ణచంద్రనాడి. వి. చందమామ (పున్నమచంద్రుని)వలె యోనియందుండు నాడి.

Fundus U : గర్భతుమ్బ, గర్భాశయ బుధ్నమ్. తె. గర్భాశయ ఫండస్సు.

Uterine. of the uterus. గర్భాశయ, గర్భాశయీయ, గర్భాశయసమ్బన్ధీ, గర్భీయ. తె. గర్భాశయమునకు చెందిన.

U. arteries : ఆర్తవవాహిన్యో ధమన్యః, గర్భాశయధమన్యః. తె. గర్భాశయ రక్తనాళములు.

U. cavity : గర్భగుహా, గర్భాశయగుహా.

U. souffle : గర్భాశయధ్వనిః, గర్భాశయమర్మరః. తె. గర్భాశయ ధ్వని (ధ్వనులు). వి. ఈ ధ్వని గర్భిణీస్త్రీలలో కడుపుపై శ్రవణయంత్రముతో పరీక్షించిన వినిపించును.

U. tube - see tube.

U. vessels : బీజరక్తవహాః సిరాః, రజోవహాసిరాః. తె. బీజరక్తనాళములు. వి. గర్భాశయమునగల శుద్ధరక్తనాళములు.

Utero: pertaining to the uterus. గర్భకోశ, గర్భాశయ, గర్భాశయీయ. తె. గర్భకోశమునకు చెందిన.

U. placental : గర్భకోశాపరా.

U. vaginal canal : ధారేయనాళీ, భాగేయనాళీ.

U. vescical pouch : గర్భాశయవస్తీయప్రసేకః.

Uterus : the womb, a hollow muscular organ of gestation. గర్భకోశః, గర్భకోష్ఠః, గర్భశయ్యా, గర్భాశయః, ఫలమ్. వ్యా:- గర్భశయ్యాయాః స్థానమ్:- యోనేస్తృతీయావర్తావస్థితా గర్భశయ్యా (సు. శా. 3. అ. 4. గద్యవ్యా. డల్హణః) ఆకృతిః:- తృతీయేచావర్తేమత్స్యముఖాకారా గర్భశయ్యా (డల్హణః) స్థానమ్:- పిత్తపక్వాశయయోర్మధ్యే గర్భశయ్యా యత్రగర్భస్తిష్ఠతి (సు. శా. 5. 39 గద్య), అథరా:- ప్రాకృతావస్థాయాం స్త్రీణాం వస్తేః పృష్ఠభాగేగర్భాశయః, యోనేరూర్ధ్వముఖప్రతిబద్ధఃక్షుద్రకలశాకారః గర్భాశయః వస్తిపక్వాశయమధ్యే గర్భాశయ ఇతి పాఠోభవితుమర్హతీతిగణనాథసేనః. తె. కడుపు, గర్భకోశము, గర్భాశయము, పిల్ల(లగను)తిత్తి. వి. ఇది కండరములతో నిర్మింపబడియోనిపైద్వారముతో సంధితమైచిన్నచెంబువలెను, గుండ్రని నారింజపండు పరిమాణమున నుండు అవయవవిశేషము. ఇది ప్రాకృతావస్థలో నున్నదానికి పేరు (2) ధరా. వ్యా:- గర్భావస్థాయామ్. ఫలమ్, ఫలయోనిః. తె. గర్భాశయము పిల్లలగనుతిత్తి. ఇది చూలాలుగా నున్నపుడు పేరు.

Body of the U : గర్భాశయగాత్రమ్.

Cavity of the U : గర్భకోశగుహా, గర్భగుహా.

Cornu of the U : గర్భాశయశృంగమ్.

Fundus of the U : గర్భాశయమూలమ్.

Gravid U : ధరా. వ్యా :- సగర్భగర్భాశయః. తె. కడుపుతో నున్న, గర్భిణి.

Utricle : యోనికా. వ్యా :- మహాత్రర పృష్ఠ్య పశ్చిమభాగః.

Prostatic U : ప్రోస్థయోనికా.

Uvea : the iris. పిరితాశ్రితం ఆవృత పటలమ్. తె. నల్లపాప. Choroid, ciliary body and iris as a whole. కృష్ణభాగః, తారకా.

Uvula : a small fleshy body hanging from the soft palate above the roof of the tongue. ఉపజిహ్వా, కణ్ఠశుణ్డీ, కాకలమ్. వ్యా :- తాలుమూలమితి చక్రః. (చ. సూ 18 - 26 వ్యా) కాకలకమ్ (కణ్టకమ్). గలమణిః, గలశుణ్డికా,

ఘుణ్టికా, లమ్బికా, శుణ్డికా, సూక్ష్మజిహ్వా. తె. కొండనాలుక, వి. గొంతులో కొకిముక్కువలె నుండు అవయవవిశేషము. ఇది గొంతులో నాలుక మొదటియుండి నాలుకమీద తగిలీతగలకయుండును. ఇది అంగుడు పైభాగమున తెఱ వాటువలె నమరియుండి నోటికిని అంగడుకును హద్దుగానుండును.

V

Vacuole: a clear space or cavity in a cell. Minute cavity in a cell containing air, fluid etc. ఆశయః, కోశాన్తరావకాశః, రిక్తాల్ప ప్రదేశః. వ్యా :- వాయు ద్రవాది ద్రవ్యసంచిత శలకాన్తర గుహా వా ప్రదేశః, రిక్తతా, వివిక్తతా. తె. ఆశయమూ, చిన్నఖాళీ స్థలము. వి. గాలిద్రవములతో నిండియుండు అణుగర్భము, కణాన్తర అవకాశము.

Vacuum : a space exhausted of air. రిక్తమ్, శూన్యమ్. వ్యా :- నిర్వాత ప్రదేశః. తె గాలిలేనిచోటు. శూన్యము. వి ఖాళీ స్థలము.

Vagina : the canal slit of vulva to cervix uteri, the musculo membranous passage extending from the cervix uteri to the vulva. It measures 3 in. along the anterior wall and $3\frac{1}{2}$ in. along the posterior. అన్తర్భగః, అన్త గర్భ్యనిః, అపత్యపథః, అపత్యమార్గః, ఆర్తవపథః, ఆర్తవవహాస్రోతః, కన్దర్ప గేహః, గర్భమార్గః, గర్భవర్త్మ. ప్రసవపథః, భగః, మదనసదనమ్, యోనిః, రక్తపథః, రక్తవహాస్రోతః, విశిఖాన్తగమ్, సమ్బాధః, స్మరమన్దిరమ్, స్మరసద్మ, సాధనమార్గః. యోనిః. వ్యా - (1) గర్భనిష్క్రమణద్వారమ్. (2) గర్భాశయ ద్వార ముఖమ్. (3) రజోమార్గః. (అ. హృ. ఉ. 33-56). స్త్రీగుహ్యమ్. తె. జననమార్గము, భగము, యోని, స్త్రీ మర్మావయవము. వి. ఋతురక్తము బయటకు వచ్చుదారి, పిల్లలుపుట్టను సంచికి త్రోవ, దారి.

Vaginal : relating to the vagina. భగ భగసమ్బన్ధ, భాగ, భాగేయ. తె. భగముకు చెందిన, యోనికి సంబంధించిన.

Anterior V. wall - see wall.

V. bulb - see bulb.

V. canal . vagina.

V. invagination : భగపుటమ్, భగాన్తర్వలనమ్.

V. orifice - see orifice.

Vault of V - see vault.

Vaginalis : శయ్యా.

Portio V : the portion of the cervix projecting into

the vagina. శయ్యా(ఙ్గీ)గాఖాద్దః.

Process V: vaginal process - see procces.

Saccus V: శయ్యాప్రసేవకః.

Tunica V - see tunic.

Vagus. (L. wandering) the parasympathetic pneumogastric nerve; the tenth cranial nerve, composed of both motor and sensory fibers, with a wide distribution in the neck, thorax and abdomen, sending importent branches to the heart, lungs, stomach etc - see nerve.

Vallecula : a small depression or furrow, క్షుద్రఖాతిమ్. తె. చిన్నగీత, మడత, బీట, పగులు.

V. cerebelli : the longitudinal cerebellar fissure. అధర ధమ్మిల్లఖాతమ్, జోపమస్తిష్కాగ్ర గోళఖాతమ్.

Valve : a fold of membrane across a canal or passage which prevents reflux of its contents; a fold across a canal obstructing passage in one direction. కవాటమ్, కపాటః, కపాటికా, పిధానమ్ వ్యా:- రక్తాదీనాం పురోగమనానుకూలకర్మాణః, ప్రత్యాగమ ప్రతికూలకర్మాణశ్చ కేచి దవయవ విశేషాః. అన్తరాన్తరా రక్తమార్గే స్వయంప్రతిష్ఠాకపాటికా. తె తలుపు' మడత. వి. ఆడెడుమూత, మడత తలుపు. రక్తాది ద్రవద్రవ్యములు ముందుకు పారుటకును, వెనుకకు తిరిగిరాకుండా వుండుటకును స్వాభావసిద్ధముగా నిర్మితమైనతలుపులు, మడత తలుపులు. ఇవి అవయవవిశేషములు. ఇవి లోలోపల రక్తనాళములందు నైసర్గికముగ ప్రతిష్ఠితమై యుండును.

Anal V : అపానకవాటమ్, అపానీయ కవాటమ్, గుదకపాటికా.

Aortic semilunar V: ఆవర్తీయార్ధచన్ద్రికవాటమ్.

Aortic V : మహాధమనీకపాటః.

Atrioventricular V : కర్ణికాకోష్ఠకాన్తరకవాటమ్.

Auriculoventricular V: కర్ణికాజఠరకాద్వారమ్.

Bicuspid V : ద్వికంర్ద్ హృదయకపాటికా, ద్విదలకవాటమ్, ద్విపత్రకవాటమ్. తె. కిరీట పిధానము. వి. ఇది రెండుపొరలు గలది. ఇది ఎడమ కర్ణికను, ఎడమజఠరికను వేరు చేయును, ద్విపత్రకవాటము.

Coronary V, coronary sinus V : మణ్డలపరిఖాకవాటమ్, మాణ్డలికకవాటమ్.

Eustachian V : అర్ధకపాటికా, అర్ధేందుకపాటికా.

Flaplike V : ప్రాలమ్బకవాటమ్

Ileo-cecal V : one consisting of two folds of mucosa that gaurds the passage between the ileum and cecum. అధర గ్రహణీ, గ్రహణీ, పురీషధరాకలా. వ్యా :- పక్వాశయస్థం (స్థూలాన్త్రస్థం) పురీషాది పునరపి క్షుద్రాన్త్రాభ్యన్తరం ప్రతిగమనా న్నిరుధ్య ధారయతి. క్షుద్రాన్త్రోణ్డుకయో ర్మధ్యస్థా భుక్తమార్గార్గ(లః)లా, శేషాన్త్రోణ్డుకీయ కపాటికా, శేషాన్త్రకపాటికా, సందంశ కపాటికా. గ్రహణ్యాః స్థానమ్ :- నిరుక్తిః: అగ్న్యధిష్ఠాన మన్నస్య గ్రహణాద్గ్రహణీమతా. నాభే రుప ర్యగ్నిబలే నోపష్టబ్ధోపబృంహితా. (చ.చి.15-56) వ్యా:- గ్రహణాత్ దారణాత్ నాభేరుపర్యన్నస్యధారణా దిత్యర్థః (చక్రపాణిః). (2) షష్ఠీ పిత్తధరా నామ యా కలా పరికీర్తితా । పక్వామాశయమధ్యస్థా గ్రహణీ సా ప్రకీర్తితా. (సు.ఉ. 40-169) (3) తదధిష్ఠాన మన్నస్య గ్రహణాత్ గ్రహణీ మతా సైవ ధన్వంతరి మతే కలా పిత్తధరాహ్వయా । స్థితాపక్వాశయద్వారి భుక్తమార్గార్గ లేవ సా । భుక్తమామాశయే రుద్ధ్వా సావిపాచ్య నయత్యధః. (అ.హృ.శా. 3.50, 51) వ్యా :- పక్వాశయ ద్వారిస్థితా, సాహి గ్రహణీ భుక్తస్య సమాసా పక్వాశయాన్తః ప్రవేశరోధనీ సా చార్గలేవ యథాద్వారి కపాట మార్గరోధోఽర్గలాస్థితా తథాభుక్తం హ్యభ్యవహృతం కణ్ఠనాడీ లురితం కాయస్య మహానిమ్నదేశం కోష్ఠాఖ్య మవతీర్ణం గ్రహణీ గృహీత్వాఽవతిష్ఠతే. అనన్తరం జాఠరేణాగ్నినా విపక్వం శనైః పక్వాశయే ముఞ్చతి. (అరుణదత్తః). (4) షష్ఠీ పిత్తధరా నామ యా కలా పరికీర్తితా పక్వామాశయ మధ్యస్థా గ్రహణీ త్యభిధీయ. తె. (శా. ధ. ప్ర. ఖ. 6-3 శ్లో. ప్రక్షిప్తమ్). తె. గ్రహిణి. వి. ఆకారము-చిమ్మటమాదిరిగా నుండు ప్రేవులోని ఒకభాగము. ఇది తలుపు గడియనుగూడా బోలియుండును, కొంత పక్వమైన యాహార మిా నాళమువద్ద ఆగి పూర్తిగా జీర్ణమై దీనిగుండా క్రిందికి కిట్టరూపముగ జారుచుండును. the valve between the ileum and cecum.

Ileo-colic V : the thickened muscular ring. శేషబృహదాన్త్ర కపాటికా.

Leaf of V : కవాటదళమ్. తె. తలుపురెక్క.

Left V : వామకవాటమ్.

Mitral V : one that controls the opening from the left auricle to the left ventricle : ద్వికపర్ది కపాటికా, వామాన్తఃప్రకో

ష్ఠీయకవాటః. వ్యా:- వామాలిన్ద వామనిలయయో ర్మధ్యస్థ కవాటమ్. తె. కిరీటపిధానము. Biscuspid V

Pulmonary V : three semi-lunar leaflets at the junction of the pulmonary artery and the right ventricle. ఫుప్ఫుసకాణ్డకపాటికా.

Pulmonary semilunar V· ఫౌప్ఫుసీయార్ధచన్ద్రకవాటమ్.

Pyloric V. a thick fold of mucosa covering the pyloric sphinctor. (1) అన్నధరాకలా, ఉత్తరగ్రహణీ, భుక్తమార్గార్గలః ముద్రా కపాటికా. (2) గ్రహణీ, జఠరకవాటమ్. వ్యా :- భుక్తమామాశయగతం తక్షణం నిరుధ్య తద్ద్రవైర్మిశ్రణానన్తరం తత్ క్రమాదధో ముఞ్చతి. ఏషా ఆమాశయాన్త్యద్వారస్థా. తె. జఠరకవాటము. వి. భుజించిన యాహార పానీయములు ఆమాశయమున ప్రవేశించిన వెంటనే వానిని ఆమాశయోత్పన్నమగు ద్రవములు కలిసిన తరువాత మెల్లమెల్లగా నామాశయగత ఆహారమును క్రమముగా జారవిడుచుచుండు తలుపు. ఇది ఆమాశయము చివర నుండును.

Right venous V : దక్షిణవాహినీయకవాటమ్.

Semilunar V the volves of the aorta, also those of the pulmonary artery. అర్ధచన్ద్రకవాటమ్, అర్ధేన్దుకపాటికా. తె. అర్ధచంద్రపిధానములు.

Spiral V : పరివర్తనకవాటమ్. తె. వి. మఱవలె లేక సుడివలె చుట్టుతిరిగి యుండు కవాటము.

Tricuspid V : that valve which controls the opening from right auricle to right ventricle, that between the right atrium and ventricle of the heart. త్రికపర్ది కపాటికా, త్రికపర్దకవాటమ్, త్రిపత్రకవాటమ్, త్రిదల కవాటమ్, త్ర్యగ్ర కవాటమ్. వ్యా:- దక్షిణకర్ణకకోష్ఠకాన్తరస్థమ్. తె. త్రిపిధానము. వి. ఇది మూడు పాలిలు గలది, కుడికర్ణిక కుడిజఠరిక ల మధ్య నుండును.

V. of the heart : హృదయకవాటమ్.

V. of inferior venacava : అధరకాణ్డవాహినీ కవాటమ్.

V. of veins : సిరాకపాటికాః. వ్యా:- గలమూలికాః సిరాః. ఉత్తరా మహాసిరా.

V. vagenae : the hymen : భగకలా, భగయవనికా. తె. కన్నెపొర. వి. యోనిమీది ఊల్లిపొర.

Venous V : వాహినీయకవాటమ్.

Valvulae conniventes : folds of mucous membrane in the

small intestines : అన్త్రోర్మ్యయః, ఆన్త్రావర్తనాని. వ్యా.- క్షుద్రాన్త్రోర్మ్యయః. తె. చిన్నప్రేగు మడతలు.

Valvular . pertaining to a valve. కపాట, కపాటసమ్బన్ధి. కపాటికా, కపాటీయ.

Vapor : the gaseous form of a substance. బాష్పః. తె. ఆవిరి. వి. ఆవిరి, పొగ రూపముగల వస్తువు

Vas : a vessel. నాళీ, వాహినీ.

V. deferens : the excretory ducts of the testis. శుక్రప్రణాళీ, శుక్రవహనాళీ.

Vasa deferentia : వీర్యవాహినీసిరే, వీర్యవాహిన్యౌ, శుక్రవహేస్రోతసీ, శుక్రవహనాళ్యౌ, శుక్రవాహినాడ్యౌ, శుక్రవాహిన్యౌ, శుక్రహారిణ్యౌ. తె. శుక్రనాళములు, శుక్రవాహినులు. వి. శుక్రమును గొనిపోవులేక స్రవింపజేయు నాళములు. వీర్యోత్సర్జక నాళములు.

V. efferentia : terminal ducts of the rete testis. వీర్యవాహిన్యౌ. తె. వీర్యవాహినులు. వి. మూత్రపిండములోనికి పోవు (కొలువలు) నాళములు. వీనిగుండా పుంబీజము - శుక్రము - మూత్రపిండము లోనికిబోయి అచటినుండి మూత్రముతోబాటు బయటికి విసర్జింపబడును.

V. vasorum : ధమనీసిరా, రక్తసంగ్రాహకనాళాః వావాహిన్యః. తె. వాహికావహము.

Vasal - see vascular.

Vascular : pertaining to vessels. నాళీస్రోతః, నాళ్యను ప్రవిష్టా, బహునాళికా, రక్తధరా. తె. రక్తధరము, వాహికామయము.

V. area - see area.

Non V : రక్తనాళ్యను ప్రవేశరహితః.

V. system - see system. నాళీపద్ధతిః.

V. wall - see wall.

Vasculum : a small vessel. క్షుద్రనాళః, సూక్ష్మవాహినీ. తె. సన్ననాళము.

Vasomotor : రక్తనాళ్యాతతానుక్రమణమ్. (రక్త) వాహినీప్రేరణమ్. వాప్రేరకః.

Vault : వలభిః. తె. విలువంపుగానుండు కప్పు.

V. of palate : తాలుపటలము.

V. of the skull : శిరఃకపాల వలభిః, శిరోవలభిః. న్యా :- మస్తకమ్, మూర్ధా, శిరస ఉపరితనభాగః. తె. నడినెత్తి, కొప్పెర.

V. of the vagina : భగతోరణికా.

Vein : a vessel conveying blood from the capillaries back to the heart. a vessel returning

the blood to the heart. సిరా, వాహినీ. తె. సిర.

Veins (pl) : సిరాః, వాహిన్యః. తె. సిరలు. (1) హృదయాభిముఖ రక్తవహాః ప్రణాళికాః, హృదయాభిముఖం ప్రవాహిన్యః సిరాః, అశుద్ధ రక్తవహాః సిరాః. (2) హృదయాభిముఖం రక్తం వహన్త్యో నాళ్యః. వ్యా:- దుష్టాస్రం ధాతు పోషణావసర లబ్ధ తజ్జీర్ణాంశరూప స్వాభావిక మలావిలం రక్తం (నతు వికృతైర్వాతాది దోషైర్దుష్టం) హృదయస్యాభిముఖ్యాత్సంచారయన్తి సిరాః. (3) అవిశుద్ధ శోణితవహాః స్వదేహగాః ప్రణాళ్యః. శరీర ప్రచారాన్మలినీభూతం శోణిత మభి ప్రవర్తన్తే హృదయాభిముఖమ్. (4) అశుద్ధ రక్తవాహిన్యః, కాలికాః సిరాః, నీలాః సిరాః. (5) సిరాః వ్యా:- అశుద్ధరక్తవాహిన్యః (సు.శా.) తె. అశుద్ధ రక్తనాళములు, మలినరక్త నాళములు. వి. ఇవి నల్లగను, నీల వర్ణముగను ఉండును. జీర్ణభాగ రూపముగ నున్న ఆహార రసమునుండియు. ధాతుపోషణ కాలమున రసధాతువు నుండియు స్వాభావికముగ నేమలినము జెందినట్టిరక్తమును హృదయమునకుగొనిపోవునీలము, నలుపు వర్ణముగల అశుద్ధరక్తనాళములు, రసరక్తాదులు ప్రవహించు నాళములు, మలినరక్తముగలిగి శరీరమంతట వ్యాపించియుండు నాళములు.

Accessory hemiazygos Vs : ఉత్తరక్షుద్రాసక్థీ, ఉపార్ధాసక్థీసిరా, పురోవంశికానామాధరాసిరా.

Angular V : ఉ (ఊ) పనాసికా సిరా, నాసామూలగాసిరా. తె. నాసామూలిక. వి. నాసాపార్శ్వ సిరలు. ఇవి ముక్కు కిరువైపుల నుండును.

Anterior auricular V : పురః కర్ణీయాసిరా.

Anterior cardiac V : పురస్తన హార్దీసిరా.

Anterior cardinal V : పూర్వ కాయసిరా.

Anterior facial V : అగ్రిమ వక్త్రికాసిరా, పురస్తనముఖ్యాసిరా, ముఖ్యాసిరా.

Anterior jugular V : పురస్తన నైగలీసిరా, పురోగ్రీవికాసిరా.

Anterior tibial V : పురస్తన స్థాశిరీసిరా.

Anterior temporal diploic V: పురస్తన శాఙ్ఖీసిరా, పురస్తనశాఙ్ఖ వైబలీసిరా.

Ascending V : ఆరోహిణీసిరా.

Ascending lumbar V : ఆరోహిణీ అనుకటికాసిరా.

Axillary V : కక్షాధరాసిరా, కక్షాసిరా, కక్ష్యసిరా.

Azygos Vs : అసక్థీసిరాః, మహా

దక్షిసిరాః, శిరోవంశికా దక్షిణా సిరాః.

Basal V, basilar V : మూలికా వాహినీ, మూలికాసిరా.

Basic vertebral Vs : కశేరు చక్రాన్తరీయాః సిరాః, పృష్ఠిగాత్ర సిరాః.

Basilic V : one on the inner side of the arm. అన్తర్బాహుకా సిరా, బాహుమూలికా సిరా.

Brachial V : ప్రాగణ్డీసిరా. తె. దండచేయి సిర.

Brachiocephalic V - see innominate V.

Bronchial V : ప్రాఙ్గ్యాసిరా, శ్వసనసిరా.

Cardiac Vs : హార్దిక్యసిరాః, హార్దీయసిరాః, హృదయసిరాః.

Cephalic V : large vein of the arm, formed by the union of the median cephalic and superficial radial and opening into the axillary vein. బహిర్బాహుకాసిరా. వ్యా:- బాహుశిరస్య సిరా.

Cerebellar V : అధరమాస్తిష్క సిరా, ఔపమస్తిష్క్యసిరా.

Cerebral V : మాస్తిష్కిసిరా, మాస్తిష్క్యసిరా.

Choroid V : అనుశృఙ్ఖలికాసిరా.

Ciliary V : రోమకసిరా.

Common facial V : సామాన్య ముఖసిరా, సామాన్య ముఖ్యాసిరా.

Common iliac V : అధిశ్రోణికా సాధారణీసిరా, సముదితశ్రోణిసిరా, సామాన్య శ్రోణిసిరా, సామాన్య శ్రోణీసిరా.

Common vitello umbilical V : సామాన్య వైతల నాభివాహినీ.

Common volar digital V : సామాన్యాఙ్గుల్యుదరాసిరా.

Coronary V : the great cardiac vein opening into the coronary sinus of the heart. హృద్వాహినీసిరా. వ్యా:- హృచ్ఛరీర వ్యాపిన్యో వాహిన్యః.

Coronary gastric V: ఆమాశయ క్రోడికాసిరా.

Coronary V of stomach : మణ్డలికాసిరా.

Cystic V : కాలేయసిరా, పిత్తకోషణికాసిరా, పిత్తాశయసిరా.

Deep Vs: గమ్భీరసిరాః.

Deep cervical V : నిమ్నగ్రైవీ సిరా.

Deep dorsal V. of penis: నిమ్నమేఢ్ర పృష్ఠ్యాసిరా.

Deep iliac circumplex V : జఘనవేష్టనికా గమ్భీరాసిరా, నిమ్న శ్రోణచక్రావర్తా.

Deep palmar venous arches. కరతలధానుషీ గమ్భీరాసిరా.

Descending V. అవరోహిణీసిరా.

Digital V: అఙ్గుళీపార్శ్వక్య (క) సిరాః.

Diploic V: అనుశృఙ్ఖలికాసిరా, కపాలక్రత్రాన్తరికాసిరా, పైలవీ సిరా.

Dorsal digital V: అంగుళీ పృష్ఠ్యాసిరా.

Dorsal metacarpal V: శలాకా పృష్ఠ్యాసిరా.

Dorsal metatarsal V: శలాకా పృష్ఠ్యాసిరా.

Dorsispinal V: పృష్ఠ్య పృష్ఠ వంశ్యసిరా.

Embryonic V: భ్రూణసిరా.

Emissary Vs: దూతసిరాః, సిరా పరివాహికాసిరాః.

External cerebral V: మస్తిష్క బాహ్యాసిరా.

External iliac V: అధిశ్రోణికా బాహ్యాసిరా, బాహ్యశ్రోణ (ణీ) సిరా.

External jugular V: ఆధిమన్యా సిరా, బాహ్యసైగళీ (లీ) సిరా.

External saphenous V: బాహ్య పీనసిరా,

Facial V: ముఖ్యాసిరా.

Femoral V: ఊరవ్యాసిరా. ఔర్వీ సిరా, పైకరీసిరా.

Frontal V: లాలాటీ సిరా, లాలాట్యవాహినీ.

Forntal diploic V: లాలాట పైలవీసిరా.

Gastric V: accompanies gastric artery. జాఠరీసిరా.

Gluteal Vs: నితమ్బ్య సిరాః, ప్రోథ్యస్సిరాః.

Great cerebral V: మహతీ మస్తిష్క మూలికాసిరా, మహా మస్తిష్కకాసిరా.

Great saphenous V: దీర్ఘపీనా సిరా, మహత్పీనాసిరా.

Hemi accessory azygos V: పురోవంశికా వామూర్ధరాసిరా.

Hemiazygos V: అర్ధాక్షీసిరా, పురోవంశికా వామోత్తరాసిరా

Hemorrhoidal V: a plexus of veins surrounding the rectum. పాయుసిరా, పాయవీ సిరా.

Hepatic V: యాకృత(తీ)సిరాః. తె. కాలేయుసిర, పిత్తవహ లేక యకృత్సిర.

Hypogastric V: అధరకుక్షిసిరా, అధరకాక్షేయీసిరా, అధిశ్రోణి కోష్ఠ్యన్తరికాసిరా.

Ileus (ileal) V: క్షుద్రాన్త్రీయా సిరా.

Ileocecal V: క్షుద్రాన్త్రోణ్డుకీయా సిరా.

Ileo-colic V: క్షుద్రస్థూలాన్త్రీయా సిరా.

Iliolumbar V: కటిశ్రోణికాసిరా, శ్రోణ్యైత్రవిమ్బసిరా.

Inferior dental V· అధరదన్తమూలికాసిరా.

Inferior epigastric V: అధరోత్తర కాక్షేయీసిరా, అధరౌదరికీ సిరా.

Inferior gluteal V: అధరా నితమ్బిన్యాసిరాః, అధరప్రౌఢీసిరా.

Inferior hemorrhoidal V: అధరగుదాన్తరికాసిరా, అధరపాయవీసిరా.

Inferior mesenteric Vs: అధరాన్త్రికా సిరాః, అధరాన్త్రియాసిరాః.

Inferior phrenic Vs: అధరమహాప్రాచీరికాసిరాః.

Inferior pudendal Vs: గుదోపస్థికాసిరాః.

Inferior thyroid V: అధరకాకలకీయా సిరా, అధరగ్రైవేయకే సిరే.

Innominate Vs: two large valveless veins returning the blood from head, neck and upper extremity. అనామకాసిరే, గలమూలికాసిరే.

Intercapitular V: అఙ్గుళీమూలాన్తరీయాసిరా.

Intercostal Vs: పర్శుకాసిరాః, పార్శ్వకానుగాఃసిరాః, పార్శుకాన్తరీయాసిరాః.

Interlobular V: కణ్డికాకేన్ద్రిణ్యో సిరాః, కణ్డికాన్తరాళసిరా, ఖణ్డకమధ్యసిరా, ఖణ్డకాన్తరాసిరా, లఘులమ్బికాసిరా, లమ్బికామధ్యసిరా.

Internal cerebral V: మాస్తిష్కాభ్యన్తరాసిరా.

Internal iliac Vs: అధిశ్రోణికాభ్యన్తరికేసిరే, ఆన్తరశ్రోణీసిరా.

Internal jugular V: అనుమన్యాసిరా, ఆన్తరనైగలీసిరా. వ్యా:- నీలపీతసిరాః. తె. నలుపు పసుపువన్నె సిరలు, నాళములు. వి. మెదడునుండి చెడురక్తమును గొనిపోవు నాళములు, సిరలు.

Internal mammary V: అన్తస్తనికే, ఆన్తరకాంచీసిరా.

Internal maxillary V: ఆన్తరహానవ్యాసిరా, ఆన్తరహానవీసిరా.

Internal pudendal V: ఆన్తరోపస్థీసిరా.

Internal saphenous V: ఆన్తరపీనసిరా, మహత్పీనసిరా.

Interosseous V: అరత్నిమధ్యాసిరా.

Intervertebral V: కశేరుపిణ్డాన్తరీయాసిరా, పృష్ఠ్యాన్తరీయాసిరా.

Jejunal V: క్షుద్రాన్త్రియాసిరా.

Jugular Vs. అనుమన్యాసిరాః, కణ్ఠసిరాః. గ్రైవీసిరాః, నైగళీసిరాః (2) మన్యా. వ్యా :- గ్రీవాపశ్చిమభాగస్థాధమనీ (సు ని. 11-10 శ్లో) శిరోధరగణాయస్థితా. మన్యే. తె. మెడ

కిరువై పులనుండు రక్తనాళములు. వి. ఇవి మెడలోనికిని, శిరస్సులోనికిని పోవును. ఇవి శిరస్సును ధరించును.

Lateral marginal V : బాహ్యోపాన్త్యాసిరా.

Lateral planter V : బాహ్య పాదోదర్యాసిరా.

Lateral sacral Vs: త్రికపార్శ్వకా (క్యః) సిరాః, త్రికపార్శ్వసిరాః, బాహ్య త్రైకీ,

Left anterior cardinal V,

Left colic Vs : వామస్థూలాన్త్రియాసిరాః.

Left gastroepiploic V : వామ జాఠరోద్బన్ధకీయాసిరా.

Left hepatic V : వామయాకృత సిరా.

Left innominate V : వామగల మూలికాసిరా, వామానామకసిరా.

Left internal jugular V : వామాన్తర గ్రైవవాహినీ.

Left marginal V: వామోపాన్త్య సిరా.

Left posterior cardinal V : వామపశ్చిమకాయసిరా.

Left subclavian V : వామాక్షాధరా సిరా.

Left umbilical V : దక్షిణనాభి వాహినీ.

Left venae advehentes: దక్షిణ వామ ప్రతివాహక సిరా, యాకృత సిరా.

Lineal V : ప్లీహసిరా, ప్లైహిక సిరా.

Lingofacial V : జైహ్వ ముఖ్యా సిరా.

Lingual V: జైహ్వసిరా.

Long saphanous V: దీర్ఘోత్తానా సిరా.

Lumbar Vs : అనుకటికాఃసిరాః, నైతమ్బ్య సిరాః.

Marginal V : ఉపాన్త్యాసిరా, పారిసరా సిరాః.

Medial cardiac V: మధ్యమహార్ది సిరా.

Medial marginal V : అన్తరోపాన్త్యా సిరా.

Medial planter V : అన్తర పాదోదర్యాసిరా.

Median antibrachial V : మధ్య ప్రకోష్ఠికాసిరా, మధ్యమ ప్రాకోష్ఠీసిరా.

Median cubital V : మధ్య కూర్పరీసిరా, మధ్య బాహుకా యోజనీసిరా.

Meningeal V : పారిమస్తిష్క సిరా.

Metacarpal V : కారభసిరా.

Metatarsal V : శలాకోదర్యా సిరా.

Middle colic V : మధ్యమ స్థూలాన్త్రియాసిరా.

Middle hemorrhoidal V : మధ్యమా :పిదాన్తరికాసిరా, మధ్యమ పాయవీసిరా.

Middle sacial V : త్రికమధ్యా సిరా.

Nutritive V : పోషకసిరా.

Oblique V: one crossing the dorsal part of the left auricle. అనతసిరా, తిర్యక్సిరా.

Oblique V. of left atrium : వామకర్ణక పృష్ఠగ(పృష్ఠ్యా)సిరా, వామకర్ణకీయావనతా సిరా, వామకర్ణక తిర్యక్ వా తిరశ్చినాసిరా.

Obturator V : ప్రాచ్ఛన్నిసిరా, శ్రోణివంక్షణికాసిరా.

Occipital V: కపాలమూలికాసిరా, పశ్చిమకపాలికాసిరా, పార్ష్టికీ సిరా.

Occipital diploic V : పృష్ఠకీయా ద్వైలవీసిరాః.

Opthalmic V. నేత్ర(త్రీయ)సిరా.

Ovarian Vs : అనుబీజకోశికేసిరే, డిమ్బాగ్రన్థిసిరే, దక్షపార్ష్ణికీసిరే.

Pancreatic V : అగ్న్యాశయ (యీయా) సిరా.

Pancreaticoduodenal V : అగ్న్యాశయీయపౌరీతతీసిరా.

Paraumbilical Vs : పరినాభికాయోజన్య సిరాః, పరినాభికాసిరా.

Parietal V .దేహభిత్తిసిరా.

Pericraneal V : పరికారోటీ సిరా.

Peroneal V : వైబలీసిరా.

Pharyngeal V : గళీయాసిరా.

Plantar digital V : అఙ్గుల్య దర్యాసిరా, పాదాఙ్గుల్యుదరాసిరా.

Plantar metatarsal V : శలాకోదర్యవాహినీ, పాదశలాకోదర్య వాహినీ.

Popliteal V : జానుపృష్ఠసిరా, మాన్దిర (రీ) వాహినీ.

Portal V : the vein carrying the blood to the liver. One formed by the junction of the superior mesenteric and splenic veins : కోష్ఠసిరా, ప్రతీహారిణీమహాసిరా, ప్రతీహారి సిరా, యకృత్సిరా. వ్యా:- పక్వాశయసిరా వా పురీషధరాసిరా.

Posterior auricular V : పశ్చిమ కర్ణికాసిరా, పశ్చిమకర్ణికీయా, విధురాసిరా.

Posterior cardinal V: పశ్చిమ కాయసిరా.

Posterier external jugular V: పశ్చిమగ్రీవికాసిరా, పశ్చిమనైగళీ సిరా, పశ్చిమబాహ్య నైగళీసిరా.

Posterior facial V: పశ్చిమ ముఖ్యాసిరా, పశ్చిమవక్త్రికాసిరా, శాఙ్ఖహానవీసిరా.

Posterior intercostal · V :

పశ్చిమ పార్శ్వకా స్థరీయాసిరా.

Posterior temporal diploic V: పశ్చిమశాఙ్ఖ పైటపీసిరా.

Posterior tibial V: పశ్చిమ ష్ఠావిరీసిరా.

Posterior V. of left ventricle: వామకోష్ఠక పృష్ఠ్యసిరా.

Primary head V: ప్రాథమిక శిరోవాహినీ.

Primitive jugular V: ప్రాథమిక నైగలసిరా.

Proper volar digital V: అఙ్గుల్యోదర్యాసిరా.

Pubic V. (1) భగానుగాసిరా, భగీయాసిరా. (2) జఘనసిరా.

Pulmonary V: four veins_ two from each lung_returning the areated blood from the lungs to the heart. (1) ఫుప్ఫుసీయాః సిరాః, ఫుప్ఫుసోత్థ సిరాః, ఫౌప్ఫుస సిరాః, (2) ప్రాణవహా ధమన్యః, ప్రాణవహాని స్రోతాంసి. తె. ఫుప్ఫుస సిరలు.

Pyloric V: అనుగ్రహణికా సిరా.

Ranine V: రాసనసిరా.

Rectal V: గాదసిరా.

Renal Vs: అనువృక్క్యసిరే, వార్క్కసిరా, వృక్కవాహినీ (న్యౌ).

Right anterior cardinal V: దక్షిణపూర్వకాయసిరా.

Right colic V: దక్షిణ స్థూలాన్త్రియ సిరా.

Right epiploic V: ఆమాశయ తలికా సిరా, దక్షిణ జాఠరోద్బన్ధకీయా సిరా.

Right gastric V: దక్షిణ జాఠరీ సిరా.

Right hepatic V. దక్షిణ యాకృత సిరా.

Right inferior phrenic V: దక్షిణాధరప్రాశీకీ సిరా,

Right innominate V: దక్షిణ గలమూలికా సిరా, వామానామక వాహినీ.

Right marginal V: దక్షిణోపాన్త్యాసిరా.

Right posterior cordinal V: దక్షిణ పశ్చిమకాయసిరా.

Right subclavian V: దక్షిణ అక్షాధరాసిరా.

Right suprarenal V: దక్షిణోపవృక్కీయాసిరా.

Right testicular V: దక్షిణ వార్షణేయసిరా.

Right umbilical V: దక్షిణ నాభివాహినీ.

Right venae advehentes: దక్షిణ ప్రతివాహకసిరా, దక్షిణ యాకృతసిరా.

Saphenous Vs: two large veins of the leg. ఉత్తానసిరే, జంఘాకాణ్డ వాహిన్యౌ, జంఘాకాణ్డ

సిర (ద్వే).

Segmental V : (1) క్షేత్రసిరా, (2) ఖణ్డసిరా.

Short gastric V : హ్రస్వజాఠర సిరా.

Short saphanous V : హ్రస్వోత్తానా సిరా.

Small cardiac V : అల్పహార్దీ సిరా.

Small saphanous V : అల్పపీనా సిరా (బాహ్య), హ్రస్వపీనా సిరా.

Smallest cardiac V : సూక్ష్మతమహార్దవాహినీ, హార్దీసిరా.

Spermatic V : one returning the blood from the testicle. వార్షణేయసిరా.

Splenic V : one returning the blood from the spleen and forming the portal vein by its union with the superior mesenteric vein. గౌల్మిసిరా, ప్లైహీకాసిరా.

Subcardinal V : ఉపకాయసిరా.

Subclavian V : అక్షకాధర వాహినీ, అక్షాధరాసిరా. తె. చేతి వెనుకభాగపుసిర, భుజపుసిర.

Sublingual V : జిహ్వాధరాసిరా.

superficial Vs. బహిస్సిరాః. తె. వి. బయటికగుపడు మలిన రక్త నాళములు.

Superficial Vs. of the neck : మాతృకా (ః).

Superficial dorsal V: of penis : గాఢమేఢ్ర పృష్ఠ్యాసిరా.

Superficial lateral pudendal V : గాఢబాహ్యోపస్థీ సిరా.

Superficial palmar arches (Venous) V : ఉత్తానా కరతల ధానుషీ సిరా.

Superficial temporal V : అనుశఙ్ఖాసిరా, గాఢశాఙ్ఖీసిరా.

Superior gluteal Vs : ఉత్తరా నితమ్బిన్యాసిరాః. ఉత్తరప్రోథీసిరా.

Superior hemorrhoidal V : ఉత్తరగుదాన్త్రికా సిరా, ఉత్తర పాయవీసిరా.

Superior intercostal V : ఉత్తర పార్శ్వకానుగా మేలనీసిరా, ఉత్తర పార్శ్వకాన్తరీయా సిరా.

Superior mesenteric V: ఉత్తరాన్త్రికా సిరా, ఉత్తరాన్త్రీయాసిరా.

Superior profunda V: గమ్భీర ప్రాగణ్డికా సిరా.

Superior thyroidal V : ఉత్తర కాకలకీయాసిరా.

Supra orbital V : అధిభ్రువసిరా, కణ్డోత్తరా సిరా.

Suprarenal V : అధివృక్కిణ్యౌ సిరే, ఉపవృక్కసిరా.

Sylvian V : vein of the con-

vexity of the brain. గోర్దగణ్డ సిరా, న్యుబ్జమస్తిష్క సిరా. వ్యా:- మస్తిష్కస్య మధ్యోన్నతకూర్మ పృష్ఠాకారభాగగా సిరా.

Systemic V: వాపుషీ సిరా.

Temporal Vs: కేశాన్తసిరాః, శాఙ్ఖసిరాః. తె. కణతల యందుండు చెడు రక్తనాళములు.

Temporomaxillary V: పశ్చిమ ముఖ్యాసిరా, శాఙ్ఖహానవీసిరా.

Terminal cerebral V: అన్త్య మూలికాసిరా.

Testicular Vs: అనువృషణికేసిరే, వార్షణసిరా.

Transitory vitelline V: తాత్కాలిక పైతల సిరా.

Tributary V: ఉపసిరాః. వ్యా:- సిరాయాః శాఖాః. తె. ఉపసిరలు వి. సిరలశాఖలు. ఇవి పెద్ద చిలువలు పలువలుగా చీలిపోవును.

Ulnar V: అన్తఃప్రకోష్ఠ సిరా, అరత్నిసిరా.

Umbilical V: one conveying the blood from the placenta to the fetus. నాభివాహినీ, నాభిసిరా.

Varicose Vs: కుటిలసిరాః. తె. ఒంకరటింకర మూడాలవలెనుండు చెడు రక్తనాళములు.

Vs. of the brain: గోర్దసిరాః.

Vs. of the head and neck: ఊర్ధ్వగాసిరాః.

Vs. of the pericranium: పరికరోటవాహినీ.

Vs. of the spinal cord: గోర్దనాలీయా సిరా.

Vertebral V: కపాలపత్రాన్తరికా, కశేరుకా సిరా, మస్తిష్కమాతృకా సిరా, పృష్ఠీయాసిరా, పృష్ఠ్యపార్శ్వసిరా.

Visceral Vs: ఆఙ్గికసిరాః.

Vitelline V: పైతలవాహినీ.

Volar metacarpal V: కరాఙ్గులీశలాకోదర్యా, పాణిశలాకోదర్యా సిరా.

Velum: పటీ, యవనికా. తె. తెఱ, ముసుగు. వి. తెఱవంటి నిర్మాణము.

Anterior medullary V: అగ్రిమ మజ్జాపటీ.

Posterior medullary V: పశ్చిమమజ్జాపటీ.

V. palati: the soft palate. తె. మృదుతాలు.

Vena: vein. సిరా.

V. cava (Venacava), Venae cavae (pl): two large veins which empty their contents into the right atrium of the heart. అధరకాణ్డసిరా, అధరకాయసిరా, అధరామహాసిరా, అధఃసిరా, ఊర్ధ్వసిరా, కాణ్డసిరా, కాణ్డవాహినీ, మహాసిరా, సిరాకాణ్డః,

వాహినికోణః. తె. క్రింది పై చెడు రక్తనాళికలు. వి. మలినరక్తము వీనిగుండా హృదయమునకు చేరును.

Anterior V. cava - see V. cava superior.

Ascending V. cava : ఆరోహికోణసిరా.

V. cava anterior - See V. cava superior.

V. cava inferior: Inferior venacava, posterior vena-cava, formed by the junction of the two common iliac veins, and empty into the right auricle of the heart. అధరకోణవాహినీ, అధరామహాసిరా, అధోబృహత్సిరా, నిమ్నమహాసిరా.

V. cava superior: superior - venacava, formed by the union of the innominate veins, conveys the blood from the upper half of the body to the right auricle. ఉత్తరకోణవాహినీ, ఉత్తరకోణసిరా, ఉత్తర కాయసిరా, ఉత్తరవాహి సిరా, ఉత్తరా మహాసిరా, ఊర్ధ్వ బృహత్సిరా. ఊర్ధ్వమహాసిరా. తె హృదయముయొక్క ఊర్ధ్వాంగసిర.

V. hemiazygos : అధరతుంద్రాసఖీ.

V. umbilicalis impar : కేవల నాభివాహిని.

Venae advehentes : ప్రతివాహక సిరా, వాహక సిరా.

V. comites· ధమన్యను పార్శ్వగా సిరాః.

V. rectae : ఋజుకోణామసిరా.

Venous : pertaining to vein. వాహినీ, వాహినీయా, సిరా, సిరా సమ్బన్ధీ. తె. మలిన రక్తనాళములకు చెందిన.

Superior V. ring - see ring.

V. blood : the dark blood of the veins : పిత్తశోణితమ్, సిరారక్తమ్. తె. పిత్తరక్తము, మలిన రక్తము. వి. ఇది సిరలలో ప్రవహించుచుండును. ఈ నెత్తురు నలుపుగా నుండును.

V. sinus - see sinus.

V. sinus aperture : వాహినీయ పరిఖాద్వారమ్.

V. system - see system.

Venter : belly.

Ventral: pertaining to the belly. ఉదర్య, ఉదర్యా, ఔదర్య, ఔదరీ. తె. కడుపునకుచెందిన.

V. aorta - sec aorta.

V. aspect - see aspect.

V. diverticulum - see diverticulum.

V. end - see end.

V. extention : ఉదర్యప్రసరః.

V. face - see face.

V. lamina - see lamina.

V portion - see portion.

V. stock : ఆదినాభినాలః, ఆదినాభిదణ్డః.

Ventricle a small belly - like cavity : కోష్ఠః, కోష్ఠకః, కోశః, నిలయః. వ్యా:- క్షుద్రకోష్ఠాకారా అవయవవిశేషాః, శూన్యగర్భాః. తె. చిన్నఅర, గది, గుహ, తొట్టి, క్షేపక కోష్ఠము.

Aortic V : the left ventricle of the heart. వామకోష్ఠకః, వామనిలయః, వామహృదయ కోష్ఠకః. వ్యా:- హృదయస్య వామాశయపేశీకుల్యా. తె. వామకోష్ఠకము, వామనిలయము.

Atrio V : కర్ణకకోష్ఠకః.

Fourth V : the space between the oblongata and pons in front and the ecrebellum behind, fourth ventricle of the brain. ప్రాణగుహా, బ్రహ్మహృదయమ్. స్థానమ్.- మస్తిష్కహృదయమ్. తె. చతుర్థనిలయము

Lateral V. త్రిపథాగుహా, పార్శ్వకోష్ఠకః. తె. పార్శ్వకుహరము లేక నిలయము.

Left V - see V. of heart, left.

Righ V - see V. of heart, right.

Sylvian V - see fifth ventricle.

Terminal V : అన్త్యకోష్ఠకః, అన్త్యనిలయః.

Third V. of the brain : బ్రహ్మగుహా. మధ్యస్థం బ్రహ్మహృదయమ్. వ్యా :- సూక్ష్మత్రికోణాకారగుహా.

Vs. of the brain : the third, fourth, fifth, and two lateral. V. third between the optic thalami and extending to the base of the brain. Four cavities filled with cerebrospinal fluid within the brain. మస్తిష్కకోష్ఠకాః, మస్తిష్కనిలయాః. తె. మెదడు అరలు లేక గదులు.

V. of heart, left : that upon the dorsal and left side of the heart and which through the aorta, forces the blood over the general system. Left ventricle of the heart వామకోష్ఠకః, వామనిలయః, వామహృదయకోష్ఠకః. వ్యా :- హృదయస్య (వామాశయ) పేశీకుల్యా. తె. వామకోష్ఠకము, వామనిలయము. వామహృదయకోష్ఠకము.

V. of heart, right: that forcing the blood through the

pulmonary artery toward the lungs. Right ventricle of the heart. దక్షిణకోష్ఠకః. దక్షిణనిలయః, దక్షిణ హృదయకోష్ఠకః వ్యా :- హృదయస్య దక్షిణ పేశీకుల్యా. తె. దక్షిణకోష్ఠకము, దక్షిణ నిలయము, దక్షిణహృదయకోష్ఠకము.

Vs. of the heart: the two lower muscular chambers of the heart. హృదయకోష్ఠకా. వ్యా :- హృదయస్యాధర పేశీయ గుహే (ద్వే). తె. హృదయకోష్ఠకములు. వి. ఇవి రెండు. గుండెకాయలో క్రిందివరుసన మాంస పేశులచే నిర్మితమైన గూడులు, గుహలు.

Ventricular : belonging to the ventricles. కోష్ఠక, నిలయ. వ్యా:- కోష్ఠక సమ్బన్ధ, కోష్ఠకీయ, తె. నిలయములకు చెందిన, అరలకు చెందిన.

Intra Ven. cavity-see cavity.

Intra Ven. foramen - see foramen.

Intra Ven. septum - see septum.

Intra, Ven. sulcus - see sulcus.

Supra Ven. see supra.

Ven. ligament : a false vocal band. మిథ్యావాక్సూత్ర బన్ధకః.

Ven. muscle : the thyroepiglottideus - see muscle.

Venula, venule : a little vein సూక్ష్మతన్త్రి. క్షుద్రతన్త్రి, తె. చిన్న నరము.

Vermiform : having a shape like a worm. కృమ్యాకార అవయవ విశేషః. తె పురుగురూపము గల అవయవ విశేషము.

V. appeadix: a worm-shaped tube openening into the cecum. ఉపాన్త్రిమ్, ఉణ్డుకమ్.

V. lobe : the middle cerebellar lobe. Vermis. మధ్యమాపమస్తిష్క ఖణ్డః. వ్యా :- యస్తుకీటక ఇవవర్తతే. కీటకమ్.

Vermis : a worm. కీటః, కీటకః, కృమిః, శలభికా. తె. కీటకము, పురుగు. వి. పురుగవంటి అవయవాంశము.

Inferior Ver : అధరశలభికా.

Monticulus Ver : శలభికా శరీరమ్,

Superior Ver : ఉత్తరశలభికా.

Ver. of cerebellum - see vermiform lobe.

Vernix caseosa : a sebaceous deposit covering the fetus, the fatty substance which covers the skin of the foetus at birth and keeps it from becoming sodden by liquor amnii : ఉల్బమ్,

తర్పకస్నేహకమ్, భ్రూణస్నేహః. వ్యా:- ఇదంగర్భస్యాన్తిమ మాస త్రయేత్వచం విశేషాత్ స్నేహయతి. తె. ఉల్బము వి. ఇదిపిండము చర్మమును మెత్తగా మెరుగుగానుంచు చమురు. గర్భస్థపిండము చర్మమున చివరి మూడునెలలలో చేర్పడు చమురువస్తువు.

Vertebra : back bone, a bony segment of the spinal column one of the thirty-three small bones forming the vertebral (spinal) column. There are seven cervical, twelve dorsal, five lumbar, five sacral and five coccygeal. కశేరుకా. పృష్ఠాస్థి, పృష్ఠిః. తె. వెన్నుపూస, వెన్నెముక. వి. ముప్పదిరెండు వెన్నెముకలలో నొకటి. ఇది ఉంగరము వలె గుండ్రముగానుండి ఒకదానిపై నొకటి దొంతరగా పేర్చియుండు ఎముకలవరుస.

Arch of the V : see arch.

Articular process of V . see process.

Cervical Vs : the upper seven bones of the spinal column - see bone. గ్రైవ కశేరుకాః.

Coccygeal V - see bone. అనుత్రికకశేరుకా.

Dorsal Vs : twelve vertebral segments in the thoracic region to which the ribs are attached - see bone.

False V : గౌణపృష్ఠిః.

First lumbar V. ప్రథమ నైతమ్బపృష్ఠిః.

Lumbar Vs : the five vertebras immediately cephalad to the sacrum - see bone. కటికశేరుకాః.

Sacral V: త్రిక కశేరుకాః.

Thoracic V : ఔరసపృష్ఠిః.

True V - see bone.

Vertebral : pertaining to a verlebra. కశేరుకా, పృష్ఠ్య, పృష్ఠి.

Inter V. disc - see disc.

Lateral V.artery - see artery.

Pre V : పురః పృష్ఠవంశః. పృష్ఠవంశపురః.

V. arch - see arch of vertebra : కశేరుకాచాపః.

V. body - see body : కశేరుకాకాయః.

V. canal - see canal.

V. column - see column.

V. foramen - see foramen.

V. groove - see groove.

V. lamina - see lamina.

V. process - see process.

Vertebrarium : the spinal

column.

Vertex : apex, top. ఉచ్ఛ్రకమ్. ఉన్నతః, మూర్ధా, శిఖరమ్. శీర్షమ్. తె. అగ్రము, కొన, శిఖరము. వి. నడి బొడ్డు, మిక్కిలి ఎత్తైనచోటు.

Crown of the head : మూర్ధా, శీర్షమ్. తె. నడినెత్తి, శిఖరము.

Vertical : ఊర్ధ్వాధరః, లమ్బః. తె. నిలువుగానున్న, నిలువు, పొడవు.

V. line : తె. నిలువుగీత, లంబరేఖ.

V. portion : లమ్బస్థలః.

V. slit : ఊర్ధ్వాధరఛిద్రమ్, ఛేదః.

Vesical : పుటకీయ, వస్తీయ.

Vesicle : blister, a small bladder, sac. అణుపుటకమ్, ఆశయః, దరః, పుటకమ్(ః) బుద్బుదః, వస్తిః, స్ఫోటః. స్ఫోటకః, స్ఫోటికా. క్షుద్రస్ఫోటః. తె. గుల్ల, బుడగ, బొబ్బ, పొక్కు.

Air Vs: అనిలాణుపుటకాని. వ్యా:- ఫుప్ఫుసాభ్యన్తరస్థాః సూక్ష్మదరయః. తె. గాలిబుడగలు, గాలియరలు. వి. శ్వాసకోశములందివి గాలితో నిండి యుండును.

Amniotic V : అపరాయుపుటకమ్. జరాయుపుటః, ప్రాథమిక జరాయు గోళీ.

Archenteric V: ఆద్యన్త్రపుటకమ్.

Auditory V : కర్ణబుద్బుదః, శ్రోత్రస్ఫోటకః.

Cerebral V: గోర్దస్ఫోటః (కః).

Chorionic V : పరాయుపుటకమ్

Closed V : సంవృతస్ఫోటః,

Encephalic V-see cerebral V.

Entodermic V: అన్తస్త్వక్పుటః అన్తస్త్వగాణుపుటకమ్ (పుటః)

Germinal V : the nucleus of the ovuli. ఉత్పాదకకోశః వా ఆశయః, బీజపుటః, బృహత్కోశకేన్ద్రిః.

Graffian V: a small, spheric vesicle, found in the cortical layer of the ovary which contains an ovule. బీజపుటకమ్, బీజపుటః.

Lens V : స్ఫాటికస్ఫోటకః.

Ocular V : a protrusion of the anterior cerebral vesicle, the first indication of the eye. అక్షిబుద్బుదః, అక్షిస్ఫోటకః.

Olfactory V: primitive vesicle which developes into the olfactory lobe. ఘ్రాణబుద్బుదః.

Optic V - see ocular V.

Otic V - see auditory V.

Primitive cerebral V : ప్రాథమిక గోర్దస్ఫోటకః.

Rhomben cephalic V: పశ్చిమమస్తిష్కస్ఫోటకః, పశ్చాద్గోర్ద స్ఫోటకః.

Seminal V : one of the two lobulated sacs between the

base of the bladder and the rectum that serve as reservoirs for the semen. (1) కటీవృషణౌ, వృషణౌ. (2) రేతస్థానమ్, శుక్రప్రపికా, శుక్రవస్తిః. శుక్రాశయః. తె. శుక్రాశయము. వి. శుక్రము నిలువయుండుతిత్తి. ఈ తిత్తులు రెండు. ఇవి వస్త్యూర్ధ్వగుదములమధ్య నుండును.

Trophoblast V : తర్పణపుటకః

Umbilical V : నాభిపుటకమ్, నాభిబుద్బుదః.

V. of brain see cerebral V :

Vesicles : the small sacs. (1) క్షుద్రస్ఫోటకాః, క్షుద్రాశయాః. (2) ఆశయాః. తె. ఆశయములు, తిత్తులు, బుడగలు. వి. ఏవైన ద్రవ ఘనద్రవ్యములు ఉత్పత్తియగుటకును, నిలువయుండుటకును అనుకూలమైన తావులు, స్థావరములు.

Vesicula : a vesicle.

V. seminalis:seminal vesicle శుక్రప్రపికే, శుక్రస్థానౌ, శుక్రాధారికే, శుక్రాశయౌ. వ్యా:- వస్తేరధోభాగలగ్నౌ వా వస్త్యూర్ధ్వగుదమధ్యస్థౌ. తె. శుక్రాశయములు. వి. శుక్రవహస్రోతస్సులగుండా వచ్చు శుక్ర మిచట నిలువయుండును.

Vesicular: ఆశయ, దరీయ, పుటకీయ, బౌద్బుద, వస్తి, వస్తీయ.

V. area : పుటకక్షేత్రమ్, బౌద్బుదక్షేత్రమ్, వస్తిక్షేత్రమ్.

Vessel : any canal, duct or tube conveying the body fluids, especially blood and lymph ధమనీ, నాడీ, నాళః, నాళీ, ప్రణాళీ, వాహకః, వాహికా, వాహినీ, సిరా, సంవాహినీ, స్రోతః. తె. గొట్టము, నాళము. వి. మూర్తములగు రసరక్తాది ధాతువులను, అమూర్తము అగు వాతాగులను ఒకచోటనుండి వేరొకచోటికి గొనిపోవు లేక మోసికొనిపోవు నాళములు.

Vessels (pl.) : ధమన్యః, నాడ్యః, నాళాః, నాళ్యః, ప్రణాళ్యః, వాహకాః, వాహిన్యః, సిరాః, సంవాహిన్యః (చ శా. 4), స్రోతాంసి. తె. గొట్టములు, నాళములు, సంవాహినులు, సిరలు, స్రోతస్సులు.

Anterior palatine Vs : అగ్రతాలు ధమన్యః.

Ascending Vs : ఊర్ధ్వగాసిరాః. తె. ఎగువ శరీరభాగములకు పోవు చెడు రక్తనాళములు.

Auditory Vs : శబ్దానువహాః సిరాః. తె. ధ్వనులను గొనిపోవు నాళములు.

Blood V : an artery or vein. ధమనీ వా సిరా. తె. ధమని లేక సిర. వి. మంచి రక్తనాళము లేక చెడు (మలిన) రక్తనాళము, రక్తవాహిక, రక్తవహస్రోతస్సు.

Carotid Vs: మాతృకాధమన్యః, వాసిరాః. common external and internal jugular arteries and veins. గొంతు కిరువైపుల నుండు మహామాతృక, బహిర్మాతృక, అన్తర్మాతృక, అనుమన్యలను ధమనులు, సిరలు.

Cerebral Vs: సంజ్ఞావహానాడ్యః, సంజ్ఞావహాని స్రోతాంసి.

Conjunctival Vs: అక్షిరాజ్యమ్, అక్షిసిరాః. తె కంటిలోని సన్నని రక్తనాళములు, నెత్తురు జీరలు, గీతలు.

Coronary Vs: పరిమణ్డల వాహికాః.

Femoral Vs: ఊర్వీసిరే, ఔర్వీ- see artery.

Fine hair-like Vs: సూక్ష్మకేశప్రతానికాసిరాః. తె. సూక్ష్మకేశ రక్తనాళికలు. వి. ఇవి వెంట్రుక వాసిగా-వెంట్రుకలంత సన్నముగా-నుండు రక్తనాళములు.

Great blood Vs: మహాఫలాః, మహామూలాః. తె. మహాఫలములు, మహామూలములు. వి. ఇవి పది, హృదయమునుండి బయలుదేరి శరీరమంతట శాఖోపశాఖలుగా చీలి వ్యాపించియుండు రక్తనాళములు.

Intercostal Vs: పర్శుకానుగావాహిన్యః.

Internal maxillary Vs: అన్తరహానవ్యసిరాః, ధమన్యః. తె. దవడలోపలి సిరలు, ధమనులు.

Jugular Vs - see vein, see corotid Vs.

Laryngotracheal V: కణ్ఠజత్రవనాళీ.

Left colic V: వామస్థూలాన్త్రీయ నాళీ.

Lymphatic V: a tube for conveying lymph (1) రసనాళీ, రసవాహినీ, రసహారిణీ, రసాయనీ. (2) రసవర్త్మ, రసవహాధమనీ. (మా. ని. యక్ష్మ. అ. 10.) లసీకానాళీ. L. Vs. (pl.) (1) గౌర్యసిరాః, రసనాళ్యః, రసవాహిన్యః, రసహారిణ్యః (చ.శా.4.15) తె. రసాయనులు. వి. రసధాతువును గొనిపోవు నాళములు, లసీకను గొంపోవునాళములు. శోషవాహికలు. (2) శ్లేష్మపిత్తవహాః సిరాః. తె. వి. కఫపిత్తములను శరీరమంతట వ్యాపింపజేయు నాళములు.

Middle meningeal Vs: మధ్యమపారిమస్తిష్క-నాళయః వా నాళ్యః.

Minute Vs: tiny Vs. సూక్ష్మస్రోతాంసి. తె. మిక్కిలి సన్నని నాళములు.

Nutrient V: bone marrow supplying vessel: మజ్జావహా నాళీ. (2) ధాతువర్ధక నాలః. పోషక నాళ్యః (బ. వ.). పౌష్టిక

స్రోతాంసి. తె. పోషకనాళములు.

Omphalomesenteric Vs . vessels pertaining to the umbilicus and mesentary ఉపాన్త్రిరక్తనాలయః. తె. ఉపాన్త్ర రక్తనాళములు. తె. వి. ఈ నాళములు బొడ్డును, పిల్లప్రేవును సంబంధించి యుండును.

Optic Vs : రూపవహా సిరే. తె. రూపములను దెలిసికొనునాడులు, నాళములు లేక సిరలు.

Pudendal Vs : ఔపస్థిక సిరాః, ముష్కస్రోతసీ. తె. ముష్కనాళములు. వి. వట్టకాయలకు వెళ్లు రక్తనాళములు.

Scrotal Vs : ఫలకోశ ధమన్యౌ. వ్యా:- ఫలకోశాభి వాహిన్యౌధమన్యౌ. తె. అండకోశ ధమనులు.

Temporal Vs : అపాంగ సిరాః, శాఙ్ఖసిరాః. తె. కణత రక్తనాళములు, కనురెప్ప (క్రీగంటి) రక్తనాళములు.

Testicular V - see testicular.

Transitory V : అస్థాయీ నాళీ.

Umbilical V: నాభినాళీ.

Uterine V - see uterine.

Vs. of erection : కామసిరాః. తె. కామసిరలు. వి ఉద్రేకమును కలిగించి జననేంద్రియములకు ఉత్థాపనశక్తి నిచ్చు నాళములు.

Vestibular : pertaining to vestibule. ద్వారప్రకోష్ఠ, దేహళీయః.

V. cavity : దేహళీయకుహరమ్, దేహళీయసుషిరమ్.

V. ganglion of ear : దేహళీకర్ణ గణ్డః. see ganglion.

V. gland -see gland.

Vestibule : a passage, porch or threshold. (1) ద్వార ప్రకోష్ఠకమ్, దేహలీ. (2) కుహరమ్, తుమ్బికా. తె. అళిందము, ద్వారము, వాకిలి, గడప. వి. ఇట్టి ఆకారము గల అవయవాంశము. chamber or channel communicating with other. (1) అర, గది. (2) నాళము.

Laryngo V : కణ్ఠదేహళీ.

Pyloric V : ఆన్త్రముఖ కుహరమ్: ఆమాశయప్రణాళికా.

V. of the ear : the oval central cavity of the internal ear, entrance to the cochlea. కర్ణాన్తఃకుహరమ్, హాను కుహరమ్.

V. of the nose : the anterior nares. నాసాదేహళీ.

V. of the spina. దేహళీవంశః.

V. of the vagina or vulva : space between clitoris and ostium vaginae. భగదేహళీ, భగాళిన్దః

Scala Vi : దేహళీయసోపానమ్.

Vestibulum : vestibule, the

cavity of the internal ear. అన్తఃకర్ణకుహరమ్, కర్ణాన్తఃకుహరమ్.

Vibration: a swinging back and fo th or rapid motion to and fro, oscillation కమ్పనమ్, వేపనమ్. వ్యా:- పురః పశ్చిమ ఘుడితిగమనమ్. తె. ఊగుట, కంపనము, వణకుట. వి. ఊయలవలె ముందు వెనుకలకు తొందరగా నూగుట, కంపించుట, ముందువెనుకల త్వరితగమనము, తరంగచలనము.

Vigour: energy. బలమ్. తె. బలము.

Villi· the minute club shaped projections from the mucous membrane of the intestine. The microscopic finger-like projections, such as found in the mucous membrane of the small intestine. (1) కలికాః. వ్యా:- కోరకాకారాః, కల్యాదీనాం సూక్ష్మాఙ్కురాః. (2) అఙ్కురాః, చూషకాః, రసాఙ్కురికాః. తె. చూషకములు, బుడిపెలు, రసాంకురికలు, శృంగకములు. వి. ఇవి ప్రేవులలోని ఆమత్వచలనుండి ముందుకు పొడుచుకొని వచ్చును.

Chorionic V: (1) నాభినాడ్యఙ్కునాని. తె గర్భస్థపిండము బొడ్డుతో సంబంధించియుండు నాళములు, సిరాఙ్కురములు (2) పరాయు కలికాః.

Intestinal V: ఆన్త్రచూషకాః, అన్త్రకలికాః, చూషకాః. చూషకప్రరోహాః. వ్యా:- ఆన్త్రగత ద్రవచూషకాః. తె. ఆన్త్రచూషకములు, శృంగకములు. వి. ఇవి అసంఖ్యాకములు, సన్నని చిన్న మొటికలవలె ప్రేవులలోని యామత్వచల నాశ్రయించి యుండి జీర్ణమైన ఆహారరసమునుండి సారభాగమును మరియు పోషకాంశములను పీల్చి రక్తమునకందించుచుండును.

Nonplacental chorionic V: అనాపర పరాయు కలికా.

V. of chorion - see chorionic V.

V of chorion frondosum: కోరకాణి.

V. of intestine - sce intestinal vili.

Villus: అఙ్కురకః, రసాఙ్కురికః. తె. మొలక, బుడిపె, రసాఙ్కురము.

Virilia: the male generative organs. పురుష ప్రజననాఙ్గాని. తె. పురుష జననాంగములు.

Viscera: the contents of the body.

V. cavities (pl): the internal organs: (1) అంతరఙ్గాని, అభ్యన్తరాఙ్గాని, ఆశయాః. (2) కోష్ఠాఙ్గాని. తె. అన్తరావయవముల అమరిక,

ఆమాగ్న పక్వాద్యాశయకులు, కోష్ఠాంగములు.

Abdominal V : the organs of the abdomen : కోష్ఠాఙ్గాని. తె. కోష్ఠాంగములు, ఉదరావయవములు. ఉదరావయవాః యథా:- యకృత్ప్లీహోన్డుకం వృక్కౌ నాభి డిమ్భాన్త్రవస్తయః. తె. యకృత్తు, ప్లీహము, ఉండుకము, వృక్కలు, నాభి, డింభము, ఆంత్రములు, వస్తి. ఇవి గాక ఆమాగ్నపక్వాశయములు గూడ నిందు అంతర్గతములు.

Visceral : belonging to the viscera : అన్తరాఙ్గిక, కోష్ఠ, కోష్ఠీయ. తె. లో అవయవములకు చెందిన, కోష్ఠాంగములకు సంబంధించిన.

V. arch : అఙ్గికార్ధచక్రమ్, గళీయార్ధచక్రమ్.

V. mesoderm: అఙ్గికమధ్యధర్మ్మ.

V. Skeleton - see splanchno skeleton.

Viscus : any organ inclosed within the cranium, thorax, abdominal cavity or pelvis. plural viscera. శిరోదరగుహాగతః కశ్చిదవయవః. తె. తల, రొమ్ము, కడుపులోనుండు ఏదేనియొక యవయవము, అంతర్గతాంగమ్, అంతరాఙ్గమ్. తె. లో అవయవము.

Vision : sight. దృష్టిః. తె. చూపు.

Visual purple : దర్శన ధూమ్రః.

Visuoauditory : చక్షుశ్శ్రోత్రికః' చక్షుశ్శ్రోత్రీయః. తె. కన్ను చెవులకు చెందిన.

Vita : bios, life. ఆయుః, ఓజః, చేతనా, చేతనానువృత్తిః. జీవితమ్, ప్రాణః, ప్రాణాః. వ్యా :- అగ్నిషోమాదయః. తె. ఆయువు, ఉసురు, ఊపిరి, ఓజస్సు, జీవితము, బ్రదుకు, ప్రాణము.

Vital : pertaining to life. (1) ఆయుషః, ఆయుష్యః. జీవితసమ్బన్ధీ, ప్రాణసమ్బన్ధీ. తె. ఆయువుకు చెందిన, ప్రాణమునకు సంబంధించిన. (2) ఓజః, ఓజస్సమ్బన్ధీ, జీవనీయః, తె. ఓజస్సుకు చెందిన, ప్రాణమూలకమైన, ప్రాణీయము.

Colloidal V. essence: శ్లేష్మిక స్యౌజః. (అస్య పరిమాణ మూర్ధాఙ్గులిః)

V. current: biomotor. వాయుః తె. వాతము, వాయువు. వి. త్రిధాతువులు లేక త్రిదోషములలో మొదటిది.

V. essence : (1) ఓజః. తె. ఓజస్సు. (2) ప్రాణాయతనమ్.

V. fluid - see fluid.

V. force: చైతన్యశక్తిః, జీవశక్తిః, (2) ప్రాణశక్తిః, చేతనానువృత్తిః.

V. organs - see vitals,

V parts : జీవస్థానాని, జీవితధామాని, జీవితాయతనాని,

ప్రాణాయతనాని, మర్మాణి. తె. అసువులుండు తావులు, ఆయువుపట్లు, జీవస్థానములు, మర్మస్థానములు.

V. point : మర్మమ్. తె. ఆయువు పట్టు, మర్మము. వి. ఇక్కడ దెబ్బ తగిలిన మిక్కిలి బాధగాని, ప్రాణాపాయముగాని కలుగును.

V. principles : 1. త్రిధాతవః. వ్యా:- వాతపిత్తకఫాః. తె. వాతపిత్త కఫములను మూడు ముఖ్యధాతువులు, త్రిధాతువులు 2. త్రిదోషాః, సప్త ధాతవః, మలాః, దోషధాతుమలాః. తె. దోషధాతు మలములు. వి. వాతాది దోషములు, రసాది ధాతువులు, మూత్రాది మలములు. 3. ప్రాణతత్త్వములు.

V. signs : respiration, pulse and temperature. జీవిత లక్షణమ్ వ్యా:- యస్మిన్ శరీరే, శ్వాసోచ్ఛ్వాసః, నాడీస్పన్దనమ్, ఉష్ణంచ సన్తి తత్ జీవితం వా జీవిత చిహ్నమితి జ్ఞేయమ్. తె. జీవితలక్షణము. వి. శ్వాసోచ్ఛ్వాసములు, నాడికొట్టుకొనుట, వేడిమి అను నీ మూడు భావము లుండవలయును. ఇవి ముఖ్యములు.

Main V. parts : these are seven in number. మహామర్మాణి (అ. సం. 321 పృష్ఠః). తె. మహా మర్మములు. ఇవి ఏడు.

Vitality : (1) the vital principle of life. (2) strength. (3) the end product of all digestive and secretory process,protective and vital in nature. (1) see vital. (2) ఊర్జా, బలమ్, వీర్యమ్, శక్తిః. తె. త్రాణ, బలము, వీర్యము, శక్తి, సత్తువ. (3) ఓజః. వ్యా:- ఆహార పరిణామ భూతధాతుః the oja is some protective substance circulating in blood. ఓజస్సు రక్తములో సంచరించు రక్షక ద్రవ్యము. (1) ఓజః. వ్యా :- హృదిస్థం ప్రాణాయతనమ్. (సు. చి. 24_28 శ్లో.) (2) సోమాత్మకం రసాదిశుక్రాన్త సర్వధాతు ధామభూతం హృదిస్థమ్. (సు. సూ. 1.28 గద్యవ్యాఖ్యానే డల్హణః.) (3) రసాదీనాం శుక్రాన్తానాం ధాతూనాం యత్ పరం తేజస్తత్ ఖల్వోజస్తదేవ బల మిత్యుచ్యతే స్వశాస్త్ర సిద్ధాన్తాత్. (సు. సూ. 15-19 గద్య) (4) సర్వధాతూనాం సారసముదయభూతమోజః (చ. సూ. 30_6-7 శ్లో. వ్యాఖ్యానే చక్రపాణిః)(5) శరీర రసస్నేహః. వ్యా :- శరీర సార సారమ్. (చ. సూ. 30_11 శ్లోకవ్యాఖ్యానే చక్రపాణిః) (6) ధాతూనాం తేజసి రసే తథా జీవితశోణితే శ్లేష్మణి ప్రాకృతే వైద్యై రోజశ్శబ్దః ప్రకీర్తితః (అ. హృ. సూ. 11. 37 శ్లో. వ్యా. హేమాద్రిః) (7) ఓజస్తుతేజో

ధాతూనాం శుక్రాన్తానాం పరం స్మృతమ్ (అ. హృ. సూ. 11. 37శ్లో). (8)తేజో యత్సర్వధాతూనా మోజ స్తత్ (అ. సం. సూ. 19. అ). (9) ఓజః. (చ. శా. 4. $23\frac{1}{2}$) (10) ఓజసః స్థానమ్:- హృదితిష్ఠతి. వ్యా:- ఓజసః స్థానమ్ హృదయమ్. (11) లక్షణమ్:- స్నిగ్ధం సోమాత్మకం శుద్ధ మీషల్లోహితపీతకమ్ (అ. హృ. సూ. 11-38). తత్ పర ముచ్యతే. మృదుసోమాత్మకం శుద్ధం రక్తమీషత్సపీతకమ్. (అ. సం. సూ. 19. అ). హృదితిష్ఠతియచ్ఛుద్ధం రక్త మీష త్సపీతకమ్.ఓజః శరీరే సంఖ్యాతం సర్పిర్వర్ణం, మధురసం, లాజగంధి ప్రజాయతే.(చ.సూ.17.75)(12)చైతన్యమ్, చైతన్యశక్తిః చేతనా, జీవశక్తిః, జీవనశక్తిః, ప్రాణశక్తిః. తె. ఓజస్సు. వి. రసాది శుక్రాన్త ధాతువుల సారము. చైతన్యము, చైతన్యశక్తి, జీవశక్తి, ప్రాణశక్తి, ప్రాణము. స్థానము:-ఓజస్సు సర్వశరీరవ్యాపియైనను ముఖ్యముగ హృదయమున నుండును. లక్షణము:-శీతగుణవీర్యము, జిడ్డుదనములతో స్వచ్ఛముగ, కొంచెము ఎరుపు పసుపు వన్నెలు గలిగి యుండును. ఇంచుమించు నెయ్యిని బోలును. (13) ఆభ్యన్తర ప్రాణః, ప్రాణః, తె. అసువు, ఉసురు, ప్రాణము.

Vitals : the essential organs of life : (1) మర్మాణి. వ్యా.- మాంస సిరా స్నాయ్వస్థి సన్ధిసన్నిపాతాః. (సు. శా. 15. గద్య) నిరుక్తిః:- మారయన్తీతి మర్మాణ్యుచ్యన్తే (సు. శా. 6. 3. డల్హణః) మ్రియతేఽస్మిన్నఙ్గ ఉపహత ఇతిమర్మ. తె.ఆయువుపట్లు, మర్మములు. వి. మాంసము, సిరలు, స్నాయువు, అస్థి, సంధులు ఒకటిగా కూడిన తావులు మర్మములు. నిరుక్తి :- (నిర్వచనము) చంపునవి మర్మములు. ఈ యవయవ ప్రదేశమున దెబ్బ తగిలిన మరణింతురుగావున నిది మర్మము. (2) జీవస్థానాని, జీవితధామాని, జీవితాయతనాని, ప్రాణాయతనాని. యథాశఙ్ఖౌ,మర్మత్రయం. కణ్ఠోరక్తం శుక్రౌజసీ గుదమ్ (చ .సూ. 29 3). ఏతాని దశైవాయతనాని, యేషు ప్రాణాః ప్రతిష్ఠితాః. దశ ప్రాణాయతనాని, తద్యథా-మూర్ధా, కణ్ఠః. హృదయం, నాభిః, గుదం, వస్తిః. శుక్రం, శోణితం, మాంస మితి. తె. కణతలు, తల, గొంతు, గుండె (హృదయము), బొడ్డు, ముడ్డి (గుదము), ఉచ్చబుడ్డ (వస్తి), శుక్రము, నెత్తురు, మాంసము, ఈపది మర్మములు ప్రాణాధారములు.

VITAL PARTS OF LOWER AND UPPER EXTREMITIES

శాఖామర్మాణి. తె. శాఖామర్మములు.

Vitals : the essential organs of life. మర్మాణి. తె. ప్రాణాధార అవయవములు.

Inter osseous space of the foot with its contents. క్షిప్రభూ - స్నాయుమర్మ.

Inter osseous space of the hand: క్షిప్రభూ - స్నాయుమర్మ

Sole with its nerves, vessels and synovial sheaths, palm with its nerves, vessels and synovial sheaths : తల హృదయమ్ - మాంసమర్మ.

Ligaments of the tarso metatarsal and intertarsal joints Ligaments of the carpo metacarpal and intercarpal joints : కూర్చః-స్నాయుమర్మ.

Side or lateral ligaments of the ankle joint.

Side or collateral ligaments of the wrist కూర్చశిరః-స్నాయుమర్మ.

Ankle joint : గుల్ఫః - స్నాయుమర్మ.

Wrist joint : మణిబన్ధః-స్నాయుమర్మ.

Middle of the calf, apex of the cubital fossa : ఇన్ద్రవస్తిః-మాంసమర్మ.

Knee joint : జాను - సన్ధిమర్మ.

Elbow joint : కూర్పరః-సన్ధిమర్మ.

Quadriceps tendon and supra patellar bursa.

Triceps tendon and articular capsule : ఆణీ-స్నాయుమర్మ.

Femoral and profunda vessels in the middle of the thigh · ఊర్వీ - సిరామర్మ.

Brachial vessels and its branches in the middle of the arm : బాహుః - సిరామర్మ.

Femoral triangle and its contents, third part of the axillary and upper portion of the brachial vessels, with branches of the trachial plexus : లోహితాక్షమ్ - సిరా మర్మ.

Medial portion of the groin where spermatic cord descends : విటపమ్ - స్నాయుమర్మ.

First and second part of the axillary vessels and brachial plexus : కక్షధరమ్ - స్నాయుమర్మ. వాగ్భటే - సిరా

మర్మ.
Rectum : గుదమ్ - మాంసమర్మ.
Urinary bladder : వస్తిః - స్నాయుమర్మ.
Deep vital structures corresponding to the umbilical region : నాభిః - సిరామర్మ.
Heart: హృదయమ్ - ఉరో హృదయమ్.
Part of the pleural sac or of the lung, below the nipple. స్తనమూలమ్ - సిరామర్మ.
Part of the pleural sac or of the lung above the nipple. స్తనరోహితః - మాంసమర్మ.
Upper part of the lung and plueral sac: అపలాపః-సిరామర్మ.
Bronchus. అపస్తమ్భః-సిరామర్మ.

పృష్ఠ మర్మాణి

Ischium of the hip bone : కటీకతరుణమ్ - అస్థిమర్మ.
Greater sciatic notch and dorsum ischii, with sciatic nerve in relation to them. కుకున్దరమ్ - అస్థిమర్మ.
Ala of the ilium portion just above and in front of the sciatic notch : నితమ్బః-అస్థిమర్మ.
Sacroiliac joint (common) internal and external iliac vessels lie in front of the joint : పార్శ్వసన్ధిః - సిరామర్మ.
Anastomosis around the scapula : బృహతీ - సిరామర్మ.
Portion of the brachial plexus in relation to the scapula : అంసఫలకమ్ - అస్థిమర్మ.
Coraco acromial arch, acromioclavicular joint and subacromial bursa: అంసః-స్నాయుమర్మ.

ఊర్ధ్వ జత్రుగత మర్మాణి

Hypoglossal and lingual nerves: నీలామన్యాశ్చ - సిరామర్మ.
Common carotid artery.
External ,, ,,
Internal ,, ,,
Internal jugular vein - మాతృకాః - సిరామర్మ.
Sternomastoid muscle (upper portion with accessory nerve) : కృకాటికా - సన్ధిమర్మ.
Mastoid portion of the temporal bone, Macewen's triangle : విధురమ్ - స్నాయుమర్మ వా ధమనీ.
Nasal concha: ఫణా-సిరామర్మ.
Area near the outer canthus or pronto zygomatic suture:

అపాఙ్గః - సిరామర్మ.
Pterion : ఆవర్తః - సన్ధిమర్మ.
Temple : శఙ్ఖః - అస్థిమర్మ.
Partietal eminence : ఉత్క్షేపః - స్నాయుమర్మ.
Glabella, Glabellum : స్థపనీ - సిరామర్మ.

1. Coronal suture (2) Sagittal suture 3. Lamboid suture (4) Left and right and parieto squamous suture. సీమన్తః - సన్ధిమర్మ.

Median portion of the floor of the middle cranial fossa, with petrous portion of the temporal bones, and with the parts of the floors of anterior and middle cranial fossa, formed by the both wings of sphenoid (important vessels and nerves of the nose, eye, tongue, ears are related to this end area). శృఙ్గాటకాని - సిరామర్మ.

Confluens sinuum. అధిపతిః - సన్ధిమర్మ.

Vitamin: (1) Essential food factors, chemical in nature, present in certain foodstuffs. (2) substances in foods, essential for development of young, and maintenence of heat. They are not fats, proteins, carbohydrates or inorganic salts. ఓజః, ఓజోద్రవ్యమ్, పోషకద్రవ్యమ్, జీవశక్తిః, జీవనీయద్రవ్యమ్. వ్యా:- ఆహారద్రవ్యగతవిశిష్ట ప్రధాన పోషకాంశః, తస్యమూలమాహారః. యథోక్తమ్ సుశ్రుతేన:- ప్రాణినాం పునర్మూలమాహారో బలవర్ణౌజసాంచ; సషట్సు రసేష్వాయత్తః, రసాః పునర్ద్రవ్యాశ్రయాః; ద్రవ్యాణి పునరోషధయః. తాస్తు ద్వివిధాః:- స్థావరా, జఙ్గమాశ్చ (సు. సూ1 అ. 26. గద్య). రసస్య కారణక్రమోత్పత్తి లక్షణ స్థాన క్రియాకార్య నిర్దేశన్నాహ:- "తత్ర పాఞ్చభౌతికస్య చతుర్విధస్య షడ్రసస్య ద్వివిధవీర్య స్యాష్టవిధవీర్య స్యవా౽నేక గుణస్యోపయుక్తస్యాహారస్య సమ్యక్పరిణతస్య యస్తేజోభూతః సారః పరమసూక్ష్మః స "రస" ఇత్యుచ్యతే. రసస్యస్థానమ్ :- తస్య హృదయం స్థానమ్, స హృదయాచ్చతుర్వింశతిధమనీరనుప్రవిశ్యోర్ధ్వగాదశ దశాధోగామిన్య శ్చతస్రశ్చతిర్యగ్గాః కృత్స్నం శరీరమహరహః. రసస్యక్రియా :- తర్పయతి, వర్ధయతి, ధారయతి, యాపయతి చాదృష్టహేతుకేన కర్మణా. రసగమనజ్ఞానమ్:- తస్య (రసస్య) శరీరమను సరతో౽నుమానాద్గతిరుప

లక్షయి తర్వా క్షయవృద్ధివైకృతైః. తస్మిన్ సర్వశరీరావయవ దోషధాతు మలాశయానుసారిణీ రసే జిజ్ఞాసా. కిమయం సౌమ్య స్తైజస? ఇతి. సౌమ్యహేతుశ్చ తస్య కార్యంచ :- స (సౌమ్యరసః) ఖలు ద్రవానుసారీ స్నేహన, జీవన,తర్పణ,ధారణాదిభిర్వి శేషైః సౌమ్య ఇత్యవగమ్యతే (సు. సూ. 14. అ. 3. గద్య. తె. ఓజస్సు, ఓజోద్రవ్యము, జీవనీయద్రవ్యము, పోషకద్రవ్యము. వి. ఇది ఆహార ద్రవ్యగత విచిత్రపోషక భాగము. ఆహారద్రవ్యసారము నిర్మలమై తేటగ నుండును, మిక్కిలి సూక్ష్మము. దీనికి హృదయము స్థానము. హృదయము నుండి ఈరసము ఇరువదినాలుగు ధమనులద్వారా శరీరమంతట క్రింద పైన అడ్డముగా వ్యాపించును. ఈ స్వచ్ఛమైనరసమున శరీర పోషక భాగములుండుటచే నిది శరీరమును తర్పణ, వర్ధన, ధారణ, యాపన, స్నేహన, జీవనక్రియలచే తను సౌమ్య ధర్మముచేతను బోషించును. ఈ లక్షణములు క్షయవృద్ధి వికృతుల వలన తెలియుదగును. ఆహారద్రవ్య గత విశిష్టప్రధాన పోషకాంశము మిక్కిలి స్వల్పముగ నున్నను శరీర పోషణ కత్యావశ్యకము. ఇది స్థావర జంగమ రూపమున లభించు వస్తువుల నాశ్రయించియుండును. అందువలన ఆహారము బలవర్ణములకు, ఓజస్సునకు మూల కారణము. ఈ పోషకాంశమే ఓజస్సు. ఆహారము జీర్ణ మగుటకు తోడ్పడును. జీర్ణమైన ఆహార సార మందలి పోషకాంశము అనుకరీరభాగములు-ధాత్వాదు గా మార్చి శరీర పోషణ క్రమపద్ధతిలో నుంచును. పోషకభాగములను గృహ నిర్మాణపరికరములతోను,విటమినుల-ఓజస్సులను-గృహనిర్మాతలగు తాపీ వాండ్రతోను పోల్చవచ్చును. ఆహార వస్తువులలోని ఆరోగ్య పోషకాంశములు.

Vitelline : pertaining to vitellus. పీతకః, పైతల. వ్యా :- అణ్డ హృదయ సమ్బన్ధీ. తె. జెనకుచెందిన.

V. artery - see artery.

V. circulation. పైతల రక్త పరివర్తనమ్.

V. duct - see duct.

V. fluid - see fluid.

V. intestinal duct - see duct.

V. membrane: external membrane of ovum-see membrane.

V. Vein - see vein.

Vitellus : the yolk of an egg. అణ్డపీతః, పిత్తలః, పీతలమ్, పీతవస్తు, యుల్కః. తె. చందమామ. వి. గుడ్డులోని పచ్చనిది.

Vitreous : glass like. కాచమయః, తె. గాజువంటి, అద్దమువలె స్వచ్ఛ

మైన.

V. body - see V. humor.

V. chamber. నేత్రగోళకోష్ఠః.

V. humor : jelly like substance in posterior part of the eye : తర్పకశ్లేష్మ, తర్పకః. వ్యా:- నేత్రగోళాన్తరే స్థితం శ్లేష్మ. తె. మేదఃపటలము, స్ఫటికాకార రసము.

V. membrane : Inner membrane of the choroid - see choroid.

Vocal : వాగ్జాతః, వాగ్వ్యక్తః, స్వరః. తె. కంఠధ్వనికి చెందిన, ఉచ్చారణకుసంబంధించిన, పలుకుకు చెందిన.

V. area - the part of glottis between the vocal bands గళప్రదేశః. వ్యా:- వాగుత్పత్తిదేశః. తె. కంఠప్రదేశము. వి. ధ్వను లుపుట్టుచోటు.

V. bands, V. cords : the voice membranes: వాక్సూత్రాః, వాక్ఛలాః. వ్యా:- గలాన్తే ధ్వన్యుత్పత్తి స్థానకలావిశేషాః : Membranous folds stretched antero posteriorly across the larynx. Sound is produced by their vibration as air from the lungs passes between them. స్వరతంత్రులు.

V. ligaments the true voca bands వా క్సూత్ర బన్ధకా వా స్నాయవః. తె. వాక్సూత్రస్నాయువులు.

V. muscle : lower part of thyroarytenoid muscle - see muscle.

Vocalis - see muscle.

Voice : రవః, వాక్, స్వరః. తె. ధ్వని, వాక్కు, స్వరము. వి. కంఠధ్వని.

Vola : the palm or the sole. హస్తతలం వా పాదతలమ్. తె. అరచేయి లేక అరకాలు.

Volar : relating to the palm of the hand, palmar. (1) హస్తతలీయ. తె. అరచేతికి చెందిన. (2) ఉదర్యః.

V. metacarpal : శలాకోదర్య.

Voluntary : under the control of the will. ఇచ్ఛాధీనమ్, ఐచ్ఛిక, విధేయః, సరాజీ. తె. తనంతట తా నే చేయు, బుద్ధిపూర్వకమైన, స్వేచ్ఛాపూర్వకమైన.

Vomer : the thin plate of bone between the nostrils. సీరకా.

Vomica : a pulmonary cavity. ఫుప్ఫుసగుహా.

Vulva : the external female genitals; pudenda. బహిర్భగః, బాహ్యయోనిః, భగః, స్మరమన్దిరమ్. తె. భగము, యోని. వి. బాహ్య జన

సేంద్రియము, మూత్రేంద్రియము కలసి యేర్పడినచోటు. మానము. వి. స్త్రీ బయటి మర్మావయవము.

Vulvar entrance: యోని కర్ణికా, స్రోతః. తె యోని ద్వారము, నాళము, బెజ్జము. వి. బయటి రెండు పెద్ద పెదిమల బోలిన మాంసపు బిళ్లల మధ్యనుండి యోనిలోనికి బోవు ద్వారము, వాకిలి.

W

Waist: part of human body below ribs and above hips; the narrowest portion of the trunk, above the hips. కటిః, కటీ, కటిదేశః, శ్రోణిః. తె. నడుము, మధ్యము, కటితటము.

Wall: ప్రాచీరమ్, భిత్తిః. వ్యా:- ఛది భూమి వర్జిత తాదృశగుహాపార్శ్వ చ్ఛాదకోంశః. యథా:- సిరా ప్రాచీరికా (x). తె. కవచము. వి. గోడవలె నవయవములకు రక్షణగా నుండు తెర, పొర, సిరా కవచము.

Abdominal W: కుక్షిభిత్తిః.

Anterior W: పురస్తనభిత్తిః.

Anterior vaginal W: పురస్తన భాగేయభిత్తిః, భాగవస్తు. తె. గర్భాశయ ప్రాచీరము. వి. గర్భాశయము లోపల చుట్టునుండు గోడవంటి పొర. ఇది యోనిద్వారముగుండా నగుపడును.

Body W: దేహభిత్తి. దేహా ధూకః. తె. శరీర కవచము. వి. కండర పొర.

Cell W: శలకభిత్తిః. తె. కణ కవచము.

Dorsal W: పృష్ఠభిత్తిః.

Epithelial W: తానభిత్తిః.

Inner W. అన్తః ప్రాచీరమ్.

Inter villous W కలికాన్తరాళ భిత్తిః.

Labrynthine W: అన్త్రిశ్రోత్ర బాహ్యభిత్తిః.

Lateral W: బాహ్యభిత్తిః.

Lining W: అన్తర్గణ భిత్తిః.

Outer W: బహిః ప్రాచీరమ్.

Parietal W. of the skull: కరోటి పార్శ్వభిత్తిః.

Pharyngeal W: గ్రసనికా ప్రాచీరమ్.

Pharyngoventral W. గలోదర్య భిత్తిః, పశ్చిమగ్రసనికా ప్రాచీరమ్.

Posterior W: పశ్చిమ భిత్తిః.

Slit W: ఛిద్రాభిత్తిః.

Vascular W: నాళీభిత్తిః.

Ventral W: ఉదర్యభిత్తిః.

Vertebral W: పృష్ఠ్యభిత్తిః.

W. of the uterus: గర్భాశయ ప్రాచీరమ్.

Wandering: పరిభ్రమణమ్, భ్రమణమ్. తె. తిరుగు, తిరుగుబోవు, తిరుగుడు, సంచరించు.

W. cell : a leukocyte, archeocyte, kinetocyte : శ్వేతశలకమ్, శ్వేతాణుః, శ్వేతకోశః. తె. తెల్లకణము, తెల్లర క్తకణము.

Wast. ఉచ్ఛిష్టః. తె. పనికిరానివస్తువు.

W. product : కిట్టమ్, మలమ్, విష్ఠమ్. వ్యా :- ఉత్సృష్టపదార్థః. పియ్యి, పెంట, మలము. వి. పనికి మాలినవస్తువు, మలినవస్తువు.

Water : జలమ్. తె. నీరు.

Wave: ఊర్మిః, తరఙ్గః, వళిః, వీచిః. తె అల. మడత, ముడత, వళి.

Wax : మధూచ్ఛిష్టమ్, సిక్థకమ్. తె. తేనెమైనము. కర్ణగూథః, కర్ణమలమ్. తె. గుమిలి.

Webbed digitis : పటలాఙ్గుల్యః.

Wedge : కీలః, మధ్యకీలః. వ్యా :- శిలేష్టకాది నిర్మితార్ధచక్రమధ్య కీలాకారాః శరీరభాగాః. తె. వి. ఉలి, మేకువలెనుండు శరీరభాగములు. ఇవి రాయి ఇటుక మొదలగువానిచే నిర్మింపబడి అర్ధచక్రము నడుము జొప్పించున ట్లుండును.

Weight : భారః. తె. బరువు.

White : ధవళః, శ్వేతః, సితః. తె. తెలుపు.

Gray W : భస్మవర్ణః. తె. బూడిద వర్ణము.

W. ramus cummunicus : ధవళశాఖా.

W. substance of the brain : ధవళాంశః (గోర్దస్య). తె. మెదడు లోని తెల్లని వస్తు విశేషము.

W. cell or corpuscle. a leucocyte - see cyte.

Will : ఇచ్ఛా, సంకల్పః. తె. ఇచ్ఛ, చిత్తము, సంకల్పము.

Wind pipe : trachea · కణ్ఠనాడీ, శ్వాసనాడీ, శ్వాసప్రణాళీ. తె. ఊపిరి గొట్టము, కంఠనాళము, పీక, శ్వాసనాళము, గాలిగొట్టము.

Wing : పక్షః. వ్యా:- పక్షిపక్షాకారా విస్తృతాః ప్రరోహాః. తె. రెక్క. వి. పక్షిరెక్కలవలె వెడల్పుగా విప్పారియుండు శరీర భాగములు.

Great W : బృహత్పక్షః, బృహత్పక్షతిః.

Great W. of the sphenoid : స్ఫీనకాస్థి బృహత్పక్షః.

Iliac W : జఘనపక్షః.

Lesser W : లఘుపక్షః, లఘుపక్షతిః.

Small W - see lesser W.

Wolffian body - see body.

W. duct - see duct.

W. ridge - see ridge.

Womb : uterus. కుక్షిః, గర్భాశయః. తె. గర్భాశయము.

Woman: అఙ్గనా, నారీ, యోషిత్, స్త్రీ. తె. ఆడుది, మగువ, స్త్రీ.

Wrinkle: (1)వలిః, వళీ. తె. ముడుత. వి. చర్మమునందేర్పడు ముడుత. ఇది

ముడిమికి చిహ్నము. (2) చర్మరేఖా.

Wrist : the carpus, the part connecting the forearm and the hand : కరమూలమ్, కలాయికా, పాణిమూలమ్, మణికః. వ్యా:- కరబాహుసన్ధిః (చ. ఇం. 3. 5 గద్య వ్యాఖ్యానే, చక్రపాణిః). మణిబన్ధః, మణిబన్ధకః, మణిబన్ధనమ్. తె. మణికట్టు.

X

Xiphoid : sword - like. ఖడ్గాకారః.

X. cartilage - see cartilage.

X. pair : స్త్రీ, స్త్రీయుగ్మమ్.

X. Y. pair : స్త్రీపుంయుగ్మమ్.

Y

Yeast : any one of the species of fungi of the genus saccharomyces. కిణ్వమ్, మధు శిలీంధ్రమ్. తె. కిణ్వము, తోడు, సురాబీజము.

Yelk - see yolk.

Yolk: the yellow portion of an egg as distinguished from the white. పీతకః. పీతలమ్, బీజాత్మకమ్, యల్కః. తె. జౌన. వి. గ్రుడ్డులోని పచ్చభాగము.

Formative Y : ఉత్పాదకయల్కః.

Nutritive Y : పోషక యల్కః.

Vasucular plexus of Y. sac - see plexus.

Y. pole : యల్కకోటిః.

Y. sac : యల్కకోశః, యాల్కకోశః, వల్కకోశః. వ్యా:- అయమాద్యన్త్రపుటకస్య బహిర్భాగిణాం శరూపో భ్రూణస్యోదరపురోభాగమాశ్రిత్య తిష్ఠతి. తె. పోషకద్రవ్యకోశము, పోషకపదార్థము గలసంచి.

Y. shap : సందంశాకారః. తె. చిమట లేక శ్రవణాకారమునుండు అవయవ విశేషము.

Z

Zona : girdle or belt. చక్రమ్, మేఖలా. తె. మండలము, నడికట్టు, దట్టి, మొలత్రాడు, కట్టు.

Z. pellucida : the thick solid envelope of the ovum, the vitelline membrane. యావతావరణీకలా, సన్తానికా (కలా). తె. తరకవంటి పలచని పొర. ఇది అండముపై నావరణగా నుండి గాజువలె నిగనిగలాడును.

Z. radiata - see Z. pellucida.

Zygoma : గణ్డః. వ్యా:- స్థానమ్. కపోలాక్షయో ర్మధ్య దేశః, గల్లః. (సు. శా. 5 అ. 4. డల్హణః). తె. గండఫలకము, చెక్కిలి, చెంప, బుగ్గ. వి. బుగ్గకు కంటికిమధ్యనుండు ప్రదేశము.

Zygote : యుగ్మజ. తె. కవలి, సంయుక్త కణము. వి. స్త్రీ-పుం-జీవ